

**የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ
ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ**

የንግድ ስግ

፪ሺ፲፫ ዓ.ም

**የፌዴራል ነጋሪት ጋዜጣ ልዩ ዕትም
በአዋጅ ቁ ፩ሺ፪፻፵፫/፪ሺ፲፫ የወጣ**

የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ
ሪፐብሊክ

ፌዴራል ነጋሪት ጋዜጣ

FEDERAL NEGARIT GAZETTE
OF THE FEDERAL DEMOCRATIC REPUBLIC OF ETHIOPIA

ሃያ ሰባተኛ ዓመት ቁጥር ፳፫
አዲስ አበባ ሚያዝያ ፬ ቀን ፪ሺ፲፫ ዓ.ም

በኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ
የሕዝብ ተወካዮች ምክር ቤት ጠባቂነት የወጣ

አዋጅ ቁጥር ፩፻፪፻፵፫/፪ሺ፲፫ዓ.ም
የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ

የንግድ ሕግ

መግቢያ

የኢኮኖሚ እድገትን እና የሕዝብ ተጠቃሚነትን ለማረጋገጥ ለንግድ ሥራ ጽኑ የሕግ መሠረት መጣል የግድ ይላል። በ፲፱፻፶፪ ዓ.ም የወጣው የኢትዮጵያ የንግድ ሕግ ለዚህ ዓላማ ከግብ መድረስ አስፈላጊውን መደላድል የሚያኖር ነበር። ከዘመኑ የኢትዮጵያ የዕድገት ደረጃ አኳያ ሲታይ ከጊዜው እጅግ የቀደመ ነበር ማለትም ይቻላል።

ሆኖም ሕጉ ከወጣበት ጊዜ አንስቶ ባለፉት ስልሳ ዓመታት ብዙ ነገሮች ተለውጠዋል። ንግድ እና የመዋዕለንዋይ ፍሰት እጅግ ከመጨመራቸውም በላይ እያደር ድንበር ዘለል ባህሪ እየተላበሱ መጥተዋል። እነዚህ ክስተቶች በተለይ ኢትዮጵያ ገበያ መር ሥርዓት መከተል ከጀመረችበት ጊዜ ጀምሮ ሕጉ በተግባር እንዲፈተሽ ዕድል ፈጥረዋል። በመሆኑም ሕጉ ውስጥ አንዳንድ ክፍተቶች እና ጉድለቶች ታይተዋል። ለአፈጻጸም የማይመቹ እና ለተለያዩ ትርጉሞች

የተጋለጡ ብዙ ድንጋጌዎች እንዳሉበትም ግልጽ ሆኗል። በአጭሩ ለመጨረሻዎቹ አስርት ዓመታት የንግድ እንቅስቃሴን ለመምራትና ለመግዛት ቀርቶ ዛሬ ኢትዮጵያ ለደረሰችበት የኢኮኖሚ እንቅስቃሴ ደረጃም ቢሆን ሕገ-የተሟላ እና በቂ ሆኖ አልተገኘም።

ስለዚህ የነጋዴዎችን፣ የባለሀብቶችን እና በሕገ-ጥቅማቸው በቀጥታ የሚነካ ባለድርሻ አካላት መብቶችን በሚዛናዊ ሁኔታ ለማስተናገድ፣ የኢትዮጵያን ዓለም አቀፍ ተወዳዳሪነት በማረጋገጥ የኢኮኖሚ እንቅስቃሴን ለማስፋፋት ብሎም የዜጎችን የኑሮ ደረጃ ለማሳደግ የንግድ ሕገ-ዘመናዊ ማድረግ የግድ አስፈላጊ ሆኖ ተገኝቷል።

በመሆኑም በኢትዮጵያ ፌደራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ሕገ መንግስት አንቀጽ ፶፭ ንዑስ አንቀጽ (፱) መሠረት የሚከተለው ታውጇል።

፩. አጭር ርዕስ

ይህ ሕግ “የኢትዮጵያ የንግድ ሕግ አዋጅ ቁጥር ፩ሺ፪፻፵፫/፪ሺ፲፫” ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል።

፪. የተሻሩ እና ተፈጻሚነት የሌላቸው ሕጎችና አሰራሮች

፩/ በአዋጅ ቁጥር ፩፻፳፮/፲፱፻፶፪ የወጣው የንግድ ሕግ መጽሐፍ አንድ፣ ሁለት እና አምስት ይህ አዋጅ ከጸናበት ቀን ጀምሮ ተሽረዋል።

፪/ ከዚህ ሕግ ጋር የሚቃረን ማንኛውም አዋጅ፣ ደንብ፣ መመሪያ ወይም ልማዳዊ አሰራር በዚህ ሕግ በተመለከቱ ጉዳዮች ላይ ተፈጻሚነት የለውም።

፫. የመሽጋገሪያ ድንጋጌ

፩/ ይህ ሕግ ከመጽናቱ በፊት በፍርድ ቤት ወይም ከፊል የዳኝነት ሥልጣን ባላቸው አካላት በመታየት ላይ ያለ ጉዳይ በቀድሞው ሕግ መሠረት ይዳኛል።

፪/ ይህ ሕግ ከመጽናቱ በፊት በዚህ ሕግ አንቀፅ ፪ መሠረት በተሻሩ ሕጎች መሠረት የተሰጠ ውሳኔ የጸና ነው።

፫/ ግልጽ የሆነ ተቃራኒ ድንጋጌ በሌላ ሕግ ከሌለ በስተቀር የንግድ ሕግ አዋጅ ቁጥር ፩፻፳፮/፲፱፻፶፪ መጽሐፍ ሦስት እና አራት የፋይናንስ አገልግሎቶች መድብል (ከድ) እስኪወጣ ድረስ ተፈጻሚነት ይኖራቸዋል።

፬. ደንብ የማውጣት ሥልጣን

የሚኒስትሮች ምክር ቤት በዚህ አዋጅ አፈጻጸም የሚያስፈልጉ ደንቦችን ሊያወጣ ይችላል።

፭. መመሪያ የማውጣት ሥልጣን

የንግድና ኢንዱስትሪ ሚኒስቴር ይህን አዋጅ እና በዚህ ሕግ አንቀፅ ፬ መሠረት የሚወጡ ደንቦችን ለማስፈፀም መመሪያ ሊያወጣ ይችላል።

፮. ሕጉን ስለማሻሻል

ይህንን ሕግ ለማሻሻል የሚቀርብ ማንኛውም የማሻሻያ ሀሳብ ከሚመለከታቸው አካላት ጋር ተገቢው ምክክር ተደርጎበት ለሚኒስትሮች ምክር ቤት የሚላከው በፌደራል ጠቅላይ ዐቃቤ ሕግ በኩል ይሆናል።

ጁ. ሕጉ የሚጻፍበት ጊዜ

ይህ ሕግ በፌዴራል ነጋሪት ጋዜጣ ታትሞ ከወጣበት ቀን ጀምሮ የጻፍ ይሆናል።

አዲስ አበባ ሚያዚያ ፬ ቀን ፪ሺ፲፫ ዓ.ም

ሳህለወርቅ ዘውዴ

የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ

ሪፐብሊክ ፕሬዚዳንት

አንደኛ መጽሐፍ
ስለ ነጋዴዎች፣ የንግድ ሥራዎችና ስለ ንግድ መደብሮች
ርዕስ አንድ
በነጋዴዎች ላይ ስለሚፈጸሙ ጠቅላላ ድንጋጌዎች
ምዕራፍ አንድ
የንግድ ሥራ በሚሠሩ ሰዎች ላይ ስለሚፈጸም ሕግ

አንቀጽ ፩. ስለ የፍትሐ ብሔር ሕግ ተፈጻሚነት

በዚህ ሕግ በተለየ ሁኔታ እስካልተደነገገ ድረስ የንግድ ሥራ በሚሠሩ ሰዎችና በንግድ ማህበሮች ላይ የፍትሐ ብሔር ሕግ ተፈጻሚ ይሆናል።

አንቀጽ ፪. ስለ ባሕር ሕግ ተፈጻሚነት

የንግድ ሥራቸው ከባሕር ንግድ ሥራ ጋር የተያያዘ በሆኑ ሰዎች ወይም የንግድ ማህበሮች ላይ አግባብነት ያላቸው የባሕር ሕግ ድንጋጌዎች ተፈጻሚ ይሆናሉ።

አንቀጽ ፫. ስለ ግለሰብ ነጋዴዎች እና የንግድ ማህበሮች

በተፈጥሮ ሰዎች ላይ ብቻ ተፈጻሚ የሚሆኑት ድንጋጌዎች እንደተጠበቁ ሆነው፣ በግለሰብ ነጋዴዎች ላይ ተፈጻሚ የሆኑት የዚህ ሕግ ድንጋጌዎች በንግድ ማህበራት ላይም ተፈጻሚ ይሆናሉ።

አንቀጽ ፬. ይህ ሕግ የማይፈጸምባቸው ተቋማት

፩/ በሕግ የተቋቋሙ ሕጋዊ ሰውነት ያላቸው የአስተዳደር አካላት፣ የሃይማኖት ድርጅቶች፣ የሲቪል ማህበረሰብ ድርጅቶች እና የህብረት ሥራ ማህበራት በዚህ ሕግ በአንቀጽ (፭) የተመለከተውን ሥራ ቢሠሩም አንኳን ግልጽ የሆነ ተቃራኒ ሕግ የሕግ ድንጋጌ እስከሌለ ድረስ የዚህ ሕግ ድንጋጌዎች ተፈጻሚ አይሆኑባቸውም።

፪/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) የተደነገገው ቢኖርም በሕግ የተቋቋሙ ሕጋዊ ሰውነት ያላቸው የአስተዳደር አካላት፣ የሃይማኖት ድርጅቶች፣ የሲቪል ማህበረሰብ ድርጅቶች እና የህብረት ሥራ ማህበራት በዚህ ሕግ መሠረት በተቋቋመ የንግድ ማህበር ውስጥ ባለአክሲዮን ወይም ባለድርሻ የሆኑ እንደሆነ ባለአክሲዮኖችን ወይም ሸሪኮችን የተመለከቱ አግባብነት ያላቸው የዚህ ሕግ ድንጋጌዎች ተፈጻሚነት ይኖራቸዋል።

፫/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) የተደነገገው ቢኖርም አግባብነት ያላቸው ልዩ ሕጎች እንደተጠበቁ ሆኖ ይህ ሕግ በመንግሥት የልማት ድርጅቶች ላይ ተፈጻሚ ይሆናል።

ምዕራፍ ሁለት

ነጋዴ ናቸው የሚባሉ ሰዎች

አንቀጽ ፭. ነጋዴዎች የሚባሉ ሰዎች

የሞያ ሥራቸው አድርገው ጥቅም ለማግኘት ሲሉ ከዚህ ቀጥሎ የተዘረዘሩትን ሥራዎች ወይም ሌሎች ተመሳሳይ ሥራዎችን የሚሠሩ ሰዎች ነጋዴዎች ናቸው፡-

፩/ የሚንቀሳቀሱ ወይም የማይንቀሳቀሱ ንብረቶችን ገዝተው ባሉበት ሁኔታ ወይም ቀያይረው ወይም አሻሽለው መልሰው በጅምላ ወይም በችርቻሮ፣ በሀገር ውስጥ ወይም እንደአግባብነቱ በውጪ ሀገር የሚሸጡ፤

፪/ ተንቀሳቃሽ ወይም የማይንቀሳቀሱ ንብረቶችን ገዝተው የሚያከራዩ፤

፫/ በሕግ ለንግድ ዓላማ እንዲውል በተሰጠ መሬት ላይ ባለሙብት በመሆን የእርሻና የደን ልማት ሥራ የሚሰሩ፤

፬/ በሕግ የገጠር መሬት ለመጠቀም ባለሙብት ከሆኑ ሰዎች ውጪ ያሉ ሌሎች ሰዎች አነስተኛ ከሆነው መጠን በላይ እንስሳትን የማርባት ሥራ

እና ከእንስሳት የሚገኙ ምርቶችን የማምረት ሥራ የሚሰሩ፤

፮/ አነስተኛ ከሆነው መጠን በላይ ዓሣ የሚያጠምዱ እና የሚያረቡ፤

፯/ በፍትሐ ብሔር ሕገም ሆነ በሌሎች አግባብነት ባላቸው ሕጎች መሠረት የዕቃ ማከማቸት አገልግሎት የሚሰጡ፤

፰/ የዕደ-ጥበብ ባለሙያ ከሚሰራው መጠን በላይ በሆነ መንገድ የማዕድን፣ የነዳጅ ዘይት ወይንም የጋዝ ፍሰጋ ሥራ የሚሰሩ፤ የሚቆፍሩ ወይም የሚያወጡና ለእነዚህ ደጋፊ አገልግሎቶች የሚሰጡ፤

፱/ የዕደ-ጥበብ ባለሙያ ከሚሰራው መጠን በላይ በሆነ አኳኋን ለህንፃ፣ ለመንገድም ሆነ ለሌሎች ዓይነት ግንባታ ሥራዎች አገልግሎት የሚውል የድንጋይ ማውጣት እና መፍለጥ ሥራዎችን የሚሰሩ፤

፲/ የዕደ-ጥበብ ባለሙያ ከሚሰራው መጠን በላይ በሆነ መንገድ የጨው ማዕድንን የሚያወጡ፤

፲፩/ የምግብ ዕቃዎችን፣ በተፈጥሮ የሚገኙም ሆነ ሌሎች ጥሬ ዕቃዎችንና በግማሽ የተሰሩ

ዕቃዎችን ጨምሮ ከማንኛውን ዓይነት ግዙፍነት ካላቸው ተንቀሳቃሽ ነገሮች ሌሎች ዓይነቶች ግዙፍነት ያላቸው ተንቀሳቃሽ ዕቃዎችን የዕደ-ጥበብ ባለሙያ ከሚሰራው በላይ አድርገው የሚያመርቱ፣ የሚለዋወጡ፣ የሚቀይሩና፣ እነዚህን የሚጠግኑ፤

፲፩/ የዕደ-ጥበብ ባለሙያ ከሚሰራው መጠን በላይ በሆነ አኳኋን ቤትን፣ ህንፃን፣ መንገድንና ማንኛውንም ሌላ ዓይነት የግንባታ ሥራና የግንባታ ሥራዎች ንዑሳን ክፍሎችን የመሥራት፣ የመጠገን፣ የማዕዳት ሥራ የሚሰሩ፤

፲፪/ የዕደ-ጥበብ ባለሙያ ከሚሰራው መጠን በላይ በሆነ አኳኋን በሌላ ሰው የማይንቀሳቀስ ንብረት ላይ የመደልደል፣ የመደቅደቅ፣ የውሃ መውረጃ ቦዮች የመሰንጠቅ ሥራ የሚሰሩ፤

፲፫/ ሰዎችን፣ እቃዎችን፣ እንደ ፖስታ ባሉ የተያዙ መልዕክቶችን ጨምሮ የዕደ-ጥበብ ባለሙያ ከሚሰራው መጠን በላይ በሆነ አኳኋን ማንኛውንም ዓይነት የማንንዝ፣ ዕቃዎችን የማሸግና ከዚህ ጋር የተያያዙ ሥራዎችን የሚሰሩ፤

፲፬/ ውሃን በተለያየ መንገድ የማቆር እና የማሰራጨት ሥራዎች፤

፲፭/ ደረቅና ፍሳሽን ጨምሮ ማንኛውንም ቆሻሻ የማንጓዝ፣ የማስወገድ ወይም መልሰው ለጥቅም እንዲውሉ የማድረግ ሥራዎችን የዕደ ጥበብ ባለሙያ ከሚሰራው በላይ በሆነ መንገድ የሚሰሩ፤

፲፮/ ኤሌክትሪክ፣ ጋዝ፣ ታፍኖ የተያዘ ንፋስ፣ የማሞቂያና የማቀዝቀዣ ሥራ የሚሰሩ፣ የሚያመነጨ፣ የሚያሰራጩ፣ የሚያከፋፍሉ እና የሚሸጡ፤

፲፯/ የዕደ-ጥበብ ባለሙያ ከሚሰራው መጠን በላይ በሆነ መንገድ ተንቀሳቃሽ እና የማይንቀሳቀሱ ነገሮችን የመጠገን፣ የማጠብ እና የማፅዳት ሥራዎችን የሚሰሩ፤

፲፰/ በወረቀት የሚታተሙ ማንኛውንም ዓይነት የህትመት ሥራዎችን ማተሚያ ቤት በማቋቋም ማተም፤ በማንኛውም መንገድ የድምፅም ሆነ ተንቀሳቃሽ ምስልን ጨምሮ የምስል ቀረፃ ሥራ የሚሰሩ፤

፲፱/ በወረቀት ህትመት፣ በፎቶግራፍ፣ በድምፅ (አዲድ) ወይም የድምፅ እና የምስል (አዲድ/ቪዥዎል) ቀረፃ አማካኝነት ወይም በቴሌቪዥን፣ በራዲዮ፣ በኢንተርኔት ወይም ማንኛውንም ዓይነት ሥራን ወደ ህዝብ ማቅረቢያ መንገድ በመጠቀም ሥራን አትመው የሚያቀርቡ፤

፳/ ለህዝብ የመዝናኛ ትርጉሙት አዘጋጅተው የሚያቀርቡ እና የመጫወቻ እና የመዝናኛ ስፍራዎችን ለህዝብ አገልግሎት የሚከፍቱ፤

፳፩/ የንግድ ትርጉሞችን ወይም ከእነዚህ ጋር ተመሳሳይነት ያላቸውን ሥራዎች የሚሰሩ፤

፳፪/ የራዲዮ ወይም የቴሌቪዥን ጣቢያ አቋቁመው ፕሮግራሞችን የሚያሰሩጩ፤

፳፫/ መረጃ ወይም ዜና እና ማንኛውንም ዓይነት ወሬ የማስተላለፍ ሥራ የሚሰሩ፤

፳፬/ ሽቦም ሆነ ሽቦ-አልባ በሆነ መንገድ እንዲሁም የሳተላይት እና የኢንተርኔት ቴክኖሎጂ በመጠቀም ሰዎችን የማገናኘት (ኮሙኒኬሽን) ሥራዎችን የሚሰሩ፤ ፳፭/ የኮምፒዩተር እና ሶፍትዌር ቴክኖሎጂዎችን በመጠቀም መረጃዎችን

የማስተናገድ፣ የማቀናበር፣ የማቅረብ ወይም የማስቀመጥ ሥራዎችን ሰርተው ለህዝብ አገልግሎት በኢንተርኔት የሚያቀርቡ እና ከእነዚህ መረጃዎች ደምበኞቻቸው በኢንተርኔት እንዲያገኙ ቦታና ኮምፒዩተር የሚያቀርቡ፤

፳፮/ የንግድ ባንክ፣ የኢንቨስትመንት ባንክ፣ የመድን፣ የፋይናንስ አገልግሎት ሥራዎች ተብለው የሚመደቡትን እና ከእነዚህ ጋር ተያያዥነት ያላቸውንና ለእነዚህ ድጋፍ የመስጠት ሥራ የሚሰሩ፤

፳፯/ የመኝታ ወይም የመስተንግዶ አገልግሎት የመስጠት፣ የምግብ ቤት፣ ምግብ አብስሎ የማቅረብ፣ የቡና ቤት፣ የመጠጥ ቤት፣ የምሽት መዝናኛ (ክለብ) ወይም ተመሳሳይ ሥራዎችን የሚሰሩ፤

፳፰/ ስለሌሎች በመሆን ስብሰባዎችን፣ ድግሶችን፣ ግብዣዎችን የሚያዘጋጁና የሚያስተባብሩ፣ ለነዚህ አገልግሎት የሚውሉ ቦታዎችን የሚያስወቡ፤፳፱/ የጉዞ ወኪልነት ሥራ የሚሰሩ፣ ጉዞዎችን የሚያስተባብሩ፤

፴፯/ የውበት እና የሰውነት መጠበቂያ፣ የፀጉር ማስተካከል፣ ማንኛውንም ዓይነት ስፖርትንና ሰውነት ማሸትን ጨምሮ ሁሉም ዓይነት የጤንነት መጠበቂያ አገልግሎቶችን የሚሰጡ፤

፴፩/ ሳይንሳዊ፣ ቴክኒካዊ ወይም ሙያዊ እውቀቶችን በመጠቀም አነስተኛ ከሆነው መጠን በላይ በሆነ ሁኔታ የማማከር፣ የአዲት ወይም መሰል የእውቀት አገልግሎቶችን የሚሰጡ፤

፴፪/ አነስተኛ ከሆነው መጠን በላይ በመደራጀት የሰዎችንም ሆነ የእንስሳትን የጤና ምርመራ እና የህክምና አገልግሎት መስጠት እንዲሁም ጤንነትን ለመጠበቅ ወይም ለመከላከል የሚያስችሉ የምክር፣ ክትትል እና የእንክብካቤ ሥራዎችን የሚሰሩ፤

፴፫/ አነስተኛ ከሆነው መጠን በላይ የትምህርት አገልግሎት የመስጠት፣ እውቀት የማስተላለፍ እና ማሰራጨት ሥራዎችን የሚሠሩ፤

፴፬/ የንግድ ወኪል፣ የኮሚሽን ወኪል፣ የንግድ ደላላ፣ የአክሲዮን ደላላ በመሆን ሥራ የሚሠሩ፤

ማንኛውንም ዓይነት የሰዎችን የአገናኝነት ሥራ የሚሠሩ፤

፴፭/ አነስተኛ ከሆነው መጠን በላይ የንብረትም ሆነ የግል ደህንነትን የመጠበቅ አገልግሎት የሚሰጡ፤

፴፮/ ሰነድ ማዘጋጀትን፣ ማባዛትን ጨምሮ ማንኛውንም ዓይነት የቢሮ ሥራን የሚደግፉ አገልግሎቶችን አነስተኛ ከሆነው መጠን በላይ የሚሰጡ፤

፴፯/ የቀብር ሥራና እና ተያያዥነት ያላቸውን ሥራዎችን የሚሰሩ፡፡

አንቀጽ ፮. በአነስተኛ መጠን ስለሚሠሩ ሰዎች

፩/ በዚህ ሕግ አንቀጽ ፭ በንዑስ አንቀጽ (፱)፣ (፳)፣ (፴፩)፣ (፴፪)፣ (፴፫)፣ (፴፮) እና (፴፯) የተመለከቱትን ተግባራት በአነስተኛ መጠን የሚሠሩ ሰዎች ነጋዴዎች አይባሉም፤

፪/ አንድ ሰው በአነስተኛ መጠን ስራ የሚባለው ሥራውን ብቻውን ወይም ከሦስት ተቀጣሪ ሠራተኞች ወይም ሥራ ተለማማጅ ሠራተኞች በላይ ሳይኖረው የሚሠራ እና ሥራውን ለማካሄድ ከሚያስፈልገው ውጪ ግብዓት ሳያከማች ያካበተውን ልምድ ወይም በትምህርት ያገኘውን

ዕውቀት ወይም ደግሞ ሁለቱንም በመጠቀም ሥራውን የሚሠራ ሲሆን ነው፤

፫/ በአነስተኛ መጠን ሥራን ስለሚያከናውኑ ሰዎች ልዩ ሕግ ሊወጣ ይችላል።

አንቀጽ ፯ .የዕደ ጥበብ ባለሙያዎች

፩/ ነጋዴዎችን የሚመለከቱ የዚህ ሕግ ማናቸውም ድንጋጌዎች በዕደጥበብ ባለሙያዎች ላይ ተፈጻሚ አይሆኑም፤

፪/ የዕደጥበብ ባለሙያዎች ማለት የእጅ ጥበብ ሙያ ኖሯቸው ብቻቸውን ወይም በቤተሰብ አባላት እየተደገፉ ከሦስት ተቀጣሪ ሠራተኞች ወይም ተለማማጅ ሠራተኞች በላይ ሳይኖራቸው የሚሰሯቸውን ሥራዎች ለመሥራት ከሚያስፈልጋቸው መጠን በላይ ግብዓት ወይም ጥሬ ዕቃ ሳያከማቹ እንደዚህ ያለውን ራሱን የቻለ ሥራ እያከናወኑ በእጅ ሥራቸው ብቻ የሚኖሩ ሰዎች ናቸው፤

፫/ የዕደ ጥበብ ባለሙያዎች ሥራ ሥራቸውን በአመዛኙ በእጃቸው እየተጠቀሙ የሚሠሩ

ሲሆኑ፤ እንደሁኔታው በአነስተኛ መሣሪያ ወይም ማሽን ሊጠቀሙ ይችላሉ፤

፩/ የዕድ ጥበብ ባለሙያዎች ሥራን የሚመለከት ልዩ ሕግ ሊወጣ ይችላል።

አንቀጽ ፳ . የግብርና እና የደን ማልማት ሥራዎች

፩/ በዚህ ሕግ በአንቀጽ (፭) በንዑስ አንቀጽ (፬) እና (፭) ሥር የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ ማናቸውም ከእርሻ፣ ከደን ማልማት፣ ከችግኝ ማብቀል፣ ከእንስሳት ማርባት ጋር ወይም የግጦሽ ሣር ከማሳደግ ጋር የተያያዙ ሥራዎችን የሚሰሩ፣ ከሚጠቀሙበት መሬት ያገኛቸውን ምርቶች የሚሸጡ ወይም ከሚጠቀሙበት መሬት ባገኙት አላባ እየቀለቡ ያረቧቸውን እንስሳት የሚሸጡ ሰዎች፣ የዘወትር ልማድ መሠረት በማድረግ ከሚያለሙት ወይም ከሚያዙበት መሬት ላይ ያገኙትን ሰብል ወይም የእንስሳት ተዋፅኦዎችን አቀናብረው የሚሸጡ ሰዎች ነጋዴዎች አይባሉም።

፪/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) የተዘረዘሩትን ሥራዎች ግለሰቦች፣ የህብረት ሥራ ማህበራት

ወይም መሰል ማህበራት ቢሠሩም ነጋዴዎች አያሰኛቸውም።

አንቀጽ ፱. ሆልዲንግ ካምፓኒ

፩/ በዚህ ሕግ አንቀጽ ፭ ሥር በተመለከቱት ሥራዎች ላይ በመሰማራት በቀጥታ ራሱ ምርትና አገልግሎት ባያቀርብም በዚህ ተግባር በተሰማሩ ሌሎች የንግድ ማህበራት ውስጥ መዋዕለ ንዋይ በማፍሰስ ድርሻ የሚይዝ ኩባንያ/ ሆልዲንግ ካምፓኒ/ እንደነጋዴ ይቆጠራል።

፪/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) የተደነገገው ቢኖርም ሆልዲንግ ካምፓኒ በቀጥታ ምርትና አገልግሎት ማቅረብ ይችላል።

ምዕራፍ ሦስት

የንግድ ሥራ ለመሥራት ችሎታ ስለሌላቸው ሰዎች

አንቀጽ ፲. ችሎታ የሌላቸው ሰዎች

፩/ አግባብ ባለው ሕግ ድንጋጌ መሠረት ችሎታ የሌላቸው ሰዎች ነጋዴ መሆን አይችሉም።

፪/ በዚህ ሕግ አንቀጽ ፲፪ እና ፲፫ የተደነገገው ተፈጻሚ መሆኑ እንደተጠበቀ ሆኖ እነዚህ ችሎታ የሌላቸው ሰዎች የንግድ ሥራ ቢሠሩ ነጋዴ አይሆኑም፤ የሠሩትም ሥራ በሕግ መሠረት ፈራሽ እንዲሆን መጠየቅ ይቻላል።

አንቀጽ ፲፩. ስለ ሞግዚት

፩/ ሞግዚት የሆነ ሰው አካለ መጠን ባልደረሰው ሰው ስምና ስለእርሱ ሆኖ የንግድ ሥራ ሊሠራ አይችልም።

፪/ አካለ መጠን ባላደረሰ ሰው ሀብት ውስጥ የንግድ ድርጅት የተገኘ እንደሆነ ሞግዚቱ የንግድ ድርጅቱን ሥራ የሚቀጥል ስለመሆን አለመሆኑ አግባብነት ባለው ሕግ በተመለከተው መሠረት ይሆናል።

፫/ የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) እና (፪) ድንጋጌዎች በፍርድ ለተከለከለ ሰው ሞግዚትም ተፈጻሚነት አላቸው።

አንቀጽ ፲፪. በሞግዚት ከመተዳደር ነጻ ስለወጣ አካለ መጠን ያልደረሰ ልጅ

አግባብነት ባለው ሕግ መሠረት ከሞግዚት አስተዳደር ነጻ የወጣ አካለ መጠን ያላደረሰ ልጅ የንግድ ሥራ ሊሠራ ይችላል።

አንቀጽ ፲፫. አካለ መጠን ያላደረሰ መሆኑ በሦስተኛ

ወገኖች ላይ የሚያስከትለው ውጤት

የዚህ ሕግ አንቀጽ ፩፻፫ እንደተጠበቀ ሆኖ፣ ተቃራኒ ድንጋጌ ቢኖርም እንኳን አንድ የንግድ ሥራ የሚሠራ አካለ መጠን ያላደረሰ ልጅ አካለ መጠን እንደደረሰ አድርጎ ራሱን በንግድ መዝገብ አስገብቶ ከተገኘ፣ አካለ መጠን ያላደረሰ መሆኑን ምክንያት አድርጎ በሦስተኛ ወገኖች ላይ መከራከሪያ ሆኖ ሊቀርብ አይችልም።

አንቀጽ ፲፬. በፍርድ የተከለከለ መሆንን ስለማስታወቅ

በዚህ ሕግ አንቀጽ ፩፻፫ የተደነገገው ቢኖርም በፍርድ የተከለከለ ሰው መሆኑ በንግድ መዝገብ ካልገባ በስተቀር በሦስተኛ ወገኖች ላይ መቃወሚያ ሊሆን አይችልም።

ምዕራፍ አራት

የተጋቡ ሰዎች ስለሚያደርጉት የንግድ ሥራ

አንቀጽ ፲፮. ያገቡ ሰዎች የንግድ ሥራ ለመሥራት

ስላላቸው መብት

ባል ወይም ሚስት ካልተቃወመ በስተቀር ያገባ ሰው የሚሰራው የንግድ ሥራ እንደባልና ሚስት የጋራ የንግድ ሥራ ይቆጠራል።

አንቀጽ ፲፮. መቃወሚያውን ስለማስታወቅ

፩/ በባልና ሚስት መካከል በዚህ ሕግ አንቀጽ ፲፮ መሠረት የሚደረገው መቃወሚያ ለሚነግደው ባል ወይም ሚስት እንዲደርሰው ለማድረግ በማናቸውም መንገድ ማስታወቅ ይቻላል።

፪/ እንደዚህ ያለው መቃወም በንግድ መዝገብ ካልገባ በስተቀር ሦስተኛ ወገኖችን መቃወሚያ ሊሆን የሚችለው ተቃውሞው መኖሩን በሚያውቁ ሰዎች ላይ ነው።

አንቀጽ ፲፯. መቃወሚያውን ስለማንሳት

፩/ የሚነግደው ባል ወይም ሚስት ተቃውሞው የቤተሰቡን ጥቅም የሚጎዳ መስሎ የታየው እንደሆነ መቃወሚያው እንዲነሳለት ጉዳዩን ለሽምግልና ዳኞች ማቅረብ ይችላል።

፪/ የሽምግልና ዳኞች መቃወሚያው እንዲነሳ ከወሰኑ ተቃውሞው የተነሳለት ነጋዴ ባል ወይም ሚስት ይህንኑ በንግድ መዝገብ እንዲገባ ማድረግ አለበት።

አንቀጽ ፲፰. የሚነግደው ባል ወይም ሚስት

ስለተዋዋለው ዕዳ

የሚነግደው ባል ወይም ሚስት የተዋዋለው ዕዳ እንደ ባልና ሚስት የጋራ ዕዳ ተቆጥሮ ከባል ወይም ከሚስት የግል ንብረትና የጋራ ንብረት እንዲከፈል ሊጠየቅ ይችላል።

አንቀጽ ፲፱. መቃወሚያው ስለሚኖረው ውጤት

በዚህ ሕግ አንቀጽ ፲፮ መሠረት ባል ወይም ሚስት ያቀረበው መቃወሚያ በደንቡ መሠረት በንግድ መዝገብ የገባ እንደሆነ ወይም በአንቀጽ ፲፮ ንዑስ አንቀጽ (፪) በሚደነግገው መሠረት መቃወሚያው መኖሩ የታወቀ ከሆነ የሚነግደው ባል ወይም ሚስት ዕዳ የሚከፈለው ከዚህ ሰው የግል ንብረት ላይ ብቻ ነው።

አንቀጽ ፳. ባልና ሚስት ተባብረው ስለሚሠሩት ሥራ

አንዱ ለሌላው ሠራተኛ መሆኑ ማስረጃ ካልቀረበ በስተቀር ባልና ሚስት በአንድነት በንግድ ቤቱ ውስጥ ተባብረው በሚሰሩበት ጊዜ ነጋዴው ባል ወይም ሚስት የተዋዋለው ዕዳ እንደ ባልና ሚስት የጋራ ዕዳ ተቆጥሮ ከጋራ ንብረት እና ከባልና ሚስት የግል ንብረት እንዲከፈል መጠየቅ ይቻላል።

ምዕራፍ አምስት

የንግድ ሥራን የመሥራት መብት

አንቀጽ ፳፩. የንግድ ሥራን የመሥራት ነጻነት

በሕግ ተለይተው የተከለከሉ ነገሮች ወይም ተገቢ ያልሆነ የንግድ ውድድርን የሚመለከቱ ክልከላዎች እንደተጠበቁ ሆኖ፣ ማንኛውም ሰው ማንኛውንም የንግድ ሥራ የመሥራት መብት አለው።

አንቀጽ ፳፪. በሕግ ስለ ተከለከሉ ወይም ስለ ተወሰኑ ነገሮች

፩/ አንዳንድ ሰዎች በተወሰኑ የንግድ ሥራዎች ወይም ከሥራቸው ጋር በማይስማሙ የንግድ ሥራዎች እንዳይሠማሩ በሕግ መከልከል ይቻላል።

፪/ አንዳንድ ንግዶችን ለመነገድ የሚስፈልጉትን ልዩ ሁኔታዎችን ወይም ግዴታዎችን እንደ ዕድሜ፣ የብቃት መመዘኛ፣ ዜግነት ወይም ልዩ ፍቃድ መቀበልን የመሳሰሉት በሕግ ሊወሰን ይችላል።

አንቀጽ ፳፫. በሕግ የተከለከለውን መተላለፍ ስለሚያስከትለው ውጤት

፩/ በሕግ የተከለከሉትን ወይም ከያዙት ሥራ ጋር የማይስማማ በመሆኑ የተከለከለ ሆኖ ሳለ ወይም

ሕጋዊ የሆኑትን ልዩ ግዴታዎች ወይም ሁኔታዎች ሳያሟሉ የንግድ ሥራ ሲሠሩ የተገኙ ሰዎች አግባብ ባለው የወንጀል ሕግ መሠረት ተጠያቂ ይሆናሉ።

፪ ነጋዴዎች ሆነው የሠሩት ሥራ የማይጸና ለማድረግ፤ ሕግ ሳይፈቅድ የሠራሁት ነውና አይጸናብኝም ብለው መከራከሪያ ሊያደርጉት አይችሉም። ነጋዴ የሆነው ሰው ላሉበት ግዴታዎች ሁሉ ተገዳጅ ይሆናል፤ ነገር ግን በነጋዴነት ስም ከሦስተኛ ወገኖች ጋራ መደራደር ወይም መከራከር አይችልም።

አንቀጽ ፳፬. ስለ ሲቪክ ማህበራት

የገንዘብ ትርፍ ለማግኘት ያልተቋቋሙ ሲቪክ ማህበራት ወይም ሌሎች ለንግድ ዓላማ ያልተቋቋሙ ማህበራት የንግድ ሥራ ለመሥራት የሚችሉበት ሁኔታና ውጤቱ በሕግ ሊወሰን ይችላል።

አንቀጽ ፳፭. ስለ ንግድ ማህበራት

የንግድ ማህበራት እንዲሠሩ ያልተፈቀደላቸውን የንግድ ሥራ ወይም የንግድ ሥራዎችን ለመሥራት በሕግ አስፈላጊ የሆኑትን ሕጋዊ ግዴታዎች ሳይፈጽሙና ሳያሟሉ ለመሥራት አይፈቀድላቸውም።

አንቀጽ ፳፮. በመንግሥት ሕግ የሰውነት መብት ስለተሰጣቸው አካላት

የመንግሥት አስተዳደር ፣ የሃይማኖት ወይም ሌሎች የሕዝብ ተቋማት የንግድ ሥራ ለመሥራት ስለሚችሉበት ሁኔታና ውጤቱ በሕግ ሊወሰን ይችላል።

ርዕስ ሁለት

የንግድ ሠራተኞች እና ወኪሎች

ምዕራፍ አንድ
ስለ ንግድ ሠራተኞች

አንቀጽ ፳፯. ትርጓሜ

፩/ የንግድ ሠራተኞች ማለት በሥራ ውል መሠረት ለአንድ ነጋዴ ሥራ የተቀጠሩና የጉልበት ሥራ ያልሆነ ሥራ የሚሠሩ የሽያጭ ሠራተኛ፣ ጸሐፊ፣ የኪሳብ ሠራተኛ፣ መርማሪ፣ ወይም አስተዳዳሪ ሥራ በመሆን ከነጋዴው ጋር ተባብረው የሚሠሩና ነጋዴውን የሚያግዙ ሰዎች ናቸው።

፪/ የነጋዴው ሠራተኞች ነጋዴዎች አይደሉም።

አንቀጽ ፳፰. በሥራ ውል ላይ ተፈጻሚ ስለሚሆን ሕግ

የዚህ ሕግ ድንጋጌዎች እንደተጠበቁ ሆነው የንግድ ሠራተኞች አግባብ ባለው የአሠሪና ሠራተኛ ሕግ መሠረት ይተዳደራሉ።

አንቀጽ ፳፱. የግል ንግድ ማቋቋምን ስለመከላከል

፩/ አንድ የንግድ ሠራተኛ ስለ ራሱም ሆነ ስለ ሦስተኛ ወገን ሆኖ እሱን የቀጠረው ነጋዴ ከሚሠራው የንግድ ሥራ ጋር ተመሳሳይ የሆነ ሌላ የንግድ ሥራ ለመሥራት አይፈቀድለትም።

፪/ ሠራተኛው በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) የተደነገገውን ክልከላ ጥሶ በተገኘ ጊዜ ቀጣሪው ኪሣራ መጠየቅ ይችላል፤ የሥራውንም ውል ለመሰረዝ ወይም ውሉን አላድስም ለማለትም በቂ ምክንያት ይሆናል።

፫/ በፍትሐ ብሔር ሕግ ቁጥር ፪ሺ፭፻፹፱፣ ፪ሺ፭፻፺ እና ፪ሺ፭፻፺፪ በተመለከተው ሁኔታ መሠረት ካልሆነና ነጋዴው በቂ ካሳ ለሠራተኛው ለመክፈል ካልተስማማ በስተቀር ለንግድ ሥራ የተቀጠረው ሠራተኛ የውሉ ዘመን ካለቀ በኋላ ተወዳዳሪ የሚሆን የንግድ ሥራ አይሠራም የሚል የውል ቃል የሥራ ውሉ ውስጥ ማስገባት አይቻልም።

አንቀጽ ፴. ውክልና

፩/ የንግድ ሠራተኞች በግልጽ ወይም በዝምታ በተደረገ ስምምነት የነጋዴው ወኪል ሊሆኑ ይችላሉ።

፪/ የወኪልነቱን ሥልጣን መሻር የሠራተኛው የሥራ ውል መሰረዝን ሊያስከትል አይችልም።

አንቀጽ ፴፩. ዕቃ ለመሸጥ ኃላፊ የሆነ ሠራተኛ ስላለው ሥልጣን

፩/ አንድ ሱቅ ውስጥ ዕቃ ለመሸጥ ኃላፊነት የተሰጠው ሠራተኛ እንደ ሱቁ ባሕሪና መደበኛ የንግድ እንቅስቃሴ ዕቃዎቹን ለመሸጥና ለመረከብ ውክልና እንዳለው ሆኖ ይቆጠራል።

፪/ ለልዩ ሒሳብ እንዲከፈል የተደረገ ካልሆነ በስተቀር የተሸጡትን የሸቀጦች ዋጋ ለእኔ ክፈሉ ማለት ይችላል።

፫/ በተለይ ሥልጣን ካልተሰጠው ወይም ነጋዴው የፈረመበትን ደረሰኝ ካላቀረበ በስተቀር ሠራተኛው ከሱቁ ውጭ የዕቃ ሽያጭ ዋጋ እንዲከፈለው ለመጠየቅ አይችልም።

ምዕራፍ ሁለት

ስለ ሥራ አስኪያጅ

አንቀጽ ፴፪. ትርጓሜ

፩/ ሥራ አስኪያጅ ማለት በነጋዴው ስም ሆኖ በውክልና እንዲፈረምና እንዲያስተዳድር በግልፅ ወይም በዝምታ ሥልጣን የተሰጠው ሰው ነው።

፪/ ሥራ አስኪያጁ ነጋዴ አይደለም።

አንቀጽ ፴፫. ሥራ አስኪያጁን ስለማስታወቅ

፩/ ነጋዴው ሥራ አስኪያጅ ሲሾም በንግድ መዝገብ እንዲመዘገብ ማድረግ ይገባዋል።

፪/ ነጋዴው ሥልጣን የሰጠውን ሥራ አስኪያጅ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) መሠረት በንግድ መዝገብ ሳያስገባ ቢቀርም ሥራ አስኪያጁ ከተሾመበት ጊዜ ጀምሮ ሥራውን ለማከናወን ይችላል።

አንቀጽ ፴፬. ስለ ሥራ አስኪያጁ ሥልጣን

፩/ ከሦስተኛ ወገኖች ጋር በሚያገናኙት ጉዳዮች ሁሉ ሥራ አስኪያጁ ከነጋዴው ሥራ ጋር ግንኙነት ያላቸውን ማናቸውንም ግዴታዎች ለመፈረም እና የሚተላለፉ የንግድ ሰነዶችን ለመፈረም ጭምር ሙሉ ሥልጣን እንዳለው ሆኖ ይቆጠራል።

፪/ በግልፅ ሥልጣን ካልተሰጠው በስተቀር ሥራ አስኪያጁ የማይንቀሳቀሱ ንብረቶችን በመያዣ መስጠት፣ መሸጥ ወይም መለወጥ፣ የንግዱን መደብር መሸጥ፣ ማከራየት ወይም ለዕዳ ማስያዝ አይችልም።

አንቀጽ ፴፮. ሥልጣን መቀነስ

፩/ የሥራ አስኪያጁን ሥልጣን የአንድ የንግድ ቅርንጫፍ ሥራን ለማስኬድ ብቻ የተወሰነ ለማድረግ ይቻላል፤ ቢሆንም እንደዚህ ያለው የሥልጣን መቀነስ ማስታወቂያ በንግድ መዝገብ ካልገባ በዚህ ሕግ አንቀጽ ፩፻፫ እንደተመለከተው በሦስተኛ ወገኖች ላይ መቃወሚያ ሊሆንባቸው አይችልም።

፪/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) ከተመለከተው ውጪ ያለ ማናቸውም የሥልጣን መቀነስ በሦስተኛ ወገኖች ላይ መቃወሚያ ሊሆንባቸው አይችልም።

ምዕራፍ ሦስት
ስለ ንግድ ተላላኪዎችና እንደራሴዎች

አንቀጽ ፴፯. ስለንግድ ተላላኪዎች

፩/ የንግድ ተላላኪዎች ማለት መኖሪያቸው የንግድ መደብር ዋና መሥሪያ ቤት ባለበት የሆነና ከነጋዴው ጋር በተዋዋሉት የሥራ ውል መሠረት ከነጋዴው ጋር የሚሠሩ፤ ከነጋዴው እያዘዛቸው የነጋዴው ደንበኞች በሚገኙበት ቦታ እየተዘዋወሩ በነጋዴው ስምና ምትክ ሆነው ዕቃ የሚያቀርቡ ወይም አገልግሎት የሚሰጡ ሰዎች ናቸው።

፪/ ሌላ የውል ቃል ከሌለ በስተቀር የንግድ ተላላኪዎች የተዋዋሏቸው ውሎች ነጋዴው እንዲያጸድቃቸው ለእርሱ መቅረብ አለባቸው።

፫/ የንግድ ተላላኪዎች ነጋዴዎች አይደሉም።

፬/ የዚህ ሕግ ድንጋጌዎች እንደተጠበቁ ሆነው የውጭ አገር የንግድ ተላላኪነትን በሚመለከት ዝርዝር አግባብ ባለው ሕግ ይወሰናል።

አንቀጽ ፴፯. ስለ ንግድ እንደራሴዎች

፩/ የንግድ እንደራሴዎች ማለት መኖሪያቸው የወካዩ ነጋዴ የንግድ መደብር ዋና መሥሪያ ቤት ባለበት ሥፍራ ያልሆነና ከነጋዴው ጋር በተዋዋሉት የሥራ ውል መሠረት ነጋዴው እንዲሠሩ እያዘዛቸው በተወሰኑ ቦታዎች የነጋዴውን ምርቶች

እና አገልግሎቶች የሚያስተዋውቁ፣ የገበያ ጥናትና ለነጋዴው ሥራ መስፋፋት የሚረዱ ተመሳሳይ ሥራዎች የሚሰሩ ሰዎች ናቸው።

፪/ የንግድ እንደራሴዎች ነጋዴዎች አይደሉም።

፫/ የዚህ ሕግ ድንጋጌዎች እንደተጠበቁ ሆነው የውጭ አገር ነጋዴ የንግድ እንደራሴነትን በሚመለከት ዝርዝሩ በሕግ ይወሰናል።

አንቀጽ ፵፰. የግል ንግድ

፩/ በሥራ ውላቸው ውስጥ ስምምነት ካላደረጉ በስተቀር የንግድ ተላላኪዎችና የንግድ እንደራሴዎች ስለ ራሳቸውም ሆነ ስለሌላ ሦስተኛ ወገን ሆነው እነሱን የቀጠራቸው ነጋዴ ከሚሠራው የንግድ ሥራ ጋራ ተመሳሳይ የሆነ የግል ንግድ ሲነግዱ አይችሉም። የግል ንግድ ሲነግዱ በተገኙ ጊዜ በዚህ ሕግ አንቀጽ ፵ እና ፵፩ የተደነገገውን ክፍያም ሆነ ካሳ የመከፈል መብታቸውን ያጣሉ።

፪/ የንግድ ተላላኪዎችና የንግድ እንደራሴዎች የግል ንግድ እንዲነግዱ ባልተፈቀደላቸው ጊዜ በዚህ ሕግ በአንቀጽ ፳፱ ንዑስ አንቀጽ (፪) የተጻፈው ተፈጻሚ ይሆናል።

አንቀጽ ፴፱. ለሌሎች ነጋዴዎች ተተክቶ ስለመሥራት

፩/ ተቃራኒ የውል ስምምነት ከሌለ በስተቀር የንግድ ተላላኪዎችና እንደራሴዎች በውል ግዴታ ለገቡለት ነጋዴ ብቻ እንጂ ለሌሎች ነጋዴዎች ተተክተው መሥራት አይችሉም፤ ለሌሎች ነጋዴዎች ተተክተው ሲሠሩ በተገኙ ጊዜ በአንቀጽ ፵ እና ፵፩ የተደነገገውን ካሳ የመክፈል መብታቸውን ያጣሉ።

፪/ በምንም አኳኒን ቢሆን ግዴታ የገቡለት ነጋዴ ከሚሸጠው ዕቃ ወይም ከሚሰጠው አገልግሎት ጋራ ተመሳሳይ የሆነ ዕቃ ለመሸጥ ወይም አገልግሎት ለመስጠት ለሌላ ነጋዴ ተተክቶ ለመሥራት አይፈቀድላቸውም።

አንቀጽ ፵. ስለክፍያ

፩/ የንግድ ተላላኪዎችና የንግድ እንደራሴዎች የሚከፈላቸው በደመወዝ ወይም በኮሚሽን ወይም ሁለቱንም በማጣመር ሊሆን ይችላል።

፪/ ክፍያቸው በሥራ ውላቸው መሠረት ያልተወሰነ እንደሆነ በልማድ መሠረት ይወሰናል።

አንቀጽ ፵፩. ውል እንዳይቀጥል በተሰረዘ ጊዜ

ስለሚያገኙት ካሣ

፩/ የንግድ ተላላኪዎችና የንግድ እንደራሴዎች ውላቸው ላልተወሰነ ጊዜ የሆነ እንደሆነና ነጋዴው ያለበቂ ምክንያት ውሉን በሰረዘ ጊዜ አግባብ ባለው ሕግ መሠረት ካሣ የማግኘት መብት አላቸው።

፪/ ማናቸውም የንግድ ተላላኪዎች ወይም የንግድ እንደራሴዎች አንዳች ጥፋት ሳያደርጉ ላልተወሰነ ጊዜ ወይም ለተወሰነ ጊዜ የተዋዋሉትን ውል ነጋዴው የሰረዘው እንደሆነ ያመጧቸው ደንበኞች ወይም ያስፋፉት ገበያ ወይም እነዚህን የመሳሰሉ የሰጧቸው ፍሬዎች ታስበው በርትዕ የሚገባ ካሣ የማግኘት መብት አላቸው።

ምዕራፍ አራት

ስለንግድ ወኪሎች-

አንቀጽ ፵፪. ትርጓሜ

፩/ የንግድ ወኪል ማለት ከነጋዴው ጋር ለመሥራት በሥራ ውል የተቀጠረ ሳይሆን ራሱን ችሎ የሚሠራ፤ በተወሰነ ስፍራ ሆኖ ወይም ለተወሰኑ

የነጋዴው ደምበኞች ሁል ጊዜ የነጋዴው እንደራሴ ሲሆን በነጋዴው ስም እና ምትክ እንዲሰራ ወይም ውል እንዲዋዋል ውክልና የተሰጠው ሰው ወይም የንግድ ማህበር ነው።

፪/ በውክልና ስምምነቱ በተለየ ሁኔታ ካልተገለጸ በስተቀር የንግድ ወኪሉ ስለ ነጋዴው ሆኖ የተዋዋላቸው ውሎች በነጋዴው መጽደቅ ሳያሻቸው የጸኑ ናቸው።

፫/ የንግድ ወኪል የውክልና ሥራ እየሠራ የደላላነትም ሥራ መሥራት ይችላል፤ ለሁሉም ቢሆን ነጋዴ ይባላል።

አንቀጽ ፵፫. የንግድ ወኪል ብቸኛ ወኪል ስለመሆኑ

በውክልናው ውል ውስጥ በተለየ ሁኔታ ካልተገለጸ በስተቀር አንድ የንግድ ወኪል በውሉ በተገለጸው ስፍራ የወካዩ ብቸኛ ወኪል ነው።

አንቀጽ ፵፬. የንግድ ወኪል ግዴታዎች

፩/ የንግድ ወኪል መልካም ነጋዴ የሚያደርገውን ጥንቃቄ ሁሉ በማድረግ የወካዩን ጥቅም በትጋት መጠበቅ ይገባዋል።

፪/ ከዚህ የሚከተሉትንም ይፈጽማል፡-

- ሀ) የወካዩን ትዕዛዞች ሁሉ ይፈጽማል፤
 - ለ) የተዋዋላቸውን ውሎች ወይም ሊዋዋል የተነጋገረባቸውን ውሎች ሁሉ ለወካዩ ያሳውቃል፤
 - ሐ) ስለ ሥራው በየጊዜው ለወካዩ ሪፖርት ያደርግለታል፤ እንዲሁም በሚሠራበት ሥፍራ ስላለው የገበያ ሁኔታ ጠቃሚ የሆኑትን መረጃዎች ሁሉ ያስታውቀዋል፡፡
- ፫/ የውክልናው ውል ከተፈጸመ በኋላም ቢሆን የንግድ ወኪሉ ወካዩ የገለጸለትን የንግድ ምስጢር ወይም ወኪል ሆኖ ሲሠራ ያወቃቸውን የንግድ ምስጢሮች ማውጣት ወይም ሊጠቀምባቸው አይችልም፡፡

አንቀጽ ፵፮. ተመሳሳይ የግል ንግድ ማቋቋም ክልክል

ስለመሆኑ

፩/ አንድ የንግድ ወኪል ወካዩ ከሚሰራቸው ንግዶች ጋር የማይመሳሰሉትን ማናቸውንም የግል ንግድ ሊነግድ ይችላል፤ ነገር ግን ወካዩ ከሚሠራው ንግድ ጋር የሚመሳሰል የንግድ ሥራ ለመሥራት አይችልም፤ ወኪሉ ይህንን ክልክላ በጣሰ ጊዜ

የውክልናው ስምምነት እንዲሰረዝ ይደረጋል፤
ኪሣራም እንዲከፍል ይጠየቃል።

፪/ በውክልና ውል ሌላ ስምምነት ካላደረጉ በስተቀር አንድ የንግድ ወኪል በተወከለበት ስፍራ ወካዩ ከሚሠራቸው የንግድ ሥራዎች ጋር ተመሳሳይ የንግድ ሥራዎች ለማይሠሩ ለሌሎች ነጋዴዎች ወኪል ሊሆን ይችላል።

፫/ በምንም ሁኔታ ቢሆን አንድ የንግድ ወኪል፤ ወኪል በሆነበት ስፍራ ወካዩ ከሚሰራቸው የንግድ ሥራዎች ጋር ተመሳሳይ የሆኑ የንግድ ሥራዎች ለሚሰሩ ነጋዴዎች ወኪል ሆኖ መሥራት አፈቀድለትም፤ ይህን ክልከላ ጥሶ የተገኘ የንግድ ወኪል ውሉ ተሰርዞ ኪሣራም እንዲከፍል ይደረጋል።

አንቀጽ ፵፮. የወካዩ ግዴታዎች

ወካዩ በተቻለው መጠን የወኪሉ ሥራ የተቃና እንዲሆንለት የሚቻለውን ሁሉ ያደርግለታል፤ መረጃዎችና የዕቃ ዓይነቶች እንዲደርሱት ያደርጋል።

አንቀጽ ፵፯. ወጪዎችን ስለመክፈል

ሌላ ስምምነት ካላደረጉ በስተቀር በወኪልነት ለሚመራው ሥራ የተደረጉትን መደበኛ ወጪዎችና

ለአንዳንድ ጉዳይ የተደረገውን ወጪ ወኪሉ ይከፈላል፤ ብሎ ለመጠየቅ መብት የለውም፤ ሆኖም ወኪል አድራጊው ላሰራቸው ሥራዎች ወኪሉ የከፈላቸውን ገንዘብ እንዲሁም በወኪል አድራጊው ትዕዛዝ ያወጣቸውን ልዩ ወጪዎች ወኪል አድራጊው ለወኪሉ ሊከፍለው ይገባል።

አንቀጽ ፵፰. ስለአበል

፩/ አንድ የንግድ ወኪል በእርሱ አማካኝነት ለተነጋገራቸው ወይም ለፈጸማቸው ሥራዎች (ንግዶች) ሁሉ አበል ሊከፈለው ይገባል፤ ሌላ ውሳኔ ከሌለ በስተቀር እርሱ በተወከለበት ቦታ ወይም በውክልና ውሉ ከተሸፈኑ የነጋዴው የተወሰኑ ደንበኞች ጋር ወካዩ ቢሆን ወይም የወካዩ ሌላ ወኪል ቢሆን ለፈጸሟቸው ሥራዎች አበል የመቀበል መብት አለው።

፪/ የንግዱ ወኪል ለተዋዋላቸውና ለጨረሳቸው ውሎች ወኪል አድራጊው በአደረገው ነገር ምክንያት ፍጻሜ ያላገኙ ቢሆኑም አበሉ ለወኪሉ ሊከፈለው ይገባል፤ ሆኖም ውሎቹ በወካዩ በኩል ፍጻሜ ያላገኙት በወኪሉ ጥፋት የሆነ እንደሆነ ወኪሉ አበል የማግኘት መብቱን ያጣል።

፫/ የአበሉ ክፍያ በውክልናው ውላቸው መሠረት ይወሰናል፤ ውል ከሌለ በልማድ መሠረት ይወሰናል።

አንቀጽ ፵፱. ወኪሉ ሥራውን ራሱ መፈጸም የሚገባው

ስለመሆኑ

የውክልና ውል የሚደረገው የወኪሉን የግል ብቃት ወይም ችሎታ በመገንዘብና መሠረት በማድረግ ስለሆነ አንድ የንግድ ወኪል የውክልናውን ውል ለሌላ ሰው ማሳለፍ ወይም በእርሱ ምትክ ሌላ ሦስተኛ ወገን መተካት አይፈቀድለትም።

አንቀጽ ፶ .የውክልና ውልን ስለማቋረጥ

፩/ የንግድ ውክልና የሚቋረጠው፡-

- ሀ) ተስማምተው የወሰኑት የውል ዘመን ሲኖር፤ የውሉ ዘመን ሲያበቃ፤
- ለ) ለነጋዴው ወኪል የሆነው ሰው ሲሞት፤ ችሎታ ሲያጣ ወይም ሲከሰር፤
- ሐ) ወኪል ሆኖ ሲሠራ የነበረው የንግድ ማህበር ሲፈረስ፤
- መ) ተቃራኒ ስምምነት ከሌለ በስተቀር፤ ነጋዴው ሲሞት፤ ችሎታ ሲያጣ፤ ሲከሰር ወይም የመጥፋት ውሳኔ ሲሰጥበት፤ ነው።

፪/ ላልተወሰነ ጊዜ የተደረገ የውክልና ውል ከሁለቱ ተዋዋይ ወገኖች አንደኛው ማስጠንቀቂያ በመስጠት ሊያቋርጠው ይችላል፤ ለውክልና መቋረጥ በቂ ምክንያት ካለ ማስጠንቀቂያ መስጠት አያስፈልግም፡፡

፫/ የማስጠንቀቂያው ጊዜ በውክልናው ውል ይወሰናል፤ ይህ በሌለ ጊዜ በልማድ ይወሰናል፤ በመጀመሪያው ዓመት ውስጥ ሲሆን ከአንድ ወር የማያንስና ከመጀመሪያው ዓመት በኋላ ሲሆን ከሁለት ወር የማያንስ መሆን አለበት፡፡

አንቀጽ ፶፩. ውል ሲቋረጥ ስለሚከፈል ካሣ

ላልተወሰነ ጊዜ የተደረገን የውክልና ውል ወካዩ ያለ በቂ ምክንያት ያቋረጠ እንደሆነ ወኪሉ በወካዩ ስም ሆኖ ያገለገለበት ጊዜ፤ ያቀረባቸው (ያመጣቸው) ደንቦች፤ ወይም የፈጠረው ወይም ያስፋፋው ገበያ ወይም መልካም ስም ወይም ሌሎችም እነዚህን የመሳሰሉ የሰጣቸው ፍሬዎች ታስበው በርትዕ የሚገባ ካሣ የማግኘት መብት አለው፡፡

አንቀጽ ፶፪. ውሉ በተቋረጠበት ጊዜ ያልተጠናቀቁ ሥራዎች

፩/ የውክልና ውል በሚቋረጥበት ጊዜ ሁሉ ወኪል ሆኖ ሲሰራ የነበረ ሰው ወይም ወራሽ ወይም የንግድ ማህበር ውሉ ከመቋረጡ በፊት ለተደራደራቸው ወይም ለጨረሳቸው ወይም ለተዋዋላቸው ውሎች ሁሉ አበል ሊከፈለው ይገባል።

፪/ ውሉ እንደተቋረጠ ማናቸውም አበሎችና የሚከፈሉ ወጪዎች ወካዩ ወዲያውኑ መክፈል አለበት።

አንቀጽ ፶፫. የውክልና ውል ከተቋረጠ በኋላ ተመሳሳይ የግል ንግድ ሥራ መሥራት ስለሚከለክልበት ሁኔታ

፩/ የውክልና ውሉ ከተቋረጠ በኋላ የንግድ ወኪሉ ወካዩ ከሚሠራው የንግድ ሥራ ጋር ተመሳሳይ የሆነ የንግድ ሥራ በግሉ እንዳይሠራ ወይም ከወካዩ የንግድ ሥራ ጋር ተመሳሳይ የሆነ ንግድ ለሚነግድ ነጋዴ ወኪል ወይም እንደራሴ ሆኖ እንዳይሰራ በውክልና ውል ውስጥ ስምምነት ሊደረግ ይቻላል።

፪/ ተቃራኒ ስምምነት ቢኖርም እንኳን ክልከላው የሚጸናው በጽሁፍ የተደረገ እንደሆነ፤ ክልከላው ተፈጻሚ የሚሆንበት ስፍራን ወይም የነጋዴውን ደንበኞች ወይም ዕቃዎች ወይም አገልግሎቶች በግልጽ ለይቶ ያስቀመጠ እንደሆነ፤ ለወኪሉ ተገቢ

ካሳ የተቆረጠ እንደሆነ እና ክልከላውም ከሦስት ዓመት ላልበለጠ ጊዜ የተደረገ እንደሆነ ነው።

ምዕራፍ አምስት

ስለደላሎች

አንቀጽ ፶፬. ትርጓሜ

፩/ ደላሎች ማለት ውል የሚዋዋሉ ሰዎችን በተለይም እንደ ሺያጭ፣ ኪራይ፣ ኢንሹራንስ፣ የማመላለሻ ውል እንደዚህ ያሉትን ውሎች የሚዋዋሉ ሰዎችን ፈልገው የሚያገናኙና የሚያዋውሉ፣ ራሱን የቻለ የሙያ ተግባራቸው አድርገው ጥቅም ለማግኘት የሚሠሩ ሰዎች ወይም ይህንኑ የደላላነት ሥራ የሚሠሩ የንግድ ማህበር ነው።

፪/ ደላሎች አስማሚ ሆነው የሚያስፈጽሟቸው ውሎች ዓይነትና ግብ ወይም የሚያገናኟቸው ሰዎች ማንነት ወይም ሁኔታ ሳይታይ ነጋዴዎች ይባላሉ።

፫/ ደላላ ሁለቱም ተስማሚዎች በውላቸው በግልጽ ያስቀመጡት ድንጋጌ ከሌለ በስተቀር ሁለቱን ተስማሚዎች በመወከል እነሱን ተክቶ ገንዘብ

ለመቀበልም ሆነ ማንኛውንም ወደ ተግባር የሚያስገባ እንቅስቃሴ ማድረግ የለበትም።

አንቀጽ ፶፭. ለተዋዋዮች ስለማስታወቅ

፩/ በልማድ የታወቀ ካልሆነ ወይም ሌላ ስምምነት ካልተደረገ በስተቀር ተዋዋዮቹ በጉዳዩ ውል ለማድረግ የተስማሙ እንደሆነ ውሉ የሚደረግበትን ሁኔታ ለተዋዋዮች ሁሉ ወዲያውኑ ደላላው ማስታወቅ አለበት።

፪/ በልማድ የታወቀ ካልሆነ ወይም ሌላ ስምምነት ከሌለ በስተቀር በዚህ ዓይነት የተዘጋጀውን ውል ባለጉዳዮቹ ካላጸደቁት በስተቀር በእነርሱ ላይ ተፈጻሚ አይሆንም።

አንቀጽ ፶፮. ስለደላላው ኃላፊነት

ደላላው በሁለቱም ወገኖች ላይ ለሚያደርሰው ጉዳት ኃላፊ ይሆናል።

አንቀጽ ፶፯. ስለደላላው አበል

፩/ ደላላው አስማሚ ሆኖ ውሉን ካስጨረሰ ወይም ካዋዋለ በኋላ ውሉ ቢፈጸምም ባይፈጸምም አበል ሊከፈለው ይገባል።

፪/ በልማድ የታወቀ ካልሆነ ወይም ሌላ ስምምነት ካልተደረገ በስተቀር አበሉን የሚከፍለው የደላላውን አገልግሎት የጠየቀው ወገን ብቻ ነው።

፫/ አበሉ በስምምነቱ ውስጥ ይወሰናል፤ ወይም ባልተወሰነበት ጊዜ በልማድ መሠረት ይቆረጣል፤ የተስማሙበት አበል ከባድ መስሎ ሲታየው ወይም ደላላው ከሰጠው አገልግሎት ጋር ተመዛዛኝ አለመሆኑ ሲታየው ፍርድ ቤቱ ለመቀነስ ሥልጣን አለው።

፬/ ደላላው ለደምበኛው ወይም አገልግሎቱን ለጠየቀው ወገን ያሉበትን ግዴታዎች ተላልፎና ይልቁንም የደምበኛውን ጥቅም በሚጎዳ አካሄድ ለሌላ ሦስተኛ ወገን ጥቅም የሠራ እንደሆነ ወይም ደምበኛው ሳያውቅ ከሦስተኛው ወገን ክፍያ የተቀበለ እንደሆነ አበል የማግኘት መብቱ ቀሪ ይሆናል።

ምዕራፍ ስድስት
ስለኮሚሽን ወኪሎች

አንቀጽ ፶፰. ትርጓሜ

፩/ የኮሚሽን ወኪል ማለት ራሱን ችሎ፤ የሞያ ተግባሩ አድርጎ፤ ጥቅም ለማግኘት ስለ ወካይ ሆኖ በራሱ ስም ሽቀጦችን ወይም የሚንቀሳቀሱ ዕቃዎችን ወይም እነዚህን የመሳሰሉ ማናቸውንም ንብረቶችን በስሙ የሚገዛ ወይም የሚሸጥ ወይም ስለ ወካይ ሆኖ በስሙ የመንገዥ ውል የሚዋዋል ሰው ወይም የንግድ ማህበር ነው።

፪/ የኮሚሽን ወኪል የሚያዋውላቸው ተዋዋይ ወገኖችና የውሎቹ ዓይነትና ግብ ግምት ውስጥ ሳይገባ ነጋዴ ይባላል።

አንቀጽ ፶፱. የፍትሐ ብሔር ሕግ ተፈጻሚ ስለመሆኑ

በፍትሐ ብሔር ሕግ በቁጥር ፪ሺ፪፻፴፬ እስከ ፪ሺ፪፻፶፪ የተጻፉት ድንጋጌዎች በኮሚሽን ወኪል ውል ላይ ተፈጻሚ ይሆናሉ።

አንቀጽ ፷. ስለአክሲዮን ደላሎች

፩/ በአክሲዮን ገበያ የሚሠሩ ደላሎች የኮሚሽን ወኪል ናቸው።

፪/ በሌላ ሕግ በልዩ ሁኔታ ካልተደነገገ በስተቀር የአክሲዮን ደላሎች በኮሚሽን ወኪል ደንብ መሠረት ይተዳደራሉ።

ርዕስ ሦስት

ስለ ሒሳብ

ምዕራፍ አንድ

ጠቅላላ ድንጋጌዎች

አንቀጽ ፳፩. ሒሳብ መያዝ ግዴታ ስለመሆኑ

ማንኛውም የንግድ ሥራ የሚሠራ ነጋዴ ወይም የንግድ ማህበር እንደሚሠራው የንግድ ሥራ ስፋትና ዓይነት በንግድ ሥራ ልምድና ሕግ መሠረት የሚያስፈልግ የሒሳብ መዝገቦችና ሰነዶች ሊኖሩት ይገባል።

አንቀጽ ፳፪. ስለአነስተኛ ንግድ ነጋዴዎች

፩/ የአነስተኛ ንግድ ነጋዴዎች የሒሳብ መዝገብ ከመያዝ ነጻ ናቸው።

፪/ የአነስተኛ ንግድ ሥራ አሰራር እና የካፒታል መጠን በሕግ ይወሰናል።

አንቀጽ ፳፫. ነጋዴዎች መያዝ ስለሚገባቸው የሒሳብ መዝገቦችና ሰነዶች

ነጋዴዎች መያዝ ስለሚገባቸው የሒሳብ መዝገቦችና ሰነዶች እንዲሁም ስለ ሒሳብ መዝገብ አያያዝ ደንቦች ዝርዝሩ በሕግ ይወሰናል።

አንቀጽ ፳፬. የንግድ ማህበሮች ልዩ ድንጋጌዎች

ስለ ንግድ ማህበሮች በዚህ ሕግ በሁለተኛው መጽሐፍ የተደነገጉት ልዩ ድንጋጌዎች የተጠበቁ ናቸው።

አንቀጽ ፳፭. የሒሳብ መዝገቦችን በዘመናዊ ቴክኖሎጂ ስለመመዝገብ

፩/ ነጋዴዎች አጠቃላይ የሒሳብ እንቅስቃሴያቸውን በዘመናዊ ቴክኖሎጂ መመዝገብ ይችላሉ።

፪/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) መሠረት የሚያዙ የሒሳብ መዝገቦች ልክ በእጅ ጽሁፍ የሚያዙ የሒሳብ መዝገቦች ወይም የማመዛዘኛ ሒሳብ

መዝገቦች ማሟላት የሚገባቸውን ወይም መያዝ ያለባቸውን ፎርማሊቲዎች ማካተት አለባቸው።

፫/ በዘመናዊ ቴክኖሎጂ የተደረገ ምዝገባ ልክ በጽሁፍ እንደተያዘ ምዝገባ ተቆጥሮ በማንኛውም ጊዜ ነጋዴው እንደ ማስረጃ ሊጠቀምበት ይችላል።

አንቀጽ ፳፮. የሒሳብ መዝገቦችን ጠብቆ ስለማኖር

ማንኛውንም የሒሳብ መዝገቦችና የሒሳብ ሰነዶች የመጨረሻው ጽህፈት ከተጻፈባቸው ቀን ጀምሮ ወይም ሰነዶቹ ከተጻፉበት ቀን አንስቶ ወደፊት ላሉት አስር ዓመታት ድረስ ጠብቆ ማኖር ይገባል።

አንቀጽ ፳፯. ስለወጪና ገቢ ደብዳቤዎች

የገቡት ደብዳቤዎች፣ መልዕክቶች ወይም ቴሌግራሞች ዋናዎቻቸውን፣ እንዲሁም የተላኩት ደብዳቤዎች፣ መልዕክቶች ወይም ቴሌግራሞች ግልባጮቻቸው በፋይል አስገብቶ ለአስር ዓመታት ድረስ ጠብቆ ማኖር ይገባል።

ምዕራፍ ሁለት
የሒሳብ መዝገቦችን ማስረጃ ስለማድረግ

አንቀጽ ፳፰ መዝገቦች ስለባለመዝገቡ ማስረጃ ስለመሆናቸው

ፍርድ ቤቱ በፍትሐ ብሔር ሕግ በቁጥር ፪ሺ፲፮ የተመለከተውን መመልከት ግዴታ ሳይኖርበት ክርክሩ የተነሳው በነጋዴዎች ወይም በንግድ ማህበራት መካከል ስለ ንግዳቸው ጉዳይ ሲሆን ስለ ሒሳብ መዝገቦች አያያዝ በዚህ ሕግ በተጻፉት ደንቦች መሠረት የተዘጋጁ መዝገቦች ከሆኑ የንግድ መዝገቦችን ለባለመዝገቡ ጥቅም በማስረጃነት ሊቀበላቸው ይችላል።

አንቀጽ ፳፱. መዝገቦች በባለመዝገቡ ላይ ማስረጃ ስለመሆናቸው

፩/ የንግድ መዝገቦች በባለመዝገቡ ላይ አስረጅ ይሆናሉ።

፪/ በመዝገቡ ለመጠቀም የሚፈልገው ሰው እሱ ለሚለው ቃል ተቃራኒ የሚሆኑትን ቃሎች ከመዝገቡ ማስቀረት አይችልም።

ርዕስ አራት
ስለንግድ መዝገብ

ምዕራፍ አንድ
ስለንግድ መዝገብ አቋቋም

አንቀጽ ፸. ስለ ፌደራሉ የንግድ መዝገብ

፩/ የንግድ እና ኢንዱስትሪ ሚኒስቴር አገር ዓቀፍ ተፈጻሚነት ያለው የፌደራል የንግድ መዝገብ ያቋቁማል፤ ያስተዳድራል።

፪/ ሚኒስቴሩ በዚህ ሕግ መሠረት የነጋዴዎችንና የንግድ ማህበራትን ምዝገባ የማከናወን ኃላፊነት አለበት።

፫/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፪) የተደነገገው ቢኖርም፤ ሚኒስቴሩ የንግድ ምዝገባ ኃላፊነቱን ለሌላ የፌደራል መንግሥት ተቋም በክፊል በውክልና ሊያስተላልፍ ይችላል።

አንቀጽ ፸፩. ስለክልሎች የንግድ መዝገቦች

፩/ ክልሎች እንዲሁም የአዲስ አበባ ከተማ አስተዳደር እና የድሬዳዋ ከተማ አስተዳደር የራሳቸውን የንግድ መዝገብ በማቋቋም የንግድ ምዝገባ ለማከናወን ይችላሉ።

፪/ በዚህ አንቀጽ በንዑስ አንቀጽ (፩) መሠረት የሚቋቋሙት የክልሎች የንግድ መዝገቦችና አስተዳደራቸው እንዲሁም የንግድ ምዝገባ ለማከናወን ሥልጣን ያለው አካል፤ ኃላፊነትና

ተግባር ክልሎች በሚያወጡት ሕግ መሠረት ይወሰናል።

፫/ የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፪) ድንጋጌ ቢኖርም የንግድ ምዝገባ የሚያከናውን ማንኛውም የክልል አካል ምዝገባውን ማከናወን ያለበት በዚህ ሕግ በርዕስ አራት ሥር የተመለከቱትን ድንጋጌዎች በጥብቅ በመከተል መሆን አለበት።

አንቀጽ ፸፪. ስለማዕከላዊ የንግድ ምዝገባ የመረጃ ቋት

፩/ የንግድ እና ኢንዱስትሪ ሚኒስቴር አገር ዓቀፍ ተፈጻሚነት ያለው ማዕከላዊ የንግድ ምዝገባ የመረጃ ቋት ያደራጃል፤ ያስተዳድራል።

፪/ የመረጃ ቋቱ በዘመናዊ የኢንፎርሜሽን ቴክኖሎጂ የተደራጀና በሚኒስቴሩ ድረ-ገጽ በኩል ለሕዝብ ክፍትና ተደራሽ መሆን አለበት።

፫/ የንግድ እና ኢንዱስትሪ ሚኒስቴር የሚከተሉትን ተጨማሪ ተግባራት ያከናውናል፡-

- ሀ) በየክልሉ ባሉት ልዩ ልዩ መዝገቦች የተጻፉትን የእያንዳንዱን የተመዘገበውን ሰው የሚመለከቱ

አስረጃዎች በሙሉ መቀበልና በመረጃ ቋቁ ውስጥ መመዘገብ ወይም ማስገባት፤

ለ) በዚህ ሕግ በሁለተኛው መጽሐፍ የተነገሩትን ማህበራት የሚመለከቱ ጽሁፎች፣ ሰነዶች፣ ማስታወቂያዎች መቀበልና በመረጃ ቋቁ ውስጥ መዘግቦ ማስቀመጥ፤

ሐ) ስለ ንግድ መዘገቦች የወጡት ሕጎችና ደንቦች በትክክል መፈጸማቸውን መከታተልና ማረጋገጥ።

አንቀጽ ፸፫. ስለማስታወቅ

፩/ በንግድ መዘገብ አማካኝነት የሚደረግ ማስታወቅ የሚፈጸመው ነጋዴው መዘገብ ለመያዝ ሥልጣን ባለው ኃላፊ ዘንድ ቀርቦ የሚሰጠውን መግለጫ በማስመዘገብ ነው። በንግድ መዘገቡ የተደረገውም ምዝገባ የጸና የሚሆነው ምዝገባው ከተደረገበት ዕለት ቀጥሎ ካለው የሥራ ቀን ጀምሮ ነው።

፪/ በንግድ ማህበሮች የሚሰጡ መግለጫዎች ምዝገባን በተመለከተ የዚህ ሕግ ሁለተኛው መጽሐፍ ድንጋጌዎች ተፈጻሚ ይሆናሉ።

አንቀጽ ፸፬. ስለጋላፊነት

የንግድ ምዝገባ የሚያከናውን አካል፣ ሠራተኞቹ ከምዝገባ ጋር በተያያዘ ለሚያደርሱት ጉዳት ከሠራተኞቹ ጋር በአንድነት እና በነጠላ ተጠያቂ ይሆናል።

አንቀጽ ፸፭. የንግድ መዝገብ ለሕዝብ ክፍት ስለመሆኑ

፩/ የንግድ መዝገብ ለሕዝብ ክፍት መሆን አለበት፤ ማንኛውም ሰው የተወሰነውን ክፍያ ከፍሎ በመዝገብ የገባውን መረጃ ለማየት ወይም ግልባጭ ለመውሰድ ወይም ከመዝገቡ የተውጣጣ አጭር ቃል እንዲሰጠው ወይም የሚፈልገው ጉዳይ ያልተመዘገበ ከሆነም አለመመዝገቡን የሚያረጋግጥ ማስረጃ እንዲሰጠው ሥልጣን ያለውን መዝጋቢ መጠየቅ ይችላል።

፪/ መዝጋቢው የተጠየቀውን አገልግሎት የመስጠት ግዴታ አለበት።

አንቀጽ ፸፮. በነጋዴው ወረቀቶች ላይ መግባት

ስለሚያስፈልጉ ነገሮች

ማናቸውም በንግድ መዝገብ የተመዘገቡ ነጋዴዎች ሁሉ በሚሠሩባቸው ወረቀቶች ላይ ሁሉ የተመዘገቡበትን ቦታ እና የምዝገባ ቁጥራቸውን መግለጽ አለባቸው።

አንቀጽ ፸፯. የምዝገባ መረጃዎችንና ሰነዶችን ለማዕከላዊ

የንግድ ምዝገባ ቋት ስለ ማስተላለፍ

በዚህ ሕግ መሠረት የንግድ ምዝገባ ያከናወነ ማንኛውም የፌዴራል ወይም የክልል ተቋም እያንዳንዱን የመዘገበውን ነጋዴ ወይም የንግድ ማህበር የሚመለከቱ መረጃዎችንና ሰነዶችን ምዝገባውን እንዳከናወነ ወዲያውኑ ለንግድና ኢንዱስትሪ ሚኒስቴር ያስተላልፋል፤ ሚኒስቴር መሥሪያ ቤቱም መረጃዎቹን በማዕከላዊ የንግድ ምዝገባ የመረጃ ቋት ውስጥ ወዲያውኑ ያስገባል።

ምዕራፍ ሁለት
በንግድ መዝገብ ስለሚገቡ ጉዳዮች
ክፍል አንድ
ጠቅላላ ድንጋጌዎች

አንቀጽ ፸፰. በመዝገቡ ስለሚገቡ ጉዳዮች

ማንኛውም ዋና ወይም ተጨማሪ ወይም ማሟያ ሆነው የሚመዘገቡ፤ እንዲሁም የተደረጉ ለውጦች ወይም የተሰረዙ ጉዳዮች ሁሉ በንግድ መዝገብ መግባት አለባቸው።

አንቀጽ ፸፱. በመዝገብ የማስገባቱ ሥነ ሥርዓት

፩/ በመዝገብ ማስገባት የሚቻለው ለመመዝገብ የሚያመለክተው ሰው በጽሁፍ መግለጫውን ባቀረበ ጊዜ ነው።

፪/ በመዝገብ የማስገባቱ ተግባርም ሆነ የጽሁፍ መግለጫው ለንግድ ምዝገባ ዓላማ ተብሎ በተለየ ሁኔታ የተዘጋጀና መዝጋቢው አካል በሚያስተዳደረው ድረ-ገጽ በመረጃ መረብ አማካኝነትም ሊከናወን ይችላል።

፫/ ከመዝገቡ ውስጥ የሚሰረዝ ነገር ሲኖር በዚህ ሕግ በአንቀጽ ፺፮ በተመለከተው ባለሥልጣን ሲታዘዝ ሊሰረዝ ይችላል።

አንቀጽ ፹. የመግለጫውን ቃል ትክክለኛነት ስለመቆጣጠር

፩/ ለመመዝገብ የሚያመለክተው ሰው የሚያቀርበውን የማመልከቻ ቃል ትክክለኛነት መዝጋቢው ማጣራት አለበት፤ አንድ ሰው በነጋዴነት ለመመዝገብ ካመለከተ አመልካቹ ምዝገባ የተጠየቀበትን የንግድ ሥራ ለመሥራት የሚያስችለውን ሕጋዊ

መመዘኛዎች ሁሉ ያሟላ መሆኑን መዘጋቢው ማረጋገጥ አለበት።

፪/ መዘጋቢው በሕግ የታዘዙት ነገሮች ሁሉ በመግለጫው ውስጥ መጻፋቸውን እንዲሁም ለመግለጫው በደጋፊነት የቀረቡለት የጽሁፍ ማስረጃዎች ከመግለጫው ቃል ጋር የሚጣጣሙ መሆኑን ማጣራት አለበት።

፫/ መዘጋቢው አስፈላጊ ሆኖ ካገኘው ሌሎች ተጨማሪ ሰነዶችና መረጃዎች እንዲቀርቡለት አመልካቹን ሊጠይቅ ይችላል።

አንቀጽ ፹፩. በመዘጋቢው አካልና በአመልካቹ መካከል ስለሚነሳ ክርክር

በመዘጋቢው አካልና ለምዝገባ ባመለከተው ሰው መካከል የሚነሳው ማንኛውም ክርክር ሥልጣን ባለው ፍርድ ቤት ይወሰናል።

ክፍል ሁለት
ስለምዝገባ

አንቀጽ ፹፪. በንግድ መዝገብ መመዝገብ ግዴታ ስለመሆኑ

፩/ በሌላ ሕግ በንግድ መዝገብ እንደሚገቡ የተደነገጉት ሌሎች ሰዎች ወይም ድርጅቶች መመዝገባቸው እንደተጠበቀ ሆኖ በኢትዮጵያ ግዛት ውስጥ የንግድ ሥራ የሚሠራ ማንኛውም ኢትዮጵያዊ ወይም የውጭ አገር ዜጋ ወይም የንግድ ማህበር መመዝገብ አለበት።

፪/ የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) ድንጋጌ በተለይ በሚከተሉት ሰዎች ላይ ይፈጸማል፡-

ሀ) በዚህ ሕግ በአንቀጽ ፭ መሠረት ነጋዴ በሆነ በማንኛውም ኢትዮጵያዊ ወይም የውጭ አገር ሰው፤

ለ) በዚህ ሕግ በአንቀጽ ፱ በተመለከተው የንግድ ማህበር፤

ሐ) በማናቸውም የንግድ ሥራ በሚሠሩ የውጭ አገር የንግድ ድርጅቶችና በማናቸውም የውጭ አገር መንግሥት የንግድ እንደራሴዎችና ወኪሎች ወይም የመንግሥት ማህበራት ወይም ድርጅቶች ላይ።

፫/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፪) (ሐ) በተመለከቱት ድርጅቶች ላይ ተፈጻሚ የሚሆን ልዩ ሕግ ይወጣል።

አንቀጽ ፹፫. በንግድ መዝገብ ለመመዝገብ ማመልከቻ

ማቅረብ ግዴታ ስለመሆኑ

፩/ አንድ ሰው በራሱ ወይም በወኪሉ አማካይነት በነጋዴነት ለመመዝገብ ማመልከቻ ካላቀረበ በስተቀር በነጋዴነት ሊመዘገብ አይችልም።

፪/ ነጋዴው የንግድ ሥራውን ከመጀመሩ በፊት ማመልከቻውን ማቅረብና መመዝገብ አለበት።

፫/ ማመልከቻው በዚህ ሕግ በአንቀጽ ፸፱ ንዑስ አንቀጽ (፪) በተደነገገው መሠረት መዘጋቢው አካል በሚያስተዳደረውና በሚቆጣጠረው ድረ-ገጽ ላይ በመረጃ መረብ አማካይነት ሊቀርብ ይችላል።

አንቀጽ ፹፬. ቀድሞ የተመዘገበውን ነጋዴ ስለመሰረዝ

፩/ አንድ የንግድ መደብር ከተሸጠ ወይም ከተከራየ የቀድሞ ነጋዴ ምዝገባ እስካልተሰረዘ ድረስ ገዥው ወይም ተከራዩ ሊመዘገብ አይችልም።

፪/ የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) ድንጋጌ ቢኖርም የንግድ መደብሩን የሸጠው ወይም ያከራየው ነጋዴ ከአንድ በላይ የንግድ መደብሮች ያሉት ከሆነ እና የሸጠው ወይም ያከራየው የተወሰኑትን የንግድ መደብሮች ብቻ ከሆነ ነጋዴው ከንግድ መዝገብ አይሰረዝም፤ በንግድ መዝገብ ውስጥ ስለተሸጠው ወይም ስለተከራየው መደብር የገባው መረጃ ብቻ ይሰረዛል።

አንቀጽ ፹፮. ስለመመዘገቢያ ስፍራ

፩/ ማንኛውም ነጋዴ ወይም የንግድ ማህበር በንግድ መዝገብ የሚመዘገበው የንግድ ሥራው ዋና መሥሪያ ቤት ባለበት ስፍራ ሥልጣን በተሰጠው መዝጋቢ አካል ነው፤ የንግድ ሥራውን ዋና መሥሪያ ቤት አድራሻ የመምረጥ መብት የነጋዴው ነው።

፪/ በሕግ በተለየ ሁኔታ ካልተወሰነ በስተቀር የንግድ ሥራው ዋና መሥሪያ ቤት በውጭ አገር የሆነ ነጋዴ ወይም የንግድ ማህበር የንግዱ ቅርንጫፍ

ወይም ወኪል መሥሪያ ቤት ባለበት ስፍራ ሥልጣን በተሰጠው መዘጋቢ አካል ይመዘገባል።

አንቀጽ ፹፮. ተደራራቢ ዋና ምዝገባ የተከለከለ ስለመሆኑ

፩/ ማንኛውም ነጋዴ ወይም የንግድ ማህበር በተለያዩ ክልሎች የተለያዩ የንግድ ሥራዎችን የሚሠራ እንኳን ቢሆን በዋናነት በንግድ መዝገብ መመዝገብ የሚችለው በአንድ ስፍራ ብቻ ነው፤ በአንድ መዝገብ ውስጥም ከአንድ የበለጠ የምዝገባ ቁጥር ሊሰጠው አይችልም።

፪/ ነጋዴው በዋናነት ከተመዘገበበት ቦታ በተጨማሪ በተለያዩ ክልሎች የሚነግድ ከሆነ ወይም ቅርንጫፎች ወይም ወኪል መሥሪያ ቤቶች ካሉት መጀመሪያ የተመዘገበበት ዋናው መዝገብ እየተጠቀሰ በአጭር ቃል በየክልሎቹ መመዝገብ አለበት።

አንቀጽ ፹፯. ነጋዴው በመጀመሪያ በዋና መዝገብ ሲገባ

ማጻፍ ስለሚገባው ነገር

አንድ ነጋዴ መጀመሪያ ዋና ምዝገባ ለማድረግ ማመልከቻ ሲያቀርብ ከዚህ የሚከተሉትን መግለጽ አለበት፡-

፩/ የነጋዴው ሙሉ ስም ከነአያት፤ ካለው የቤተ ዘመድ ስም ጨምሮ፤

፪/ የተወለደበትን ቀንና ቦታ፤

፫/ ዜግነቱን፤

፬/ የግል አድራሻውን፤

፭/ አካለ መጠን ያላደረሰ በሆነ ጊዜ የንግድ ሥራ እንዲሠራ ሞግዚቱ የፈቀደበትን ቀን፤

፮/ ያገባ ከሆነ ጋብቻው የተፈጸመበትን ቀንና ቦታ እንዲሁም የጋብቻ ውል መኖር አለመኖሩን፤ የጋብቻ ውል ካለ ውሉ የተቀመጠበትን ቦታ ወይም በእጁ የሚገኘውን ሰው ስም፤

፯/ የንግዱን ዓላማ፤

፰/ ንግዱን ያቋቋመው ወይም የገዛው ወይም የተከራየው እርሱ መሆኑን ፤ ኪራይ ከሆነ አከራዩን ስምና ሌሎች ለምዝገባ የሚያስፈልጉ መረጃዎችን፤

፱/ የንግዱን ስም፤

፲/ የንግዱን ምልክት (ካለው)፤

፲፩/ የንግዱ መደብር የሚገኝበትን አድራሻ፤

፲፪/ ነጋዴው በተመዘገበበት ሥፍራ ወይም በሌላ ቦታ ሌሎች የንግድ መደብሮች፤ ቅርንጫፎች ወይም

ውክልናዎች ያሉት እንደሆነ የሚገኙበትን አድራሻ፤

፲፫/ የቅርንጫፎች ሥራ አስኪያጆች ያሉ እንደሆነ ሥልጣናቸው ቅርንጫፉን በማስተዳደር ብቻ የተወሰነ መሆን አለመሆኑን፤

፲፬/ ያለው እንደሆነ ለመነገድ የንግድ ፈቃድ የተሰጠበትን ቀን።

አንቀጽ ፹፰. የሚመዘገበው በአጭር ቃል በሆነ ጊዜ

ሊጻፍ የሚገባው ነገር

በአጭር ቃል ለመመዘገብ ማመልከቻ የሚያቀርብ ነጋዴ ከዚህ የሚከተሉትን መግለጽ አለበት፡-

፩/ የነጋዴው ሙሉ ስም ከነአያት፤ ካለው የቤተ ዘመድ ስሙን

፪/ ዜግነቱን፤

፫/ የግል አድራሻውን፤

፬/ የንግዱን መደብር፣ የቅርንጫፉን ወይም የወኪሉን ስም፤

፭/ የንግድ መደብሩ፣ ቅርንጫፉ፣ ወይም ወኪሉ የሚገኝበትን አድራሻ፤

፮/ የንግዱን ዓላማ፤

- ፯/ የሥራ አስኪያጁን ስምና ሥልጣኑ ቅርንጫፉን በማስተዳደር ብቻ የተወሰነ መሆን አለመሆኑን፤
- ፰/ የንግድ ፈቃድ የተሰጠበትን ቀን፣ ቢኖር፤
- ፱/ በዋናነት የተመዘገበበትን ቦታና የምዝገባ ቁጥሩን።

አንቀጽ ፹፱. የንግድ ማህበራት

በዚህ ሕግ በሁለተኛው መጽሐፍ የተመለከቱት አግባብነት ያላቸው ድንጋጌዎች በንግድ ማህበራት ምዝገባ ላይ ተፈጻሚ ይሆናሉ።

ክፍል ሦስት

በመዝገብ የገባን መረጃ ስለመለወጥ ወይም ተጨማሪ መረጃ

በመዝገብ ውስጥ ስለማካተት

አንቀጽ ፺. የተመዘገበውን ስለመለወጥ

፩/ ማንኛውም የተመዘገበ ሰው በመዝገብ ውስጥ የገባን መረጃ የሚለውጥ አንድ ሁኔታ ወይም አድራጎት ሲከሰት ሁኔታው ከተከሰተበት ቀን አንስቶ በስልሳ ተከታታይ ቀናት ውስጥ ከመዝገቡ የገባው መረጃ እንዲለወጥ ማመልከት አለበት።

፪/ በንዑስ አንቀጽ (፩) መሠረት የሚቀርበውን ማመልከቻ ማንኛውም በሕግ ያገባኛል የሚል ሰው ማቅረብ ይችላል።

፫/ በተለይም ሥራ አስኪያጁ ሲሻር የተመዘገበው እንዲለወጥ መደረግ አለበት።

አንቀጽ ፺፩. ስለሰዎች በተጨማሪ ስለማስመዝገብ

፪/ የተፈጥሮ ሰው የሆነ ነጋዴ ከዚህ የሚከተሉት በተጨማሪ እንዲመዘገቡለት መጠየቅ ይችላል፡-

- ሀ) ጋብቻውን፣ ጋብቻው የተፈጸመበትን ቦታና ቀን እንዲሁም ፤ የተፈራረሙት የጋብቻ ውል ካለ የተፈራረሙበትን ቀንና ቦታ ወይም ያለ እንደሆነ ውሉ የተቀመጠበትን ቦታ ወይም ሰው ስም፤
- ለ) ፍርድ ቤት ጋብቻው እንዲፈርስ የወሰነ እንደሆነ ውሳኔውን፤
- ሐ) ነጋዴው ችሎታ የሌለው ነው ተብሎ በፍርድ የተከለከለ መሆኑን ፍርድ ቤት የወሰነበት፤
- መ) ሚስት ወይም ባል ተቃውመው እንደሆነ ስለ ንግዱ ሥራ ያቀረቡትን መቃወሚያ፤

ሠ) በዚህ ሕግ በአንቀጽ ፲፯ መሠረት መቃወሚያ የተነሳበትን (ቀሪ የሆነበትን)፤

ረ) አዲስ ሥራ አስኪያጅ መሾሙን።

፪/ በንዑስ አንቀጽ (፩) መሠረት የሚቀርበውን ማመልከቻ ማንኛውም በሕግ ያገባኛል የሚል ሰው ማመልከት ይችላል።

አንቀጽ ፳፪. ስለንግድ ማህበራት በተጨማሪ ስለሚመዘገቡ ጉዳዮች

የንግድ ማህበራት ምዝገባ በተመለከተ በዚህ ሕግ ሁለተኛው መጽሐፍ አግባብ ባላቸው ድንጋጌዎች የተመለከቱት ተጨማሪ ነገሮች መመዝገብ አለባቸው።

አንቀጽ ፳፫. ስለመክሰር የሚሰጥ ፍርድ

በዚህ ሕግ ሦስተኛ መጽሀፍ መሠረት የሚከፈት የመልሶ ማደራጀት ሥነ-ሥርዓት፣ የመክሰር ሥነ-ሥርዓት፣ ቀላል የመክሰር ሥነ-ሥርዓት ወይም ከዕዳ

ነፃ የመደረግ ሥነ-ሥርዓት ውሳኔዎች በተጨማሪነት ማስመዘገብ ይገባል።

ክፍል አራት

ከመዘገብ ስለመሰረዝ

አንቀጽ ፺፬. መነገድን ስለመተው

፩/ ማንኛውም ነጋዴ የንግድ ሥራውን በማንኛውም ምክንያት የተወ ወይም የንግድ መደብሩን ያከራየ እንደሆነ የንግድ ሥራውን ከተወበት ወይም መደብሩን ካከራየበት ጊዜ አንስቶ በስልሳ ተከታታይ ቀናት ውስጥ ከመዘገብ እንዲሰረዝ ማመልከት አለበት።

፪/ የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) ድንጋጌ ቢኖርም የንግድ መደብሩን የተወደው ወይም ያከራየው ነጋዴ ከአንድ በላይ የንግድ መደብሮች ያሉት ከሆነ እና የተወደው ወይም ያከራየው የተወሰኑትን የንግድ መደብሮች ብቻ ከሆነ ነጋዴው የተወውን ወይም ያከራየውን መደብር በተመለከተ

አስፈላጊው ማስተካከያ በንግድ መዝገብ ውስጥ እንዲገባ ማመልከት አለበት።

አንቀጽ ፺፭. የነጋዴው መሞት

፩/ ነጋዴው በሞተ በስልሳ ተከታታይ ቀናት ውስጥ ከአቅም በላይ በሆነ ምክንያት ካልሆነ በስተቀር የሚች ሚስት ወይም ባል ወይም የሚች ወራሾች ምዝገባው እንዲሰረዝላቸው ማመልከት አለባቸው።

፪/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) የተጠቀሱት ባለሙብቶች በጋራ ባለቤትነት ንግዱን ማካሄድ የሚቀጥሉ ከሆነ በመረጡት የንግድ ማህበር መልክ አዲስ ምዝገባ እንዲደረግላቸው ማመልከት አለባቸው።

አንቀጽ ፺፮. ምዝገባን በትዕዛዝ ስለማሰረዝ

፩/ መዝጋቢው መሥሪያ ቤት ነጋዴው የንግድ ሥራውን ማቆሙን ወይም የተመዘገበውን ንግድ ለማካሄድ ችሎታ የለውም ተብሎ የተወሰነበት መሆኑን ባወቀ ጊዜ ወይም በሌላ ሕግ ለምዝገባ መሰረዝ በቂ ምክንያት ናቸው ተብለው የተደነገጉት የተሟሉ እንደሆነ በራሱ ተነሳሽነት ምዝገባውን መሰረዝ አለበት።

፪/ የንግድ ማህበር እንዲፈረስ ተወስኖበት የማጣራት ሥራ ሳይገባደድ ለአስተዳደራዊ ቅጣት ምዝገባው

በጊዜያዊነት እንደሚሰረዝ የሚደነግግ ማናቸውም ሕግ አይጸናም።

፫/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) መሠረት የተሰጠውን ውሳኔ ራሱ ነጋዴው እና ሌሎች ጉዳዩ የሚመለከታቸው አካላት እንዲያውቁት መደረግ አለበት።

ምዕራፍ ሦስት
ስለቅጣት

ክፍል አንድ
ስለወንጀል ቅጣት

አንቀጽ ፺፯. ሳይመዘገቡ ስለመቅረት

በዚህ ሕግ መሠረት መመዝገብ እያለበት ሳይመዘገብ የቀረ ወይም መመዝገብ ያለበትን ነገር ያላስመዘገበ ማንኛውም ሰው ጥፋተኛ መሆኑ ከተረጋገጠ አግባብነት ባለው የወንጀል ሕግ ተጠያቂ ይሆናል።

አንቀጽ ፺፰. ሆነ ብሎ ትክክለኛ ያልሆነ መግለጫ

መስጠት

ስለሚመዘገበው ጉዳይ ሆነ ብሎ ትክክለኛ ያልሆነ መግለጫ የሰጠ ማንኛውም ሰው ጥፋተኛ ሆኖ ከተገኘ አግባብነት ባለው የወንጀል ሕግ ተጠያቂ ይሆናል።

ክፍል ሁለት

ፍትሐ ብሔራዊ ማስገደጃ ወይም ቅጣት

አንቀጽ ፺፱. በመዝገብ መግባት ስለሚያስከትለው ውጤት

፩/ ተቃራኒ ማስረጃ ካልቀረበበት በስተቀር ማንኛውም በመዝገብ የገባ ሰው ወይም የንግድ ማህበር ነጋዴ ነው ተብሎ ይገመታል።

፪/ ማንኛውም የተመዘገበ ሰው ወይም የንግድ ማህበር ነጋዴ ላለመሆኑ ማስረጃ ማቅረብ አይፈቀድለትም፤ ነጋዴነት የሚያስከትለውንም ኃላፊነት ሁሉ ይቀበላል።

አንቀጽ ፩፻. በመዝገብ ሳይገቡ መቅረት ስለሚሰጠው ውጤት

፩/ ማንኛውም ነጋዴ የሆነ ሰው በዚህ ሕግ መሠረት መመዝገብ የሚገባው ሆኖ ሳይመዘገብ የቀረ እንደሆነ እንደ ነጋዴ ተቆጥሮ ኃላፊ ይሆናል።

፪/ አግባብ ያላቸው የዚህ ሕግ ሁለተኛ መጽሐፍ ድንጋጌዎች በንግድ ማህበራት ላይ ተፈጻሚ ይሆናሉ።

አንቀጽ ፩፻፩. ምዝገባን ያለማሰረዝ የሚያስከትለው ውጤት

የንግድን መደብር ያስተላለፈ ወይም ያከራየ ነጋዴ ምዝገባውን ከማሰረዘቱ በፊት ከመደብሩ ጋር በተያያዘ መደብሩ በተላለፈለት ሰው ወይም መደብሩን በተከራየው ሰው ላይ ለሚደርስ ዕዳ ከዚህ ሰው ጋር በአንድነትና በተናጠል ኃላፊ ይሆናል።

አንቀጽ ፩፻፪. በመዝገብ የገባ ጉዳይ ስለሚያስከትለው ውጤት

- ፩/ ማንኛውም ሰው በንግድ መዝገብ እንዲገባ ያደረገው ጉዳይ ትክክል ባይሆንም የተመዘገበውን ቃል መሠረት አድርገው በሰሩ ሰዎች ላይ የተፈጠረውን ስህተት መቃወሚያ አድርጎ እንዲያቀርብ አይፈቀድለትም።
- ፪/ ሦስተኛ ወገኖች በንግድ መዝገብ በትክክል የገባውን ጉዳይ አላወቅንም ነበር ብለው ማስረጃ ማቅረብ አይፈቀድላቸውም።

አንቀጽ ፩፻፫. ነጋዴ የሆነውን ሰው የሚመለከቱ ጉዳዮች ሦስተኛ ወገኖችን መቃወሚያ ስላለመሆናቸው

ከዚህ ቀጥሎ ያሉት ነጋዴ የሆነውን ሰው የሚመለከቱ ጉዳዮች በንግድ መዝገብ ያልተመዘገቡ እስከሆነ ድረስ ቅን ልቦና ባላቸው ወገኖች ላይ መቃወሚያ ሆነው ሊቀርቡ አይችሉም፡-

- ፩/ የነጋዴው አካለ መጠን ያለመድረስ፤
- ፪/ የነጋዴው ማግባት፤
- ፫/ የነጋዴው የጋብቻ ውል፤
- ፬/ የነጋዴው ጋብቻ መፍረስ፤
- ፭/ የነጋዴው ችሎታ ማጣት፤
- ፮/ በዚህ ሕግ በአንቀጽ ፲፭ መሠረት የቀረበ መቃወሚያ፤
- ፯/ የሥራ አስኪያጁ ሥልጣን አንድ ቅርንጫፍ ወይም ወኪል ጽሕፈት ቤት በማስተዳደር ብቻ የተወሰነ መሆኑ፤
- ፰/ የሥራ አስኪያጁ መሻር ወይም ከሥራ መሰናበት።

አንቀጽ ፩፻፬. የንግድ ማህበራትን የሚመለከት ጉዳዮች

ሦስተኛ ወገኖችን መቃወሚያ ስላለመሆናቸው

በንግድ መዝገብ ውስጥ ከገባው ቃል ውስጥ ያለ ካልሆነ በስተቀር የንግድ ማህበራትን የሚመለከቱ የሦስተኛ ወገኖችን መብት መቃወሚያ ለመሆን የማይችሉት ጉዳዮች በዚህ ሕግ በሁለተኛው መጽሐፍ ውስጥ ተደንግገዋል።

አንቀጽ ፩፻፭. በደንብ ስለሚወሰኑ ጉዳዮች

በዚህ ሕግ አንቀጽ ፸፩(፪) የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ በዚህ ርዕስ የተካተቱትን ድንጋጌዎች ለማስፈጸም የሚንስትሮች ምክር ቤት ደንብ ሊያወጣ ይችላል።

ርዕስ አምስት
ስለንግድ መደብር
ምዕራፍ አንድ
ጠቅላላ ድንጋጌ

አንቀጽ ፩፻፮. ትርጓሜ

የንግድ መደብር ማለት ግዙፍነት የሌለው ተንቀሳቃሽ ንብረት ሆኖ በዚህ ሕግ አንቀጽ ፭ የተጠቀሱትን የንግድ ሥራዎች ለማካሄድ የተሰበሰቡና የተደራጁ የሚንቀሳቀሱ ንብረቶችን ሁሉ ያካትታል።

አንቀጽ ፩፻፮. ነጋዴዎችና የንግድ መደብር

- ፩/ ማንኛውም ነጋዴ አንድ የንግድ መደብር ሥራን ያካሂዳል።
- ፪/ ነጋዴ የተለያዩ የንግድ ሥራዎችን ለመስራት በርካታ የንግድ መደብሮችን ሊያንቀሳቅስ ይችላል።
- ፫/ ነጋዴ የንግድ ሥራውን የሚያካሂደው በንግድ መደብር ባለቤትነት፣ በአላባ ተጠቃሚነት ወይም በተከራይነት ሊሆን ይችላል፤ እንደ ነጋዴ የሚቆጠረው በንግድ መደብሩ የሚነግድ ሰው

ብቻ ነው፤ መደብሩ የተከራየ እንደሆነ ባለቤቱ ወይም አከራዩ ነጋዴ ሊባል አይችልም።

አንቀጽ ፩፻፰. ስለ ዋና የንግድ መደብርና ቅርንጫፎች ወይም ወኪል ጽሕፈት ቤቶች

፩/ አንድ የንግድ መደብር በአንድ ዋና የንግድ መሥሪያ ቤት የተወሰነ ለመሆን ይችላል። እንዲሁም የዋናው መሥሪያ ቤቱ አካል እንደሆነ የሚቆጠሩ የቅርንጫፍ መሥሪያ ቤቶች ወይም የወኪል ጽሕፈት ቤቶች ሊኖሩት ይችላል።

፪/ የንግድ መደብሩ ዋና መሥሪያ ቤት ሳይሸጥ ወይም ሳይከራይ አንድ ቅርንጫፍ ወይም ወኪል ጽሕፈት ቤት የተሸጠ ወይም የተከራየ እንደሆነ እንደ ንግድ መደብር ሽያጭ ወይም ኪራይ ይቆጠራል።

ምዕራፍ ሁለት

የንግድ መደብር የተቋቋመባቸው ነገሮች

ክፍል አንድ

በንግድ መደብር ውስጥ ስለሚገኙ ነገሮች

አንቀጽ ፩፻፱. ስለ መልካም ስምና ግዙፍነት ስለሌላቸው ነገሮች

፩/ የንግድ መደብር በዋነኝነት የንግዱን መልካም ስም ይይዛል።

፪/ የንግድ መደብር ሌሎች ግዙፍነት የሌላቸው ነገሮችን በተለይም፦

ሀ) የንግድ ስም፤

ለ) የንግድ ምልክትና ሌላ የንግድ ሥራ የሚካሄድበት ልዩ መገለጫ፤

ሐ) የንግዱ ሥራ የሚከናወንበትን ቦታ የመከራየት መብት፤

መ) የአዕምሮአዊ ንብረቶች፤

ሠ) ከነጋዴው ጋር ሳይሆን ከንግድ መደብሩ ጋር የተያያዙ ሌሎች ልዩ መብቶች፤ ሊያካትት ይችላል።

አንቀጽ ፩፻፲. ግዙፍነት ስላላቸው ነገሮች

የንግድ መደብር ግዙፍነት ያላቸው እንደ መሣሪያዎች፣ ወይም ዕቃዎችና ሸቀጣ ሸቀጦች የመሳሰሉ ነገሮች ሊያካትት ይችላል።

አንቀጽ ፩፻፲፩. ገንዘብ የመጠየቅ መብቶችና ዕዳዎች

፩/ የንግድ መደብር የንግድ ሥራ የሚከናወንበትን ቦታ ከመከራየት መብት በስተቀር የነጋዴውን ገንዘብ የመጠየቅ መብትና ዕዳን አይጨምርም ።

፪/ የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) ድንጋጌ ቢኖርም አግባብ ባለው ሕግ የንግድ መደብር ሲተላለፍ ስለሚጠበቁበት የሠራተኞች መብቶች፣ ስለሠራተኞች ውሎች ቀጣይነት እንዲሁም የመድን ዋስትና ያለው ንብረት የተላለፈለት ሰው የሚኖረው መብት በተመለከተ የተደነገጉት ድንጋጌዎች እንደተጠበቁ ናቸው።

ክፍል ሁለት

ስለመልካም ስምና ጥበቃው

አንቀጽ ፩፻፲፪. ትርጓሜ

መልካም ስም ማለት ከንግድ መደብር ሥራ አካሄድ የተፈጠረ ዋጋ ሲሆን፤ይህም ዋጋ ከነጋዴው ዕቃ ወይም ሸቀጥ ወይም አገልግሎት ከሚፈልጉት ሦስተኛ ወገኖች ጋር በሚደረገው ግንኙነት ሁሉ የተገኘ ነው።

አንቀጽ ፩፻፲፫. መልካም ስምን ስለመጠበቅ

የነጋዴው መልካም ስም ተገቢ ያልሆነ የውድድር ሥራ እንዳይሠራ የማይገባ ውድድርን ለማስቀረት በተለይ በዚህ ሕግ አንቀጽ ፳፱፣ ፴፱፣ ፶፫፣ ፩፻፲፰፣ ፩፻፴፣ ፩፻፴፩፣ ፩፻፳፯፣ ፩፻፳፯ የውድድር ሥራ የተከለከለ በሚያደርጉት ድንጋጌዎች እና ስምምነቶች መሠረት ይጠበቃል።

አንቀጽ ፩፻፲፬. ተገቢ ያልሆነ የንግድ ውድድር ሥራ

፩/ ነጋዴው በውድድር ሥራ ጥፋት ፈጽሞ በተገኘ ማናቸውም ሰው ላይ በፍትሐ ብሔር ሕግ ከውል ውጭ ስለሚኖር ኃላፊነት በሚደነግገው አንቀጽ ፪ሺ፶፯ መሠረት ኪሣራ ለማግኘት ክስ መመሥረት ይችላል።

፪/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) ሥር የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ ስለማይገባ የንግድ ውድድር ሥራና ስለሚያስከትለው ውጤት ዝርዝሩ በሕግ ይወሰናል።

አንቀጽ ፩፻፲፭. ስለንግድ ስም፣ ንግድ ምልክት እና አዕምሮአዊ ንብረቶች

የንግድ ስምንና የንግድ ምልክትን እንዲሁም የአዕምሮአዊ ንብረቶች አስተዳደርን በተመለከተ አግባብነት ያላቸው የፍትሐ ብሔር ሕግ እና የልዩ ሕጎች ድንጋጌዎች ተፈጻሚ ይሆናሉ።

ክፍል ሦስት

ስለንግድ ቦታ ኪራይ ውል መብት

አንቀጽ ፩፻፲፮. የፍትሐ ብሔር ሕግ ተፈጻሚ ስለመሆኑ

በዚህ ክፍል የተደነገጉት እንደተጠበቁ ሆነው የማይንቀሳቀስ ንብረት ኪራይ ውሎችን የሚመለከቱ የፍትሐ ብሔር ሕግ ድንጋጌዎች በንግድ ቦታ ኪራይ ውል መብት ላይ ተፈጻሚ ይሆናሉ።

አንቀጽ ፩፻፲፯. የንግዱ ዓይነት

በንግድ ቦታ ኪራይ ውል ውስጥ ተከራዩ የሚሰራው የንግድ ዓይነት ተጠቅሶ እንደሆነ ተከራዩ በዚህ ቦታ ሌላ ዓይነት ንግድ ሊያከናውን አይችልም፤ ሌላ ዓይነት ንግድ ሲያከናውን ቢገኝ ውሉ ሊሰረዝ ይችላል።

አንቀጽ ፩፻፲፰. አከራዩ ተመሳሳይ ንግድ ሥራ እንዳይሰራ

ስለመከሰከሉ

፩/ ለንግድ አገልግሎት የሚውል ቦታ ባለቤት ንግዱ የሚከናወንበትን ቦታ በውል ካከራየ በኋላ በዚሁ ቦታ ላይ ተከራዩ ከሚያካሂደው ንግድ ጋር የሚመሳሰል ሥራ መሥራት አይችልም።

፪/ አከራዩ በንዑስ አንቀጽ (፩) የተከለከለውን ቢተላለፍ ካሳ ከፍሎ የንግድ መደብሩም እንዲዘጋ ይደረጋል።

አንቀጽ ፩፻፲፱. የኪራይ ውል ለሌላ ማስተላለፍን ወይም የተከራየውን ለሌላ ማከራየትን ስለሚከለክሉ የውል ቃሎች

፩/ በፍትሐ ብሔር ሕጉ ቁጥር ፪ሺ፱፻፶፱ የተደነገገው ቢኖርም እንኳን ተከራዩ የንግድ መደብሩን ለገዛው ሰው ንግዱ የሚከናወንበት ቦታ የሚመለከተውን የኪራይ ውል አያስተላልፍም ወይም የተከራይ ተከራይ አድርጎ አያከራይም ወይም የኪራዩን ውል ለማስተላለፍ ወይም የተከራይ ተከራይ አድርጎ ለማከራየት የባለቤቱ ፈቃድ ያስፈልጋል የሚሉ የውል ቃሎች ሁሉ ዋጋ አይኖራቸውም።

፪/ በዚህ ሕግ መፅሐፍ ሦስት ሥነ ሥርዓቶች መሠረት ለተከራዩ ባለዕዳ የተሾሙ የመልሶ ማደራጃ ኃላፊው ወይም ለከሰረው ሰው ንብረት ጠባቂ የታወቁላቸውን ሥልጣን የሚነፍጉ ወይም የሚገድቡ የውል ቃሎች ዋጋ አይኖራቸውም።

አንቀጽ ፩፻፳. የኪራይ ውልን ስለማቋረጥ

፩/ የንግድ መደብር ለዕዳ ዋስትና ተሰጥቶ እንደሆነ አከራዩ በስምምነት ወይም በኪራይ ውሉ መሠረት ውሉን ለማቋረጥ የሚያስችለውን ድንጋጌ በመጠቀም ውሉን ለማቋረጥ ሀሳብ ያለው ሲሆን ይህን የንግድ መደብርን መያዣ አድርገው ገንዘብ ባበደሩ ሰዎች ውሉ ከሚቋረጥበት ቀን በያንስ ከሰላሳ ተከታታይ ቀናት በፊት በጽሁፍ ማሳወቅ አለበት።

፪/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) መሠረት ማስታወቂያ ካልወጣ በስተቀር የንግድ መደብርን መያዣ አድርገው ገንዘብ ባበደሩት ሰዎች ላይ የውሉ መቋረጥ መቃወሚያ አይሆንም።

አንቀጽ ፩፻፳፩. የመፅሐፍ ሦስት ሥነ ሥርዓቶች

ስለተከፈቱበት ተከራይ

፩/ የመፅሐፍ ሦስት ሥነ ሥርዓቶች የተከፈተበት ተከራይ የሥነ ሥርዓቶቹ መከፈት በራሱ የኪራይ ውሉን ያቋርጣል የሚል ስምምነት አይፀናም።

፪/ የመፅሐፍ ሦስት ሥነ ሥርዓቶች በተከራይ ላይ የተከፈቱ እንደሆነ የመልሶ ማደራጀት ኃላፊው ወይም የከሰረው ተከራይ ንብረት ጠባቂ በመፅሐፍ ሦስት በተደነገጉት መብቶቻቸው ሊጠቀሙ ይችላሉ።

ምዕራፍ ሦስት

ስለንግድ መደብር ሽያጭ

ክፍል አንድ

ጠቅላላ ድንጋጌዎች

አንቀጽ ፩፻፳፪. የፍትሐ ብሔር ሕግ ተፈጻሚ ስለመሆኑ

የዚህ ምዕራፍ ድንጋጌዎች እንደተጠበቁ ሆነው በፍትሐ ብሔር ሕግ ቁጥር ፪ሺ፪፻፷፯-፪ሺ፫፻፷፯

የተመለከቱት ድንጋጌዎች በንግድ መደብር ሽያጭ ላይ ተፈጻሚዎች ይሆናሉ።

አንቀጽ ፩፻፳፫. የተፈጻሚነት ወሰን

፩/ የንግድ መደብር ሽያጭን የሚመለከቱ የዚህ ምዕራፍ ድንጋጌዎች፡-

ሀ) በንግድ መደብር ላይ በሚደረግ ማናቸውም ዓይነት ሽያጭ ወይም ማስተላለፍ፤ ሌላ ነገር በማስመሰል የተደረገም ቢሆን፤

ለ) የጋራ ባለሀብቶቹ ባቀረቡት ጥያቄ በሚደረግ የሐራጅ ሽያጭ፤

ሐ) ካሳን ጨምሮ በሚደረግ ማናቸውም ክፍፍል፤ እንዲሁም ሽያጩ ወይም የመብት ማስተላለፉ ወይም ክፍፍሉ የንግድ መደብሩን ወይም መልካም ስሙን የሚመለከት ሲሆን፤ ወይም ቅርንጫፍ መሥሪያ ቤቱን ወይም ወኪል ጽሕፈት ቤቱን የሚመለከት ሆኖ ነገር ግን ዋናውን የንግድ መደብር ወይም የቅርንጫፍ መሥሪያ ቤቱን ወይም የወኪል ጽሕፈት ቤቱን

መልካም ስም ሳይጨምር በሚደረግ ሽያጭ ወይም ማስተላለፍ ወይም ክፍፍል፤ ላይ ተፈጻሚ ይሆናል።

፪/ የዚህ ምዕራፍ ድንጋጌዎች ሽያጩ የንግድ መደብርን ወይም የንግድ መደብር መልካም ስምን የሚመለከት ካልሆነ ወይም በማድበስበስ ወይም በመደበኛ ይህን የሚያደርግ ካልሆነ በስተቀር የንግድ መደብርን የተለያዩ አካላት ነጣጥሎ በሚደረግ ሽያጭ ላይ ተፈጻሚ አይሆኑም።

ክፍል ሁለት

መሟላት ስለሚገባቸው ሥርዓቶች

አንቀጽ ፩፻፳፬. ሽያጭ በጽሑፍ ስለመሆኑ

የንግድ መደብር ሽያጭ በጽሑፍ ካልሆነ ዋጋ አይኖረውም።

አንቀጽ ፩፻፳፭. በሽያጩ ውል ውስጥ መጠቀስ ስላለባቸው ነገሮች

የንግድ መደብር ሽያጭ ውል የሚከተሉትን መጥቀስ አለበት፡-

፩/ በመጨረሻዎቹ ሦስት የበጀት ዓመታት ወይም ሻጭ የንግድ መደብሩን ካቋቋመው ወይም ከገዛው ሦስት ዓመት ያልሞላው ከሆነ ከተቋቋመበት ወይም ከተገዛበት ጊዜ አንስቶ ያደረገውን አጠቃላይ ሽያጭና ያገኘው ትርፍ፤

፪/ የንግድ መደብሩ ሥራ የሚከናወነው በኪራይ ቦታ የሆነ እንደሆነ የኪራይ ውሉ የተደረገበትንና የሚያበቃበትን ቀን እንዲሁም የአከራዩን ስምና አድራሻ፤

፫/ የንግድ መደብሩ በዋስትና ከተያዘ በዋስትና መያዙ።

አንቀጽ ፩፻፳፯. ውሉን ስለማፍረስ

፩/ በዚህ ሕግ አንቀጽ ፩፻፳፭ የተመለከቱት ነገሮች ባለመሟላታቸው ምክንያት በገዢው ላይ ጉዳት የደረሰ መሆኑን ፍርድ ቤቱ ከተረዳ በገዢው ጠያቂነት ውሉን ሊያፈርስው ይችላል።

፪/ በዚህ ሕግ አንቀጽ ፩፻፳፭ መሠረት በተሰጠ የተሳሳተ መረጃ ምክንያት ገዢው ላይ ጉዳት የደረሰ መሆኑን ፍርድ ቤቱ ከተረዳ በገዢው

ጥያቄ ውሉን ማፍረስ ወይም ዋጋውን መቀነስ ይችላል።

፫/ የዚህን አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) እና (፪) መሠረት ያደረጉ ክሶች የሽያጭ ውሉ ከተደረገበት አንስቶ በአንድ ዓመት ጊዜ ውስጥ መቅረብ አለባቸው።

ክፍል ሦስት

የሻጭ ግዴታዎች

አንቀጽ ፩፻፳፯. የማስረከብ ግዴታ

፩/ ሻጭ የንግድ መደብሩን ለገዢው ማስረከብ አለበት።

፪/ ተቃራኒ የሆነ ስምምነት ከሌለ በስተቀር የንግድ መደብር ሻጭ የንግድ መደብሩ ውስጥ የሚካተቱን ነገሮች ሁሉ ለገዢው መሸጥን ያመለክታል።

፫/ ሻጭ የንግድ መደብሩን መልካም ስም ለገዢው ለማስተላለፍ የሚያስችሉ አስፈላጊ የሆኑ ሰነዶችንና መረጃዎችን ሁሉ ለገዢው መስጠት ይኖርበታል።

፬/ የአዕምሮአዊ ንብረት መብቶች ማስተላለፍን በተመለከተ አግባብነት ያላቸው የፍትሕ ብሔር ሕግና የልዩ ሕግ ድንጋጌዎች ተፈፃሚ ይሆናሉ።

አንቀጽ ፩፻፳፰. ስለኢሳብ መዝገቦች

፩/ ሻጩና ገዢው ሻያጩ በሚፈጸምበት ቀን የኢሳብ መዝገቦችን ያረጋግጣሉ የኢሳብ መዝገቦች እና ሰነዶችን የሚያመለክት አንድ ዝርዝር ጽሁፍ ያዘጋጃሉ።

፪/ ሻጩ የኢሳብ መዝገቦቹን፣ ማስረጃዎቹን፣ የተለዋወጣቸውን ደብዳቤዎች ያስቀራል። ተቃራኒ ስምምነት ቢኖርም እንኳን መዝገቦቹንና ሰነዶቹን እስከ ሁለት ዓመት ጠብቆ በማኖር ገዥው በፈለገ ጊዜ እንዲያያቸው መፍቀድ አለበት።

አንቀጽ ፩፻፳፱. ስለንግድ ሥራ የሚፃፉ ደብዳቤዎች

ስለተሸጠው የንግድ መደብር ጉዳይ ከሻያጩ በኋላ ለሻጩ የሚደርሱትን ደብዳቤዎችና ሌሎች ጽሑፎች ሻጩ ወዲያውኑ ለገዥው ማስተላለፍ አለበት።

አንቀጽ ፩፻፴. ሻጩን እንዳይወዳደር ስለመከልከል

፩/ ሻጩ ከሽያጭ ቀን አንስቶ እስከ ፭ ዓመት ድረስ ገዥውን ሊጎዳ ከሚችል ማናቸውንም የውድድር ተግባር መታቀብ አለበት፤ በተለይ በተሸጠው የንግድ መደብር አካባቢ ገዥው የሚሰራው የንግድ ሥራ ዓይነትና ሥራ መሥራት አይችልም።

፪/ በሽያጭ ውሉ ውስጥ ሻጩ ንግድ መክፈት የሚከለክልበትን ቦታና የተከለከለውንም የንግድ ዓይነት ወስኖ ማስፈር ይቻላል፤ ሆኖም የዚህ ዓይነት የውል ቃል የሚፀናበት ጊዜ ከአምስት ዓመት መብለጥ አይችልም።

አንቀጽ ፩፻፴፩. ከገዥ እንደ ገና የገዙ ሰዎች መብት

ሻጩ የመወዳደር ሥራ እንዳይሠራ በዚህ ሕግ በአንቀጽ ፩፻፴ የተጣለበት ክልከላ የንግድ መደብሩ አካል እንደሆነ ይቆጠራል፤ ይህም ለገዥውና ለወራሾቹ ጥቅም ብቻ ሳይሆን የንግድ መደብሩን ከገዥ እንደ ገና ለገዙትም ሁሉ የፀና ይሆናል።

ክፍል አራት

የገዥው ግዴታዎች

አንቀጽ ፩፻፴፪ . ዋጋ የመክፈል ግዴታ

ገዥው በሽያጭ ውል በተስማሙት መሠረት ዋጋውን መክፈል አለበት። ስለአከፋፈሉ በውሉ የተለየ

ስምምነት ከሌለ ዋጋው የሚከፈለው በጥሬ ገንዘብ ይሆናል። ሆኖም ማናቸውም ዓይነት ተቃራኒ የውል ቃል ቢኖርም የዚህ ሕግ አንቀጽ ፩፻፴፬ ተፈጻሚ ይሆናል።

አንቀጽ ፩፻፴፫ . ሽያጩን የማስታወቅ ግዴታ

ገዥው በዚህ ሕግ ከአንቀጽ ፩፻፴፯ እስከ ፩፻፵፪ በተመለከተው መሠረት ሽያጩ በማስታወቂያ እንዲወጣ ማድረግ አለበት።

አንቀጽ ፩፻፴፬ . ስለሽያጭ ዋጋ ክፍያ መታገድ

፩/ ሽያጩ ከተፈፀመ በኋላ መቃወሚያ የሚቀርብበት ቀን እስከሚያበቃ ፣ ወይም መቃወሚያ ቀርቦም ከሆነ የገንዘብ ጠያቂዎች መብት በስምምነት ወይም በፍርድ ቤት እልባት እስከሚያገኝና ለገንዘብ ጠያቂዎች እስኪከፈላቸው ድረስ የሽያጩ ገንዘብ ለሻጭ ሳይከፈል በገዥው እጅ ታግዶ ይቆያል።

፪/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) የተመለከተው ከመፈፀሙ በፊት የተደረገ ማናቸውም ክፍያ ወይም የመብት ማስተላለፍ ወይም ክፍያ

የመጠየቅ መብትን መተው ከሻጩ ላይ ገንዘብ ጠያቂዎች በሆኑት ሰዎች ላይ መቃወሚያ ሊሆን አይችልም።

፫/ በሽያጭ ውል ውስጥ ገዥው የሽያጩን ገንዘብ በአንድ ሦስተኛ ሰው እጅ በአደራ ያስቀምጣል ተብሎ ለመስማማትም ይቻላል፤ በስምምነቱ መሠረት ገንዘቡ በአደራ ከተቀመጠ ሻጩ ለገዥው ከሚኖርበት ተጠያቂነት ነፃ ይሆናል፤ ገዥው ይህን በማድረግ ለሻጩ ካለበት ዕዳ ነጻ ቢሆንም ከሻጭ ላይ ገንዘብ ጠያቂዎች ለሆኑት የሚኖርበትን ኃላፊነት አያስቀርም።

አንቀጽ ፩፻፴፭. የሻጭ ዋስትናዎች

ሻጩ ዋጋው በሙሉ እስኪከፈለው ድረስ ስለገንዘቡ አከፋፈል ከዚህ በታች ከአንቀጽ ፩፻፵፭ እስከ ፩፻፵፯ በተመለከቱት ድንጋጌዎች መሠረት በተሸጠው ንብረት ላይ ሕጋዊ የሆነ የመያዣ መብት ያለው ሲሆን ውል ይፍረስልኝ ብሎ ክስ የማቅረብ መብትም አለው።

ክፍል አምስት

ሽያጮችን በማስታወቂያ ስለማውጣትና ከሻጭ ላይ ገንዘብ ጠያቂዎች ስለሚኖራቸው መብቶች

አንቀጽ ፩፻፴፯ ሽያጩን በማስታወቂያ ስለማውጣት

፩/ ማናቸውም የንግድ መደብር ሽያጭ የንግድ መደብሩ ዋና መሥሪያ ቤት በሚገኝበት አካባቢ ሰፊ ስርጭት ባለው ጋዜጣ ታትሞ መውጣቱን ገዥው ማረጋገጥ ይኖርበታል።

፪/ የተሸጠው የንግድ መደብር በተለያዩ ሥፍራዎች የቅርንጫፍ መሥሪያ ቤቶች ወይም የወኪል መሥሪያ ቤቶች ያሉት እንደሆነ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) መሠረት ማስታወቂያው የሚደረገው እያንዳንዱ የቅርንጫፍ መሥሪያ ቤት ወይም ወኪል መሥሪያ ቤት በሚገኝበት አካባቢ ሰፊ ስርጭት ባለው ጋዜጣ ነው።

አንቀጽ ፩፻፴፯ . በማስታወቂያው ስለሚጠቀሱ ነገሮች

በዚህ ሕግ አንቀጽ ፩፻፴፯ መሠረት የሚወጣ ማስታወቂያ፡-

፩/ የሻጭንና የገዥን ስሞችና አድራሻዎች፤

፪/ የንግድ መደብሩን ዓይነትና አድራሻ፤

፫/ ከንግድ መደብሩ ጋር የተሸጡ የቅርንጫፍ መሥሪያ ቤቶች ወይም የንግድ ወኪል መሥሪያ ቤቶች የሥራቸውን ዓይነትና አድራሻቸውን፤

፬/ የሽያጩን ዓይነት፣ ቀንና ዓመተ ምስረቱን፤

፭/ የሽያጩን ዋጋ፤

፮/ የንግድ መደብሩ ዋና መሥሪያ ቤት ባለበት ስፍራ የፍርድ ቤት መጥሪያን ለመቀበል የመረጠውን አድራሻ፤ መጥቀስ ይኖርበታል።

አንቀጽ ፩፻፴፰ . ማስታወቂያው የሚወጣበት ጊዜ

፩/ በዚህ ሕግ አንቀጽ ፩፻፴፮ መሠረት ማስታወቂያው ሽያጩ ከተከናወነበት ቀን ጀምሮ በሠላሳ ተከታታይ ቀናት ውስጥ መውጣት ይኖርበታል።

፪/ ዘግይቶ የሚወጣ ማስታወቂያ የፀና ይሆናል። ነገር ግን ማስታወቂያው በመዘግየቱ ምክንያት በሻጭ ላይ ወይም ከሻጩ ላይ ገንዘብ ጠያቂ በሆኑ ሰዎች ላይ ለሚደርሰው ጉዳት ገዥ ተጠያቂ ሊሆን ይችላል።

አንቀጽ ፩፻፴፱. የሽያጭ ገንዘብ ለሻጩ እንዳይከፈለው

ስለሚቀርቡ መቃወሚያዎች

፩/ ከሻጩ ገንዘብ ጠያቂ የሆነ ሁሉ ክፍያ የሚጠይቅበት ጊዜ ያልደረሰ ቢሆንም እንኳን የመጨረሻው ማስታወቂያ ከወጣበት ቀን ጀምሮ በሠላሳ ተከታታይ ቀናት ውስጥ ለሻጩ ዋጋ እንዳይከፈለው ለማድረግ ለፍርድ ቤት በማመልከት መቃወሚያው ለገዥው መጥሪያ መቀበል በሚገባው አድራሻ እንዲደርሰው ማድረግ አለበት።

፪/ የመቃወሚያውም ማስታወቂያ የተቃዋሚውን ስምና አድራሻ እንዲሁም የሚፈልገውን ገንዘብ መጠንና መነሻ ምክንያቱን በትክክል መግለጽ አለበት።

፫/ በዚህ ሕግ አንቀጽ ፩፻፴፯ መሠረት ማስታወቂያ ሳይወጣ ከቀረ ወይም ማስታወቂያው በአንቀጽ ፩፻፴፯ የተዘረዘሩትን ያልገለጸ እንደሆነ መቃወሚያ ለማቅረብ የተወሰነውን ጊዜ መጠበቅ ሳያስፈልግ መቃወሚያውን በማናቸውም ጊዜ ማቅረብ ይቻላል።

፱/ በመቃወሚያው ላይ ውሳኔ እስኪሰጥ ድረስ በገዥው እጅ ወይም በአደራ አስቀማጭ ሦስተኛ ወገን እጅ ታግዶ የተቀመጠውን የሽያጭ ገንዘብ መክፈል ወይም ማስተላለፍ አይቻልም። እንዲሁም የዚህ ሕግ አንቀጽ ፩፻፴፬ ድንጋጌዎች ተፈጻሚ ይሆናሉ።

አንቀጽ ፩፻፵፱. መቃወሚያዎችን ውድቅ ስለማድረግ

ሻጩ ያልተሟሉ ወይም በወቅቱ ያልቀረቡ ወይም ያለበቂ ምክንያት የቀረቡ መቃወሚያዎችን ፍርድ ቤቱ ውድቅ እንዲያደርግ መጠየቅ ይችላል።

አንቀጽ ፩፻፵፩. የሽያጩን ገንዘብ ስለማከፋፈል

፩/ የንግድ መደብሩ የሽያጭ ገንዘብ በንግድ መደብሩ ላይ የመያዣ ዋስትና ባላቸው ገንዘብ ጠያቂዎች እና ገንዘቡ ታግዶ እንዲቆይ ማመልከቻ ባቀረቡ ገንዘብ ጠያቂዎች መካከል በስምምነት ወይም በፍርድ ውሳኔ መሠረት እንዲከፋፈል ይደረጋል።

፪/ ከክፍፍሉ በኋላ ትርፍ ገንዘብ ካለ ለሻጩ ይሰጣል።

አንቀጽ ፩፻፵፪. ገንዘብ ጠያቂዎች በሐራጅ ዋጋ

አብልጠው ስለመስጠታቸው

፩/ በንግድ መደብሩ የመያዣ ዋስትና ያላቸው ገንዘብ ጠያቂዎች እና በዚህ ሕግ አንቀጽ ፩፻፵፩ ንዑስ አንቀጽ (፩) የተመለከቱት መቃወሚያ ያቀረቡት ገንዘብ ጠያቂዎች የንግድ መደብሩ የሽያጭ ዋጋ ለሚፈልጉት ክፍያ የማይበቃ የሆነ እንደሆነ ገንዘብ ጠያቂዎቹ የንግድ መደብሩ በሐራጅ እንዲሸጥ ፍርድ ቤቱን መጠየቅ ይችላሉ።

፪/ ፍርድ ቤቱም የንግድ መደብሩ በውሉ በተመለከተው ዋጋ ላይ አንድ አስረኛው ተጨምሮበት በሐራጅ እንዲሸጥ ያዘዛል።

፫/ በሐራጅ አብልጦ የሚገዛ ሦስተኛ ወገን የሆነ ገዥ ሳይቀርብ የቀረ እንደሆነ የንግድ መደብሩ ከፍተኛ ዋጋ ለሰጠው ገንዘብ ጠያቂ በሐራጅ ይሸጣል።

ምዕራፍ አራት
የንግድ መደብር ለዋስትና መያዣ ስለማድረግ
ክፍል አንድ
ጠቅላላ ድንጋጌዎች

አንቀጽ ፩፻፵፫. መያዣ ማድረግ ስለመቻሉ

- ፩/ የንግድ መደብርን ለዋስትና መያዣ ማድረግ ይቻላል፤ መያዣውም የዋስትና መብት ይሰጣል።
- ፪/ የንግድ መደብርን ለዋስትና መያዣ ማድረግ ከሕግ ወይም ከውል ሊመነጭ ይችላል።
- ፫/ በንግድ መደብር ላይ የሚደረገው ማናቸውም ዓይነት ከሕግ ወይም በውል የሆነ የዋስትና መያዣ መብት አግባብ ባለው ሕግ መሠረት ካልተመዘገበ በስተቀር ሦስተኛ ወገኖችን መቃወሚያ ሊሆን አይችልም።
- ፬/ በተንቀሳቃሽ ንብረት ላይ ስለሚመሠረት የዋስትና መያዣን በተመለከተ አግባብነት ባለው ሕግ የተደነገጉት ልዩ ደንቦች እንደተጠበቁ ሆነው በንግድ መደብር ላይ በሚመሠረት የዋስትና መያዣ ላይ የዚህ ሕግ ድንጋጌዎች ተፈጻሚ ይሆናሉ።

አንቀጽ ፩፻፵፬. ከሕግ የመነጨ የዋስትና መያዣ

- ፩/ ቀጥሎ የተመለከቱት ሰዎች በንግድ መደብር ላይ ከሕግ የመነጨ የዋስትና መያዣ መብት አላቸው፡-
- ሀ) የሽያጭ ገንዘብ ሙሉ በሙሉ ወይም በከፊል ያልተከፈለው የንግድ መደብር ሻጭ፤
- ለ) ነጋዴው ከከሰረ ከነጋዴው ገንዘብ ጠያቂዎች፤

፪/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩)(ለ) ለተመለከተው ከሕግ በመነጨ የዋስትና መያዣ መብት ላይ የዚህ ሕግ ሦስተኛው መጽሐፍ ተገቢ ድንጋጌዎች ተፈጻሚ ይሆናሉ፡፡

ክፍል ሁለት

ሻጩ በንግድ መደብር ላይ ስላለው ከሕግ የመነጨ የዋስትና መያዣ መብትና ውሉ እንዲፈረስ የመጠየቅ መብት

አንቀጽ ፩፻፵፭. ከሕግ የመነጨ የዋስትና መያዣ

- ፩/ የንግድ መደብር የሽያጭ ዋጋ ሙሉ በሙሉ ወይም በከፊል ያልተከፈለው የንግድ መደብር ሻጭ ላልተከፈለው ዋጋ በንግድ መደብሩ ላይ ከሕግ የመነጨ የዋስትና መያዣ መብት አለው፡፡
- ፪/ የንግድ መደብር ሽያጩ በጽሁፍ ካልሆነና ከሕግ የመነጨው የዋስትና መያዣ መብትም አግባብ

ባለው ሕግ መሠረት ካልተመዘገበ በንዑስ አንቀጽ (፩) የተመለከተው ከሕግ የመነጨ የዋስትና መያዣ መብት አይፀናም።

፫/ ከሕግ የመነጨ የዋስትና መያዣ ምዝገባ ዝርዝሩ በልዩ ሕግ ይወሰናል።

አንቀጽ ፩፻፵፯ . ውሉ እንዲፈርስ የመጠየቅ መብት

ዋጋው ያልተከፈለው ሻጭ ውሉ እንዲፈርስ የመጠየቅ መብት አለው፤ ሻጩም ሦስተኛ ወገኖችን ሊከራከርበት የሚችለው ከሕግ የመነጨ የዋስትና መያዣ በሕግ በሚፀና አኳኋን ተመዝግቦና በመዝገቡም ውስጥ ውሉን የማፍረስ መብት ያለው መሆኑ በተለይ ተጠብቆለት እንደሆነ ነው።

አንቀጽ ፩፻፵፯ . ውል ማፍረስን ለመጠየቅ ስለሚቀርብ ክስ

፩/ የሽያጩ ዋጋ ሳይከፈል በመቅረቱ በዚህ ሕግ አንቀጽ ፩፻፵፯ መሠረት ውሉ እንዲፈርስ የሚጠይቅ ሻጭ ከዋጋው የቀረው ገንዘብ ምን ያህልም ቢሆን በሽያጩ ውል ውስጥ ካልተመለከቱት አዳዲስ ከተጨመሩት ንብረቶች በስተቀር ክስ በጀመረበት ጊዜ የተገኘውን

የመደብሩን ንብረት ባለበት ሁኔታ በሙሉ መልሶ መውሰድ አለበት።

፪/ ከሻጭና ከገዥ መብት ጋር በተያያዘ ውሳኔ በሚሰጥበት ጊዜ የተሸጠው መደብር ንብረት ዋጋ ከፍ ወይም ዝቅ ማለት ግምት ውስጥ መግባት አለበት።

ክፍል ሦስት

በንግድ መደብር ላይ ስለሚደረግ ከውል የመነጨ የዋስትና መያዣ

አንቀጽ ፩፻፵፰ ከውል የመነጨ የዋስትና መያዣ ሁኔታዎች

፩/ የንግድ መደብር ባለቤት የሆነ ማንኛውም ሰው ንግዱን ራሱ ባያካሂደውም እንኳን የንግድ መደብሩን በውል መያዣ ሊያደርገው ይችላል።

፪/ ይህም የዋስትና መያዣ ውል በጽሑፍ ካልተደረገ በተዋዋይ ወገኖች መካከል አይፀናም፤ የዋስትና መያዣ ውሉም አግባብ ባለው ሕግ መሠረት ካልተዘገበ ሦስተኛ ወገኖችን መቃወሚያ ሊሆን አይችልም።

፫/ ከውል የመነጨ የዋስትና መያዣ ምዝገባ ዝርዝሩ በልዩ ሕግ ይወሰናል።

ክፍል አራት

የዋስትና መያዣ ያላቸው ገንዘብ ጠያቂዎች በንግድ መደብሩ ላይ ያሏቸው መብቶች

አንቀጽ ፩፻፵፱. ስለንግድ መደብር መሸጥ፣ ማስተላለፍ ወይም ማከራየት

፩/ ተቃራኒ የሆነ የውል ቃል ቢኖር እንኳን ባለዕዳው የንግዱን መደብር ለመሸጥ ወይም በሌላ መንገድ ለማስተላለፍ ወይም ለማከራየት መብት አለው።

፪/ የንግዱን መደብር ቢሸጥ ወይም በሌላ መንገድ ቢያስተላለፍ ወይም ቢያከራይ በዋስትና መያዣው መሠረት የሚፈለግበትን ገንዘብ ባለዕዳው ወዲያውኑ ይከፍላል በማለት መዋዋል ይቻላል፤ ይህም የውል ቃል ውሉ በሚመዘገብበት ጊዜ በመዘገብ ውስጥ ካልተጠቀሰ ዋጋ አይኖረውም።

አንቀጽ ፩፻፶ . ስለዋስትና መያዣ ዋጋ መቀነስ

ባለዕዳው በተለይም የንግዱን መደብር ወደሌላ ቦታ በማዛወሩ፣ ወይም የንግዱ መደብር ሥራ የሚከናወንበትን ቦታ ኪራይ ባለመክፈሉ፣ ወይም የሸቀጦቹ ብዛት እየቀነሱ እንዲሄዱ በማድረግ የንግዱን መደብር ዋጋ እንዲቀንስ ካደረገ ወይም ዋጋው

ይቀንሳል ተብሎ ከተገመተ ማናቸውም ገንዘብ ጠያቂ አዲስ ዋስትና እንዲሰጠው መጠየቅ ይችላል፤ ባለዕዳው አዲስ ዋስትና ካላቀረበ ከባለዕዳው ላይ የሚፈልገው ገንዘብ ወዲያውኑ እንዲከፈለው ፍርድ ቤቱን መጠየቅ ይችላል።

አንቀጽ ፩፻፶፩. የንግድ መደብሩን ወደ ሌላ ስፍራ ስለማዛወር

፩/ የንግድ መደብሩን ወደ ሌላ ስፍራ ለማዛወር የሚፈልግ ባለዕዳ የንግድ መደብሩን የዋስትና መያዣ አድርገው ለያዙት ገንዘብ ጠያቂዎች ማስታወቅ አለበት፤ ሆኖም ገንዘብ ጠያቂዎች መዛወሩን እንዲያውቁ ያልተደረገ እንደሆነ ወይም እንዲያውቁት ከተደረገው የማዛወሪያ ቀን ቢያንስ ከአንድ ወር በፊት አስቀድሞ ዝውውሩ ከተፈፀመ ገንዘብ ጠያቂዎቹ ዕዳቸው እንዲከፈል ወዲያውኑ መጠየቅ ይችላሉ።

፪/ የንግድ መደብሩን በዋስትና የያዙ ገንዘብ ጠያቂዎች በቦታው መዛወር ምክንያት የመደብሩ

ዋጋ ይቀንሳል ብለው ከገመቱ በዚህ ሕግ አንቀጽ ፩፻፶ የተሰጣቸውን መብት መጠቀም ይችላሉ።

፫/ ገንዘብ ጠያቂዎች በንግድ መደብሩ መዛወር ከተስማሙና የንግድ መደብሩ የተዛወረው በተመዘገበበት ክልል ውስጥ የሆነ እንደሆነ ዝውውሩን መሠረት አድርጎ ምዝገባው እንዲስተካከል መጠየቅ አለባቸው፤ የንግድ መደብሩ ቀድሞ ከተመዘገበበት ክልል ውጭ የተዛወረ እንደሆነ ገንዘብ ጠያቂዎቹ የተዛወረው የንግድ መደብር አዲሱ ዋና መሥሪያ ቤቱ በሚገኝበት ክልል የዋስትና መያዣው እንደ አዲስ መመዝገቡን ማረጋገጥ አለባቸው።

፬/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፫) መሠረት ምዝገባው የተስተካከለ ወይም አዲስ ምዝገባ የተከናወነ እንደሆነ ማስተካከያው ወይም አዲሱ ምዝገባ የመጀመሪያው ምዝገባ ከተከናወነበት ጊዜ ጀምሮ የፀና ይሆናል።

አንቀጽ ፩፻፶፪. ስለየመከታተል መብት

፩/ መያዣ የሆነው መደብር ወደ ማንም እጅ ቢተላለፍ፣ መያዣነቱ የሚከተለው ስለሆነ የዋስትና መያዣ ያለው ገንዘብ ጠያቂ መያዣው ለሦስተኛ ወገን ተላልፎም ቢገኝ ለማስያዝ ይችላል።

፪/ ይህንንም የያዘው ሦስተኛ ወገን የሆነው ሰው በዋስትና መያዣነት ገንዘብ ጠያቂዎች ለሆኑት የሚፈልጉትን ገንዘብ በሙሉ ካልከፈላቸው በስተቀር መያዣ የሆነ የንግድ መደብር እንዳይያዝ ለማድረግ አይቻልም።

አንቀጽ ፩፻፶፫. የዋስትና መያዣ የአፈጻጸም ወሰን

፩/ በዋስትና መያዣነት መሠረት የንግድ መደብር እንዲከበር ወይም እንዲያዝ ሲታዘዝ በዚህ ጊዜ የንግድ መደብር በሚገኝበት ሁኔታ፣ እንዲሁም የመደብር አካል የሆኑ ንብረቶች የዋጋቸው ዝቅተኛነት ወይም ክፍተኛነት ከግምት ውስጥ ሳይገባ ባሉበት ሁኔታ መያዣው ይፀናባቸዋል።

፪/ የዋስትና መያዣው ተፈጻሚ የሚሆነው በመዝገቡ ውስጥ በግልፅ በተመለከቱት የንግድ መደብር ንብረቶች ላይ ነው።

አንቀጽ ፩፻፶፬. የቀደምትነት መብት

፩/ ከንግድ መደብር ሽያጭ ዋጋ ላይ የዋስትና መያዣ ያላቸው ገንዘብ ጠያቂዎች የቀዳሚነት መብት አሏቸው።

፪/ የዋስትና መያዣ ያላቸው ገንዘብ ጠያቂዎች የቀደምትነት ደረጃ በተመዘገቡበት ቀን ቅደም ተከተል መሠረት ይወሰናል። ሆኖም የዋስትና መያዣቸውን በአንድ ቀን ውስጥ ያስመዘገቡ ገንዘብ ጠያቂዎች እኩል ደረጃ ይኖራቸዋል።

፫/ ሻጩ በንግድ መደብሩ ላይ ያለው ከሕግ የመነጨ የዋስትና መያዣ ከውል ከመነጨ የዋስትና መያዣ ቅድሚያ ይኖረዋል።

**አንቀጽ ፩፻፶፭. የመፅሐፍ ሦስት ሥነ ሥርዓቶች
በተከፈተበት ባለዕዳ የንግድ መደብር ላይ
ስለተመዘገቡ የዋስትና መያዣዎች**

የመፅሐፍ ሦስት ሥነ ሥርዓቶች በተከፈተበት ባለዕዳ የንግድ መደብር ላይ የዋስትና መያዣዎች ያስመዘገቡ ገንዘብ ጠያቂዎችን በተመለከተ የዚህ ሕግ መፅሐፍ

ሦስት አግባብነት ያላቸው ድንጋጌዎች ተፈጻሚ ይሆናሉ።

ምዕራፍ አምስት
የንግድ መደብርን ስለማከራየት

አንቀጽ ፩፻፶፯. የፍትሐ ብሔር ሕግ ተፈጻሚ ስለመሆኑ

፩/ የንግድ መደብርን ማከራየት ይቻላል።

፪/ በዚህ ሕግ ከአንቀጽ ፩፻፶፯ እስከ ፩፻፷፯ የተመለከቱት እንደተጠበቁ ሆነው የንግድ መደብር ኪራይን በተመለከተ በፍትሐ ብሔር ሕግ በቁጥር ፪ሺ፰፻፺ እስከ ፪ሺ፱፻፸፬ የተመለከቱት ድንጋጌዎች ተፈጻሚ ይሆናሉ።

አንቀጽ ፩፻፶፯ . የኪራይ ውልን በጋዜጣ ስለማስታወቅ

፩/ የንግድ መደብር የኪራይ ውል በጽሁፍ ካልሆነና ከተዋዋይ ወገኖች በአንዱ አመልካችነት የንግድ መደብሩ ዋና መሥሪያ ቤት በሚገኝበት አካባቢ ሰፊ ስርጭት ባለው ጋዜጣ ካልወጣ ሦስተኛ ወገኖችን መቃወሚያ ሊሆን አይችልም።

፪/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) መሠረት የሚወጡ ማስታወቂያዎች፡-

- ሀ) የአከራዩንና የተከራዩን ስምና አድራሻ፤
- ለ) ውሉ የተደረገበት ቀንና የውሉን ዓይነት፤
- ሐ) የንግድ መደብሩን ዓላማና አድራሻ፤ እና
- መ) የኪራዩ ውል ፀንቶ የሚቆይበትን ጊዜ፤ መግለፅ አለበት።

አንቀጽ ፩፻፶፰. የንግድ ምዝገባን ስለማስተካከል

፩/ በኪራይ የተሰጠው የንግድ መደብር ባለቤት ከንግድ መዝገብ ስሙን ማሰረዝ አለበት፤ ሆኖም አከራዩ በኪራይ ውሉ ውስጥ ያልተካተቱ ሌሎች መደብሮች ያሉት እንደሆነ ስሙ ከንግድ መዝገብ ሳይሰረዝ የተከራየውን መደብር በተመለከተ አግባብ ያለው ለውጥ በንግድ መዝገብ ውስጥ እንዲገባ ይደረጋል።

፪/ ተከራዩም በዚህ ሕግ ርዕስ አራት በተመለከቱት ድንጋጌዎች መሠረት የራሱን ስም በንግድ መዝገብ ውስጥ ማስመዝገብ አለበት።

አንቀጽ ፩፻፶፱. ስለንግድ መደብር አከራይ ኃላፊነት

በዚህ ሕግ በአንቀጽ ፩፻፶፯ እና ፩፻፶፰ በተመለከቱት ድንጋጌዎች መሠረት አስፈላጊው ሁሉ እስኪሟላ ድረስ ተከራዩ የንግድ መደብሩን ሥራ በማከናወን ሂደት ለገባው ዕዳ ሁሉ የንግድ መደብሩ ባለቤት ከተከራዩ ጋር በአንድነትና በተናጠል ኃላፊ ይሆናል።

አንቀጽ ፩፻፷. በንግድ ወረቀቶች ላይ ተከራይ መሆኑን

ስለመጥቀስ

ተከራይ በሚገኘው ጽሁፎች ላይ ሁሉ ተከራይነቱን «ተከራይ» የሚል ቃል ጨምሮ ካልገለፀ የከራይ ውሉ ፈራሽ ሊሆን ይችላል።

አንቀጽ ፩፻፷፩. ስለተከራይ ግዴታዎች

ተከራይ የተስማማበትን ኪራይ ካልከፈለ ወይም እንደ መልካም ነጋዴ ለንግድ መደብሩ ጥንቃቄ ካላደረገ ወይም ሥራውንም ከንግዱ መደብር ዓይነት አኳያ በትክክል ካላካሄደ፤ የከራይ ውሉ ፈራሽ ይሆናል።

አንቀጽ ፩፻፷፪. የዋስትና ገንዘብ ስለማስቀመጥ

፩/ ተከራይ ለአከራይ ወይም ለሦስተኛ ወገኖች ያሉበትን ግዴታዎች የሚፈጽም መሆኑን ለማረጋገጥ የሚያስችል በውሉ ከተወሰነው ኪራይ በላይ ዋስትና እንዲያስይዝ በውሉ ውስጥ ሊጠየቅ ይችላል።

፪/ ተቃራኒ የሆነ ስምምነት ቢኖር እንኳን ተከራይ ለአከራይ ያሉበትን ግዴታዎች የፈጸመ ሲሆንና በዚህ ሕግ በአንቀጽ ፩፻፷፬ ንዑስ አንቀጽ (፫) በተመለከተው ጊዜ ውስጥ ገንዘብ ጠያቂዎች

እንዲያዝ ያላመለከቱ እንደሆነ የኪራይ ውሉ እንደተቋረጠ ተከራይ የሰጠው ዋስትና ሙሉ ለሙሉ ይመለስለታል።

አንቀጽ ፩፻፳፫. ንግዱ በተከራይ በራሱ መከናወን ያለበት

ስለመሆኑ

የኪራይ ውል የተከራየን የግል ብቃት መሠረት አድርጎ የተፈጸመ በመሆኑ ተከራይ ከአከራይ የጽሁፍ ፈቃድ ሳያገኝ ውሉን አሳልፎ ለሌላ ሰው መስጠት አይችልም።

አንቀጽ ፩፻፳፬. የኪራይ ውል ጊዜ ማብቃቱን በጋዜጣ

ስለማስታወቅ

፩/ የኪራይ ውል ጊዜ ማብቃቱ በዚህ ሕግ አንቀጽ ፩፻፶፯ ንዑስ አንቀጽ (፩) በተደነገገው መሠረት በጋዜጣ እንዲታተም መደረግ ይኖርበታል።

፪/ በንዑስ ቁጥር (፩) መሠረት የሚወጣውም ማስታወቂያ፡-

- ሀ) የአከራይንና የተከራይን ስምና አድራሻ፤
- ለ) የንግዱ መደብር ዓይነትና አድራሻ፤

ሐ) የኪራይ ውሉ ዘመን ያበቃበትን ቀን፤

መ) በአንቀጽ ፩፻፳፪ መሠረት በዋስትና የተቀመጠ ገንዘብ ካለ ልኩ መጻፍ፤

አለበት።

፫/ በአንቀጽ ፩፻፳፪ መሠረት በዋስትና የተያዘው ገንዘብ ከመጨረሻው የማስታወቂያ ቀን አንስቶ ሠላሳ ተከታታይ ቀናት ሳይሞላ ለተከራዩ የተመለሰለት እንደሆነ ሦስተኛ ወገኖች ላይ ለሚደርስ ጉዳት የንግዱ መደብር ባለቤት ኃላፊነት አለበት።

አንቀጽ ፩፻፳፭. ስለተከራዩ ዕዳዎች አከፋፈል አስገዳጅነት

የኪራይ ውሉ ጊዜ ሲያበቃ ተከራዩን ገንዘብ ጠያቂ ለሆኑት ሰዎች ያሉበትን ዕዳዎች ወዲያውኑ እንዲከፍል ያስገድደዋል።

አንቀጽ ፩፻፳፮. አከራዩ ተወዳዳሪ የሆነ ንግድ እንዳያካሂድ

ስለመከልከሉ

፩/ የንግዱን መደብር ያከራየ ባለቤት የኪራይ ውሉ ጸንቶ በሚቆይበት ጊዜ ውስጥ ተመሳሳይ የንግድ ዓላማ ያለውን ሌላ የንግድ መደብር በማቋቋም ወይም በመግዛት ወይም በሌላ መንገድ

እንዲተላለፍለት በማድረግ ተከራይን በንግድ ሊወዳደረው አይችልም።

፪/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) የተመለከተውን ግዴታ ባለቤቱ ተላልፎ ቢገኝ ኪሣራ እንዲከፍል ይደረጋል፤ የንግድ መደብሩም እንዲዘጋ ሊደረግ ይችላል።

አንቀጽ ፩፻፳፯. ተከራይን ተወዳዳሪ የንግድ ሥራ

እንዳይሠራ መከልከል ስለመቻሉ

፩/ የኪራዩ ውል ጊዜ ካበቃ በኋላ ተከራዩ የንግዱ መደብር ባለቤት የሚሰራውን የንግድ ሥራ ዓይነት በመሥራት እንዳይወዳደር በውል ለመስማማት ይቻላል።

፪/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) የተመለከተው ክልከላ ከአምስት ዓመት መብለጥ አይችልም።

ምዕራፍ ስድስት

የንግድ መደብርን ለማህበርተኝነት ድርሻ መዋጮ ስለማድረግ

አንቀጽ ፩፻፳፰. መዋጮን በግልጽ ማስታወቂያ ስለመግለጽ

የንግድ መደብርን በመቋቋም ወይም በመካሄድ ላይ ላለ የንግድ ማህበር ለማህበርተኝነት ድርሻ መዋጮ እንዲሆን ከተደረገ በዚህ ሕግ በአንቀጽ ፩፻፶፯ ንዑስ

አንቀጽ (፩) እንደተመለከተው በጋዜጣ ማስታወቂያ መውጣት አለበት።

አንቀጽ ፩፻፳፱. በማስታወቂያ ላይ ስለሚገለጹ ነገሮች

በአንቀጽ ፩፻፳፰ መሠረት የሚወጣው ማስታወቂያ፡-

- ፩/ የመዋጮ አድራጊው ስምና አድራሻ፤
- ፪/ መዋጮ የሆነው የንግድ መደብር ዓላማና አድራሻ፤
- ፫/ መዋጮ የተደረገለትን የንግድ ማህበር ስም፤ ዓይነትና የዋናው መሥሪያ ቤት አድራሻ፤
- ፬/ የማህበሩ የመመስረቻ ጽሁፍ የወጣበትን ቀን፤ መግለጽ ይኖርበታል።

አንቀጽ ፩፻፸. መዋጮን ስለመቃወም

፩/ በአንቀጽ ፩፻፳፰ መሠረት የመጨረሻው ማስታወቂያ ከወጣበት ቀን አንስቶ በሰላሳ ተከታታይ ቀናት ውስጥ በማህበርተኝነት መዋጮ ከሚሰጠው ሰው ላይ ገንዘብ ጠያቂ የሆኑ ሁሉ የዕዳው መክፈያ ጊዜ ያልደረሰም ቢሆን ለንግድ ማህበሩ ዋና መሥሪያ ቤት በጽሁፍ በማስታወቅ

የቀረበው የማህበርተኝነት መዋጮው እንዳይደረግ መቃወም ይችላሉ።

፪/ ማስታወቂያ ሳይወጣ ከቀረ ወይም ማስታወቂያው ዋጋ የሌለው በሆነ ጊዜ የተወሰነውን ጊዜ መጠበቅ ሳያስፈልግ ገንዘብ ጠያቂው በማናቸውም ጊዜ ለመቃወም ይችላል።

አንቀጽ ፩፻፸፩. ማህበርተኞቹ መውሰድ ስለሚችሉት እርምጃ

፩/ ማንኛውም ማህበርተኛ በአንቀጽ ፩፻፸፫ መሠረት መቃወሚያው ከቀረበበት ጊዜ አንስቶ በአንድ ወር ውስጥ በመቋቋም ላይ ያለው ማህበር እንዲፈረስ ወይም ቀድሞ ለነበረ ማህበር የተደረገው መዋጮ እንዲሰረዝ ፍርድ ቤትን ለመጠየቅ ይችላል።

፪/ በንዑስ አንቀጽ (፩) መሠረት ተቃውሞ ካልቀረበና መዋጮው ካልተሰረዘ የንግድ ማህበሩና መዋጮ አድራጊው በአንድነትና በተናጠል ተጠያቂዎች ናቸው።

ሁለተኛ መጽሐፍ
የንግድ ማህበራት
ርዕስ አንድ
ጠቅላላ ድንጋጌዎች

አንቀጽ ፩፻፸፪. ትርጓሜ

፩/ የንግድ ማህበር ማለት ሰዎች መዋጮ አዋጥተው በህብረት በኢኮኖሚያዊ እንቅስቃሴ በመሰማራት ከሚገኘው ትርፍ ተካፋይ ለመሆን በመመስረቻ ጽሁፍ አማካኝነት የሚያቋቋሙት ማህበር ነው።

፪/ የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) ድንጋጌ ቢኖርም የአሽሙር ማህበር የሚቋቋመው ማህበርተኞች በመካከላቸው በሚያደርጉት በሦስተኛ ወገኖች በማይታወቅ ውል አማካኝነት ነው።

፫/ የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) ድንጋጌ ቢኖርም ባለአንድ አባል ኃላፊነቱ የተወሰነ የግል ማህበር የንግድ ማህበር ነው።

አንቀጽ ፩፻፸፫. የመመስረቻ ጽሁፍ

፩/ የመመስረቻ ጽሁፍ ማለት የንግድ ማህበር ለመመስረት የሚዘጋጅ ሰነድ ነው።

፪/ የመመስረቻ ጽሁፍ ናሙና በንግድና ኢንዱስትሪ ሚኒስቴር ወይም በሕግ ሥልጣን በተሰጠው ሌላ የመንግስት ተቋም ሊዘጋጅ ይችላል።

፫/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፪) ሥር የተመለከተው ቢኖርም፤ የማህበርተኞች የመዋዋል ነጻነት የተጠበቀ ነው፤ በተለይም የማህበርተኞች ስምምነት በመንግስት መሥሪያ ቤት በሚዘጋጅ ናሙና እንዲገደብ የሚያዝ ማንኛውም ሕግም ሆነ አሰራር ዋጋ አይኖረውም።

አንቀጽ ፩፻፸፬. የንግድ ማህበር ዓይነቶች

የንግድ ማህበር ዓይነቶች የሚከተሉት ናቸው፡-

- ፩/ የህብረት ሽርክና ማህበር፤
- ፪/ ሁለት ዓይነት ኃላፊነት ያለበት የሽርክና ማህበር፤
- ፫/ ኃላፊነቱ የተወሰነ የሽርክና ማህበር፤
- ፬/ የእሽሙር ማህበር፤
- ፭/ የአክሲዮን ማህበር፤
- ፮/ ኃላፊነቱ የተወሰነ የግል ማህበር፤
- ፯/ ባለአንድ አባል ኃላፊነቱ የተወሰነ የግል ማህበር።

አንቀጽ ፩፻፸፮. የንግድ ማህበር ሕጋዊ ሰውነት

ስለሚያገኝበት ሁኔታ

ከእሽመር ማህበር በስተቀር ሁሉም የንግድ ማህበራት በንግድ መዝገብ እንዲተመዘገቡ የሕግ ሰውነት ያገኛሉ።

አንቀጽ ፩፻፸፯. የንግድ ማህበር ስም

የንግድ ማህበር ስም ሊኖረው ይገባል፤ ስሙም ከሌላ ነጋዴ ወይም ማህበር ጥቅም ጋር የሚጋጭ እንዲሁም ለሕግና ለሕዝብ ሞራል ተቃራኒ መሆን የለበትም።

አንቀጽ ፩፻፸፰. የንግድ ማህበር ስለሚቋቋምበት ሁኔታ

ከእሽመር ማህበር በስተቀር ማንኛውም የንግድ ማህበር በመመስረቻ ጽሁፍ ካልተቋቋመ በስተቀር ውጤት አይኖረውም።

አንቀጽ ፩፻፸፱. ፈራሽ ስለሆኑ ስምምነቶች

የማህበሩን ትርፍ ለአንድ ወይም ለተወሰኑ አባላት ብቻ እንዲሆን የሚያደርግ ስምምነት ፈራሽ ነው።

አንቀጽ ፩፻፸፱ ስለውክልና

፩/ ከእሽመር ማህበር በስተቀር ማንኛውም ማህበር ስለውክልና በተመለከተው ሕግ መሠረት ውክልና

የሰጣቸው ሰዎች ለሰሩት ሥራ ባለመብትና ባለ ዕዳ ይሆናል።

፪/ ማህበሩ ውክልና በሰጣቸው ሰዎች መክሰስ ወይም መክሰስ ይችላል።

፫/ ለንግድ ማህበሩ እንዲደርስ የተጻፈ ማንኛውም መጥሪያ ለማህበሩ ዋና መሥሪያ ቤት ወይም ለሚመለከተው ቅርንጫፍ እንዲደርስ መደረግ አለበት።

አንቀጽ ፩፻፹. የሚተላለፉ የግዴታ ወረቀቶች

ከአክሲዮን ማህበር በስተቀር ሌሎች የንግድ ማህበራት የሚተላለፉ የግዴታ ወረቀቶችን ማውጣት አይችሉም።

አንቀጽ ፩፻፹፩ .የንግድ ማህበር ስለሚፈርስበት ሁኔታ

የንግድ ማህበር በሚከተሉት ምክንያቶች ይፈርሳል፡-

፩/ የተቋቋመበትን ዓላማ ሲፈጽም ወይም ለመፈጸም ሳይችል ሲቀር፤

፪/ የማህበሩ አባላት እንዲቀጥል ካልተስማሙ በስተቀር የማህበሩ የቆይታ ጊዜ ሲጠናቀቅ፤

፫/ ማህበርተኞች የንግድ ማህበሩ እንዲፈርስ ሲሰማሙ፤

፬/ በማህበሩ አባላት መካከል ተቃራኒ ስምምነት ቢኖርም እንኳን በማህበሩ አባላት ጥያቄ ፍርድ ቤት በበቂ ምክንያት ማህበሩ እንዲፈርስ ሲወሰን፤ ወይም

፭/ የማህበሩ መክሰር በፍርድ ቤት ሲወሰን፡፡

፮/ ለዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፬) ዓላማ በቂ ምክንያት ማለት በማህበሩ አባላት መካከል ብርቱ አለመግባባት ኖሮ አለመግባባቱ የማህበሩ ዓላማ ከግብ እንዳይደረስ የሚያስተንጉል ሲሆን ነው፡፡

፯/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፮) ላይ የተደነገገው ቢኖርም የተወሰኑትን የማህበሩ አባላት ድርሻቸውን ይዘው ከማህበሩ እንዲወጡ በማድረግ በቀሪ አባላት ማህበሩ ዓላማውን ለማሳካት በሚችልበት ሁኔታ ማስቀጠል የሚቻል በሆነ ጊዜ አለመግባባቱ ማህበሩን ለማፍረስ እንደ በቂ ምክንያት ተደርጎ አይወሰድም፡፡

አንቀጽ ፩፻፹፪. ከንግድ መዝገብ ስለመሰረዝ

፩/ አንድ የንግድ ማህበር ሲፈረስና ሒሳቡ ተጣርቶ እንዳበቃ የሒሳብ አጣሪዎች ማህበሩ ከንግድ መዝገብ እንዲሰረዝ ለንግድ ማህበር መዝጋቢው አካል ማመልከት አለባቸው፤ ማህበሩ ከንግድ መዝገብ ከተሰረዘበት ዕለት በሚቀጥለው ቀን ጀምሮ ህጋዊ ሰውነት አይኖረውም።

፪/ የንግድ ማህበሩ ከንግድ መዝገብ መሰረዝ የማህበሩ ዋና መሥሪያ ቤት ባለበት አካባቢ ሰፊ ስርጭት ባለው ጋዜጣ መገለፅ አለበት።

ርዕስ ሁለት
የህብረት ሽርክና ማህበር

ምዕራፍ አንድ
ጠቅላላ ድንጋጌዎች

አንቀጽ ፩፻፹፫. ትርጓሜ

የህብረት ሽርክና ማህበር ማለት እያንዳንዱ ማህበርተኛ ለማህበሩ ግዴታዎች ከማህበሩ ጋር በአንድነትና በነጠላ ኃላፊ የሚሆንበት የንግድ ማህበር ነው፤ ማንኛውም

ተቃራኒ ስምምነት ሦስተኛ ወገኖችን መቃወሚያ ሊሆን አይችልም።

አንቀጽ ፩፻፹፬. የማህበሩ ስም

፩/ ማህበሩ የሁሉንም ሽሪኮች ስም ወይም ቢያንስ የሁለት ሽሪኮችን ስም የያዘ መጠሪያ ይኖረዋል፤ ከሽሪኮቹ ስም ቀጥሎም “የህብረት ሽርክና ማህበር” ተብሎ መጻፍ አለበት፤ የማህበሩ ስም ከሽሪኮች ስም በስተቀር ሌላ ስም ሊኖርበት አይችልም።

፪/ ስሙ በማህበሩ ስም ላይ የተገለጸ ሽሪክ ከማህበሩ የወጣ እንደሆነ የማህበሩ ስም መለወጥ አለበት።

፫/ የማህበሩ ሽሪክ ያልሆነ ሰው እያወቀ ስሙ በማህበሩ ስም ውስጥ ሲጻፍ ያልተቃወመ እንደሆነ እንደሌሎች አባላት ለማህበሩ ግዴታዎች ኃላፊ ይሆናል።

ምዕራፍ ሁለት
የማህበሩ አመሠራረት

አንቀጽ ፩፻፹፭. የማህበሩ መመስረቻ ጽሁፍ

የማህበሩ መመስረቻ ጽሁፍ ቀጥሎ የተዘረዘሩትን መያዝ ይኖርበታል፡-

፩/ የማህበሩን ስም፤

፪/ የማህበሩን ዋና መሥሪያ ቤትና እንዳለው ቅርንጫፎችን፤

፫/ የእያንዳንዱን ሸሪክ ስም፣ አድራሻና ዜግነት፤

፬/ ማህበሩ የተመሠረተበትን ዓላማ፤

፭/ እያንዳንዱ ሸሪክ ያዋጣውን የገንዘብ መጠን፣ የተከፈለው የዓይነት መዋጮ ከሆነ የገንዘብ ግምቱን እና የአገማመት ዘዴ፤

፮/ የሙያ አገልግሎት መዋጮ ያዋጣ አባል ካለ ያለበትን ግዴታ፤

፯/ የእያንዳንዱን ሸሪክ የትርፍ እና የኪሳራ ተከፋይነትና የትርፍ አከፋፈል ሁኔታ፤

፰/ የማህበሩን ሥራ አስኪያጅና እንዳለው ወኪል እንዲሁም የሥራ አስኪያጁን ሥልጣንና ተግባር፤

፱/ ማህበሩ የሚቆይበትን ጊዜ፤

፲/ በሕግ ወይም በሸሪኮች ስምምነት እንዲካተቱ የተወሰኑ ሌሎች ጉዳዮችን።

አንቀጽ ፩፻፹፮. የመዋጮ ዓይነትና መጠን

፩/ እያንዳንዱ ሸሪክ ጥሬ ገንዘብ፣ የሚንቀሳቀስ ወይም የማይንቀሳቀስ ንብረት፣ የሞያ አገልግሎት፣ የንግድ ምልክት፣ መልካም ስም፣ ፓተንት፣ ኮፒ ራይት፣ የሊዝ መብት፣ የአላባ ጥቅም ወይም ሌላ የዓይነት መዋጮ መክፈል አለበት።

፪/ መዋጮው የማህበሩ ሀብት እንዲሆን ወይም ማህበሩ እንዲጠቀምበት ሆኖ ሊከፈል ይችላል።

፫/ ሸሪኮች ለማህበሩ የሚያስገቡት መዋጮ የማህበሩን ዓላማ ለማሳካት የሚያስፈልገው ዓይነትና መጠን እንዲሁም ተቃራኒ ስምምነት ከሌለ በስተቀር መጠኑ እኩል መሆን አለበት።

፬/ የዓይነት መዋጮ ግምት በሸሪኮች ስምምነት ይወሰናል።

፭/ በዓይነት የተከፈለ መዋጮ ግምት የተጋነነ ሆኖ ከተገኘ ያዋጣው ሸሪክ በግምቱና በትክክለኛው ዋጋው መካከል ያለውን ልዩነት በጥሬ ገንዘብ መክፈል አለበት፤ ልዩነቱን በጥሬ ገንዘብ መክፈል

ካልቻለ ድርሻው በትክክለኛው ግምት መሠረት ይሆናል።

አንቀጽ ፩፻፹፯. ዋስትና

፩/ የሙያ አገልግሎትን ሳይጨምር የዓይነት መዋጮ የክፈለ ሽሪክ ያለበት ዋስትና በፍትሐ ብሔር ሕጉ የሽያጭ ውል ክፍል ስለሻጭ ግዴታ በተደነገገው መሠረት ይሆናል።

፪/ የተከፈለው መዋጮ በንብረት የመጠቀም መብት ብቻ ከሆነ መዋጮውን የክፈለው ሽሪክ ያለበት ዋስትና በፍትሐ ብሔር ሕጉ የኪራይ ውል ክፍል የአከራይን ግዴታ በሚመለከቱት ድንጋጌዎች መሠረት ይሆናል።

፫/ የተደረገው መዋጮ ገንዘብ የመቀበል መብት ከሆነ መዋጮውን ያደረገው ሽሪክ ያለበት ዋስትና በፍትሐ ብሔር ሕጉ የብድር ውል ክፍል የተበዳሪን ግዴታ በሚመለከቱ ድንጋጌዎች መሠረት ይመራል።

አንቀጽ ፩፻፹፰. ለመድረስ የሚችል አደጋ

፩/ ለማህበሩ የተከፈለው መዋጮ ንብረት ከሆነ በንብረቱ ላይ ሊደርስ የሚችል አደጋ በፍትሐ ብሔር ሕጉ ሽያጭን በተመለከቱት ድንጋጌዎች መሠረት ለማህበሩ ይተላለፋል።

፪/ ለማህበሩ የተከፈለው መዋጮ በንብረት የመጠቀም መብት ብቻ ከሆነ በንብረት ጥቅሙ ላይ ለሚደርስ አደጋ አደጋው በማህበሩ ጥፋት የደረሰ አስካልሆነ ድረስ ያዋጣው ሽሪክ ኃላፊ ይሆናል።

አንቀጽ ፩፻፹፱. መዋጮ በጊዜው አለመክፈል የሚያስከትለው ኃላፊነት

መዋጮ በወቅቱ ያልከፈለ ሽሪክ መክፈል ከነበረበት ቀን ጀምሮ ለማህበሩ ወለድ ወይም መቀጮ መክፈል አለበት።

**ምዕራፍ ሦስት
የማህበሩ ሽሪኮች መብቶችና ግዴታዎች**

አንቀጽ ፩፻፺. የማህበሩ ሽሪኮች መብቶች

እያንዳንዱ የማህበሩ ሽሪክ የሚከተሉት መብቶች አሉት፡-

፩/ የማህበሩ ስብሰባዎች የመሳተፍና ድምፅ የመስጠት፤

፪/ ከማህበሩ ትርፍ ድርሻውን የመካፈል፤

፫/ ስለማህበሩ አሰራር ጥያቄ የማቅረብ፣ የሒሳብ መግለጫዎችን እና ሰነዶችን የማየት፤ ማስታወሻ የመውሰድ፤

፬/ የማህበሩ ቆይታ ከአንድ ዓመት በላይ ሲሆን በየዓመቱ መጨረሻ የሥራ ክንውን ሪፖርት እንዲቀርብ የመጠየቅ፤

፭/ ማህበሩ ሲፈርስ ከማህበሩ ሀብት ድርሻውን የመካፈል፤ እና

፮/ ሌሎች ከማህበሩ መመስረቻ ጽሁፍ ወይም ከማህበር ሽሪክነት የሚመነጩ መብቶችንና ጥቅሞችን የማግኘት፡፡

አንቀጽ ፩፻፲፩. የማህበሩ ሽሪኮች ግዴታዎች

፩/ እያንዳንዱ የማህበሩ ሽሪክ ከዚህ በታች የተዘረዘሩት ግዴታዎች አሉበት፡-

- ሀ) የማህበሩን መዋጮ በወቅቱ የመክፈል፤
 - ለ) የማህበሩን ዓላማ ለማሳካት በትጋትና በጥንቃቄ የመስራት፤
 - ሐ) ለግልም ሆነ ለሦስተኛ ወገን ጥቅም የማህበሩን ጥቅም የሚጎዳ ተግባር አለመስራት፤
 - መ) ለማህበሩ ዕዳዎች በአንድነትና በነጠላ ተጠያቂ የመሆን፤
 - ሠ) ሌሎች ከመመስረቻ ጽሁፍና ከማህበሩ ሽሪክነት የሚመነጨ ግዴታዎችን የመወጣት፤
- ፪/ ከማህበሩ ላይ ገንዘብ የሚጠይቁ ሰዎች ማህበሩ ያለበትን ዕዳ እንዲከፍል አስቀድመው ማስጠንቀቂያ ካልሰጡ በስተቀር የማህበሩ ሽሪኮችን መጠየቅ አይችሉም። ሆኖም ሽሪኮች ትርፍ ሳይኖር እንደትርፍ ድርሻዎች ከማህበሩ ገንዘብ ተቀብለው እንደሆነ የተቀበሉትን ገንዘብ እንዲመልሱ በማናቸውም ጊዜ ሽሪኮችን በቀጥታ መጠየቅ ይችላሉ።

አንቀጽ ፩፻፲፮. የትርፍና ኪሣራ ክፍፍል መሠረት

፩/ ተቃራኒ ስምምነት ከሌለ በስተቀር እያንዳንዱ ማህበርተኛ ለማህበሩ ያስገባው የመዋጮ ዓይነትና ዋጋ ምንም ቢሆን ከማህበሩ ትርፍና ኪሣራ እኩል ድርሻ አለው።

፪/ የተደረገው ውል የትርፍ አከፋፈልን ወይም የኪሣራ አከፋፈልን ብቻ የተመለከተ እንደሆነ የተመለከተው ውሳኔ በትርፍም ሆነ በኪሳራው ተፈጻሚ ይሆናል።

አንቀጽ ፩፻፺፫. አዲስ ሽሪክ ስለማስገባት

በማህበሩ መመስረቻ ጽሁፍ የተለየ ድንጋጌ ከሌለ በስተቀር አዲስ ሽሪክ ወደ ማህበሩ ማስገባት የሚቻለው ሁሉም የማህበሩ ሽሪኮች ሲስማሙበት ነው።

አንቀጽ ፩፻፺፬. የማህበሩ ድርሻዎች ለሌላ ማህበርተኛ ስለሚተላለፉበት ሁኔታ

በማህበሩ የመመስረቻ ጽሁፍ የተለየ ድንጋጌ ከሌለ በስተቀር አንድ ሽሪክ ድርሻውን ለሌላ የማህበሩ አባል የማስተላለፍ መብት አለው።

አንቀጽ ፩፻፺፮. ከማህበሩ የወጣ ሽሪክን ድርሻ

ስለመክፈል

፩/ አንድ ሽሪክ ድርሻውን ለሌላ ማህበርተኛ ወይም ለሦስተኛ ወገን ሳያስተላልፍ ከማህበሩ ከወጣ እና ማህበሩ ሥራውን ከቀጠለ በማህበርተኞቹ ስምምነት መሠረት የሚወሰን ክፍያ ይሰጠዋል።

፪/ ስለዚህ ጉዳይ ስምምነት የሌለ እንደሆነ በማህበሩ ውስጥ የነበረው ገቢ የተደረገ መዋጮ፤ የማህበሩ ዕዳዎች ከተከፈሉ በኋላ ከሚቀረው ተራፊ ሀብት ወይም የተጠራቀመ ትርፍ የራሱን ድርሻ እና በወጣበት ወቅት በመሰራት ላይ የነበሩ ሥራዎች የሚያስገኙት ትርፍ ግምት ውስጥ ያስገባ መጠን ታስቦ በገንዘብ ይከፈላል።

አንቀጽ ፩፻፺፯. ከማህበሩ የወጣ ሽሪክ ተጠያቂነት

ከማህበር የወጣ ሽሪክ ከመውጣቱ በፊት ማህበሩ ለገባባቸው ዕዳዎችና ኃላፊነቶች ከማህበሩ ጋር በአንድነትና በነጠላ ኃላፊ ይሆናል። ሆኖም የማህበሩ ገንዘብ ጠያቂዎች ከፈቀዱ ኃላፊነቱ በእሱ እግር ለተተካው ሰው ይተላለፋል።

አንቀጽ ፩፻፺፯. ከድርሻ የሚገኝ ጥቅምና መብትን

ለሦስተኛ ወገኖች ስለማስተላለፍ

፩/ አንድ ሽሪክ የሌሎችን ሽሪኮች ፈቃድ ሳይጠይቅ በማህበሩ ውስጥ ካለው ድርሻ የሚገኙ መብቶችና ጥቅሞችን ሦስተኛ ወገኖች እንዲጠቀሙባቸው ማድረግ ይችላል።

፪/ ከድርሻ የሚገኙ መብቶችና ጥቅሞች ሦስተኛ ወገን እንዲጠቀምባቸው የሚያደርግ ስምምነት ማህበሩን ግዴታ ውስጥ አያስገባውም፤ እንዲሁም የማህበር ሽሪክነት መብት አያሰጥም።

ምዕራፍ አራት

የማህበሩ ሥራ አመራር

አንቀጽ ፩፻፺፰. የማህበሩ ሥራ አስኪያጅ

፩/ ማህበሩ ሽሪክ በሆኑ ወይም ባልሆኑ በአንድ ወይም ከአንድ በላይ በሆኑ ሥራ አስኪያጆች ይመራል።

፪/ የሥራ አስኪያጆች ቁጥር ከአንድ በላይ በሚሆንበት ጊዜ የሥራ ድርሻቸው ተለይቶ በጽሁፍ መገለጽ አለበት።

አንቀጽ ፩፻፺፱. የሥራ አስኪያጁ ሥልጣንና ተግባር

፩/ ሥራ አስኪያጁ የማህበሩን ዓላማ ለማሳካት በማህበሩ ስም ማንኛውንም ሕጋዊ ተግባር ያከናውናል።

፪/ የሥራ አስኪያጁን ሥልጣን የሚገደቡ ስምምነቶች ሦስተኛ ወገኖችን መቃወሚያ የሚሆኑት በንግድ መዝገብ የተመዘገቡ ወይም ሦስተኛ ወገኖች የሥራ ኃላፊነቱን የሚያወቁ መሆናቸው የተረጋገጠ እንደሆነ ነው።

፫/ የማህበሩ ቆይታ ከአንድ ዓመት በላይ ሲሆን ሥራ አስኪያጁ በየዓመቱ መጨረሻ የማህበሩን የሥራ ክንውን ሪፖርት አዘጋጅቶ ለሽሪኮች ማቅረብ አለበት።

አንቀጽ ፪፻. በሥራ አስኪያጅነት ሥልጣን አላግባብ

መገልገል

፩/ ሥራ አስኪያጁ በማህበሩ ስም ለግል ጥቅሙ የሰራ እንደሆነ በቅን ልቦና ከሥራ አስኪያጁ ጋር ግንኙነት ላደረጉ ሦስተኛ ወገኖች ማህበሩ ኃላፊ

ነው፤ ሆኖም እነዚህ ሦስተኛ ወገኖች ሥራ አስኪያጁ የማህበሩን ስም ያላገባብ መገልገሉን የሚያውቁ መሆኑ የተረጋገጠ እንደሆነ ኃላፊነቱ የሥራ አስኪያጁ ብቻ ይሆናል።

፪/ ሥራ አስኪያጁ የማህበሩን ስም ሳይጠቅስ ከሦስተኛ ወገኖች ጋር ስምምነት ካደረገ ለግል ጉዳዩ እንዳደረገው ይቆጠራል፤ ሆኖም ሥራ አስኪያጁ ከሦስተኛ ወገኖች ጋር ያደረገው ስምምነት ለማህበሩ ጥቅም የሆነ እንደሆነ ማህበሩ ኃላፊ ይሆናል።

፫/ ሥራ አስኪያጁ ከሥልጣኑ በላይ ለሚሠራው ሥራ ሁሉ ኃላፊነቱ የማህበሩ ሳይሆን የሥራ አስኪያጁ ብቻ ነው።

አንቀጽ ፪፻፩. ከማህበሩ ጋር የሚደረግ ስምምነት

ሥራ አስኪያጁ የሁሉንም የማህበሩ ሽሪኮች ፈቃድ ካላገኘ በስተቀር ለግል ጉዳዩ ወይም ለሦስተኛ ወገኖች ጥቅም ከማህበሩ ጋር ስምምነት ማድረግ አይችልም።

አንቀጽ ፪፻፪. ውድድርን ስለመከልከል

ማንኛውም የማህበሩ ሥራ አስኪያጅ ሌሎች ሽሪኮች ካልፈቀዱ በስተቀር ማህበሩ የሚያከናውኑትን ተመሳሳይ ሥራዎች ለራሱም ሆነ ለሦስተኛ ወገኖች ጥቅም ማከናወን አይችልም፤ እንዲሁም የአንድነትና የነጠላ ተጠያቂነት የሚያስከትል ተመሳሳይ ዓላማ ባለው ሌላ ማህበር ውስጥ ሽሪክ መሆን አይችልም።

አንቀጽ ፪፻፫. ሥራ አስኪያጁን ስለመሻር

፩/ በመመስረቻ ጽሁፍ ወይም በማሻሻያው የተሾመ የማህበሩ አባል የሆነ ሥራ አስኪያጅ የመመስረቻ ጽሁፍ ወይም ማሻሻያው በሚጸድቅበት ሥነ-ሥርዓት መሠረት በሽሪኮች ሊሻር ይችላል።

፪/ የማህበሩ አባል ያልሆነ ሥራ አስኪያጅ እንዲሁም በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) መሠረት ያልተሾመ የማህበሩ ሽሪክ ሥራ አስኪያጅ በሽሪኮች በድምፅ ብልጫ ከሥራ አስኪያጅነት ሊሰናበት ይችላል።

፫/ በማንኛውም ሽሪክ ጥያቄ በበቂ ምክንያት ሥራ አስኪያጁን ፍርድ ቤት ይሸረዳል።

አንቀጽ ፪፻፬. የማህበሩ ውሳኔ አሰጣጥ

፩/ የማህበሩን መመስረቻ ጽሁፍ ለመለወጥ ወይም ጠበቃ ለመሸም ወይም በማህበሩ ከተለመደው ሥራ ውጭ ለማከናወን የማህበሩ ሸሪኮች ሙሉ ስምምነት ያስፈልጋል።

፪/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) የተመለከተው እንደተጠበቀ ሆኖ ሸሪኮች ውሳኔዎች በድምፅ ብልጫ እንዲተላለፉ ሊስማሙ ይችላሉ፤ ሸሪኮች የዚህ ዓይነት ስምምነት ያላደረጉ እንደሆነ ውሳኔዎች የሚተላለፉት በሙሉ ድምፅ ይሆናል።

፫/ ተቃራኒ ስምምነት ከሌለ በስተቀር እያንዳንዱ ሸሪክ የሚኖረው ድምፅ እኩል ይሆናል።

ምዕራፍ አምስት

የማህበሩ መፍረስና ሒሳብ መጣራት

አንቀጽ ፪፻፭. የማህበሩ ማፍረሻ ምክንያቶች

፩/ የዚህ መጽሐፍ ጠቅላላ ድንጋጌዎች እንደተጠበቁ ሆኖ ማህበሩ የሚፈርሰው ቀጥሎ በተመለከቱት ምክንያቶች ነው፡-

ሀ) ማህበሩ የተቋቋመው ላልተወሰነ ጊዜ ወይም ከማህበሩ ሽሪክ በአንዱ ዕድሜ ልክ ድረስ ከሆነ ወይም በመመስረቻ ጽሁፉ ውስጥ የማፍረስ መብት ተጠቅሶ እንደሆነ ማንኛውም ሽሪክ በቅን ልቦና የስድስት ወራት የቅድሚያ ማስጠንቀቂያ በመስጠት እንዲፈርስ ሲጠይቅ፤

ለ) ከማህበሩ ሽሪኮች አንዱ በአካል ጉዳት ወይም በሕመም ወይም በማንኛውም ሌላ ምክንያት የማህበሩን ሥራ ለማከናወን ያልቻለ እንደሆነ፤

ሐ) በማህበሩ ሽሪኮች መካከል አብሮ ለመሥራት የማይስችል አለመግባባት ሲፈጠር፤

መ) ከማህበሩ ሽሪኮች አንዱ ሲሞት ወይም የማህበርተኛው መክሰር በፍርድ ሲወሰን ወይም ሽሪክ ለመሆን ችሎታ ሲያጣ፤

ሠ) ከማህበሩ ሽሪክ የግል ገንዘብ ጠያቂዎች ያለውን ድርሻ በሙሉ ሲወስዱ ወይም በቀሪው ድርሻ እንዲቀጥል ሌሎች የማህበሩ ሽሪኮች የማይስማሙ ከሆነ።

፪/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) ላይ የተጠቀሰው ቢኖርም ቀጥሎ በተጠቀሱት ምክንያቶች ማህበሩ ሳይፈርስ ሊቀጥል ይችላል፡-

ሀ) ከሽሪኮች አንዱ ማህበሩ እንዲፈርስ ጥያቄ ሲያቀርብና ቀሪዎቹ ሽሪኮች የሽሪኩን ድርሻ ከፍለው ማህበሩ እንዲቀጥል ሲስማሙ፤ ወይም

ለ) ለሞተው ሽሪክ ወራሾች ወይም ችሎታ ላጣው ሽሪክ ሞግዚት ወይም ለከሠረው ሽሪክ ንብረት ጠባቂ የሚችን ወይም ችሎታ ያጣውን ሽሪክ ወይም የከሠረውን ሽሪክ ድርሻ በመክፈል ማህበሩ እንዲቀጥል ስምምነት ሲደረግ፡፡

አንቀጽ ፪፻፮. ማህበሩን በማፍረስ ሂደት የሥራ አስኪያጆች ሥልጣንና ተግባር

፩/ ሥራ አስኪያጆች ማህበሩን ለማፍረስ ሒሳብ አጣሪ እስኪሾም ድረስ የነበራቸውን ሥልጣን እንዲያዙ ይቆያሉ፤ ሆኖም ማህበሩ እንዲፈርስ ከተወሰነ በኋላ አዲስ ሥራ መጀመር አይችሉም፡፡

፪/ ሥራ አስኪያጆች ለሒሳብ አጣሪዎች የማህበሩን ንብረትና ማንኛውንም አስፈላጊ ሰነድ ማስረከብና እስከ ርክክቡ ቀን ድረስ ያከናወኑትን ሥራ ማስረዳት አለባቸው።

፫/ የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) ድንጋጌ ቢኖርም ሒሳብ አጣሪው የጠየቀ እንደሆነ የማህበሩን ሒሳብ የማጣራት ሥራ ከተጀመረ በኋላ የማፍረሱን ሂደት ለማጠናቀቅ የሚያስፈልጉትን አስተዳደራዊ ተግባራት ብቻ ያከናውናሉ።

አንቀጽ ፪፻፯. ሒሳብ አጣሪዎችን ስለመሾም

፩/ ማህበሩን ለማፍረስ የመጨረሻ ሒሳብ የሚጣራው በመመስረቻ ጽሁፍ ወይም በማህበሩ ሽሪኮች ሙሉ ስምምነት በተመደቡ አንድ ወይም ከዚያ በላይ በሆኑ ሒሳብ አጣሪዎች ነው።

፪/ የማህበሩ ሽሪኮች የማይስማሙ ከሆነ ፍርድ ቤት አንድ ወይም ከአንድ በላይ ሒሳብ አጣሪ ይሾማል።

አንቀጽ ፪፻፰. የሒሳብ አጣሪዎች ሥልጣንና ተግባር

፩/ ሒሳብ አጣሪዎች የማህበሩ የመጨረሻ ሒሳብ እንዲጣራ አስፈላጊ የሆኑትን ተግባሮች ሁሉ ይፈጽማሉ። ሥልጣንና ተግባራቸው የሚከተሉትን ያካትታል፡-

- ሀ) ተጀምረው የነበሩ ሥራዎችን የማገባደድ፤
 - ለ) የማህበሩን የሀብትና ዕዳ መግለጫ የማዘጋጀት
 - ሐ) የማህበሩን ሀብት የመሰብሰብ፤ የማህበሩን ንብረት የመሸጥ፤ የማህበሩን ዕዳ ከማህበሩ ሀብት ወይም እንዳስፈላጊነቱ ከሸሪኮች ሌላ ገንዘብ ሰብስቦ ለገንዘብ ጠያቂዎች የመክፈል፤
 - መ) በማህበሩ ስም በፍርድ ቤት፣ በአስተዳደር አካላት ወይም በግልግል ዳኝነት የመከራከርና ጉዳዮችን የማስፈጸም፤
 - ሠ) የማህበሩን ሀብት ለሸሪኮች የማከፋፈል፤
 - ረ) ማህበሩን ለማፍረስ አስፈላጊ የሆኑ ሌሎች ተግባራትን የማከናወን።
- ፪/ የሥራ አስኪያጆችን ተጠያቂነት የሚመለከቱት የዚህ ሕግ ድንጋጌዎች በሒሳብ አጣሪዎች ላይም ተፈጻሚነት አላቸው።

አንቀጽ ፪፻፱. ሒሳብ አጣሪዎች ስለሚሻሩበት ሁኔታ

ሒሳብ አጣሪዎች በሽሪኮች ሙሉ ስምምነት ወይም በአንድ ሽሪክ ጥያቄ በፍርድ ቤት ሊሻሩ ይችላሉ።

አንቀጽ ፪፻፲. መዋጮን ስለመመለስ

፩/ ማህበሩ ሲፈርስ የማህበሩ ዕዳዎች ከተከፈሉ በኋላ እያንዳንዱ ሽሪክ የከፈለው መዋጮ ይመለስለታል።

፪/ ማህበሩ እንዲጠቀምበት ብቻ የዓይነት መዋጮ ገቢ ላደረገ ሽሪክ ማህበሩ ሲፈርስ ያስገባው መዋጮ በዓይነት ይመለስለታል።

፫/ የማህበሩ ሀብት እንዲሆን የዓይነት መዋጮ ገቢ ያደረገ ሽሪክ ማህበሩ ሲፈርስ ያስገባውን መዋጮ በዓይነት መልሶ መውሰድ አይችልም፤ ሆኖም የዓይነት መዋጮውን ሲያስገባ የነበረውን የገንዘብ ግምት የመቀበል መብት አለው።

፬/ አገልግሎትን እንደመዋጮ ያቀረበ ማህበርተኛ መዋጮ ሲያደርግ ለአገልግሎቱ በተሰጠው ግምት መሠረት ያቀረበው አገልግሎት በገንዘብ ተተምኖ ይመለስለታል።

አንቀጽ ፪፻፲፩. የትርፍና ኪሣራ አከፋፈል

፩/ የማህበሩ ዕዳዎች ከተከፈሉና እያንዳንዱ ሸሪክ የከፈለው መዋጮ ከተመለሰ በኋላ ትርፍ ካለ በአባላቱ መካከል ይከፋፈላል።

፪/ ዕዳዎችና ወጪዎች ከተከፈሉ በኋላ የማህበሩ ገንዘብ ለሸሪኮች የሚመለሰውን መዋጮ ለመክፈል የማይበቃ ከሆነ ኪሣራው በሸሪኮች መካከል ይከፋፈላል።

፫/ በመመስረቻ ጽሁፉ ሌላ የአከፋፈል ሁኔታ ካልተወሰነ በስተቀር ትርፍና ኪሣራው በሸሪኮች መካከል እኩል ይከፋፈላል።

ርዕስ ሦስት

ሁለት ዓይነት ኃላፊነት ያለበት የሽርክና ማህበር

አንቀጽ ፪፻፲፪. ትርጓሜ፡-

ሁለት ዓይነት ኃላፊነት ያለበት የሽርክና ማህበር ማለት የማህበርተኞች ኃላፊነት የተለያየ የሆነበት ማህበር ነው፤ ኃላፊነታቸው ያልተወሰነ ሸሪኮች ለማህበሩ ግዴታዎች በሙሉ ከማህበሩ ጋር በአንድነትና

በተናጠል ኃላፊነት ያለባቸው ሲሆን ኃላፊነታቸው የተወሰነ ሽሪኮች ደግሞ መዋጮ ለማድረግ ቃል በገቡት መጠን ብቻ ለማህበሩ ግዴታዎች ኃላፊ የሚሆኑ ናቸው።

አንቀጽ ፪፻፲፫. የማህበሩ ስም

፩/ ሁለት ዓይነት ኃላፊነት ያለበት ማህበር የማህበር ስም ይኖረዋል።

፪/ የማህበሩ ስም ቢያንስ የሁለት ኃላፊነታቸው ያልተወሰነ ሽሪኮች ስም የሚይዝ ሆኖ ከሽሪኮች ስም ቀጥሎ “ሁለት ዓይነት ኃላፊነት ያለበት የሽርክና ማህበር” ተብሎ መጻፍ አለበት።

፫/ ኃላፊነቱ የተወሰነ ሽሪክ ስሙ ከማህበሩ ስም ውስጥ እንዲገባ የፈቀደ እንደሆነ ሦስተኛ ወገኞች በቅን ልቦና ከማህበሩ ጋር በሚኖራቸው ግንኙነት ምክንያት ለሚመጡ የማህበሩ ግዴታዎች ልክ ኃላፊነታቸው ያልተወሰነ ሽሪኮች እንደሆኑት ሁሉ ከማህበሩ ጋር በአንድነትና በተናጠል ኃላፊ ይሆናል።

አንቀጽ ፪፻፲፬ . የማህበሩ መመሥረቻ ጽሁፍ

የማህበሩ መመስረቻ ጽሁፍ በዚህ ሕግ አንቀጽ ፩፻፹፭ ሥር ከተዘረዘሩት ጉዳዮች በተጨማሪ ኃላፊነታቸው ያልተወሰነውን እና የተወሰነውን ሽሪኮች ስም ለይቶ መያዝ አለበት።

አንቀጽ ፪፻፲፭. የማህበሩ መዋጮ

፩/ መዋጮን የሚመለከቱት የዚህ ሕግ አንቀጽ ፩፻፹፭ ድንጋጌዎች ተፈጻሚ ይሆናሉ።

፪/ የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) ድንጋጌ ቢኖርም ኃላፊነታቸው የተወሰነ የማህበሩ ሽሪኮች የሞያ መዋጮ ማዋጣት አይችሉም።

አንቀጽ ፪፻፲፮ . ኃላፊነታቸው ያልተወሰነ ሽሪኮች መብትና

ግዴታ

፩/ በዚህ ሕግ የህብረት ሽርክና ማህበር ሽሪኮችን መብትና ግዴታ የሚመለከቱት ድንጋጌዎች ኃላፊነታቸው ባልተወሰነ የማህበሩ ሽሪኮች ላይ ተፈጻሚነት አላቸው።

፪/ በማህበሩ መመስረቻ ጽሁፍ ወይም በሽሪኮች ውሳኔ የማህበሩ ሽሪክ ያልሆነ ሥራ አስኪያጅ ካልተሾመ

በስተቀር ሥራ አስኪያጅ መሆን የሚችሉት ኃላፊነታቸው ያልተወሰነ ሽሪኮች ናቸው።

አንቀጽ ፪፻፲፯. የጥቅም ግጭት

ሌሎች የማህበሩ ሽሪኮች ካልፈቀዱ በስተቀር ማንኛውም ኃላፊነቱ ያልተወሰነ ሽሪክ ማህበሩ የሚሠራቸውን ተመሳሳይ ሥራዎች ለራሱ ወይም ለሦስተኛ ወገን ለማከናወን እንዲሁም በአንድነትና በተናጠል ኃላፊ በሚያደርግ ተመሳሳይ ዓላማ ባለው ሌላ ማህበር ውስጥ አባል መሆን አይችልም።

አንቀጽ ፪፻፲፰ . ኃላፊነታቸው የተወሰነ የማህበሩ ሽሪኮች መብትና ግዴታ

- ፩/ ከማህበሩ ላይ ገንዘብ ጠያቂዎች ኃላፊነታቸው የተወሰነ ሽሪኮችን ለማህበሩ ያልከፈሉትን መዋጮ ገቢ እንዲያደርጉ ሊጠይቁ ይችላሉ።
- ፪/ ኃላፊነታቸው የተወሰነ የማህበሩ ሽሪኮች በተረጋገጠ የኪሳብ ሚዛን መሠረት በቅን ልቦና የተቀበሉትን የትርፍ ድርሻ እንዲመልሱ አይገደዱም።

፫/ ኃላፊነታቸው የተወሰነ የማህበሩ ሸሪኮች በውክልናም ሆነ በሌላ በማንኛውም ሁኔታ የማህበሩ ሥራ አስኪያጅ መሆን አይችሉም፤ ክልከላውን የተላለፈ ኃላፊነቱ የተወሰነ የማኅበሩ ሸሪክ በሥራው ምክንያት ለሚመጡ ግዴታዎች ኃላፊነታቸው ካልተወሰነው ሸሪኮች ጋር በአንድነትና በተናጠል ኃላፊ ይሆናል፤ ይህን ክልከላ ከተላለፈባቸው ጊዜያት ብዛት እና ከጉዳዩ ክብደት አኳያ አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ ለሁሉም የማህበሩ ግዴታዎች ወይም ለተወሰኑ የማህበሩ ግዴታዎች ብቻ ከማህበሩ ጋር በአንድነትና በተናጠል ኃላፊ ነው ተብሎ ሊወሰን ይችላል።

፬/ ኃላፊነታቸው የተወሰነ የማህበሩ ሸሪኮች የሚከተሉትን ተግባራት ቢያከናውኑ የሥራ አስኪያጅነት ሥራ እንደሰሩ አይቆጠርም፡-

- ሀ) በማህበሩ ውስጥ በሚደረጉ ምክክሮች ተካፋይ መሆን፤
- ለ) ከማህበሩ ጋር ግዴታ መግባት፤፤
- ሐ) የሥራ አስኪያጆችን ሥራ መቆጣጠር፤
- መ) ለማህበሩ አስተያየትና ምክር መስጠት፤

ሠ) ሥራ አስኪያጆች ከሥልጣናቸው በላይ እንዲሠሩ መፍቀድ።

፮/ ኃላፊነታቸው የተወሰነ የማህበሩ ሽሪኮች በማህበሩ ተቀጥረው ከሥራ አስኪያጅነት ውጪ የሆን ሥራ መሥራት ይችላሉ።

፯/ ተቃራኒ ስምምነት ቢኖርም፤ ኃላፊነታቸው የተወሰነ የማህበሩ ሽሪኮች ስለማህበሩ አካሄድ ጥያቄ የማቅረብ፤ ሰነዶችንና የሒሳብ መግለጫዎችን የማየት እና ማስታወሻ የመውሰድ መብት አላቸው።

፰/ ተቃራኒ ስምምነት ከሌለ በስተቀር፤ ኃላፊነቱ የተወሰነው ሽሪክ መሞት፣ መክሰር፣ ችሎታ ማጣት እና መሰል ምክንያቶች የማህበሩ ማፍረሻ ምክንያቶች ሊሆኑ አይችሉም።

አንቀጽ ፪፻፲፱. ድርሻዎችን ስለማስተላለፍ

፩/ ኃላፊነታቸው ያልተወሰነ ሽሪኮች በሙሉ እና ኃላፊነታቸው ከተወሰነው ሽሪኮች አብላጫዎቹ ካልተስማሙ በስተቀር የማህበሩን ድርሻዎች ለሦስተኛ ወገን ማስተላለፍ አይቻልም።

፪/ የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) ድንጋጌ ቢኖርም ሽሪኮች በማህበሩ መመስረቻ ጽሁፍ ከዚህ የተለየ ድምፅ እንዲኖር ሊሰማው ይችላሉ።

፫/ የማህበሩ ገንዘብ ጠያቂዎች ካልፈቀዱ በስተቀር ኃላፊነቱ ያልተወሰነ ሽሪክ ድርሻውን ከማስተላለፉ በፊት ከማህበሩ ዕዳዎች ጋር በተያያዘ የነበሩትን ግዴታዎች ለማውረድ አይችልም።

አንቀጽ ፪፻፳. ተፈጻሚነት ያላቸው የዚህ ሕግ ድንጋጌዎች

ከዚህ በላይ የተመለከቱት ድንጋጌዎች እንደተጠበቁ ሆኖ በዚህ ሕግ ከአንቀጽ ፩፻፹፯ እስከ ፪፻፲፩ ሥር የተመለከቱት የዚህ ሕግ ድንጋጌዎች ሁለት ዓይነት ኃላፊነት ባለው የሽርክና ማህበር ላይ እንደ አግባብነታቸው ተፈጻሚ ይሆናሉ።

ርዕስ አራት

ኃላፊነቱ የተወሰነ የሽርክና ማህበር

አንቀጽ ፪፻፳፩. ትርጓሜ

፩/ ኃላፊነቱ የተወሰነ የሽርክና ማህበር ማለት ሁለት ወይም ከዚያ በላይ የሆኑ ሰዎች የሙያና ለሙያው ደጋፊ የሆነ አገልግሎት ለመስጠት የሚያቋቁሙት የማህበርተኞቹ ኃላፊነት በመዋጮቻቸው የተወሰነ የንግድ ማህበር ነው።

፪/ ለዚህ ማህበር ዓላማ “የሞያ አገልግሎት” ማለት አግባብ ባለው አካል በተሰጠ የሞያ ፈቃድ መሠረት የሚሰጥ አገልግሎት ነው።

፫/ “ለሞያው ደጋፊ የሆነ አገልግሎት” ማለት በአንድ ወይም ከአንድ በላይ በሆኑ ሞያዎች ሥር ያለና የሞያ አገልግሎቱን ለመስጠት አስፈላጊ የሆነ ተዛማጅ አገልግሎት ነው።

አንቀጽ ፪፻፳፪. የማህበሩ ባሕሪያት

- ፩/ ማህበሩ ከሽሪኮቹ የተለየ የሕግ ሰውነት አለው።
- ፪/ የሽሪኮች መሞት፣ መክሰር፣ ከማህበሩ መውጣት ወይም በሽሪኮች ላይ የሚደረግ ሌላ ማንኛውም ዓይነት ለውጥ በማህበሩ ሕልውና፣ መብት ወይም ግዴታ ላይ ተጽዕኖ አይኖረውም።

አንቀጽ ፪፻፳፫. የማህበሩ ስም

ኃላፊነቱ የተወሰነ የሽርክና ማህበር ከሌላ ነጋዴ ወይም ማህበር ጥቅም ጋር የማይጋጭ፣ የሦስተኛ ወገኖችን መብት የማይነካ እና የተቋቋመበትን ዓላማ የሚገልጽ ማህበርተኞች የፈቀዱት የመጠሪያ ስም ይኖረዋል፤ ከማህበሩ ስም መጨረሻ ላይ “ኃላፊነቱ የተወሰነ የሽርክና ማህበር” የሚል ሐረግ መጨመር አለበት።

አንቀጽ ፪፻፳፬. የማህበሩ ሽሪኮች

፩/ የማህበሩ ሽሪኮች ሊሆኑ የሚችሉት አግባብ ካለው አካል የሞያ አገልግሎት ለመስጠት ፈቃድ የተሰጣቸው ባለሙያዎች ወይም ከማህበሩ ጋር ተመሳሳይ ወይም ተያያዥ የሆነ አገልግሎት የሚሰጡ ኃላፊነታቸው የተወሰነ የሽርክና ማህበራት ናቸው።

፪/ የማህበሩ ዋና ሥራ አስኪያጅ ማህበሩ አገልግሎት በሚሰጥበት ሞያ ፈቃድ ያለው የተፈጥሮ ሰው መሆን አለበት።

አንቀጽ ፪፻፳፭. የማህበሩ መመስረቻ ጽሁፍ ይዘት

የማህበሩ መመስረቻ ጽሁፍ በዚህ ሕግ አንቀጽ ፩፻፹፭ ሥር ከተዘረዘሩት በተጨማሪ የሞያ አገልግሎት የሚሰጠውን የእያንዳንዱን ሽሪክ የሞያ ዓይነትና የፈቃድ ቁጥር መያዝ አለበት።

አንቀጽ ፪፻፳፯. የማህበሩ መዋጮ

መዋጮን የሚመለከቱት የዚህ ሕግ አንቀጽ ፩፻፹፭ ድንጋጌዎች ለዚህ ማህበርም እንደአግባብነቱ ተፈጻሚ ይሆናሉ።

አንቀጽ ፪፻፳፰. የጥቅም ግጭት

ሞያን በሚመለከት የወጡ አግባብ ያላቸው ሕጎች እንደተጠበቁ ሆኖ ማንኛውም ሽሪክ ማህበሩ የሚሠራቸውን ተመሳሳይ ሥራዎች ለራሱ ወይም ለሦስተኛ ወገን ለማከናወን ወይም ለተመሳሳይ ዓላማ በተቋቋመ ማህበር ሽሪክ መሆን የሚችለው ሁሉም የማህበሩ ሽሪኮች ሲስማሙ ብቻ ነው።

አንቀጽ ፪፻፳፰. የማህበሩ ኃላፊነት ወሰን

፩/ ሽሪኩ ወይም ሠራተኛው የማህበሩን ሥራ በሚያከናውንበት ወቅት ሆን ብሎ ወይም የማታለል

ተግባር በመፈጸም ወይም በቸልተኝነት ለሚፈጽመው ጥፋት ወይም ለሚያደርሰው ጉዳት ጥፋቱን ካደረሰው ሽሪክ ወይም ሠራተኛ ጋር ማህበሩ በአንድነትና በተናጠል ተጠያቂ ይሆናል።

፪/ ጉዳቱ የደረሰበት ሰው ጉዳት አድራሹ ሽሪክ ወይም ሠራተኛ ሥራውን ለማከናወን ኃላፊነት ያልተሰጠው መሆኑን የሚያውቅ የነበረ ከሆነ ማህበሩ ተጠያቂ አይሆንም።

፫/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) እና (፪) ከተመለከተው ውጪ ከውል ወይም በሌላ በማንኛውም ሁኔታ ለሚመጣ ግዴታ ኃላፊ የሚሆነው ማህበሩ ነው።

፬/ ማህበሩ በሽሪኮች ወይም በሠራተኞች በሚፈጸም የሞያ ጥፋት ምክንያት ለሚደርስ ጉዳት ካሳ የሚሆን የመድን ሽፋን ሊኖረው ይገባል፤ መጠኑም አግባብ ባለው አካል ይወሰናል።

አንቀጽ ፪፻፳፱. ሽሪክ ከማህበሩ ስለሚወጣበት ሁኔታ

፩/ አንድ ሽሪክ ከማህበሩ ሊወጣ የሚችለው በሚከተሉት ምክንያቶች ነው፡-

ሀ) በመመስረቻ ጽሁፍ በተለየ ሁኔታ ካልተመለከተ በስተቀር በራሱ ፈቃድ፤

ለማህበሩ የሦስት ወራት የቅድሚያ ማስጠንቀቂያ በጽሁፍ በመስጠት፤

ለ) ሲሞት ወይም ሕጋዊ ሰውነት ያለው አካል በሆነ ጊዜ ሲፈርስ፤

ሐ) የግል ገንዘብ ጠያቂዎች ያለውን ድርሻ በሙሉ ሲወስዱ፤ ሲያሸጡ ወይም በሽሪኩ ላይ የኪሣራ ውሳኔ ሲወሰንበት፤

መ) የሽሪኩ የሞያ ፈቃድ ሲሰረዝ ወይም ተቃራኒ ስምምነት ከሌለ በስተቀር የሞያ ፈቃዱ ለረጅም ጊዜ ሲታገድ፤

ሠ) በሕመም ወይም በአካል ጉድለት ወይም በሌላ በማንኛውም ምክንያት ለዘለቄታው የሽሪክነት ግዴታውን ለመወጣት የማይስችለው ሲሆን፤ ወይም

ረ) በበቂ ምክንያት ፍርድ ቤት ከማህበሩ እንዲወጣ ሲወስን፡፡

፪/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) (ሀ) የተመለከተውን ማስጠንቀቂያ ሳይሰጥ ከማህበሩ የወጣ ሽሪክ በዚህ

ምክንያት በማህበሩ ላይ ለሚደርሰው ጉዳት ተጠያቂ ይሆናል።

፫/ አንድ ሽሪክ ከማህበሩ ከመውጣቱ በፊት ለሦስተኛ ወገኖች የነበረበት ዕዳ እና ኃላፊነት ከማህበሩ በመውጣቱ ቀሪ አይሆንም።

፬/ አንድ ሽሪክ ከማህበሩ ከወጣ ማህበሩ ሽሪኩ ስለመውጣቱ ማህበሩ በተመዘገበበት የንግድ መዝገብ ውስጥ ማስገባት አለበት።

አንቀጽ ፪፻፴. ከማህበሩ የወጣ ሽሪክ ድርሻ

፩/ አንድ ሽሪክ ድርሻውን ማህበርተኞች ዘንድ ተቀባይነት ላገኘ ሌላ ማህበርተኛ ወይም ሦስተኛ ወገን ሳያስተላልፍ በሞት፣ በሕመም፣ በኪሣራ ወይም በሌላ ማናቸውም ምክንያት ከማህበሩ የወጣ እንደሆነ በእርሱ እግር ተተክቶ ድርሻውን የመጠየቅ መብት ላለው ሰው ድርሻው ተሰልቶ በገንዘብ ይሰጠዋል፣ በሞተው ወይም በወጣው ሰው ምትክ በማህበሩ አባል የመሆን ጥያቄ ተቀባይነት የለውም።

፪/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) መሠረት የድርሻ ዋጋ ሲሰላ የወጣው ሽሪክ ማህበሩ ውስጥ የነበረው

ገቢ የተደረገ መዋጮ፤ የማህበሩ ዕዳዎች ከተከፈሉ በኋላ ከሚቀረው ተራፊ ሀብት ወይም የተጠራቀመ ትርፍ ውስጥ እርሱ የነበረው ድርሻ እና በወጣበት ወቅት በመሰራት ላይ የነበሩ ሥራዎች የሚያስገኙት ትርፍ ግምት ውስጥ መግባት አለበት።

አንቀጽ ፪፻፵፩. ስለማህበሩ ውሳኔ አሰጣጥ

፩/ በማህበሩ መመስረቻ ጽሁፍ ተቃራኒ ስምምነት ከሌለ በስተቀር የማህበሩን የመመስረቻ ጽሁፍ ለማሻሻል የማህበሩ አባላት ሁለት ሦስተኛ (2/3) ይሁንታ ያስፈልጋል፤ ሌላ ማንኛውም ውሳኔ በአብዛኛዎቹ አባላት የድምፅ ድጋፍ ሊደረግ ይችላል።

፪/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) የተገለጸው ቢኖርም የማህበሩን ዜግነት ለመለወጥ ወይም የሥራ መስክ ለመለወጥ የሚተላለፍ ውሳኔ የማህበሩን አባላት ሦስት አራተኛ (3/4) ስምምነት ማግኘት አለበት።

አንቀጽ ፪፻፵፪. የማህበሩ ማፍረሻ ምክንያቶች

፩/ በዚህ ሕግ አንቀጽ ፩፻፹፩ የንግድ ማህበርን ለማፍረስ የተመለከቱ ጠቅላላ ድንጋጌዎች እንደተጠበቁ ሆኖ የሽሪኮች ቁጥር ወደ አንድ ዝቅ

ሲልና በስድስት ወራት ጊዜ ውስጥ ሌላ ሽሪክ መተካት ሳይቻል ሲቀር ማህበሩ እንዲፈርስና ሒሳቡ እንዲጣራ መደረግ አለበት።

፪/ የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) ድንጋጌ ቢኖርም የስድስት ወራት የጊዜ ገደብ ከማለፉ በፊት በማህበሩ የቀረው ሽሪክ ጥያቄ ሲያቀርብና አስፈላጊ ሆኖ ሲያገኘው የንግድ ማህበር መዝጋቢው አካል የስድስት ወራት የጊዜ ገደብ በሦስት ወራት እንዲራዘም ሊፈቅድ ይችላል።

፫/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፪) በተደነገገው መሠረት ካልሆነ በስተቀር የሽሪኮች ቁጥር ከሁለት በታች መቀነሱን የሚያውቅ ሽሪክ ማህበሩ በዚህ ሁኔታ ከስድስት ወራት በላይ ሥራውን እንዲቀጥል ካደረገ ለማህበሩ ዕዳና ግዴታዎች ከማህበሩ ጋር በአንድነትና በተናጠል ተጠያቂ ይሆናል።

አንቀጽ ፪፻፴፫. ተፈጻሚነት ያላቸው የዚህ ሕግ ድንጋጌዎች

ከዚህ በላይ የተጠቀሱት ድንጋጌዎች እንደተጠበቁ ሆኖ ከአንቀጽ ፩፻፹፯ እስከ ፪፻፲፩ ሥር የተመለከቱ የዚህ

ሕግ ድንጋጌዎች ኃላፊነቱ በተወሰነ የሽርክና ማህበር ላይ እንደ አግባብነታቸው ተፈጻሚ ይሆናሉ።

ርዕስ አምስት

የእሽመር ማህበር

አንቀጽ ፪፻፴፬. ትርጓሜ

የእሽመር ማህበር ማለት ሁለት ወይም ከዚያ በላይ የሆኑ ሰዎች በመካከላቸው በሚያደርጉት ስምምነት መሠረት የሚያቋቁሙት በሦስተኛ ወገኖች የማይታወቅ የሕግ ሰውነት የሌለው የንግድ ማህበር ነው። ስለሌሎች የንግድ ማህበሮች የተደነገጉት የማስመዘገብ ሥርዓቶች በዚህ ማህበር ላይ ተፈጻሚ አይሆኑም።

አንቀጽ ፪፻፴፭. የማህበሩ በሦስተኛ ወገኖች መታወቅ

የማህበሩ መኖር በሦስተኛ ወገኖች ከታወቀ ከዚያ ጊዜ አንስቶ ማህበሩ ከእነዚህ ወገኖች ጋር በሚኖረው ግንኙነት እንደ ህብረት ሽርክና ማህበር ይቆጠራል።

አንቀጽ ፪፻፴፮. ስለማህበሩ መዋጮ

፩/ በዚህ ሕግ አንቀጽ ፩፻፹፮ ስለመዋጮ የተደነገገው ለእሽመር ማህበርም ተፈጻሚ ይሆናል።

፪/ ተቃራኒ ስምምነት ከሌለ በስተቀር እያንዳንዱ ሽሪክ ለከፈለው መዋጮ ባለቤትነቱን እንደያዘ ይቆያል።

አንቀጽ ፪፻፴፯. ድርሻን ስለማስተላለፍ

ተቃራኒ ስምምነት ከሌለ በስተቀር በማህበሩ ውስጥ ያለን ድርሻ ማስተላለፍ የሚቻለው ሁሉም ሽሪኮች ሲሰማሙ ብቻ ነው።

አንቀጽ ፪፻፴፰. የማህበሩ ሥራ አስኪያጅ

፩/ ማህበሩ ሽሪክ ወይም ሽሪክ ባልሆነ በአንድ ወይም ከአንድ በላይ በሆኑ ሥራ አስኪያጆች ይመራል።

፪/ ሥራ አስኪያጅ ያልተሾመ እንደሆነ ሁሉም ሽሪኮች የሥራ አስኪያጅነት ሥልጣን ይኖራቸዋል።

አንቀጽ ፪፻፴፱. የማህበሩ ሥራ አስኪያጅ ሥልጣንና ተግባር

፩/ የማህበሩ ሥራ አስኪያጅ ሥልጣንና ተግባር በማህበረተኞች መካከል በሚደረግ ስምምነት ይወሰናል፤ ሆኖም ይህ ስምምነት በሦስተኛ ወገኖች ላይ መቃወሚያ ሊሆን አይችልም።

- ፪/ ሥራ አስኪያጁ የማህበሩን ሥራዎች ለሽሪኮቹ የማስረዳት ግዴታ አለበት፤ ይህን ግዴታ የሚያስቀር ማንኛውም ስምምነት ዋጋ አይኖረውም።
- ፫/ የማህበሩ ሽሪኮች የሥራ አስኪያጁን ሥራ መቆጣጠር ይችላሉ።

አንቀጽ ፪፻፵. የማህበሩን ሥራ አስኪያጅ ስለመሻር

የማህበሩ ሽሪክ የሆነ ሥራ አስኪያጅ በበቂ ምክንያት ሊሻር ይችላል።

አንቀጽ ፪፻፵፩. ማህበሩ ለሥራው ለማስተካከል ወገኖች ጋር ስለላለው ግንኙነት

፩/ ለሥራው ወገኖች የሚታወቀው የማህበሩ ሥራ አስኪያጅ ብቻ ነው፤ ለማህበሩ ዕዳዎች እና ግዴታዎች ኃላፊና ተጠያቂ የሚሆነውም እሱ ብቻ ነው።

፪/ የማህበሩ ሥራ አስኪያጅ ያልሆነ ሽሪክ ለማህበሩ ዕዳዎች ለሥራ አስኪያጁ ተጠያቂ የሚሆነው በማህበርተኞች መካከል በተደረገው የውል ጽሁፍ በተወሰነው መጠን ብቻ ነው።

፫/ ሥራ አስኪያጅ ያልሆነ ሽሪክ በማህበሩ ሥራ አመራር ተካፋይ ከሆነ ለሥራው ወገኖች ከሥራ

አስኪያጁ ጋራ በአንድነት እና በተናጠል ኃላፊ ይሆናል።

፬/ ማንኛውም የማህበሩ ሽሪክ ከሦስተኛ ወገኖች ጋር ግንኙነት ማድረግ የሚችለው በራሱ ስም ብቻ ነው።

አንቀጽ ፪፻፵፪. የማህበሩ ማፍረሻ ምክንያቶች

፩/ የንግድ ማህበራት የሚፈርሱበትን ሁኔታ የሚመለከቱት ጠቅላላ ድንጋጌዎች እንደተጠበቁ ሆኖ ማህበሩ የሚፈርሰው በሚከተሉት ምክንያቶች ነው፡-

- ሀ) ሽሪኮች ማህበሩ እንዲፈርስ በሙሉ ድምፅ ሲሰማሙ፤
- ለ) ማህበሩ የተቋቋመው ላልተወሰነ ጊዜ ሲሆን ከሽሪኮች አንዱ እንዲፈርስ ለማህበሩ ጥያቄ ያቀረበ እንደ ሆነ፤
- ሐ) ሁሉም የማህበሩ ድርሻዎች በአንድ አባል የተያዙ እንደሆኑ፤
- መ) ማህበሩ አንዲቀጥል የሚያደርግ ተቃራኒ ስምምነት ከሌለ በስተቀር ከማህበሩ ሽሪኮች

አንዱ የሞተ ወይም የከሠረ ወይም ችሎታ ያጣ እንደሆነ፤

ሠ) በማህበርተኞች መካከል በሚደረግ ውል ለሥራ አስኪያጁ ማህበሩን ለማፍረስ ሥልጣን ተስጥቶት ከሆነ ሥራ አስኪያጁ ማህበሩ እንዲፈርስ ሲወስን።

፪/ ማንኛውም ተቃራኒ ስምምነት የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) ድንጋጌን ተፈጻሚነት የሚያስቀር አይሆንም።

አንቀጽ ፪፻፵፫. ሽሪክን ከማህበሩ ስለማስወጣት

፩/ በአንድ ሽሪክ ጥፋት ምክንያት ማህበሩ እንዲፈርስ ለፍርድ ቤት ጥያቄ ሲቀርብና ሌሎች ሽሪኮች ማህበሩ እንዳይፈርስ ሲያመለክቱ ፍርድ ቤቱ ማህበሩ እንዲፈርስ በመወሰን ፋንታ ጥፋተኛ የሆነውን ሽሪክ ከማህበሩ እንዲወጣና ማህበሩ እንዲቀጥል ለማዘዝ ይችላል።

፪/ አንድ ሸሪክ ከማህበሩ የሚወጣበት ምክንያት በማህበር ተኞች መካከል በሚደረግ ውል ሊወሰን ይችላል።

፫/ ከማህበሩ እንዲወጣ የተደረገ ሸሪክ በወጣበት ጊዜ የነበረው ድርሻ እንዲከፈለው የመጠየቅ መብት አለው።

አንቀጽ ፪፻፵፬. ተፈጻሚነት ያላቸው የዚህ ሕግ ድንጋጌዎች

ከላይ በዚህ ርዕስ ሥር የተዘረዘሩት ድንጋጌዎች እንደተጠበቁ ሆነው ስለህብረት ሽርክና ማህበር የወጡት ድንጋጌዎች እንደ አግባብነታቸው በእሽሙር ማህበር ላይ ተፈጻሚ ይሆናሉ።

ርዕስ ስድስት
የአክሲዮን ማህበር
ምዕራፍ አንድ
ጠቅላላ ድንጋጌዎች

አንቀጽ ፪፻፵፮. ትርጓሜ

፩/ የአክሲዮን ማህበር ማለት ዋና ገንዘቡ ወይም ካፒታሉ አስቀድሞ ተወስኖ በአክሲዮን የተከፋፈለና ኃላፊነቱ በማህበሩ ሀብት ብቻ የተወሰነ ማህበር ነው።

፪/ የባለአክሲዮኖች ኃላፊነት ለማህበሩ ቃል የገቡትን መዋጮ በመክፈል የተወሰነ ነው።

አንቀጽ ፪፻፵፯. የማህበሩ ስም

የአክሲዮን ማህበር የሚጠራበት ስም ይኖረዋል፤ ከሌላ ነጋዴ ወይም ማህበር ጥቅም ጋር የሚጋጭ እስካልሆነና የሌሎች ሦስተኛ ወገኖች መብት እስካልተነካ ድረስ የማህበሩ መጠሪያ በማህበርተኞች ስምምነት ይወሰናል፤ከስሙ መጨረሻ ላይ “የአክሲዮን ማህበር” የሚል ሐረግ መጨመር ይኖርበታል።

አንቀጽ ፪፻፵፰. የማህበሩ አነስተኛ ዋና ገንዘብ እና አክሲዮን ላይ የሚጻፈው ዋጋ

፩/ በሌላ ሕግ በተለየ ሁኔታ ካልተደነገገ በስተቀር፣ የማህበሩ ዋና ገንዘብ ወይም ካፒታል ከሃምሳ ሺህ የኢትዮጵያ ብር ያነሰ ሊሆን አይችልም።

፪/ እያንዳንዱ አክሲዮን ላይ የሚጻፈው ዋጋ ከአንድ መቶ ብር በታች ሊሆን አይችልም።

አንቀጽ ፪፻፵፰. አክሲዮን ለሕዝብ ክፍት የሆነ የአክሲዮን ማህበር አደራጅና አባላት

፩/ አደራጅ ማለት አክሲዮን ለሕዝብ ክፍት የሆነ ማህበር ምስረታን ያነሳሳ፣ መግለጫ አዘጋጅቶ ሰዎች ማህበሩን እንዲቀላቀሉ የጋበዘ ወይም በአጠቃላይ የማህበሩን ምስረታ ዓላማ አድርጎ ይህንኑ ለማስፈጸም የተንቀሳቀሰና ማህበሩ የማይመሰረት ከሆነ ባለመመስረቱ ምክንያት ለሚመጣ ጉዳት ኃላፊነት የሚወስድ ሰው ነው። ከአደራጅ ጋር ባደረገው ውል መሠረት ክፍያ ለማግኘት ለማህበሩ ምስረታ አስፈላጊ የሆነ ጥናት፣ የሙያ ድጋፍ እና መሰል አገልግሎት ያቀረበ ባለሞያ አደራጅ አይደለም።

፪/ የአክሲዮን ማህበር በአንድ ወይም ከዚያ በላይ በሆኑ የተፈጥሮ ሰዎች ወይም ሕጋዊ ሰውነት ባላቸው

ሰዎች ሊደራጅ ይችላል፤ አደራጅ የማህበሩ ባለአክሲዮን የመሆን ግዴታ የለበትም።

፫/ የአክሲዮን ማህበር አባላት ቁጥር ከአምስት ባለአክሲዮኖች በታች መሆን የለበትም።

አንቀጽ ፪፻፵፱. ለአደራጅነት ብቁ ስላለመሆን

በንግድ ማህበር አደራጅነት፣ ዳይሬክተርነት፣ ሥራ አስኪያጅነት፣ ተቆጣጣሪነት፣ ኦዲተርነት ወይም በሌሎች የአመራር ኃላፊነቶች ላይ ተመድቦ ሲሰራ ከኃላፊነቱ ጋር በተያያዘ ወይም በማናቸውም ሌላ ሁኔታ በእምነት ማጉደል፣ በስርቆት፣ በውንብድና ወይም ሌላ ተመሳሳይ ወንጀል ጥፋተኝነቱ የተረጋገጠ ሰው አባልነቱ ለሕዝብ ክፍት የሆነ የአክሲዮን ማህበር አደራጅ መሆን አይችልም።

አንቀጽ ፪፻፶. የአደራጆች ኃላፊነት

፩/ አደራጆች ከዚህ በታች ለተዘረዘሩት ጉዳዮች ለተዋዋሉዋቸው ሰዎች፣ ለባለአክሲዮኖችና ለሦስተኛ ወገኖች በአንድነትና በተናጠል ኃላፊነት አለባቸው።

ሀ) ማህበሩን ለማቋቋም ሲሉ ለገቧቸው ግዴታዎች፤

- ለ) የማህበሩ ዋና ገንዘብ በሙሉ ስለመፈረመና የተከፈለው ዋና ገንዘብ በማህበሩ ስም ገቢ ስለመሆኑ፤
- ሐ) ለማህበሩ በዓይነት የተከፈሉ መዋጮዎች በዚህ ሕግ አንቀጽ ፪፻፶፯ መሠረት የተገመቱ ስለመሆኑ፤
- መ) ማህበሩን ለማቋቋም ለሕዝብ ያቀረቡት መግለጫ ትክክለኛ ስለመሆኑ፤
- ሠ) የማህበሩ የአመሠራረት ሂደት ሕጋዊ አሠራርን የተከተለ ስለመሆኑ፤
- ረ) የማህበሩ የምስረታ ሂደት በኢዲተር የተመረመረ ስለመሆኑ፤
- ሰ) ማህበሩ ባለመመስረቱ ምክንያት የከፈሉት መዋጮ እንዲመለስላቸው ለሚጠይቁ አክሲዮን ለመግዛት የፈረሙ ሰዎች በዚህ ሕግ መሠረት ገንዘባቸውን ከነወለዱ ጋር የመመለስ፣ እና
- ሸ) ሌሎች ከምስረታ ሂደት ጋር ግንኙነት ላላቸው ጉዳዮች በሙሉ።

፪/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) ድንጋጌዎች መሠረት በአደራጆች ላይ የሚቀርብ የኃላፊነት ክስ ተጎጂው ጉዳቱን እና ለጉዳቱ ኃላፊ የሚሆነውን

ሰው ካወቀበት ቀን ጀምሮ እስከ አምስት ዓመት ድረስ ካልቀረበ በይርጋ ይታገዳል፤ በሌላ በማንኛውም ሁኔታ ጉዳት ከደረሰበት ቀን አንስቶ በአስር ዓመት ውስጥ ክስ ካልቀረበ በይርጋ ይታገዳል።

አንቀጽ ፪፻፶፩. ማህበሩን ለማደራጀት የተገቡ ግዴታዎችና የተደረጉ ወጪዎች

፩/ በማህበሩ ምስረታ ሂደት አደራጆች የገቧቸው ግዴታዎች ወይም ያወጧቸው ወጪዎች ለማህበሩ ምስረታ አስፈላጊ ከሆኑ ወይም በፈራሚዎች ጠቅላላ ጉባዔ ከጸደቁ ወደ ማህበሩ ይተላለፋሉ።

፪/ በማንኛውም ምክንያት ቢሆን ማህበሩ ሳይቋቋም ከቀረ አደራጆች ለገቡት ግዴታና ላወጡት ወጪ አክሲዮን ለመግዛት የፈረሙ ሰዎች ኃላፊነት የለባቸውም።

አንቀጽ ፪፻፶፪. የማህበሩ መሥራቾች

፩/ የተወሰኑ ሰዎች ለሕዝብ ጥሪ ሳያደርጉ የአክሲዮን ማህበር ምስረታን የተመለከቱ የዚህ ሕግ

ድንጋጌዎችን በማሟላት በመካከላቸው የአክሲዮን ማህበር ማቋቋም ይችላሉ።

፪/ በሌላ ሕግ የተለየ ቁጥር ካልተወሰነ በስተቀር፤ የአክሲዮን ማህበር መሥራቾች ቢያንስ አምስት መሆን አለባቸው።

፫/ በዚህ ሕግ አንቀጽ ፪፻፶ ንዑስ አንቀጽ (፩) (ሀ)፣ (ለ)፣ (ሐ)፣ (ሠ)፣ (ረ) እና (ሸ) ሥር የተደነገጉት የአደራጆች ግዴታዎች እንደ አግባብነታቸው በመሥራቾች ላይ ተፈጻሚ ይሆናሉ።

አንቀጽ ፪፻፶፫. የአደራጆች ሥራ ልዩ ጥቅም

፩/ አደራጆች ማህበሩ ትርፍ ማግኘት ከጀመረበት ጊዜ አንስቶ ከማህበሩ የተጣራ ትርፍ ከሃያ በመቶ ያልበለጠ ልዩ ጥቅም ከሦስት ዓመታት ላልበለጠ ጊዜ ሊከፈላቸው ይችላል፤ የክፍያው መጠን፣ ክፍያ የሚፈጸምባቸው ዓመታት አመራረጥ እና መሰል ዝርዝር ሁኔታዎች በመመስረቻ ጽሁፉ ይወሰናል።

፪/ አደራጆችም በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) ከተመለከተው ውጭ ሌላ ማንኛውም ዓይነት ልዩ ጥቅም ከማህበሩ ሊያገኙ አይችሉም።

፫/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) እና (፪) የተደነገገው አደራጆች በባለአክሲዮንነት የሚያገኙትን ጥቅም የሚያስቀር አይሆንም።

፬/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) መሠረት የሚሰጥ ጥቅም በጥሬ ገንዘብ መክፈል አለበት፤ የአደራጆች የድካም ዋጋ አክሲዮን በመስጠት መክፈል አይቻልም።

ምዕራፍ ሁለት

የማህበሩ አመሰራረት

አንቀጽ ፪፻፶፬. ለማህበሩ ምስረታ የሚያስፈልጉ ጠቅላላ

ሁኔታዎች

፩/ ሌሎች የዚህ ሕግ ድንጋጌዎች እንደተጠበቁ ሆነው ማንኛውም የአክሲዮን ማህበር ከመመስረቱ በፊት፡-

ሀ) የማህበሩ ዋና ገንዘብ በሙሉ ለማዋጣት መፈረም ፤ እና

ለ) በጥሬ ገንዘብ በተሸጡ አክሲዮኖች ላይ ከተጻፈው ዋጋ ውስጥ ቢያንስ አንድ አራተኛው በመመስረት ላይ ባለው ማህበር ስም በተከፈተ ዝግ የባንክ ሒሳብ መቀመጥ አለበት።

፪/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) (ለ) መሠረት የተቀመጠውን ገንዘብ ማህበሩ በንግድ መዝገብ ሳይመዘገብ ከተቀመጠበት ሒሳብ ማውጣት አይቻልም።

፫/ የአክሲዮን ሽያጭ ገንዘብ ባንክ መቀመጥ ከጀመረበት ቀን አንስቶ በዚህ ሕግ አንቀጽ ፪፻፶፱ መሠረት በሚቀርበው የማህበሩ መግለጫ በተቀመጠው የጊዜ ገደብ ውስጥ ማህበሩን ማስመዘገብ ካልተቻለ በማህበሩ አባልነት መቀጠል የማይፈልጉ ፈራሚዎች ገንዘባቸው ከባንክ ወለድ ጋር እንዲመለስላቸው መጠየቅ ይችላሉ፤ ገንዘቡ እንዲመለስ ጥያቄ ከቀረበበት ቀን ጀምሮ በሠላሳ ቀናት ውስጥ አደራጆች ለንግድ ማህበር መዝጋቢው አካል መዋጮው እንዲመለስ ማሳወቅ አለባቸው፤ መዝጋቢው አካልም ለጥያቄ አቅራቢው ፈራሚ መዋጮው እንዲመለስለት የሚመለከተውን ባንክ ማሳወቅ ይኖርበታል፤ ሆኖም የማህበሩ ምስረታ በቀሪዎቹ ፈራሚዎች ሊቀጥል ይችላል።

፬/ አደራጆች በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፫) መሠረት መዋጮው ለፈራሚዎች እንዲመለስ እንዲያደርግ ለንግድ ማህበር መዝጋቢው አካል በወቅቱ ያላሳወቁ

እንደሆነ ማሳወቅ ከነበረባቸው ጊዜ ጀምሮ የሚታሰብ በባንክ ወለድና በሕጋዊ ወለድ መካካል ያለውን ልዩነት በአንድነትና በተናጠል የመክፈል ግዴታ አለባቸው።

አንቀጽ ፪፻፶፭. የማህበሩ መመስረቻ ጽሁፍ ይዘት

ማንኛውም የአክሲዮን ማህበር የሚቋቋመው በመመስረቻ ጽሁፍ ነው። የመመስረቻ ጽሁፍ ቀጥሎ የተዘረዘሩትን መያዝ ይኖርበታል፡-

፩/ የማህበሩን ስም፤

፪/ የማህበሩን ዋና መሥሪያ ቤትና እንዳለውም ቅርንጫፎቹን፤

፫/ የማህበሩን ባለአክሲዮኖች ስም፣ አድራሻ፣ ዜግነት፣ የፈረመውትን የአክሲዮን ብዛትና የተከፈለውን የገንዘብ መጠን፤

፬/ ማህበሩ የሚሠማራበትን የሥራ መስክና ዓላማ፤

፭/ የማህበሩን የተፈረመ ዋና ገንዘብና ከተፈረመው ዋና ገንዘቡ ውስጥ የተከፈለውን የገንዘብ መጠን፤

፮/ አክሲዮን ላይ የሚጻፈው ዋጋ፣ የአክሲዮኖችን ብዛት፣ ዓይነትና መደባቸውን፤

፯/ የዓይነት መዋጮ ገቢ ያደረገውን ባለአክሲዮን ስም፣ ግምቱንና የአገማመቱ ሁኔታ፣ የዓይነት መዋጮው የሚኖረው አገልግሎት፣ ገቢ ለተደረገው የዓይነት መዋጮ የተሰጠውን የአክሲዮን ብዛት፤

፰/ የትርፍ አከፋፈል ሁኔታ፤

፱/ ለማህበሩ አደራጆች የሚሰጠውን ልዩ ጥቅም መጠንና አከፋፈል፤

፲/ የማህበሩን ዳይሬክተሮች እና ሥራ አስኪያጆች ብዛትና ሥልጣን፤

፲፩/ ማህበሩ ተቆጣጣሪ ቦርድ ካለው የቦርዱ አባላትን ብዛት እና ሥልጣን፤

፲፪/ የማህበሩ ኦዲተር፤

፲፫/ ማህበሩ የሚቆይበትን ጊዜ፤

፲፬/ ማህበሩ የሥራ አፈጻጸም ሪፖርት የሚያስታውቅበትን መንገድና ጊዜ፤

፲፭/ የማህበሩን ሥራ አመራር፣ በማህበሩና በባለአክሲዮኖች ወይም በባለአክሲዮኖች መካከል ያለውን ግንኙነት የሚመለከቱ ጉዳዮች፣ እና

፲፮/ በሕግ ወይም በባለአክሲዮኖች ስምምነት እንዲካተቱ የተወሰኑ ሌሎች ጉዳዮችን።

አንቀጽ ፪፻፶፯. መዋጮ

ከሞያ አገልግሎት በስተቀር በዚህ ሕግ አንቀጽ ፩፻፹፯ የተጠቀሱት የገንዘብና ሌሎች የዓይነት መዋጮዎች እንደ አግባብነታቸው ለአክሲዮን ማህበር ተፈጻሚነት አላቸው።

አንቀጽ ፪፻፶፯. የዓይነት መዋጮ አገማመት

፩/ የዓይነት መዋጮ የከፈለ ፈራሚ የባለሙያ ግምት ሪፖርት ማቅረብ አለበት።

፪/ የግምት ሪፖርቱ መዋጮ የተደረጉትን ንብረቶች፣ የእያንዳንዱን የዋጋ ግምት እና የአገማመቱን ዘዴ በዝርዝር መገለፅ ይኖርበታል፤ ሪፖርቱም ከመመስረቻ ጽሁፉ ጋር መያያዝ አለበት።

፫/ በዓይነት የተከፈለው መዋጮ ግምት የማህበሩን ዋና ገንዘብ ለማዋጣት የፈረሙት ሰዎች ጉባዔ ከመደረጉ በፊት በአደራጆችና በምስረታ ኦዲተር መረጋገጥ አለበት።

፬/ የሚመሰረተው ማህበር አክሲዮኑ ለህዝብ ክፍት ያልሆነ የአክሲዮን ማህበር የሆነ እንደሆነ በዓይነት

የተከፈለው መዋጮ ግምት በማህበሩ መስራቾች መረጋገጥ አለበት።

፩/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፫) እና (፬) ግምቱ የፀደቀ ቢሆንም የዳይሬክተሮች ቦርድ እና አዲተሮች ማህበሩ በንግድ መዝገብ በተመዘገበ በስድስት ወራት ጊዜ ውስጥ የዳይገት መዋጮውን ግምት ትክክለኛነት ማረጋገጥ አለባቸው፤ እንዲሁም የተዋጣው ንብረት እንደነገሩ ሁኔታ በማህበሩ ስም መመዝገቡንና አስፈላጊው የንብረት ባለቤትነት ማስረጃ በማህበሩ ስም መዘጋጀቱን ማረጋገጥ አለባቸው።

፪/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፭) መሠረት በተደረገው ማጣራትና ምርምራ በመዋጮነት የቀረበው ንብረት ዋጋ ግምት በአስር በመቶ እና ከዚያም በላይ አንሶ ከተገኘ መዋጮውን ያስገባው ባለአክሲዮን ልዩነቱን ማሟላት አለበት፤ መዋጮውን ያስገባው ባለአክሲዮን ልዩነቱን ካላሟላ የባለአክሲዮኑ የአክሲዮን ድርሻ እና የማህበሩ ዋና ገንዘብ በጎደለው ልክ መቀነስ አለበት።

አንቀጽ ፪፻፶፰. አክሲዮኑ ለሕዝብ ክፍት የሆነ ማህበር

አክሲዮኑ ለሕዝብ ክፍት የሆነ ማህበር ሲመሰረት በዚህ ሕግ ከአንቀጽ ፪፻፶፱ እስከ ፪፻፷፬ የተመለከቱት ድንጋጌዎች ተፈጻሚ ይሆናሉ።

አንቀጽ ፪፻፶፱. የማህበሩ መግለጫ

፩/ ሕዝብ አክሲዮን እንዲገዛ ጥሪ የሚደረገው ሁሉም አደራጆች በፈረሙበት የማህበሩ መግለጫ አማካኝነት ነው፤ መግለጫው የሚከተሉትን መያዝ አለበት፡-

- ሀ) የመመስረቻ ጽሁፉን ረቂቅ፤
- ለ) የዓይነት መዋጮ ተደርጎ ከሆነ የባለሙያ ግምት ሪፖርት አጭር መግለጫ፤
- ሐ) አክሲዮን ለመግዛት የፈረሙ ሰዎች ክፍያውን የሚያጠናቅቁበት ጊዜ፤
- መ) አክሲዮኖቹ የሚሸጡበትን ዋጋ፤
- ሠ) አክሲዮን ለመግዛት የፈረሙ ሰዎች የፈራሚዎች ጠቅላላ ጉባዔ ከመደረጉ በፊት ከአክሲዮኖች ዋጋ ላይ መክፈል የሚገባቸውን መጠን፤

ረ) አክሲዮን ለመግዛት ማመልከቻ የሚቀርብበትን ቦታ እና ጊዜ እንዲሁም ገንዘብ ገቢ የሚደረግበት በመመስረት ላይ ባለው ማህበር ስም የተከፈተው የባንክ ሒሳብን የሚመለከት አስፈላጊ ዝርዝር መረጃ ፤ እና

ሰ) የማህበሩ የምስረታ ሂደት ተገባዶ ማህበሩ የሕግ ሰውነት ያገኛል ተብሎ የሚጠበቅበት የጊዜ ገደብ፤ የማህበሩ የምስረታ እንዲገባደድ የሚቀመጠው የጊዜ ገደብ በማንኛውም ሁኔታ ከአምስት ዓመት መብለጥ የለበትም፡፡

፪/ የማህበሩን የምስረታ የተመለከተ መግለጫና በዓይነት የተደረገ መዋጮ እንዳለ የባለሙያ ግምት ሪፖርት ቅጂዎች አክሲዮን ለመግዛት የሚፈልጉ ሰዎች ሊመለከቱት በሚችሉበት ቦታ መቀመጥ አለባቸው፡፡

አንቀጽ ፪፻፳. አክሲዮን ለመግዛት ስለሚቀርብ ጥያቄ

፩/ አክሲዮን ለመግዛት የሚቀርብ ጥያቄ ለዚሁ ተግባር በተዘጋጀ ፎርም ተሞልቶ መቅረብ አለበት፡፡

፪/ አክሲዮን ለመግዛት ጥያቄ ያቀረበ ሰው በማመልከቻው ፎርም ላይ ስሙንና አድራሻውን፣ ለመግዛት የሚፈልገውን የአክሲዮን ብዛትና

ያመለከተበትን ቀን እንዲሁም የማህበሩን መግለጫ፣
ረቂቅ የመመስረቻ ጽሁፍ እና የዓይነት መዋጮ
ተደርጎ ከሆነ የባለሙያ ግምት ሪፖርቱን ማንበቡን
መግለጽ አለበት።

አንቀጽ ፪፻፳፩. የማህበሩ የምስረታ ኦዲት

፩/ አደራጆች ለማህበሩ ምስረታ የሚያስፈልጉ
ሁኔታዎች እንደተሟሉ የምስረታ ሂደቱ በውጭ
ኦዲተር እንዲመረመር ማድረግ አለባቸው።

፪/ የኦዲት ምርመራው የሚከተሉትን ማካተት
ይኖርበታል፡-

- ሀ) አደራጆች የአክሲዮን ማህበር ለመመስረት
በሕጉ የተቀመጠውን የአደራጅነት መስፈርት
የሚያሟሉ ስለመሆኑ፤
- ለ) የማህበሩ ዋና ገንዘብ በሙሉ የተፈረመ
ስለመሆኑ፤
- ሐ) የዓይነት መዋጮዎች ለማህበሩ ገቢ
ስለመደረጋቸው፣ እንዲሁም ዋጋቸው በባለሙያ
የተገመተና ግምቱም ትክክለኛ ስለመሆኑ፤

መ) አክሲዮን ለመግዛት ከፈረሙ ሰዎች የተሰበሰበው ገንዘብ በትክክል በማህበሩ ስም በተከፈተው የባንክ ሒሳብ ውስጥ ገቢ የተደረገ ስለመሆኑ፤

ሠ) ሌሎች የአክሲዮን ማህበር ለመመስረት በሕግ እና በመመስረቻ ጽሁፍ የተቀመጡ መስፈርቶች የተሟሉ ስለመሆኑ።

፫/ የአዲት ሪፖርቱ በአዲተሩ አማካኝነት ለፈራሚዎች ጉባዔ ቀርቦ መጽደቅ አለበት።

፬/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፪) ሥር የተዘረዘሩት መስፈርቶች መሟላታቸው በአዲት ምርመራ ካልተረጋገጠ ማህበሩ ሊመዘገብ አይችልም።

፭/ የዓይነት መዋጮው የማይንቀሳቀስ ንብረት ወይም በሕግ የስም ዝውውርና የንብረት ባለቤትነት ማስረጃ የሚያስፈልገው ሌላ ንብረት የሆነ እንደሆነ ንብረቱ በአደራጆች ወይም እንደነገሩ ሁኔታ በመስራቾች ይዘታ ውስጥ መግባቱ በቂ ነው።

አንቀጽ ፪፻፷፪. የፈራሚዎች ጉባዔ

፩/ የማህበሩ የምስረታ አዲት ከተጠናቀቀ በኋላ አደራጆች ወዲያውኑ የፈራሚዎች ጉባዔ መጥራት አለባቸው።

፪/ በዚህ ሕግ አንቀጽ ፪፻፳፬ የተመለከተው እንደተጠበቀ ሆኖ ስለአስቸኳይ ጠቅላላ ጉባዔ አጠራርና ውሳኔ የተደነገገው ለፈረሚዎች ጉባዔም ተፈጻሚ ይሆናል።

አንቀጽ ፪፻፳፫. የፈራሚዎች ጉባዔ ሥልጣንና ተግባር

ጉባዔው የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባራት ይኖሩታል፡-

፩/ ማህበሩን ለማቋቋም የሚያስፈልጉ ቅድመ ሁኔታዎች መሟላታቸውን ማረጋገጥ፤

፪/ የማህበሩን መመስረቻ ጽሁፍ ተወያይቶ ማጽደቅ፤

፫/ የአደራጆችንና የምስረታ አዲተሮችን ሪፖርት ማጽደቅ፤

፬/ በዓይነት የተደረገ መዋጮ ካለ ግምቱን ማጽደቅ፤

፭/ የአደራጆችን የትርፍ ድርሻ ልክ መወሰን፤

፮/ በሕጉ እና በመመስረቻ ጽሁፉ መሠረት በጉባዔው መሰየም ያለባቸውን የማህበሩ የአስተዳደር አካላት መሰየም።

አንቀጽ ፪፻፳፬. የጉባዔውን ውሳኔዎች የሚመለከቱ ልዩ ድንጋጌዎች

፩/ የፈራሚዎች ጉባዔ ያስተላለፋቸው ውሳኔዎች በጽሁፍ ተዘጋጅተው በሁሉም አደራጆች ወይም መስራቾች እና በጉባዔው የተመረጡ በስብሰባው ላይ የተገኙ የዳይሬክተሮች ቦርድ አባላት መፈረም ይኖርባቸዋል፤ እንዲሁም ለጉባዔው የቀረቡ ሰነዶች ሁሉ ከውሳኔዎች ጋር መያያዝ አለባቸው።

፪/ ማንኛውም አክሲዮን ለመግዛት የፈረመ ሰው በጉባዔው ስብሰባ ላይ ተካፋይ መሆንና ድምፅ መስጠት ይችላል።

፫/ የዓይነት መዋጮ ገቢ ያደረጉ ሰዎች በመዋጮው ግምት ላይ እንዲሁም አደራጆች ከትርፍ ላይ ልዩ ጥቅም እንዲያገኙ በሚወሰንበት ጊዜ ድምፅ መስጠት አይችሉም።

፬/ በፈራሚዎች ጉባዔ በሙሉ ድምፅ ተቀባይነት ካላገኘ በስተቀር፤ በመመስረቻ ጽሁፍ ረቂቅ ላይ መሠረታዊ ለውጥ ማድረግ አይቻልም፤ ሆኖም በዓይነት የተደረገ መዋጮን ግምት ወይም ለአደራጆች ከትርፍ ድርሻ ላይ የሚሰጠውን ልዩ ጥቅም የሚመለከት ማሻሻያ በድምፅ ብልጫ ሊወሰን ይችላል።

አንቀጽ ፪፻፷፮. ማህበሩን በንግድ መዝገብ ውስጥ

ስለማስገባት

፩/ የአክሲዮን ማህበሩ የተቋቋመው በምንም ዓይነት ቢሆንም በንግድ መዝገብ መግባት አለበት፤ ማህበሩ የሕግ ሰውነት የሚያገኘው በምዝገባ ይሆናል።

፪/ በሌላ ሕግ በተለየ ሁኔታ የተደነገገ ቢኖርም፤ ማህበሩን ማስመዝገብ ያለባቸው አደራጆች ወይም እንደነገሩ ሁኔታ መስራቾች ወይም በእነዚህ አካላት ውክልና የተሰጠው ሌላ ሰው ነው።

፫/ በሌላ ሕግ በተለየ ሁኔታ የተደነገገ ቢኖርም፤ ከምዝገባው ማመልከቻ ጋር በሰነድ አረጋጋጭ የተረጋገጠ የመመስረቻ ጽሁፍ፤ ማህበሩ ለሕዝብ ክፍት የሆነ እንደሆነ የማህበሩ መግለጫ፤ የዓይነት መዋጮዎች እና የምስረታ ኦዲት ሪፖርቶች እንዲሁም የፈራሚዎች ጉባዔ ቃለጉባዔ ተያይዞ መቅረብ አለበት።

አንቀጽ ፪፻፳፮. ሕጋዊ ሁኔታዎች ሳያሟሉ የተደረገ

ምዝገባ

፩/ ማህበሩ ስለአክሲዮን ማህበር ምስረታ የተደነገጉት ሕጋዊ ሁኔታዎችን ሳያሟላ ተመዝግቦ መገኘቱ ሕጋዊ ሰውነቱን እንዲያጣ አያደርገውም።

፪/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) የተደነገገው ቢኖርም፤ የገንዘብ ጠያቂዎች ወይም የባለአክሲዮኖች ጥቅም ጉዳት ላይ የሚወድቅ ከሆነ ከገንዘብ ጠያቂዎች ወይም ከባለአክሲዮኖች አንዱ በሚያቀርበው ማመልከቻ መሠረት ፍርድ ቤት ማህበሩ እንዲፈርስ ወይም በአጭር ጊዜ ውስጥ አስፈላጊው ማስተካከያ እንዲደረግ ሊያዝ ይችላል። ለፍርድ ቤት ማመልከቻ ማቅረብ የሚቻለው ማህበሩ በንግድ መዝገብ ከገባበት ጊዜ አንስቶ በአንድ ዓመት ጊዜ ውስጥ ብቻ ነው።

ምዕራፍ ሦስት

ስለአክሲዮን፣ የባለአክሲዮኖች መብትና ግዴታ

አንቀጽ ፪፻፳፯. የአክሲዮን ዓይነት

፩/ አክሲዮን በባለአክሲዮኑ ስም በመመዘገብ ይወጣል።

፪/ ተቃራኒ ስምምነት ቢኖርም እንኳን ይህ ሕግ ከመውጣቱ በፊት ላምጨው የሚሉ አክሲዮኖች በሚገኙባቸው ማህበሮች ለአምጪው በሚል የወጡ አክሲዮኖች ባለቤት የሆነ ማንኛውም ሰው አክሲዮኖቹ በስም በሚመዘገብ እንዲለወጡለት ማህበሩ ዘንድ በመቅረብ ይህ አዋጅ በነጋሪት ጋዜጣ ከወጣበት ቀን ጀምሮ በሦስት ዓመት ውስጥ ማመልከት አለበት።

፫/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፪) መሠረት የአክሲዮን ዓይነት ለመለወጥ የሚያስፈልገውን ወጪ የሚሸፍነው የአክሲዮን ዓይነት እንዲቀየርለት ጥያቄ ያቀረበው ባለአክሲዮን ነው።

፬/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፪) ሥር የተመለከተው የሦስት ዓመት የሽግግር ጊዜ ካለፈ በኋላ ላምጨው በሚል የወጡ አክሲዮኖች የአባልነት መብት አያሰጡም።

አንቀጽ ፪፻፳፰. አክሲዮኖች የሚወጡበት ዋጋ

፩/ ማህበሩ አክሲዮኖችን አክሲዮኖቹ ላይ ከተጻፈው ዋጋ ባነሰ ማውጣት አይችልም።

፪/ በማህበሩ መመስረቻ ጽሁፍ ወይም በባለአክሲዮኖች አስቸኳይ ጠቅላላ ጉባዔ የተወሰነ እንደሆነ አክሲዮኖችን ከተጻፈባቸው በሚበልጥ ዋጋ ማውጣት ይቻላል፤ አክሲዮን ላይ በተጻፈው ዋጋና በሚወጣበት መካከል ያለው ልዩነት የዋጋ ብልጫ ይባላል።

አንቀጽ ፪፻፷፱. ማህበሩ በንግድ መዝገብ ከመመዝገቡ በፊት ስለሚሰጥ የአክሲዮን ባለቤትነት የምስክር ወረቀት

ማህበሩ በንግድ መዝገብ ከመመዝገቡ በፊት የሚሰጥ የአክሲዮን ባለቤትነት የምስክር ወረቀት ዋጋ አይኖረውም፤ ሆኖም የአክሲዮን ባለቤትነት የምስክር ወረቀቱን ለማግኘት የተገቡት ግዴታዎችና ኃላፊነቶች እንደተጠበቁ ናቸው።

አንቀጽ ፪፻፸. የአክሲዮን አለመከፋፈል

፩/ አክሲዮን አይከፋፈልም።

፪/ ከአንድ በላይ የሆኑ ሰዎች የአክሲዮን የጋራ ባለቤት በሆኑ ጊዜ የባለአክሲዮንነት መብታቸውን መጠቀም የሚችሉት የጋራ ወኪል በመሾም ነው።

፫/ የጋራ ወኪል ባልሾመ ጊዜ ማህበሩ ለአንዱ የአክሲዮን የጋራ ባለቤት የሚሰጠው ማስታወቂያ ወይም መግለጫ ለቀሪዎቹ የአክሲዮኑ የጋራ ባለቤቶችም ጭምር እንደተሰጠ ይቆጠራል።

፬/ የአክሲዮን የጋራ ባለቤቶች ከባለአክሲዮንነት ለሚመነጨ ኃላፊነቶች በአንድነትና በተናጠል ተጠያቂ ናቸው።

አንቀጽ ፪፻፸፩. በመያዣ ወይም በአላባ ስለሚሰጡ አክሲዮኖች

፩/ አክሲዮን በመያዣ ወይም በአላባ የተሰጠ እንደሆነ ተቃራኒ ስምምነት ከሌለ በስተቀር በማህበሩ ጉባዔዎች ድምፅ የመስጠት መብት የሚኖረው አክሲዮኑን በመያዣ የያዘው ወይም የአላባ ጥቅም ያለው ሰው ነው።

፪/ አክሲዮኑ አዲስ አክሲዮኖችን ለመግዛት የቀዳሚነት መብት የሚሰጥ ከሆነ ይህ የቀዳሚነት መብት የባለአክሲዮኑ ሆኖ ይቀጥላል።

፫/ በመያዣ ለተሰጠ አክሲዮን የሚከፈል ቀሪ ገንዘብ በማህበሩ በተጠየቀ ጊዜ ገንዘቡን መክፈል ያለበት ባለአክሲዮኑ ነው፤ ባለአክሲዮኑ የተባለውን ገንዘብ ሳይከፍል የቀረ እንደሆነ ማህበሩ አክሲዮኑን በአንቀጽ ፪፻፹፱ መሠረት መሸጥ ይችላል።

፬/ ለአክሲዮኑ የሚከፈል ቀሪ ገንዘብ በማህበሩ በተጠየቀ ጊዜ አክሲዮን በአላባ የተሰጠው ሰው መክፈል አለበት፤ ሆኖም የአላባው ጊዜ ሲጠናቀቅ የከፈለው ገንዘብ እንዲመለስለት የመጠየቅ መብት አለው።

፭/ ድምፅ የመስጠት መብት የሚሰጡ አክሲዮኖችን በመያዣ ወይም በአላባ የያዙ ሰዎች በማህበሩ መመዝገብ አለባቸው፤ ማህበሩ ከመዘገበ በኋላ የምዝገባ ማረጋገጫ የምስክር ወረቀት መስጠት አለበት።

አንቀጽ ፪፻፸፪. አክሲዮን የሚወጣባቸው ዘዴዎች

፩/ አክሲዮኖች በወረቀት ወይም ግዑዝ አልባ ሆነው ሊወጡ ይችላሉ፤ አክሲዮኖች የሚወጡበት ዘዴ

በማህበሩ የመመስረቻ ጽሁፍ ወይም በማሻሻያው ይወሰናል።

፪/ ግዑዝ አልባ አክሲዮን ማለት ይህንን ሥራ እንዲሰራ በሕግ ሥልጣን በተሰጠው ተቋም በኤሌክትሮኒክ ዘዴ ተፈጥሮ በኤሌክትሮኒክ የአክሲዮን ሒሳብ የሚያዝ አክሲዮን ነው።

፫/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፪) መሠረት በሕግ ሥልጣን የተሰጣቸው ተቋማት ኤሌክትሮኒክ የአክሲዮን ሒሳቦችን መያዝ ከመጀመራቸው በፊት የተቋቋመ ማህበር በወረቀት የወጡ አክሲዮኖች በግዑዝ አልባ አክሲዮኖች እንዲተኩ በድንገተኛ ጠቅላላ ጉባዔ መወሰን ይችላል፤ ሆኖም ውሳኔው የሚጸናው የማህበሩን አክሲዮኖች በመያዣነት የወሰዱ ገንዘብ ጠያቂዎች ውሳኔውን መቀበላቸው በጽሁፍ ካረጋገጡ ብቻ ነው።

አንቀጽ ፪፻፸፫. የአክሲዮን ምስክር ወረቀት ይዘት

እያንዳንዱ በወረቀት የሚሰጥ የአክሲዮን ምስክር ወረቀት የሚከተሉትን መያዝ አለበት፦

- ፩/ የማህበሩ የዳይሬክተሮች ቦርድ አባል ፊርማ፤
- ፪/ የማህበሩን ስም፣ ዋና መሥሪያ ቤትና ማህበሩ የሚቆይበትን ጊዜ፤
- ፫/ የማህበሩን ዋና ገንዘብ እና አክሲዮኑ የወጣበትን ዋጋ መጠን፤
- ፬/ የማህበሩ መመስረቻ ጽሁፍ የተፈረመበትን ቀን እና ማህበሩ በንግድ መዝገብ የተመዘገበበትን ቀንና ቦታ፤
- ፭/ የአክሲዮኑን መለያ ቁጥር፣ መደብ፣ መደቡ መደበኛ ወይም ልዩ መብት የሚሰጥ ስለመሆኑ፣ ልዩ መብት የሚሰጥ ከሆነ የመብቱን ዓይነት፤
- ፮/ የአክሲዮኑ ዋጋ በሙሉ ካልተከፈለ የተከፈለውን ገንዘብ መጠን ወይም ዋጋው በሙሉ ከተከፈለ ይህንኑ የሚያመለክት መግለጫ፤ እና
- ፯/ አክሲዮኑ ለውጪ ዜጋ መተላለፍ የሚችል መሆን አለመሆኑን የሚያሳይ መግለጫ፡፡

አንቀጽ ፪፻፸፬. የባለአክሲዮኖች መዝገብ

፩/ የአክሲዮን ማህበር የባለአክሲዮኖችን መዝገብ በዋናው መሥሪያ ቤት መያዝ አለበት፤ መዝገቡ

በወረቀት ወይም ለረጅም ዘመን በሚቆይ የኤሌክትሮኒክ ዘዴ መያዝ ይችላል።

፪/ መዝገቡ የባለአክሲዮኖችን ስም፣ አድራሻ፣ ዜግነት፣ የአክሲዮኖችን ብዛትና መለያ ቁጥር፣ የተከፈለውን ገንዘብ መጠንና ባለአክሲዮኖቹ የተመዘገቡበትን ቀን መያዝ አለበት።

፫/ ባለአክሲዮኖችና የሚያገባቸው የመንግስት መሥሪያ ቤቶች መዝገቡን በነፃ መመልከት ይችላሉ፤ ባለአክሲዮን ያልሆነ ሌላ ሰው መዝገቡን ማየት የሚችለው ለዚህ ተብሎ ማህበሩ የወሰነውን የአገልግሎት ክፍያ ሲፈጽም ነው።

፬/ ማንኛውም ሰው የተወሰነውን የአገልግሎት ክፍያ ሲፈጽም የመዝገቡን ግልባጭ ወይም በአጭር የተውጣጣ ጽሁፍ እንዲሰጠው ማህበሩን መጠየቅ ይችላል፤ ማህበሩ ጥያቄው በቀረበ በአስራ አምስት ቀናት ውስጥ ግልባጩን ወይም በአጭር የተውጣጣውን ጽሁፍ ለጠያቂው መሰጠት አለበት።

፭/ ጥቅም ካለው ማንኛውም ሰው ወይም ከባለአክሲዮን ጥያቄ ሲቀርብለት አግባብ ያለው

የመንግስት አካል በመዝገቡ አጻጻፍ ላይ የተፈጠረ ስህተት እንዲታረም ማድረግ ይችላል።

፮/ የአክሲዮን መዝገቡ ዝርዝር በትክክል ባለመጻፉ ምክንያት ለሚደርስ ማንኛውም ጉዳት የዳይሬክተሮች ቦርድ አባላት በአንድነትና በተናጠል ኃላፊዎች ይሆናሉ።

አንቀጽ ፪፻፸፰. ማህበሩ የራሱ የሆኑትን አክሲዮኖች

ስለሚገዛበት ሁኔታ

፩/ ማህበሩ የራሱ የሆኑ አክሲዮኖችን ከማህበርተኞች መልሶ መግዛት የሚችለው፡-

- ሀ) የባለአክሲዮኖች ጉባዔ ሲፈቅድ፤
 - ለ) የሚገዛበት ገንዘብ ከተጣራ ትርፍ ላይ የተነሳ ሲሆን፤ እና
 - ሐ) የአክሲዮኖቹ ዋጋ ለማህበሩ በሙሉ አስቀድሞ የተከፈለ ሲሆን፤
- ነው።

፪/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) መሠረት ማህበሩ ከማህበርተኛ የገዛቸውን አክሲዮኖች ዳይሬክተሮች ወደ ሌላ ሰው ሊያስተላልፉ አይችሉም፤ አክሲዮኖቹ

የሚያስገኙት ድምፅ የመስጠት መብትም ታግዶ ይቆያል።

፫/ ማህበሩ አክሲዮኖቹን የሚገዛው የባለአክሲዮኖች አስቸኳይ ጠቅላላ ጉባዔ የማህበሩ ዋና ገንዘብ እንዲቀነስ በወሰነው መሠረት ከሆነ የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) ድንጋጌዎች ተፈጻሚ አይሆኑም።

፬/ ማህበሩ የራሱ የሆኑትን አክሲዮኖች ከማህበርተኞች በመያዣነት ለመቀበል የፈለገ እንደሆነ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) (ሀ) እና (ሐ) ሥር የተመለከቱት ድንጋጌዎች ተፈጻሚ ይሆናሉ።

አንቀጽ ፪፻፸፯. በአክሲዮኖች ዝውውር ላይ የሚደረግ ገደብ

፩/ በማህበሩ መመስረቻ ጽሁፍ ወይም በባለአክሲዮኖች አስቸኳይ ጠቅላላ ጉባዔ ውሳኔ በአክሲዮኖች ዝውውር ላይ ገደብ ሊደረግ ይችላል።

፪/ አክሲዮኖች ከመተላለፋቸው በፊት የዳይሬክተሮች ቦርድ ፈቃድ እንዲጠየቅ በመመስረቻ ጽሁፉ

ወይም በአስቸኳይ ጠቅላላ ጉባዔ ሊወሰን ይችላል።

ሆኖም ውሳኔው ውጤት የሚኖረው፡-

ሀ) አክሲዮኖችን መልሶ የመግዛት የቅድሚያ መብት ለማህበሩ ወይም ለባለአክሲዮኖቹ የተጠበቀ ከሆነ ፤ እና

ለ) መብቱ የሚሰራበት ሁኔታና የአክሲዮኖቹ መግዣ ዋጋ ቀድሞ የተወሰነ ከሆነ፤

ነው።

፫/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) እና (፪) መሠረት የሚደረግ ገደብ አክሲዮን ማስተላለፍን የሚከለክል ወይም አክሲዮን ለማስተላለፍ በሚፈልገው ባለአክሲዮን ላይ ከባድ ጉዳት የሚያደርስ መሆን የለበትም።

፬/ ቅድሚያ የመግዛት መብት የተሰጠው ለማህበሩ ከሆነ የአክሲዮኖቹ ዋጋ የሚከፈለው ከመጠባበቂያ ገንዘብ ላይ ወይም ከተጣራ ትርፍ ላይ መሆን አለበት።

አንቀጽ ፪፻፸፯. አክሲዮኖችን ክፍያ ከመፈጸሙ በፊት መስጠት ወይም ለአክሲዮን መግዣ ማበደር ስላለመቻሉ

ማንኛውም ማህበር የራሱ የሆኑትን አክሲዮኖች በሕግና በመመስረቻ ጽሁፍ የተደነገገ ክፍያ ከመፈጸሙ በፊት መስጠት ወይም ሦስተኛ ወገኖች የማህበሩን አክሲዮኖች እንዲገዙበት ገንዘብ ማበደር አይችልም።

አንቀጽ ፪፻፸፰. የአክሲዮኖች መደብ

፩/ በሌላ ሕግ የተደነገጉ ክልከላዎች እንደተጠበቁ ሆኖ፣ በማህበሩ መመስረቻ ጽሁፍ ወይም በማሻሻያው መሠረት ልዩ መብት የሚያስገኙ የተለያዩ አክሲዮኖች እንዲወጡ ማድረግ ይቻላል።

፪/ አንድ ዓይነት መደብ ባላቸው አክሲዮኖች ላይ የሚጻፈው ዋጋና ለባለአክሲዮኖች የሚያስገኙት መብት እኩል መሆን አለበት።

፫/ ለአንድ የአክሲዮን መደብ የተሰጡ መብቶችን መለወጥ የሚቻለው የባለ አክሲዮኖች አስቸኳይ ጠቅላላ ጉባዔ ለውጡ እንዲደረግ በወሰነበት አኳኋን

ልዩ መብት ያላቸው ባለአክሲዮኖች ልዩ ጉባዔ ውሳኔውን ሲያጸድቅ ብቻ ነው።

አንቀጽ ፪፻፸፱ .ልዩ መብት የሚያስገኙ አክሲዮኖች

፩/ ልዩ መብት የሚያስገኙ አክሲዮኖች የሚሰጡት ልዩ ጥቅም ወደፊት የሚወጡትን አክሲዮኖች በቅድሚያ የመግዛትን፣ ከትርፍ በቅድሚያ የመከፈልን ወይም የማህበሩ ንብረት በሚጣራበት ጊዜ መዋጮ ሲመለስ ወይም ተራፊ ሀብት ሲከፋፈል በቅድሚያ ክፍያ የማግኘትንና የመሳሰሉትን ሊያካትት ይችላል።

፪/ ድምፅ በመስጠት ጉዳይ ላይ ልዩ መብት የሚያስገኙ አክሲዮኖችን ማውጣት ክልክል ነው።

፫/ በትርፍ አከፋፈልና ማህበሩ ሲፈርስ በዋና ገንዘቡ አመላለስ ላይ የቅድሚያ መብት ያላቸው ባለአክሲዮኖች ድምፅ መስጠት የሚችሉት የማህበሩ አስቸኳይ ጠቅላላ ጉባዔ ውሳኔ በሚሰጥባቸው ጉዳዮች ብቻ እንዲሆን በማህበሩ መመስረቻ ጽሁፍ መወሰን ይቻላል።

፬/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፫) መሠረት ድምፅ የመስጠት መብት የተገደበባቸው አክሲዮኖች

በማህበሩ ዋና ገንዘብ ውስጥ የሚከውክሉት ከግማሽ በታች መሆን አለበት።

አንቀጽ ፪፻፹ ትርፍ ብቻ የሚያስገኙ አክሲዮኖች

፩/ ማህበሩ ዋናው ገንዘቡን ሳይቀንስ ካገኘው ትርፍ ወይም ካስቀመጠው መጠባበቂያ ገንዘብ ለባለአክሲዮኖች በአክሲዮኖቻቸው ላይ የተጻፈውን ዋጋ መመለስ ይችላል።

፪/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) መሠረት ገንዘብ የተመለሰላቸው ባለአክሲዮኖች ትርፍ ብቻ የሚያስገኙ አክሲዮኖችን ይቀበላሉ፤ እነዚህ አክሲዮኖች ማህበሩ ሲፈርስ ገቢ የተደረገውን መዋጮ የመውሰድ መብት አያስገኙም፤ ሆኖም ድምፅ የመስጠት መብት፣ እንዲሁም የማህበሩ ሒሳብ ሲጣራ ለሌሎች ማህበርተኞች መዋጮቻቸው ከተመለሰ በኋላ ከሚተርፈው ገንዘብ ላይ የመካፈል መብት ያስገኛሉ።

አንቀጽ ፪፻፹፩. በጥሬ ገንዘብ የተገዙ አክሲዮኖች አከፋፈል

፩/ በጥሬ ገንዘብ የሚገዙ አክሲዮኖች በተፈረሙ ጊዜ እጅግ ቢያንስ ከተጻፈባቸው ዋጋ አንድ አራተኛ ወይም በማህበሩ መመስረቻ ጽሁፍ ከፍ ያለ መጠን ተወስኖ ከሆነ ይኸው ዋጋ በሙሉ መከፈል አለበት።

፪/ በመመስረቻ ጽሁፉ ያነሰ ጊዜ ካልተወሰነ በስተቀር፤ ያልተከፈለው የአክሲዮኖች ዋጋ ማህበሩ በንግድ መዝገብ ከተመዘገበበት ቀን ጀምሮ እስከ አምስት ዓመት መከፈል አለበት።

አንቀጽ ፪፻፹፪. የዓይነት መዋጮ ገቢ የሚደረግበትና

አክሲዮኖች የሚተላለፉበት ጊዜ

፩/ በዓይነት መዋጮ የተደረገው ንብረት የስም ዝውውርና የባለቤትነት ማስረጃ ሰነድ ማውጣት የሚጠይቅ ከሆነ ይህ ተግባር ማህበሩ ከተመዘገበበት ጊዜ አንስቶ በስድስት ወራት ውስጥ መገባደድ አለበት።

፪/ በዚህ ሕግ ለባለአክሲዮኖች የተሰጡ ሌሎች መብቶች እንደተጠበቁ ሆነው በዓይነት መዋጮ የተገዙ አክሲዮኖች ለባለአክሲዮኑ የሚሰጡትና ለሦስተኛ

ወገኖች ሊተላለፉ የሚችሉት ማህበሩ በንግድ መዝገብ ከተመዘገበ ከአንድ ዓመት በኋላ ነው።

አንቀጽ ፪፻፹፫. በወረቀት የተሰጠ አክሲዮን ባሕሪ

በሌላ ሕግ በተለየ ሁኔታ ካልተደነገገ በስተቀር በወረቀት የወጣ የአክሲዮን ማህበር ድርሻ ወይም አክሲዮን የማህበርተኛነት መብት ከሰነዱ ተለይቶ ሊሰራበት ወይም ሊተላለፍ የማይችል ሰነድ ነው።

አንቀጽ ፪፻፹፬. በወረቀት የወጣ ላምጨው ተብሎ የተጻፈበትን አክሲዮን ስለማስተላለፍ

፩/ ይህ ሕግ ከመውጣቱ በፊት ላምጨው ተብሎ ተፅፎበት የወጣ አክሲዮን ከአንድ ሰው ወደ ሌላ የሚዛወረው አክሲዮኑን በመስጠት ብቻ ነው። ሌላ ምንም ዓይነት አሰራር ወይም ፎርማሊቲ አያስፈልገውም።

፪/ ተቃራኒ ማስረጃ ካልቀረበ በስተቀር ትርፍ ለማከፋፈል፣ በአክሲዮኑ ላይ የተጻፈውን ዋጋ መልሶ ለመቀበል፣ በጠቅላላ ጉባዔ ድምፅ

ለመስጠት ወይም በሌሎች አክሲዮኑ የሚያሰጣቸውን መብቶች ለመጠቀም ላምጨው ተብሎ የተጻፈበትን አክሲዮን የያዘ ሰው የአክሲዮኑ ባለቤት እንደሆነ ይቆጠራል።

አንቀጽ ፪፻፹፭. በወረቀት የወጣ ስም የተጻፈበት አክሲዮን ባለቤትነትና ስለሚተላለፍበት ሁኔታ

፩/ በሌላ ሕግ በተለየ ሁኔታ ካልተደነገገ በስተቀር ስም የተጻፈበት አክሲዮን ባለቤት የሚሆነው በማህበሩ ዋና መሥሪያ ቤት በሚያዘው የባለአክሲዮኖች መዝገብ ውስጥ አክሲዮኑ በስሙ የተመዘገበ ሰው ነው።

፪/ በሌላ ሕግ በተለየ ሁኔታ ካልተደነገገ በስተቀር ስም የተጻፈበት አክሲዮን ወደ ሌላ ሰው የሚተላለፈው አክሲዮኑን በመስጠትና በማህበሩ የባለአክሲዮኖች መዝገብ አክሲዮኑን በተላለፈለት ሰው ስም በማስመዝገብ ነው፤ ምዝገባው የአስተላለፊው ሰውና የተላለፈለት ሰው ስም፣ አድራሻቸውን፣ የተላለፉት አክሲዮኖች ብዛት፣ የተላለፉበት ቀን እና የአክሲዮኖቹ

መተላለፍ በማህበሩ የባለአክሲዮኖች መዝገብ የገባበትን ቀን ማመልከት አለበት።

አንቀጽ ፪፻፹፯. በወረቀት የወጣ አክሲዮን በተመለከተ የሚቀርብ መቃወሚያ

አክሲዮኑ በተላለፈበት ወቅት አምጪው ሆነ ብሎ ማህበሩን ለመጉዳት እያወቀ ያደረገው ነገር ካልሆነ በስተቀር ማህበሩ ካምጪው በፊት የአክሲዮኑ ባለቤት ከነበሩት ሰዎች ጋር በነበረው የግል ግንኙነት ላይ የተመሰረተ ክርክሮችን አምጪው ላይ መቃወሚያ አድርጎ ማቅረብ አይችልም።

አንቀጽ ፪፻፹፰. በቅን ልቦና የመያዝ ውጤት

በወረቀት የወጣ አክሲዮን ዝውውርን በሚመለከቱት በዚህ ሕግ ድንጋጌዎች መሠረት በቅን ልቦና አክሲዮን የተላለፈለትን ሰው አክሲዮኑን መልስ ብሎ መክሰስ አይቻልም።

አንቀጽ ፪፻፹፰. ግዑዝ አልባ አክሲዮን ስለሚተላለፍበት ሁኔታ

፩/ ግዑዝ አልባ አክሲዮን በሕግ ሥልጣን በተሰጠው ተቋም በሚያዝ የአክሲዮን ሒሳብ ውስጥ አክሲዮኑ የተላለፈለትን ሰው እና የአክሲዮኖቹን መጠን በማመልከት ወይም ሒሳቡን ክሬዲት በማድረግ ይተላለፋል።

፪/ ግዑዝ አልባ አክሲዮን ዝውውር እንዲፈጸም መሟላት ያለበትን ሥርዓት ወይም ፎርማሊቲ አክሲዮኑን የፈጠረው ተቋም ይወስናል።

፫/ የውል ወይም የሕግ መሠረት ሳይኖር አክሲዮኖችን ያዛወረ እንደሆነ ያዛወረው ተቋም ኃላፊ ይሆናል።

አንቀጽ ፪፻፹፱. ቀሪ ዋጋቸው ላልተከፈለ አክሲዮኖች ስለሚኖር ኃላፊነት

፩/ የአክሲዮን ባለይዞታዎች፣ አክሲዮኑ ቀደም ሲል ተላልፎላቸው የነበረ ሰዎች እንዲሁም አክሲዮኑን ከማህበሩ ለመግዛት የፈረሙ ሰዎች ቀሪ ዋጋቸው ላልተከፈለ አክሲዮኖች ዋጋ ለማህበሩ በአንድነትና በተናጠል ኃላፊ ናቸው።

፪/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) የተደነገገው ቢኖርም ማንኛውም አክሲዮን ለመግዛት የፈረመ ወይም ባለአክሲዮን የነበረ ሰው ባለቤትነቱን ያስተላለፈ እንደሆነ ካስተላለፈበት ቀን ጀምሮ ሁለት ዓመት ካለፈ በኋላ ላልተከፈለው ቀሪ ገንዘብ ኃላፊነት አይኖርበትም።

፫/ ቀሪው ገንዘብ በተወሰነው ጊዜ ያልተከፈለ እንደሆነ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) የተጠቀሱት ሰዎች በማህበሩ መመስረቻ ጽሁፍ የተለየ የወለድ መጠን ካልተወሰነ በስተቀር ሕጋዊ ወለድ የመክፈል ኃላፊነት አለባቸው።

፬/ ማህበሩ ባለአክሲዮኑ ቀሪውን ገንዘብ እንዲከፍል የጽሁፍ ማስጠንቀቂያ ከሰጠ ከአስራው አምስት ቀናት በኋላ ዋጋቸው በሙሉ ያልተከፈለ አክሲዮኖችን በሐራጅ መሸጥ ይችላል፤ በሐራጅ የተሸጡት አክሲዮኖች ተሰርዘው ሌሎች አዳዲስ አክሲዮኖች ለገዥው ይሰጣሉ።

፭/ ገዥ ባለመገኘቱ ምክንያት አክሲዮኑን መሸጥ ካልተቻለ ተጨማሪ ኪሳራ ካለ የመጠየቅ መብት እንደተጠበቀ ሆኖ አክሲዮኑን ለመውረስና ለአክሲዮኑ አስቀድሞ

የተከፈለውን ገንዘብ ለማስቀረት የዳይሬክተሮች ቦርድ ሊወስን ይችላል።

፮/ ቀሪ ዋጋቸው ያልተከፈለ አክሲዮኖች ውርስ እንዲሆኑ በተወሰነበት የሒሳብ ማጠቃለያ ዓመት ውስጥ ያልተሸጡ እንደሆነ አክሲዮኖቹ ተሰርዘው ዋና ገንዘቡ በአክሲዮኖቹ ላይ በተጻፈው ዋጋ መጠን መቀነስ አለበት።

፯/ የገንዘብ መክፈያውን ጊዜ ያሳለፈ ባለአክሲዮን በጉባዔ ላይ ድምፅ የመስጠት መብቱን ያጣል።

አንቀጽ ፪፻፺. ለጊዜው የሚሰጥ የምስክር ወረቀት

፩/ ይህ ሕግ ከመውጣቱ በፊት ላምጪው በሚል አክሲዮኖች ወጥተው ከሆነና ዋጋቸው ካልተከፈለ ላምጪው የሚል ጊዜያዊ የምስክር ወረቀት መስጠት የሚቻለው ዋጋቸው በሙሉ ሲከፈል ነው፤ ዋጋቸው በሙሉ ከመክፈሉ በፊት የተሰጠ የምስክር ወረቀት ተቀባይነት የለውም።

፪/ ይህ ሕግ ከመውጣቱ በፊት ላምጪው ተብሎ ለተጻፈበት አክሲዮን በባለአክሲዮኑ ስም የተመዘገበ ጊዜያዊ የምስክር ወረቀት የተሰጠ እንደሆነ የምስክር

ወረቀቱን ወደሌላ ሰው ማስተላለፍ የሚቻለው ዕዳን ስለማስተላለፍ በተቀመጡ ድንጋጌዎች መሠረት ነው።

፫/ በባለአክሲዮኑ ስም ለተመዘገበ አክሲዮን ለጊዜው የሚሰጥ የምስክር ወረቀት መመዝገብ አለበት፤ የምስክር ወረቀቱ ወደሌላ ሰው የሚተላለፈው እነዚህ አክሲዮኖች ስለሚተላለፉበት ሁኔታ በተቀመጠው ድንጋጌ መሠረት ነው።

አንቀጽ ፪፻፺፩. አክሲዮን የሚያስገኛቸው መብቶች

፩/ እያንዳንዱ አክሲዮን ከተጣራው ዓመታዊ ትርፍ እንዲሁም ማህበሩ ሲፈርስ ከሚቀረው የተጣራ ንብረት ድርሻ የማግኘት መብት ይሰጣል።

፪/ በመመስረቻ ጽሁፉ ተቃራኒ ድንጋጌ ከሌለ በስተቀር የትርፍ ድርሻና ማህበሩ ሲፈርስ ከተጣራው ንብረት የሚገኘው ድርሻ ባለአክሲዮኑ ለማህበሩ ዋና ገንዘብ ገቢ ባደረገው ገዘብ መጠን ይታሰባል።

፫/ እያንዳንዱ አክሲዮን ድምፅ የመስጠት መብት ይሰጣል፤ ለባለአክሲዮኑ ድምፅ የሚሰጠው ክብደት

አክሲዮኑ በማህበሩ ዋና ገንዘብ ውስጥ የሚወክለውን መጠን መሠረት ያደረገ መሆን አለበት።

፬/ የማህበሩን ዋና ገንዘብ ለመጨመር በጥሬ ገንዘብ ለመሸጥ የወጡ አክሲዮኖች በሚኖሩበት ጊዜ እያንዳንዱ ባለአክሲዮን በማህበሩ ውስጥ ባለአክሲዮኑ ባለው የአክሲዮን ድርሻ መጠን በቅድሚያ የመግዛት መብት ይኖረዋል።

፭/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፬) የተመለከተው መብት በዚህ ሕግ አንቀጽ ፬፻፵፰ እስከ ፬፻፺፯ ሥር ባሉት ድንጋጌዎች መሠረት ተፈጻሚ ይሆናል።

አንቀጽ ፪፻፺፪. አክሲዮን ሽጦ የመውጣት የአናሳ ባለአክሲዮኖች መብት

፩/ የማህበሩን ዋና ገንዘብ ዘጠና በመቶ የሚወክሉ አክሲዮኖች በአንድ ማህበርተኛ የተያዙ እንደሆነ አናሳ ባለአክሲዮኖች ማህበርተኛው አክሲዮኖቻቸውን እንዲገዛቸው የመጠየቅ መብት አላቸው።

፪/ ጥያቄ አቅራቢው ባለአክሲዮን አክሲዮኖቹ ስለሚገዙበት ሁኔታ በተለይም የአክሲዮኖቹን ዋጋ

ስለወሰነበት መንገድ መረጃ ከጥያቄው ጋር ማቅረብ አለበት።

፫/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፪) መሠረት ጥያቄ የቀረበለት ማህበርተኛ የቀረበለትን ዋጋ ያልተቀበለ እንደሆነ ማህበሩ በተመዘገበበት ቦታ ሥልጣን ያለው ፍርድ ቤት የአክሲዮኖቹን ዋጋ የሚወስን ባለሞያ መሾም አለበት።

፬/ አክሲዮኖቹን ለመሸጥ ጥያቄ ያቀረበው ባለአክሲዮን የአክሲዮኖቹን ዋጋ ለመወሰን የወጣውን ወጪ መሸፈን አለበት።

፭/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፬) የተደነገገው ቢኖርም አክሲዮን እንዲገዛ ጥያቄ የቀረበለት ማህበርተኛ የሰጠው ዋጋ ተማኙ ባለሞያ ከወሰነው ያነሰ እንደሆነ ወጪውን በከፊል ወይም በሙሉ እንዲሸፍን ፍርድ ቤቱ ሊያዘው ይችላል።

አንቀጽ ፪፻፺፫. የማጫረት ግዴታ

ከማህበሩ ዋና ገንዘብ ውስጥ ሃምሳ በመቶ እና ከዚያ በላይ የሚወክሉ አክሲዮኖችን ለመግዛት የሚፈልግ ማንኛውም ሰው የግዥ ጥያቄውን ለሁሉም የማህበሩ አባላት በማቅረብ አጫርቶ የመግዛት ግዴታ አለበት።

አንቀጽ ፪፻፺፬. አክሲዮን ገዝቶ የማስወጣት መብት

- ፩/ የማህበሩን ዋና ገንዘብ ዘጠና በመቶ የሚወክሉ አክሲዮኖች በአንድ ማህበርተኛ የተያዙ እንደሆነ ማህበርተኛው አናሳ ባለአክሲዮኖች አክሲዮኖቻቸውን ሸጠውለት እንዲወጡ የመጠየቅ መብት አለው።
- ፪/ ማህበርተኛው ጥያቄውን ስለ ጠቅላላ ጉባዔ አጠራር በተደነገገው ሥርዓት ለሚመለከታቸው ባለአክሲዮኖች በማሳወቅ በአምስት ሳምንት ውስጥ አክሲዮኖቻቸውን እንዲያስተላልፉለት መጠየቅ አለበት።
- ፫/ ማህበርተኛው አክሲዮኖቹ ስለሚገዙበት ሁኔታ በተለይም የአክሲዮኖቹን ዋጋ ስለወሰነበት መንገድ መረጃ ከጥያቄው ጋር ማቅረብ አለበት።
- ፬/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፪) መሠረት ጥያቄ የቀረበለት ባለ አናሳ አክሲዮን የቀረበለትን ዋጋ ያልተቀበለ እንደሆነ ማህበሩ በተመዘገበበት ቦታ ሥልጣን ያለው ፍርድ ቤት የአክሲዮኖቹን ዋጋ የሚወስን ባለሞያ እንዲሾምለት ማመልከት ይችላል።
- ፭/ ባለሞያ እንዲሾም ለፍርድ ቤት ጥያቄ ያቀረበው ባለአክሲዮን የአክሲዮን ዋጋ ለመወሰን የወጣውን ወጪ መሸፈን አለበት።

፮/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፭) የተደነገገው ቢኖርም አክሲዮን ለመግዛት ጥያቄ ያቀረበው ማህበርተኛ የሰጠው ዋጋ ተማኙ ባለሞያ ከወሰነው ያነሰ እንደሆነ ወጪውን በከፊል ወይም በሙሉ ማህበርተኛው እንዲሸፍን ፍርድ ቤቱ ሊያዝ ይችላል።

፯/ በዚህ አንቀጽ መሠረት የአናሳ ባለአክሲዮኖች መውጣት የማህበሩን አባላት ቁጥር ከአምስት በታች ያወረደው እንደሆነ በመብቱ የተገለገለው ባለአክሲዮን ከሶስት ወራት ባልበለጠ ጊዜ ውስጥ የማህበሩን አባላት ቁጥር መጨመር ወይም የማህበሩን ዓይነት መለወጥ አለበት።

አንቀጽ ፪፻፺፭. የባለአክሲዮኖች ተጠያቂነት

በዚህ ሕግ አንቀጽ ፪፻፵፭ የተደነገገው ቢኖርም፤ ማንኛውም ወላኝ ድምፅ ያለው ባለአክሲዮን ከዚህ በታች ከተመለከቱት አንዱን ፈፅሞ ከተገኘ ተጠያቂ ይሆናል፦

፩/ የማህበሩን፣ የባለአክሲዮኖችን ወይም የማህበሩን ገንዘብ ጠያቂዎችን ጥቅም ጉዳት ላይ የሚጥል ሕገ-ወጥ ድርጊት ሆን ብሎ መፈፀም፤

፪/ የማህበሩን ንብረት ከባለአክሲዮኑ ንብረት ጋር መቀላቀል፤

፫/ የማህበሩን እና የባለአክሲዮኑን ማንነት አለመነጣጠል ፤ ማህበሩን ለግል ወይም ለሶስተኛ ወገን ዓላማና ጥቅም እንደ ሽፋን መጠቀም፤

፬/ ስለማህበሩ የፋይናንስ አቋም የማህበሩ ገንዘብ ጠያቂዎችን ሊያሳስት የሚችል መረጃ ሆን ብሎ ማውጣት፤

፭/ ከገበያ ዋጋ ባነሰ ክፍያ ወይም አግባብ ካለው የማህበሩ አመራር ውሳኔ እና እውቅና ውጪ የማህበሩን ሀብት ለራሱ ወይም ለሦስተኛ ወገኖች የግል ጥቅም ማዋል፤ ወይም

፮/ በሕግ ከሚፈቀደው በላይ የትርፍ ክፍያ መፈፀም፡፡

ምዕራፍ አራት
የማህበሩ ሥራ አመራር

ክፍል አንድ

ስለማህበሩ የዳይሬክተሮች ቦርድ እና የተቆጣጣሪ ቦርድ

አንቀጽ ፪፻፺፮. የማህበሩ የዳይሬክተሮች ቦርድ

- ፩/ የአክሲዮን ማህበር በባለአክሲዮኖች የሚመረጡ ቢያንስ ሦስት ቢበዛ አስራ ሦስት ዳይሬክተሮች ይኖሩታል፤ ከዳይሬክተሮች ቦርድ አባላት መካከል ከሦስት ሁለት እጅ (2/3ኛ) በማህበሩ የዕለት ተዕለት ሥራ አመራር ውስጥ የሥራ አስፈጻሚነት (ኤክስኪዩቲቭ) ሚና የሌላቸው መሆን አለባቸው።
- ፪/ ባለአክሲዮን ያልሆኑ ሰዎች የዳይሬክተሮች ቦርድ አባል ሆነው ሊመረጡ ይችላሉ። ሆኖም ባለአክሲዮን ያልሆኑት የቦርድ አባላት ቁጥር ከጠቅላላው የቦርድ አባላት ቁጥር ከአንድ ሦስተኛ መብለጥ የለበትም።
- ፫/ የቦርድ አባላት ትክክለኛ ቁጥር በመመስረቻ ጽሁፍ በግልጽ ባልተመለከተ ጊዜ ቁጥራቸው በአክሲዮን ፈራሚዎች ጉባዔ ይወሰናል።
- ፬/ በሕግ የሰውነት መብት የተሰጠው ማህበር ወይም ሌላ ተቋም አስተዳዳሪ (ዳይሬክተር) ሆኖ ሊሾም ይችላል፤ ይህ የሆነ እንደሆነ ተመራጩ በሕግ የሰውነት መብት የተሰጠው ማህበር ለተመረጠባቸው ዓመታት የሚያገለግል ቋሚ ተወካይ ወዲያውኑ መመደብ አለበት፤ ቋሚ ተወካዩ የለቀቀ እንደሆነ ወይም በሌላ ማንኛውም ምክንያት ኃላፊነቱን

መወጣት ያልቻለ እንደሆነ ምትክ ተወካይ በተቻለ ፍጥነት መመደብ አለበት።

፮/ ቋሚ ተወካዩ በግሉ የማህበሩ ዳይሬክተር አይደለም፤ ሆኖም በግሉ የማህበሩ ዳይሬክተር እንደሆነ በመቆጠር የፍትሐ ብሔር እና የወንጀል ተጠያቂነትን ጨምሮ ለሁሉም ግዴታዎች ከወከለው በሕግ የሰውነት መብት የተሰጠው ማህበር ጋር በአንድነት ኃላፊ ይሆናል።

አንቀጽ ፪፻፺፯. ለዳይሬክተሮች ቦርድ አባልነት ብቁ የሚያደርጉ መስፈርቶች

፩/ የዳይሬክተሮች ቦርድ አባል ለመሆን የሚችለው ቀጥሎ የተመለከቱትን መስፈርቶች የሚያሟላ ሰው ነው፡-

- ሀ) በመመስረቻ ጽሁፍ ወይም በሌላ ሕግ ዝቅተኛ ዕድሜ ተወስኖ ከሆነ የተወሰነውን ዕድሜ የሚያሟላ፤
- ለ) መልካም ሥነ-ምግባር ያለው፤
- ሐ) ከዚህ በፊት በንግድ ማህበር አደራጅነት፣ ዳይሬክተርነት፣ ሥራ አስኪያጅነት፣ ተቆጣጣሪነት፣ አዲተርነት ወይም በሌሎች የአመራር ኃላፊነቶች

ላይ ተመድቦ ሲሰራ ከኃላፊነቱ ጋር በተያያዘ ወይም በማንኛውም ሌላ ሁኔታ በእምነት ማጉደል፤ በስርቆት ወይም በውንብድና ወይም ለቦርድ አባልነት ብቁ በማያደርግ ተመሳሳይ ወንጀል ጥፋተኛነቱ ያልተረጋገጠ፤

መ) ሌሎች በማህበሩ መመስረቻ ጽሁፍ ወይም በሌላ ሕግ የሚገለጹ መስፈርቶች ካሉ እነዚህን መስፈርቶች የሚያሟላ።

፪/ ማንኛውም ሰው አንድን ማህበር በዳይሬክተርነት በሚመራበት ጊዜ ሥልጣኑን ከማህበሩ ጥቅም ጋር በሚጋጭ አካሄድን በመገልገል በቀጥታም ሆነ በተዘዋዋሪ መንገድ ያልተገባ ጥቅም ማግኘቱ የተረጋገጠ እንደሆነ ከዳይሬክተርነት መውረድ አለበት።

፫/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) (ሐ) ላይ የተመለከተው እንደተጠበቀ ሆኖ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፪) ላይ የተመለከተውን ጥፋት የፈጸመ ሰው ጥፋቱ ከተረጋገጠበት ጊዜ አንስቶ ለሁለት ዓመት በማንኛውም ማህበር ዳይሬክተር መሆን አይችልም።

አንቀጽ ፪፻፺፰ . ስለዳይሬክተሮች ቦርድ አባላት ሹመት

፩/ የመጀመሪያዎቹ የዳይሬክተሮች ቦርድ አባላት በመመስረቻ ጽሁፍ መሠረት ሊሾሙ ይችላሉ፤ ሹመቱ እንዲጸድቅ ለፈራሚዎች ጉባዔ መቅረብ ይኖርበታል፤ ሆኖም ጉባዔው ሹመቱን ካላጸደቀው ሌሎች የቦርድ አባላትን ይመርጣል።

፪/ ቀጣዮቹ የዳይሬክተሮች ቦርድ አባላት የሚሾሙት በጠቅላላ ጉባዔ ነው።

፫/ የዳይሬክተሮች ቦርድ አባላት የሥራ ዘመን ሦስት ዓመት ይሆናል፤ ሆኖም በመመስረቻ ጽሁፍ ተቃራኒ ውሳኔ ከሌለ በስተቀር የሥራ ዘመናቸውን ያጠናቀቁ የዳይሬክተሮች ቦርድ አባላት ለተጨማሪ የሥራ ዘመናት እንደገና ሊመረጡ ይችላሉ።

፬/ ለዳይሬክተሮች ቦርድ አባላት ምርጫ ድምፅ የሚሰጠው ለእያንዳንዱ አባል በተናጠል ነው።

አንቀጽ ፪፻፺፱. የተለያዩ ሕጋዊ አቋም ያላቸው

ባለአክሲዮኖች በቦርድ ስለሚወክሉበት ሁኔታ

ማህበሩ የተለያዩ ጥቅሞች የሚያስገኙ የአክሲዮን መደቦች ያሉት እንደሆነ እያንዳንዱ መደብ ቢያንስ አንድ ተወካይ በቦርድ አባልነት መሾም አለበት።

አንቀጽ ፫፻. የዳይሬክተሮች ቦርድ ሰብሳቢ

፩/ የዳይሬክተሮች ቦርድ ሰብሳቢ መሆን የሚችለው ባለአክሲዮን የሆነ ዳይሬክተር ነው፤ በማህበሩ የዕለት-ተዕለት ሥራ (ኤክስኪዩቲቭ) አመራር የሚሳተፍ ዳይሬክተር የቦርድ ሰብሳቢ መሆን አይችልም።

፪/ የዳይሬክተሮች ቦርድ ሰብሳቢ እንደአስፈላጊነቱ ምክትል ሰብሳቢ መጀመሪያ አክሲዮን ለመግዛት በፈረመው አባላት ጉባዔ ወይም በባለአክሲዮኖች ጉባዔ ሊመረጥ ይችላል፤ ጉባዔው የቦርዱን ሰብሳቢ ወይም ምክትል ሰብሳቢ ባልመረጠ ጊዜ በዳይሬክተሮች ቦርድ ይመረጣል።

፫/ የዳይሬክተሮች ቦርድ በራሱ የተመረጠውን ሰብሳቢ ወይም ምክትል ሰብሳቢ በማንኛውም ጊዜ መሻር ይችላል።

አንቀጽ ፫፻፩. የተለየ ኃላፊነት

፩/ የዳይሬክተሮች ቦርድ ከአባላቱ ለአንዱ ወይም ለተወሰኑት በአንድ ወይም ከዛ በላይ በሆኑ ጉዳዮች

ማህበሩን እንዲወክሉ እንዲሁም ሌላ ሥራ እንዲሰሩ የተለየ ኃላፊነት ሊሰጣቸው ይችላል።

፪/ ቦርዱ አስፈላጊ መስሎ በታየው ጊዜ ሁሉ ከአባላቱ መካከል ጉዳዮችን መርምረው የመፍትሔ ሐሳብ የሚያቀርቡ ኮሚቴዎችን ማቋቋም ይችላል፤ ቦርዱ ለራሱ የተሰጠውን የሥልጣን ገደብ ሳያልፍ የሚያቋቁማቸውን ኮሚቴዎች አባላት መምረጥ እና ሥልጣናቸውን መወሰን ይችላል።

፫/ የዳይሬክተሮች ቦርድ የአዲት ኮሚቴ ማቋቋም አለበት፤ የአዲት ኮሚቴ አባል መሆን የሚችሉት የቦርዱ አባላት ብቻ ናቸው፤ ሆኖም በማህበሩ የሥራ አመራር (ኤክስኪዩቲቭ) ተሳታፊ የሆኑ የቦርድ አባላት የአዲት ኮሚቴ አባላት መሆን አይችሉም፤

፬/ በቦርዱ ተቃራኒ የሆነ መመሪያ እስካልተሰጠው ድረስ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፪) እና (፫) መሠረት የሚቋቋመው ኮሚቴ የቦርድ አባል ያልሆኑ ባለሞያዎችን ሀሳብ መጠየቅ ይችላል።

አንቀጽ ፫፻፪. የዳይሬክተሮች ቦርድ አባላት ስለሚገቡት ዋስትና

፩/ ዳይሬክተሮች ሆነው የሚመረጡ ሰዎች የመልካም ሥራ አፈጻጸም ዋስትና እንዲያስይዙ በመመስረቻ ጽሁፍ ሊወሰን ይችላል፤ ይህ የሆነ እንደሆነ የመመስረቻ ጽሁፉ የዋስትናውን ዓይነት፣ መጠን እና አያያዝ በተመለከተ አስፈላጊውን ዝርዝር ማካተት አለበት።

፪/ ዋስትናው የሚለቀቀው የቦርድ አባሉ ሥራውን ሲለቅ እና በሥራ ላይ በነበረበት ጊዜ ከማህበሩ የሚፈለግበት ዕዳ የሌለ መሆኑ ሲረጋገጥ ነው።

አንቀጽ ፫፻፫. የዳይሬክተሮች ቦርድ አባላት ስለመተካት

፩/ በበጀት ዓመቱ ውስጥ አንድ ወይም ከዚያ በላይ የሆኑ የቦርድ አባላት የጎደሉ እንደሆነ የቀሩት አባላት የጎደሉትን የሚተኩ አባላት መምረጥ አለባቸው፤ የተተኪዎቹ አባላት የሥራ ዘመን የሚያበቃው የጎደሉት አባላት የሥራ ዘመን በሚያበቃበት ጊዜ ነው።

፪/ የተተኪ አባላት ሹመት እንዲጸድቅ ለሚቀጥለው ጠቅላላ ጉባዔ መቅረብ አለበት፤ ጉባዔው ሹመቱን ሊያፀድቅ ወይም በምትካቸው ሌሎች ዳይሬክተሮችን

ሲሾም ይችላል፤ ሹመቱ በጉባዔው ባይጸድቅም በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) መሠረት የተሾሙት የቦርድ አባላት ሹመታቸው ፀንቶ በቆየበት ጊዜ የፈፀሟቸው ሥራዎች ዋጋ ይኖራቸዋል።

፫/ የቀሩት የቦርድ አባላት ቁጥር ከጠቅላላ የዳይሬክተሮች ቦርድ አባላት ቁጥር ከግማሽ በታች የሆነ እንደሆነ የቀሩት አባላት የጎደሉትን ለማሾም አባላቱ ከጎደሉበት ጊዜ ጀምሮ በሠላሳ ቀናት ውስጥ ጠቅላላ ጉባዔውን መጥራት አለባቸው፤ በጎደሉት አባላት ምትክ ሹመት እስኪደረግ ድረስ የቀሩት አባላት ማህበሩን ያስተዳድራሉ።

፬/ ሁሉም የቦርድ አባላት ሥራቸውን የተው እንደሆነ ተቆጣጣሪ ቦርድ ካለ ቦርዱ ከሌለ ደግሞ ኦዲተሮች የቦርድ አባላት እንዲሾሙ ይህ ከሆነበት ጊዜ ጀምሮ በሠላሳ ቀናት ውስጥ ጠቅላላ ጉባዔውን መጥራት አለባቸው።

፭/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፬) መሠረት ጠቅላላ ጉባዔው እስከሚሰበሰብ ድረስ ማህበሩ ተቆጣጣሪ ቦርድ ካለው ቦርዱ ከሌለው ኦዲተሮቹ ማህበሩን

ያስተዳድራሉ፤ በእንደዚህ ዓይነት ሁኔታ ኦዲተሮቹ ያከናወኗቸው ሥራዎች በተለዋጭ ኦዲተሮች ወይም በሌላ ፍቃድ ባለው የኦዲት ባለሞያ መመርመር አለባቸው።

አንቀጽ ፫፻፬. ለዳይሬክተሮች ቦርድ አባላት ስለሚከፈል

የሥራ ዋጋ

፩/ የዳይሬክተሮች ቦርድ አባላት ለሚሰጡት አገልግሎት መጠኑ በጠቅላላው ጉባዔ የሚወሰን ከጠቅላላው ወጪ ላይ የሚታሰብ ዓመታዊ የሥራ ዋጋ ሊከፈላቸው ይገባል።

፪/ በተጨማሪም የማህበሩ መደበኛ ጠቅላላ ጉባዔ ከማህበሩ ዓመታዊ የተጣራ ትርፍ ላይ የተወሰነ ድርሻ ለዳይሬክተሮች እንዲሰጥ ለመወሰን ይችላል።

፫/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ ቁጥር (፪) መሠረት ለቦርድ አባላት የሚሰጠው ጉርሻ በዚያው ዓመት ለባለአክሲዮኖች ሊከፋፈል ከሚችለው የተጣራ ትርፍ አስር በመቶ መብለጥ አይችልም።

፬/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፪) መሠረት ከተጣራ ትርፍ ላይ ለዳይሬክተሮች ክፍያ የሚፈጸመው

በዚያው ዓመት ለባለአክሲዮኖች የትርፍ ድርሻ የተሰጠ እንደሆነ ብቻ ነው።

፭/ ለቦርድ አባላት የተወሰነው ጉርሻ የሚሰጠው በጥቅል ነው፤ ቦርዱ ለአባላቱ ተገቢ መስሎ በታየው መንገድ ያከፋፍላቸዋል።

፮/ ከማህበሩ ዋና ገንዘብ ውስጥ ቢያንስ አስር በመቶ በሚወክሉ ባለአክሲዮኖች ጥያቄ ሲቀርብለት የንግድ እና ኢንዱስትሪ ሚኒስቴር በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፪) መሠረት ለዳይሬክተሮች የተሰጠው ጉርሻ ከማህበሩ የፋይናንስ ሁኔታ፣ ከሠራተኞች ደመወዝ እና ጥቅማጥቅም እንዲሁም ጤናማ የንግድ ሥርዓት ከመፍጠር አስፈላጊነት አኳያ በማመዛዘን ከፍተኛ ሆኖ ካገኘው ሊቀንሰው ይችላል።

አንቀጽ ፫፻፭. የዳይሬክተሮች ቦርድ አባላትን ስለመሻር

፩/ ተቃራኒ የሆነ ድንጋጌ በማህበሩ መመስረቻ ጽሁፍ ውስጥ ቢኖርም፣ ጠቅላላ ጉባዔው የቦርድ አባላትን በማናቸውም ጊዜ መሻር ይችላል።

፪/ ያለበቂ ምክንያት የተሻረ የቦርድ አባል ወደ ኃላፊነቱ የመመለስ መብት የለውም፤ ሆኖም ማህበሩን የጉዳት ካሳ መጠየቅ ይችላል።

አንቀጽ ፫፻፮. በማህበሩ እና ከማህበሩ ጋር ቅርበት

ባላቸው ሰዎች መካከል የሚደረግ ስምምነት

፩/ በአንድ ውል ምክንያት የሚፈጠረው የጥቅም ግጭት መጠን ከማህበሩ ሀብት አስር በመቶ እና ከዚያ በላይ ሲሆን በቅድሚያ በጠቅላላ ጉባዔ ስለሚፈቀድበት ሁኔታ በአንቀጽ ፫፻፺፬ ንዑስ አንቀጽ (፩) እና ፫፻፺፭ ሥር የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ፤ በማህበሩ እና ከማህበሩ ጋር ቅርበት ባላቸው ሰዎች ወይም ድርጅቶች መካከል የሚደረግ ስምምነት በቅድሚያ በዳይሬክተሮች ቦርድ መፈቀድ አለበት፤ ቦርዱ ስምምነቱን በሚያጸድቅበት ጊዜ የጥቅም ግጭት ያለበት የቦርድ አባል ድምፅ መስጠት አይችልም፤ የቦርዱን ፈቃድ ሳያገኝ የሚደረግ ስምምነት አይጸናም፤ ፈቃድ ከተሰጠም ጉዳዩን ወዲያውኑ አዲተሮች እንዲያውቁት መደረግ ይኖርበታል።

፪/ አዲተሮች በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) ድንጋጌ መሠረት በዳይሬክተሮች ቦርድ በተፈቀዱት ስምምነቶች ላይ ራሱን የቻለ ሪፖርት ለጠቅላላ ጉባዔው ማቅረብ አለባቸው፤ በአዲተሮች የሚቀርበውም ሪፖርት ስለውሉ ሁኔታ፣ የተፈፀመውን ክፍያ ዓይነትና መጠን፣ እንዲሁም ለጥቅም ግጭት ምክንያት የሆነውን የቅርብት ሁኔታ የሚገልጽ በቂ መረጃ ማካተት ይኖርበታል፤ ጠቅላላ ጉባዔውም በሪፖርቱ መሠረት ተገቢ የሆነውን ውሳኔ ሊሰጥ ይችላል።

፫/ ጠቅላላ ጉባዔው ያጸደቀውን ስምምነት ባለአክሲዮኖች መቃወም የሚችሉት በማህበሩ ላይ ከፍተኛ ጉዳት የሚያደርስ ወይም ስምምነቱ በማታለል የተፈጸመ ከሆነ ብቻ ነው።

፬/ ጠቅላላ ጉባዔው ስምምነቱን ያላጸደቀው በማህበሩ ላይ ከፍተኛ ጉዳት የሚያደርስ ወይም ስምምነቱ በማታለል የተፈጸመ በመሆኑ ምክንያት ካልሆነ በስተቀር፤ የስምምነቱን ተፈጻሚነት አያስቀረውም፤ ስምምነቱ ማህበሩ ላይ ለሚያደርሰው ጉዳት ማታለሉን የፈጸመው ወገን እና ማታለሉ

መፈጸሙን ወይም ስምምነቱ በማህበሩ ላይ ከፍተኛ ጉዳት የሚያደርስ መሆኑን እያወቁ ወይም ማወቅ ሲገባቸው የፈቀዱ የቦርድ አባላት በአንድነትና በተናጠል ተጠያቂ ይሆናሉ።

፮ / በዚህ አንቀጽ ከንዑስ አንቀጽ (፩) እስከ (፬) የተመለከቱት ድንጋጌዎች ማህበሩ ለማህበሩ ቅርብነት ካላቸው ሰዎች ጋር እንደማንኛውም ደንበኛ በሚያደርጋቸው መደበኛ ስምምነቶች ላይ ተፈጻሚ አይሆኑም።

፯/ በዚህ አንቀጽ ዓላማ ለማህበሩ ቅርብነት ያላቸው ሰዎች ማለት የሚከተሉትን ይጨምራል፡-

ሀ) የማህበሩ የቦርድ አባላት፤ ሥራ አስኪያጅ፤ አዲተር፤ የተቆጣጣሪ ቦርድ አባላት፤ የማህበሩ ፀሐፊዎች፤

ለ) በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፮) (ሀ) ከተዘረዘሩት ሰዎች ጋር በፌደራል የቤተሰብ ሕግ መሠረት የስጋና የጋብቻ ዝምድና ያላቸው ሰዎች፤

ሐ) በዚህ አንቀጽ ንዑስ (፮)(ሀ) እና (ለ) የተጠቀሱት ሰዎች አመራር፤ ባለድርሻ ወይም

ተጠቃሚ የሆኑበት የንግድ ማህበር ወይም ድርጅት፤

መ) የማህበሩ እናት ወይም ተቀጥላ የሆነ ኩባንያ፤

ሠ) በመመስረቻ ጽሁፍ ወይም በሕግ ያነሰ የድርሻ መጠን ካልተቀመጠ በስተቀር፤ ከአስር በመቶ ያላነሰ አክሲዮን ከማህበሩ የገዙ፣ ማህበሩ ባለአክሲዮን የሆነባቸው ወይም እርስ በእርሳቸው አክሲዮን የተገዛዙ የንግድ ማህበራት፤

ረ) ሌሎች በመመስረቻ ጽሁፍ ወይም በሌላ ሕግ ለማህበሩ ቅርበት አላቸው ተብለው የተጠቀሱ ሰዎች።

**አንቀጽ ፫፻፯. ዳይሬክተሮችን የሚመለከት ብድር
ወይም ዋስትና**

፩/ የባለአክሲዮኖች ጠቅላላ ጉባዔ በቅድሚያ ካልፈቀደ በስተቀር አንድ አክሲዮን ማህበር ለማህበሩ ወይም ለእናት ማህበሩ የዳይሬክተሮች ቦርድ አባላት ብድር መስጠት ወይም የቦርድ አባላት ከሦስተኛ ወገኖች

ጋራ ላሉባቸው ግዴታዎች ዋስ መሆን ወይም ንብረቱን በዋስትና ማስያዝ የለበትም።

፪/ በተጨማሪም ተበዳሪው የእናት ኩባንያ የቦርድ አባል የሆነ እንደሆነ፤ ውሉ በቅድሚያ በእናት ማህበሩ የባለአክሲዮኖች ጉባዔ መፈቀድ አለበት።

፫/ ጠቅላላ ጉባዔው በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) እና (፪) ሥር የተመለከቱትን ውሳኔዎች ከማሳለፉ በፊት የውሉን ባሕሪ፣ የብድሩን መጠን እና ዓላማ እንዲሁም ከውሉ ጋር በተያያዘ የማህበሩ ኃላፊነት በተመለከተ ነጻ እና ገለልተኛ በሆነ የውጭ አዲተር በጽሁፍ ሪፖርት ሊቀርብለት ይገባል።

አንቀጽ ፫፻፳. የዳይሬክተሮች ቦርድ ውሳኔዎች

፩/ ማንኛውም ውሳኔ የሚተላለፈው ከዳይሬክተሮች ቦርድ አባላት ከግማሽ በላይ በስብሰባው ላይ ሲገኙ ወይም ሲሳተፉ ነው፤ በማህበሩ የመመስረቻ ጽሁፍ ከፍ ያለ የድምፅ ብልጫ እንደሚያስፈልገው ካልተደነገገ በቀር፤ ውሳኔዎች የሚተላለፉት በቦርዱ ስብሰባ ላይ በቀጥታም ሆነ በተወካይ በተገኙት እና በዚህ ሕግ አንቀጽ ፫፻፱ መሠረት በኤሌክትሮኒክ ዘዴ በተሳተፉት የቦርድ አባላት የድምፅ ብልጫ

ነው፤ ድምፅ እኩል ለእኩል በሚከፈልበት ጊዜ በመመስረቻ ፅሁፉ ተቃራኒ ድንጋጌ ከሌለ በስተቀር፤ የቦርዱ ሊቀመንበር የደገፈው ሀሳብ ተቀባይነት ይኖረዋል።

፪/ የቦርዱ ውሳኔዎች በቃለ ጉባዔ ተይዘው በስብሰባው ላይ በአካል ወይም በተወካይ በተገኙት የቦርድ አባላት እና በማህበሩ ፀሐፊ መፈረም አለባቸው፤ ቃለ ጉባዔው ለዚህ ተብሎ በተዘጋጀ መዝገብ ውስጥ መቀመጥ አለበት።

፫/ የውሳኔዎች ቅጂዎች በቦርዱ ሊቀመንበር እና በማህበሩ ፀሐፊ መፈረም አለባቸው።

አንቀጽ ፫፻፱. በኤሌክትሮኒክ ዘዴ ስለሚደረግ

የዳይሬክተሮች ቦርድ ስብሰባ

፩/ በማህበሩ የመመስረቻ ጽሁፍ የተጣለ ክልከላ ከሌለ በቀር፤ የዳይሬክተሮች ቦርድ አባላት ስብሰባ ላይ በቪዲዮ ወይም በሌላ የመገናኛ ዘዴ መሳተፍ ይችላሉ፤ የመገናኛ ዘዴው የተስብሰቢዎችን ማንነት ለመለየት የሚያስችል እንዲሁም ውጤታማ ተሳትፎን የሚያረጋግጥ መሆን አለበት፤ የመገናኛ ዘዴው ቢያንስ የተሳታፊዎችን ድምፅ ሳይቆራረጥ

የሚያስተላልፍ እና ተሰብሳቢዎቹ በአንድ ጊዜ መሳተፍ እንዲችሉ የሚፈቅድ መሆን አለበት።

፪/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) መሠረት በኤሌክትሮኒክ ዘዴ የሚሳተፉት የቦርድ አባላት ድምጻቸውን በቃል መስጠት ይችላሉ።

፫/ በማህበሩ መመስረቻ ጽሁፍ ተቃራኒ ድንጋጌ ከሌለ በስተቀር፣ ከቦርዱ ጠቅላላ አባላት ውስጥ ቢያንስ አንድ ሦስተኛው (ሲሶው) በስብሰባው ላይ በአካል ካልተገኙ በስተቀር፣ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) መሠረት በተደረገ ስብሰባ የተላለፈ ውሳኔ አይጸናም።

፬/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) ሥር በተመለከተው አኳኋን ውሳኔ ሊተላለፍባቸው የሚችሉ ጉዳዮች ላይ በማህበሩ መመስረቻ ጽሁፍ ገደብ ማድረግ ይቻላል።

አንቀጽ ፫፻፲. ስለውክልና

፩/ በማህበሩ የመመስረቻ ጽሁፍ ተቃራኒ ድንጋጌ ከሌለ በስተቀር፣ በቦርድ ስብሰባ ላይ አንድ የዳይሬክተሮች ቦርድ አባል በሌላ አባል ሊወክል ይችላል፤

ውክልናው በደብዳቤ፣ ፋክስ ወይም ኢሜይል ሊሰጥ ይችላል።

፪/ አንድ የቦርድ አባል በአንድ ስብሰባ ላይ ከአንድ በላይ የሆኑ የቦርድ አባላትን ወክሎ መሳተፍ አይችልም።

፫/ የዚህ አንቀጽ ድንጋጌዎች በሕግ የሰውነት መብት በተሰጠው የቦርድ አባል ተወካይ ላይ ጭምር ተፈጻሚ ይሆናሉ።

አንቀጽ ፫፻፲፩. ለማህበሩ ቅርበት ያላቸው ሰዎች መዝገብ

፩/ ማንኛውም የአክሲዮን ማህበር በዋና መሥሪያ ቤቱ የማህበሩ ቦርድ አባላትን፣ የሥራ አስኪያጆችን፣ የተቆጣጣሪ ቦርድ አባላትን፣ የአዲተሮችን፣ የማህበሩ ፀሐፊዎችን እና በዚህ ሕግ አንቀጽ ፫፻፮ ንዑስ አንቀጽ ፮ (ለ)፣ (ሐ) እና (ረ) መሠረት የተጠቀሱት ሰዎች የግል ሁኔታ፣ ሞያቸውን፣ በሌሎች የንግድ ማህበራት ወይም ድርጅቶች ያላቸውን ጥቅም፣ ሥራ፣ የቦርድ አባልነት ወይም ሌላ ኃላፊነት ካላቸው ይህንኑ እና ሌሎች አስፈላጊ መረጃዎችን የሚያሳይ መዝገብ መያዝ አለበት፤ ዳይሬክተሩ የንግድ ማህበር የሆነ እንደሆነ የማህበሩ

ስምና የዋና መሥሪያ ቤቱን አድራሻ ማሳየት አለበት።

፪/ የሚመለከተው የዳይሬክተሮች ቦርድ አባል፣ የተቆጣጣሪ ቦርድ አባል፣ አዲተር እንዲሁም የማህበሩ ጸሐፊ መዝገቡ ውስጥ በሰፈሩት ጉዳዮች ላይ ለውጥ መደረጉን ካወቀ ይህንኑ ካወቀበት ቀን ጀምሮ በአስራ አምስት ቀናት ውስጥ ለአክሲዮን ማህበሩ ዋና መሥሪያ ቤት ማሳወቅ ይኖርበታል።

፫/ ባለአክሲዮኖች እና የመንግስት መሥሪያ ቤት ተወካዮች መዝገቡን በነጻ ማየት ይችላሉ፤ ባለአክሲዮን ያልሆኑ ሰዎች ለዚሁ የተወሰነውን የአገልግሎት ክፍያ በመፈጸም መዝገቡን የማየት መብት አላቸው።

አንቀጽ ፫፻፲፪. የባለቤትነት ጥቅምን ስለማሳወቅ

አክሲዮኑ ለሕዝብ ክፍት በሆነ ማህበር (አንቀጽ ፪፻፶፰-፪፻፷) ውስጥ በተናጠል ወይም ከጥቅም ተጋሪዎቻቸው ጋር በጋራ (የአንድ ቤተሰብ አባላት፣ የተዛመዱ ኩባንያዎች) ቀጥተኛ በሆነ መንገድ ወይም በተዘዋዋሪ፣ የማህበሩን ዋና ገንዘብ አምስት በመቶ እና

ከዚያ በላይ የሆነ ድርሻ የያዙ እንደሆነ ማህበሩ የእነዚህን ባለአክሲዮኖች ስም እና የያዙት ድርሻ መጠን ለንግድ እና ኢንዱስትሪ ሚኒስቴር ወይም አግባብ ላለው ሌላ መሥሪያ ቤት ማሳወቅ አለበት።

አንቀጽ ፫፻፲፫. በዳይሬክተሮች ቦርድ አባላት የተያዙ አክሲዮኖችና የግዴታ ወረቀቶች መዝገብ

፩/ ማንኛውም የአክሲዮን ማህበር፡-

ሀ) በአክሲዮን ማህበሩ፤

ለ) በተቀጥላ ማህበሩ፤

ሐ) ተቀጥላ በሆነበት በማናቸውም እናት ከባንያ ውስጥ፣ እያንዳንዱ የማህበሩ የቦርድ አባል ያለውን የአክሲዮን እና የግዴታ ወረቀት ብዛትና ዋጋቸውን የሚያመለክት መዝገብ በዋናው መሥሪያ ቤቱ መያዝ አለበት።

፪/ ባለአክሲዮኖች ወይም የግዴታ ወረቀት የያዙ ሰዎች ዓመታዊ ጠቅላላ ጉባዔ ከመደረጉ በፊት ባለው ጊዜ ውስጥ መዝገቡንና ለጠቅላላ ጉባዔ የሚቀርቡ ሰነዶችን እንዲያዩ ክፍት መሆን ይኖርባቸዋል።

፫/ መዝገቡ የማህበሩ ዓመታዊ ጠቅላላ ጉባዔ በሚካሄድበት ጊዜ በጉባዔው በሚሳተፍ ማንኛውም አባል እንዲታይ ክፍት መሆን ይኖርበታል።

፬/ አግባብ ያለው የመንግስት አካል በማናቸውም ጊዜ መዝገቡን ማየት ወይም ግልባጭ ወይም በአጭር የተውጣጣ ጽሁፍ መጠየቅ ይችላል።

አንቀጽ ፫፻፲፬. ስለዳይሬክተሮች ቦርድ አባላት እና ሥራ አስኪያጆች ክፍያ የሚሰጡ መግለጫዎች

፩/ ለዓመታዊ ጠቅላላ ጉባዔ የሚቀርበው መግለጫ ለእያንዳንዱ የቦርድ አባል እና ዋና ሥራ አስኪያጅ የተከፈለውን አጠቃላይ የድካም ዋጋ፣ በየጊዜው የተከፈለውን መጠን እና ሌሎች በዓይነት የተሰጡ ጥቅማ ጥቅሞችን ማሳየት አለበት።

፪/ ለዳይሬክተሮች ቦርድ አባላት ወይም ለዋና ሥራ አስኪያጅ የተሰጠ ብድር ወይም የተገባ ዋስትና ካለ ለዓመታዊ ጠቅላላ ጉባዔ በሚቀርበው መግለጫ ላይ በግልጽ መመልከት ይኖርበታል።

አንቀጽ ፫፻፲፭. የዳይሬክተሮች ቦርድ ኃላፊነት - ጠቅላላ

ቦርዱ በሕግ፣ በማህበሩ የመመስረቻ ጽሁፍ ወይም በጠቅላላ ጉባዔ ውሳኔዎች የተሰጡትን ተግባራት የመፈጸም ግዴታ አለበት፤ ይህ ጠቅላላ አነጋገር እንደተጠበቀ ሆኖ ቦርዱ የሚከተሉት ኃላፊነቶች ይኖሩታል፦

- ፩/ የማህበሩን ፋይናንስ የማስተዳደር፣ ማህበሩ በቂ ዋና ገንዘብ እና ክፍያዎችን በወቅቱ የመፈጸም አቅም ያለው መሆኑን የማረጋገጥ፤
- ፪/ የማህበሩ አስተዳደራዊ አደረጃጀት የማህበሩን የፋይናንስ መግለጫዎችን እና ቁመናን ለመቆጣጠር የሚያስችል መሆኑን የማረጋገጥ፤
- ፫/ የማህበሩን ለአደጋ ተጋላጭነት እና ውስጣዊ አሰራር ለመቆጣጠር የሚያስችል በቂ የአሰራር ሥርዓት የመዘርጋት፤
- ፬/ ማህበሩ ተቆጣጣሪ ቦርድ ያለው እንደሆነ ቦርዱ ኃላፊነቱን በአግባቡ ይወጣ ዘንድ የተሟላ መረጃ በወቅቱ የማቅረብ፤
- ፭/ በማህበሩ ላይ ጉዳት እንዳይደርስ መከላከል፣ መከላከል ካልተቻለም ሊደርስ የሚችለውን አሉታዊ ተጽዕኖ የመቀነስ፤

፮/ በዚህ አንቀጽ ከንዑስ አንቀጽ (፩) እስከ (፭) የተዘረዘሩት እንደተጠበቁ ሆነው፤ ቦርዱ የሚከተሉት ኃላፊነቶች አሉበት፡-

- ሀ) የማህበሩ ባለአክሲዮኖች እና የቦርድ ስብሰባዎች ቃለ ጉባዔ፣ የሒሳብ መዝገብ፣ የባለአክሲዮኖች እና የዳይሬክተሮች መዛግብት እንዲሁም ሌሎች አስፈላጊ የሆኑ ሰነዶች እንዲያዙ የማድረግ፤
- ለ) የሒሳብ መዛግብት ለአዲተሮች በአስፈላጊው ጊዜ ሁሉ እንዲቀርቡ የማድረግ፤
- ሐ) የፋይናንስ እንቅስቃሴን ያካተተ ዓመታዊ የሥራ አፈጻጸም ሪፖርት ለጠቅላላ ጉባዔ የማቅረብ፤
- መ) በዚህ ሕግ ወይም በመመስረቻ ጽሁፉ መሠረት የማህበሩን ጉባዔዎች የመጥራት፤
- ሠ) የማህበሩ ዋና ገንዘቡ $\frac{3}{4}$ (ሦስት አራተኛ) በኪሣራ ባጣ ጊዜ ወዲያውኑ አስቸኳይ ጠቅላላ ጉባዔ የመጥራት፤
- ረ) በዚህ ሕግ፣ በመመስረቻ ጽሁፍ ወይም በማህበርተኞች ጠቅላላ ጉባዔ ውሳኔ መሠረት የመጠባበቂያ ገንዘብ የማቋቋም እና የመያዝ ፤ እና

ሰ) የማህበሩ ዕዳውን የመክፈል አቅም እየቀነሰ ከሄደ ወይም ዕዳውን መክፈል ካቋረጠ እንደነገሩ ሁኔታ ለጥንቃቄ ዕዳን መልሶ የማዋቀር ሥነ ሥርዓት፤ ዕዳን መልሶ የማደራጀት ሥነ ሥርዓት ወይም የመክሰር ሥነ ሥርዓት እንዲጀመር ወይም እንዲከፈት የማድረግ።

አንቀጽ ፫፻፲፮. የመታመን ግዴታ

፩/ የዳይሬክተሮች ቦርድ አባላት ማህበሩን የበለጠ ስኬታማ ያደርጋል ብለው በቅን ልቦና ያመኑበትን እርምጃ መውሰድ አለባቸው፤ የመላው ባለአክሲዮኖችን ተጠቃሚነት ለማረጋገጥ መሥራት ይኖርባቸዋል።

፪/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) ሥር የተመለከተውን ኃላፊነት በሚወጣበት ጊዜ አንድ ዳይሬክተር የማህበሩን የረጅም ጊዜ ጥቅም፤ የሠራተኞች ጥቅም፤ ከማህበሩ ገንዘብ የመጠየቅ መብት ያላቸውን ሰዎች ጥቅም፤ የማህበሩ ሥራ በማህበረሰቡ እና በአካባቢው ላይ የሚኖረውን ተጽዕኖ ግምት ውስጥ ማስገባት አለበት።

አንቀጽ ፫፻፲፯. በነጻነት ስለመወሰን

፩/ አንድ የዳይሬክተሮች ቦርድ አባል ኃላፊነቱን በሚወጣበት ጊዜ በነጻነትና በመሰለው መንገድ መወሰን አለበት።

፪/ የቦርድ አባሉ ይህ ኃላፊነቱ እንደተላለፈ የማይቆጠረው፦

ሀ) ማህበሩ ወደፊት የቦርዱ አባላት የሚኖራቸውን ምርጫ የሚገድብ ስምምነት አድርጎ እንደሆነ በስምምነቱ መሠረት ሲሰራ፤ እና

ለ) በማህበሩ መመስረቻ ጽሁፍ ላይ በተደነገገው ወይም የማህበርተኞች ጠቅላላ ጉባዔ በወሰነው መሠረት ሲሰራ ነው።

አንቀጽ ፫፻፲፰. ጥንቃቄ እና ትጋት

፩/ የአንድ ማህበር የዳይሬክተሮች ቦርድ አባል ኃላፊነቱን በጥንቃቄ፣ በብልህነትና በትጋት መወጣት አለበት፤ በጥንቃቄ ወይም በትጋት ጉድለት በማህበሩ እና በባለአክሲዮኖች ላይ ለሚደርስ ጉዳት ዳይሬክተሩ ተጠያቂ ይሆናል።

፪/ በዚህ ረገድ የቦርድ አባሉ ኃላፊነት የሚለካው በምክንያታዊ ደረጃ ትጉህ የሆነ የአንድ ማህበር

የቦርድ አባል ሊኖረው ከሚገባ ጠቅላላ እውቀት፤ ብልህነትና ጥንቃቄ አንጻር ነው።

አንቀጽ ፫፻፲፱. ውድድርን ስለመከልከል

ጠቅላላ ጉባዔው ካልፈቀደ በስተቀር የዳይሬክተሮች ቦርድ አባላት በራሳቸው ወይም በሦስተኛ ወገኖች ስም ከማህበሩ ጋር መወዳደር ወይም ተወዳዳሪ በሆኑ የንግድ ማህበራት ውስጥ አባል መሆን አይችሉም።

አንቀጽ ፫፻፳. ስለጥቅም ግጭት

፩/ የአንድ ማህበር ዳይሬክተር ከሚመራው ማህበር ጋር በቀጥታም ይሁን በተዘዋዋሪ መንገድ የጥቅም ግጭት ሊፈጥሩ ከሚችሉ ሁኔታዎች ራሱን ማራቅ አለበት።

፪/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) የተመለከተው ክልከላ ማህበሩ ሊጠቀምባቸው ቢችልም ባይችልም በተለይ ንብረትን፣ መረጃን እና የንግድ ዕድልን መጠቀም በተመለከተም ተፈጻሚ ይሆናል።

፫/ አንድ የዳይሬክተሮች ቦርድ አባል የነበረ ሰው ከኃላፊነት ከተነሳ በኋላም ቢሆን የቦርድ አባል በነበረበት ወቅት በሥራው ምክንያት ያወቀውን

መረጃ እና የንግድ ዕድል ለራሱም ሆነ ለሦስተኛ ወገን ጥቅም ማዋል አይችልም።

፬/ በዚህ አንቀጽ የተደነገገው ክልከላ ዳይሬክተሩ ከማህበሩ ጋር ከሚያደርገው የሥራ ውል ጋር በተያያዘ ሊነሳ የሚችል የጥቅም ግጭትን አይመለከትም።

፭ / አግባብነት ባለው የዚህ ሕግ ድንጋጌ መሠረት የዳይሬክተሮች ቦርድ ወይም የማህበሩ ጠቅላላ ጉባዔ በዚህ አንቀጽ የተጣለውን ክልከላ በማንሳት ፈቃድ ሊሰጥ ይችላል።

አንቀጽ ፫፻፳፩. የጥቅም ግጭትን ስለማሳወቅ

፩/ እያንዳንዱ የዳይሬክተሮች ቦርድ አባል በራሱ እና በማህበሩ መካከል የጥቅም ግጭት ሊፈጥር የሚችልን ማንኛውንም ሁኔታ ለቦርዱ ማሳወቅ አለበት።

፪/ በተለይም ከማህበሩ ጋር ሊደረግ የታሰበ ወይም የተደረገ ውል ወይም ሌላ ዓይነት ግንኙነት በቀጥታም ሆነ በተዘዋዋሪ መንገድ የቦርድ አባሉን ጥቅም የሚነካ ከሆነ አባሉ ስለጥቅሙ ባሕሪ እና

መጠን ለተቀሩት ዳይሬክተሮች የተሟላ መግለጫ መስጠት አለበት።

፫/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) እና (፪) ድንጋጌዎች መሠረት የሚሰጥ ማንኛውም መግለጫ የጥቅም ግጭት ሊፈጥር የሚችል ሁኔታ ስለመኖሩ እንደታወቀ ወዲያውኑ መቅረብ ይኖርበታል።

አንቀጽ ፫፻፳፪. በሦስተኛ ወገን የሚሰጥ ጥቅም

፩/ አንድ የዳይሬክተሮች ቦርድ አባል ሥራውን በማከናወን ላይ እያለ በሦስተኛ ወገን ስጦታም ሆነ ሌላ ዓይነት ጥቅም የተሰጠው እንደሆነ የጥቅሙ ተጋሪ ያልሆኑ ዳይሬክተሮችን ወይም የማህበሩን ጠቅላላ ጉባዔ ሳያስፈቅድ መቀበል አይችልም።

፪/ ስጦታውን ወይም ጥቅሙን መቀበል የጥቅም ግጭት የሚፈጥርበት ምክንያታዊ ዕድል የሌለ እንደሆነ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) የተጣለው ክልከላ ተፈጻሚነት የለውም።

፫/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) የተጣለው ክልከላ ከዳይሬክተርነት በተነሳ ሰው ላይም ተፈጻሚ ይሆናል።

አንቀጽ ፫፻፳፫. ድምፅ ላይ ስለሚደረግ ገደብ

፩/ በማህበሩ እና በዳይሬክተሮች ቦርድ አባል መካከል የሚደረግ ውልን፣ በሦስተኛ ወገን ለዳይሬክተሩ የሚሰጥ ጥቅምን ወይም የጥቅም ግጭት ሊፈጥር በመቻሉ ምክንያት በቦርድ መጽደቅ ያለበትን ሌላ ማንኛውም ዓይነት ጉዳይን በተመለከተ ቦርዱ ውሳኔ በሚያስተላልፍበት ጊዜ ጉዳዩ የሚመለከተው አባል ድምፅ መስጠት አይችልም።

፪/ በዚህ ሕግ አንቀጽ ፫፻፲፩ ሥር በተመለከተው መሠረት ከማህበሩ ጋር ቅርበት ባላቸው ሰዎች እና በማህበሩ መካከል የሚደረግ ውልን ወይም ከጉዳዩ ላይ ዳይሬክተሩ ትርጉም ያለው ጥቅም የሚያገኝ እስከሆነ ድረስ በማህበሩና በሌላ ማንኛውም ሰው መካከል የሚደረግ ውልን በተመለከተ ጉዳዩ የሚመለከተው ዳይሬክተር ድምፅ መስጠት አይችልም።

አንቀጽ ፫፻፳፬. የዳይሬክተሮች ቦርድ ሥልጣን

፩/ የዳይሬክተሮች ቦርድ በሕግ፣ በማህበሩ መመስረቻ ጽሁፍ ወይም በባለአክሲዮኖች ጠቅላላ ጉባዔ ውሳኔዎች የሚሰጥ ሥልጣን ይኖረዋል።

፪/ የማህበሩ መመስረቻ ጽሁፍ የዳይሬክተሮች ቦርድ አባላት በአንድነት ሥራቸውን የሚያካሄዱና ለማህበሩ እንደራሴ መሆናቸውን ወይም ከእነርሱ ውስጥ አንዱ ለዚህ ተግባር በተለይ ሥልጣን ያለው መሆኑን መለየት አለበት።

፫/ ለማህበሩ እንደራሴ እንዲሆኑ የተፈቀደላቸው ዳይሬክተሮች በማህበሩ ስም የማህበሩን ጉዳይ ለመፈፀም አስፈላጊ የሆኑትን ሥራዎች ሁሉ በእንደራሴነት የመሥራት መብት አላቸው። ሥልጣናቸው ላይ የሚደረግ ማንኛውም ገደብ ቅን ልቦና ባላቸው ሦስተኛ ወገኖች ላይ ውጤት አይኖረውም።

አንቀጽ ፫፻፳፭. የዳይሬክተሮች ቦርድ አባላት ለማህበሩ ስላለባቸው ተጠያቂነት

፩/ የዳይሬክተሮች ቦርድ አባላት ኃላፊነታቸውን ባለመወጣታቸው ለሚደርሰው ጉዳት ለማህበሩ በአንድነትና በተናጠል ተጠያቂ ይሆናሉ።

፪/ የዳይሬክተሮች ቦርድ አባላት በተገቢው ጥንቃቄና ትጋት ስለመስራታቸው የማስረዳት ሸክም አለባቸው።

አንቀጽ ፫፻፳፯. ዳይሬክተሮችን ከተጠያቂነት ነጻ ስለሚያደርጉ ስምምነቶች

፩/ ከማህበሩ ሥራ ጋር በተያያዘ በቸልተኝነት፣ ኃላፊነትን ባለመወጣት ወይም በእምነት ማጉደል ምክንያት ሊደርስበት ከሚችል ተጠያቂነት አንድ የዳይሬክተሮች ቦርድ አባልን ነጻ ለማድረግ ታስቦ የተደረገ ስምምነት ወይም ድንጋጌ አይጸናም።

፪/ አንድ ዳይሬክተር ከማህበር ሥራ ጋር በተያያዘ በቸልተኝነት፣ ኃላፊነትን ባለመወጣት፣ በእምነት ማጉደል መክፈል ያለበትን ካሳ በከፊልም ሆነ በሙሉ ማህበሩ በቀጥታም ሆነ በተዘዋዋሪ እንዲከፍልለት ወይም ዳይሬክተሩ ከከፈለ በኋላ እንዲተካለት የሚደነግግ ስምምነት አይጸናም።

፫/ የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) እና (፪) ድንጋጌዎች በማህበሩ መመስረቻ ጽሁፍ፣ ከማህበሩ ወይም ሌላ አካል ጋር በተደረገ ማንኛውም ውል ውስጥ በሚገኝ ድንጋጌ ላይ ተፈጻሚ ይሆናል።

፬/ የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) እና (፪) ድንጋጌዎች በቦርድ አባላት ላይ ሊደርስ የሚችለውን ተጠያቂነት በተመለከተ ማህበሩን የመድን ሽፋን ከመግዛት አያግዱትም።

፭ / የመንግስት የአስተዳደር አካላት፣ ገንዘብ ጠያቂዎች ወይም ባለአክሲዮኖች የቦርድ አባላት ላይ ክስ ያቀረቡ እንደሆነ ማህበሩ ለቦርድ አባላቱ ራሳቸውን የሚከላከሉበት ገንዘብ ሊያቀርብላቸው ይችላል፤ የተረቱ እንደሆነ ገንዘቡን ለማህበሩ የመመለስ ግዴታ አለባቸው።

አንቀጽ ፫፻፳፯. መቃወሚያ

፩/ በቅን ልቦና በተወሰነ የንግድ ውሳኔ ምክንያት በማህበሩ ላይ ጉዳት ቢደርስ የዳይሬክተሮች ቦርድ አባል ካሳ እንዲከፍል የማይገደደው፡-

ሀ) ውሳኔ ያስተላለፈበት ጉዳይ ከግል ጥቅሙ ጋር የጥቅም ግጭት የሌለው ከሆነ፤

ለ) ስለወሰነበት ጉዳይ ውሳኔው በተወሰነበት ሁኔታ በዳይሬክተሩ ምክንያታዊ እይታ በቂ ነው ብሎ ያሰበውን ያህል መረጃ ይዞ የወሰነ ከሆነ ፣ እና

ሐ) ውሳኔው ማህበሩን ይጠቅማል የሚል ምክንያታዊ እምነት የነበረው ከሆነ ነው፤

፪/ የቦርዱን ውሳኔ በመቃወም ድምፅ ሰጥቶ ስለተወሰነው ውሳኔ በተቻለ ፍጥነት የውጭ ኦዲተሩን ያሳወቀ ዳይሬክተር ከውሳኔው ጋር በተያያዘ ተጠያቂነት የለበትም፡፡

፫/ አንድ የቦርድ አባል የወሰነው ውሳኔ የጠቅላላ ጉባዔ ውሳኔን ወይም የማህበሩን መመስረቻ ጽሁፍ ወይም ሕግን የተከተለ ከሆነ ውሳኔው ማህበሩ ላይ ላደረሰው ጉዳት ተጠያቂ አይሆንም፡፡

አንቀጽ ፫፻፳፰. ማህበሩ በዳይሬክተሮች ቦርድ አባላት ላይ ስለሚያቀርበው ክስ

፩/ ማህበሩ ከኃላፊነታቸው ጋር በተያያዘ በዳይሬክተሮች ላይ ክስ ማቅረብ የሚችለው ጠቅላላ ጉባዔው ሲወሰን ነው፤ ጉዳዩ በዕለቱ በአጀንዳነት ባይያዝም ጠቅላላ ጉባዔው በጉዳዩ ላይ ውሳኔ መስጠት ይችላል።

፪/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) መሠረት ክስ እንዲቀርብ ከተወሰነበት ቀን አንስቶ ባሉት ሦስት ወራት ጊዜ ውስጥ ማህበሩ ክሱን ያላቀረበ እንደሆነ ከማህበሩ ዋና ገንዘብ ቢያንስ አስር በመቶ ድርሻ ያላቸው ባለአክሲዮኖች በጋራ በማህበሩ ስም ክስ ማቅረብ ይችላሉ።

፫/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) እና (፪) ሥር የተደነገገው ቢኖርም፤ በቀጥታም ሆነ በተዘዋዋሪ ከማህበሩ የዳይሬክተሮች ቦርድ አባል፣ የተቆጣጣሪ ቦርድ አባል፣ ዋና ሥራ አስኪያጅ ወይም በዚህ ሕግ አንቀጽ ፫፻፮ ንዑስ አንቀጽ (፯) መሠረት ከአንድ የአክሲዮን ማህበር ጋር ቅርበት አላቸው ተብለው ከተዘረዘሩት ሰዎች ጋር ማህበሩ ያደረገው ውል የዚህን ሕግ ድንጋጌዎች ያልተከተለ እንደሆነ በዚህ ምክንያት በማህበሩ ላይ የደረሰውን ጉዳት በተመለከተ ከማህበሩ ዋና ገንዘብ አስር በመቶ የማያንስ ድርሻ

ያላቸው ባለአክሲዮኖች በዚህ ሕግ የተጣለባቸውን ግዴታ ባልተወጡ የማህበሩ ዳይሬክተሮች ላይ በቀጥታ ክስ ማቅረብ ይችላሉ።

፬/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፪) ወይም (፫) መሠረት ክስ መመስረት ለሚፈልጉ ባለአክሲዮኖች ማህበሩ ክሱን ለመመስረት አስፈላጊ የሆኑትን ሰነዶች እና ማስረጃዎች ማሳየት እና ኮፒ መስጠት ይኖርበታል፤ በተለይም ባለአክሲዮኖቹ የጥቅም ግጭት ይኖርባቸዋል ብለው የሚገምቱዋቸውን ውሎች እና ደጋፊ ሰነዶች የመመርመር መብት አላቸው።

፭/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፪) ወይም (፫) መሠረት በባለአክሲዮኖች የቀረበው ክስ ውጤት ምንም ይሁን ምን ክሱ የቀረበው በቅን ልቦና እስከሆነ ድረስ ማህበሩ ለባለአክሲዮኖቹ በክሱ ምክንያት ያወጡትን ወጪ መተካት አለበት።

፮/ ማህበሩ በዳይሬክተሮች ላይ የሚያቀርበውን ክስ ለመተው ወይም በግልግል ለመጨረስ ይችላል፤ ሆኖም ክሱን ለመተውና በግልግል ለመጨረስ የሚቻለው ከማህበሩ ዋና ገንዘብ ቢያንስ አስር በመቶ ድርሻ ያላቸው ባለአክሲዮኖች ጠቅላላ

ጉባዔው ክስ ለመተው ወይም በግልግል ለመጨረስ የሰጠውን ውሳኔ ያልተቃወሙት እንደሆነ ነው።

አንቀጽ ፫፻፳፱. የዳይሬክተሮች ቦርድ አባላት ከማህበሩ ላይ ገንዘብ ለሚጠይቁ ሰዎች ስላለባቸው ተጠያቂነት

፩/ ማህበሩ ከማህበሩ ላይ ገንዘብ ለሚጠይቁ ሰዎች ክፍያ መፈጸም የሚችልበት ምክንያታዊ ዕድል እንደሌለ ዳይሬክተሮች ካወቁ በኋላ ወይም ማወቅ ሲገባቸው ማህበሩ በሥራው የቀጠለ እንደሆነ ዳይሬክተሮቹ በገንዘብ ጠያቂዎች ላይ ለሚደርሰው ጉዳት ተጠያቂ ናቸው።

፪/ የማህበሩ ንብረት ዕዳውን ለመክፈል የማይበቃ ሆኖ ሲገኝ ገንዘብ ጠያቂዎች ንብረቱ እንዲባክን ወይም እንዲጎድል ባደረጉት ዳይሬክተሮች ላይ በባክነው ወይም በተጓደለው ንብረት መጠን የኃላፊነት ክስ ሊያቀርቡ ይችላሉ።

፫/ ማህበሩ በዳይሬክተሮች ላይ የሚያቀርበውን ክስ ለመተው ቢወስን ከማህበሩ ላይ ገንዘብ የሚጠይቁ

ሰዎች በዳይሬክተሮች ላይ ክስ ለማቅረብ ያላቸውን መብት አያስቀርም።

አንቀጽ ፫፻፴ . ባለአክሲዮኖችና ሦስተኛ ወገኖች

ስለሚያቀርቡት ክስ

የዚህ ክፍል ድንጋጌዎች በዳይሬክተሮች ጥፋት ወይም በማጭበርበር ተግባር በቀጥታ በግል የተጎዳ ባለአክሲዮን ወይም ሦስተኛ ወገን ኪሳራ ለማግኘት ያለውን ክስ የማቅረብ መብት አይነኩም።

አንቀጽ ፫፻፴፩. ተቆጣጣሪ ቦርድ

፩/ የአክሲዮን ማህበር ተቆጣጣሪ ቦርድ እንዲኖረው በመመስረቻ ጽሁፍ ሊወሰን ይችላል።

፪/ ተቆጣጣሪ ቦርዱ በጠቅላላ ጉባዔ የሚሾሙ ቁጥራቸው ከሦስት ያላነሱ ከአምስት ያልበለጡ አባላት ይኖሩታል።

፫/ ጠቅላላ ጉባዔው የተቆጣጣሪ ቦርድ አባላትን በማንኛውም ጊዜ ሊሾራቸው ይችላል፤ ከተቆጣጣሪ ቦርድ አባልነት የተሻረ ሰው የተሻረው ካለበቂ

ምክንያት ቢሆንም እንኳን ወደ ሥራው የመመለስ መብት የለውም።

፬/ የተቆጣጣሪ ቦርድ አባል ሆነው መመረጥ የሚችሉት ባለአክሲዮኖች ብቻ ናቸው።

፭/ የተቆጣጣሪ ቦርዱ ተጠሪነት ለባለአክሲዮኖች ጠቅላላ ጉባዔ ይሆናል።

፮/ የተቆጣጣሪ ቦርድ አባላት የማህበሩ የዳይሬክተሮች ቦርድ አባል መሆን ወይም አመራር ውስጥ መሳተፍ አይችሉም።

፯/ ተቆጣጣሪ ቦርዱ ከአባላቱ መካከል ሰብሳቢ ይመርጣል፤ ሰብሳቢው በማይኖርበት ጊዜ ከአባላት መካከል ጊዜያዊ ሰብሳቢ ይወክላል፤ ሰብሳቢው ጊዜያዊ ሰብሳቢ ለመወከል የማይችልበት ሁኔታ ሲኖር አባላት ከመካከላቸው ጊዜያዊ ሰብሳቢ ይመርጣሉ፤ ቦርዱ ሰብሳቢውን በማንኛውም ጊዜ ሊያነሳ ይችላል።

፰/ የተቆጣጣሪ ቦርዱ የስብሰባ ጊዜ በመመስረቻ ጽሁፉ ይወሰናል።

፱/ ተቆጣጣሪ ቦርዱ የራሱን ቃለ ጉባዔዎችና ሌሎች አስፈላጊ ሰነዶችን አደራጅቶ ይይዛል።

፲/ ለተቆጣጣሪ ቦርድ አባላት የሚከፈለው የሥራ ዋጋና የአበል መጠን በጠቅላላ ጉባዔ ይወሰናል።

አንቀፅ ፫፻፴፪. የተቆጣጣሪ ቦርዱ ሥልጣንና ተግባር

ተቆጣጣሪ ቦርዱ የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባራት ይኖሩታል፡-

፩/ ለሥራው አስፈላጊ የሆኑ ሰነዶችንና ሌሎች መረጃዎችን የማስቀረብ እና የመመርመር፤

፪/ የዳይሬክተሮች ቦርድ ጠቅላላ ጉባዔ ለመጥራት ካልቻለ ወይም ፈቃደኛ ሳይሆን ሲቀር ስብሰባ የመጥራትና የመምራት፤

፫/ በዳይሬክተሮች ቦርድ ስብሰባ ላይ የመገኘት እና ያለድምፅ የመሳተፍ እና ሀሳብ የመስጠት፤

፬/ ማህበሩን የሚጎዱ ተግባራት መፈጸማቸውን ባወቀ ወይም በጠረጠረ ጊዜ ጉዳዩን የመመርመር ወይም እንዲመረመር የማድረግ፤ እንደአስፈላጊነቱም ክስ እንዲመሰረት አስፈላጊውን እርምጃ የመውሰድ፤

፩ / የማህበሩ ዳይሬክተሮችና ሌሎች የአመራር አባላት ኃላፊነታቸውን በአግባቡ እየተወጡ መሆናቸውን የመቆጣጠር፤ የማህበሩን ጥቅም የሚጎዳ ተግባር እየፈፀሙ መሆኑ ሲረጋገጥ ይኸው ተግባር እንዲታረም የመጠየቅ፤ ሥራቸውን በአግባቡ የማይወጡትን ከኃላፊነታቸው እንዲነሱ እንደ ሁኔታው ለማህበሩ የዳይሬክተሮች ቦርድ ወይም ለማህበሩ ጠቅላላ ጉባዔ ሀሳብ የማቅረብ፤

፪/ የማህበሩን የፋይናንስ ጉዳዮች የመቆጣጠርና እንዲመረመሩ የማድረግ፤

፫/ ለጠቅላላ ጉባዔው ሪፖርት የማቅረብ፤ እና

፬/ ሌሎች በመመስረቻ ጽሁፍ ወይም በጠቅላላ ጉባዔው ውሳኔ የሚሰጡትን ተግባራት የማከናወን።

አንቀጽ ፫፻፴፫. የተቆጣጣሪ ቦርድ አባላትን ስለመተካት

፩/ በበጀት ዓመቱ ውስጥ የተቆጣጣሪ ቦርድ አባላት የጎደሉ እንደሆነ ጠቅላላ ጉባዔው በጎደሉት ምትክ እስኪሾም ድረስ የቀሩት ተቆጣጣሪዎች ሥራውን ያከናውናሉ።

፪/ የተተኪ ተቆጣጣሪዎች የሥራ ዘመን የጎደሉት ተቆጣጣሪዎች የሥራ ዘመን እስከሚያበቃበት ጊዜ ድረስ ይሆናል።

፫/ ሁሉም የተቆጣጣሪ ቦርድ አባላት ሥራቸውን የተው እንደሆነ ጠቅላላ ጉባዔው አዲስ ተቆጣጣሪዎች እስኪሾም ድረስ አዲተሮች የተቆጣጣሪዎችን ሥራ ያከናውናሉ።

አንቀጽ ፫፻፴፬. የተቆጣጣሪ ቦርድ አባላት ተጠያቂነት

ተቃራኒ ስምምነት ቢኖርም የተቆጣጣሪ ቦርድ አባላት በዚህ ሕግ፣ በመመስረቻ ጽሁፍ ወይም በጠቅላላ ጉባዔዎች የተሰጣቸውን ኃላፊነት ባለመወጣት ለሚያደርሱት ጉዳት ለማህበሩ፣ ለባለአክሲዮኖች ወይም ለሦስተኛ ወገኖች በአንድነትና በተናጠል ኃላፊዎች ናቸው።

አንቀጽ ፫፻፴፭. ይርጋ እና ሌሎች መቃወሚያዎች

፩/ በዚህ ሕግ ድንጋጌዎች መሠረት በዳይሬክተሮች ቦርድ አባላት ወይም እንደነገሩ ሁኔታ በተቆጣጣሪ ቦርድ አባላት ላይ በማህበሩ፣ በባለአክሲዮኖች ወይም በገንዘብ ጠያቂዎች የሚቀርብ ክስ ተጎጂው ጉዳቱን

እና ለጉዳቱ ኃላፊ የሆነውን ሰው ካወቀበት ቀን ጀምሮ እስከ ሁለት ዓመት ድረስ ካልቀረበ በይርጋ ይታገዳል፤ በማናቸውም ሁኔታ ጉዳት ከደረሰበት ቀን አንስቶ እስከ አስር ዓመት ያልቀረበ ክስ በይርጋ ይታገዳል።

፪/ የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) ድንጋጌ በዳይሬክተሮች ቦርድ ወይም የተቆጣጣሪ ቦርድ አባላት ላይ በሚቀርብ የወንጀል ክስ ተፈጻሚነት አይኖረውም።

አንቀጽ ፫፻፴፯. ተፈጻሚነት ስላላቸው ድንጋጌዎች

የዚህ ሕግ አንቀጽ ፪፻፺፯፣ ፪፻፺፰ እና ፫፻፯ ድንጋጌዎች እንደ አግባብነታቸው በተቆጣጣሪ ቦርድ አባላት ላይም ተፈጻሚነት አላቸው።

ክፍል ሁለት

የማህበሩ ዋና ሥራ አስኪያጅና ፀሐፊ

አንቀጽ ፫፻፴፰. የማህበሩ ዋና ሥራ አስኪያጅ

፩/ ማህበሩ በዳይሬክተሮች ቦርድ የሚሾም ዋና ሥራ አስኪያጅ ይኖረዋል፤ የዋና ሥራ አስኪያጁ ተጠሪነት ለቦርዱ ይሆናል።

፪/ ቦርዱ ዋና ሥራ አስኪያጁን ከኃላፊነቱ ሊያነሳው ይችላል፤ ሥራ አስኪያጁ ከኃላፊነት የተነሳው ካለበቂ ምክንያት ቢሆንም ወደ ኃላፊነቱ የመመለስ መብት የለውም፤ ሆኖም ቦርዱ መልሶ ሊሾመው ይችላል።

፫/ ዋና ሥራ አስኪያጁ የማህበሩ ተቀጣሪ ነው፤ የዳሬክተሮች ቦርድ አባል ሊሆን ይችላል፤ ሆኖም የቦርዱ ሊቀመንበር መሆን አይችልም።

አንቀጽ ፫፻፴፰. የማህበሩ ዋና ሥራ አስኪያጅ ሥልጣንና ተግባር

፩/ ዋና ሥራ አስኪያጅ የማህበሩን ጠቅላላ የዕለት ተዕለት ሥራ ይመራል፤ በማህበሩ መመስረቻ ጽሁፍ ተቃራኒ ድንጋጌ ከሌለ በስተቀር፤ ከሦስተኛ ወገኖች ጋር በሚደረግ ግንኙነት ማህበሩን ይወክላል።

፪/ የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) አጠቃላይ አነጋገር እንደተጠበቀ ሆኖ፤ ዋና ሥራ አስኪያጅ የሚከተሉት ተግባራት ይኖሩታል፡-

- ሀ) የሚተላለፉ የገንዘብ ሰነዶችን በተለይም የንግድ ወረቀቶችን፣ የሚተላለፉ የግዴታ ምስክር ወረቀቶችን እና የሸቀጥ ማረጋገጫ ሰነዶችን የመፈረም፣ የማስተላለፍ፤
- ለ) በማህበሩ የመመስረቻ ጽሁፍ የተሰጡትን ተግባራት የማከናወን፤
- ሐ) በዳይሬክተሮች ቦርድ የሚሰጡትን ተግባራት የማከናወን፤ የቦርዱን ውሳኔዎች የማስፈጸም፤
- መ) የማህበሩን የሥራ ዕቅድ እና በጀት አዘጋጅቶ ለቦርድ የማቅረብ፤ ሲጸድቅ ተግባራዊ የማድረግ፤ እና
- ሠ) ለማህበሩ አስፈላጊ የሆኑ ሠራተኞችን የመቅጠር፣ የማስተዳደር እና የማሰናበት፡፡

አንቀጽ ፫፻፴፱. የሥራ አስኪያጁን ሥልጣን የመገደብ ውጤት

፩/ የሥራ አስኪያጁን ሥልጣን የሚገድቡ የዳይሬክተሮች ቦርድ ውሳኔዎች ወይም ሌሎች የውል ቃሎች በንግድ መዝገብ ውስጥ እስካልገቡ ድረስ ውጤት የሚኖራቸው በማህበሩ እና በሥራ አስኪያጁ መካከል ብቻ ይሆናል፡፡

፪/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) መሠረት ማህበሩ በሥራ አስኪያጁ ሥራ የሚገደደው በቅን ልቦና ከሥራ አስኪያጁ ጋር ውል የገቡ ሦስተኛ ወገኖችን ጥቅም ለመጠበቅ ሲባል ብቻ ነው።

አንቀጽ ፫፻፵. የማህበሩ ፀሐፊ

፩/ የአክሲዮን ማህበር ፀሐፊ ሊኖረው ይገባል፤ የፀሐፊው ቅጥርና ስንብት በሥራ አስኪያጁ አቅራቢነት በቦርዱ የሚጸድቅ ይሆናል።

፪/ የማህበሩ ፀሐፊ ተጠሪነት ለሥራ አስኪያጁ ይሆናል።

አንቀጽ ፫፻፵፩. የማህበሩ ፀሐፊ ሥልጣንና ተግባራት

የማህበሩ ፀሐፊ የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባራት ይኖሩታል፡-

፩/ የማህበሩን መረጃዎችና መዛግብት የማደራጀትና የመያዝ፤

፪/ ለሚመለከተው አካል ሪፖርቶችንና ሌሎች አስፈላጊ መረጃዎች በወቅቱ የመስጠት፤

፫/ ለባለአክሲዮኖችና ለሦስተኛ ወገኖች መረጃ የመስጠት፤

፬/ የባለአክሲዮኖችን እና የቦርዱ አባላትን ስብሰባዎች የማዘጋጀት፤

፭/ ቃለ ጉባዔዎችን ማዘጋጀትና አደራጅቶ የመያዝ፤ እና

፮/ በሥራ አስኪያጁ እና በማህበሩ የመመስረቻ ጽሁፍ የሚሰጡትን ሌሎች ተግባራት የማከናወን።

አንቀጽ ፫፻፵፪. የማህበሩ ፀሐፊ ተጠያቂነት

ተቃራኒ ስምምነት ቢኖርም፤ የማህበሩ ፀሐፊ በዚህ ሕግ ወይም በመመስረቻ ጽሁፍ የተመለከቱትን ድንጋጌዎች በመተላለፍ በማህበሩ፤ በባለአክሲዮኖች ወይም በሦስተኛ ወገኖች ላይ ለሚያደርሰው ጉዳት ኃላፊ ነው።

ክፍል ሦስት

ስለኦዲት እና ሥልጣን ባለው የመንግስት አካል

ስለሚደረግ ምርመራ

አንቀጽ ፫፻፵፫. ኦዲተሮችን ስለመሾም

፩/ ማንኛውም የአክሲዮን ማህበር አንድ ወይም ከአንድ በላይ ነጻና ገለልተኛ የሆኑ የውጭ ኦዲተሮች እና ተለዋጭ ኦዲተሮች ሊኖሩት ይገባል፤ ኦዲተሮችን

እና ተለዋጭ አዲተሮችን የሚሾመው የማህበሩ ጠቅላላ ጉባዔ ነው።

፪/ ከማህበሩ ዋና ገንዘብ ውስጥ ቢያንስ ሃያ በመቶ ድርሻ ያለው ባለአክሲዮን ወይም ባለአክሲዮኖች ራሳቸው የመረጡትን የውጭ አዲተር መሾም ይችላሉ።

፫/ በሕግ የሰውነት መብት የተሰጠው አካል አዲተር መሆን ይችላል፤

፬/ የመጀመሪያዎቹ አዲተሮች በፈራሚዎች ጉባዔ፤ ቀጣዮቹ ደግሞ በጠቅላላ ጉባዔ ይመረጣሉ።

አንቀጽ ፫፻፵፬ ስለ አዲተሮች የሥራ ዘመን

አዲተሮች በሥራ ላይ የሚቆዩት፡-

፩/ በፈራሚዎች ጉባዔ የተመረጡት የመጀመሪያው ጠቅላላ ጉባዔ እስከሚደረግ ድረስ፤

፪/ በጠቅላላ ጉባዔ የተመረጡት የሦስት የበጀት ዓመት ሒሳብ ማጠቃለያ ጊዜ ድረስ ነው።

አንቀጽ ፫፻፵፭. በአዲተርነት ለመሾም ብቁ የሚያደርጉ መስፈርቶች

፩/ የአክሲዮን ማህበር አዲተር ለመሆን የሚችለው ቀጥሎ የተመለከቱትን መስፈርቶች የሚያሟላ ሰው ነው፡-

ሀ) ከሚመለከተው አካል የሙያ ፈቃድ የተሰጠው፤

ለ) መልካም ሥነ-ምግባር ያለው፤

ሐ) የማህበሩ ባለአክሲዮን ወይም ሠራተኛ ያልሆነ፤

መ) በዚህ ሕግ አንቀጽ ፫፻፮ ንዑስ አንቀጽ (፮) በተመለከተው መሠረት ለማህበሩ ቅርብ ያለው ሰው ያልሆነ፤

ሠ) ሌሎች በሕግ ወይም በመመስረቻ ጽሁፍ የተቀመጡ መስፈርቶችን የሚያሟላ፤

፪/ የማታለል ድርጊት ካልተፈፀመ በስተቀር፤ በአዲተር የቀረበን ሪፖርት ጠቅላላ ጉባዔው ካፀደቀው በኋላ የዚህ አንቀጽ ድንጋጌዎች ተጥሰዋል በሚል ምክንያት ብቻ የፀደቀው ሪፖርት ውድቅ አይሆንም፡፡

አንቀጽ ፫፻፵፮. አዲተርን ስለመሻር

ጠቅላላ ጉባዔው በማንኛውም ጊዜ አዲተሮችን መሻር ይችላል፤ ሆኖም ያለበቁ ምክንያት የተሻረ አዲተር ከማህበሩ የጉዳት ካሳ መጠየቅ ይችላል።

አንቀጽ ፫፻፵፯. የአዲተሮች የሥራ ዋጋ

የአዲተሮች የሥራ ዋጋ ክፍያ የሚወሰነው በባለአክሲዮኖች ጠቅላላ ጉባዔ ነው።

አንቀጽ ፫፻፵፰. የአዲተሮች ኃላፊነት

በሌሎች የዚህ ሕግ ድንጋጌዎች እንዲሁም አግባብነት ባላቸው ሌሎች ሕጎች የተመለከተው እንደተጠበቀ ሆኖ የአዲተሮች ኃላፊነት የሚከተሉትን ያካትታል፡-

- ፩/ ተቀባይነት ያላቸውን የሒሳብ አያያዝ መርሆዎች መሠረት በማድረግ የመስራት፤
- ፪/ ትክክለኛ መረጃ የመስጠት፤
- ፫/ የማህበሩን ባለአክሲዮኖች በእኩል ዓይን የማየት፤
- ፬/ የሙያ ሥራ ምስጢር የመጠበቅ፤
- ፭/ በየዓመቱ የማህበሩን የንብረት ዝርዝር መዝገብ፤ የሒሳብ ሚዛን እንዲሁም የትርፍና ኪሳራ

መግለጫ፣ የሒሳብ መዘግብትና ሌሎች የፋይናንስ ሰነዶችን ትክክለኛነት የመመርመር እና የማረጋገጥ፣

፮/ በዳይሬክተሮች ቦርድ ለማህበሩ ጠቅላላ ጉባዔ የሚቀርብ ሪፖርት የማህበሩን አጠቃላይ ሁኔታ በትክክል የሚያሳይ መሆኑን የማረጋገጥ፣

፯/ በማህበሩ የመመስረቻ ጽሁፍ ወይም በጠቅላላ ጉባዔው የሚሰጡትን ሌሎች ተግባራትን የማከናወን።

አንቀጽ ፫፻፵፱. ለጠቅላላ ጉባዔው የሚቀርብ ሪፖርት

፩/ ኦዲተሮች በዳይሬክተሮች ቦርድ ለማህበሩ ጠቅላላ ጉባዔ በቀረበ ሪፖርት ላይ ያላቸውን አስተያየት የሚገልጽ ሪፖርት በጽሁፍ ለጠቅላላ ጉባዔ ማቅረብ አለባቸው፤ የሚያቀርቡት ሪፖርት ኦዲተሮቹ ሥራቸውን እንዴት እንዳከናወኑ ማሳየት ይኖርበታል።

፪/ ኦዲተሮች በዳይሬክተሮች ቦርድ የቀረበውን የሒሳብ ሪፖርት ጠቅላላ ጉባዔው እንዲያወድቀው ወይም ውድቅ እንዲያደርገው ሀሳብ ማቅረብ አለባቸው። ኦዲተሮች ስለትርፍ አከፋፈል ዳይሬክተሮቹ

ባቀረቡት ሀሳብ ላይ ለጠቅላላ ጉባዔው አስተያየታቸውን መስጠት አለባቸው።

፫/ ጠቅላላ ጉባዔው በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) የተጠቀሰው ሪፖርት ካልቀረበለት በስተቀር በሒሳብ ሚዛን መግለጫው ላይ መነጋገር የለበትም።

አንቀጽ ፫፻፶. ተገቢ ያልሆነ ተግባር መፈጸሙን

የማስታወቅ ግዴታ

፩/ አዲተሮች ሥራቸውን በሚያከናውኑበት ጊዜ ተገቢ ያልሆነ አሰራር ወይም በሕግ ወይም በመመስረቻ ጽሁፍ የተመለከተውን በመጣስ የተፈጸመ ድርጊት መኖሩን እንዳወቁ ማህበሩ ተቆጣጣሪ ቦርድ ካለው ለቦርዱ ከሌለው ደግሞ ለዳይሬክተሮች ቦርድ እና ጉዳዩ ከበድ ያለ በሆነ ጊዜ ለጠቅላላ ጉባዔው ማስታወቅ አለባቸው።

፪/ አዲተሮች ሥራቸውን በሚያከናውኑበት ጊዜ ወንጀል መፈጸሙን ያወቁ እንደሆነ አግባብ ላለው የመንግስት አካል ማስታወቅ አለባቸው።

አንቀጽ ፫፻፶፩. የማህበሩን ጠቅላላ ጉባዔ ስብሰባ

ስለመጥራት

፩/ ሕግ ወይም የማህበሩ መመስረቻ ጽሁፍ በሚጠይቀው መሠረት የዳይሬክተሮች ቦርድ ወይም ተቆጣጣሪ ቦርድ ጠቅላላ ጉባዔው እንዲሰበሰብ ጥሪ ሳያደርጉ የቀሩ እንደሆነ፤ ጥሪውን ኦዲተሮቹ ማድረግ አለባቸው።

፪/ ከማህበሩ ዋና ገንዘብ ውስጥ ቢያንስ አስር በመቶ ድርሻ ባላቸው ባለአክሲዮኖች ጥያቄ የቀረበላቸው እንደሆነ፤ ኦዲተሮች ጠቅላላ ጉባዔ እንዲሰበሰብ ጥሪ ማድረግ አለባቸው።

፫/ ኦዲተሮች ከአንድ በላይ ከሆኑ በማህበሩ መመስረቻ ጽሁፍ በተመለከተው መሠረት በጋራ ጠቅላላ ጉባዔ እንዲሰበሰብ ጥሪ ማድረግ ይችላሉ፤ አስፈላጊ መስሎ ሲታዩቸው ስብሰባው ከማህበሩ ዋና መሥሪያ ቤት ወይም በማህበሩ መመስረቻ ጽሁፍ ከተጠቀሰው ቦታ ውጭ እንዲደረግ መወሰን ይችላሉ።

፬/ በዚህ አንቀጽ ድንጋጌ መሠረት ኦዲተሮች ስብሰባ የጠሩ እንደሆነ የዕለቱን ስብሰባ አጀንዳ ያዘጋጃሉ፤ ስብሰባውን መጥራት ስለአስፈለገበት ምክንያትም ለጠቅላላ ጉባዔው በጽሁፍ ሪፖርት ያቀርባሉ፤ ከኦዲተሮቹ አንዱ ጉባዔውን በሰብሳቢነት ይመራል።

- ፭ / ጠቅላላ ጉባዔውን በመጥራት ወይም ባለመጥራት ላይ አዲተሮቹ ያልተስማሙ እንደሆነ፣ ከአዲተሮቹ አንዱ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፫) እና (፴) የተመለከተውን ሥልጣን ተግባራዊ ለማድረግ የማህበሩ ዋና መሥሪያ ቤት በሚገኝበት ቦታ ሥልጣን ላለው ፍርድ ቤት ማመልከት ይችላል።
- ፮/ በዚህ አንቀጽ መሠረት ሥራዎችን ለማከናወን የተደረገውን አስፈላጊ ወጪ ሁሉ መሸፈን አለበት።

አንቀጽ ፫፻፶፪. ስለአዲተሮች ሥልጣን

፩/ አዲተሮች አስፈላጊ መስሎ በታያቸዉ በማንኛውም ጊዜ ምርምራ ወይም ቁጥጥር ለማድረግ ወይም ማንኛውም መረጃ፣ ውል፣ መዝገብ፣ የሒሳብ ሰነድ፣ ቃለ ጉባዔ ወይም ሌላ ሰነድ እንዲቀርብላቸው ለመጠየቅ ይችላሉ፤ ጥያቄ የቀረበለት ሰው የተጠየቀውን መረጃ መስጠት አለበት።

፪/ በየዓመቱ በሚደረገውም ሆነ በሌላ ማናቸውም ጊዜ በሚጠራ የባለአክሲዮኖች ጉባዔ ላይ አዲተሮች መገኘት አለባቸው።

አንቀጽ ፫፻፶፫. የእናት የንግድ ማህበር ሒሳብን ስለመመርመር

በዚህ ሕግ ወይም በሌላ ማናቸውም ሕግ መሠረት የአንድ የእናት የንግድ ማህበር ሒሳብ ሲመረመር የተቀጥላ ማህበሩ የተጠቃለሉ ሒሳቦች መታየት ያለባቸው እንደሆነ አዲተሮች በተቀጥላው ማህበር ሰነዶች ላይ የሒሳብ ምርመራ ማድረግ አለባቸው።

አንቀጽ ፫፻፶፬. የአዲተሮች ተጠያቂነት

፩/ አዲተሮች ሥራቸውን በሚያከናውኑበት ጊዜ በማህበሩ፣ በባለአክሲዮኖችና በሦስተኛ ወገኖች ላይ ለሚፈጽሙት ጥፋት በፍትሐ ብሄር ሕግ መሠረት ኃላፊዎች ይሆናሉ።

፪/ ማንኛውም አዲተር ሆነ ብሎ የንግድ ማህበሩን አቋም በሚመለከት ትክክለኛ ያልሆነ ሪፖርት ያቀረበ ወይም ያረጋገጠ ወይም ወንጀል መፈጸሙን

እያወቀ ለሚመለከተው አካል ያላሳወቀ ወይም የሙያ ሥራ ምስጢር ያወጣ እንደሆነ አግባብ ባለው የወንጀል ሕግ መሠረት ተጠያቂ ይሆናል።

፫/ ማንኛውም ኦዲተር ሥራ ስለሚያቋርጥበት ሁኔታ በሕግ ወይም በውል የተመለከተውን በመተላለፍ ሥራውን በማቋረጡ ምክንያት በማህበሩ፣ በባለአክሲዮኖችና በሦስተኛ ወገኖች ላይ ለሚደርሰው ጉዳት ተጠያቂ ይሆናል።

አንቀጽ ፫፻፶፭. ባለአክሲዮኖች ባቀረቡት ጥያቄ መሠረት ስለከባንያው ሁኔታ የሚደረግ ምርመራ

፩/ ከማህበሩ ዋና ገንዘብ (ካፒታል) ቢያንስ አስር በመቶ ድርሻ ባላቸው ባለአክሲዮኖች ጥያቄ የቀረበለት እንደሆነ የንግድ እና ኢንዱስትሪ ሚኒስቴር ወይም አግባብ ያለው ሌላ የመንግስት መሥሪያ ቤት የማህበሩ ሥራ አመራር አነስተኛ የአክሲዮን ድርሻ ያላቸውን ማህበርተኞች ወይም ማህበሩን በሚጎዳ አካሄድን መከናወኑን እና አለመከናወኑን መርምረው ሪፖርት የሚያቀርቡ አንድ ወይም ከአንድ በላይ የሆኑ ኢንስፔክተሮች መሾም አለበት።

፪/ አመልካቹም ማመልከቻ ለቀረበለት አካል አስፈላጊ ናቸው የሚላቸውን ሰነዶች እና ሌላ ማስረጃ መጠቀም አለበት።

፫/ የምርመራውን ወጪ የሚሸፍኑት ጥያቄ አቅራቢዎቹ ናቸው፤ ሆኖም የምርመራው ውጤት የደረሰውን ጥቆማ ትክክለኛነት የሚያስረዳ ሆኖ ከተገኘ ማህበሩ ለጥያቄ አቅራቢዎቹ ለምርመራው ያወጡትን ገንዘብ መመለስ ይኖርበታል።

አንቀጽ ፫፻፶፮. የግዴታ ምርመራ

የማህበሩ ጠቅላላ ጉባዔ ወይም ፍርድ ቤት ማህበሩ ላይ ምርመራ እንዲደረግ የንግድ እና ኢንዱስትሪ ሚኒስቴርን ወይም በሕግ ሥልጣን የተሰጠውን ሌላ የመንግስት አካልን መጠየቅ ይችላሉ፤ ጥያቄው የቀረበለት አግባብ ያለው መሥሪያ ቤት ምርመራ የሚያከናውኑ አንድ ወይም ከአንድ በላይ ኢንስፔክተሮችን መሾም አለበት።

አንቀጽ ፫፻፶፯. አግባብ ያለው የመንግስት አካል በራሱ

አካላዊነት ስለሚያደርገው ምርመራ

የንግድ እና ኢንዱስትሪ ሚኒስቴር ወይም በሕግ ሥልጣን የተሰጠው ሌላ የመንግስት አካል፡-

- ፩/ በማህበሩ ገንዘብ ጠያቂዎች ላይ የማታለል ድርጊት ስለመፈፀሙ ወይም ሊፈፀም የሚችል ስለመሆኑ፤
- ፪/ የተወሰኑ ባለአክሲዮኖችን መብት የሚጎዳ ድርጊት ስለመፈፀሙ፤
- ፫/ ሕገ ወጥ የሆነ ወይም የማታለል ድርጊት ያለበት አሰራር በማህበሩ ውስጥ ስለመኖሩ፤ ወይም
- ፬/ የወንጀል ድርጊት ስለመፈፀሙ፤ የሚያሳይ በቂ መረጃ መኖሩን ካመነ ምርመራ እንዲካሄድ አንድ ወይም ከአንድ በላይ የሆኑ ኢንስፔክተሮችን መሾም ይችላል።

አንቀጽ ፫፻፶፰. በእናትና በተቀጥላ ማህበራት ጉዳዮች

ላይ ኢንስፔክተሮች ስላላቸው ሥልጣን

በዚህ ሕግ አንቀጽ ፫፻፶፭ ፣ ፫፻፶፮ ወይም ፫፻፶፯ መሠረት ምርመራ እንዲያካሄዱ የተመረጡት ኢንስፔክተሮች እናት ወይም ተቀጥላ ማህበሩ ካልተመረመረ የማህበሩን የሥራ አካሄድ በተሟላ ሁኔታ ለመመርመር የማይቻል መሆኑን ካመኑና ይህንኑ ለሾማቸው የመንግስት አካል ሪፖርት ካደረጉ ይኸው አካል ምርመራው እናት ወይም

ተቀጥላ ማህበሩን እንዲጨምር ትዕዛዝ መስጠት ይችላል።

አንቀጽ ፫፻፵፱. ምርመራ የሚደረግበት ማህበር ስላለበት

ግዴታ

፩/ ምርመራ እንዲደረግበት ትዕዛዝ የደረሰው ማህበር የዳይሬክተሮች ቦርድ፣ ካለ የተቆጣጣሪ ቦርድ፣ ሥራ አስኪያጆች፣ የማህበሩ ፀሐፊ ወይም ሌሎች የሥራ ኃላፊዎች እና እንደራሴዎች ኢንሰፔክተሮች የሚጠይቋቸውን መዛግብትና ሰነዶች ማቅረብና ለሚጠይቋቸው ጥያቄዎች የተሟላ መልስ መስጠት አለባቸው።

፪/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) የተጠቀሱት የማህበሩ ኃላፊዎች ኢንሰፔክተሮች ሥራቸውን በአግባቡ እንዳያከናውኑ መሰናክል የሆኑ እንደሆነ ኢንሰፔክተሮች ለሾማቸው አካል ሪፖርት ያቀርባሉ፤ ሪፖርቱ የቀረበለት አካል አግባብነት ባለው ሕግ መሠረት የወንጀል ክስ እንዲቀርብ ጉዳዩን ለሚመለከተው አካል ማሳወቅ አለበት።

፫/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፪) የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ ሪፖርት የቀረበለት አካል ምርመራውን በማናቸውም

ሁኔታ የማድረግ ሥልጣኑ እንደተጠበቀ ሆኖ፣ ዝርዝር በልዩ ሕግ በሚወሰነው መሠረት አስተዳደራዊ እርምጃ መውሰድ ይችላል።

አንቀጽ ፫፻፳. የኢንሰፔክተሮች ሪፖርት

፩/ በማህበሩ ላይ ምርመራው እንዲካሄድ ትዕዛዝ የሰጠው አካል ኢንሰፔክተሮቹ ያቀረቡትን ሪፖርት አንድ ቅጂ፡-

ሀ) ለተመረመረው ማህበር፣

ለ) እንዲመረመር ላመለከቱት ባለአክሲዮኖች፣ ወይም

ሐ) ምርመራውን ያዘዘው ፍርድ ቤት ከሆነ ላዘዘው ፍርድ ቤት፣ ይልካል።

፪/ በማህበሩ ላይ ምርመራ እንዲካሄድ ትዕዛዝ የሰጠው አካል በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) በቀረበው ሪፖርት ተገቢ ያልሆኑ ተግባራት መፈጸማቸውን ካረጋገጠ አስፈላጊውን የእርምጃ እርምጃ መውሰድ አለበት።

አንቀጽ ፫፻፳፩. ስለባለአክሲዮኖች የትውስት ስም

፩/ ንግድና ኢንዱስትሪ ሚኒስቴር ወይም ሥልጣን ያለው የመንግስት አካል በአክሲዮን መዝገቡ ላይ የተጻፉ ባለአክሲዮኖች ማህበሩን በእርግጥ ለሚቆጣጠሩት እና ከውስጡ የገንዘብ ጥቅም ላላቸው ሰዎች ስማቸውን ያዋሱ ስለመሆኑ በቂ ምክንያት ያለው እንደሆነ፤ የአክሲዮኖቹ ትክክለኛ ባለሀብቶች እነማን እንደሆኑ ለማወቅ ምርመራ የሚያደርጉ ኢንሰፐክተሮችን መጾም ይችላል።

፪/ ንግድና ኢንዱስትሪ ሚኒስቴር ወይም ሥልጣን ያለው የመንግስት አካል ቢያንስ ከማህበሩ ዋና ገንዘብ አስር በመቶ ድርሻ ያላቸው ባለአክሲዮኖች ጥያቄ ካቀረቡ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) መሠረት ምርመራ እንዲደረግ ማዘዝ ይችላል።

ምዕራፍ አምስት
ስለማህበሩ ጉባዔዎች

ክፍል አንድ
ጠቅላላ ድንጋጌዎች

አንቀጽ ፫፻፷፪. ጠቅላላ ደንብ

፩/ የባለአክሲዮኖች ጠቅላላ ጉባዔ ሁሉም ባለአክሲዮኖች የሚሳተፉበት የማህበሩ ክፍተኛ ውሳኔ ሰጭ አካል ነው።

፪/ በዓመታዊ ጠቅላላ ጉባዔ ላይ ባለአክሲዮኖች በአካል በመገኘት ወይም በኤሌክትሮኒክ ዘዴ ወይም ሁሉም ባለአክሲዮኖች የተስማሙ እንደሆነ ስብሰባ ማድረግ ሳያስፈልግ ለውሳኔ በቀረበ ጉዳይ ላይ ሀሳባቸውን በጽሁፍ ወይም በኤሌክትሮኒክ ዘዴ በመግለጽ ውሳኔ ማስተላለፍ ይችላሉ።

አንቀጽ ፫፻፷፫. ከባለአክሲዮንነት የሚመነጨ መብቶች

፩/ በዚህ ሕግ አንቀጽ ፫፻፺፩ ንዑስ አንቀጽ (፩) ላይ የተደነገገው ቢኖርም አንድ ባለአክሲዮን በራሱ ፈቃድ ካልሆነ በስተቀር በባለአክሲዮንነቱ ያገኛቸው መብቶች ቀሪ አይሆኑም።

፪/ ከባለአክሲዮንነት የሚመነጨ መብቶች የሚባሉት በሕግ ወይም በማህበሩ መመስረቻ ጽሁፍ መሠረት በጠቅላላ ጉባዔው ወይም በዳይሬክተሮች ቦርድ ውሳኔ ላይ ጥገኛ ያልሆኑ የማህበሩ አባል የመሆን፣ በስብሰባ የመካፈል፣ ድምፅ የመስጠት፣ የማህበሩን ውሳኔ የመቃወም፣ ትርፍና ማህበሩ ሲፈረስ

በመጨረሻ በሚደረገው የሒሳብ ማጣራት ጊዜ ከማህበሩ ሀብት ድርሻ የመካፈልና የመሳሰሉት መብቶች ናቸው።

አንቀጽ ፫፻፳፬. አናሳ ባለአክሲዮኖችን ከጉዳት ስለመጠበቅ

ልዩ ጥቅም የሚያሰጡ የአክሲዮን መደቦችን ስለመፍጠር የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ ጠቅላላ ጉባዔ ለተወሰኑ ማህበርተኞች ያልተገባ ጥቅም የማስገኘት ውጤት ሊኖረው እንደሚችል ግልጽ የሆነ ውሳኔ ማስተላለፍ አይችልም።

አንቀጽ ፫፻፳፭. የጉባዔዎች ዓይነት

- ፩/ የባለአክሲዮኖች ጉባዔዎች ጠቅላላ ወይም ልዩ ለመሆን ይችላሉ።
- ፪/ ጠቅላላ ጉባዔዎች መደበኛ ወይም አስቸኳይ ይሆናሉ፤ እነዚህም ልዩ ልዩ መደብ ያላቸው ባለአክሲዮኖች በሙሉ ሊሳተፉባቸው የሚችሉ ናቸው።
- ፫/ በልዩ ጉባዔ የሚሳተፉት በሚመለከተው መደብ ውስጥ የሚወድቁ ባለአክሲዮኖች ብቻ ናቸው።

አንቀጽ ፫፻፳፯. የማህበሩ ጉባዔ ጥሪ

፩/ የጠቅላላ ጉባዔ ጥሪ የሚያደርጉት እንደነገሩ ሁኔታ የዳይሬክተሮች ቦርድ፣ የተቋቋመ እንደሆነ ተቆጣጣሪ ቦርድ፣ አዲተሮች፣ ሒሳብ አጣሪዎች ወይም ፍርድ ቤት ናቸው።

፪/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) ሥር የተመለከተው ቢኖርም የንግድ እና ኢንዱስትሪ ሚኒስቴር ወይም አግባብ ያለው ሌላ የመንግስት አካል ጉዳዩ አንገብጋቢ ሆኖ ሲያገኘው እና በዚህ አንቀጽ በንዑስ አንቀጽ (፩) መሠረት ስብሰባ መጥራት የማይቻል ወይም ረጅም ጊዜ የሚወስድ ከሆነ በጉዳዩ ያገባኛል በሚል ማንኛውም ሰው ጥያቄ ወይም በራሱ ተነሳሽነት ጉባዔ ሊጠራ ይችላል፤ ሆኖም ጉባዔ እንዲጠራ ጥያቄ የቀረበው የማህበሩን ዋና ገንዘብ አስር በመቶ ወይም ከዚያ በላይ በሚወክሉ ባለአክሲዮኖች ከሆነ የንግድ እና ኢንዱስትሪ ሚኒስቴር ወይም አግባብ ያለው ሌላ የመንግስት አካል ጉባዔ የመጥራት ግዴታ አለበት።

፫/ ከማህበሩ ዋና ገንዘብ ቢያንስ አምስት በመቶ ድርሻ ያላቸው ባለአክሲዮኖች የማህበሩ ዋና መሥሪያ ቤት

በሚገኝበት ቦታ ሥልጣን ላለው ፍርድ ቤት ጥያቄ ሲያቀርቡና ፍርድ ቤቱ ጥያቄው ተገቢ ነው ብሎ ሲያምን ጠቅላላ ጉባዔ እንዲሰበሰብ ጥሪ የሚያደርግና አጀንዳ የሚያዘጋጅ ተወካይ ሊሰይም ይችላል።

አንቀጽ ፫፻፳፯. የጉባዔው አጠራር ሁኔታ

፩/ ማህበሩ በመመስረቻ ጽሁፍ ጠቅላላ ጉባዔ የሚጠራበትን አስተማማኝና ውጤታማ የሆነ ጥሪ ማድረጊያ ዘዴ ለመወሰን ይችላል፤ ይህ ሆኖ ባልተገኘ ጊዜ ለጉባዔዎች ሁሉ የሚደረጉ ጥሪዎች አገር አቀፍ ስርጭት ባለው ጋዜጣ አማካኝነት ይሆናል።

፪/ ሁሉም አክሲዮኖች በባለአክሲዮኖች ስም ተመዝግበው በሚገኙባቸው ማህበሮች በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) በተመለከቱት ማስታወቂያዎች ፋንታ ጥሪው በማህበሩ ወጪ ለአገልግሎት ለሚላክ የተመዘገበ ደብዳቤ፣ ማህበርተኛው ለዚሁ ዓላማ ለማህበሩ በሰጠው ኢሜይል ወይም ሌላ አስተማማኝ የኤሌክትሮኒክ ዘዴ ሊደረግ ይችላል።

፫ / ማህበሩ ላምጨው በሚል የወጡ አክሲዮኖች ቢኖሩትም በስም የተመዘገበ አክሲዮን ያለው ባለአክሲዮን የስብሰባ ጥሪዎች በተመዘገበ ደብዳቤ ወይም በኢሜይል ወይም በሌላ አስተማማኝ የኤሌክትሮኒክ ዘዴ እንዲደርሱት ለኩባንያው በጽሁፍ ጥያቄ ካቀረበ የስብሰባ ጥሪዎች በራሱ ወጭ በጠየቀበት አኳኋን ሊላኩለት ይችላሉ።

አንቀጽ ፫፻፳፰. ምልዓተ ጉባዔ ባለመሟላቱ በድጋሚ

የሚደረግ የመደበኛ ጉባዔ ጥሪ

ምልዓተ ጉባዔ ባለመሟላቱ መደበኛ ጠቅላላ ጉባዔው መሰብሰብ ሳይችል የቀረ እንደሆነ ለሁለተኛ ጊዜ ጠቅላላ ጉባዔው እንዲሰበሰብ የሚደረገው ጥሪ የሚደረገው የመጀመሪያው ጉባዔ በተጠራበት አኳኋን እና የጊዜ ገደብ ነው።

አንቀጽ ፫፻፳፱. ምልዓተ ጉባዔ ባለመሟላቱ በድጋሚ

የሚደረግ የአስቸኳይ ወይም የልዩ ጉባዔ ጥሪ

አስቸኳይ ወይም ልዩ ጉባዔ አስፈላጊው ምልዓተ ጉባዔ ባለመሟላቱ ምክንያት ሳይሰበሰብ የቀረ እንደሆነ ሁለተኛ ስብሰባ አስፈላጊ ሆኖ ከተገኘም ሦስተኛ ስብሰባ

በአንድ ሳምንት ልዩነት ውስጥ በአንቀጽ ፫፻፳፯ እና ፫፻፳፮ በተመለከተው መሠረት መጠራት አለበት።

አንቀጽ ፫፻፸. የጉባዔው የማስታወቂያ ጊዜ

ጠቅላላ ወይም ልዩ ጉባዔ እንዲሰበሰብ የሚደረገው የመጀመሪያው ጥሪ ስብሰባው ከሚደረግበት ቀን ሃያ አራት ቀናት በፊት መደረግ አለበት።

አንቀጽ ፫፻፸፩. በጉባዔው ጥሪ ማስታወቂያ ላይ የሚገለጹ ጉዳዮች

፩/ የጉባዔው የጥሪ ማስታወቂያ የማህበሩን ስምና ዓይነት፣ የማህበሩን ዋና ገንዘብ፣ የምዝገባ ቁጥር፣ ዋና መሥሪያ ቤቱ የሚገኝበትን ቦታ፣ ለአምጪው በሚል የተጻፈባቸው አክሲዮኖች ካሉ የሚቀመጡበትን ቦታና ጊዜ፣ የስብሰባውን ጊዜና ቦታ እንዲሁም ለስብሰባው የሚቀርቡ አጀንዳዎችን መያዝ አለበት።

፪/ ምልዓተ ጉባዔ ባለመሟላቱ ምክንያት በድጋሚ የሚደረግ የስብሰባ ጥሪ ማስታወቂያ በዚህ አንቀጽ

በንዑስ አንቀጽ (፩) ሥር ከተመለከቱት በተጨማሪ ጉባዔው ሳይካሄድ የቀረበትን ቀን መጥቀስ አለበት።

አንቀጽ ፫፻፸፪. አጀንዳ

፩/ በዚህ ሕግ አንቀጽ ፫፻፷፮ ንዑስ አንቀጽ (፩) እና (፪) መሠረት ፍርድ ቤት ወይም የሚመለከተው የመንግስት አካል ጉባዔ ስለሚጠራበት ሁኔታ የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ የጉባዔውን አጀንዳ የሚያዘጋጀው ጥሪ አድራጊው ነው።

፪/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) የተመለከተው ቢኖርም ከማህበሩ ዋና ገንዘብ አምስት በመቶ ድርሻ ያላቸው ባለአክሲዮኖች ተጨማሪ አጀንዳ እንዲያዘጋጁ የማድረግ መብት አላቸው፤ ጥያቄያቸውን በተቻለ መጠን የሰብሰባ ጥሪ ከመደረጉ በፊት ካልሆነም በአንቀጽ ፫፻፸፪ መሠረት የሰብሰባ ጥሪ በተደረገ በሦስት ቀናት ውስጥ ሰብሰባውን ለጠራው አካል በጽሁፍ ማቅረብ አለባቸው።

፫ / በሕግ ወይም በማህበሩ የመመስረቻ ጽሁፍ ተቃራኒ ድንጋጌ ከሌለ በስተቀር በአጀንዳው ውስጥ ያልተካተተ ማንኛውም ጉዳይ በጉባዔው ውይይት ሊደረግበት አይችልም፤ በአጀንዳነት ባይያዝም ጉባዔው ዳይሬክተሮችን ለመሾምና ለመሻር ይችላል።

፬ / ምልዓተ ጉባዔ ባለመሟላቱ በዚህ ሕግ አንቀጽ ፫፻፷፰ እና ፫፻፷፱ በተመለከቱት ድንጋጌዎች መሠረት በተከታታይ በሚደረጉ የስብሰባ ጥሪዎች መነሻነት የተሰበሰቡ ጉባዔዎች ለመወያየት የሚችሉት ለመጀመሪያው ጉባዔ በተያዘው አጀንዳ ላይ ብቻ ነው።

አንቀጽ ፫፻፸፫. የባለአክሲዮኖች ወኪል

፩ / አንድ ባለአክሲዮን በጉባዔው ስብሰባ ላይ መሳተፍ ካልቻለ በወኪል አማካኝነት መሳተፍና ድምፅ መስጠት ይችላል፤ ባለአክሲዮኑ በጉባዔው ላይ ወኪል እንዲገኝ ካደረገ ራሱ ለመሳተፍና ድምፅ ለመስጠት አይችልም።

፪ / የአንድ አክሲዮን ወይም የአክሲዮኖች የጋራ ባለሀብቶች፤ የአክሲዮኖች የአላባ ጥቅም ሰጭና

መያዣ የተቀበለ ገንዘብ ጠያቂ ወኪል በሚመለከት የዚህ ሕግ አንቀጽ ፪፻፸ እና ፪፻፸፩ ድንጋጌዎች ተፈጻሚ ይሆናል።

አንቀጽ ፫፻፸፬. ውሳኔ ለማሳለፍ መሟላት ያለባቸው

ሁኔታዎች

፩/ ማንኛውም ጉባዔ ውሳኔ ማሳለፍ የሚችለው ምልዓተ ጉባዔው የተሟላ ሲሆንና በጉባዔው ከተገኙት ባለአክሲዮኖች የአብላጫውን የድምፅ ድጋፍ ሲያገኝ ነው።

፪/ ለሚተላለፉት ውሳኔዎች መሟላት ያለበት ምልዓተ ጉባዔ የሚሰላው የማህበሩን ዋና ገንዘብ (ካፒታል) ካቋቋሙት አክሲዮኖች አንጻር ሆኖ ለአያንዳንዱ የጉባዔ ዓይነት በዚህ ሕግ በተወሰነው መሠረት ነው፤ በሚካሄዱ ጉባዔዎች ሁሉ አስፈላጊው ምልዓተ ጉባዔ የሚታሰበው በሕግ መሠረት ድምፅ የመስጠት መብት የሌላቸው አክሲዮኖች ከተቀነሱ በኋላ ቀሪዎቹ አክሲዮኖች በማህበሩ ዋና ገንዘብ

ውስጥ ባላቸው ድርሻ ወይም መዋጮ መሠረት ነው።

፫/ የባለአክሲዮኖች ጉባዔ ለማድረግ የሚያስፈልገውን ምልዓተ ጉባዔና ውሳኔ ለማሳለፍ የሚያስፈልገውን የድምፅ ብልጫ የሚመለከቱትን የዚህ ሕግ ድንጋጌዎች በማህበሩ መመስረቻ ጽሁፍ መለወጥ አይችልም።

አንቀጽ ፫፻፸፭. ማህበሩ መልሶ የገዛቸው አክሲዮኖች

ድምፅ የመስጠት መብት የማያስገኙ ስለመሆኑ

ማህበሩ በዚህ ሕግ አንቀጽ ፪፻፸፮ ድንጋጌ መሠረት መልሶ በገዛቸው አክሲዮኖች ድምፅ መስጠት አይችልም።

አንቀጽ ፫፻፸፮. የአክሲዮኖች መመዝገቢያ ጊዜ

ስም የተጻፈባቸው አክሲዮኖች ባለሀብቶች በማህበሩ መዝገብ የሚጻፉበትና ይህ ሕግ ከመውጣቱ በፊት የወጡ ለአምጭው ተብሎ የተጻፈባቸውን አክሲዮኖች የያዙ ባለአክሲዮኖች በጉባዔው ላይ ለመሳተፍ እንዲችሉ አክሲዮኖቹ በማህበሩ እንዲቀመጡ የሚደረግበት ጊዜ በመመስረቻ ጽሁፍ ላይ ሊወሰን ይችላል።

አንቀጽ ፫፻፸፯. የውክልና ሥልጣን

፩/ የውክልና ሥልጣን ቅጽ ይዘት፣ ውክልናው የሚቀመጥበት ቦታና ጊዜ የሚወሰነው በዳይሬክተሮች ቦርድ ነው፤ ሆኖም የጊዜ ገደብ ስብሰባው ከሚጀመርበት ከሦስት ቀናት በፊት መጠናቀቅ አይችልም።

፪/ በባለአክሲዮኖች ጠቅላላ ጉባዔ ለመሳተፍ የሚሰጥ ውክልና በሰነዶች ማረጋገጫና ምዝገባ ኤጀንሲ ወይም ሌላ አግባብነት ባለው ተቋም መረጋገጥ ግዴታ አይደለም።

አንቀጽ ፫፻፸፰. የጉባዔው ተሳታፊዎች መመዝገቢያ ሰነድ

፩/ በኢያንዳንዱ ጉባዔ ላይ ባለአክሲዮኖች በጉባዔው ላይ መገኘታቸውን የሚያስረዳ የተሳታፊዎች መመዝገቢያ ሰነድ መኖር አለበት፤ ሰነዱም በስብሰባው የተገኙትን ወይም ወኪል የላኩትን ባለአክሲዮኖች ስምና አድራሻቸው፣ ኢያንዳንዱ ባለአክሲዮን ያለውን የአክሲዮን መጠንና

የሚሰጠውን የድምፅ ቁጥር የሚያሳይ ዝርዝር መያዝ አለበት።

፪/ የተሳታፊዎች መመዝገቢያ ሰነድ በስብሰባው መጀመሪያ ላይ በጉባዔው በአካል የተገኙ ባለአክሲዮኖች ወይም ወኪሎች የፈረመብት ስለመሆኑ በማህበሩ ፀሐፊ መረጋገጥ አለበት።

አንቀጽ ፫፻፸፱. የጉባዔው ሰብሳቢ

፩/ የማህበሩ የዳይሬክተሮች ቦርድ ሰብሳቢ የጉባዔው ሰብሳቢ ይሆናል፤ ሰብሳቢው በማይኖርበት ጊዜ ምክትል ሰብሳቢ፣ ምክትል ሰብሳቢ በማይኖርበት ጊዜ ከዳይሬክተሮች መካከል በሹመት ቀደምትነት ያለው፣ ቀደምትነት ያለው በማይኖርበት ጊዜ ደግሞ ጠቅላላ ጉባዔው የሚመርጠው ሰው ሰብሳቢ ይሆናል።

፪/ ጉባዔው የተጠራው በማህበሩ ተቆጣጣሪ ቦርድ፣ በአዲተሮች፣ በፍርድ ቤት በተሾመ ሰው፣ በሕግ በተፈቀደለት ሌላ የመንግስት ባለሥልጣን ወይም በመጨረሻው ሒሳብ አጣሪ የሆነ እንደሆነ የጉባዔው ሰብሳቢ የሚሆነው ጥሪ ያደረገው አካል ነው።

አንቀጽ ፫፻፹. የጉባዔው ድምፅ ቆጣሪዎች

፩/ ፈቃደኛ ከሆኑ በባለአክሲዮንነትም ሆነ በወኪልነት ስም በጉባዔው ስብሰባ ላይ ከተገኙት ውስጥ ከፍተኛ ድርሻ ባላቸው አባላት መካከል በሚደረግ በስምምነት የተወሰኑት ባለአክሲዮኖች ድምፅ ቆጣሪ ይሆናሉ።

፪/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) መሠረት የድምፅ ቆጣሪ መሆን የሚችሉት ባለአክሲዮኖች ፈቃደኛ ካልሆኑ ወይም በጉባዔው የተገኙት ባለአክሲዮኖች ሌላ ሰው መምረጥ ከፈለጉ ስብሰባው እንደተጀመረ የድምፅ ቆጠራውን ለማድረግ የሚያስፈልጉ ድምፅ ቆጣሪዎችን መምረጥ አለባቸው።

፫/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) እና (፪) የተደነገገው ቢኖርም በኤሌክትሮኒክ ዘዴ የሚደረግ ስብሰባን ድምፅ ለመቁጠር አስተማማኝ የሆነ የድምፅ ቆጠራን ለማድረግ የሚያስችል ቴክኖሎጂን መጠቀም ይቻላል።

አንቀጽ ፫፻፹፩. የማህበሩን ሰነዶች የማየት ወይም የመውሰድ መብት

፩/ ማንኛውም ባለአክሲዮን ከዚህ ቀጥሎ የተመለከቱትንና በማህበሩ ጽህፈት ቤት የሚገኙትን ሰነዶች በማንኛውም ጊዜ የማየት እና ቅጂዎችን የመውሰድ መብት አለው፡-

ሀ) የማህበሩን የሒሳብ ሚዛን፣ የትርፍና ኪሳራ መግለጫ እንዲሁም የንብረት ዝርዝር መዝገብ፤

ለ) ባለፉት የመጨረሻ ሦስት ተከታታይ ዓመታት በዳሬክተሮች ቦርድና በኦዲተሮች ለጠቅላላ ጉባዔዎች የቀረቡ ሪፖርቶችን፤

ሐ) የጉባዔዎችን ቃለ ጉባዔና በጉባዔው የተሳተፉ ባለአክሲዮኖችን መመዝገቢያ ሰነድ፤

መ) ለጉባዔ የሚቀርበውን የውሳኔ ሀሳብ፤

ሠ) በዚህ ሕግ አንቀጽ ፫፻፲፩ ሥር የተመለከተውን ለማህበሩ ቅርበት ያላቸው ሰዎች መዝገብ፤

ረ) በበጀት ዓመቱ በማህበሩ ውስጥ ከፍተኛ ክፍያ ይከፈለው የነበረውን ሠራተኛ ስምና የተከፈለውን ጠቅላላ ክፍያ መጠን የሚያሳየውን ሰነድ፤

ሸ) የማህበሩን ባለአክሲዮኖች ዝርዝር የያዘውን ሰነድ።

፪/ ማንኛውም ባለአክሲዮን በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) የተመለከቱትን ሰነዶች ለማየት ወይም ቅጂ ለመውሰድ ያቀረበው ጥያቄ በማህበሩ ተቀባይነት ካላገኘ ለንግድ እና ኢንዱስትሪ ሚኒስቴር ወይም አግባብ ላለው ሌላ የመንግስት አካል በማመልከት ሰነዶቹን የማየት እና ቅጅ የመውሰድ መብት አለው።

፫/ ያልተከፋፈሉ አክሲዮኖችን በጋራ የያዙ ባለአክሲዮኖችና አክሲዮኖችን በአላባ ወይም በመያዣ የተቀበሉ ገንዘብ ጠያቂዎች በዚህ አንቀጽ የተመለከቱ የማህበሩን ሰነዶች ቅጅ የማግኘት መብት አላቸው።

አንቀጽ ፫፻፹፪. ተጨማሪ መረጃ የማግኘት መብት

፩/ አንድ ባለአክሲዮን በአንቀጽ ፫፻፹፩ እና በሌሎች የዚህ ሕግ ድንጋጌዎች ከተመለከቱት በተጨማሪ በጠቅላላ ጉባዔ አጀንዳ ተደርጎ በቀረበ ጉዳይ ላይ ከድምዳሜ ለመድረስ የሚያስፈልገውን ተጨማሪ መረጃ

ለጉባዔው እንዲቀርብ የጠየቀ እንደሆነ ቦርዱ አስፈላጊውን መረጃ ለጉባዔው መስጠት አለበት፤ ሆኖም መረጃው ይፋ መደረጉ በሕግ የተከለከለ ከሆነ ወይም በቦርዱ እይታ ማህበሩ ላይ ከባድ ጉዳት የሚያደርስ ከሆነ ቦርዱ መረጃውን ይፋ ማድረግ የለበትም፡፡

፪/ ቦርዱ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) መሠረት መረጃ ያልሰጠ እንደሆነ ጥያቄ አቅራቢው ባለአክሲዮን ክስ ማቅረብ ይችላል፤ መረጃውን ይፋ ላለማድረግ በቂ ምክንያት ያለው መሆኑን ማህበሩ ካላስረዳ በስተቀር፤ ክስ የቀረበለት ፍርድ ቤት ቦርዱ የተጠየቀውን መረጃ እንዲሰጥ ትዕዛዝ መስጠት አለበት፡፡

፫/ ማህበሩ የአንድ የተዛመዱ ማህበሮች ቡድን አባል የሆነ እንደሆነ መረጃ የመስጠት ግዴታው ማህበሩ ከተቀሩት የቡድኑ አባላት ጋር ያለውን ግንኙነት ጭምር ያካትታል፤ ማህበሩ እናት ማህበር ከሆነ ወይም በቀጥታም ሆነ በተዘዋዋሪ ሌሎች ማህበሮችን የሚቆጣጠር ከሆነ መረጃ የመስጠት ግዴታው የቡድኑ አባላትን ሒሳቦች እንዲሁም

ስለተቀጥላዎቹ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) መሠረት መቅረብ ያለበትን መረጃ ያካትታል።

አንቀጽ ፫፻፹፫. የባለአክሲዮኖች ድምፅ የመስጠት መብት

፩/ መደበኛ ወይም ትርፍ ብቻ የሚያስገኙ አክሲዮኖችን ለያዘ ባለአክሲዮን ድምፅ የሚሰጠው ዋጋ ወይም ክብደት የሚወሰነው በማህበሩ ዋና ገንዘብ ውስጥ ባለአክሲዮኑ ባለው ድርሻ መጠን ይሆናል።

፪/ በሕግ መሠረት ድምፅ የመስጠት መብትን የሚያሳጡ ሁኔታዎች ከሌሉ በስተቀር እያንዳንዱ አክሲዮን ቢያንስ አንድ ድምፅ የመስጠት መብት ይሰጣል።

አንቀጽ ፫፻፹፬. ድምፅ የመስጠት ገደብ

አክሲዮኖች የሚሰጡት ከፍተኛ የድምፅ ቁጥር በማህበሩ መመስረቻ ጽሁፍ ሊገደብ ይችላል፤ ሆኖም ድምፅ የመስጠት ገደብ በሁሉም የአክሲዮኖች መደቦች

ላይ ልዩነት ሳይደረግ በእኩልነት ተፈጻሚ መሆን ይኖርበታል።

አንቀጽ ፫፻፹፮. የጥቅም ግጭት

፩/ ማንኛውም ባለአክሲዮን ስለራሱ ወይም ሦስተኛ ወገንን ወክሎ ከማህበሩ ጋር የጥቅም ግጭት በሚያስነሱ ጉዳዮች ላይ ድምፅ መስጠት አይችልም።

፪/ በተለይም የዳይሬክተሮች ቦርድ አባላት ባለአክሲዮን ቢሆኑም የራሳቸውን ሀላፊነት፣ ተጠያቂነት እንዲሁም በማህበሩ እና በራሳቸው ጥቅም መካከል በቀጥታም ሆነ በተዘዋዋሪ ግጭት በሚያስነሱ ጉዳዮች ላይ ድምፅ መስጠት አይችሉም።

፫/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) እና (፪) መሠረት ድምፅ የመስጠት መብት የማያሰጡ አክሲዮኖችም ቢሆኑ የጉባዔውን ምልዓተ ጉባዔ መሟላት አለመሟላቱን ለመወሰን ቁጥር ውስጥ ይገባሉ።

፬/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) እና (፪) የተመለከተውን ድንጋጌ በመተላለፍ ድምፅ ከመስጠት መቆጠብ የነበረባቸው ባለአክሲዮኖች ድምፅ በመስጠታቸው ምክንያት የማህበሩን ጥቅም የሚጻረር ውሳኔ ከተላለፈ በዚህ ሕግ አንቀጽ ፫፻፺፩ መሠረት ውሳኔውን መቃወም ይቻላል።

አንቀጽ ፫፻፹፮. ድምፅን በነጻነት የመስጠት መብትን መገደብ የማይቻል ስለመሆኑ

በባለአክሲዮኖች ጉባዔ ውስጥ ድምፅን በነጻነት የመስጠት መብትን የሚገደብ ወይም የመገደብ ውጤት ያለው ማንኛውም የውል ቃል ዋጋ አይኖረውም።

አንቀጽ ፫፻፹፯. ቃለ ጉባዔ

፩/ የጉባዔ ውይይት በቃለ ጉባዔ መያዝ አለበት፤ ቃለ ጉባዔው በስብሰባው ላይ በተገኙት ዳይሬክተሮች እና በማህበሩ ፀሐፊ ከተፈረመበት በኋላ በቃለ ጉባዔ መዝገብ ይገለበጣል፤ ቃለ ጉባዔው ወደ መዝገብ በትክክል ስለመገልበጡ በማህበሩ የዳይሬክተሮች

ቦርድ ሰብሳቢ ወይም በሌሎች ሁለት የቦርድ አባላት መረጋገጥ አለበት።

፪/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) ሥር የተመለከተው ቢኖርም፤ ጉባዔው ሥራ ከመጀመሩ በፊት ስብሰባው ላይ ከተገኙት ባለአክሲዮኖች መካከል በጉባዔው ላይ የተደረገው ውይይት እና የተላላፈው ውሳኔ በትክክል በቃለ ጉባዔ መስፈሩን አረጋግጠው በዳይሬክተሮች ቦርድ እና በማህበሩ ፀሐፊ ምትክ የሚፈረሙ ሦስት ባለአክሲዮኖችን መምረጥ ይቻላል፤ እንዲህ ዓይነቱ ምርጫ በስብሰባው ጥሪ እንደ አጀንዳ ባይያዝም ሊከናወን ይችላል።

፫/ የጉባዔው ቃለ ጉባዔዎች በተለይ ከዚህ በታች የተመለከቱትን ጉዳዮች መያዝ አለባቸው፡-

- ሀ) የጉባዔውን ጥሪ አደራረግ፤
- ለ) የስብሰባውን ቦታና ቀን፤
- ሐ) አጀንዳዎቹን፤
- መ) በጉባዔው የተገኙ የቦርድ አባላትን ስም፤
- ሠ) በስብሰባው ላይ የተገኙ አክሲዮኖችን ብዛትና የምልዓተ ጉባዔውንቁጥር፤
- ረ) ለጉባዔው የቀረቡትን ሰነዶች፤

ሰ) የውይይቱን አጭር ማጠቃለያ፤

ሸ) የተሰጡትን ድምጾች ውጤት፤ እና

ቀ) ጉባዔው ያሳለፋቸውን ውሳኔዎች፤

፬/ ምልዓተ-ጉባዔው ባለመሟላቱ ምክንያት ጉባዔው ለመሰብሰብ ሳይችል የቀረ እንደሆነ የጉባዔው ሰብሳቢ ይኸው በቃለ ጉባዔ እንዲያዝ ያደርጋል።

አንቀጽ ፫፻፹፰. የቃለ ጉባዔ ቅጂዎች ወይም ግልባጮች

የቃለ ጉባዔ ቅጂዎች ወይም በአጭር የተዘጋጁ ግልባጮች ተቀባይነት የሚኖራቸው በዳይሬክተሮች ቦርድ ሰብሳቢ ወይም በስብሰባው ላይ በተገኙ ሁለት የቦርድ አባላት ትክክለኛነታቸው ሲረጋገጥ ነው።

አንቀጽ ፫፻፹፱. ጉባዔውን ለሌላ ጊዜ ስለማስተላለፍ

፩/በጉባዔው ስብሰባ ላይ ከተወከለው ዋና ገንዘብ ቢያንስ አንድ ሦስተኛ ድርሻ ያላቸው ባለአክሲዮኖች ለውይይት በቀረቡት አጀንዳዎች ላይ በቂ የሆነ መረጃ የሌላቸው እንደሆነ ስብሰባው ከሦስት ቀናት ላልበለጠ ጊዜ እንዲተላለፍ መጠየቅ ይችላሉ።

፪/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) ሥር የተመለከተው መብት በአጀንዳነት በተያዘ አንድ ጉዳይ ላይ ሊሰራበት የሚችለው ለአንድ ጊዜ ብቻ ነው።

አንቀጽ ፫፻፺. በስምምነት የሚደረግ የሁሉም

ባለአክሲዮኖች ጉባዔ

፩/ ስለ ባለአክሲዮኖች ጉባዔ አጠራር የተመለከተውን ሥርዓት ሳይከተሉ ሁሉም የማህበሩ ባለአክሲዮኖች ወይም ወኪሎቻቸው በስምምነት ጉባዔ ማድረግ ይችላሉ።

፪/ ሁሉም ባለአክሲዮኖች ወይም ወኪሎቻቸው በስብሰባው ላይ እስከተገኙ ድረስ በዚህ ሕግ መሠረት በጠቅላላ ጉባዔ ሥልጣን ሥር በሚወድቅ ማንኛውም ጉዳይ ላይ መወያየት እና ውሳኔ መስጠት ይችላሉ።

አንቀጽ ፫፻፺፩. የጉባዔው ውሳኔዎች ውጤት

፩/ በሕግ ወይም በማህበሩ መመስረቻ ጽሁፍ መሠረት በጉባዔ መተላለፍ የሚችሉ ውሳኔዎች በስብሰባው ላይ ባልተገኙ፣ ድምፅ ተከቅቦ ባደረጉ፣ በሀሳብ በተለዩ፣ ችሎታ በሌላቸው ወይም ድምፅ የመስጠት

ሙብት በተከለከሉ ባለአክሲዮኖች ላይ ሁሉ ተፈጻሚ ይሆናሉ።

፪/ ማንኛውም በውሳኔው ጥቅሙ የተጎዳ ሰው በሕግና በማህበሩ መመስረቻ ጽሁፍ የተመለከቱትን ድንጋጌዎች በመቃረን የተላለፈ ውሳኔ ውድቅ እንዲደረግለት ውሳኔው መተላለፉን ካወቀበት ጊዜ አንስቶ በተከታታይ ዘጠና ቀናት ውስጥ ለፍርድ ቤት ማመልከት ይችላል፤ ሆኖም ውሳኔው በንግድ መዝገብ የገባ ከሆነ ስለ ውሳኔው መተላለፍ በተጨማሪም አወቀም አላወቀም ውሳኔውን በመቃወም ለፍርድ ቤት ማመልከት የሚችለው ውሳኔው በንግድ መዝገብ ከገባበት ቀን አንስቶ በተከታታይ ስልሳ ቀናት ውስጥ ብቻ ነው።

፫/ ውሳኔውን ውድቅ ለማድረግ ክስ የሚቀርበው የማህበሩ ዋና መሥሪያ ቤት በሚገኝበት ቦታ ሥልጣን ላለው ፍርድ ቤት ይሆናል።

፬/ አመልካቹ ለጊዜው ውሳኔው እንዲታገድ ጥያቄ ለፍርድ ቤት ያቀረበ እንደሆነ ፍርድ ቤቱ የማህበሩን ዋና ሥራ አስኪያጅ ወይም በክርክሩ ማህበሩን የወከለው ሌላ ሰው ሀሳብ ከሰማ በኋላ በጉዳዩ ላይ ውሳኔ እስኪሰጥ ድረስ የጉባዔው ውሳኔዎች

ቢፈጸሙ በማህበሩ ወይም በክስ አቅራቢው ላይ የማይመለስ ጉዳት ያደርሳሉ ብሎ ሲያምን ውሳኔዎቹ ለጊዜው እንዳይፈጸሙ ሊያግድ ይችላል።

፮ / ፍርድ ቤቱ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፬) መሠረት እግድ ቢሰጥ በማህበሩ ላይ ያልተገባ ኪሣራ ሊያደርስ ይችላል ብሎ ካመነ የእግድ ጥያቄ አቅራቢው ለኪሣራው ተመጣጣኝ የሆነ ዋስትና እንዲያቀርብ ወይም ገንዘብ እንዲያስይዝ ሊያዝ ይችላል።

፯ / የጉባዔው ውሳኔ በፍርድ ቤቱ ውድቅ ከተደረገ የፍርድ ቤቱ ውሳኔ በሁሉም የማህበሩ ባለአክሲዮኖች ላይ ተፈጻሚ ይሆናል።

፰ / የዚህ አንቀጽ ድንጋጌዎች ሦስተኛ ወገኖች በቅን ልቦና ያገኛቸውን መብቶች አያስቀሩም።

ክፍል ሁለት

መደበኛ ጠቅላላ ጉባዔ

አንቀጽ ፫፻፺፪. ሰነዶችን የማየት መብት

በዚህ ሕግ አንቀጽ ፫፻፹፩ የተመለከተው እንደተጠበቀ ሆኖ ማንኛውም ባለአክሲዮን መደበኛ ጠቅላላ ጉባዔ ከሚደረግበት ቀን በፊት ባሉት አስራ አምስት ተከታታይ ቀናት በማህበሩ ዋና መሥሪያ ቤት የሚገኘውን

የሀብትና ዕዳ ሒሳብ መግለጫ፤ የትርፍና ኪሣራ ሒሳብ፤ የዳይሬክተሮች ቦርድንና የኦዲተሮችን ሪፖርት እንዲሁም የውሳኔ ሀሳቦችን ማየት ወይም ግልባጭ መውሰድ ወይም በራሱ ወጭ እንዲላክለት መጠየቅ ይችላል።

አንቀጽ ፫፻፺፫. መደበኛ ጉባዔ የሚደረግበት ጊዜ

፩/ በየዓመቱ እያንዳንዱ የሒሳብ ዓመት ከተዘጋበት ቀን ጀምሮ ባሉት አራት ወራት ውስጥ አንድ መደበኛ ጠቅላላ ጉባዔ መደረግ አለበት።

፪/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) የተወሰነው የአራት ወር ጊዜ በማህበሩ መመስረቻ ጽሁፍ ወደ ስድስት ወር ሊራዘም ይችላል።

፫/ አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ ተጨማሪ መደበኛ ጠቅላላ ጉባዔዎች ሊደረጉ ይችላሉ።

አንቀጽ ፫፻፺፬. የመደበኛ ጠቅላላ ጉባዔ ሥልጣን

የዚህ ሕግ ሌሎች ድንጋጌዎች እንደተጠበቁ ሆኖ መደበኛ ጠቅላላ ጉባዔው የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባራት ይኖሩታል፡-

፩/ የማህበሩን የሀብትና ዕዳ ሒሳብ መግለጫ፤ የትርፍና ኪሣራ ሒሳብ እንዲሁም የዳይሬክተሮች ቦርድን ሪፖርት፤ የአዲተሮችን ሪፖርት ካለም የተቆጣጠሪ ቦርዱን ሪፖርት አዳምጦ የማሻሻል ወይም የማጽደቅ፤ ወይም ያለመቀበል፤ አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ በትርፍ አመዳደብና አከፋፈል እንዲሁም በአጠቃላይ ያለፈውን የሒሳብ ዓመት ማጠቃለያ የተመለከቱ የሒሳብ ጉዳዮች ላይ ውሳኔ የማሳለፍ፤

፪/ እንደአስፈላጊነቱ የዳይሬክተሮች ቦርድ አባላትን፤ የተቆጣጠሪ ቦርድ አባላትን ወይም አዲተሮችን የመሾም ወይም የመሻር እንዲሁም የሥራ ዋጋቸውን የመወሰን፤

፫/ ማህበሩ የግዴታ ወረቀቶችን እንዲያወጣ የመፍቀድ እንዲሁም ከዚህ ጋር በተያያዘ ማህበሩ ስለሚሰጠው መያዣ የመወሰን፤

፬/ በአንድ ጊዜ ወይም የመጀመሪያው ሽያጭ ከተደረገበት ጊዜ አንስቶ በአንድ ዓመት ጊዜ ውስጥ በተለያዩ መጠን ከማህበሩ ሀብት ሃምሳ አንድ በመቶ ወይም ከዚያ በላይ የሚሆነውን መጠን ማስተላለፍ የተፈለገ እንደሆነ ይህን የመፍቀድ፤ እና

፭/ በዚህ ሕግ ለአስቸኳይ ጠቅላላ ጉባዔ በግልጽ ተለይተው ከተሰጡት ጉዳዮች በስተቀር በሌሎች የማህበሩ ጠቅላላ ጉባዔ በሚወስንባቸው ጉዳዮች ላይ ሁሉ ውሳኔ የመስጠት።

አንቀጽ ፫፻፺፭. የጥቅም ግጭት ያለበት ውል የማህበሩን ሀብት አስር በመቶና በላይ የሚሸፍን ሲሆን

፩/ በዚህ ሕግ አንቀጽ ፫፻፯ ሥር የተመለከቱት ድንጋጌዎች ቢኖሩም የጥቅም ግጭት ያለበት ውል የማህበሩን ሀብት አስር በመቶ ወይም ከዚያ በላይ የሚያህል ንብረት የሚሸፍን ከሆነ ውሉ እንዲደረግ የማህበሩ መደበኛ ጠቅላላ ጉባዔ በቅድሚያ ፈቃድ መስጠት አለበት።

፪/ ከማህበሩ ጥቅም ጋር ሊጋጭ የሚችል ጥቅም ያለው ዳይሬክተር፣ ሥራ አስኪያጅ፣ ወይም ባለአክሲዮን የጥቅም ግጭት መንስዔ ሊሆኑ ስለሚችሉ ጉዳዮች በተለይም የጥቅም ግጭቱ ዓይነት፣ መጠን እና የመሳሰሉትን በተመለከተ የተሟላና ትክክለኛ መረጃ ነጻ እና ገለልተኛ ለሆነው የማህበሩ የውጭ ኦዲተር ማቅረብ አለበት።

፫/ የማህበሩ የውጭ ኦዲተር የጥቅም ግጭት መኖሩን እና አለመኖሩን፤ ካለም የጥቅም ግጭቱን መንስኤ፤ ዓይነት፤ መጠን እና ከማህበሩ ጋር የጥቅም ግጭት ያለው ዳይሬክተር፤ ባለአክሲዮን ወይም ሌላ ከማህበሩ ጋር ቅርበት ያለውን ሰው ማንነት በመሳሰሉት ጉዳዮች ላይ የተሟላ መረጃ ማጠናቀር አለበት፤ የሰበሰበውን መረጃ እና የራሱን ምክረ ሀሳብ ውሉ ከመደረጉ በፊት ለማህበሩ ጠቅላላ ጉባዔ ማቅረብ አለበት።

፬/ ከማህበሩ ጥቅም ጋር ሊጋጭ የሚችል ጥቅም ከስምምነቱ የሚያገኝ የማህበሩ ዳይሬክተር ወይም ሌላ ሰው ባለአክሲዮን ቢሆንም ጠቅላላ ጉባዔው ስምምነቱን በተመለከተ ሲወስን ድምፅ መስጠት የለበትም።

፭ / የማህበሩ ዳይሬክተሮች በዚህ አንቀጽ ሥር የሚወድቅ የጥቅም ግጭት ሊፈጥር የሚችል ውል እንዲደረግ ጠቅላላ ጉባዔው ከፈቀደበት ጊዜ አንስቶ ዘገየ ቢባል በሰባ ሁለት ሰዓታት ውስጥ እንዲደረግ ስለተፈቀደው ውል ዝርዝር መረጃ የያዘ ሪፖርት ለንግድ እና ኢንዱስትሪ ሚኒስቴር ወይም አግባብነት ላለው ሌላ የመንግስት መሥሪያ ቤት ማቅረብ እና

በማህበሩ ድረ-ገጽ እንዲወጣ ማድረግ አለባቸው፤ ሪፖርቱ የሚከተሉትን ማካተት አለበት፡-

- ሀ) የሚሸጠውን ወይም የሚገዛውን ንብረት ለይቶ ለማወቅ የሚረዳ መግለጫ፤
- ለ) የሚደረገው ክፍያ ዓይነት እና መጠን፤ እና
- ሐ) ከማህበሩ ጋር የጥቅም ግጭት ያለበትን ዳይሬክተር፣ ባለአክሲዮን ወይም ሌላ ከማህበሩ ጋር ቅርበት ያለውን ሰው ስም፣ ለጥቅም ግጭቱ መንስዔ የሚሆነው በማህበሩ እና ከማህበሩ ጋር ውል በገባው ድርጅት ውስጥ ያለውን ቀጥተኛም ሆነ ተዘዋዋሪ ጥቅም፤ በግልጽ ማመልከት አለበት፡፡

፮/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) እስከ (፭) በተመለከተው አኳኋን በባለአክሲዮኖች ጉባዔ በቅድሚያ ተፈቅዶ ሪፖርት ያልተደረገ ስምምነት አይጸናም፤ በመሆኑም በማህበሩ፣ በባለአክሲዮኖች ወይም በገንዘብ ጠያቂዎች ጥያቄ የቀረበለት እንደሆነ ፍርድ ቤት ውሉ እንዲፈርስ ማዘዝ ይችላል፤ ፍርድ ቤቱ ውሉ እንዲጸና የሚፈቅደው ከውሉ መፍረስ ይልቅ የውሉ መጽናት ለማህበሩ የበለጠ እንደሚጠቅም ግልጽ የሆነ እንደሆነ ነው፡፡

፯/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፮) መሠረት የቀረበው ጥያቄ ተቀባይነት አግኝቶ የጥቅም ግጭት ያለበት ውል ሲፈርስ ማህበሩ በውሉ ምክንያት ለደረሰበት ጉዳት ካሳ የማግኘት መብት አለው፤ በተጨማሪም ከማህበሩ ጋር የጥቅም ግጭት ያለበት ውል የገባው ዳይሬክተር፣ ባለአክሲዮን ወይም በዚህ ሕግ አንቀጽ ፫፻፮ ንዑስ አንቀጽ (፮) መሠረት ከማህበሩ ጋር ቅርብ ያለው ሌላ ሰው በውሉ ምክንያት ያገኘውን ትርፍ ከነሕጋዊ ወለዱ ለማህበሩ መስጠት አለበት፡፡

አንቀጽ ፫፻፺፮. ልዩ መርማሪ መሾም

፩/ ማንኛውም ባለአክሲዮን ወይም ባለአክሲዮኖች ተለይተው የተመለከቱ የማህበሩ ሥራዎች በማህበሩ እና በባለአክሲዮኖች ላይ ያላቸው ተጽዕኖ እንዲሁም ከሕግና ከመልካም የንግድ አሰራር አንጻር ምን ያህል ተገቢ እንደሆኑ ገምግሞ ዘገባ የሚያቀርብ ልዩ መርማሪ እንዲሾም ለማህበሩ መደበኛ ጠቅላላ ጉባዔ ሀሳብ ማቅረብ ይችላሉ፤ ይህ ዓይነቱ ሀሳብ ቢያንስ፡-

- ሀ) ልዩ መርማሪ እንዲሾም የተፈለገበትን ምክንያት፤ እና

ለ) የምርመራውን አድማስ መግለጽ፤ አለበት።

፪/ ለማህበሩ አገልግሎት የሚያቀርብን ሰው እንዲሁም ማህበሩ አባል የሆነበት ቡድን አባል በመሆኑ የጥቅም ግጭት ሊፈጠርበት የሚችልን ማህበር ወይም ሰው ልዩ መርማሪ አድርጎ መሾም አይቻልም።

፫/ የማህበሩ መደበኛ ጠቅላላ ጉባዔ ልዩ መርማሪ እንዲሾም የቀረበለትን ሀሳብ ውድቅ ያደረገ እንደሆነ በማህበሩ ዋና ገንዘብ ውስጥ ቢያንስ 1/10ኛ (ከአስር አንድ እጅ) የሚወክሉ አክሲዮኖች ያሉዋቸው ማህበርተኞች ጥያቄያቸውን ለፍርድ ቤት ማቅረብ ይችላሉ፤ ፍርድ ቤቱ የማህበሩ መደበኛ ጠቅላላ ጉባዔ ልዩ መርማሪ እንዲሾም ትዕዛዝ መስጠት አለበት፤ ማህበሩ የምርመራው አድማስ በማህበሩ ወይም በሦስተኛ ወገን ጥቅም ላይ ከባድ ጉዳት እንደሚያደርስ ካስረዳ ፍርድ ቤቱ ጉዳቱ እንዳይደርስ የምርመራውን አድማስ ማሻሻል ይችላል።

፬/ ልዩ መርማሪው ስላደረገው ምርመራ ውጤት በጽሁፍ ዘገባ ለማህበሩ መደበኛ ጠቅላላ ጉባዔ ማቅረብ አለበት፤ የዘገባውን ቅጂ ማህበርተኞች መውሰድ ይችላሉ።

፮ / ለልዩ መርማሪው የሚገባውን የድካም ዋጋ ጥያቄ አቅራቢዎቹ መሸፈን አለባቸው፤ ሆኖም የምርመራው ውጤት የሕግ፣ የማህበሩ መመስረቻ ጽሁፍ ወይም የማህበሩ አስተዳደር ሥርዓት መጣስን ያሳዩ እንደሆነ ልዩ መርማሪ እንዲሾም የጠየቁት ባለአክሲዮኖች ለመርማሪው የከፈሉትን ገንዘብ ማህበሩ የመመለስ ግዴታ አለበት።

፯/ ልዩ መርማሪ እንዲሾም የሚቀርብ ሀሳብ የማህበሩ መደበኛ ጠቅላላ ጉባዔ ከመደረጉ ከሠላሳ ቀናት በፊት ለማህበሩ ቦርድ መቅረብ አለበት።

አንቀጽ ፫፻፺፯. በጉባዔ የመሳተፍ መብት

፩/ ተቃራኒ ድንጋጌ ቢኖርም፣ ማንኛውም ባለአክሲዮን የያዘው የአክሲዮን ብዛት ግምት ውስጥ ሳይገባ በጉባዔ የመሳተፍ መብት አለው።

፪/ በማህበሩ መመስረቻ ጽሁፍ ተቃራኒ ድንጋጌ ከሌለ በስተቀር፣ ማንኛውም ባለአክሲዮን በሌላ ባለአክሲዮን ወይም ባለአክሲዮን ባልሆነ ሰው ሊወከል ይችላል።

አንቀጽ ፫፻፺፰. ምልዓተ-ጉባዔ እና የድምፅ ብልጫ

፩/ በመጀመሪያው የመደበኛ ጠቅላላ ጉባዔ ጥሪ ድምፅ የመስጠት መብት ካላቸው አክሲዮኖች ውስጥ ቢያንስ የማህበሩን ዋና ገንዘብ (ካፒታል) አንድ አራተኛ የሚወክሉ ባለአክሲዮኖች ወይም ወኪሎች መሳተፍ አለባቸው።

፪/ ምልዓተ ጉባዔ የሚሰላው በባለአክሲዮኖች ቁጥር ሳይሆን በተወከለው የዋና ገንዘብ (ካፒታል) መጠን ነው፤ ጉባዔው ሕገ በሚያዘው ሥርዓት እስከተጠራ እና አስፈላጊው የዋና ገንዘብ መጠን እስከተወከለ ድረስ ውሳኔ ማሳለፍ ይችላል።

፫/ በሁለተኛው ጥሪ ድምፅ የመስጠት መብት ያላቸው አክሲዮኖች የሚወክሉት ዋና ገንዘብ (ካፒታል) ግምት ውስጥ ሳይገባ በተገኙት አክሲዮኖች ጉባዔውን ማካሄድና ውሳኔዎችን ማሳለፍ ይቻላል።

፬/ የጉባዔው ውሳኔዎች የሚተላለፉት በጉባዔው ከተገኙት ድምፅ የመስጠት መብት ካላቸው አክሲዮኖች አብዛኛውን ካፒታል በሚወክሉት ድምፅ ከተደገፉ ነው፤ ለድምፅ ብልጫ አቆጣጣር ድምፅ

ያልተሰጠባቸውም ሆነ ድምፅ ያልተጻፈባቸው የድምፅ መስጫ ወረቀቶች ከግምት ውስጥ አይገቡም።

ክፍል ሦስት

ስለማህበሩ አስቸኳይ ጠቅላላ ጉባዔዎች

አንቀጽ ፫፻፺፬. ሰነዶችን የማየት መብት

ከመደበኛ ጠቅላላ ጉባዔ ስብሰባ በፊት ባለአክሲዮኖች የማህበሩን ሰነዶች የማየትና ግልባጮችን የመውሰድ መብት የሚመለከቱት የዚህ ሕግ አንቀጽ ፫፻፹፩ ድንጋጌዎች እንደ አግባብነታቸው ለአስቸኳይ ጠቅላላ ጉባዔም ተፈጻሚነት አላቸው።

አንቀጽ ፬፻. የአስቸኳይ ጠቅላላ ጉባዔ ሥልጣን

አስቸኳይ ጠቅላላ ጉባዔው የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባራት ይኖሩታል፡-

- ፩/ የማህበሩን መመስረቻ ጽሁፍ የማሻሻል፤
- ፪/ የማህበሩን ዋና ገንዘብ የማሳደግ ወይም የመቀነስ፤
- ፫/ የማህበሩን ዜግነት የመለወጥ፤

፬/ ማህበሩ እንዲፈርስ፤ ወደ ሌላ ዓይነት የንግድ ማህበር እንዲለወጥ፤ እንዲከፋፈል ወይም እንዲዋሀድ የመወሰን፤

፭/ ሌሎች በሕግ ወይም በመመስረቻ ጽሁፍ በዚህ ጉባዔ እንዲታዩ ተለይተው የተሰጡትን ጉዳዮች የመወሰን፤

፮/ በዚህ አንቀፅ ንዑስ አንቀፅ (፩) ላይ የተመለከተው ቢኖርም የማህበሩን ባለአክሲዮኖች ስም፣ አድራሻ፣ ዜግነት፣ የያዙት የአክሲዮን ብዛትና የተከፈለውን የገንዘብ መጠን በተመለከተ የሚደረጉ ለውጦች የማህበሩን መመስረቻ ጽሁፍ እንደማሻሻል አይቆጠሩም፡፡

አንቀጽ ፬፻፩. በጉባዔ የመሳተፍ መብት

ተቃራኒ ስምምነት ቢኖርም፤ ማንኛውም ባለአክሲዮን የያዘው የአክሲዮን ብዛት ግምት ውስጥ ሳይገባ በአስቸኳይ ጠቅላላ ጉባዔዎች ላይ የመሳተፍ መብት አለው፡፡

አንቀጽ ፬፻፪. ስለአስቸኳይ ጠቅላላ ጉባዔ ድምፅ አሰጣጥና ምልዓተ ጉባዔ

፩/ የአስቸኳይ ጠቅላላ ጉባዔ ውሳኔ የጸና የሚሆነው በጉባዔው የተገኙት ድምፅ የመስጠት መብት

ያላቸው አክሲዮኖች ከወከሉት ካፒታል ሁለት ሦስተኛውን በሚወክሉት ድምፅ ከተደገፈ ነው፤ ለድምፅ ብልጫው አቆጣጠር ስሌት ድምፅ ያልሰጡም ሆነ ድምፅ ያልተጻፈባቸው የድምፅ መስጫ ወረቀቶች ግምት ውስጥ አይገቡም።

፪/ አስቸኳይ ጉባዔው የማህበሩን ዜግነት መለወጥ የሚችለው ድምፅ የመስጠት መብት ያላቸውን ባለአክሲዮኖች ሙሉ ድጋፍ ያገኘ እንደሆነ ነው።

፫/ አስቸኳይ ጉባዔው አንድ ባለአክሲዮን ከፈቃዱ ውጪ በማህበሩ ውስጥ ተጨማሪ መዋዕለ ንዋይ እንዲያፈስ መወሰን አይችልም፤ በመሆኑም ተጨማሪው ገንዘብ ከማህበሩ መጠባበቂያ ገንዘብ ወይም ሊከፋፈል ከሚችል ትርፍ የሚከፈል ካልሆነ በስተቀር፤ በነባር አክሲዮኖች ላይ የተጻፈውን ዋጋ በመጨመር የማህበሩን ዋና ገንዘብ ማሳደግ የሚቻለው የባለአክሲዮኖች ሙሉ ድጋፍ የተገኘ እንደሆነ ነው።

፬/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፪) እና (፫) የተመለከቱት ድንጋጌዎች እንደተጠበቁ ሆነው ምልዓተ ጉባዔው ተሟልቷል የሚባለው በሚከተሉት ሁኔታዎች ነው ፡-

- ሀ) በመጀመሪያው ጥሪ ድምፅ የመስጠት መብት ካላቸው አክሲዮኖች ውስጥ ቢያንስ የማህበሩን ዋና ገንዘብ አንድ ሦስተኛ የሚወክሉ ባለአክሲዮኖች ወይም ወኪሎቻቸው የተገኙ እንደሆነ፤
- ለ) በሁለተኛው ጥሪ ድምፅ የመስጠት መብት ካላቸው አክሲዮኖች ውስጥ ቢያንስ የማህበሩን ዋና ገንዘብ አንድ አራተኛ የሚወክሉ ባለአክሲዮኖች ወይም ወኪሎቻቸው የተገኙ እንደሆነ፤
- ሐ) በሦስተኛው ጥሪ ድምፅ የመስጠት መብት ያላቸው አክሲዮኖች የሚወክሉት ዋና ገንዘብ (ካፒታል) ግምት ውስጥ ሳይገባ ባለ አክሲዮኖች ወይም ወኪሎቻቸው የተገኙ እንደሆነ፤ ነው።

አንቀጽ ፬፻፫. ማህበሩ የመውጣት መብት

፩/ የማህበሩን ዓላማ ወይም ዓይነት ለመለወጥ፣ የተላለፈ ውሳኔን የተቃወሙ ባለአክሲዮኖች ከማህበሩ መውጣት ይችላሉ።

፪/ ባለአክሲዮኖች በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) ድንጋጌ መሠረት ከማህበሩ መውጣት የፈለጉ እንደሆኑ፡-

ሀ) ውሳኔ በተሰጠበት ስብሰባ ላይ የተገኙት ባለአክሲዮኖች ስብሰባው ከተጠናቀቀበት ቀን አንስቶ በሦስት ቀናት ውስጥ፤

ለ) ውሳኔ በተሰጠበት ስብሰባ ያልተገኙ ባለአክሲዮኖች ውሳኔው በአገር አቀፍ ጋዜጣ እና በማህበሩ ድረ ገፅ ከወጣበት ቀን አንስቶ ባሉት አስራ አምስት ቀናት ውስጥ፤ ከማህበሩ የመውጣት ውሳኔያቸውን በደብዳቤ ወይም ሌሎች አግባብነት ባላቸው ኤሌክትሮኒክ ዘዴዎች ለማህበሩ ዋና ሥራ አስኪያጅ ማሳወቅ ይኖርባቸዋል።

፫/ ከማህበሩ ለመውጣት የወሰኑት ባለአክሲዮኖች የአክሲዮናቸው ዋጋ በገበያ ላይ የተወሰነ ከሆነ ከስብሰባው ቀን በፊት በነበሩት ስድስት ወራት ውስጥ በገበያው በነበረው አማካይ ዋጋ፤ የአክሲዮኖቹ ዋጋ በገበያ ያልተወሰነ ከሆነ በመጨረሻው የሒሳብ ዓመት የሀብትና ዕዳ ሒሳብ መግለጫ ውስጥ በተመለከተው የማህበሩ ሀብት

ውስጥ አክሲዮኖቻቸው በሚወክሉት መጠን ታስቦ ይከፈላቸዋል።

፬/ በዚህ አንቀጽ የተመለከተውን ከማህበሩ የመውጣት መብት የሚያስቀር ወይም የሚያሳጣ ወይም የመብቱን ተግባራዊነት አስቸጋሪ የሚያደርግ ማንኛውም ተቃራኒ ስምምነት ወይም ውሳኔ ተፈጻሚነት የለውም።

ክፍል አራት
ስለማህበሩ ልዩ ጉባዔ

አንቀጽ ፬፻፬. የአንድን መደብ ባለአክሲዮኖች መብቶች ስለመለወጥ

፩/ ጠቅላላ ጉባዔው የአንድን መደብ ባለአክሲዮኖች መብቶች ለመለወጥ የሚያስተላልፈው ውሳኔ የፀና የሚሆነው ጉዳዩ የሚመለከተው መደብ ባለአክሲዮኖች ልዩ ጉባዔ በዚህ ሕግ በአንቀጽ ፬፻፮ በተመለከተው ምልዓተ ጉባዔ እና ድምፅ ሲያጸድቀው ነው።

፪/ ጠቅላላ ጉባዔው የአንድን መደብ ባለአክሲዮኖች መብቶች ለመለወጥ ውሳኔ ያሳለፈ እንደሆነ ልዩ

ጉባዔው ውሳኔው በተላለፈ በስልሳ ተከታታይ ቀናት ውስጥ ስብሰባ በማድረግ በጉዳዩ ላይ የራሱን ውሳኔ መስጠት አለበት።

አንቀጽ ፬፻፭ ሰነዶችን የማየት መብት

የዚህ ሕግ አንቀጽ ፫፻፹፩ ድንጋጌ በልዩ ጉባዔ ላይም ተፈጻሚ ይሆናል።

አንቀጽ ፬፻፮. የልዩ ጉባዔው ምልዓተ ጉባዔና ድምፅ ብልጫ

፩/ በልዩ ጉባዔ ውሳኔ ለማሳለፍ ምልዓተ ጉባዔ የሚኖረው ድምፅ ለመስጠት መብት ያላቸው የመደቡ አባል ባለአክሲዮኖች ከሚወክሉት ዋና ገንዘብ፡-

ሀ) በመጀመሪያው ጥሪ ቢያንስ ግማሽ፤

ለ) በሁለተኛው ጥሪ ቢያንስ ሲሦ፤

ሐ) በሶስተኛው ጥሪ ቢያንስ ሩብ፤ ድርሻ የሚወክሉ ባለአክሲዮኖች ራሳቸው ወይም በወኪሎቻቸው አማካኝነት ሲገኙ ነው።

፪/ በዚህ ሕግ አንቀጽ ፬፻፪ ንዑስ አንቀጽ (፩) ሥር ስለ አስቸኳይ ጠቅላላ ጉባዔ የድምፅ ብልጫና

አቆጣጠር የተመለከተው በልዩ ጉባዔም ላይ ተፈጻሚ ይሆናል።

ምዕራፍ ስድስት
የዕዳ ሰነዶች

አንቀጽ ፬፻፯. ትርጓሜ

፩/ የዕዳ ሰነድ ማለት አውጪው ማህበር ለዕዳ ሰነድ ያሻገ የተወሰነ ወለድ በተወሰነ ጊዜ ለመክፈል እና የውሉ ጊዜ ሲጠናቀቅ የተበደረውን ገንዘብ ለመመለስ ግዴታ የገባበት የሚተላለፍ የዕዳ ማረጋገጫ ሰነድ ነው።

፪/ እኩል ዋጋ የተጻፈባቸው በአንድ ዙር የሚወጡ የዕዳ ሰነዶች ለዕዳ ሰነድ ያገኙ እኩል መብት ይሰጣሉ።

አንቀጽ ፬፻፰. የዕዳ ሰነዶችን ማውጣት ስለመቻል

አንድ የአክሲዮን ማህበር የዕዳ ሰነዶችን በማውጣት መበደር የሚችለው፡-

- ፩/ ዋና ገንዘቡ በሙሉ የተከፈለ ከሆነ፤ እና
- ፪/ ቢያንስ ለአንድ ዓመት ሥራ ላይ ቆይቶ በማህበሩ ጠቅላላ ጉባዔ የጸደቀ የሒሳብ ሚዛን ካለው፤ ነው።

አንቀጽ ፬፻፱. መውጣት የሚችለው ከፍተኛ የዕዳ ሰነድ

መጠን

፩/ አንድ ኩባንያ የዕዳ ሰነዶችን በማውጣት መበደር የሚችለው የገንዘብ መጠን በጸደቀው የመጨረሻ የሀብትና ዕዳ ሒሳብ መግለጫ ውስጥ ከተመለከተው የተከፈለ የማህበሩ ዋና ገንዘብ ሊበልጥ አይችልም።

፪/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) የተመለከተው ቢኖርም፡-

ሀ) የማህበሩ የማይንቀሳቀስ ንብረት ለዕዳ ሰነዶች መያዣ ተደርጎ የተሰጠ እንደሆነና የወጡትም የዕዳ ሰነዶች ዋጋ ከመያዣው ዋጋ 2/3 (ሁለት ሦስተኛ) የማይበልጥ እንደሆነ፤ ወይም

ለ) ከተከፈለው የማህበሩ ዋና ገንዘብ በላይ የወጡት የዕዳ ሰነዶች በተመዘገቡ ዋስትናዎች ወይም በመንግስት በወጡ የግምጃ ቤት ሰነዶች ወይም መንግስት ዋስትና በገባላቸው ቦንዶች ዋስትና የተሰጠባቸው እና ከዋስትናነት ነፃ የመውጫቸው ጊዜ ከዕዳ ሰነዶች መክፈያ ጊዜ የማይቀድም እንደሆነ ወይም መንግስት ወይም

አንድ የመንግስት መሥሪያ ቤት በየዓመቱ በሚከፍለው ገንዘብ ዋስትና የተገባላቸው እንደሆነ፤ አንድ ማህበር በሀብትና ዕዳ ሒሳብ መግለጫዎች ከተመለከተው የተከፈለ ዋና ገንዘብ በላይ የተጻፈባቸው ዋጋ ያላቸው የዕዳ ሰነዶችን ለማውጣት ይችላል።

፫/ የዕዳ ሰነዶች ዋጋ ተመልሶ ሙሉ በሙሉ እስኪከፈል ድረስ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፪) (ለ) መሠረት በዋስትና የተሰጡት ሰነዶች በባንክ ውስጥ መቀመጥ አለባቸው፤ ለዕዳ ሰነድ ያዥ የሚከፈለውን ወለድ እና ዋስትና የተገባላቸውን የዕዳ ሰነዶች ዋጋ ጥቂት በጥቂት ለመክፈል አስፈላጊ በሆነው መጠን ለእነዚህ የዋስትና ሰነዶች በየዓመቱ የሚከፈለው ገንዘብ በባንክ በዝግ ሒሳብ መቀመጥ ይኖርበታል።

፬/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) የተመለከተው ገደብ የማይንቀሳቀስ ንብረት ለማፍራት በሚወሰድ ብድር ወይም እርሻን መያዣ አድርገው በሚያበድሩ ኩባያዎች ላይ ተፈጻሚ አይሆንም።

አንቀጽ ፬፻፲. የዕዳ ሰነዶችን ያወጣ ማህበር ግዴታዎች

፩/ ባውጪው ማህበር ተመልሰው የተገዙ የዕዳ ሰነዶች ይሰረዛሉ፤ እንደገና ለሽያጭም መቅረብ አይችሉም።

፪/ የዕዳ ሰነዶችን ያወጣ ማህበር ዋና ገንዘቡን መቀነስ የሚችለው ዋጋቸው ከነወለድ ለአባዳሪዎች ተክፍሎ በተሰረዙት የዕዳ ሰነዶች መጠን ነው።

አንቀጽ ፬፻፲፩. የዕዳ ሰነዶችን ባወጣ ማህበር የሚደረግ የዋና ገንዘብ ቅነሳ

በአንቀጽ ፬፻፲ ንዑስ አንቀጽ (፪) ሥር የተመለከተው ቢኖርም፤ በመክሰር ምክንያት የማህበሩን ዋና ገንዘብ መቀነስ የግድ በሆነ ጊዜ የማህበሩ ዋና ገንዘብ እና በሕግ የተወሰነው የመጠባበቂያ ገንዘብ በመዘዋወር ላይ ካሉት ዋጋቸው ያልተከፈሉ የዕዳ ሰነዶች ዋጋ መጠን እስኪስተካከል ድረስ በሕግ ለተወሰነው የመጠባበቂያ ገንዘብ የሚደረገው ተቀናሽ የሚሰላው የዕዳ ሰነዶቹ በወጡበት ጊዜ የነበረውን የዋና ገንዘብ መጠን መሠረት በማድረግ መሆን አለበት።

አንቀጽ ፬፻፲፪. የዕዳ ሰነዶች ስለሚወጡበት ዋጋ

፩/ የዕዳ ሰነዶችን ከተጻፈባቸው ዋጋ ከፍ አድርጎ ማውጣት ይቻላል።

፪/ በልዩ ሁኔታ በሕግ ካልተደነገገ በስተቀር የዕዳ ሰነዶችን ላያቸው ላይ ከተጻፈው ዋጋ ዝቅ አድርጎ ማውጣት አይቻልም።

አንቀጽ ፬፻፲፫. የዕዳ ሰነድ የምስክር ወረቀት ይዘት

የዕዳ ሰነድ የምስክር ወረቀት የሚከተሉትን ጉዳዮች መያዝ አለበት፡-

፩/ የማህበሩን ስም፣ ዓላማ፣ ዋና መሥሪያ ቤት እና በንግድ መዝገብ የተመዘገበበትን ቦታ፤

፪ ማህበሩ የተመሰረተበትንና የሚቆይበትን ጊዜ፤

፫/ የዕዳ ሰነዶች በወጡ ጊዜ ማህበሩ ያለው የተከፈለ ዋና ገንዘብ መጠን፤

፬/ ጠቅላላ ጉባዔው የዕዳ ሰነዶችን ለማውጣት ውሳኔ የሰጠበትን ጊዜና ውሳኔው በንግድ መዝገብ የተመዘገበበትን ቀን፤

፭ የዕዳ ሰነድ የምስክር ወረቀቱ ተከታታይ ቁጥርና በላዩ የተጻፈውን ዋጋ፣ የወለዱን መጠንና

የመክፈያውን ቀን እንዲሁም ዕዳው የሚመለስበትን ሁኔታ፤

፮/ የወጡት የዕዳ ሰነዶችን ልክ እና ከዕዳ ሰነዱ ጋር የተያያዙ ልዩ ዋስትናዎችን፣ እንዲሁም እነዚህ ዋስትናዎችን ያቋቋመው የጽሁፍ ውል የተደረገበትን ጊዜ፤

፯/ አስቀድሞ የወጡ ነገር ግን ቀስ በቀስ ተከፍለው ያላለቁ የዕዳ ሰነዶችን ልክ እና የተገባላቸውን ዋስትና፤

፰ እንደአስፈላጊነቱ የዕዳ ሰነድ ያገኙ የዕዳ ሰነዶቻቸውን ወደ አክሲዮን ለመለወጥ የተሰጣቸውን መብት ተግባራዊ የሚያደርጉበትን ጊዜ እንዲሁም የአለዋወጡን ሁኔታ።

አንቀጽ ፬፻፲፬. አክሲዮኖችን የሚመለከቱ ድንጋጌዎች
ተፈጻሚነት

በዚህ ሕግ ስለአክሲዮኖች አለመከፋፈል፣ አክሲዮኖች ስለሚወጡባቸው ዘዴዎች፣ ስለአክሲዮኖች መተላለፍ እና መቃወሚያዎች የተደነገጉት ድንጋጌዎች በዕዳ ሰነዶች ላይም እንደ አግባብነታቸው ተፈጻሚነት ይኖራቸዋል።

አንቀጽ ፬፻፲፭. ስለዕዳ ሰነድ ያገሩት ጠቅላላ ጉባዔ

፩/ በአንድ ጊዜ የወጡ የዕዳ ሰነድ ያገሩት የጋራ ጥቅሞቻቸውን ለማስከበር ሲባል ከዚህ በታች ባሉት አንቀጾች በተመለከቱት ሁኔታዎች ራሳቸውን ሕጋዊ ሰውነት በተሰጠው የዕዳ ሰነድ ያገሩት ቡድን ሊያደራጁ ይችላሉ።

፪/ ማንኛውም ተቃራኒ ስምምነት ቢኖርም በአንድ የዕዳ ሰነድ ያገሩት ቡድን ውስጥ የሚገኙ የዕዳ ሰነድ ያገሩት በማንኛውም ጊዜ የዕዳ ሰነድ ያገሩት ጠቅላላ ጉባዔ ማድረግ ይችላሉ።

አንቀጽ ፬፻፲፮. የዕዳ ሰነድ ያገሩት ጉባዔ አጠራርና አካሄድ

፩/ የዕዳ ሰነድ ያገሩት ጉባዔ በማህበሩ ወይም የዕዳ ሰነድ ያገሩት ቡድን ወኪል ሰይሞ እንደሆነ በወኪሉ ወይም ካልተከፈሉ የዕዳ ሰነዶች ውስጥ ሃያ በመቶ ድርሻ ባላቸው የዕዳ ሰነድ ያገሩት ሊጠራ ይችላል።

፪/ በዚህ ሕግ ስለ ባለአክሲዮኖች ጠቅላላ ጉባዔ አጠራር እና ስለስብሰባው አካሄድ የተደነገጉት ድንጋጌዎች እንደ አግባብነታቸው በዕዳ ሰነድ ያገሩት ጉባዔ አጠራርና አካሄድ ላይም ተፈጻሚ ይሆናሉ።

፫/ ባለዕዳ የሆነው ማህበር ወይም ለብድሩ ዋስ የሆነ ከባንያ ዳይሬክተሮች፣ የተቆጣጣሪ ቦርድ አባላት፣ አዲተሮች፣ ሠራተኞች በዕዳ ሰነድ ያገሩ ጉባዔ ላይ ለዕዳ ሰነድ ያገሩ ወኪል ለመሆን አይችሉም።

፬/ ዋጋቸው በማህበሩ የተከፈለ የዕዳ ሰነዶች የያዙ ሰዎች በጉባዔዎች ላይ ተሳታፊ ለመሆን አይችሉም።

፭/ ማህበሩ መልሶ የገዛቸው የዕዳ ሰነዶችን ይዞ በጉባዔው ተሳታፊ ሊሆን አይችልም፤ ይህ ክልከላ ከባለዕዳው ማህበር ዋና ገንዘብ ቢያንስ ሠላሳ በመቶ በያዙ ሌሎች የንግድ ማህበራት ላይም ተፈጻሚ ይሆናል።

፮/ የዕዳ ሰነድ ያገሩ የሚያካሂዷቸውን ጉባዔዎች ለመጥራት እና ለማካሄድ አስፈላጊ የሆኑ ወጪዎችን ሁሉ የሚሸፍነው ባለ ዕዳው ማህበር ይሆናል።

አንቀጽ ፬፻፲፮. የጉባዔው ሥልጣን

፩/ የዕዳ ሰነድ ያገሩ ጉባዔ ለዕዳ ሰነድ ያገሩ ጥቅም ጥበቃና ለብድር ውሉ አፈፃፀም የሚያስፈልጉት ጥንቃቄዎች ሁሉ እንዲፈፀሙ ለማድረግና እንዲሁም እነዚህን ጥንቃቄዎች ለማስፈፀም አስፈላጊ ስለሆኑ ወጪዎች ውሳኔ ይሰጣል።

፪/ በጉባዔው የሚተላለፉት ውሳኔዎች በጉባዔው ባልተገኙና ውሳኔውን በተቃወሙ በአጠቃላይ በሁሉም የዕዳ ሰነድ ያገኙ ላይ ተፈጻሚ ይሆናሉ።

አንቀጽ ፬፻፲፰. ባለዕዳው ማህበር ባቀረባቸው ሀሳቦች ላይ ውሳኔ ስለመስጠት

፩/ የዚህ ሕግ አንቀጽ ፬፻፲፮ ንዑስ አንቀጽ (፩) አጠቃላይ ድንጋጌ እንደተጠበቀ ሆኖ የዕዳ ሰነድ ያገኙ ጉባዔ፡-

- ሀ) የማህበሩ ዓይነት ወይም ዓላማ እንዲለወጥ፤
- ለ) ማህበሩ ከሌላ ማህበር ጋር እንዲቀላቀል ወይም ወደ ሁለትና ከዚያ በላይ ማህበር እንዲከፈል፤
- ሐ) በነባር የዕዳ ሰነዶች ላይ የቀደምትነት መብት የሚያስገኙ ሌሎች የዕዳ ሰነዶች እንዲወጡ፤ ባለዕዳው ማህበር በሚያቀርባቸው ሀሳቦች ላይ ለመምከር ይችላል።

፪/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) የቀረቡትን ሀሳቦች ጉባዔው ባይቀበላቸውም ማህበሩ ተግባራዊ ሊያደርጋቸው ይችላል፤ ሆኖም ገንዘባቸው እንዲመለስላቸው ለሚጠይቁ የዕዳ ሰነድ ያገኙ

ሀሳቦቹን ተግባራዊ ካደረገበት ቀን አንስቶ ባለው የሦስት ወራት ጊዜ ውስጥ መክፈል ይኖርበታል።

፫/ ጉባዔው ከባንያው የብድር ሁኔታዎቹን ለመለወጥ በሚያቀርበው ሀሳብ ላይ ሊመክር ይችላል።

፬/ ጉባዔው የዕዳ ሰነድ ያገርኝን ግዴታ ሊያከብድ በተለይም ተጨማሪ ገንዘብ እንዲያበድሩ ለማስገደድ እንዲሁም በሙሉ ስምምነት ካልሆነ በስተቀር የዕዳ ሰነዶች በአክሲዮኖች እንዲለወጡ ሊፈቅድ ወይም በቡድኑ ውስጥ በሚገኙ የዕዳ ሰነድ ያገርኝ መካከል ልዩነት የሚያደርጉ ሁኔታዎችን ሊፈጥር አይችልም።

አንቀጽ ፬፻፲፱. ለውሳኔዎች መጽናት የሚያስፈልጉ ሁኔታዎች

፩/ የዕዳ ሰነድ ያገርኝ ጉባዔ ድምፅ የመስጠት መብት ካላቸው የዕዳ ሰነዶች ቢያንስ አንድ ሦስተኛውን የያዙት አባላት በአካል ወይም በወኪሎቻቸው አማካኝነት ከተገኙ ወይም በኤሌክትሮኒክ ዘዴ መሳተፍ ከቻሉ ውሳኔዎችን ለማሳለፍ ይችላል።

፪/ በዚህ ሕግ አንቀጽ ፬፻፲፰ የተመለከተውን ጉዳይ ለመወሰን ከዕዳ ሰነድ ያገኙት $\frac{3}{4}$ (ሦስት አራተኛ) በአካል ወይም በወኪሎቻቸው አማካኝነት መገኘት ወይም በኤሌክትሮኒክ ዘዴ መሳተፍ አለባቸው።

፫/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) እና (፪) የተመለከተው ምልዐተ ጉባዔ በመጀመሪያው ጉባዔ ያልተሟላ እንደሆነ የመጀመሪያው ጥሪ በተፈጸመበት ሁኔታና ጊዜ ሁለተኛ ጉባዔ ይጠራል፤ ይህም ጥሪ በመጀመሪያው ጥሪ የነበረውን አጀንዳ፣ ያለፈውን ጉባዔ ቀንና ውጤቱን ማመልከት አለበት፤ በሁለተኛው ጥሪ የተሰበሰበው ጉባዔ የተገኙትን የዕዳ ሰነዶች ቁጥር ግምት ውስጥ ሳያስገባ ውሳኔ ማስተላለፍ ይችላል።

፬/ የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፫) ድንጋጌ ቢኖርም፤ በአንቀጽ ፬፻፲፰ በተመለከቱት ጉዳዮች ላይ ለመወሰን በተጠራው በሁለተኛው ጉባዔ ላይ የዕዳ ሰነዶችን ሃምሳ በመቶ የያዙ አባላት ካልተገኙ በዚያው የጥሪ ሁኔታና ጊዜ ሦስተኛ ጉባዔ ይጠራል፤ ይኸው ጉባዔ ውሳኔ ማሳለፍ የሚችለው የዕዳ ሰነዶችን አንድ

አራተኛውን የያዙ አባላት ወይም ወኪሎቻቸው ከተገኙ ይሆናል።

አንቀጽ ፬፻፳. ስለድምፅ ብልጫ

፩/ በዕዳ ሰነድ ያገሩ ጉባዔ ውሳኔ ሊተላለፍ የሚችለው በጉባዔው ከተገኙት የዕዳ ሰነድ ያገሩ በአብላጫው ድምፅ ሲደገፍ ነው።

፪/ የዕዳ ሰነዶችን ወደ አክሲዮን መለወጥን ወይም በአንድ ቡድን ውስጥ በሚገኙ የዕዳ ሰነድ ያገሩ መካከል ልዩነት የሚያደርጉ ሁኔታዎች መፍጠርን ከሚመለከተው በስተቀር በዚህ ሕግ አንቀጽ ፬፻፲፰ ውስጥ በተደነገጉት ጉዳዮች ላይ የሚሰጡ ውሳኔዎች በጉባዔው ከተገኙት የዕዳ ሰነድ ያገሩ በሁለት ሦስተኛ ድምፅ መደገፍ አለባቸው።

፫/ እያንዳንዱ የዕዳ ሰነድ ቢያንስ አንድ ድምፅ የመስጠት መብት የሚያሰጥ ሆኖ፤ የዕዳ ሰነዶቹ ለያገሩቻቸው የሚያሰጡት ድምፅ የመስጠት መብት የዕዳ ሰነዶቹ ከጠቅላላው የብድር ገንዘብ ውስጥ

ካላቸው የድርሻ መጠን ጋር የተመዘዘ መሆን ይኖርበታል።

አንቀጽ ፬፻፳፩. አንዳንድ ውሳኔዎችን በፍርድ ቤት

ስለማጸደቅ

፩/ በዚህ ሕግ አንቀጽ ፬፻፲፰ መሠረት የተሰጡ ውሳኔዎች ጉባዔ በተደረገ በአስራ አምስት ቀናት ውስጥ በማህበሩ ወይም በዕዳ ሰነድ ያገሩት ቡድን ወኪሎች ወይም እነርሱ በሌሉ ጊዜ በማንኛውም የዕዳ ሰነድ ያዥ ለፍርድ ቤት ቀርበው መጽደቅ ይኖርባቸዋል፤ ውሳኔዎቹ በፍርድ ቤት ካልጸደቁ ተፈጻሚነት አይኖራቸውም።

፪/ ውሳኔዎቹን የተቃወሙ ወይም በጉባዔው ያልተገኙ የዕዳ ሰነድ ያገሩት ውሳኔው እንዳይጸደቅ መቃወም ይችላሉ።

አንቀጽ ፬፻፳፪. የዕዳ ሰነድ ያገሩት ቡድን ወኪሎች

፩/ የዕዳ ሰነድ ያገሩት ቡድን በዚህ ሕግ አንቀጽ ፬፻፲፱ ንዑስ አንቀጽ (፩) እና (፫) በተመለከተው ምልዓተ ጉባዔ እንዲሁም በአንቀጽ ፬፻፳ ንዑስ አንቀጽ (፩)

በተጠቀሰው የድምፅ ብልጫ መሠረት በጠቅላላ ጉባዔው በሚሾሙ በአንድ ወይም ከዚያ በላይ ወኪሎች ሊወከል ይችላል፤ ጉባዔው በማንኛውም ጊዜ ወኪሎችን ለመሻር ይችላል።

፪/ ጉባዔው በዚህ አንቀፅ ንዑስ አንቀጽ (፩) በተመለከተው ምልዓተ ጉባዔና ድምፅ ብልጫ መሠረት የወኪሎችን ሥልጣንና የሚከፈላቸውን የሥራ ክፍያ ይወስናል፤ ክፍያው የሚሸፈነውም በባለዕዳው ኩባንያ ይሆናል።

፫/ ወኪሎች በአግባቡ በተጠራ የዕዳ ሰነድ ያገኙ ጠቅላላ ጉባዔ ያልተሾሙ እንደሆነ እና አስቸኳይ በሆነ ጊዜ በባለዕዳው ኩባንያ ወይም ከጠቅላላ የዕዳ ሰነዶች አምስት በመቶ የያዙ የዕዳ ሰነድ ያገኙ ሲጠይቁ ፍርድ ቤት ወኪሎችን ለመሾም ወይም ለመተካት ይችላል።

፬/ የዚህ ሕግ አንቀፅ ፬፻፲፮ ንዑስ አንቀጽ (፫) ድንጋጌ በዕዳ ሰነድ ያገኙ ወኪል አሻሻሏልም ላይ ተፈጻሚ ይሆናል።

አንቀጽ ፬፻፳፫. የወኪሎች ሥልጣን

በዕዳ ሰነድ ያገሩ ጠቅላላ ጉባዔ በሌላ ሁኔታ ካልተወሰነ በስተቀር ወኪሎች የዕዳ ሰነድ ያገሩ ቡድን የጋራ ጥቅም በሆኑ ጉዳዮች ላይ በቡድኑ ስም ከዚህ በታች የተመለከቱትን ለመፈጸም ሥልጣን ይኖራቸዋል፡-

- ፩/ ማንኛውንም የአስተዳደር ሥራ የመፈፀም በተለይም ለብድሩ የተሰጡ ዋስትናዎችን የመቀበልና የመጠበቅ፤
- ፪/ ቡድኑን በፍርድ ቤት ወይም በማንኛውም ሌላ የዳኝነት አካል የመወከል፤
- ፫/ በማህበሩ ባለአክሲዮኖች ጠቅላላ ጉባዔ ላይ የመገኘት፤
- ፬/ የዕዳ ሰነዶችን ለመክፈል በሚደረግ የዕጣ አወጣጥ ሥርዓት ላይ የመገኘት።

አንቀጽ ፬፻፳፬. ባለዕዳው ማህበር በከሰረ ጊዜ ወኪሎች ስላሉባቸው ግዴታዎች

፩/ የባለዕዳው ማህበር ዕዳ የመክፈል አቅም እየቀነሰ ከሄደ ወይም ዕዳውን መክፈል ካቋረጠ እንደነገሩ ሁኔታ ለጥንቃቄ ዕዳን መልሶ የማዋቀር ሥነ

ሥርዓት፣ ዕዳን መልሶ የማደራጀት ሥነ ሥርዓት ወይም የመክሠር ሥነ ሥርዓት ሂደት ላይ የማህበሩን ዕዳ ያገኙ ቡድን ወኪል ተሹሞ እንደሆነ በቡድኑ ለታቀፉ ሁሉ የባለሙሉነታቸውን ማስረጃ ያቀርባል፤ እንዲሁም በስማቸው የተላኩ የጥሪ ማስታወቂያዎችን ይቀበላል።

፪/ የዕዳ ሰነድ ያገኙ ወኪል በዕዳ ሰነድ ያገኙ ጠቅላላ ጉባዔ ድምፅ እንዲሰጥ የተወከለ እንደሆነ በኪሣራ ሕግ መሠረት የማህበሩ ገንዘብ ጠያቂዎች በሚያደርጓቸው ጉባዔዎች ላይ የዕዳ ሰነድ ያገኙን ወክሎ ድምፅ መስጠት ይችላል፤ ለማህበሩ ገንዘብ ጠያቂዎች ምልዓተ ጉባዔና የአብላጫ ድምፅ አቆጣጠር በአንድ ቀን የወጡ የዕዳ ሰነዶች እንደ አንድ ዕዳ ይቆጠራሉ።

ምዕራፍ ሰባት

ስለማህበር ሒሳቦች

አንቀጽ ፬፻፳፭. ጠቅላላ ድንጋጌዎች

፩/ የሌሎች ልዩ ሕጎች ድንጋጌዎች እንደተጠበቁ ሆኖ፤ የዚህ ምዕራፍ ድንጋጌዎች በአክሲዮን ማህበር ላይ ተፈጻሚ ይሆናሉ።

፪/ በሌላ ሕግ በተለየ ሁኔታ ካልተደነገገ በስተቀር ስለሒሳብ መዛግብት አያያዝ እና አጠባበቅ በዚህ ሕግ መጽሐፍ አንድ ሥር የተመለከቱት ድንጋጌዎች በአክሲዮን ማህበር ሒሳቦች ላይም ተፈጻሚ ይሆናሉ።

አንቀጽ ፬፻፳፮. ሒሳቦች እና ዓመታዊ ሪፖርት

፩/ በየሒሳብ ዓመቱ መዝጊያ የዳይሬክተሮች ቦርድ ማህበሩ ያሉትን ሀብቶች የንብረት ዝርዝር እንዲሁም የሀብትና ዕዳ መግለጫ ማዘጋጀት አለበት።፤

፪/ ዳይሬክተሮች የሀብትና ዕዳ ሒሳብ መግለጫ፣ የትርፍ እና ኪሣራ መግለጫ እንዲሁም ባለፈው የሒሳብ ዓመት የነበረውን የማህበሩን ሁኔታ እና እንቅስቃሴ በተመለከተ ሪፖርት ማዘጋጀት አለባቸው።

፫/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፪) ሥር የተመለከተው ሪፖርት ዝርዝር የትርፍና ኪሣራ መግለጫ፣ የዳይሬክተሮች ቦርድ አባላትን፣ ካሉ የተቆጣጣሪ ቦርድ አባላትን እና የኦዲተሮችን ጠቅላላ የክፍያ

መጠን የሚያመለክት መግለጫ፣ ስለትርፍ አከፋፈል የቀረበ ሀሳብ ካለ ይህንኑ ማካተት ይኖርበታል።

አንቀጽ ፬፻፳፯. የሒሳብ ሰነዶችን እና ሪፖርቶችን ስለመስጠት

ለጠቅላላ ጉባዔው ጥሪ ከሚደረግበት ቢያንስ ከአርባ ቀናት በፊት የማህበሩ የንብረት ዝርዝር፣ የሀብትና ዕዳ ሒሳብ መግለጫ፣ የትርፍና ኪሣራ መግለጫ እና የዳይሬክተሮች ቦርድ ሪፖርት ለኦዲተሮች እና ለንግድ እና ኢንዱስትሪ ሚኒስቴር ወይም አግባብነት ላለው ሌላ የመንግስት መሥሪያ ቤት መተላለፍ ይኖርበታል።

አንቀጽ ፬፻፳፰. የሀብትና ዕዳ ሒሳብ መግለጫ እና የትርፍና ኪሣራ መግለጫ ስለሚዘጋጀበት ሁኔታ

፩/ ጠቅላላ ጉባዔው በኦዲተሮች የቀረበለትን ሪፖርት መሠረት በማድረግ በሌላ ሁኔታ እንዲሰራ ካልወሰነ በስተቀር በየዓመቱ የሚዘጋጀው የሀብትና ዕዳ ሒሳብ መግለጫ እና የትርፍና ኪሣራ መግለጫ አዘገጃጀት፣ አቀራረብና የስሌት ዘዴ ቀደም ባሉት ዓመታት የነበረውን አሰራር የተከተለ እና የማይለወጥ መሆን ይኖርበታል።

፪/ የትርፍና ኪሣራ መግለጫው ከማህበሩ ልዩ ልዩ እንቅስቃሴዎች የመነጨትን ትርፎች ወይም ኪሣራዎች በተለየ ርዕስ ሥር ማሳየት ይኖርበታል።

አንቀጽ ፬፻፳፱. ስለአባሪዎች

እንደ ዋስትና የመሰሉት በሀብትና ዕዳ ሒሳብ መግለጫ የማይታዩ የግዴታ ውሎች ከማህበሩ የሀብትና ዕዳ መግለጫ ሒሳብ ጋር አባሪ ተደርገው መያያዝ ይኖርባቸዋል።

አንቀጽ ፬፻፴. የአላቂ ንብረቶች መተኪያ ገንዘብና

የእርጅና ቅናሽ

፩/ ጠቅላላ የመጠቀሚያ ጊዜያቸውን የጨረሱ ንብረቶችን ከማህበሩ ሀብትነት ለመሰረዝ እንዲቻል ለንብረቶቹ መተኪያ ገንዘብ በየዓመቱ መቀመጥ ይኖርበታል፤ በየዓመቱ ታስቦ ተቀማጭ የሚሆነው የመተኪያ ገንዘብ መጠን የማይበቃ ሆኖ የተገኘ እንደሆነ ከዕቃው እርጅና ጋር ተመጣጣኝ እንዲሆን መጠኑ ከፍ ማለት ይኖርበታል።

፪/ ትርፍ ባይኖርም እንኳ በእያንዳንዱ የሒሳብ ዓመት ማለቂያ የማህበሩ ንብረቶች መተኪያ ገንዘብ እና የእርጅና ቅናሽ ሒሳብ ተቀናሽ መሆን ይኖርበታል።

፫/ የማህበሩን ዋና ገንዘብ ለመሰብሰብ እና ለመጨመር የተደረጉ ወጪዎች ወጪ ከተደረጉበት ቀን አንስቶ እጅግ ቢዘገይ በአምስተኛው የሒሳብ ዓመት ማለቂያ መተካት ይኖርባቸዋል።

አንቀጽ ፬፻፴፩. የእናት ማህበር ሒሳቦች

፩/ የተቀጥላ ማህበር ሒሳቦች ለዓመታዊ ጠቅላላ ጉባዔ የሚያቀርቡት የእናት ማህበሩ ሒሳቦች በሚያቀርቡበት ጊዜ እና ሁኔታ ይሆናል።

፪/ ለእናት ማህበሩ እና ለተቀጥላዎቹ ማህበራት አንድ የተጠቃለለ የሀብትና ዕዳ የሒሳብ መግለጫ እና የትርፍና ኪሣራ የሒሳብ መግለጫ መዘጋጀት አለበት።

፫/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፪) የተደነገገው ቢኖርም፤ የዳይሬክተሮች ቦርድ እንደዚህ ዓይነቱን ሰነድ ማዘጋጀት፡-

ሀ) ሊሆን የማይችል ወይም እጅግ ከባድ ወይም ከፍተኛ ወጪ የሚጠይቅ ወይም የማህበሩ የገንዘብ ጥቅም ዝቅተኛ ከመሆኑ የተነሳ ለባለአክሲዮኖች የማይጠቅም ከሆነ፤

ለ) እናት ማህበሩን ወይም ተቀጥላውን የሚጎዳ እና ተቀጥላ ማህበሩ የሚያከናውነው ሥራ የተለያየ ከመሆኑ የተነሳ እንደ አንድ ዓይነት ማህበር የማይቆጠሩ እንደሆነና ይኸው ሀሳብ በንግድ እና ኢንዱስትሪ ሚኒስቴር ወይም አግባብ ባለው የመንግስት አካል የፀደቀ ከሆነ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፪) የተደነገገው ግዴታ ተፈጻሚ አይሆንም።

አንቀጽ ፬፻፴፪. ስለትርፍ

፩/ የአንድ ማህበር የተጣራ ትርፍ የሚባለው የማህበሩ ጠቅላላ ወጪዎች እንዲሁም የአላቂ ንብረቶች መተኪያ ገንዘብና የእርጅና ቅናሽ ሒሳብ በሒሳብ ዓመቱ ከተገኘው ጠቅላላ ገቢ ከተቀነሰ በኋላ የሚገኘው ትርፍ ነው።

፪/ የሚከፋፈል ትርፍ ከሒሳብ ዓመቱ ትርፍ ላይ የቀደምት ዓመታት ኪሣራዎች ከተቀነሱ በኋላ በሒሳብ ዓመቱ ትርፍ ላይ በፊት ታስበው ያልተከፋፈሉ ትርፎችን እና ሌሎች ተጨማሪ ገቢዎችን እና በልዩ ሁኔታ ጠቅላላ ጉባዔው ከመጠባበቂያ ገንዘብ እንዲከፈል የፈቀደውን ማንኛውንም ገንዘብ በመጨመር የሚገኝ ትርፍ ነው።

፫/ የጠቅላላ ጉባዔው ውሳኔም ለትርፍ ተከፋይ የሚሆኑት ገንዘቦች ከየትኛው የመጠባበቂያ ገንዘብ ላይ እንደሚወሰዱ ማመልከት ይኖርበታል።

አንቀጽ ፬፻፴፫. ስለመጠባበቂያ ገንዘብ

፩/ በትርፍና ኪሣራ ሒሳብ መግለጫ ላይ ከተመለከቱት የተጣሩ ትርፎች ላይ ወደ መጠባበቂያ ገንዘብ ዝውውር ይደረጋል።

፪/ መጠባበቂያ ገንዘብ የሚከተሉትን ይጨምራል፡-

- ሀ) በሕግ እንዲቀመጥ የተወሰነ መጠባበቂያ ገንዘብ፤

- ለ) በማህበሩ የመመስረቻ ጽሁፍ መሠረት በመደበኛ ጠቅላላ ጉባዔ የተወሰነ የመጠባበቂያ ገንዘብ፤
- ሐ) በማህበሩ የመመስረቻ ጽሁፍ መሠረት ጠቅላላ ጉባዔ እንዲያቋቁም የተፈቀደለት አስገዳጅ ያልሆነ የመጠባበቂያ ገንዘብ፤
- መ) በሕግ ወይም በማህበሩ የመመስረቻ ጽሁፍ ከተመለከተው ውጭ በመደበኛ ጠቅላላ ጉባዔው የተወሰነ ነፃ የመጠባበቂያ ገንዘብ፡፡

አንቀጽ ፬፻፴፬. በሕግ የተወሰነ የመጠባበቂያ ገንዘብ

- ፩/ በሌላ ሕግ የተለየ መጠን ካልተወሰነ በስተቀር፤ ከማህበሩ የተጣራ ትርፍ አምስት በመቶ በየዓመቱ በሕግ ወደተወሰነው መጠባበቂያ ገንዘብ መዛወር ይኖርበታል፤ ሆኖም ወደ መጠባበቂያው የተዛወረው ገንዘብ መጠን የማህበሩ ዋና ገንዘብ አምስት በመቶ ላይ ሲደርስ የማዛወሩ ተግባር አስገዳጅነት ይቀራል፡፡
- ፪/ በማንኛውም ምክንያት በሕግ የተወሰነው የመጠባበቂያ ገንዘብ በዚህ አንቀጽ በንዑስ አንቀጽ (፩) ከተመለከተው መጠን ዝቅ ያለ እንደሆነ

ወደዚያው መጠን እንዲመለስ ገንዘብ የማዛወር ግዴታ ተፈጻሚ ይሆናል።

አንቀጽ ፬፻፴፮. አክሲዮንን ከዋጋው በላይ በማውጣት

ስለሚቋቋም መጠባበቂያ ገንዘብ

፩/ የማህበሩ ዋና ገንዘብ እንዲጨመር የወሰነው አስቸኳይ ጠቅላላ ጉባዔ አዲስ የሚሾጡት አክሲዮኖች ከተጻፈባቸው ዋጋ (ፐር ሻልዩ) በላይ በሆነ ገንዘብ እንዲሾጡ የወሰነ እንደሆነ በአክሲዮኖቹ ላይ የተጻፈው ዋጋ (ፐር ሻልዩ) እና በተጨማሪም አክሲዮኖቹ የተሾጡበት ዋጋ ልዩነት ወደ የመጠባበቂያ ገንዘብ እንዲዛወር ሊወስን ይችላል።

፪/ በማንኛውም ሁኔታ ቢሆን ከዚህ የመጠባበቂያ ገንዘብ ተካፋዮች መሆን የሚችሉት አዲሶቹ አክሲዮኖች ከመሾጣቸው በፊት ባለአክሲዮን የነበሩት ሰዎች ብቻ ይሆናሉ።

አንቀጽ ፬፻፴፯. የትርፍ አደላደልና አከፋፈል

፩/ የልዩ ሕግ ድንግጌዎች እንደተጠበቁ ሆነው በአንቀጽ ፬፻፴፬ የተመለከተው መጠን ከተጣራው ትርፍ ላይ

ወደ መጠባበቂያ ገንዘብ ከተዛወረ በኋላ ቀሪው በማህበሩ መመስረቻ ጽሁፍ መሠረት ይከፋፈላል።

፪/ ለዳይሬክተሮች ቦርድ አባላት የሚሰጥ ክፍያ በዚህ ሕግ አንቀጽ ፲፻፬ መሠረት ተፈጻሚ ይኖራል።

አንቀጽ ፬፻፴፯. የተወሰኑ ወይም በየጊዜው የሚሰጡ ወለዶች

፩/ ማህበሩ ዓመታዊ ትርፍ ባይኖረውም የተወሰነ ወይም በየጊዜው የሚሰጥ ወለድ ለባለአክሲዮኖች ይከፈላል ተብሎ በመስረቻ ጽሁፍ ሊወሰን ይችላል።

፪/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) መሠረት ለባለአክሲዮኖች ወለድ የሚከፈለው ማህበሩ መደበኛ ሥራውን ለማከናወን የሚያስችል ዝግጅት በሚያደርግበት ጊዜ ዋና ገንዘቡ በባንክ በመቀመጡ በተገኘው ወለድ መጠን ብቻ ይሆናል፤ ማህበሩ መደበኛ ሥራውን እንዲጀመረ ለባለአክሲዮኖች ይከፈል የነበረው ወለድ ወዲያውኑ ቀሪ ይሆናል።

፫/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) መሠረት ከባንያው ለባለአክሲዮኖች ወለድ እንዲከፍል በመመስረቻ

ጽሁፍ በግልጽ ካልተወሰነ በስተቀር፤ ማህበሩ ለባለአክሲዮኖች ወለድ አይከፍልም።

አንቀጽ ፬፻፴፰. የትርፍ ድርሻ ክፍያና የባለአክሲዮኖች

መብት

፩/ ለባለአክሲዮኖች የትርፍ ድርሻ የሚከፈለው በጸደቀው የማህበሩ የሀብትና ዕዳ ሒሳብ መግለጫ ላይ ከተመለከተው የተጣራ ትርፍ ላይ ብቻ ይሆናል።

፪/ የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) ድንጋጌን በመተላለፍ የተከፋፈለ የትርፍ ድርሻ እንደ ሀሰተኛ ትርፍ ይቆጠራል፤ እንዲከፈል ያደረጉ ሰዎችም በወንጀልና በፍትሐ ብሔር ኃላፊ ይሆናሉ።

፫/ ጠቅላላ ጉባዔው ትርፍ እንዲከፋፈል በሚወስንበት ጊዜ የትርፍ ድርሻ የሚከፈልበትን ዘዴ እና የትርፍ ድርሻ ለባለአክሲዮኖች የሚሰጥበትን ቀን በግልጽ ማመልከት አለበት፤ ሆኖም የትርፍ ድርሻ የሚከፈልበት ቀን በማናቸውም ሁኔታ የትርፍ ድርሻ እንዲከፋፈል ከተወሰነበት ቀን ጀምሮ ከአራት ወራት መብለጥ የለበትም።

፬/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፫) መሠረት የተቀመጠው የጊዜ ገደብ ከማብቃቱ በፊት ባለው

ጊዜ ውስጥ ጠቅላላ ጉባዔው የፊተኛው ጠቅላላ ጉባዔ ስለ ትርፍ ድርሻ ወይም የመጠባበቂያ ገንዘቦች ክፍፍል የሰጠውን ውሳኔ በበቂ ምክንያት ለማሻሻል ወይም ለመሻር ይችላል።

፭ / የትርፍ ድርሻ እንዲከፈልበት ከተቆረጠው ቀን ጀምሮ አንድ ባለአክሲዮን በሚደርሰው የትርፍ ድርሻ መጠን የማህበሩ አበዳሪ እንደሆነ ይቆጠራል።

አንቀጽ ፬፻፴፱. የተከፈሉ የትርፍ ድርሻዎች እንዲመለሱ መጠየቅ የማይቻል ስለመሆኑ

ማህበሩ በቤተዘመድ የተያዘ ወይም የትርፍ ድርሻ ክፍፍሉ የተፈፀመው የሀብትና የዕዳ ሒሳብ መግለጫ ሳይኖር ወይም በአግባቡ የፀደቀን የሀብትና ዕዳ ሒሳብ መግለጫ መሠረት ሳይደረግ ካልሆነ በስተቀር፤ የዚህን ሕግ አንቀጽ ፬፻፴፰ ድንጋጌዎችን በመጣስ የተከፋፈለን የትርፍ ድርሻ ባለአክሲዮኖች እንዲመለሱ መጠየቅ አይቻልም።

አንቀጽ ፬፻፵. የሀብትና የዕዳ ሒሳብ መግለጫን የማጽደቅ ውጤት

የማህበሩ የሀብትና የዕዳ ሒሳብ መግለጫ በጉባኤው መጽደቁ ዳይሬክተሮችን፣ የተቆጣጣሪ ቦርድ ካለ አባላቱን፣ አዲተሮችን፣ ሥራ አስኪያጆችን፣ የማህበሩን ፀሐፊ እና ሌሎች ኃላፊዎችን በማህበሩ ከነበረባቸው ኃላፊነት ጋር በተያያዘ ከሚኖርባቸው ተጠያቂነት ነፃ ሊያደርጋቸው አይችልም።

አንቀጽ ፬፻፵፩. የሀብትና የዕዳ ሒሳብ መግለጫን በማስታወቂያ ስለማውጣት

የፀደቀው የማህበሩ የሀብትና ዕዳ ሒሳብ መግለጫ አንድ ቅጅ እንዲሁም ጉባኤው መግለጫውን ያፀደቀበት ውሳኔ ቃለጉባኤ አግባብ ያለው ክፍል የሀብትና ዕዳ ሒሳብ መግለጫው በጸደቀ በሠላሳ ቀናት ውስጥ ለንግድ እና ኢንዱስትሪ ሚኒስቴር ወይም አግባብ ላለው የመንግስት አካል መላክ እና በማህበሩ ድረ-ገጽ ላይ ማውጣት አለበት።

ምዕራፍ ስምንት
የማህበሩን ዋና ገንዘብ ስለማሳደግና ስለመቀነስ
ክፍል አንድ
የማህበሩን ዋና ገንዘብ ስለማሳደግ

አንቀጽ ፬፻፵፪. የማህበሩን ዋና ገንዘብ ማሳደጊያ

መንገዶች

፩/ የማህበሩ አስቸኳይ ጠቅላላ ጉባዔ ሳይፈቅድ የማህበሩን ዋና ገንዘብ ማሳደግ አይቻልም።

፪/ የማህበሩን ዋና ገንዘብ አዲስ አክሲዮኖችን በማውጣት ወይም የነባር አክሲዮኖችን ዋጋ በመጨመር ለማሳደግ ይቻላል፤ አስቸኳይ ጠቅላላ ጉባዔ ዋና ገንዘቡን ለማሳደግ ሲወስን የሚያድግበትንም መንገድ አብሮ መወሰን አለበት።

፫/ የአዲስ አክሲዮኖች ዋጋ በሚከተሉት መንገዶች ሊከፈል ይችላል፡-

- ሀ) በጥሬ ገንዘብ ወይም በዓይነት፤
- ለ) ማህበሩ ያሉበትን የመክፍያ ጊዜያቸው የደረሰ ዕዳዎች በአክሲዮን በማቻቻል፤
- ሐ) መጠባበቂያ ወይም ማህበሩ ሊያዝባቸው የሚችሉ ሌሎች ገንዘቦችን ወደ ዋናው ገንዘብ በመጨመር፤ ወይም
- መ) የዕዳ ሰነዶችን ወደ አክሲዮን በመለወጥ።

፬/ የማህበሩ ዋና ገንዘብ እንዲያድግ የተደረገው ከመጠባበቂያ ገንዘብ ወይም ለባለአክሲዮኖች ሊከፋፈል ከሚችል ትርፍ ላይ በማንሳት ካልሆነ በስተቀር፤ የነባር አክሲዮኖችን ዋጋ በመጨመር ዋና ገንዘቡን ለማሳደግ የሚቻለው በዚህ ሕግ አንቀፅ ፬፻፪ ንዑስ አንቀጽ (፫) በተደነገገው ሁኔታ ብቻ ነው።

አንቀጽ ፬፻፵፫. ለዳይሬክተሮች ቦርድ ሥልጣን

ስለመስጠት

፩/ የዚህ ሕግ አንቀጽ ፬፻፵፪ (፩) እና (፪) ድንጋጌዎች እንደተጠበቁ ሆኖ አስቸኳይ ጠቅላላ ጉባዔው የማህበሩን ዋና ገንዘብ ለማሳደግ ወይም ለመቀነስ የሰጠውን ውሳኔ ተግባራዊ እንዲያደርግ አስፈላጊውን ሥልጣን ለዳይሬክተሮች ቦርድ መስጠት ይችላል።

፪/ የዳይሬክተሮች ቦርድ የማህበሩን ዋና ገንዘብ እንዲያሳድግ ወይም እንዲቀንስ አስቀድሞ የሚፈቅድ የመመስረቻ ጽሁፍ ድንጋጌ ዋጋ አይኖረውም።

አንቀጽ ፬፻፵፬. የማህበሩን ዋና ገንዘብ የማሳደግ ውሳኔ

ተግባራዊ ስለሚሆንበት ጊዜ

የማህበሩ ዋና ገንዘብ የሚያድገው የዕዳ ሰነዶችን ወደ አክሲዮኖች በመለወጥ ካልሆነ በስተቀር አስቸኳይ ጠቅላላ ጉባዔው ዋና ገንዘቡ እንዲያድግ ከወሰነበት ወይም ከፈቀደበት ጊዜ አንስቶ በአምስት ዓመታት ውስጥ ተግባራዊ ካልሆነ ውሳኔው ዋጋ አይኖረውም።

አንቀጽ ፬፻፵፭. አዲስ አክሲዮኖችን ከማውጣት በፊት

ዋና ገንዘቡን ከፍሎ ስለማጠናቀቅ

ዋና ገንዘቡ ሙሉ በሙሉ ያልተከፈለ ማህበር በጥሬ ገንዘብ ወይም የዕዳ ሰነዶችን ወደ አክሲዮን በመለወጥ የሚከፈሉ አዲስ አክሲዮኖችን በማውጣት ዋና ገንዘቡን ማሳደግ አይችልም።

አንቀጽ ፬፻፵፮. አዲስ አክሲዮኖች ስለሚወጡበት ሁኔታ

ተቃራኒ ድንጋጌ ከሌለ በስተቀር አዲስ አክሲዮኖችን ለማውጣት የሚቻለው ማህበሩ ስለሚቋቋምበት ሁኔታ በተመለከቱት አግባብ ባላቸው ድንጋጌዎች መሠረት ነው።

አንቀጽ ፬፻፵፯. አክሲዮኖችን እንዲገዛ ሕዝብን

ስለመጋበዝ

አዲስ አክሲዮኖችን ለሕዝብ ለመሸጥ የሚደረገው ጥሪ የማህበሩ የዳይሬክተሮች ቦርድ ሰብሳቢ በፈረመበት መግለጫ አማካኝነት ሆኖ መግለጫውም የሚከተሉትን መረጃዎች መያዝ ይኖርበታል፡-

- ፩/ የማህበሩን ስምና ዋና መሥሪያ ቤት፤
- ፪/ ማህበሩ በንግድ መዝገብ የተመዘገበበትን ቀን፤
- ፫/ የማህበሩን ዋና ገንዘብ መጠን፤ የአክሲዮኖቹን ዓይነትና አክሲዮኖቹ ላይ የተፃፈውን ዋጋ እና ካሉም ልዩ መብት የሚያሰጡ የአክሲዮኖን መደቦች፤
- ፬/ የማህበሩን ዳይሬክተሮች፣ ካሉም የተቆጣጠሪ ቦርድ አባላት፣ ሥራ አስኪያጆች እና ኦዲተሮች፤
- ፭/ የመጨረሻውን የትርፍና ኪሣራ እንዲሁም የሀብትና ዕዳ ሒሳብ መግለጫ እና የአዲት ሪፖርት፤
- ፮/ ባለፉት የመጨረሻ አምስት ዓመታት ወይም ማህበሩ ከአምስት ዓመታት ያነሰ ቆይታ ያለው እንደሆነ ማህበሩ ከተመሰረተበት ቀን ጀምሮ የተከፈሉትን የትርፍ ድርሻዎች፤

፯/ ማህበሩ ያወጣቸውን የዕዳ ሰነዶች፤

፰ አዲስ የወጡ አክሲዮኖችን አስመልክቶ ጉባዔው ያስተላለፈውን ውሳኔ በተለይ አዲሶቹ አክሲዮኖች ያላቸውን ጠቅላላ ዋጋ፣ ቁጥራቸውን፣ የተጻፈባቸውን ዋጋ፣ ዓይነታቸውንና የሚወጡበትን ዋጋ፤

፱/ በዓይነት የተደረጉ መዋጮዎችን እና የተሰጡ ልዩ ጥቅሞችን፤

፲/ አዲሶቹ አክሲዮኖች ትርፍ ማስከፈል የሚጀምሩበትን ጊዜ፣ የተጣሉባቸውን ገደቦች፣ እንዲሁም የተሰጡ ልዩ መብቶችን፤

፲፩/ አክሲዮን ለመግዛት የፈረመው ሰው ግዴታ የሚቆይበትን ጊዜ።

አንቀጽ ፬፻፵፰. አክሲዮኖችን የመግዛት ቅድሚያ መብት

፩/ ባለአክሲዮኖች በኩባንያው ውስጥ ባላቸው የአክሲዮን መጠን አዲስ አክሲዮኖችን የመግዛት የቅድሚያ መብት ይኖራቸዋል።

፪/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) የተመለከተውን መብት የአክሲዮኑ ግዢ ክፍት ሆኖ በሚቆይበት

ጊዜ አክሲዮኖች ስለሚተላለፉበት ሁኔታ በተደነገጉት ጠቅላላ ድንጋጌዎች መሠረት ለመሸጥ ወይም ለማስተላለፍ ይቻላል።

፫/ የዕዳ ሰነዶች በአክሲዮን የሚለወጡ ከሆነ የቀደምትነት መብቱ ተፈፃሚ አይሆንም፤ የማህበሩ ጠቅላላ ጉባዔ በያገሮቹ ምርጫ ወደ አክሲዮን ሊቀየሩ የሚችሉ የዕዳ ሰነዶች እንዲወጡ ሲወስን ባለአክሲዮኖች የቀደምትነት መብታቸውን መተዋቸውን ማመልከት ይኖርበታል።

አንቀጽ ፬፻፵፱. ያልተገዙ አክሲዮኖችን የመግዛት መብት

በዚህ ሕግ አንቀጽ ፬፻፵፰ ንዑስ አንቀጽ (፪) የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ፤ አዲሶቹን አክሲዮኖች ለመግዛት የቀደምትነት መብት ባላቸው ባለአክሲዮኖች ያልተገዙ እንደሆነ አክሲዮኖቹን በቀደምትነት ለመግዛት ከሚችሉት በላይ ጠይቀው ለነበሩት ሌሎች ባለአክሲዮኖች በማህበሩ ዋና ገንዘብ ውስጥ ባላቸው ድርሻ መጠንና ባቀረቡት ጥያቄ ወሰን ውስጥ ይደለደሉላቸዋል።

አንቀጽ ፬፻፶. ቀሪዎችን አክሲዮኖች ስለማከፋፈል

በዚህ ሕግ አንቀጽ ፳፻፵፰ እና ፳፻፵፱ ድንጋጌዎች መሠረት የማህበሩን ዋና ገንዘብ ለማሳደግ የወጡት አዲስ አክሲዮኖች በሙሉ ያልተሸጡ የሆነ እንደሆነ ያልተሸጡት አክሲዮኖች በአስቸኳይ ጠቅላላ ጉባዔው ውሳኔ መሠረት የማህበሩ አባላት ላልሆኑ ሰዎች ሊሸጡ ይችላሉ።

አንቀጽ ፳፻፶፩. በቀደምትነት መብት ላይ የሚደረግ

ገደብ

፩/ የማህበሩ ዋና ገንዘብ እንዲያድግ የሚወስነው አስቸኳይ ጠቅላላ ጉባዔ በዚህ ሕግ አንቀጽ ፳፻፵፰ ፣ ፳፻፵፱ እና ፳፻፶ የተደነገጉት ሁኔታዎች በሙሉ ወይም በከፊል ተፈጻሚ እንዳይሆኑ ለማድረግ የሚችለው፡-

ሀ) የማህበሩ ዋና ገንዘብ እንዲያድግ እና የቀደምትነት መብት እንዲቀር ያስፈለገበትን ምክንያት፣ አዲሶቹን አክሲዮኖች የሚከፋፈሏቸው ባለአክሲዮኖች እና ለእያንዳንዳቸው የሚደርሳቸውን የአክሲዮን ብዛት፣ የወጡበትን ዋጋ እና ዋጋው የተወሰነበትን መነሻ የሚገልጽ የዳይሬክተሮች ቦርድ ሪፖርት፣ እና

ለ) የዳይሬክተሮች ቦርድ ሪፖርትን ትክክለኛነት የሚያረጋግጥ የአዲተሮችን ሪፖርት፤
 ከመረመረ በኋላ ይሆናል።

፪/ አዲስ አክሲዮኖችን የሚከፋፈሉ ሰዎች ለነሱ ጥቅም ሲባል በዚህ ሕግ ከአንቀጽ ፬፻፵፰ እስከ ፬፻፶ የተመለከቱ ድንጋጌዎችን ተፈጻሚነት ቀሪ በሚያደርግ ጉባዔ ላይ ድምፅ መስጠት አይችሉም።

፫/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) እና (፪) መሠረት ለሚሰጠው ውሳኔ የሚያስፈልገው ምልዓተ ጉባዔና የድምፅ ብልጫ የሚሰላው አዲሶቹን አክሲዮኖች በመግዛት የሚከፋፈሉ ሰዎች ያሏቸውን ወይም የወከሏቸውን አክሲዮኖች ሳይጨምር የማህበሩን ዋና ገንዘብ በሚሸፍኑት አክሲዮኖች መሠረት ይሆናል።

አንቀጽ ፬፻፶፪. በአክሲዮን የሚለወጡ የዕዳ ሰነዶችን

ስለማውጣት

፩/ በአክሲዮን የሚለወጡ የዕዳ ሰነዶችን ለማውጣት በቅድሚያ የአስቸኳይ ጠቅላላ ጉባዔውን ፈቃድ ማግኘት ያስፈልጋል።

፪/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) መሠረት የሚሰጠው ፈቃድ ባለአክሲዮኖች በአክሲዮን የሚለወጡ የዕዳ ሰነዶችን በተመለከተ የቀደምትነት መብታቸውን ለዕዳ ሰነዶቹ ያገኙ ጥቅም ሲባል የሰጡ ስለመሆኑ መግለጫ መያዝ ይኖርበታል።

፫/ እንዲሁም በሆነ ጊዜ በዚህ ሕግ አንቀጽ ፬፻፶፩ ንዑስ አንቀጽ (፩) (ሀ) የተመለከተው የዳይሬክተሮች ቦርድ ሪፖርት በአክሲዮን የሚለወጡ የዕዳ ሰነድ ያገኙ የቀረበላቸውን ምርጫ ለመጠቀም የሚችሉበትን ጊዜ እንዲሁም የዕዳ ሰነዶቹ ወደ አክሲዮኖች የሚለወጡበትን ሁኔታ ማመልከት ይኖርበታል።

፬/ አዲተሮች የዕዳ ሰነዶቹ ወደ አክሲዮን የሚለወጡበትን ሁኔታ በተመለከተ ለአስቸኳይ ጠቅላላ ጉባዔው በቀረቡ ሀሳቦች ላይ ልዩ ልዩ ሪፖርት ማዘጋጀት ይኖርባቸዋል።

አንቀጽ ፬፻፶፫. አክሲዮኖችን ለመግዛት ልዩ የቀደምትነት መብት የሚሰጡ ጽሁፎችን ማውጣት ስለመከላከል

በማናቸውም ሁኔታ የማህበሩን ዋና ገንዘብ ለማሳደግ የሚወጡ አክሲዮኖችን ለመግዛት ልዩ የቅድሚያ

መብት የሚያሰጥ ማንኛውንም ዓይነት ሰነድ ማውጣት አይቻልም።

አንቀጽ ፬፻፶፬. አክሲዮን በቅድሚያ ለመግዛት ለባለአክሲዮኖች የሚሰጠው ጊዜ

ለነባር ባለአክሲዮኖች አክሲዮኖችን ለመግዛት የሚሰጣቸው ጊዜ ማህበሩ አዲስ አክሲዮኖችን ለሽያጭ ካቀረበበት ቀን ጀምሮ ከሠላሳ ቀናት ሊያንስ አይችልም።

አንቀጽ ፬፻፶፭. አክሲዮን የመግዛት ጥሪ ስለማድረግ

፩/ አዲሶቹን አክሲዮኖች መግዛት የሚጀመርበት ቀን ቢያንስ ግዥ ከሚጀመርበት ከአስር ቀናት አስቀድሞ አገር ዓቀፍ ስርጭት ባለው ጋዜጣ እና አመቺ በሆነ የኤሌክትሮኒክስ ዘዴ አማካኝነት ባለአክሲዮኖች እንዲያውቁት መደረግ አለበት፤ ማስታወቂያው የባለአክሲዮኖቹን የቀደምነት መብት፣ አዲስ አክሲዮኖችን መግዛት የሚጀመርበትንና የሚያልቅበትን ቀን፣ አክሲዮኖች የሚወጡበትን ዋጋ እና ወዲያውኑ ተከፋይ መሆን የሚገባውን የአክሲዮን ዋጋ መጠን መግለጽ ይኖርበታል።

፪/ አክሲዮኖቹ በስም የተመዘገቡ ከሆነ ማህበሩ የአክሲዮን ሽያጭ ከመጀመሩ አስር ቀናት በፊት ማስታወቂያውን በተመዘገበ ደብዳቤ ለባለአክሲዮኖቹ መላክ ይችላል።

አንቀጽ ፬፻፶፮. አዲስ አክሲዮኖችን ለመግዛት ስለመፈረም

፩/ አዲስ አክሲዮኖችን ለመግዛት መፈረም ዋጋ የሚኖረው ተከፋይ መሆን የሚገባው ገንዘብ አብሮ ከቀረበ ብቻ ይሆናል።

፪/ የማህበሩ ዋና ገንዘብ በገንዘብ የሚሸጡ አክሲዮኖችን በማውጣት የሚያድግ ከሆነ በዚህ ሕግ አንቀጽ ፪፻፷ እና ፪፻፷፰ ሥር የተመለከቱት ድንጋጌዎች እንደአግባቡ ተፈጻሚ ይሆናሉ።

አንቀጽ ፬፻፶፯. አክሲዮን ለመግዛት መፈረምን ስለማስታወቅ

የዳይሬክተሮች ቦርድ የሚከተሉትን ማረጋገጥና በሰነድ እንዲያዙ ማድረግ አለበት፡-

፩/ አዲስ አክሲዮኖች በሙሉ ለመግዛት መፈረማቸውን፤

፪/ ከአክሲዮኖቹ ዋጋ መከፈል ያለበት ገንዘብ መከፈሉን፤

፫/ እንዲጨመር የተወሰነው የማህበሩ ዋና ገንዘብ በሙሉ መጨመሩን፤ እና

፬/ በተጨማሪው የማህበሩ ዋና ገንዘብ መሠረት የመመስረቻ ጽሁፉ መሻሻሉን።

አንቀጽ ፬፻፶፰. በዓይነት በሚደረግ መዋጮ የማህበሩን ዋና ገንዘብ ስለማሳደግ

የማህበሩ ዋና ገንዘብ ለማሳደግ የዓይነት መዋጮ የሚከፈል ከሆነ ወይም ልዩ ጥቅሞች ያሉበት እንደሆነ የዚህ ሕግ አንቀጽ ፪፻፷፣ ፪፻፷፩ እና ፪፻፷፫ ድንጋጌዎች እንደአግባቡ ተፈጻሚ ይሆናሉ።

አንቀጽ ፬፻፶፱. የአዲስ አክሲዮኖችን ዋጋ ዕዳን በማቻቻል ስለመክፈል

፩/ የማህበሩን ዋና ገንዘብ ለማሳደግ የወጡ አዲስ የጥሬ ገንዘብ አክሲዮኖች ዋጋ አክሲዮን ለመግዛት መፈረም በተጀመረበት ቀን የመክፈያ ጊዜያቸው በደረሱ የማህበሩ ዕዳዎች በማቻቻል ሊከፈል ይችላል።

፪/ አክሲዮኖቹ በዕዳ ማቻቻል መክፈላቸውን የሚያሳይ የሒሳብ መግለጫ በዳይሬክተሮች ቦርድ መዘጋጀትና በአዲተሮች መረጋገጥ አለበት፤ አዲተሮቹም

በማቻቻል የተከፈለውን ዕዳ መጠን የሚያሳይ ሪፖርት ማዘጋጀት አለባቸው።

አንቀጽ ፬፻፷. የመጠባበቂያ ገንዘብ በመጨመር ዋና

ገንዘብን ስለማሳደግ

በዚህ ሕግ አንቀጽ ፬፻፴፬ ንዑስ አንቀጽ (፪) የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ አስቸኳይ ጠቅላላ ጉባዔ የማህበሩን መጠባበቂያ ገንዘብ በሙሉ ወይም በከፊል ወደ ዋና ገንዘብ በማዛወር የማህበሩን ዋና ገንዘብ ማሳደግ ይችላል፤ ሆኖም በሕግ የተወሰነው የመጠባበቂያ ገንዘብ ወደ ማህበሩ ዋና ገንዘብ እንዲገባ ከተደረገ የቀድሞው በሕግ የተወሰነው መጠባበቂያ ገንዘብ እንደገና እስኪሟላ ድረስ ለባለአክሲዮኖች ማንኛውንም ዓይነት ክፍፍል ማድረግ አይችልም።

አንቀጽ ፬፻፷፩. የአክሲዮን ዋጋ ጥቂት በጥቂት መልሶ

ስለመክፈል

፩/ ለባለአክሲዮኖች ለዋናው ገንዘብ ገቢ ያደረጉትን መዋጮ ወይም የአክሲዮን ዋጋ ጥቂት በጥቂት መልሶ ለመክፈል የሚቻለው በመመስረቻ ጽሁፉ

በተደነገገው ወይም አስቸኳይ ጠቅላላ ጉባዔ በሚሰጠው ውሳኔ መሠረት ብቻ ይሆናል።

፪/ ለዚህ ተግባር ሊውል የሚችለው ለባለአክሲዮኖች ሊከፈል የሚችል ትርፍ ወይም በዚህ ሕግ አንቀጽ ፬፻፴፬ ንዑስ አንቀጽ (፩) ከተመለከተው መጠባበቂያ ውጪ ከሆነ የመጠባበቂያ ገንዘብ ነው።

፫/ የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) ተፈጻሚ የሚሆነው በአንድ መደብ ውስጥ የሚገኙ አክሲዮኖችን መልሶ በመግዛት ይሆናል፤ ተመልሰው የሚገዙት አክሲዮኖችም በዕጣ ሊመረጡ ይችላሉ፤ የዚህ አንቀጽ አፈጻጸም የዋና ገንዘብ መቀነስን ሊያስከትል አይገባም።

ክፍል ሁለት
የማህበሩን ዋና ገንዘብ ስለመቀነስ

አንቀጽ ፬፻፷፪. የማህበሩን ዋና ገንዘብ ለመቀነስ
የሚቀርብ ሀሳብ

የማህበሩን ዋና ገንዘብ ለመቀነስ የሚቀርብ ሀሳብ በጉዳዩ ላይ ውሳኔ የሚሰጠው አስቸኳይ ጠቅላላ ጉባዔ ከመጠራቱ በያንስ ከአስራ አምስት ቀናት በፊት

በዳይሬክተሮች ቦርድ አማካኝነት ለአዲተሮች መቅረብ አለበት፤ አዲተሮችም ዋና ገንዘቡን መቀነስ ያስፈለገበት ምክንያት እና በአቀናነሱ ሁኔታ ላይ ያላቸውን አስተያየት ለጉባዔው ማቅረብ አለባቸው።

አንቀጽ ፬፻፳፫. የማህበሩ ዋና ገንዘብ ቅነሳን ስለማስታወቅ

የማህበሩ ዋና ገንዘብ ቅነሳ ከተደረገ በንግድ መዝገብ መመዝገብ፤ ሰፊ ስርጭት ባለው ጋዜጣና በማህበሩ ድረ-ገጽ መውጣት ይኖርበታል።

አንቀጽ ፬፻፳፬. በኪሣራ ምክንያት የማህበሩን ዋና ገንዘብ ስለመቀነስ

የማህበሩ ዋና ገንዘብ በኪሣራ ምክንያት የተቀነሰ እንደሆነ በዚህ ሕግ ከአንቀጽ ፬፻፳፭ እስከ ፬፻፳፰ የተመለከቱት ድንጋጌዎች ተፈጻሚ ይሆናሉ።

አንቀጽ ፬፻፳፭. የዋና ገንዘብ አቀናነስ ዘዴዎች

- ፩ / የማህበሩን ዋና ገንዘብ መቀነስ የሚቻለው፦
 - ሀ) በአክሲዮኖች ላይ የተጻፈውን ዋጋ በመቀነስ፤
 - ወይም

ለ) ነባር አክሲዮኖችን አነስተኛ ቁጥር ባላቸው አዲስ አክሲዮኖች በመለወጥ፤ ነው።

፪/ የማህበሩ ዋና ገንዘብ የሚቀነሰው በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) (ለ) በተደነገገው መሠረት ከሆነ ነባር አክሲዮኖችን በአዲስ አክሲዮኖች ለመለወጥ የሚያስችል በቂ አክሲዮኖች የሌሏቸው ባለአክሲዮኖች ጉባዔው በሚወሰነው የጊዜ ገደብ ውስጥ የጎደሉትን አክሲዮኖች ማሟላት ወይም የያዟቸውን አክሲዮኖች ለሌሎች ባለአክሲዮኖች መሸጥ ይኖርባቸዋል።

አንቀጽ ፬፻፷፮. ለባለአክሲዮኖች ሊጠበቁ የሚችሉ መብቶች

የማህበሩ ዋና ገንዘብ እንዲቀነስ የሚወሰነው አስቸኳይ ጠቅላላ ጉባዔ ማንኛውም ትርፍ ከመከፈሉ በፊት ባለአክሲዮኖች በተቀነሰባቸው የአክሲዮን ብዛት ወይም በአክሲዮኖች ላይ የተጻፈው ዋጋ መጠን ማካካሻ እንዲከፈላቸው ሊወስን ይችላል።

አንቀጽ ፬፻፷፯. የገንዘብ ጠያቂዎች መብት

የማህበሩን ዋና ገንዘብ ለመቀነስ በአስቸኳይ ጠቅላላ ጉባዔ ውሳኔ ከመተላለፉ በፊት የማህበሩ ገንዘብ

ጠያቂዎች የነበሩ ሰዎች ገንዘቡ ካልተከፈላቸው ወይም በቂ ዋስትና ካልተሰጣቸው በስተቀር የማህበሩ ዋና ገንዘብ ማህበሩ ባለዕዳ በሆነበት ጊዜ ወደነበረበት መጠን እስኪደርስ ድረስ በአንቀጽ ፬፻፷፯ መሠረት የሚሰጥ ውሳኔን ወይም ማንኛውንም ዓይነት የትርፍ ክፍፍልን ለመቃወም ይችላሉ።

አንቀጽ ፬፻፷፰. የማህበሩ ዋና ገንዘብ በሕግ ከተወሰነው

አነስተኛ መጠን በታች መቀነስ

፩/ በኪሣራ ምክንያት የማህበሩ ዋና ገንዘብ በአንቀጽ ፪፻፵፯ ንዑስ አንቀጽ (፩) ከተመለከተው አነስተኛ መጠን በታች ከሆነ የቀነሰው የዋና ገንዘቡ መቀነስ በዚህ ሕግ አንቀጽ ፬፻፷፫ በተደነገገው መሠረት በንግድ መዝገብ ከተመዘገበበት ቀን አንስቶ ባለው አንድ ዓመት ጊዜ ውስጥ ዋና ገንዘቡ ወደ አነስተኛ መጠን ማደግ ይኖርበታል።

፪/ በዚህ ሕግ በአንቀጽ ፬፻፷፯ ሥር የተመለከተው የገንዘብ ጠያቂዎች መብት አይነካም።

፫/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) በተመለከተው መሠረት ዋና ገንዘቡ ካልተስተካከለ ወይም ማህበሩ ወደ ሌላ ዓይነት ማህበር እንዲለወጥ ካልተደረገ

በስተቀር ማንኛውም ጥቅም ያለው ወገን ማህበሩ እንዲፈረስ ለፍርድ ቤት ማመልከት ይችላል።

አንቀጽ ፬፻፳፱. ኪሣራ ሳይኖር የማህበሩን ዋና ገንዘብ

ስለመቀነስ

ከኪሣራ ውጭ በሆነ ሌላ ምክንያት የማህበሩ ዋና ገንዘብ እንዲቀንስ የተደረገ እንደሆነ በዚህ ሕግ ከአንቀጽ ፬፻፸፬ እስከ ፬፻፸፪ የተመለከቱት ድንጋጌዎች ተፈጻሚ ይሆናሉ።

አንቀጽ ፬፻፸፬. የባለ አክሲዮኖች እኩልነት

የማህበሩ ዋና ገንዘብ መቀነስ የባለአክሲዮኖችን የእኩልነት መብት ሊያፋልስ አይችልም።

አንቀጽ ፬፻፸፩. የገንዘብ ጠያቂዎች መብት

፩/ የማህበሩ ዋና ገንዘብ የመቀነስ ውሳኔ በዚህ ሕግ አንቀጽ ፬፻፸፫ ድንጋጌ መሠረት በይፋ ከመገለጹና በንግድ መዝገብ ከመመዝገቡ በፊት በማህበሩ ላይ መብት የነበራቸው ገንዘብ ጠያቂዎች ዋና ገንዘቡ ከአስር በመቶ በላይ በሆነ መጠን እንዲቀንስ የተወሰነ እንደሆነ ውሳኔው አገር ዓቀፍ ስርጭት ባለው ጋዜጣ ከወጣበት ቀን ጀምሮ በሦስት ወራት

ጊዜ ውስጥ ለፍርድ ቤት ተቃውሞ ማቅረብ ይችላሉ።

፪/ መቃወሚያው የቀረበለት ፍርድ ቤት መቃወሚያውን ውድቅ ለማድረግ ወይም ማህበሩ ተቃውሞውን ላቀረቡ ገንዘብ ጠያቂዎች ገንዘባቸውን እንዲከፍላቸው ወይም በቂ ዋስትና እንዲሰጣቸው ሊያዝ ይችላል።

፫/ የማህበሩ ዋና ገንዘብ እንዲቀነስ የተላለፈው ውሳኔ ተግባራዊ የሚሆነው በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) መሠረት የተቀመጠው የጊዜ ገደብ ካለፈ በኋላ ነው።

አንቀጽ ፬፻፸፪. የማህበሩን ዋና ገንዘብ ቅነሳ በቃለ ጉባዔ

ስለመመዘንብ

፩/ የማህበሩ ዋና ገንዘብ እንዲቀነስ ከተወሰነበት ቀን ጀምሮ በአንድ ወር ጊዜ ውስጥ ውሳኔው በማህበሩ የቃለ ጉባዔ መዝገብ መስፈር ይኖርበታል።

፪/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) መሠረት የተዘጋጀው የውሳኔ ቃለ ጉባዔ በማህበሩ ድረ ገጽ ላይ መውጣት አለበት።

ምዕራፍ ዘጠኝ
ስለማህበሩ መፍረስ እና ሒሳብ መጣራት

አንቀጽ ፬፻፸፫. ማህበሩ የሚፈርስባቸው ምክንያቶች

፩/ በዚህ ሕግ አንቀጽ ፩፻፹፩ የተመለከቱት ጠቅላላ ድንጋጌዎች እንደተጠበቁ ሆነው፤ የአክሲዮን ማህበር በሚከተሉት ምክንያቶች ይፈርሳል፡-

ሀ) የባለአክሲዮኖች ቁጥር በሕግ ከተፈቀደው ዝቅ ሲልና በስድስት ወር ጊዜ ውስጥ ሌላ አባል መተካት ባለመቻሉ ምክንያት ጥቅም አለኝ በሚል ሰው በቀረበ ማመልከቻ መሠረት የንግድ ማህበራትን የሚመዘግበው አካል ማህበሩ እንዲፈርስ ሲወስን፤

ለ) የአስተዳደር አካላት የሌሉት በመሆኑ ምክንያት ጥቅም አለኝ በሚል ሰው ጠያቂነት የንግድ ማህበራትን የሚመዘግበው አካል ማህበሩ እንዲፈርስ ሲወስን፤

ሐ) ማህበሩ የዋና ገንዘቡን ሦስት አራተኛ በኪሣራ ሲያጣ፡፡

፪/ የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) (ሀ) እና (ለ) ድንጋጌዎች ቢኖሩም የንግድ ማህበራት መዝጋቢው አካል አስፈላጊ ሆኖ ሲያገኘው የጊዜ ገደቡን ለተወሰነ ጊዜ እንዲራዘም ወይም ማህበሩ የአስተዳደር አካላትን አሟልቶ ሥራ እንዲቀጥል ሊፈቅድ ይችላል።

፫/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) (ሐ) እንደተመለከተው ማህበሩ የዋና ገንዘቡን ሦስት አራተኛ በኪሣራ ያጣ እንደሆነ የዳሬክተሮች ቦርድ የማህበሩን መፍረስ ወይም መቀጠል የሚወስን አስቸኳይ ጠቅላላ ጉባዔ መጥራት አለበት፤

፬/ የዳሬክተሮች ቦርድ፣ ካለ የተቆጣጣሪ ቦርድ ወይም አዲተሮች ጠቅላላ ጉባዔ መጥራት ያልቻሉ እንደሆነ ጥቅም ባለው ሰው አመልካችነት ፍርድ ቤት ማህበሩ እንዲፈርስ ሊወስን ይችላል።

፭/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፪) በተደነገገው መሠረት የንግድ ማህበር መዝጋቢውን አካል ሳያስፈቅዱ ከስድስት ወራት በኋላ ባለአክሲዮኞች እያወቁ ማህበሩ ሥራውን እንዲቀጥል ያደረጉ ከሆነ ካወቁበት ጊዜ ጀምሮ ማህበሩ ለሚገባው ማንኛውም ዕዳ በአንድነትና በተናጠል ኃላፊ ይሆናሉ።

አንቀጽ ፬፻፸፬. የማህበሩን መፍረስ ስለማስታወቅ

፩/ በዚህ ሕግ መሠረት ማህበሩ እንዲፈረስ በማህበሩ የተወሰነ እንደሆነ የመፍረሱ ውሳኔ ከተሰጠበት ቀን ጀምሮ በሃያ አንድ ቀናት ውስጥ ማህበሩ እንዲፈረስ ስለመወሰኑ ሰፊ ስርጭት ባለው ጋዜጣና በማህበሩ ድረ ገጽ በይፋ መገለጽ አለበት፤ ማስታወቂያውም “በመጣራት ላይ ያለ” የሚል ሐረግ ተጨምሮበት የማህበሩን ስም፣ የዋና ገንዘቡን መጠን፣ የፈረሰበትን ምክንያት፣ የሒሳብ አጣሪውን ስምና አድራሻ እንዲሁም የሥልጣን ወሰን መያዝ አለበት።

፪/ ማህበሩ እንዲፈረስ የተሰጠው ውሳኔ እና በውሳኔው መሠረት ሒሳብ አጣሪ መሾሙን የሚያመለክቱ ሰነዶች በማህበሩ ዋና መሥሪያ ቤት መቀመጥ እንዲሁም በንግድ መዝገብ መመዝገብ አለባቸው።

አንቀጽ ፬፻፸፮. ሒሳብ አጣሪ ስለመሾምና ስለመሻር

፩/ ሒሳብ አጣሪዎች በማህበሩ መመስረቻ ጽሁፍ ያልተሾሙ ከሆነ የማህበሩን መፍረስ በወሰነው አስቸኳይ ጠቅላላ ጉባዔ ይሾማሉ።

፪/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) በተደነገገው መሠረት ሒሳብ አጣሪዎች ያልተሾሙ ከሆነ በዳይሬክተሮች ቦርድ፣ በተቆጣጣሪ ቦርድ፣ በአዲተሮች፣ በባለአክሲዮኖች ወይም በገንዘብ ጠያቂዎች አቤቱታ አቅራቢነት በፍርድ ቤት ይሾማሉ።

፫/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) መሠረት የተሾሙ የሒሳብ አጣሪዎች በአስቸኳይ ጠቅላላ ጉባዔው ሊሻሩ ይችላሉ፤ እንዲሁም በማንኛውም አካል ቢሾሙም ሒሳብ አጣሪዎችን በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፪) በተጠቀሱት ሰዎች አመልካችነት በበቂ ምክንያት ፍርድ ቤት ሊሽራቸው ይችላል።

፬/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፫) በተደነገገው መሠረት ሒሳብ አጣሪዎችን የሻረው አካል አዲስ አጣሪዎችን መሾም አለበት።

አንቀጽ ፬፻፸፯. የሒሳብ አጣሪዎች ሥራ መልቀቅ

፩/ የማህበሩ ሒሳብ አጣሪዎች ለሾማቸው አካል የሶስት ወራት የቅድሚያ የጽሁፍ ማስጠንቀቂያ በመስጠት ሥራቸውን መልቀቅ ይችላሉ፤ አጣሪዎች የተሾሙት በጠቅላላ ጉባዔ ወይም በመመስረቻ ጽሁፍ ከሆነ

ማስጠንቀቂያውን ለማህበሩ ቦርድ ማቅረብ አለባቸው።

፪/ ሒሳብ አጣሪዎች በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) በተመለከተው መሠረት የቅድሚያ ማስጠንቀቂያ ሳይሰጡ ሥራቸውን የለቀቁ እንደሆነ በዚህ ምክንያት በማህበሩ፣ በገንዘብ ጠያቂዎች ወይም በባለአክሲዮኖች ላይ ለሚደርሰው ጉዳት በአንድነትና በተናጠል ኃላፊ ይሆናሉ።

አንቀጽ ፬፻፸፯. ለሒሳብ አጣሪነት ብቁ የሚያደርጉ መስፈርቶች

ሒሳብ አጣሪ ሆኖ መሾም የሚችለው ቀጥሎ የተመለከቱትን መስፈርቶች የሚያሟላ ሰው ነው፡-

- ፩/ መልካም ሥነ-ምግባር ያለው፤
- ፪/ የሒሳብ ማጣራት ሥራ ለማከናወን አስፈላጊ የሆነ ሙያ ያለው።
- ፫/ በንግድ ማህበር አደራጅነት፣ ዳይሬክተርነት፣ ሥራ አስኪያጅነት፣ በተቆጣጣሪ ቦርድ አባልነት፣ በአዲተርነት ወይም በሌሎች የአመራር ኃላፊነቶች ላይ ተመድቦ ሲሰራ ከኃላፊነቱ ጋር በተያያዘ ወይም

በማንኛውም ሁኔታ የእምነት ማጉደል፣ የስርቆት፣ የውንብድና ወንጀል ወይም ለሒሳብ አጣሪነት ብቁ የማያደርግ ተመሳሳይ ወንጀል ፈፅሞ ጥፋተኛነቱ ያልተረጋገጠ።

አንቀጽ ፬፻፸፰. የሒሳብ አጣሪዎች የሥራ ዋጋ

- ፩/ ሒሳብ አጣሪዎች ለሚሰጡት አገልግሎት የሥራ ዋጋ ይከፈላቸዋል።
- ፪/ የሥራ ዋጋ ክፍያው በዚህ ሕግ አንቀጽ ፬፻፸፭ መሠረት በሚሾማቸው አካል ይወሰናል።

አንቀጽ ፬፻፸፱. ሒሳብ በሚጣራበት ጊዜ የማህበሩ ሕጋዊ ሰውነት ቀጣይነት

- ፩/ ሒሳብ ማጣራቱ እስከሚጠናቀቅ ድረስ ማህበሩ ከስያሜው ቀጥሎ “በመጣራት ላይ ያለ” የሚል ሐረግ ተጨምሮበት ሕጋዊ ሰውነቱን እና ስሙን እንደያዘ ይቀጥላል።
- ፪/ ሒሳብ በሚጣራበት ጊዜ የማህበሩ አስተዳደር አካላት ማከናወን የሚችሉት ለማጣራቱ ሥራ አስፈላጊ

የሆኑ እና ከአጣሪው ሥልጣን ውጭ የሆኑ ሥራዎችን ብቻ ነው።

አንቀጽ ፬፻፹. የከሠረ ማህበር ሒሳብ ስለሚጣራበት

ሁኔታ

፩/ የማህበሩ መክሰር በፍርድ ቤት የተወሰነ እንደሆነ ሒሳብ ማጣራቱ ከሣራን በሚመለከቱት የዚህ ሕግ ድንጋጌዎች መሠረት ይፈጸማል።

፪/ ስለከሣራ የሚደነግጉት የዚህ ሕግ ድንጋጌዎች እንደተጠበቁ ሆነው፤ የማህበሩ ዳይሬክተሮች ማህበሩን ለመወከል ሥልጣን የሚኖራቸው ለሥራው አስፈላጊ በሆነ መጠን ብቻ ነው።

አንቀጽ ፬፻፹፩. የሒሳብ አጣሪዎች ግዴታና ኃላፊነት

፩/ በሕግ ወይም በማህበሩ መመስረቻ ጽሁፍ ተቃራኒ ድንጋጌ ከሌለ በስተቀር፤ የሒሳብ አጣሪዎች ግዴታና ኃላፊነት የዳይሬክተሮች ቦርድ አባላት ዓይነት ይሆናል።

፪/ ሒሳብ አጣሪዎች የማህበሩን ንብረቶችና የሒሳብ መዝገቦች ይረከባሉ፤ የዳይሬክተሮች ቦርድ ከመጨረሻው የበጀት ዓመት ማብቂያ ጀምሮ ሒሳብ

ማጣራቱ እስከተጀመረበት ጊዜ ያለውን የማህበሩ አስተዳደር የሚመለከት የሥራ ሪፖርት ለሒሳብ አጣሪዎች ያቀርባል።

፫/ ሒሳብ አጣሪዎችና ዳይሬክተሮች የማህበሩን ሀብትና ዕዳዎች የያዘ ዝርዝር መዝገብ በጋራ አዘጋጅተው ይፈርማሉ።

፬/ ማህበሩ ያለው ሀብት ዕዳዎቹን ለመክፈል በቂ እንደማይሆን ከተገመተ ሒሳብ አጣሪዎች ባለአክሲዮኖች ገቢ ያላደረጉት መዋጮ ካለ ማስከፈል ይኖርባቸዋል።

አንቀጽ ፬፻፹፪. የሒሳብ አጣሪዎች ሥልጣን እና ኃላፊነት

፩/ በማህበሩ መመስረቻ ጽሁፍ ወይም በሾማቸው ጉባዔ የተጣሉ ገደቦች ካሉ እንደተጠበቁ ሆኖ፤ ሒሳብ አጣሪዎች የማጣራቱን ሥራ ለማከናወን ሙሉ የሆነ ሥልጣን ይኖራቸዋል፤ በተለይም የማህበሩን ሀብት በሙሉ ለመሸጥ፤ በፍርድ ቤት ማህበሩን ለመወከል፤ ክርክር የሚያስነሱ ጉዳዮችን በስምምነት ወይም በግልግል ዳኝነት ለመጨረስ፤ የማህበሩን ገንዘብ ለመሰብሰብ እና ዕዳዎችን ለመክፈል ይችላሉ።

፪/ ሒሳብ አጣሪዎች ቀደም ሲል የነበሩ ውሎችን ለማስፈጸም ካልሆነ ወይም የሒሳብ ማጣራቱ ሥራ ካላስገደደ በስተቀር አዲስ ሥራዎችን መጀመር አይችሉም።

፫/ ሒሳብ አጣሪዎች በሕግ፣ በመመስረቻ ጽሁፍ ወይም በባለአክሲዮኖች ጠቅላላ ጉባዔ ውሳኔ ከተሰጣቸው ሥልጣን ውጭ በመስራታቸው በማህበሩ ወይም በሦስተኛ ወገኖች ላይ ለሚያደርሱት ጉዳት በአንድነትና በተናጠል ኃላፊ ይሆናሉ።

፬/ ሒሳብ አጣሪዎች የማጣራቱ ሥራ ምክንያታዊ በሆነ ጊዜ እንዲጠናቀቅ የማድረግ ኃላፊነት አለባቸው።

አንቀጽ ፬፻፹፫. ከዕዳ ክፍያ በፊት የንብረት ክፍፍል ማድረግ የተከለከለ ስለመሆኑ

ማህበሩ ለገንዘብ ጠያቂዎች ያለበትን ዕዳ በሙሉ ሳይከፍል ወይም ለክፍያ የሚያስፈልገው ገንዘብ በፍርድ ቤት ሳይቀመጥ ሒሳብ አጣሪዎች የማህበሩን ሀብት ለባለአክሲዮኖች ማከፋፈል አይችሉም።

አንቀጽ ፬፻፹፬. ገንዘብ ጠያቂዎችን ስለመጥራትና ክፍያ ስለመፈጸም

፩/ ስማቸው በሒሳብ መዝገብ ውስጥ ለተመለከተ ወይም በሌላ መንገድ ለሚታወቁ ገንዘብ ጠያቂዎች የማህበሩን መፍረስ በተመዘገበ ደብዳቤ ወይም አስቀድሞ ስምምነት በተደረሰባቸው ሌሎች ዘዴዎች እንዲያውቁት እና የሚጠይቁትን ገንዘብ ሊያስረዱ የሚችሉ ሰነዶችን እንዲያቀርቡ ይገለጽላቸዋል፤ ሌሎች ገንዘብ ጠያቂዎች በመመስረቻ ጽሁፉ በተመለከተው አኳኋን እና ሰፊ አገር ዓቀፍ ስርጭት ባለው ጋዜጣ ለሦስት ተከታታይ ወራት በወር አንድ ጊዜ የማህበሩን መፍረስ በመግለጽ እንዲሁም በማህበሩ ድረ-ገጽ ማስታወቂያ በማውጣት እንዲያውቁት መደረግ አለበት።

፪/ ለማህበሩ ገንዘብ ጠያቂዎች የሚደረገው ክፍያ ሒሳብ አጣሪዎች ሥራቸውን በጀመሩበት ጊዜ ባዘጋጁት የሀብትና ዕዳ ሒሳብ መግለጫ መሠረት ይፈጸማል።

አንቀጽ ፬፻፹፮. የገንዘብ ጠያቂዎች መብት ጥበቃ

፩/ የታወቁ የማህበሩ ገንዘብ ጠያቂዎች ጥያቄያቸውን ለሒሳብ አጣሪዎች ያላቀረቡ ከሆነ ሊከፈላቸው የሚገባው ገንዘብ መጠን በፍርድ ቤት ሊቀመጥላቸው ይገባል።

፪/ ለገንዘብ ጠያቂዎች ተመጣጣኝ ዋስትና ካልተገባላቸው ወይም ከማህበሩ የሚጠየቁ ግዴታዎች እስከሚፈጸሙ ድረስ የሀብት ክፍፍሉ ካልተላለፈ በስተቀር፤ የመፈጸሚያ ጊዜያቸው ያልደረሰ ወይም አከራካሪ የሆኑ ከማህበሩ የሚጠየቁ ግዴታዎችን ለመፈጸም የሚያስችል ተመጣጣኝ ገንዘብ በፍርድ ቤት መቀመጥ ይኖርበታል።

አንቀጽ ፬፻፹፮ . የመጨረሻ የሀብትና ዕዳ ሒሳብ መግለጫ

፩/ ሒሳብ አጣሪዎች የማህበሩ ዕዳ ከተከፈለ በኋላ ከተረፈው ንብረት ላይ እያንዳንዱ አክሲዮን ከመቶኛ ምን ያህል ሊደርሰው እንደሚችል የሚያሳይ የመጨረሻ የሀብትና ዕዳ ሒሳብ መግለጫ ማዘጋጀት አለባቸው።

፪/ በመመስረቻ ጽሁፉ ተቃራኒ ስምምነት ከሌለ በስተቀር፤ ሒሳብ አጣሪዎች የአክሲዮኖቹ ዋጋ ሙሉ በሙሉ መከፈላቸውንና ከአክሲዮኖቹ ጋር የተያያዙ ቀዳሚ መብቶችን ግምት ውስጥ በማስገባት በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) ላይ የተመለከተውን የድርሻ ክፍፍል ይወስናሉ።

፫/ ሒሳብ አጣሪዎች የፈረሙበት የሀብትና ዕዳ ሒሳብ መግለጫ እና የኦዲተሮች ሪፖርት በንግድ እና ኢንዱስትሪ ሚኒስቴር ወይም አግባብ ባለው ሌላ የመንግስት አካል ዘንድ መቀመጥ አለበት።

፬/ ማንኛውም ባለአክሲዮን በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፫) በተደነገገው መሠረት መግለጫው ከተቀመጠበት ጊዜ ጀምሮ ባሉት ሦስት ወራት የመጨረሻው የሀብትና ዕዳ ሒሳብ መግለጫ ውድቅ እንዲደረግ ተቃውሞውን ለፍርድ ቤት ማቅረብ ይችላል፤ ማመልከቻው የሚታየው የሦስት ወሩ የጊዜ ገደብ ካለቀ በኋላ ሲሆን ብዙ ማመልከቻዎች ካሉም በአንድነት ይታያሉ፤ ፍርድ ቤቱ በቀረቡት ጉዳዮች ላይ የሚሰጠው ውሳኔ በሌሎች ባለአክሲዮኖች ላይም ተፈጻሚ ይሆናል።

፩ / በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፬) በተመለከተው የጊዜ ገደብ ውስጥ አቤቱታ ያልቀረበ እንደሆነ የሀብትና ዕዳ ሒሳብ መግለጫው እንደጸደቀ ይቆጠራል።

አንቀጽ ፬፻፹፯. የሀብት ክፍፍሉን ስለማቆየት

ገንዘብ ጠያቂዎች ከተከፈሉ በኋላ የተረፈው የማህበሩ ሀብት ለባለአክሲዮኖች ለማከፋፈል የሚቻለው በዚህ ሕግ አንቀጽ ፬፻፹፬ ንዑስ አንቀጽ (፩) ሥር በተመለከተው አኳኋን ማስታወቂያ አገር ዓቀፍ ስርጭት ባለው ጋዜጣ ለሦስተኛ ጊዜ ከወጣ ከአንድ ዓመት በኋላ ነው፤ ሆኖም ገንዘብ ጠያቂዎች በክፍፍሉ የማይጎዱ መሆናቸውን ፍርድ ቤቱ ካመነ ከተጠቀሰው ጊዜ በፊት ተራፊው ንብረት ለባለአክሲዮኖች እንዲከፋፈል ሊፈቅድ ይችላል።

አንቀጽ ፬፻፹፰. ያልተወሰደን ገንዘብ ስለማስቀመጥ

አንድ ባለአክሲዮን ከተራፊው ንብረት ላይ የሚገባውን ድርሻ በዚህ ሕግ አንቀጽ ፬፻፹፮ ንዑስ አንቀጽ (፫) መሠረት የሀብትና ዕዳ ሒሳብ መግለጫ እና የኦዲተሮች ሪፖርት አግባብ ባለው የመንግስት አካል ከተቀመጠበት ጊዜ ጀምሮ ባሉት ሦስት ወራት ውስጥ ያልወሰደ አንደሆነ ሒሳብ አጣሪዎች የባለአክሲዮኑን ስም ወይም አክሲዮኖቹ

ለአምጨው የሆኑ እንደሆነ የአክሲዮኖቹን ቁጥር በመግለጽ ገንዘቡን በልዩ ሒሳብ ባንክ ያስቀምጣሉ።

አንቀጽ ፬፻፹፱. ማህበሩን ከንግድ መዘገብ ስለመሰረዝ

፩/ የመጨረሻው የሀብትና ዕዳ ሒሳብ መግለጫ ከጸደቀ በኋላ ሒሳብ አጣሪዎች ማህበሩ ከንግድ መዘገብ እንዲሰረዝ ማድረግ ይኖርባቸዋል።

፪/ ማህበሩን ከንግድ መዘገብ ባለማሰረዛቸው ምክንያት በማህበሩ አባላትም ሆነ በሌሎች ሦስተኛ ወገኖች ላይ ለሚደርሰው ጉዳት ሒሳብ አጣሪዎች በአንድነት እና በተናጠል ተጠያቂ ናቸው።

አንቀጽ ፬፻፺. የገንዘብ ጠያቂዎች መብት

፩/ በዚህ ሕግ አንቀጽ ፬፻፹፱ መሠረት ማህበሩ ከንግድ መዘገብ ከተሰረዘ በኋላ የሚመጡ ገንዘብ ጠያቂዎች ባለአክሲዮኖች ከተራፊው ንብረት በደረሳቸው መጠን እንዲከፍሏቸው መጠየቅ ይችላሉ።

፪/ ገንዘብ ጠያቂዎቹ ያልተከፈላቸው በአጣሪዎች ቸልተኝነት ከሆነ ከሒሳብ አጣሪዎች ላይ መብታቸውን መጠየቅ ይችላሉ።

አንቀጽ ፬፻፺፩. የማህበሩን መዝገቦች ጠብቆ ስለመያዝ

፩/ የፈረሰው ማህበር የሒሳብ መዛግብት ለአስር ዓመታት አግባብ ባለው የመንግስት አካል ተጠብቀው መቀመጥ አለባቸው።

፪/ ማንኛውም ሰው የሒሳብ መዝገቦችን ለመመርመር ይችላል።

ምዕራፍ አስር
ስለድረ-ገፅ

አንቀጽ ፬፻፺፪. ድረ-ገጽ ስለማቋቋም

እያንዳንዱ የአክሲዮን ማህበር ድረ-ገጽ ሊኖረው ይገባል።

አንቀጽ ፬፻፺፫. ድረ-ገፅ ላይ ስለሚገለጹ ነገሮች

፩/ የሚከተሉት መረጃዎች በወቅቱ ድረ-ገፅ ላይ መውጣት ይኖርባቸዋል፡-

- ሀ) የማህበሩ መመስረቻ ጽሁፍና ካሉም ማሻሻያዎቹ፤
- ለ) ጠቅላላ ጉባዔውን የሚመለከቱ የስብሰባ ጥሪዎችና ተያያዥ መረጃዎች፤
- ሐ) የጸደቁ የኦዲት ሪፖርቶች፤

- መ) በአንቀጽ ፫፻፺፭ ንዑስ አንቀጽ (፭) መሠረት የተዘጋጀ የጥቅም ግጭት የሚያስነሱ ውሎችን የተመለከተ ሪፖርት፤
- ሠ) በዚህ ሕግ ወይም በሌሎች ሕጎች መሠረት ለንግድ እና ኢንዱስትሪ ሚኒስቴር የቀረቡ ዓመታዊ ሪፖርቶች እና መረጃ፤
- ረ) በመመስረቻ ጽሁፍ መሠረት በይፋ መገለጽ ያለባቸው መረጃዎች፤ እና
- ሰ) ለባለአክሲዮኖች፣ ገንዘብ ጠያቂዎች እና ባለድርሻ አካላት አስፈላጊ የሆኑ የማህበሩን ጥቅም ላልተገባ ጉዳት የማይዳርጉ ሌሎች መረጃዎች።

፪/ በተቻለ መጠን ድረ-ገጹ የኤሌክትሮኒክ ጉባዔ ለማድረግና በኤሌክትሮኒክ መንገድ ድምፅ ለመስጠት የሚቻልበትን ሁኔታ ማካተት አለበት።

አንቀጽ ፬፻፺፬. መረጃዎች በድረ-ገፁ ላይ ስለሚቆዩበት ጊዜ

- ፩/ የሚከተሉት መረጃዎች በድረ-ገጹ ላይ ከወጡበት ቀን ጀምሮ፡-
- ሀ) የሰብሰባ ጥሪና ተያያዥ መረጃዎች ስብሰባው እስከሚጠናቀቅበት ዕለት ድረስ፤

ለ) የሒሳብ ሰነዶች ለአምስት ዓመታት፤

ሐ) ሌሎች መረጃዎች ለስድስት ወራት፤ መቆየት አለባቸው።

፪/ ድረ-ገጹ ለማንኛውም ሰው ተደራሽ መሆን ይኖርበታል።

፫/ ከባንያው የድረ-ገፁን ደህንነት ለመጠበቅ አስፈላጊውን እርምጃ መውሰድ ይኖርበታል።

ርዕስ ሰባት
ኃላፊነቱ የተወሰነ የግል ማህበር

ምዕራፍ አንድ

ጠቅላላ ድንጋጌዎች

አንቀጽ ፬፻፺፭. ትርጓሜ፡-

፩/ ኃላፊነቱ የተወሰነ የግል ማህበር ማለት ዋና ገንዘቡ በሙሉ አስቀድሞ የተከፈለ፣ በአክሲዮን የተከፋፈለ እና ባለአክሲዮኖች መዋጫቸውን ገቢ እስካደረጉ ድረስ ለማህበሩ ዕዳ ኃላፊ የማይሆኑበት የንግድ ማህበር ነው።

፪/ የማህበሩን አክሲዮኖች ለሕዝብ ክፍት በሆነ ገበያ መሸጥ አይቻልም።

፫/ የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) ድንጋጌ ቢኖርም፤ ወሳኝ ድምፅ ያለው ባለአክሲዮን ተጠያቂነትን በተመለከተ በዚህ ሕግ በአንቀጽ ፪፻፺፭ ሥር የተደነገገው ተፈጻሚነት ይኖረዋል።

፬/ የማህበሩ ባለአክሲዮኖች ቁጥር ከሁለት ማነስ ከሃምሳ ሰዎች መብለጥ አይችልም።

፭/ ማህበሩ የሚተላለፉ የግዴታ ወረቀቶችን ማውጣት አይችልም።

አንቀጽ ፬፻፺፮. የማህበሩ ዋና ገንዘብ

፩/ የማህበሩ አነስተኛ ዋና ገንዘብ ከአስራ አምስት ሺህ የኢትዮጵያ ብር ያነሰ መሆን አይችልም።

፪/ እያንዳንዱ አክሲዮን ላይ የሚጻፈው ዋጋ ከአንድ መቶ ብር በታች መሆን አይችልም፤ በሁሉም አክሲዮኖች ላይ የተጻፈ ዋጋ እኩል መሆን አለበት።

አንቀጽ ፬፻፺፯. የማህበሩ ስም

ኃላፊነቱ የተወሰነ የግል ማህበር የንግድ ዓላማውን የሚገልጽ ስም ይኖረዋል። ከማህበሩ ስም ቀጥሎ “ኃላፊነቱ የተወሰነ የግል ማህበር” የሚል ሐረግ መጻፍ አለበት።

አንቀጽ ፬፻፺፰. የባለ አክሲዮኖች ቁጥር ወደ አንድ ዝቅ

ማለት

፩/ ኃላፊነቱ የተወሰነ የግል ማህበር የባለአክሲዮኖች ቁጥር ወደ አንድ ዝቅ ካለ እና በስድስት ወር ጊዜ ውስጥ ሌላ ሰው በባለአክሲዮንነት ካልገባ ማህበሩ ይፈረሳል።

፪/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) የተደነገገው ቢኖርም፤ የባለአክሲዮኖች ቁጥር ወደ አንድ ዝቅ ካለበት ቀን ጀምሮ በስድስት ወራት ውስጥ የመመስረቻ ጽሁፉን በማሻሻል ባለአንድ አባል ኃላፊነቱ የተወሰነ የግል ማህበር አድርጎ ማስመዝገብ ይቻላል።

ምዕራፍ ሁለት

የማህበሩ ምስረታ

አንቀጽ ፬፻፺፱. ለማህበሩ ምስረታ የሚያስፈልጉ ጠቅላላ

ሁኔታዎች

፩/ ማንኛውም ኃላፊነቱ የተወሰነ የግል ማህበር የሚመሰረተው ዋና ገንዘቡ በሙሉ ሲከፈል እና

የመመስረቻ ጽሁፉ በንግድ መዝገብ ውስጥ ሲገባ ነው።

፪/ በጥሬ ገንዘብ በተሸጡ አክሲዮኖች ላይ የተጻፈው ዋጋ ማህበሩ ከመመዝገቡ በፊት በመመስረት ላይ ባለው ማህበር ስም በተከፈተ ዝግ የባንክ ሒሳብ ውስጥ መቀመጥ አለበት።

አንቀጽ ፳፫. የመመስረቻ ጽሁፉ ይዘት

የማህበሩ መመስረቻ ጽሁፍ የሚከተሉትን ማካተት ይኖርበታል፡-

- ፩/ የባለአክሲዮኖችን ስም፣ ዜግነትና አድራሻ፤
- ፪/ የማህበሩን ስም፣ ዋና መሥሪያ ቤት፣ እንዳለውም ቅርንጫፎቹን፤
- ፫/ የማህበሩን የንግድ ዓላማ፤
- ፬/ የማህበሩን ዋና ገንዘብ መጠን እና ይኸው በሙሉ የተከፈለ መሆኑን የሚያሳይ መግለጫ፤
- ፭/ እያንዳንዱ ባለአክሲዮን የከፈለውን የገንዘብ መጠን፤
- ፮/ በዓይነት የተከፈለ መዋጮ ካለ ግምቱን፤
- ፯/ እያንዳንዱ ባለአክሲዮን የያዘውን የአክሲዮን ብዛት፤
- ፰/ የትርፍ አከፋፈል ሥርዓት፤

፱/ ዳይሬክተሮች ካሉት ብዛታቸውንና ሥልጣናቸውን፤

፲/ የሥራ አስኪያጆችን ቁጥርና ሥልጣናቸውን፤

፲፩/ አዲተሮች ካሉ ብዛታቸውን፤

፲፪/ ማህበሩ የሚቆይበትን ጊዜ፤

፲፫/ ማህበሩ የሥራ አፈጻጸም ሪፖርት የሚያስታውቅበትን መንገድና ጊዜ፤

፲፬/ እንዲሁም በማህበሩ ሥራ አመራር፣ በማህበሩና በአባላት ወይም በአባላት መካከል ያለውን ግንኙነት የሚመለከቱ ጉዳዮችን፤

፲፭/ ሌሎች በሕግ ወይም በባለአክሲዮኖች ስምምነት እንዲካተቱ የተወሰኑ ጉዳዮችን፡፡

አንቀጽ ፳፻፩. ተቀባይነት ያለው መዋጮ

ከሞያ አገልግሎት በስተቀር ሌሎች በዚህ ሕግ አንቀጽ ፩፻፹፮ የተመለከቱት የገንዘብና ሌሎች የዓይነት መዋጮዎች ኃላፊነቱ ለተወሰነ የግል ማህበርም ተፈጻሚነት አላቸው፡፡

አንቀጽ ፳፻፪. በዓይነት የተከፈለ መዋጮ

፩/ ባለአክሲዮን በዓይነት መዋጮ የከፈለ እንደሆነ የመመስረቻ ጽሁፉ የመዋጮውን ዓይነትና ዋጋ፣ ሌሎች ባለአክሲዮኖች የተቀበሉበትን ዋጋ እና ከማህበሩ ዋና ገንዘብ ውስጥ በዓይነት ለከፈለው ባለአክሲዮን የተሰጠውን የአክሲዮን ድርሻ መጠን ማሳየት አለበት።

፪/ የዓይነት መዋጮ የሚገመትበት መንገድ በባለአክሲዮኖች ይወሰናል።

፫/ በዓይነት የተከፈለ መዋጮ በተከፈለበት ጊዜ ለተደረገው ግምት ትክክለኛነት ባለአክሲዮኖቹ ሁሉ ለሦስተኛ ወገኖች በአንድነትና በተናጠል ኃላፊዎች ይሆናሉ።

፬/ በዓይነት የተከፈለ መዋጮ ግምት ከዋጋው በላይ ሆኖ ከተገኘ በዓይነት ያዋጣው ባለአክሲዮን በግምቱና በትክክለኛ ዋጋ መካከል ያለውን ልዩነት በጥሬ ገንዘብ መክፈል አለበት፤ ከዋጋው በላይ ስለመገመቱ ባያውቁም እንኳን ባለአክሲዮኖች ለዚህ ገንዘብ መክፈል በአንድነትና በተናጠል ኃላፊዎች ይሆናሉ።

፭/ የማህበሩ ሥራ አስኪያጅ እና ማህበሩ የዳይሬክተሮች ቦርድ ካለው ቦርዱ በዓይነት የተዋጣው ንብረት እንደነገሩ ሁኔታ በማህበሩ ስም መመዝገቡን እና

አስፈላጊው የንብረት ባለቤትነት ማስረጃ በማህበሩ ስም መዘጋጀቱን ማረጋገጥ አለባቸው።

ምዕራፍ ሦስት
ስለአክሲዮኖችና የባለአክሲዮኖች መብትና ግዴታ

አንቀጽ ፳፻፫. የአክሲዮኖች ዓይነት

ማህበሩ ማውጣት የሚችለው በስም የተመዘገቡ አክሲዮኖችን ብቻ ነው።

አንቀጽ ፳፻፬. ሰነዶችን የመመርመር መብት

፩ / አንድ ማህበርተኛ በማህበሩ ፋይናንስ ወይም የማህበርተኛውን ጥቅም በሚነካ ሌላ ጉዳይ ላይ ግምገማ ለማድረግ አስፈላጊ የሆኑትን የማህበሩ ሒሳቦች እና ሰነዶች የመመርመር እንዲሁም ጥያቄ የማቅረብ መብት አለው፤ ማህበርተኛው በዚህ መብቱ ለመጠቀም ተወካይ መሾም ወይም ረዳት ይዞ መቅረብ ይችላል።

፪ / መረጃው ይፋ መደረጉ በሕግ የተከለከለ ከሆነ ወይም ማህበሩ ላይ ከባድ ጉዳት የሚያደርስ ከሆነ

ማህበሩ መረጃውን ወይም ሰነዱን መከልከል አለበት።

አንቀጽ ፳፻፭. በመያዣ ወይም በአላባ ስለሚሰጡ አክሲዮኖች

ተቃራኒ ስምምነት ከሌለ በስተቀር፤ አክሲዮን በመያዣ ወይም በአላባ የተሰጠ እንደሆነ በማህበሩ ጉባዔዎች ድምፅ የመስጠት መብት የሚኖረው አክሲዮኑን በመያዣ ወይም በአላባ የሰጠው ሰው ብቻ ነው።

አንቀጽ ፳፻፮. የአክሲዮን ምስክር ወረቀት ስለሚይዛቸው ነገሮች

እያንዳንዱ አክሲዮን የሚከተሉትን መያዝ አለበት፡-

- ፩/ የአክሲዮኑ መለያ ቁጥር፤ ቅደም ተከተል፤
- ፪ / ማህበሩ ቦርድ ካለው የዳይሬክተሮች ቦርድ ሰብሳቢ ከሌለው ደግሞ የሥራ-አሲኪያጁን ፊርማ፤
- ፫/ የማህበሩን ስም፤ ዋና መሥሪያ ቤትና ማህበሩ የሚቆይበትን ጊዜ፤
- ፬ / የማህበሩን ዋና ገንዘብና አክሲዮኑ የወጣበትን ዋጋ መጠን፤

- ፩/ የማህበሩ መመስረቻ ጽሁፉ የተፈረመበትን ቀን፤
- ማህበሩ በንግድ መዝገብ የተመዘገበበትን ቀንና ቦታ፤
- ፪/ ሌሎች አስፈላጊ የሆኑ መረጃዎችን።

አንቀጽ ፳፻፯. ስለአክሲዮኖች መዝገብ

፩/ የማህበሩ ዋና መሥሪያ ቤት የሚከተሉትን የአክሲዮኖች ዝርዝር በአክሲዮኖች መዝገብ መያዝ አለበት፡-

- ሀ) የባለአክሲዮኖችን ስምና አድራሻ፤ የእያንዳንዱን ባለአክሲዮን ድርሻ እና የአክሲዮኖችን መለያ ቁጥር፤
- ለ) አክሲዮን ሲተላለፍ ዝውውሩን የተመለከተ ዝርዝር ፤
- ሐ) በእነዚህ ዝርዝሮች ላይ የተደረገውን ማንኛውንም ማሻሻያ።

፪/ የአክሲዮን መዝገቡ የመጨረሻ ዝርዝር ከተቀመጠበት ጊዜ ጀምሮ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) (ሀ) እና (ለ) ሥር በተመለከቱት መረጃዎች ላይ ለውጥ ሲኖር በየዓመቱ መጀመሪያ የተደረገውን ለውጥ የያዘ ዝርዝር በቦርዱ ሰብሳቢ ወይም ማህበሩ ቦርድ ከሌለው በሥራ አስኪያጁ

ለንግድ እና ኢንዱስትሪ ሚኒስቴር ወይም አግባብ ላለው ሌላ የመንግስት አካል መላክ አለበት።

፫/ ባለአክሲዮኖች መዝገቡን ያለክፍያ መመልከት ወይም የመዝገቡን ግልባጭ መውሰድ ይችላሉ፤ ማህበሩ ጥያቄው በቀረበ በአንድ ወር ጊዜ ውስጥ ግልባጩን ለጠያቂው መስጠት አለበት።

፬/ ማንኛውም ሦስተኛ ወገን የተወሰነውን የአገልግሎት ክፍያ በመፈጸም መዝገቡን መመልከት ወይም ግልባጭ እንዲሰጠው ማህበሩን መጠየቅ ይችላል፤

፭/ በባለአክሲዮን ወይም ጥቅም ባለው ማንኛውም ሰው በመዝገብ አጻጻፍ ላይ ስህተት ያለ ስለመሆኑ ከተገለጸለት የንግድ እና ኢንዱስትሪ ሚኒስቴር ወይም አግባብ ያለው ሌላ የመንግስት አካል እንዲስተካከል ማድረግ ይችላል፤ የአክሲዮን መዝገቡ ዝርዝር በትክክል ባለመጻፉ ምክንያት ለሚደርስ ማንኛውም ጉዳት ማህበሩ የዳይሬክተሮች ቦርድ ካለው የቦርዱ አባላት ከሌለው ደግሞ ሥራ አስኪያጆች በአንድነትና በተናጠል ኃላፊ ይሆናሉ።

አንቀጽ ፳፻፰. አክሲዮኖችን ስለማስተላለፍ

፩/ በማንኛውም ምክንያት የሚደረግ የአክሲዮኖች ዝውውር በጽሁፍ መሆን አለበት፤ ዝውውሩ በአክሲዮኖች መዝገብ ውስጥ ካልገባ በስተቀር በሦስተኛ ወገኖች ላይ መቃወሚያ ሊሆን አይችልም።

፪/ በማህበሩ መመስረቻ ጽሁፍ ተቃራኒ ድንጋጌ ከሌለ በስተቀር አክሲዮኖች በማህበሩ አባላት መካከል ያለገደብ ሊተላለፉ ይችላሉ።

፫/ አንድ ማህበርተኛ አክሲዮኑን የማህበሩ አባል ላልሆነ ሰው ከመሸጡ በፊት ማህበርተኛ ያልሆነው ሰው ያቀረበለትን ዋጋ በመግለጽ አክሲዮኖቹን በዚያው ዋጋ እና ሁኔታ እንዲገዙት ለማህበሩ አባላት ዕድል መስጠት አለበት።

፬/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፫) ሥር የተመለከተው ማስታወቂያ ለማህበሩ ዋና ሥራ አስኪያጅ በደረሰ በአስራ አምስት ቀናት ባለአክሲዮን በሆነ ሰው የውል ሀሳቡ ተቀባይነት ካላገኘ ባለአክሲዮኑ ማህበርተኛ ያልሆነው ሰው ያቀረበለትን የውል ሀሳብ መቀበል ይችላል።

አንቀጽ ፳፻፱. ከማህበሩ ውጪ አክሲዮን ስለማስተላለፍ

፩/ በዚህ ሕግ አንቀጽ ፳፻፰ ንዑስ አንቀጽ (፱) ሥር የተደነገገው ቢኖርም በመመስረቻ ጽሁፉ ላይ የበለጠ የድምፅ ብልጫ ወይም ሙሉ ድምፅ እንደሚያስፈልግ ካልተወሰነ በስተቀር፤ የማህበሩ አባል ላልሆነ ሰው የሚደረገው የአክሲዮን ዝውውር ተፈጻሚ የሚሆነው ከማህበሩ ዋና ገንዘብ ቢያንስ ¾ (ሦስት አራተኛ) ድርሻ ያላቸው ባለአክሲዮኖች ሲደግፉት ነው።

፪/ ማህበሩ በመጣራት ላይ ቢሆንም የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) ድንጋጌ ተፈጻሚ ይሆናል።

አንቀጽ ፳፻፲. አክሲዮንን በፍርድ አፈጻጸም ስለማስተላለፍ

፩/ የማህበሩ ባለአክሲዮን ያልሆነ ሰው የአንዱን ባለአክሲዮን ድርሻ በፍርድ አፈጻጸም ያገኘ እንደሆነ የማህበሩ ባለአክሲዮን ለመሆን በዚህ ሕግ አንቀጽ ፳፻፱ ንዑስ አንቀጽ (፩) በተመለከተው መሠረት የሌሎችን ባለአክሲዮኖች ድጋፍ ማግኘት አለበት።

፪/ የማህበሩ ዋና ገንዘብ 3/4 (ሦስት አራተኛ) ድርሻ ያላቸው አባላት በፍርድ አፈጻጸም አክሲዮን ያገኘው ሰው ማህበሩን እንዲቀላቀል ካልተስማሙ አክሲዮኖቹ ከማህበሩ አባላት መካከል ለመግዛት

ፍላጎት ላለው አባል ይተላለፋሉ፤ ለመግዛት ፍላጎት ያለው ባለአክሲዮን ካልተገኘ ማህበሩ ለፍርድ ባለመብቱ የአክሲዮኖቹን ዋጋ መክፈል አለበት።

፫/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፪) መሠረት ማህበሩ አክሲዮኖችን ሲገዛ ክፍያው ለማህበርተኞች ሊከፋፈል ከሚችል የመጠባበቂያ ገንዘብ መፈጸም አለበት።

፬/ የመጠባበቂያ ገንዘብ ባለመኖሩ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፫) መሠረት ግዥ መፈጸም ካልተቻለ ክፍያው ከዋና ገንዘቡ ይፈጸማል፤ ዋና ገንዘቡም በዚህ ልክ እንዲቀነስ ይደረጋል፤ ዋና ገንዘቡ ከመቀነሱ በፊት ከማህበሩ ጋር ለተዋዋሉ ሰዎች በዋና ገንዘቡ ላይ በተደረገው ቅናሽ ልክ ማህበርተኞች በአንድነት እና በተናጠል ኃላፊ ይሆናሉ።

አንቀጽ ፳፻፲፩. አክሲዮኖችን በውርስ ስለማግኘት

፩/ በማህበሩ መመስረቻ ጽሁፍ ተቃራኒ ድንጋጌ ከሌለ በስተቀር፤ አንድ ባለአክሲዮን ሲሞት ወራሾቹ ባለአክሲዮን የመሆን መብት ይኖራቸዋል።

፪/ ባለአክሲዮን መሆን የማይፈልጉ ከሆነ በመጨረሻው የሀብትና ዕዳ መግለጫ መሠረት የሚቹ አክሲዮን በማህበሩ ሀብት ውስጥ የሚወክለው ድርሻ ከመጠባበቂያ ገንዘብ ሊከፈላቸው ይገባል።

፫/ ማህበሩ ለማህበርተኞች ሊከፋፋል የሚችል በቂ የመጠባበቂያ ገንዘብ ከሌለው በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፪) ሥር የተመለከተው መብት አይኖርም።

አንቀጽ ፳፻፲፪. ተፈጻሚነት ስላላቸው ድንጋጌዎች

በዚህ ሕግ ከአንቀጽ ፪፻፸፫ እስከ ፪፻፸፭ ድረስ የተመለከቱት ድንጋጌዎች ለዚህ ምዕራፍ እንደ አግባብነታቸው ተፈጻሚነት አላቸው።

ምዕራፍ አራት
የማህበሩ ሥራ አመራር

አንቀጽ ፳፻፲፫. የማህበሩ የዳይሬክተሮች ቦርድ

፩/ ኃላፊነቱ የተወሰነ የግል ማህበር በዳይሬክተሮች ቦርድ እንዲመራ በመመስረቻ ጽሁፍ ሊወሰን ይችላል።

፪/ የዳይሬክተሮች ቦርድ የሚኖር ከሆነ የአባላቱ ቁጥር ከሦስት እስከ ሰባት ይሆናል።

፫/ በዚህ ሕግ ስለአክሲዮን ማህበር የቦርድ አባላት ሹመት፣ ስለሚገቡት ዋስትና፣ መሻር፣ የሥራ ዘመን፣ ውሳኔ አሰጣጥ፣ ተጠያቂነት፣ የአገልግሎት ክፍያ፣ ሥልጣንና ተግባር እና ሌሎች አግባብነት ያላቸው ጉዳዮችን በተመለከተ የአንቀጽ ፪፻፺፮ ንዑስ አንቀጽ (፬) እና (፭)፣ ፪፻፺፮፣ ፪፻፺፰፣ ከ፫፻ እስከ ፫፻፲፪፣ እና ከ፫፻፲፬ እስከ ፫፻፴ ድንጋጌዎች ኃላፊነቱ በተወሰነ የግል ማህበር ዳይሬክተሮች ቦርድ ላይ እንደ አግባብነታቸው ተፈጻሚ ይሆናሉ።

አንቀጽ ፭፻፲፬. ስለማህበሩ ሥራ አስኪያጅ

፩/ ማህበሩ ባለአክሲዮን የሆነ ወይም ያልሆነ በጠቅላላ ጉባዔ ውሳኔ የሚሾም አንድ ዋና ሥራ አስኪያጅ ይኖረዋል።

፪/ ማህበሩ በዳይሬክተሮች ቦርድ እንዲተዳደር በመመስረቻ ጽሁፍ የተወሰነ እንደሆነ ሥራ

አስኪያጁ የሚሾመው በቦርዱ ይሆናል፤ ሥራ አስኪያጁ የቦርድ ሊቀመንበር መሆን አይችልም።

፫/ ሥራ አስኪያጁ የማህበሩ ተቀጣሪ ነው።

አንቀጽ ፳፻፲፭. የሥራ አስኪያጁ ሥልጣን

፩/ ማህበሩ በቦርድ የሚተዳደር ከሆነ ስለሥራ አስኪያጅ ሥልጣን በዚህ ሕግ አንቀጽ ፫፻፵፯ እስከ ፫፻፵፱ የተመለከቱት ድንጋጌዎች እንደ አግባብነቱ ተፈጻሚ ይሆናሉ።

፪/ ማህበሩ ቦርድ የሌለው ከሆነ ሥራ አስኪያጁ የማህበሩን ዓላማ ለማሳካት በማህበሩ ስም ለመሥራት ሙሉ ሥልጣን ይኖረዋል።

፫/ የሥራ አስኪያጁን ሥልጣን የሚገድቡ የማህበሩ መመስረቻ ጽሁፍ ድንጋጌዎች በማህበሩ፣ በባለአክሲዮኖች እና በሥራ አስኪያጁ መካከል ካልሆነ በስተቀር ውጤት አይኖራቸውም።

አንቀጽ ፳፻፲፮. የሥራ አስኪያጁ ተጠያቂነት

፩/ ተቃራኒ ስምምነት ቢኖርም ሥራ አስኪያጁ በሕግ ወይም በመመስረቻ ጽሁፍ የተመለከቱ ድንጋጌዎችን

በመተላለፍ ለሚያደርሰው ጉዳት ለማህበሩ፤ ለባለአክሲዮኖች እና ለሦስተኛ ወገኖች ኃላፊ ነው።

፪/ ማህበሩ በመክሰሩ ምክንያት ሀብቱ ዕዳውን ለመክፈል በቂ ሆኖ ያልተገኘ እንደሆነ በከሰረው ማህበር ንብረት ጠባቂ አመልካችነት ፍርድ ቤት የማህበሩ ሥራ አስኪያጅ እና የቀድሞ ሥራ አስኪያጆች የማህበሩን ዕዳ በሙሉ ወይም በከፊል እንዲከፍሉ ለመወሰን ይችላል።

፫/ የአስተዳደር ኃላፊነታቸውን በተገቢው ጥንቃቄና ትጋት መወጣታቸውን ባስረዱ ሥራ አስኪያጆች ላይ የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፪) ድንጋጌ ተፈጻሚ አይሆንም።

አንቀጽ ፳፻፲፯. ሥራ አስኪያጅን ስለመሻር

፩/ ሥራ አስኪያጅ ሊሻር የሚችለው በሾመው አካል ነው፤ በተለይም በማህበሩ መመስረቻ ጽሁፍ ተቃራኒ ድንጋጌ እስከሌለ ድረስ ሥራ አስኪያጁ በቦርድ የተሾመ እንደሆነ የአክሲዮን ማህበር ሥራ አስኪያጅ በሚወርድበት አካሄድ ይወርዳል።

፪/ በማህበሩ የመመስረቻ ጽሁፍ ላይ ተቃራኒ ድንጋጌ ከሌለ በስተቀር፤ በመመስረቻ ጽሁፍ ላይም ሆነ

በባለአክሲዮኖች መደበኛ ጉባዔ የተሾመ ሥራ አስኪያጅ በማህበሩ መደበኛ ጉባዔ ይሻራል፤ ሥራ አስኪያጁ ከኃላፊነት የተነሳው ካለበቂ ምክንያት ቢሆንም ወደ ኃላፊነቱ የመመለስ መብት የለውም።

፫/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) እስከ (፪) የተመለከተው ቢኖርም በቂ ምክንያት አለ ብሎ ሲያምን ማንኛውም ባለአክሲዮን በሚያቀርበው ጥያቄ መሠረት ፍርድ ቤት ሥራ አስኪያጁን ሊሸረው ይችላል።

፬/ በተሻረው ምትክ ሌላ ሥራ አስኪያጅ እስኪሾም ድረስ ጊዜ የሚወስድ ከሆነ እንደቅደም ተከተላቸው ምክትል ሥራ አስኪያጅ ወይም የዳይሬክተሮች ቦርድ ሊቀመንበር የተሻረውን ሥራ አስኪያጅ ተክቶ ይሠራል።

፭ / በዚህ አንቀጽ መሠረት የሚደረገው የሥራ አስኪያጅ መሻር ሂደት ምክንያቱ በሥራ አስኪያጁና በምክትል ሥራ አስኪያጁ ወይም በዳይሬክተሮች ቦርድ ሊቀመንበር መካከል በተፈጠረ አለመግባባት ከሆነና ምክትል ሥራ አስኪያጁ ወይም የዳይሬክተሮች ቦርድ ሊቀመንበር ሥራ አስኪያጁን

ተክቶ መሥራቱ የድርጅቱን ጥቅም የሚጎዳ ከሆነ ፍርድ ቤት ሌላ ጊዜያዊ ሥራ አስኪያጅ ይመድባል።

አንቀጽ ፳፻፲፰. ስለኦዲተር

፩/ ኃላፊነቱ የተወሰነ የግል ማህበር አስር እና ከዚያ በላይ ባለአክሲዮኖች ያሉት እንደሆነ ወይም የማህበሩ ጠቅላላ ሀብት ከአስር ሚሊዮን ብር በላይ ከሆነ ነጻ እና ገለልተኛ የሆነ የውጭ ኦዲተር ሊኖረው ይገባል።

፪/ ኦዲተር የሚመረጠው በባለአክሲዮኖች ጠቅላላ ጉብዔ ነው።

፫/ በዚህ ሕግ ከአንቀጽ ፫፻፵፫ እስከ ፫፻፶፬ የተመለከቱት ድንጋጌዎች እንደ አግባብነታቸው ኃላፊነቱ በተወሰነ የግል ማህበር ኦዲተርም ላይ ተፈጻሚ ይሆናሉ።

ምዕራፍ አምስት
ስለማህበሩ ጉባዔዎች

አንቀጽ ፳፻፲፱. የጉባዔ ዓይነቶች

የማህበሩ ጉባዔዎች መደበኛ ወይም አስቸኳይ ጠቅላላ ጉባዔዎች ናቸው።

አንቀጽ ፭፻፳. በኤሌክትሮኒክ ዘዴ ስለሚደረግ ጉባዔ

፩/ በማህበሩ መመስረቻ ጽሁፍ የተጣለ ክልከላ ከሌለ በስተቀር፤ በማህበሩ ጉባዔ ላይ በኤሌክትሮኒክ ዘዴ ወይም በሌላ የመገናኛ ዘዴ መሳተፍ ይቻላል፤ የመገናኛ ዘዴው የተሰብሳቢዎችን ማንነት ለመለየት የሚያስችል እንዲሁም ውጤታማ ተሳትፎን የሚያረጋግጥ መሆን አለበት፤ የመገናኛ ዘዴው ቢያንስ የተሳታፊዎችን ድምፅ ሳይቆራረጥ የሚያስተላልፍ እና ተሰብሳቢዎቹ በአንድ ጊዜ መሳተፍ እንዲችሉ የሚፈቅድ መሆን አለበት።

፪/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) መሠረት በአካል ሳይገኙ በጉባዔው የተሳተፉ አባላት ድምፃቸውን በቃል መስጠት ይችላሉ።

፫/ በኤሌክትሮኒክ ዘዴ በተደረገ ጉባዔ የማህበሩን መመስረቻ ጽሁፍ ማሻሻል አይቻልም፤ በኤሌክትሮኒክ ዘዴ ውሳኔ ሊተላለፍባቸው የማይችሉ ጉዳዮችን በማህበሩ መመስረቻ ጽሁፍ መወሰን ይቻላል።

አንቀጽ ፳፻፳፩. መደበኛ ጠቅላላ ጉባዔ

፩/ እያንዳንዱ የሒሳብ ዓመት ከተዘጋበት ቀን ጀምሮ ባሉት አራት ወራት ውስጥ ቢያንስ አንድ መደበኛ ጠቅላላ ጉባዔ መደረግ አለበት።

፪/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) የተወሰነው የአራት ወራት ጊዜ በማህበሩ መመስረቻ ጽሁፍ ወይም አግባብ ባለው የመንግስት አካል ውሳኔ እስከ ስድስት ወራት ሊራዘም ይችላል።

፫/ ጉባዔው የሚጠራው ማህበሩ የዳይሬክተሮች ቦርድ ካለው በቦርዱ፣ ቦርዱ ካልጠራ ወይም ማህበሩ ቦርድ ከሌለው በሥራ አስኪያጅ፣ እነዚህ ካልጠሩ ማህበሩ አዲተር ካለው በአዲተሩ ወይም ከማህበሩ ዋና ገንዘብ ከግማሽ በላይ ባዋጡ ባለአክሲዮኖች ነው።

፬/ ከማህበሩ ዋና ገንዘብ ቢያንስ አስር በመቶ ባዋጡ ባለአክሲዮኖች ጥያቄ ከቀረበለት በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፫) የተጠቀሰው አግባብ ያለው አካል ጉባዔ መጥራት አለበት።

፭ / በዚህ አንቀጽ ኃላፊነት የተሰጣቸው አካላት ጉባዔውን ለመጥራት ካልቻሉ ወይም ፈቃደኛ ካልሆኑ ወይም በማንኛውም ባለአክሲዮን ጠያቂነት በቂ ምክንያት ሲኖር ፍርድ ቤት ጠቅላላ ጉባዔውን የሚጠራና የመወያያ አጀንዳ የሚያዘጋጅ ሰው ሊሾም ይችላል።

አንቀጽ ፭፻፳፪. ቃለ ጉባዔ

፩/ የጉባዔዎች ቃለ-ጉባዔ በጽሁፍ መዘጋጀትና በጉባዔው በአካል በተገኙ ባለአክሲዮኖች መፈረም አለበት።

፪/ የጉባዔዎቹ ቃለ ጉባዔ በተለይ ከዚህ በታች የተመለከቱትን ጉዳዮች መያዝ አለበት፡-

- ሀ) የጉባዔውን ጥሪ አደራረግ፤
- ለ) የስብሰባውን ቦታና ቀን፤
- ሐ) አጀንዳዎችን፤
- መ) ቦርድ ካለ በጉባዔው የተገኙ የቦርድ አባላትን ስም፤
- ሠ) በስብሰባው ላይ የተገኙ ባለአክሲዮኖች ብዛትና የምልዓተ ጉባዔውን ቁጥር፤
- ረ) ለጉባዔው የቀረቡ ሰነዶች፤
- ሰ) የውይይቱን አጭር ማጠቃለያ፤

ሸ) የተሰጡት ድምፆች ውጤት፤ እና

ቀ) ጉባዔው ያሳለፋቸውን ውሳኔዎች።

፫/ ምልዓተ ጉባዔው ባለመሟላቱ ምክንያት ጉባዔው ለመሰብሰብ ሳይችል የቀረ እንደሆነ የጉባዔው ሰብሳቢ ይኸው በቃለ ጉባዔ እንዲያዝ ያደርጋል።

አንቀጽ ፭፻፳፫. ያለጉባዔ የሚሰጡ ውሳኔዎች

የማህበሩ አባላት ቁጥር ከአስር የሚያንስ ከሆነ የጉባዔ ጥሪ ሳይደረግ ለእያንዳንዱ ባለአክሲዮን የውሳኔ ሀሳቦችን መላክና በጽሁፍ ወይም በኤሌክትሮኒክ ዘዴ ድምፅ እንዲሰጥ ማድረግ ይቻላል።

አንቀጽ ፭፻፳፬. የባለአክሲዮኖች መብት

፩/ በማህበሩ መመስረቻ ጽሁፍ ተቃራኒ ድንጋጌ ከሌለ በስተቀር ማንኛውም ባለአክሲዮን በራሱ ወይም በወኪል አማካኝነት በጉባዔው ለመሳተፍ እና ድምፅ ለመስጠት ይችላል።

፪/ እያንዳንዱ ባለአክሲዮን በማህበሩ ውስጥ ባሉት አክሲዮኖች ልክ የድምፅ ብዛት ይኖረዋል።

አንቀጽ ፭፻፳፭. የመደበኛ ጠቅላላ ጉባዔ ምልዓተ ጉባዔና

አብላጫ ድምፅ

፩/ ጉባዔ ለማካሄድ ከማህበሩ ዋና ገንዘብ ከግማሽ በላይ የያዙ ባለአክሲዮኖች ወይም የያዙ ባለአክሲዮን በስብሰባው ላይ መገኘት አለባቸው ወይም አለበት።

፪/ ምልዓተ ጉባዔ የሚሰላው በባለአክሲዮኖች ቁጥር ሳይሆን በተወከለው የካፒታል መጠን ነው፤ ጉባዔው ሕጉ በሚያዘው ሥርዓት እስከተጠራ እና አስፈላጊው የካፒታል መጠን እስከተወከለ ድረስ ውሳኔ ማሳለፍ ይቻላል፤ በተለይም የተወሰኑ ባለአክሲዮኖች ለመሰብሰብ ፈቃደኛ ባለመሆናቸው ብቻ የማህበሩ ጠቅላላ ጉባዔ ያለበትን ኃላፊነት እንዳይወጣ ማድረግ አይቻልም።

፫/ በመደበኛ ጠቅላላ ጉባዔ የሚተሳለፉ ውሳኔዎች በጉባዔው በተሳተፉት ባለአክሲዮኖች ከተያዙት አክሲዮኖች የአብላጫውን ድምፅ ማግኘት አለባቸው።

፬/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) የተመለከተውን ምልዕተ ጉባዔ በመጀመሪያው ጉባዔ ማግኘት ያልተቻለ እንደሆነ ባለአክሲዮኖች በተመዘገበ ደብዳቤ

ወይም በሌላ አመቺ የኤሌክትሮኒክ ዘዴ በድጋሚ ይጠራሉ፤ በድጋሚ በተጠራ ጉባዔ ላይ የተወከለው ዋና ገንዘብ ግምት ውስጥ ሳይገባ በጉባዔው በተወከሉት አክሲዮኖች አብላጫ ድምፅ ውሳኔ ይተላለፋል።

አንቀጽ ፳፻፳፮. የአስቸኳይ ጠቅላላ ጉባዔ ምልዓተ ጉባዔና አብላጫ ድምፅ

፩/ የማህበሩን ዜግነት ለመለወጥ ወይም በነባር አክሲዮኖች ላይ የተጻፈውን ዋጋ ከፍ በማድረግ የማህበሩን ዋና ገንዘብ ለማሳደግ የሚተላለፍ ውሳኔ የሁሉንም ባለአክሲዮኖች ስምምነት ማግኘት አለበት።

፪/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) የተመለከተው ቢኖርም፤ የማህበሩ ዋና ገንዘብ የሚጨምረው ለማህበርተኞች ሊከፋፈል ከሚችል ትርፍ ወይም የመጠባበቂያ ገንዘብ ላይ ተነስቶ ከሆነ የመመስረቻ ጽሁፍ ስለማሻሻል በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፫) ሥር የተደነገገው ድጋፍ በቂ ነው።

፫/ በማህበሩ መመስረቻ ጽሁፍ ላይ ከፍ ያለ ምልዓተ ጉባዔ እና የድምፅ ብልጫ እንዲኖር ስምምነት ከሌለ በስተቀር፤ በመመስረቻ ጽሁፉ ላይ የሚደረግ ማሻሻያ ከማህበሩ ዋና ገንዘብ ሦስት አራተኛውን ድርሻ በሚወክሉ ባለአክሲዮኖች ድጋፍ ማግኘት አለበት።

፬/ በመመስረቻ ጽሁፉ ላይ የተደረጉ ማሻሻያዎች በንግድ መዝገብ ውስጥ መግባት አለባቸው።

አንቀጽ ፭፻፳፯. ተፈጻሚነት ያላቸው ድንጋጌዎች

የዚህ ምዕራፍ ልዩ ድንጋጌዎች እንደተጠበቁ ሆኖ በዚህ ሕግ፡-

፩/ ጠቅላላ ጉባዔዎችን የሚመለከቱ ከአንቀጽ ፫፻፺፪ እስከ ፬፻፲፫፤

፪/ ዋና ገንዘብን መጨመርን ወይም መቀነስን የሚመለከቱ ከአንቀጽ ፬፻፵፪ እስከ ፬፻፵፮፤ ከ ፬፻፵፰ እስከ ፬፻፶፩፤ ከ ፬፻፶፫ እስከ ፬፻፷፩ ወይም ከአንቀጽ ፬፻፷፪ እስከ ፬፻፸፭፤

ያሉት ድንጋጌዎች እንደ አግባብነታቸው ለዚህ ምዕራፍም ተፈጻሚነት ይኖራቸዋል።

ምዕራፍ ስድስት
የማህበሩ ሒሳቦች

አንቀጽ ፳፻፳፰. በሕግ የተወሰነ የመጠባበቂያ ገንዘብ

የማህበሩ የመጠባበቂያ ገንዘብ የዋናውን ገንዘብ አስር በመቶ እስከሚሞላ ድረስ ማህበሩ ከሚያገኘው ትርፍ ቢያንስ አምስት በመቶ በየዓመቱ በመጠባበቂያ ሒሳብ መቀመጥ አለበት።

አንቀጽ ፳፻፳፱. ሐሰተኛ የትርፍ ድርሻ

፩/ ሐሰተኛ የሆነ የትርፍ ክፍያ የተቀበሉ ባለአክሲዮኖች እንዲመልሱ መጠየቅ ይቻላል።

፪/ ሐሰተኛ የሆነ የትርፍ ክፍያ እንዲመለስ የሚቀርብ ጥያቄ ክፍያው ከተፈጸመበት ቀን አንስቶ በአምስት ዓመት ውስጥ ካልቀረበ በይርጋ ይታገዳል።

አንቀጽ ፳፻፴. ተፈጻሚነት ያላቸው ድንጋጌዎች

የዚህ ምዕራፍ ድንጋጌዎች እንደተጠበቁ ሆኖ፤ በዚህ ሕግ በአንቀጽ ፴፻፳፭ እስከ ፴፻፵፩ የተዘረዘሩት የዚህ ሕግ ድንጋጌዎች እንደ አግባብነታቸው ለዚህ ምዕራፍ ተፈጻሚ ይሆናሉ።

ምዕራፍ ሰባት
የማህበሩ መፍረስና ሒሳብ መጣራት

አንቀጽ ፳፻፴፩. የመፍረሻ ምክንያቶች

በዚህ ሕግ አንቀጽ ፳፻፹፩ የተመለከቱት ጠቅላላ ድንጋጌዎች እንደተጠበቁ ሆኖ፤ ማህበሩ አስፈላጊ የሆነ የአስተዳደር አካል የሌለው እንደሆነ በባለአክሲዮን ወይም በገንዘብ ጠያቂ በሚቀርብ ጥያቄ አግባብ ባለው ፍርድ ቤት ትዕዛዝ ይፈርሳል።

አንቀጽ ፳፻፴፪ የማህበሩ ዋና ገንዘብ ሦስት አራተኛ መጥፋት

፩/ የማህበሩ ዋና ገንዘብ በሦስት አራተኛ ከጎደለ የዳይሬክተሮች ቦርድ ካለ ቦርዱ ወይም ከሌለ ሥራ አስኪያጁ ስለ ማህበሩ መፍረስ አለመፍረስ በባለአክሲዮኖች እንዲወሰን ማድረግ አለበት።

፪/ ማህበርተኞች ማህበሩ እንዳይፈርስ ከወሰኑ ተጨማሪ መዋጮ በማድረግ የጎደለውን የማህበሩን ዋና ገንዘብ መተካት አለባቸው።

፫/ ማህበሩ የዋና ገንዘቡን በሦስት አራተኛ መጉደሉ ከታወቀበት ጊዜ አንስቶ በዘጠና ተከታታይ ቀናት ውስጥ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) እና (፪) የተደነገገው ካልተፈጸመ ጥቅም ያለው ሰው ማህበሩ እንዲፈርስ ለፍርድ ቤት ማመልከት ይችላል።

አንቀጽ ፳፻፴፫. ተፈጻሚነት ያላቸው ድንጋጌዎች

የዚህ ምዕራፍ ድንጋጌዎች እንደተጠበቁ ሆነው፤ በዚህ ሕግ በአንቀጽ ፴፻፸፫ እስከ ፴፻፺፩ የተዘረዘሩት ድንጋጌዎች እንደ አግባብነታቸው ኃላፊነቱ የተወሰነ የግል ማህበር መፍረስን እና ሒሳብ መጣራትን በሚመለከት ተፈጻሚ ይሆናሉ።

ርዕስ ስምንት
ባለአንድ አባል ኃላፊነቱ የተወሰነ የግል ማህበር

አንቀጽ ፳፻፴፬. ትርጓሜ

- ፩/ ባለ አንድ አባል ኃላፊነቱ የተወሰነ የግል ማህበር ማለት አንድ ሰው በግሉ በሚሰጠው መግለጫ መሠረት የተቋቋመ የንግድ ማህበር ነው።
- ፪/ ማህበሩ ከአባሉ የተለየና የተነጠለ የራሱ የሕግ ሰውነት አለው።
- ፫/ አባሉ የራሱን መዋጮ ሙሉ በሙሉ እስከ ከፈለ ድረስ ማህበሩ ላይ ለሚፈለገው ዕዳ በግሉ አይጠየቅም።

አንቀጽ ፳፻፴፭. የማህበሩ ዋና ገንዘብ

ባለ አንድ አባል ኃላፊነቱ የተወሰነ የግል ማህበር ዝቅተኛ ዋና ገንዘብ ክብር አስራ አምስት ሺህ ማነስ የለበትም።

አንቀጽ ፳፻፴፮. በግል የሚደረግ መግለጫ፣ ይዘቱና አካሄድ

፩/ ባለ አንድ አባል ኃላፊነቱ የተወሰነ የግል ማህበርን ለማቋቋም አባሉ የሚሰጠው መግለጫ ሰነዶችን ለማረጋገጥ ሥልጣን በተሰጠው አካል ፊት መደረግ አለበት፤ መግለጫውም በንግድ መዝገብ ውስጥ መግባት አለበት።

፪/ መግለጫው የሚከተሉትን ነገሮች ማሳየት አለበት ፦

- ሀ) ማህበሩ አንድ አባል ብቻ ያለው መሆኑን፤
- ለ) የአባሉን ስም፣ ዜግነትና አድራሻ፤
- ሐ) አባሉ የሞተ፣ የጠፋ ወይም በፍርድ የተከለከለ እንደሆነ ስለ ወራሾቹ ወይም ስለአባሉ ሆኖ ሕጋዊ ተግባራትን እንዲፈጽም የታጨው የንብረት ጠባቂ ሰው ስም፤
- መ) ዕጩ ንብረት ጠባቂው ፍቃደኛ ሆኖ ኃላፊነቱን የተቀበለ መሆኑን፤
- ሠ) የማህበሩን ስም፣ ዋና መሥሪያ ቤት፣ ካሉትም ቅርንጫፍ መሥሪያ ቤቶቹን፤

- ረ) የማህበሩን የንግድ ዓላማ፤
- ሰ) የማህበሩ ዋና ገንዘብ መጠንና፤ ይኼው በሙሉ የተከፈለ መሆኑን የሚያሳይ መግለጫ፤
- ሸ) በዓይነት የተከፈለ መዋጮ ካለ ግምቱን፤
- ቀ) የሥራ አስኪያጁን ስምና ሥልጣን፤
- በ) ካለ አዲተሩን፤
- ተ) ማህበሩ የሚቆይበትን ጊዜ፤
- ቸ) ማህበሩ የሥራ አፈጻጸም ሪፖርት የሚያስታውቅበትን መንገድና ጊዜ፤
- ኘ) ሌሎች በሕግ ወይም በአባሉ እንዲካተቱ የተወሰኑ ጉዳዮችን።

አንቀጽ ፭፻፵፯. ስለዕጩ ንብረት ጠባቂ

- ፩/ ዕጩ ንብረት ጠባቂው ዕጩነቱን የተቀበለ መሆኑን ሰነዶችን ለማረጋገጥ ሥልጣን በተሰጠው አካል ፊት ካላረጋገጠ በስተቀር፤ ባለ አንድ አባል ኃላፊነቱ የተወሰነ የግል ማህበር ሊመሠረት አይችልም።
- ፪/ አንድ ሰው በአንድ ጊዜ ለተለያዩ ባለ አንድ አባል ኃላፊነታቸው የተወሰነ የግል ማህበራት የንብረት ጠባቂ ሆኖ መመረጥ አይችልም።

**አንቀጽ ፳፻፴፰. ከግለሰብ ነጋዴነት ወደ ባለአንድ አባል
ኃላፊነቱ የተወሰነ የግል ማህበር
ስለሚደረግ መለወጥ**

ግለሰብ ነጋዴ የንግድ ሥራውን ወደ ባለ አንድ አባል ኃላፊነቱ የተወሰነ የግል ማህበርነት መለወጥ ይችላል፤ ሆኖም ግን ግለሰብ ነጋዴው ባለ አንድ አባል ኃላፊነቱ የተወሰነ የግል ማህበር ከመመሥረቱ በፊት ለገባበት ዕዳ ሁሉ ከማህበሩ ጋር በአንድነት እና በተናጠል ኃላፊ ነው።

አንቀጽ ፳፻፴፱. የተከለከለ ምስረታ

፩/ አንድ ባለአንድ አባል ኃላፊነቱ የተወሰነ የግል ማህበር ሌላ ባለአንድ አባል ኃላፊነቱ የተወሰነ የግል ማህበር ሊያቋቁም አይችልም።

፪/ ማንኛውም በጉዳዩ ያገባኛል የሚል ወገን በዚህ አንቀጽ በንዑስ አንቀጽ (፩) ሥር የተደነገገውን በመተላለፍ የተመሠረተ ማህበር እንዲፈረስ ማህበሩ በተቋቋመበት ሥፍራ ሥልጣን ላለው ፍርድ ቤት ሊያመለክት ይችላል።

፫/ በዚህ አንቀጽ በንዑስ አንቀጽ (፪) ሥር የተደነገገው ቢኖርም፤ በንዑስ አንቀጽ (፩) ላይ የተመለከተውን

ክልከላ በመተላለፍ ሦስተኛ ወገኖች ላይ ለሚደርሰው ጉዳት አባሉና ማህበሩ በአንድነትና በተናጠል ኃላፊ ናቸው።

አንቀጽ ፳፻፵. በዓይነት ስለሚደረግ መዋጮ

፩/ አባሉ በዓይነት ያደረገው መዋጮ ካለ የመዋጮው ምንነትና ዋጋው (ወይም ግምቱ) አባሉ በዚህ ሕግ አንቀጽ ፳፻፴፮ ንዑስ አንቀጽ (፪) (ሸ) መሠረት በሚሰጠው መግለጫ ውስጥ በግልጽ መጠቀስ አለበት።

፪/ በዓይነት የተደረገ መዋጮ ካለ አባሉ ግምቱ ትክክል መሆኑን የሚያጣራ የምሥረታ ወቅት አዲተር የመሾም ግዴታ አለበት።

፫/ አዲተሩ በዓይነት የተደረገን መዋጮ ለመተመን የሚጠቀምበትን ዘዴ እራሱ ይወስናል፤ በሚያቀርበው ሪፖርት ውስጥም የተከተለውን ዘዴ መግለጽ አለበት።

፬/ አባሉ ያቀረበው የዓይነት መዋጮ ዋጋ አዲተሩ ከተመነው ዋጋ በላይ የሆነ እንደሆነ አዲተሩ የተመነው ዋጋ የጸና ይሆናል።

፭ / የዓይነት መዋጮ ግምት የተጋነነ ከመሆኑ የተነሳ ሦስተኛ ወገኖች ላይ ለሚደርሰው ጉዳት አባሉና አዲተሩ በአንድነትና በተናጠል ኃላፊ ናቸው።

፮/ በዚህ አንቀጽ በንዑስ አንቀጽ (፭) መሠረት የሚቀርብ ክስ የዓይነት መዋጮው በተገቢው ሁኔታ ከተደረገበት ጊዜ ጀምሮ በአምስት ዓመት ውስጥ ካልቀረበ ተቀባይነት የለውም።

አንቀጽ ፳፻፵፩. ስለዋና ሥራ አስኪያጅ

፩/ ባለ አንድ አባል ኃላፊነቱ የተወሰነ የግል ማህበር ዋና ሥራ አስኪያጅ ሊኖረው ይገባል፤ አባሉ ራሱ ወይም ሌላ ሰው የማህበሩ ዋና ሥራ አስኪያጅ ሊሆን ይችላል።

፪/ ዋና ሥራ አስኪያጁ በዚህ ሕግ መሠረት አንድ ኃላፊነቱ የተወሰነ የግል ማህበር ሥራ አስኪያጅ ያለው ሥልጣን እና ተጠያቂነት ይኖረዋል።

አንቀጽ ፳፻፵፪. የማህበሩ ጠቅላላ ጉባዔ

፩ / የማህበሩ አባል በዚህ ሕግ መሠረት የአንድ ኃላፊነቱ የተወሰነ የግል ማህበር አባላት ጠቅላላ ጉባዔ ያለውን ሥልጣን ይኖረዋል።

፪/ አባሉ በጠቅላላ ጉባዔ ሥልጣኑ ያሳለፋቸው ውሳኔዎች ቃለጉባዔ ስብሰባው በተደረገ ከሦስት ሳምንታት ባልበለጠ ጊዜ ውስጥ በጽሁፍ ተዘጋጅተው የማህበሩ ማህደር ውስጥ መቀመጥ አለባቸው።

፫/ በማህበሩ ምሥረታ ጊዜ በተሰጠ መግለጫ ውስጥ የተካተቱትን ነገሮች የሚለውጥ ማንኛውም ውሳኔ ውሳኔው ከተሰጠበት ቀን ጀምሮ በአንድ ወር ጊዜ ውስጥ በንግድ መዝገብ ውስጥ መግባት አለበት።

፬/ የአባሉ ውሳኔዎች የዚህን አንቀጽ ድንጋጌዎች ያላሟሉ ቢሆኑ እንኳን በሕግ ፊት የጸኑ ናቸው፤ ሆኖም ጉድለቱ በሦስተኛ ወገኖች ላይ ለሚያደርሰው ጉዳት አባሉና ማህበሩ በአንድነት እና በተናጠል ተጠያቂዎች ናቸው።

አንቀጽ ፳፻፵፫. የአባሉ ተጠያቂነት

ስለ አባል ኃላፊነት ውስንነት በዚህ ሕግ አንቀጽ ፳፻፵፬ ንዑስ አንቀጽ (፫) የተደነገገው ቢኖርም፤ ማንኛውም ባለ አንድ አባል ኃላፊነቱ የተወሰነ የግል ማህበር አባል ወይም ማህበሩ ላይ በቀጥታም ሆነ በተዘዋዋሪ ቁጥጥር ያለው ሌላ ሰው ከዚህ በታች ከተመለከቱት አንዱን

ፈፅሞ ከተገኘ ከማህበሩ ጋር በአንድነት እና በተናጠል ተጠያቂ ይሆናል።

፩/ ማህበሩን፣ ወይም የማህበሩን ገንዘብ ጠያቂዎች ጉዳት ላይ የሚጥል ሕገ-ወጥ ድርጊት ሆን ብሎ ከፈፀመ፤

፪/ የባለ አንድ አባል ማህበር ንብረትን ከራሱ ንብረት ጋር ከቀላቀለ፤

፫/ የባለ አንድ አባል ማህበርን እና የራሱን ማንነት ካልነጣጠለ፤

፬/ ስለማህበሩ የፋይናንስ አቋም የማህበሩን ገንዘብ ጠያቂዎች ሊያሳስት የሚችል መረጃ ሆን ብሎ ካወጣ፤

፭/ ያለ ተመጣጣኝ ክፍያ የማህበሩን ሀብት ለራሱ ወይም ለሦስተኛ ወገኖች የግል ጥቅም ካዋለ፤

፮/ በሕግ ሊከፈል ከሚችለው በላይ የትርፍ ክፍያ ከፈጸመ፤ ወይም

፯/ ሌሎች ተመሳሳይ ተግባራትን ከፈጸመ።

አንቀጽ ፳፻፵፬. ሒሳቡን ማጣራት ሳያስፈልግ ማህበሩ ስለሚፈርስበት ሁኔታ

፩/ ያለበትን ዕዳ በሙሉ የክፈለ ባለ አንድ አባል ኃላፊነቱ የተወሰነ የግል ማህበር የፈረሰ እንደሆነ የማህበሩ ሀብት ሳይጣራና ባለበት ሁኔታ በጠቅላላው ለአባሉ ይተላለፋል።

፪/ በማናቸውም ምክንያት ማህበሩ ክፈረሰ በኋላ ገንዘብ ጠያቂዎች የቀረቡ እንደሆነ አባሉ በግሉ ተጠያቂ ይሆናል።

፫/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፪) መሠረት የሚቀርበው ክስ ገንዘብ ጠያቂው የማህበሩን መፍረስ ካወቀበት ጊዜ ጀምሮ በአምስት ዓመት ውስጥ ካልቀረበ በይርጋ ይታገዳል፤ የማህበሩ ሀብት ለአባሉ ከተላለፈ ከአስር ዓመት በኋላ ምንም ዓይነት ክስ ሊቀርብ አይችልም።

፬/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩)፣ (፪) እና (፫) የተደነገገው ቢኖርም፤ ማህበሩ ሲፈረስ አባሉ በራሱ ምርጫ መደበኛውን የሒሳብ ማጣራት ሂደት ለመከተል ይችላል።

አንቀጽ ፳፻፵፮. ስለሌሎች ሕጎች ተፈጻሚነት

በዚህ ሕግ ስለ ባለ አንድ አባል ኃላፊነቱ የተወሰነ የግል ማህበር በተለይ የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ፤ ኃላፊነቱ የተወሰነ የግል ማህበርን የሚመለከቱት የዚህ ሕግ ድንጋጌዎች እንደአግባብነቱ በዚህ ማህበር ላይም ተፈጻሚ ይሆናሉ።

ርዕስ ዘጠኝ
ስለንግድ ማህበራት መለወጥ

አንቀጽ ፳፻፵፮. ጠቅላላ ድንጋጌ

፩/ አንድ የንግድ ማህበር ወደ ሌላ ዓይነት የንግድ ማህበር መለወጥ የመመስረቻ ጽሁፉን ከማሻሻል በስተቀር ሕጋዊ ሰውነት ያለው አዲስ ማህበር መቋቋምን አያስከትልም።

፪/ የአንድ ማህበር መለወጥ እንደነገሩ ሁኔታ በአባላቱ ሙሉ ድምፅ፤ በማህበሩ መመስረቻ ጽሁፍ ወይም በዚህ ሕግ በተመለከተው አብላጫ ድምፅ ይወሰናል።

፫/ ማንኛውም የማህበሩ አባል ያለፈቃዱ ግዴታው ከፍ እንዲል ወይም የአባልነት መብቱን በከፊል ወይም በሙሉ እንዲያጣ ማድረግ አይችልም።

፬/ የማህበሩ የመለወጥ ውሳኔም ሰፊ ስርጭት ባለው ጋዜጣ እና ማህበሩ ድረ-ገጽ ካለው በድረ-ገጽ መውጣት አለበት።

፭ / የሦስተኛ ወገኖች መብት እንደተጠበቀ ሆኖ፤ ማህበሩ ሲለወጥ የተለወጠበት ማህበር ዓይነት የሚቋቋምበትን ሁኔታ የሚመለከቱ የዚህ ሕግ ድንጋጌዎች ተፈጻሚ ይሆናሉ።

አንቀጽ ፳፻፵፯. በማህበሩ መለወጥ ያልተስማሙ ባለአክሲዮኖች መብት

በዚህ ሕግ አንቀጽ ፳፻፵፯ ንዑስ አንቀጽ (፫) የተደነገገው ቢኖርም በማህበሩ መለወጥ ያልተስማሙ የአክሲዮን ማህበር ወይም ኃላፊነቱ የተወሰነ የግል ማህበር አባላት በዚህ ሕግ አንቀጽ ፬፻፫ ድንጋጌ መሠረት ድርሻቸውን ለማህበሩ ሸጠው ከማህበሩ ይወጣሉ።

አንቀጽ ፳፻፵፰. የገንዘብ ጠያቂዎች መብት

፩/ የነባሩ ማህበር መብትና ግዴታ በአዲስ መልክ የተደራጀው ማህበር የመመስረቻ ጽሁፍ በንግድ

መዝገብ ከገባበት ቀን ጀምሮ ለዚህ ማህበር ይተላለፋል።

፪/ በአዲስ መልክ የተደራጀው ማህበር መመስረቻ ጽሁፍ በንግድ መዝገብ እንደገባ ወዲያውኑ የነባሩ ማህበር ገንዘብ ጠያቂዎች ማስረጃቸውን እንዲያቀርቡና ተቃራኒ ሀሳብ ካላቀረቡ አዲሱ ማህበር ዕዳ ከፋያቸው መሆኑ ይገለጽላቸዋል።

፫/ ገንዘብ ጠያቂዎችን ለመጥራት በዚህ ሕግ አንቀጽ ፬፻፹፬ የተመለከተው ድንጋጌ ተፈጻሚ ይሆናል።

፬/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፪) መሠረት የማህበሩን መለወጥ ለተቃወሙ ገንዘብ ጠያቂዎች ማህበሩ ገንዘባቸውን የመክፈል ወይም መክፈል የማይችል ከሆነ በቂ ዋስትና የመስጠት ግዴታ አለበት፤ ዕዳው እስከሚከፈል ድረስ ከማህበሩ ሀብት ላይ ለአባላት የትርፍ ክፍፍል አይደረግም።

፭/ ሥራ አስኪያጁ ወይም እንደነገሩ ሁኔታ የማህበሩ ፀሐፊ የማህበሩን መለወጥ ሰፊ ስርጭት ባለው ጋዜጣ እንዲገለፅ ያደርጋል።

፮/ ሥራ አስኪያጁ እና የማህበሩ ፀሐፊ በዚህ አንቀጽ ከንዑስ አንቀጽ (፪) እስከ (፭) የተደነገጉትን

ድንጋጌዎች ለማስፈጸም በአንድነትና በተናጠል ኃላፊዎች ይሆናሉ።

አንቀጽ ፳፻፵፱. የሽሪኮች ኃላፊነት

፩/ የማህበሩ ገንዘብ ጠያቂዎች የማህበሩን መለወጥ የተቀበሉ መሆናቸው ካልተረጋገጠ በስተቀር፤ ኃላፊነታቸው ያልተወሰነ ሽሪኮች የመለወጡ ውሳኔ በንግድ መዝገብ ከመመዝገቡ በፊት ማህበሩ ለገባው ግዴታ ከነበረባቸው ኃላፊነት ነፃ አይሆኑም።

፪/ የአክሲዮን ማህበር፣ ኃላፊነቱ የተወሰነ የግል ማህበር ወይም ባለ አንድ ኃላፊነቱ የተወሰነ የግል ማህበር ወደ ሽርክና ማህበር የተለወጠ እንደሆነ ሽሪኮቹ ከለውጡ በፊት ማህበሩ ለገባበት ዕዳ በግል ተጠያቂ አይሆኑም።

፫/ የማህበሩ ገንዘብ ጠያቂዎች ስለማህበሩ መለወጥ ማህበሩ ያሳለፈው ውሳኔ በተመዘገበ ደብዳቤ ወይም ቀድመው በመረጡት የኤሌክትሮኒክ ዘዴ ተልኮላቸው ከተላከበት ቀን አንስቶ ባሉት ሠላሳ ቀናት ውስጥ ለውጡን እንደሚቃወሙ በግልጽ በጽሁፍ ካላሳወቁ የማህበሩን መለወጥ እንደተቀበሉ ይቆጠራል።

ርዕስ አስር
የንግድ ማህበራት መዛመድ፣ መዋሃድና መከፋፈል

ምዕራፍ አንድ

የንግድ ማህበራት መባደን

አንቀጽ ፳፻፶. ቡድን፡ ትርጓሜ

፩/ “ቡድን” ማለት የእናት ኩባንያ እና ተቃራኒ ድንጋጌ እስከሌለ ድረስ በአገር ውስጥም ሆነ በውጭ አገር የተመዘገቡ የሁሉም ተቀጥላዎቹ ማህበራት ስብስብ ነው።

፪/ “ተቀጥላ” ማለት በቀጥታ ወይም በተዘዋዋሪ በሌላ ኩባንያ አማካኝነት በእናት ኩባንያ ቁጥጥር ሥር የወደቀ ኩባንያ ነው።

፫/ “እናት” ማለት በቀጥታም ሆነ በሌላ ኩባንያ አማካኝነት በተዘዋዋሪ ሌላ ኩባንያን በቁጥጥር ሥር ያደረገ ኩባንያ ነው።

፬/ ለዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፪) እና (፫) ዓላማ “ቁጥጥር” በአንቀጽ ፳፻፶፪ ሥር የተሰጠው ትርጉም ይኖረዋል።

፭/ ለዚህ ርዕስ ድንጋጌዎች ዓላማ « ኩባንያ » ማለት የአክሲዮን ማህበር፣ ኃላፊነቱ የተወሰነ የግል ማህበር፣ ባለአንድ አባል ኃላፊነቱ የተወሰነ የግል ማህበር እና እንደ ሁኔታው ውጭ አገር የተመዘገቡ ከነዚህ ጋር ተመሳሳይ ባህሪ ያላቸውን የንግድ ማህበራት ያጠቃልላል።

አንቀጽ ፭፻፶፩. ሙሉ በሙሉ በባለቤትነት የተያዘ ኩባንያ

“ሙሉ በሙሉ በባለቤትነት የተያዘ ኩባንያ” ማለት ከእናት ኩባንያው እና ከእናት ኩባንያው ሌላ ተቀጥላ ኩባንያ ወይም በእናት ኩባንያው ስም ከሚሰሩ ሰዎች ወይም በእናት ኩባንያው ተቀጥላዎች ስም ከሚሰሩ ሰዎች በስተቀር ሌላ የውጭ ባለአክሲዮኖች የሌሉበት ኩባንያ ማለት ነው።

አንቀጽ ፭፻፶፪. ቁጥጥር ፡ ትርጓሜ

፩/ ለዚህ ምዕራፍ ዓላማ “ቁጥጥር” አለ የሚባለው እናት ኩባንያው ብቻውን ወይም ከሌሎች ባለአክሲዮኖች ጋር በመሆን የተቀጥላ ኩባንያውን የፋይናንስ እና

የአሰራር ፖሊሲዎችን የመንደፍ እና የመምራት ሥልጣን ሲኖረው ነው።

፪/ የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) አጠቃላይ አነጋገር እንደተጠበቀ ሆኖ፤ አንድ እናት ኩባንያ የአንድን ተቀጥላ ኩባንያ ከግማሽ በላይ ካፒታል የሚወክሉ ድምፅ የመስጠት መብት የሚያጎናጽፉ አክሲዮኖችን በቀጥታም ሆነ በተዘዋዋሪ በባለቤትነት ከያዘ በተቀጥላው ላይ ቁጥጥር እንዳለው ይወሰዳል፤ ሆኖም፤ እናት ኩባንያው በተቀጥላው ውስጥ በቀጥታም ሆነ በተዘዋዋሪ የያዘው ይህ መጠን ያለው ድርሻ በልዩ ሁኔታ ቁጥጥር እንደማይሰጠው በግልጽ ማሳየት ከተቻለ የ« ቁጥጥር » መኖር ሕጋዊ ውጤቶች አይኖሩም።

፫/ አንድ ኩባንያ በሌላ ኩባንያ ውስጥ ያለው ድምፅ የመስጠት መብት የሚያጎናጽፍ የአክሲዮን ድርሻ የሁለተኛውን ኩባንያ ዋና ገንዘብ ግማሽ ወይም ከዚያም ያነሰ የሚወክል ቢሆን እንኳን ከዚህ በታች ከተዘረዘሩት ሁኔታዎች አንዱ ወይም ከዚያ በላይ ተሟልቶ ሲገኝ በሁለተኛው ላይ ቁጥጥር እንዳለው ይቆጠራል፡-

ሀ) ከሌሎች ባለአክሲዮኖች ጋር በተደረገ ስምምነት ከግማሽ በላይ የሆነውን ድምፅ የመስጠት መብት ከተጎናጸፈ፤

ለ) በመመስረቻ ጽሁፍ ወይም በሌላ ስምምነት የኩባንያውን የፋይናንስ እና አሠራር ፖሊሲዎችን የመቆጣጠር መብት ከተጎናጸፈ፤

ሐ) የኩባንያውን ንግድ የመምራት ሥልጣን ካለው የኩባንያው ከፍተኛ የአስተዳደር አካል አባላት መካከል አብዛኛዎቹን የመሾምና የመሻር መብት ካለው፤ ወይም

መ) የጠቅላላ ጉባዔ ወይም ተመሳሳይ ሥልጣን ያለው የኩባንያው ውሳኔ ሰጪ አካል ውስጥ አብላጫ ድምፅን መስጠት ወይም ማግኘት በመቻሉ በተጨማሪም የኩባንያውን ንግድ መቆጣጠር ሲችል።

፬/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ ፫ (ሐ) እና (መ) መሠረት ቁጥጥር አለ የሚባለው የኩባንያውን ግማሽ ወይም ከግማሽ የሚያንሱ አክሲዮኖች የያዘው

ኩባንያ አንድን ኩባንያ የመምራት ሥልጣን ካለው የኩባንያው ከፍተኛ የአስተዳደር አካል ወይም ውሳኔ ሰጪ አካል አባላት ውስጥ አብዛኛዎቹን ለሁለት ተከታታይ የፋይናንስ ዓመታት መሾም የቻለ እንደሆነ ነው፤ በፋይናንስ ዓመቱ ውስጥ ይህ ኩባንያ በሁለተኛው ኩባንያ ውስጥ ያለው ድምፅ የመስጠት መብት ከጠቅላላው አርባ በመቶ በላይ ሲሆን እና በዚህ በሁለተኛው ኩባንያ ውስጥ በቀጥታም ሆነ በተዘዋዋሪ ከእርሱ የበለጠ የድምፅ ድርሻ ያለው ሌላ ባለአክሲዮን ከሌለ የሁለተኛውን ኩባንያ ከፍተኛ ሥራ አስፈጻሚ ወይም ውሳኔ ሰጪ አካል አባላት እርሱ ስለመሾሙ ግምት ይወሰድበታል።

አንቀጽ ፳፻፶፫. ተሳትፎን ስለመተመን

፩/ ቁጥጥር መኖር አለመኖሩን ለመወሰን የድምፅ ተሳትፎ መጠን በሚሰላበት ጊዜ ወዲያውኑ ጥቅም ላይ ሊውል የሚችል ድምፅ የመስጠት መብት የሚያጎናጽፉ አዲስ አክሲዮኖችን ከኩባንያው

የመግዛት ወይም በለውጥ የማግኘት መብት ታሳቢ ይደረጋል።

፪/ በተቀጥላ ከባንያ ውስጥ እናት ከንባያው ያለው የተሳትፎ መጠን ሲሰላ በተቀጥላ ድርጅቱ በራሱ ወይም በተቀጥላው ተቀጥላ ከባንያዎች የተያዙ ድምፅ የመስጠት መብት የሚያጎናጽፉ አክሲዮኖች ካሉ እነኚህ ድምፅ የሚያሰጡ የአክሲዮን መብቶች ስሌት ውስጥ መግባት የለባቸውም።

አንቀጽ ፭፻፶፬. ቁጥጥርን የማስታወቅ ኃላፊነት

፩/ የእናት ከባንያው የሥራ አመራር የቁጥጥር ሁኔታ ስለመቋቋሙም ሆነ ስለመቅረቱ ወዲያውኑ ለተቀጥላ ከባንያው የሥራ አመራር በጽሁፍ ማሳወቅ ይኖርበታል።

፪/ ተቀጥላ ከባንያው ማስታወቂያው እንደደረሰው ወዲያውኑ በእናት ከባንያው ውስጥም ሆነ በሌሎች ከባንያዎች ውስጥ ያሉትን የአክሲዮኖች ቁጥር እና ድምፅ የሚያሰጡ መብቶችን ለእናት ከባንያው በጽሁፍ ማሳወቅ ይኖርበታል፤ ተቀጥላው ከባንያ በውጪ አገር የተመዘገበ ሲሆን እና ተቀጥላውን

የሚገዛው የውጭ አገር ሕግ ይህ ዓይነቱን ግዴታ መወጣት የሚከለክል ከሆነ የዚህ ንዑስ አንቀጽ ድንጋጌ ተፈጻሚነት አይኖረውም።

አንቀጽ ፳፻፲፭. አንድ ኩባንያ ከሌላ ኩባንያ ስለሚኖረው አክሲዮን

፩/ ተቀጥላ ኩባንያ በቀጥታም ሆነ በተዘዋዋሪ መንገድ በእናት ኩባንያው ውስጥ ምንም አክሲዮን መያዝ የለበትም።

፪/ የእናት እና ተቀጥላ ግንኙነት ባይኖርም የአንድ ኩባንያ ዋና ገንዘብ አምስት በመቶ ወይም ከዚያ በላይ የሆነው ድርሻ በሌላ ኩባንያ የተያዘ ከሆነ የመጀመሪያው ኩባንያ በሁለተኛው ኩባንያ ውስጥ አክሲዮኖች ሊኖሩት አይችልም።

፫/ ሁለት ኩባንያዎች አክሲዮኖቻቸውን የተገዛዙ ሆኖ አንዱ ኩባንያ ከሌላው ኩባንያ ዋና ገንዘብ ውስጥ አምስት በመቶ ወይም ከዚያ በላይ የገዛ ከሆነ ይዞታቸውን ለንግድ እና ኢንዱስትሪ ሚኒስቴር ወይም አግባብ ላለው ሌላ ባለሥልጣን መሥሪያ ቤት ማስታወቅ አለባቸው፤ ሚኒስቴሩ ወይም ይህው አካል ኩባንያዎቹ በስምምነት ያላቸውን

አክሲዮኖች በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፪) ሥር በተመለከተው መሠረት ማስተካከያ እንዲያደርጉ ያሳውቃቸዋል፤ በዚህ መሠረት በስምምነት ማስተካከያ ለማድረግ ካልቻሉ ሚኒስቴሩ ወይም ይሄው አካል ከመካከላቸው አነስተኛ ይዞታ ያለው ኩባንያ ይዞታውን እንዲያስተላልፍ ያዘዋል።

፬/ አንዱ ኩባንያ በሌላው ኩባንያ ውስጥ ያለው ይዞታ እኩል የሆነ እንደሆነና አንደኛው ኩባንያ በሌላኛው ኩባንያ ውስጥ ያለውን አክሲዮን ለማስተላለፍ ያልተስማማ እንደሆነ እያንዳንዳቸው በሌላው ኩባንያ ውስጥ ያለው የአክሲዮን ድርሻ ከአምስት በመቶ ያነሰ እስኪሆን መቀነስ አለበት።

፭ / ሚኒስቴሩ ወይም አግባብ ላለው ባለሥልጣን ይህ ስለመሆኑ የጽሁፍ መግለጫ ማቅረብ አለባቸው፤ የዚህ ንዑስ አንቀጽ ድንጋጌ እስኪፈጸም ድረስ መተላለፍ ያለባቸው አክሲዮኖች የሚሰጡት ትርፍ የመካፈልም ሆነ ድምፅ የመስጠት መብት ታግዶ ይቆያል።

አንቀጽ ፳፻፶፮. የእናት ኩባንያው ለተቀጥላ ኩባንያው አመራር ወይም ትዕዛዝ የመስጠት መብት

፩/ እናት ከባንያ እንደባለአክሲዮን በጠቅላላ ጉባዔ በሚሳተፍበት ጊዜ፣ በዳይሬክተሮች ቦርድ እንዲሁም በከፍተኛ የሥራ አመራሩ አማካኝነት ለተቀጥላው ከባንያ አመራር ወይም ትዕዛዝ መስጠት ይችላል።

፪/ በዚህ ሕግ አንቀጽ ፳፻፳፫ እና በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፫) ሥር የተመለከቱት ልዩ ሁኔታዎች እንደተጠበቁ ሆኖ፣ የተቀጥላ ከባንያው አመራር በእናት ከባንያው የተሰጠን ትዕዛዝ መፈጸም አለበት።

፫/ በእናት ከባንያው ምርጫ ሳይሆን በከባንያው መመስረቻ ጽሁፍ ወይም በባለአክሲዮኖች ስምምነት ወይም በማናቸውም ሕግ መሠረት የተሾሙ ዳይሬክተሮች እና የሥራ አመራር አባላት እናት ከባንያው የሚሰጠውን ትዕዛዝ ለመከተል አይገደዱም።

፬/ ሙሉ ለሙሉ በእናት ከባንያ ባለቤትነት ያልተያዘ ተቀጥላ ከባንያ ከእናት ከባንያው በሚሰጥ ትዕዛዝ መሠረት የሚመራ መሆን ወይም አለመሆኑን በንግድ እና ኢንዱስትሪ ሚኒቴር ወይም

በሚመለከተው ሌላ አካል በሚያዘው የንግድ መዝገብ ውስጥ በግልጽ ማሳወቅ አለበት።

፭ / ተቃራኒው እስካልተገለጸ ድረስ፣ ሙሉ ለሙሉ በባለቤትነት የተያዘ ተቀጥላ ኩባንያ አመራር ከእናት ኩባንያው መመሪያ ወይም ትዕዛዝ እንደሚቀበል ግምት ይወሰዳል፤ ይህም ሲሆን ኩባንያው በንግድ መዝገብ ውስጥ ማስገባት ያለበት ሙሉ ለሙሉ በባለቤትነት ስለመያዙ ብቻ ይሆናል።

አንቀጽ ፭፻፶፮. በተቀጥላ ኩባንያ ደረጃ ስለሚኖር መረጃ የማግኘት መብት

የእናት ኩባንያ የዳይሬክተሮች ቦርድ ወይም ተመሳሳይ ደረጃ ላይ ያለ የሥራ አመራር ክፍል ከተቀጥላ ኩባንያው ማናቸውንም መረጃዎች የማግኘት መብት አለው፤ ሆኖም መረጃው መስጠቱ ተቀጥላውን ኩባንያ በሚገዛ የሌላ አገር ሕግ የተከለከለ ከሆነ ወይም የሦስተኛ ወገኖችን መብት የሚጎዳ ከሆነ ለእናት ኩባንያው መረጃው መተላለፍ የለበትም።

አንቀጽ ፭፻፶፰. አክሲዮን ገዝቶ የማስወጣት መብት

፩/ የተቀጥላውን ኩባንያ ዋና ገንዘብ እና ድምፅ ዘጠና በመቶ የተቆጣጠረ እናት ኩባንያ በተቀጥላው ውስጥ ያሉት ቀሪዎቹ ባለአክሲዮኖች ድርሻቸውን ሸጠውለት እንዲወጡ የማስገደድ መብት አለው።

፪/ በዚህ ዓይነቱ ግዥ ላይ በዚህ ሕግ አንቀጽ ፪፻፺፬ ንዑስ አንቀጽ (፪) እስከ (፯) ሥር የተመለከቱት ድንጋጌዎች ተፈጻሚ ይሆናሉ።

አንቀጽ ፳፻፶፬. የእናት ኩባንያ ባለአክሲዮኖች መብት

፩/ የእናት ኩባንያ ባለአክሲዮኖች በቡድኑ ስለታቀፉት ኩባንያዎች እንዲሁም የቡድኑ አባል ስለነበሩት ኩባንያዎች ግንኙነት መረጃ የማግኘትና ልዩ ምርመራ እንዲደረግ የመጠየቅ መብት አላቸው።

፪/ የእናት ኩባንያው ባለአክሲዮኖች ተቀጥላ ኩባንያን በተመለከተ በተለይ በዚህ ሕግ አንቀጽ ፫፻፶፭፣ ፫፻፶፭ እና ፫፻፹፩ ንዑስ አንቀጽ (፩) (ሀ) እና (ለ) ሥር የተመለከተው መብት አላቸው።

አንቀጽ ፳፻፷. በቡድን ውስጥ ስለሚኖር የንግድ ዕድሎች

፩/ በኢትዮጵያ ወይም በውጭ አገር የተመዘገበ እናት ኩባንያ በራሱ ወይም በሌላ ተቀጥላው አማካኝነት የተቀጥላ ኩባንያውን የንግድ ዕድል ወይም አጋጣሚ

መቀማት የለበትም፤ ሆኖም በእናት ኩባንያው ካልተሾሙት የተቀጥላው ዳይሬክተሮች ከሌሎች ተቀጥላውን ከማይቆጣጠሩት የተቀጥላው ባለአክሲዮኖች ይሁንታን ካገኘ እናት ኩባንያው በንግድ ዕድሉ መጠቀም ይችላል።

፪/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) መሠረት በእናት ኩባንያ ላይ የተጣለው ክልከላ ሙሉ በሙሉ በባለቤትነት የተያዘ ተቀጥላን በተመለከተ ተፈጻሚነት የለውም።

አንቀጽ ፳፻፳፩. ልዩ ምርመራ እንዲደረግ የመጠየቅ መብት

ከኩባንያው ዋና ገንዘብ አስር በመቶ የሚወክል ድምፅ የመስጠት መብት ያላቸው የተቀጥላ ኩባንያ ባለአክሲዮኖች የተቀጥላውን ጥቅም የሚነካ ውሳኔን በተመለከተ በእናት ኩባንያው ላይ ልዩ ምርመራ እንዲደረግ የመጠየቅ በዚህ ሕግ አንቀጽ ፳፻፴ ሥር የተመለከተው ዓይነት መብት አላቸው።

አንቀጽ ፳፻፳፪. አክሲዮን ሽጦ የመውጣት መብት

፩/ እናት ከባንያው በቀጥታም ሆነ በተዘዋዋሪ መንገድ ከዘጠና በመቶ በላይ የሚሆነውን ድምፅ የመስጠት መብት የሚያጎናጽፉ አክሲዮኖችን በተቀጥላው ውስጥ በባለቤትነት የያዘ እንደሆነ ሌሎቹ የተቀጥላው ባለአክሲዮኖች እናት ከባንያው አክሲዮኖቻቸውን እንዲገዛቸው መጠየቅ ይችላሉ።

፪/ የተቀጥላ ከባንያው ባለአክሲዮኖች እናት ከባንያው ወይም በእርሱ የተወከለ ሌላ ሰው አክሲዮኖቻቸውን እንዲገዛቸው በፍርድ ቤት መጠየቅ ይችላሉ።

፫/ የዚህ ዓይነቱን ሽያጭ አፈጻጸም በተመለከተ በዚህ ሕግ አንቀጽ ፪፻፺፪ ንዑስ አንቀጽ (፪) እስከ (፭) ሥር የተመለከቱት ድንጋጌዎች እንደ አግባብነታቸው ተፈጻሚ ይሆናሉ።

አንቀጽ ፭፻፷፫. ስለቡድን ጥቅሞች

፩/ የተቀጥላ ከባንያ የሥራ አመራር ወይም ዳይሬክተር በእናት ከባንያው በተሰጠ መመሪያ አማካኝነት ሆነም አልሆነ ከተቀጥላ ከባንያው ጥቅም ተፃራሪ ሊባል የሚችል ውሳኔ በመወሰኑ የተጣለበትን

እምነት ወይም ኃላፊነት እንዳልተወጣ የማያስቆጥረው፦

ሀ) ውሳኔው በአጠቃላይ ቡድኑን የሚጠቅም ከሆነ፤

ለ) የሥራ አመራሩ የጥቅም መጓደል ወይም ጉዳት ምክንያታዊ በሆነ ጊዜ ውስጥ ይገኛል በሚባል ጥቅም ይካካሳል ብሎ ከገመተ እና ይኸውም ግምት የሥራ አመራሩ በጊዜው በነበረው መረጃ ላይ መሠረት አድርጎ ብቻ ሳይሆን ውሳኔውን ለመወሰን አስፈላጊ የሆኑ ግብዓቶችን በሚጠበቅበት ደረጃ አሰባስቦ ከሆነ፤

ሐ) የጥቅም መጓደሉ ወይም ጉዳቱ የኩባንያውን ዘለቄታዊ ህልውና አደጋ ላይ የማይጥለው ሲሆን፤ ብቻ ነው።

፪/ የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) (ለ) ሙሉ ለሙሉ በባለቤትነት የተያዘ ተቀጥላ ኩባንያን በተመለከተ ተፈጻሚ አይሆንም።

፫/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) የተመለከተው ያልተሟላ እንደሆነ የተቀጥላ ኩባንያው የሥራ

አመራር የእናት ኩባንያውን ትዕዛዞች እና መመሪያዎች ላለመቀበል ወይም ላለመፈጸም ይችላል።

አንቀጽ ፳፻፳፬. አሳሳች የግብይት አሠራር

፩/ የቡድኑን ጥቅም ለማስጠበቅ ተብሎም ቢሆን በእናት ኩባንያው በተሰጡ ትዕዛዞች የተመራ ተቀጥላ ኩባንያ በራሱ ሀብት ወይም አቅም ከተጋረጠበት የመፍረስ ወይም የንብረት መጣራት አደጋ መውጣት እንደማይችል ከታመነ ፣እናት ኩባንያው ይህ ከተከሰተበት ጊዜ ጀምሮ በተቻለ ፍጥነት መፍትሄ መሆን የሚችል መሰረታዊ የመዋቅር ለውጥ በተቀጥላ ኩባንያው ላይ ማካሄድ ወይም የኩባንያውን ንብረት እንዲጣራ ሂደቱን መጀመር ይኖርበታል።

፪/ እናት ኩባንያው የዚህን አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) የተላለፈ እንደሆነ የተገለጸው አደጋ ከተከሰተበት ጊዜ በኋላ ለመነጨ፤ እና ላልተከፈሉ የተቀጥላ ኩባንያው ዕዳዎች ተጠያቂ ነው።

፫/ እናት ኩባንያው ተቀጥላውን የመራው ተቀጥላውን በሚጎዳ እና የቡድኑን ጥቅም በሚጸረር አካሄድ

ከሆነ ጉዳት ባደረሰው ትዕዛዝ ምክንያት ተቀጥላው ለገባበት ያልተከፈለ የተቀጥላው ዕዳ በሙሉ ተጠያቂ ይሆናል።

፬/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፪) እና (፫) መሠረት የካሣ መብት ጥያቄ የሚቀርበው በተቀጥላ ከባንያው ሒሣብ አጣሪ ወይም በንብረት ጠባቂ ብቻ ነው፤ ከተቀጥላው ከባንያ ዕዳ ከአስር በመቶ ያላነሰ ዕዳ የያዙ ባለገንዘቦች ጥያቄ ያቀረቡለት እንደሆነ የከባንያውን ሒሣብ አጣሪ ወይም እንደነገሩ ሁኔታ ንብረት ጠባቂው ይህንን የመብት ጥያቄ ማቅረብ አለበት።

ምዕራፍ ሁለት
የማህበራት መዋሃድ እና መከፋፈል

አንቀጽ ፳፻፳፮. የማህበራት መዋሃድ

፩/ የማህበራት መዋሃድ ማለት ሁለት ወይም ከሁለት በላይ የሆኑ ማህበራት ውህደት በመፍጠር አንድም ማህበራቱ ተቀላቅለው አንዱ ሌላውን ወይም ሌሎቹን በመዋጥ፣ አለዚያም ሁለት ወይም ከሁለት በላይ የሆኑ ማህበራት አዲስ ማህበር

በማቋቋም አዲስ በተቋቋመው ማህበር ውስጥ ገብተው በመጠቃለል ሊሆን ይችላል።

፪/ አዲስ ማህበር በመመስረት የሚደረግ መዋሃድ ማለት ሁለት ወይም ከዚያ በላይ የሆኑ ማህበራት ሙሉ ንብረታቸውን እና ዕዳቸውን አዲስ ወደ አቋቋሙት ማህበር በማስተላለፍ የንብረት ማጣራት ሳይደረግ የሚከስሙበት ሂደት ነው፤ ንብረት እና ዕዳቸውን በማስተላለፍ ለከሰሙት ማህበራት ባለአክሲዮኖች ወይም ሸሪኮች በአዲሱ ማህበር ውስጥ ምትክ አክሲዮኖች ወይም ድርሻ ይሰጣል፤ እንደነገሩ ሁኔታ ተጨማሪ ጥሬ ገንዘብም ሊከፈላቸው ይችላል።

፫/ በነባር ማህበር በመዋጥ የሚደረግ መዋሃድ ማለት አንድ ወይም ከዚያ በላይ የሆኑ ማህበራት ሙሉ ንብረታቸውን እና ዕዳቸውን ወደ ሌላ ነባር ማህበር በማስተላለፍ የንብረት ማጣራት ሳይደረግ የሚከስሙበት ሂደት ነው፤ የተዋጠው ማህበር ባለአክሲዮኖች ወይም ሸሪኮች ማህበራቸውን በዋጠው ማህበር ውስጥ ምትክ አክሲዮኖች ወይም ድርሻ ይሰጣቸዋል፤ እንደነገሩ ሁኔታ ተጨማሪ ጥሬ ገንዘብም ሊከፈላቸውም ይችላል።

- ፬/ ለመፍረስ በመጣራት ላይ ያለ ማህበር የንብረት ክፍፍል ከመደረጉ በፊት ከሌላ ማህበር ጋር ሊዋሃድ ይችላል።
- ፭/ ውህደት በማናቸውም የንግድ ማህበር ዓይነቶች መካከል ሊደረግ ይችላል።

አንቀጽ ፳፻፳፮. የማህበራት መከፈል

- ፩/ የማህበር መከፈል ማለት የአንድ ማህበር ሙሉ ንብረት እና ዕዳዎች ከአንድ በላይ ለሆኑ ሌሎች ነባር ወይም አዲስ ለሚቋቋሙ ማህበሮች ተከፋፍሎ የሚከፈለው ማህበር የሒሳብ ማጣራት ሳይደረግ የሚከስምበት ሁኔታ ነው፤ የተከፈለው ማህበር ባለአክሲዮኖች ወይም ሽሪኮች የማህበሩን ንብረት በተከፋፈሉት ማህበራት ውስጥ ምትክ አክሲዮኖች ወይም ድርሻ ይሰጣቸዋል፤ እንደነገሩ ሁኔታ ተጨማሪ ጥሬ ገንዘብም ሊከፈላቸው ይችላል።
- ፪/ ወደ ነባር ማህበራት በመጠቅለል የሚደረግ መከፈል ማለት አንድ ማህበር መላ ንብረቱን እና ዕዳውን ለሌሎች ነባር ማህበራት አከፋፍሎ የሒሳብ ማጣራት ሳይደረግ የሚከስምበት ሁኔታ ነው፤ ለተከፈለው ማህበር ባለአክሲዮኖች ወይም ሽሪኮች

የማህበሩን ንብረት በተከፋፈሉት ማህበራት ውስጥ ምትክ አክሲዮኖች ወይም ድርሻ ይሰጣቸዋል፤ እንደነገሩ ሁኔታ ተጨማሪ ጥሬ ገንዘብም ሊከፈላቸው ይችላል።

፫/ አዲስ ማህበራትን በማቋቋም የሚደረግ መክፈል ማለት አንድ ማህበር መላ ዕዳውን እና ንብረቱን ራሱ ለአቋቋማቸው ማህበራት በማስተላለፍ የሒሳብ ማጣራት ሳይደረግ የሚከስምበት ሁኔታ ነው፤ ለተከፈለው ማህበር ባለአክሲዮኖች ወይም ሽሪኮች የማህበሩን ንብረት በተከፋፈሉት ማህበራት ውስጥ ምትክ አክሲዮኖች ወይም ድርሻ ይሰጣቸዋል፤ እንደነገሩ ሁኔታ ተጨማሪ ጥሬ ገንዘብም ሊከፈላቸው ይችላል።

፬/ የተወሰነ የሀብት ክፍል መክፈል ማለት የአንድ ማህበር የተወሰነ እና ተለይቶ ሊቀጥል የሚችልን የንግድ ሥራ (ቢዝነስ ዩኒት) ወይም የሀብት ክፍል በመለየት አዲስ ወደሚቋቋም ማህበር ወይም ነባር ማህበር በመዋጮነት ማስተላለፍ ማለት ነው።

፭/ መክፈል አግባብነት ወዳለው ማናቸውም የንግድ ማህበር ዓይነቶች ሊሆን ይችላል።

አንቀጽ ፳፻፳፯. የውህደት ወይም የመከፈል ዕቅድ

፩/ የውህደት ወይም የመከፈል ዕቅድ በሚዋሃዱት ወይም በመከፈሉ በሚሳተፉት ማህበራት ተዘጋጅቶ በእያንዳንዱ ማህበር የዳይሬክተሮች ቦርድ ሰብሳቢ ወይም ማህበሩ ቦርድ ከሌለው በዋና ሥራ አስኪያጅ መፈረም አለበት።

፪/ የውህደት ወይም የመከፈል ዕቅድ የሚከተሉትን መያዝ አለበት፡-

ሀ) የሚዋሃዱትን ወይም የሚከፈሉትን ማህበራት ዓይነት፣ የንግድ ስምና የዋና መሥሪያ ቤት አድራሻ፤

ለ) ውህደቱ ወይም መከፈሉ አዲስ ማህበር የሚያስገኝ ከሆነ የማህበሩን ዓይነት፣ የንግድ ስምና የዋና መሥሪያ ቤቱን አድራሻ፤

ሐ) የውህደቱ ወይም የመከፈሉ አኮኖሚያዊ ምክንያትና ሁኔታ፤

መ) የእያንዳንዱን ማህበር የጸደቀ ዓመታዊ የተጠቃለለ የሒሳብ ሪፖርት፤

ሠ) ወደ ጠቅላይ ወይም አዲሱ ማህበር የተዛወረውን ሀብት ወይም ተለይቶ ሊቀጥል የሚችል የንግድ ሥራ እና ዕዳ መግለጫ፤ የሀብት ግምትና የአገማመቱን ሁኔታ፤

ረ) በውህደቱ ወይም በመከፈሉ ምክንያት የሚሰጡት አክሲዮኖች ወይም ድርሻዎች የሚደለደሉበት ተመን እና ተጨማሪ የገንዘብ ክፍያ የሚደረግ ከሆነ አወሳሰኑን፤ አክሲዮኖቹ ወይም ድርሻዎቹ ትርፍ ማስገኘት የሚጀምርበትን ቀን እና የዚህ መብት አጠቃቀምን የሚመለከቱ ልዩ ሁኔታዎች ካሉ ሁኔታዎቹን፤

ሰ) በውህደቱ ወይም በመከፈሉ ባለመስማማታቸው ከማህበሩ ለሚወጡ አባላት የሚሰጠውን የገንዘብ መጠን፤

ሸ) ተጠቅላይ ወይም ተከፋይ ማህበር ያከናወናቸው ተግባራት በጠቅላይ ወይም አዲስ በሚቋቋመው ማህበር እንደተከናወኑ መቆጠር የሚጀምሩበትን ቀን፤

- ቀ) ያልተወሰነ ኃላፊነት ያለባቸው ባለድርሻዎች ካሉ ስማቸውን፤
- በ) ከመደበኛ አክሲዮኖች የተለየ ጥቅምና ልዩ መብት የሚያስገኙ አክሲዮኖችን ለይዙ አባላት የሚሰጥ መብትና ጥቅም፤
- ተ) ውህደቱ ወይም መከፈሉ የሚያስከትለውን ግዴታ እና ኃላፊነት እንዲሁም በገንዘብ ጠያቂዎች ላይ የሚኖረውን ተጽዕኖ፤
- ቸ) የውህደቱን ወይም የመከፈሉን ዕቅድ ለሚገመግሙት ገለልተኛ ባለሞያዎች ወይም አዲተሮች የሚከፈለውን ክፍያ ወይም የሚሰጠውን ልዩ ጥቅም በተመለከተ የተሟላ መረጃ፤
- ኘ) በውህደቱ ወይም መከፈሉ ምክንያት አዲስ ማህበር የሚቋቋም ከሆነ ረቂቅ የመመስረቻ ጽሁፍ እና ሌሎች አግባብነት ያላቸው መረጃዎችን።

አንቀጽ ፳፻፳፰. የውህደት ወይም መከፈል ሪፖርት

፩/ በውህደቱ ወይም በመከፈሉ የሚሳተፈው እያንዳንዱ ማህበር የዳይሬክተሮች ቦርድ፤ ማህበሩ

ቦርድ ከሌለው ዋናው ሥራ አስኪያጅ ለማህበሩ ጠቅላላ ጉባዔ የውህደት ወይም የመከፈል ዕቅዱን የሚያብራራ ዝርዝር ሪፖርት በጽሁፍ ማቅረብ አለበት።

፪/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) የተመለከተው ሪፖርት የሚከተሉትን መያዝ አለበት፡-

- ሀ) የውህደቱን ወይም የመከፈሉን ኢኮኖሚያዊ ዓላማና ካለም ሕጋዊ ምክንያት፤
- ለ) የውህደቱን ወይም የመከፈሉን ስምምነት፤
- ሐ) ለባለአክሲዮኖች ወይም ለሸሪኮች በለውጥ የሚሰጡት አክሲዮኖች ወይም ድርሻዎች አተማመን እና መጠን እንዲሁም ካለ የማስተካከያ ክፍያ፤
- መ) በውህደቱ ወይም በመከፈሉ ባለመስማማታቸው ከማህበሩ ለሚወጡ አባላት በጥሬ ገንዘብ የሚሰጠውን ክፍያ፤
- ሠ) ውህደቱን በተመለከተ በቅድሚያ ፈቃድ ማግኘት የሚያስፈልግ ከሆነ አግባብ ካለው አካል ፈቃድ የተሰጠ መሆኑን፤
- ረ) ውህደቱ ወይም መከፈሉ በውህደቱ ወይም በመከፈሉ ተሳታፊ በሆኑ

ማህበራት ሠራተኞች ላይ ሊያስከትል የሚችለውን ተጽዕኖ፤ እና

ሰ) ሌሎች አግባብነት ያላቸው መረጃዎችን።

አንቀጽ ፳፻፳፱. የውህደት ወይም የመከፈል ግምገማ

፩/ የውህደት ወይም የመከፈል ዕቅድ፤ የውህደት ወይም መከፈል ሪፖርት እና ሌሎች አስፈላጊ የውህደት ወይም መከፈል ሁኔታዎች በነጻ እና ገለልተኛ ባለሞያ መገምገም አለባቸው።

፪/ በውህደቱ ወይም መከፈሉ የሚሳተፉ ማህበራት እያንዳንዳቸው የየራሳቸው ነጻ እና ገለልተኛ ገምጋሚ ባለሙያ ይሾማሉ፤ ሆኖም በውህደቱ ወይም በመከፈሉ የሚሳተፉ ማህበራት በሙሉ የተስማሙ እንደሆነ በጋራ አንድ ባለሞያ ሊሾሙ ይችላሉ፤ ነጻ እና ገለልተኛ ባለሞያው የሚሾመው በዚህ መጽሐፍ የአክሲዮን ማህበር ኦዲተር አሻሻምን በተመለከተ በተደነገገው ሥርዓት መሠረት ይሆናል።

፫/ በውህደቱ ወይም በመከፈሉ የሚሳተፉ ማህበራት ለገምገማው አስፈላጊ የሆኑ ሰነዶችንና ሌሎች አስፈላጊ መረጃዎችን ሁሉ ለገምጋሚ ባለሞያዎች ማቅረብ አለባቸው።

፬ / ነጻ እና ገለልተኛ ገምጋሚው ለሾመው ማህበር ባለአክሲዮኖች ወይም ሽሪኮች የሚከተሉትን በተመለከተ የራሱን አስተያየት በጽሁፍ ሪፖርት ማቅረብ አለበት፡-

ሀ) በውህደቱ ወይም በመከፈሉ ተካፋይ ለሆኑ ማህበራት አባላት በለውጥ የሚሰጡትን አክሲዮኖች ወይም ድርሻ መጠን እና ዓይነት፤ ተመኑ ፍትሐዊ እና ምክንያታዊ ስለመሆኑ የራሱን አስተያየት፤

ለ) በለውጥ የሚሰጡት አክሲዮኖች ወይም ድርሻ መጠን እና ዓይነት ተመን ለመወሰን ሥራ ላይ የዋለው ዘዴ ወይም ቀመር ምን እንደሆነ እና በተያዘው ጉዳይ ትክክለኛ ዘዴ ስለመሆኑ የራሱን አስተያየት እንዲሁም በተመን አሰራሩ ሂደት ያጋጠመ የተለየ የግምት ችግር ካለ ችግሩን መግለጽ፤

ሐ) በውህደቱ ወይም በመከፈሉ ባለመስማማታቸው ከማህበራቱ ለሚወጡ ባለአክሲዮኖች ወይም ሽሪኮች የሚሰጠው ክፍያ ተገቢ ስለመሆኑ፤

መ) የውህደቱ ወይም የመከፈሉ ዕቅድ በጋዜጣ ለሕዝብ ይፋ ከመደረጉ በፊት ከተሳታፊ

ማህበራት ገንዘብ የመጠየቅ መብት ያገኙ ሆኖም የዕዳው መክፈያ ጊዜያቸው ያልደረሰ ገንዘብ ጠያቂዎች መብት ከውህደቱ ወይም ከመክፈሉ በኋላ በቂ ጥበቃ ያለው ስለመሆኑ፤

ሠ) በውህደቱ ወይም በመክፈሉ ተሳታፊ በሆኑት ማህበራት የፋይናንስ ቁመና ምክንያት በገንዘብ ጠያቂዎች መብት ላይ የተለየ አደጋ የተጋረጠ እንደሆነ ይህንኑ በመግለጽ መደረግ ስላለበት ጥበቃ።

፮/ የንግድ ማህበራት መዝጋቢው አካል የሚዋሃዱትን ማህበራት ወይም የሚከፈሉትን ማህበር ዓመታዊ የገንዘብ ዝውውር ወይም የሒሳብ ሚዛናቸውን መነሻ በማድረግ ከተወሰነው መጠን በታች የገንዘብ ዝውውር ወይም የሒሳብ ሚዛን ያላቸው ማህበራትን ከውህደት ወይም ከመክፈል ግምገማ ነጻ እንዲሆኑ መወሰን ይችላል።

አንቀጽ ፳፻፸. ሰነዶችን የማግኘት መብት

፩/ የውህደቱን ወይም የመክፈሉን ውሳኔ የሚያጸድቀው ጉባዔ ከሚደረግበት ቀን አንድ ወር በፊት የውህደት ወይም የመክፈል ዕቅዱ፣ የውህደት ወይም

የመከፈል ሪፖርት፣ የገለልተኛ ገምጋሚው ሪፖርት እና ሌሎች ለጉዳዩ አግባብነት ያላቸው መረጃዎች በማህበሩ ዋና መሥሪያ ቤት እና በቅርንጫፎቹ መቀመጥ አለባቸው።

፪/ በውህደቱ ወይም በመከፈሉ ተሳታፊ የሆኑት ማህበራት አባላት እና የማህበራቱ ገንዘብ ጠያቂዎች በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) የተጠቀሱትን ሰነዶች ማየት እና ቅጂ መውሰድ ይችላሉ።

አንቀጽ ፳፻፸፩. የውህደት ወይም መከፈል ውሳኔ

፩/ ውህደቱ ወይም መከፈሉ የመመስረቻ ጽሁፍን ስለማሻሻል በተደነገገው ሥርዓት መሠረት በእያንዳንዳቸው በሚዋሃዱት ማህበራት ወይም በሚከፈለው ማህበር ጠቅላላ ጉባዔ መወሰን አለበት።

፪/ የሚዋሃደው ወይም የሚከፈለው የአክሲዮን ማህበር ከሆነ እና ልዩ መብት ያላቸው ባለአክሲዮኖች በሚኖሩበት ጊዜ የውህደት ወይም የመከፈል ውሳኔው ልዩ መብት ባላቸው ባለአክሲዮኖች ልዩ ጉባዔ ጭምር መጽደቅ አለበት።

አንቀጽ ፳፻፸፪. ዕቅዱን ስለማሳወቅ

፩/ የመዋሃድ ወይም የመክፈል ዕቅዱ በጠቅላላ ጉባዔ ከጸደቀበት ጊዜ ጀምሮ ባሉት ሁለት ወራት ውስጥ በየወሩ አንድ ጊዜ አገር ዓቀፍ ስርጭት ባለው ጋዜጣ ለህዝብ መገለፅ አለበት፤ እንዲሁም ማስታወቂያው በሚዋሃዱት ወይም በሚከፈለው ማህበር ዋና መሥሪያ ቤት መለጠፍ አለበት፡፡

፪/ የሚዋሃዱት ማህበሮች ወይም የሚከፈለው ማህበር ድረ-ገጽ ካለው በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) የተመለከተው ማስታወቂያ በተጨማሪ በማህበሩ ድረ-ገጽ ላይ መውጣት ይኖርበታል፡፡

፫/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) እና (፪) መሠረት ለህዝብ የሚገለጸው ማስታወቂያ የመዋሃድ ወይም የመክፈል ዕቅድ፣ የገለልተኛ ባለሞያ ሪፖርት እና የዳይሬክተሮች ቦርድ ወይም እንደነገሩ ሁኔታ ዋና ሥራ አስኪያጅ ያዘጋጀው ሪፖርት የሚገኙበትን ቦታ እና አካሄድን መግለጽ አለበት፤ በተጨማሪም ገንዘብ ጠያቂዎች ማቅረብ የሚችሉትን መቃወሚያ የሚያቀርቡበትን የጊዜ ገደብ ማመልከት አለበት፡፡

አንቀጽ ፳፻፸፫. ውህደቱ ወይም መክፈሉ የሚፀናበት ጊዜ

የማህበራት ውህደት ወይም መክፈል የሚፀናው፡-

፩/ በውህደቱ የተቋቋመው አዲሱ ማህበር ወይም በመክፈሉ የተቋቋሙት አዲሶቹ ማህበራት በንግድ መዝገብ ከተመዘገቡበት ቀን ጀምሮ ይሆናል፤

፪/ ውህደቱ ወይም መክፈሉ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) ከተመለከቱት ሁኔታዎች ውጭ የተፈጸመ ከሆነ በነፃ ማህበር የመመስረቻ ጽሁፍ ላይ የሚደረገው ለውጥ በንግድ መዝገብ ውስጥ ከገባበት ቀን ጀምሮ ይሆናል።

አንቀጽ ፳፻፸፬. የውህደት እና የመክፈል ውጤት

፩/ ውህደት ወይም መክፈል የሚከተሉትን ውጤቶች ያስከትላል፡-

- ሀ) የሒሳብ መጣራት ሳያስፈልግ ህልውናውን ያጣው ማህበር መፍረስን፤
- ለ) በውህደቱ ወይም በመክፈሉ ተግባር ምክንያት ህልውናውን ያጣው ማህበር ሀብትና ዕዳ ወደ ጠቅላይ ወይም አዲስ ወደ ተመሰረተው ማህበር መተላለፍን፤
- ሐ) በውህደት ወይም በመክፈል ዕቅድ ላይ በተቀመጡ ሁኔታዎች መሠረት ህልውናውን ያጣው ማህበር ባለአክሲዮኖች ወይም ሽሪኮች

በጠቅላይ ወይም አዲስ በተቋቋመው ማህበር ውስጥ ምትክ አክሲዮኖችን የማግኘት እና እንደ አስፈላጊነቱ ተጨማሪ የማካካሻ ክፍያ ማግኘት፤

መ) የተወሰነ ሀብቱን ከፍሎ አዲስ ማህበር የመሰረተው ወይም ወደ ሌላ ማህበር ሀብቱን ያስተላለፈው ማህበር አባላት እንደ ስምምነታቸው ሁኔታ ሀብቱን በከፈለው፤ አዲስ በተመሠረተው ወይም ሀብቱ በተላለፈለት ማህበር ውስጥ ድርሻ የማግኘት መብት፡፡፤

፪/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) (ሐ) እና (መ) ሥር የተደነገገው ቢኖርም፤ በሚከፈለው ማህበር ወይም በሚዋሃዱት ማህበራት አክሲዮኖች ወይም ድርሻ ምትክ በሚከተሉት ሁኔታዎች አይሰጥም፡-

ሀ) በሚከፈለው ወይም በሚዋሃደው ማህበር ውስጥ በጠቅላይ ማህበር በቀጥታ ወይም በተዘዋዋሪ በሌላ ሰው አማካኝነት ለተያዙ አክሲዮኖች ወይም ድርሻዎች፤ እና

ለ) የሚከፈለው ወይም የሚዋሃደው ማህበር በቀጥታ በራሱ ወይም በተዘዋዋሪ በሌላ ሰው

አማካኝነት በራሱ ውስጥ ለያዛቸው አክሲዮኖች ወይም ድርሻዎች።

፫/ ውህደት ወይም መከፈል ከጸናበት ቀን ጀምሮ ውህደቱ ወይም መከፈሉ ፈራሽ እንዲሆን መወሰን የሚችለው ፍርድ ቤት ነው።

፬/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፫) መሠረት ፍርድ ቤት ውህደቱ ወይም መከፈሉ ፈራሽ እንዲሆን መወሰን የሚችለው የውህደት ወይም የመከፈል ዕቅዱ በዚህ ሕግ በተደነገገው መሠረት ካልተከናወነ ወይም ውህደቱ ወይም መከፈሉ በሚዋሃዱት ወይም በሚከፈሉ ማህበር ባለአክሲዮኖች ጉባዔ ወይም ሽሪኮች ጠቅላላ ስብሰባ ያልጸደቀ ከሆነ ብቻ ነው።

አንቀጽ ፳፻፸፮. በውህደት ወይም በመከፈል ጊዜ

የአባላት መብት ጥበቃ

፩/ ለማህበሩ አባላት በውህደት ወይም በመከፈል ዕቅድ በተቀመጡት ሁኔታዎች መሠረት ህልውናውን ባጣው ወይም በተከፈለው ማህበር ውስጥ ከነበራቸው እኩል ወይም ተመጣጣኝ የሆነ ድርሻና

መብት በጠቅላይ ወይም አዲስ በተቋቋመው ማህበር ውስጥ ይሰጣቸዋል።

፪/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) በተመለከተው መሠረት ለአባላት ህልውናውን ባጣው ወይም በተከፈለው ማህበር ውስጥ ከነበራቸው ድርሻ ተመጣጣኝ የሆኑ አክሲዮኖች ወይም ድርሻ መስጠት ባልተቻለ ጊዜ፤ ከሰተሟዎቻቸው አክሲዮኖች ወይም ድርሻዎች ዋጋ አስር በመቶ የማይበልጥ የማስተካከያ ክፍያ በጥሬ ገንዘብ ሊሰጣቸው ይችላል።

፫/ ህልውናውን ባጣው ወይም በተከፈለው ማህበር ውስጥ ድምፅ መስጠት የማያስችሉ አክሲዮኖችን ወይም የትርፍ ድርሻ ብቻ የሚያስገኙ አክሲዮኖችን ይዘው ለነበሩ ባለአክሲዮኖች በጠቅላይ ወይም አዲስ በተመሰረተው ማህበር ውስጥ ተመሳሳይ ወይም ተመጣጣኝ ጥቅም የሚያስገኙ አክሲዮኖች ሊሰጧቸው ይገባል።

፬/ በጠቅላይ ወይም በተከፈለው ማህበር ውስጥ ልዩ መብት የሚያስገኙ አክሲዮኖች ይዘው ለነበሩ አባላት ተመጣጣኝ መብት የሚሰጡ አክሲዮኖች ይሰጧቸዋል።

አንቀጽ ፳፻፸፮. የገንዘብ ጠያቂዎች መብት

፩/ የውህደቱ ወይም የመከፈሉ ዕቅድ በጋዜጣ ለሕዝብ ይፋ ከመደረጉ በፊት ከተሳታፊ ማህበራት ገንዘብ የመጠየቅ መብት ያገኙ ሆኖም የዕዳው መክፈያ ጊዜ ያልደረሰ ገንዘብ ጠያቂዎች ከሚከተሉት ውስጥ አንዱ ሁኔታ የተሟላ እንደሆነ በቂ ዋስትና እንዲሰጣቸው ለፍርድ ቤት ጥያቄ ማቅረብ ይችላሉ፡-

ሀ) በዚህ ሕግ አንቀጽ ፳፻፳፱ ንዑስ አንቀጽ (፱) (መ) መሠረት በገለልተኛ ባለሞያ የተደረገው ግምገማ ከውህደቱ ወይም መከፈሉ በኋላ የገንዘብ ጠያቂዎች መብት በቂ ጥበቃ እንደሌለው ካመለከተ፤ ወይም

ለ) በውህደቱ ወይም በመከፈሉ ተሳታፊ በሆኑት ማህበራት የፋይናንስ ቁመና ምክንያት በገንዘብ ጠያቂዎች መብት ላይ የተለየ አደጋ የተጋረጠ እንደሆነ ይህን በመግለጽ መደረግ ስላለበት ጥበቃ ገለልተኛ ባለሞያው አስተያየት የሰጠ እንደሆነ፡፡

፪/ ገንዘብ ጠያቂዎች በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) (ሀ) እና (ለ) መሠረት በቂ ዋስትና እንዲሰጣቸው ማመልከት የሚችሉት የመወሃድ ወይም የመከፈል ዕቅዱ በዚህ ሕግ አንቀጽ ፳፻፸፪ ንዑስ አንቀጽ (፩) መሠረት ለመጀመሪያ ጊዜ በጋዜጣ ለሕዝብ ከተገለጸበት ቀን አንስቶ በስልሳ ተከታታይ ቀናት ውስጥ ብቻ ነው፡፡

፫ / ፍርድ ቤቱ የሚዋሃደው እያንዳንዱ ማህበር ወይም የሚከፈለው ማህበር ያለበትን ዕዳ ለገንዘብ

ጠያቂዎች እንዲከፍል ወይም ለዕዳ መክፈያ የሚሆን በቂ ዋስትና እንዲያቀርብ ማዘዝ ይችላል።

አንቀጽ ፳፻፸፯. የግዴታ ሰነድ የያዙ ሰዎች መብት

፩/ የሚዋሃዱት ማህበራት ወይም የሚከፈለው ማህበር የግዴታ ሰነድ የያዙ ሰዎች ጉባዔ ውህደቱን ወይም መክፈሉን ያላፀደቀው እንደሆነ ዕዳ ከፋይ የሆነው ማህበር የውህደት ወይም የመክፈል ዕቅድ በጋዜጣ ለመጀመሪያ ጊዜ ለህዝብ ይፋ ከተደረገበት ቀን ጀምሮ ባሉት ስልሳ ተከታታይ ቀናት ጊዜ ውስጥ ጥያቄ ለሚያቀርቡት የግዴታ ሰነድ የያዙ ሰዎች የሰነዶቹን ዋጋ እና ወለድ በመክፈል ሰነዶቹን መመለስ አለበት።

፪/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) የተመለከተው ድንጋጌ ተዋህደው ወይም ተከፍለው አዲስ ማህበር ለሚመሰርቱ ማህበራት የግዴታ ሰነድ የያዙ ሰዎች ላይም ተፈፃሚ ይሆናል።

፫/ ማህበሩ የግዴታ ሰነዶች ለያዙት አበዳሪዎች የዕዳ ሰነዶቻቸውን ዋጋ እና ወለድ የሚከፍል መሆኑን ያስታወቀ እንደሆነ የዕዳ ሰነድ የያዙ ሰዎች ጉባዔ ማድረግ ሳያስፈልግ የግዴታ ሰነዶቻቸውን ለማህበሩ በመመለስ የሚገባቸውን ክፍያ ማግኘት ለሚፈልጉ ሁሉ ተገቢውን ክፍያ ፈጽሞ ሰነዶቹን ይመልሳል።

፩/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) በተመለከተው ጊዜ ውስጥ ጥያቄ ያላቀረበ የግዴታ ሰነድ የያዘ ሰው የጠቅላይ ወይም የአዲሱ ማህበር ገንዘብ ጠያቂ ይሆናል።

ርዕስ አስራ አንድ

በውጭ ሀገር ስለተቋቋመ ወይም በውጭ ሀገር

ስለሚሰራ ማህበር

ምዕራፍ አንድ

የውጭ አገር የንግድ ማህበር ቅርንጫፍ

አንቀጽ ፳፻፸፰. የቅርንጫፍ፣ ትርጓሜ እና አቋም

፩/ ቅርንጫፍ ማለት ለአንድ የውጭ የግል ድርጅት፣ የንግድ ማህበር ወይም ሌላ ተመሳሳይ ድርጅት ጥቅም በኢኮኖሚያዊ እንቅስቃሴ በመሳተፍ ትርፍ ለማግኘት በተደራጀ ሁኔታ የሚሰራ ቋሚ አካል ነው፤ ቅርንጫፍ የሚደራጀው ለተወሰነ ወይም ላልተወሰነ ጊዜ ሊሆን ይችላል።

፪/ ቅርንጫፍ ከዋናው የግል ድርጅት፣ የንግድ ማህበር ወይም ሌላ ተመሳሳይ ድርጅት የተለየ የሕግ ሰውነት የለውም።

፫/ ከቅርንጫፍ እንቅስቃሴ የሚመነጨ ግዴታዎችም ሆነ መብቶች የዋናው የግል ድርጅት፣ የንግድ ማህበር ወይም የሌላ ተመሳሳይ ድርጅት መብት እና ኃላፊነት (ፓትሪሞኒ) አካል ይሆናሉ።

አንቀጽ ፳፻፸፱. የመነገድ መብት

የውጭ ሀገር የግል ድርጅት፣ የንግድ ማህበር ወይም ሌላ ተመሳሳይ ድርጅት ኢትዮጵያ ውስጥ ቅርንጫፍ ከፍቶ በኢኮኖሚ እንቅስቃሴ ውስጥ መሳተፍ ይችላል፤ ሆኖም መጀመሪያ በንግድ እና ኢንዱስትሪ ሚኒስቴር ወይም በሌላ አግባብ ያለው የባለሥልጣን መሥሪያ ቤት በሚያዘው የንግድ መዝገብ ውስጥ መመዝገብ አለበት።

አንቀጽ ፳፻፹. ለምዝገባ መቅረብ ያለበት መረጃ

በሌላ ሕግ የተመለከተው እንደተጠበቀ ሆኖ ቅርንጫፍ በንግድ መዝገብ ውስጥ በሚመዘገብበት ጊዜ ከዚህ በታች የተዘረዘረው መረጃ በንግድ መዝገብ ውስጥ መግባት አለበት፡-

፩/ ቅርንጫፉ የሚሰማራበት የንግድ ሥራ ወይም መስክ፤

፪/ የቅርንጫፍ ባለቤት የሆነው የግል ድርጅት፣ የንግድ ማህበር ወይም ሌላ ተመሳሳይ ድርጅት የሚገዛበት የውጭ አገር ሕግ፤

፫/ የቅርንጫፍ ባለቤት የሆነው የግል ድርጅት፣ የንግድ ማህበር ወይም ሌላ ተመሳሳይ ድርጅት የተመዘገበበት መዝገብ እና የምዝገባ ቁጥር፤

፬/ የቅርንጫፍ ባለቤት የሆነው የግል ድርጅት፣ የንግድ ማህበር ወይም ሌላ ተመሳሳይ ድርጅት ስም እና የማህበሩን ወይም የድርጅቱን ዓይነት፤

፭ / ለጥንቃቄ ዕዳን መልሶ ማዋቀር፣ መልሶ ማደራጀት፣ የመክሰር ሥነ ሥርዓት ወይም ተመሳሳይ ሂደት የቅርንጫፍ ባለቤት በሆነው የግል ድርጅት፣ የንግድ ማህበር ወይም ሌላ ተመሳሳይ ድርጅት ላይ የተጀመረ እንደሆነ ስለገዳዩ መረጃ፤

፮/ የቅርንጫፍ ባለቤት የሆነውን የግል ድርጅት፣ የንግድ ማህበር ወይም ሌላ ተመሳሳይ ድርጅት የሚገዛው የውጭ አገር ሕግ በሚያዘው መሠረት ተዘጋጅተው እና ኦዲት ተደርገው ለሚመለከተው መሥሪያ ቤት የተላለፉ (ይፋ የተደረጉ) የሒሳብ ሰነዶችን፤ እና

፯/ የግል ድርጅቱ፣ የንግድ ማህበሩ ወይም ሌላ ተመሳሳይ ድርጅቱ የምስረታ የምስክር ወረቀት፣ የመመስረቻ ጽሁፍ ፣ የመተዳደሪያ ደንብ ወይም ዋናው ድርጅት በተቋቋመበት ሀገር ሕግ መሠረት እነዚህን ሰነዶች የሚተኩ ሰነዶች ኮፒዎች እና የእነዚህን ሰነዶች የእንግሊዝኛ ወይም የአማርኛ ትርጉም።

አንቀጽ ፳፻፹፩. ስለቅርንጫፍ ሥራ አመራር

፩/ አንድ ቅርንጫፍ የራሱ ዋና ሥራ አስኪያጅ ሊኖረው ይገባል፤ የቅርንጫፍ ሥራ አስኪያጅ የሚሆነው የአክሲዮን ማህበር ዳይሬክተሮች ምልመላን በተመለከተ በዚህ ሕግ አንቀጽ ፪፻፺፯ ሥር የተመለከቱትን መመዘኛዎች የሚያሟላ ሰው መሆን አለበት።

፪/ የቅርንጫፍ ዋና ሥራ አስኪያጅ በተወሰነ ደረጃም ቢሆን የውጭ አገር የግል ድርጅት፣ የንግድ ማህበርን ወይም ሌላ ተመሳሳይ ድርጅትን ወክሎ ለመሥራት ሥልጣን ሊኖረው ይገባል።

፫/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፪) የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ፤ ሥራ አስኪያጁ ቢያንስ በክስ ሂደት የውጭ አገር የግል ድርጅትን፣ የንግድ ማህበርን ወይም ሌላ ተመሳሳይ ድርጅትን ለመወከል ሥልጣን ይኖረዋል።

አንቀጽ ፳፻፹፪. የቅርንጫፍ ሥራ አስኪያጅ ግዴታዎች

በሌላ ሕግ የተጣሉበት ግዴታዎች እንደተጠበቁ ሆነው፤ የቅርንጫፍ ሥራ አስኪያጅ የሚከተሉትን የማድረግ ኃላፊነት አለበት፡-

፩/ የቅርንጫፉ ባለቤት የሆነውን የውጭ አገር የግል ድርጅት፣ የንግድ ማህበር ወይም ሌላ ተመሳሳይ ድርጅት የሚገዛው የውጭ አገር ሕግ በሚያዘው መሠረት ተዘጋጅተውና ኦዲት ተደርገው ይፋ የተደረጉትን የሒሳብ ሰነዶች በየዓመቱ የንግድ እና ኢንዱስትሪ ሚኒስቴር ወይም አግባብ ያለው ሌላ መሥሪያ ቤት በሚይዘው የንግድ መዝገብ ውስጥ የማስገባት፤

፪/ ገንዘብ ጠያቂዎች የቅርንጫፉ ባለቤት የሆነውን የውጭ አገር የግል ድርጅት፣ የንግድ ማህበር

ወይም ሌላ ተመሳሳይ ድርጅት የፋይናንስ ቁመና ለመገምገም እንዲችሉ የሚረዳ የሒሳብ ሚዛን ወይም ተመሳሳይ ሰነድ የእንግሊዝኛ ወይም የአማርኛ ትርጉም በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) መሠረት ከሚጠየቁት ሰነዶች ጋር በንግድ መዝገብ ውስጥ የማስገባት፤ እና

፫/ የቅርንጫፍ ባለቤት የሆነውን የውጭ አገር የግል ድርጅት፣ የንግድ ማህበር ወይም ሌላ ተመሳሳይ ድርጅት በተመለከተ ለጥንቃቄ ዕዳን መልሶ የማዋቀር፣ መልሶ ማደራጀት፣ የመክሰር ሥነ ሥርዓት ወይም ተመሳሳይ ሂደት የተጀመረ እንደሆነ ጉዳዩን እንዳወቀ ስለጉዳዩ በንግድ መዝገብ ውስጥ መግለጫ የማስገባት፡፡

አንቀጽ ፩፻፹፫. ከንግድ መዝገብ ስለመሰረዝ

ከሚከተሉት ውስጥ አንዱ የተፈጸመ እንደሆነ ቅርንጫፍ ከንግድ መዝገብ ውስጥ መሰረዝ አለበት፡-

- ፩/ የቅርንጫፍ ባለቤት የሆነው የውጭ አገር የግል ድርጅት፣ የንግድ ማህበር ወይም ሌላ ተመሳሳይ ድርጅት ከፈረሰ፤
- ፪/ ቅርንጫፍ ከተዘጋ፤

፫/ ቅርንጫፉ ሥራ አስኪያጅ ከሌለው እና ቦታው ክፍት ከሆነበት ጊዜ ጀምሮ ይህ ሁኔታ በስድስት ወራት ወስጥ ካልተስተካከለ፤

፬/ ሥራ አስኪያጁ በዚህ ሕግ አንቀጽ ፭፻፹፪ መሠረት በንግድ መዝገብ ውስጥ ማስገባት ያለበትን የውጭ አገር የግል ድርጅት፣ የንግድ ማህበር ወይም ሌላ ተመሳሳይ ድርጅት የሒሳብ ሰነዶች በምክንያታዊ ፍጥነት በንግድ መዝገብ ውስጥ ካላስገባ፤ እና

፭ / ከቅርንጫፉ ገንዘብ የመጠየቅ መብት ያለው ሰው የቅርንጫፉ ባለቤት የሆነው የውጭ አገር የግል ድርጅት፣ የንግድ ማህበር ወይም ሌላ ተመሳሳይ ድርጅት በኢትዮጵያ ውስጥ ያለው ሀብት ዕዳውን ለመክፈል በቂ ሆኖ እንዳልተገኘ ያረጋገጠ እንደሆነ።

ምዕራፍ ሁለት
ስለኢትዮጵያ ሕግ ተፈጻሚነት

አንቀጽ ፭፻፹፬. በውጭ ሀገር ተቋቁሞ ዋና መሥሪያ

ቤቱ በኢትዮጵያ ስለሚገኝ ማህበር

አግባብ ያላቸው የዚህ ሕግ እና ሌሎች የኢትዮጵያ ሕጎች ድንጋጌዎች በውጭ ሀገር ተቋቁሞ ዋና መሥሪያ ቤቱ ወይም ዋና የንግድ ሥራ ቦታው በኢትዮጵያ በሆነ የንግድ ማህበር ወይም የግል ድርጅት ላይ ተፈጻሚ ይሆናሉ።

አንቀጽ ፳፻፹፭. በኢትዮጵያ ተቋቁሞ በውጭ አገር

ስለሚሰራ ማህበር

በኢትዮጵያ ሕግ መሠረት ተቋቁሞ በውጭ አገር በሚሰራ የንግድ ማህበር ወይም ድርጅት ላይ የዚህ ሕግ ድንጋጌዎች ተፈጻሚ ይሆናሉ።

አንቀጽ ፳፻፹፮. በዚህ ሕግ ከታወቀው የተለየ ቅርጽ

ስላለው ማህበር

የማህበሩን ጠቅላላ ጉባዔ ውሳኔ በንግድ መዝገብ ስለማስገባት እና ስለዳይሬክተሮች ኃላፊነት የሚመለከቱት የአክሲዮን ማህበር ድንጋጌዎች በዚህ ሕግ ከታወቀው የተለየ ዓይነት ቅርጽ ባለው የውጭ አገር ማህበር ላይ እንደ አግባብነታቸው ተፈጻሚ ይሆናሉ።

አንቀጽ ፳፻፹፯. የውጭ ሀገር ጥቅሞችን በውስጡ ስለያዘ

ማህበር

የውጭ ሀገር ጥቅሞችን በውስጡ በያዘ ማህበር ላይ ገደብ የሚጥሉ ወይም ልዩ ሁኔታ የሚያኖሩ ሌሎች የኢትዮጵያ ሕጎች ተፈጻሚነት የተጠበቀ ይሆናል።

ሦስተኛ መጽሐፍ

ለቅድመ ጥንቃቄ ዕዳን መልሶ የማዋቀር፣ መልሶ

የማደራጀት እና የመክሰር ሕግ

ርዕስ አንድ

ጠቅላላ ድንጋጌዎች

ምዕራፍ አንድ

ዓላማ እና የተፈጻሚነት ወሰን

አንቀጽ ፳፻፹፰. የሥነ ሥርዓቶቹ ዓላማ

፩/ ለጥንቃቄ ዕዳን መልሶ የማዋቀር ሥነ ሥርዓት፣ መልሶ የማደራጀት ሥነ ሥርዓት እና የመክሰር ሥነ ሥርዓት ዓላማቸው ቀልጣፋ እና ውጤታማ በሆነ እና ጊዜውን ጠብቆ በሚከናወን ሥነ ሥርዓት አማካኝነት የኢኮኖሚ መረጋጋትን ማስፋፋት፣

የንብረቱን ዋጋ ከፍ ማድረግ እና የሕግ ተገማችነትንና ግልጽነትን ማረጋገጥ ነው።

፪/ ለጥንቃቄ ዕዳን መልሶ የማዋቀር ሥነ ሥርዓት ዓላማው የሚመለከታቸው ገንዘብ ጠያቂዎች በሙሉ ድምፅ የሚፈቅዱ ከሆነ የፋይናንስ ችግር ውስጥ ያሉ ተስፋ የሚጣልባቸው ተበዳሪዎች ውልን መሠረት ባደረገ መልኩ በጊዜ ዕዳቸውን ቀልጣፋ እና ውጤታማ በሆነ መልኩ መልሰው እንዲያዋቅሩ እና ሥራቸውን እንዲቀጥሉ ወይም የንግድ ሥራ እንቅስቃሴው በመንቀሳቀስ ላይ እንዳለ የንግድ ሥራ ለመሸጥ መዘጋጀት እንዲችሉ ማድረግ ነው።

፫/ መልሶ የማደራጀት ሥነ ሥርዓት ዓላማው የሚመለከታቸው ገንዘብ ጠያቂዎች በተወሰነ አብላጫ ድምፅ የሚፈቅዱ ከሆነ መልሶ በማደራጀት ዕቅድ አማካኝነት ገንዘብ ጠያቂዎችን ተጠቃሚ በሚያደርግ መልኩ የባለዕዳውን ዕዳዎች እንዲሁም የሥራ እንቅስቃሴዎች ጊዜውን የጠበቀ፣ ቀልጣፋ እና ውጤታማ በሆነ መንገድ መልሶ ማደራጀት ወይም የንግድ ሥራ እንቅስቃሴው በመንቀሳቀስ ላይ እንዳለ የንግድ ሥራ መሸጥ ነው።

፬/ የመክሠር ሥነ ሥርዓት ዓላማው ሀቀኛ ባለዕዳዎች ዕዳቸውን ሙሉ በሙሉ ከከፈሉ በኋላ አዲስ ሕይወት እንዲጀምሩ ለማስቻል ንብረቶቹን አንድ በአንድ በማጣራትም ሆነ የንግድ ሥራ እንቅስቃሴው በመንቀሳቀስ ላይ እንዳለ የንግድ ሥራ በመሸጥ የባለዕዳውን የንግድ ሥራ የማጣራቱን ሥራ ጊዜውን የጠበቀ፣ ቀልጣፋ እና ውጤታማ በሆነ መልኩ ማደራጀት እና ዕዳን ለገንዘብ ጠያቂዎች ለመክፈል ጥቅም ላይ ሊውል የሚችለውን ንብረት ዋጋ ከፍ ማድረግ እንዲሁም ለመክሠሩ ኃላፊ የሆኑ ባለዕዳዎች፣ ገንዘብ ጠያቂዎች እና የሥራ አመራሮቻቸው ተገቢውን ኃላፊነት እንዲወስዱ ማድረግ ነው።

አንቀጽ ፭፻፹፱. የሥነ ሥርዓቶቹ የተፈጻሚነት ወሰን

፩ / በዚህ መጽሐፍ ውስጥ የተመለከቱት ሥነ ሥርዓቶች ሕጋዊ ሰውነት ከሌላቸው የእሽሙር ማህበሮች ውጭ በነጋዴዎች እና በንግድ ማህበሮች ላይ እንዲሁም በእጅ ሥራ ጥበቦች እና ራሳቸውን ችለው የሙያ እንቅስቃሴዎችን በሚያከናውኑ የተፈጥሮ ሰዎች ላይ ተፈጻሚ ይሆናል።

፪ / ባንኮችን እና ሌሎች የገንዘብ ተቋማትን በተመለከተ ለቅድመ ጥንቃቄ ዕዳን መልሶ የማዋቀር ሥነ ሥርዓትን፣ መልሶ የማደራጀት ሥነ ሥርዓትን እና የመክሠር ሥነ ሥርዓትን የሚያስተዳድሩ ልዩ ሕጎች እንደተጠበቁ ሆነው በዚህ መጽሐፍ ውስጥ የተመለከቱት ሥነ ሥርዓቶች በባንኮች እና በሌሎች የገንዘብ ተቋማት ላይ ተፈጻሚ ይሆናሉ።

፫ / የመንግስት የልማት ድርጅቶችን በተመለከተ ለቅድመ ጥንቃቄ ዕዳን መልሶ የማዋቀር ሥነ ሥርዓትን፣ መልሶ የማደራጀት ሥነ ሥርዓትን እና የመክሠር ሥነ ሥርዓትን የሚያስተዳድሩ ልዩ ሕጎች እንደተጠበቁ ሆነው በዚህ መጽሐፍ ውስጥ የተመለከቱት ሥነ ሥርዓቶች በመንግስት የልማት ድርጅቶች ላይ ተፈጻሚ ይሆናሉ።

፬ / ለቅድመ ጥንቃቄ ሲባል ዕዳን መልሶ የማዋቀር ሥነ ሥርዓትን፣ መልሶ የማደራጀት ሥነ ሥርዓትን እና የመክሠር ሥነ ሥርዓትን በተመለከተ ለልዩ የንግድ እንቅስቃሴዎች ልዩ ሕጎች ሊወጡ ይችላሉ።

ምዕራፍ ሁለት
ስለክፍያዎች ማቋረጥ እና ስለቅድመ ኪሣራ የክፍያ
ጥያቄዎች

አንቀጽ ፭፻፲. ክፍያዎችን የማቋረጥ ትርጓሜ

፩ / ባለዕዳው የክፍያ ጊዜያቸው የደረሰ እና መከፈል ያለባቸው ዕዳዎችን በተጣራ የገንዘብ ሀብቱ መክፈል ሲያቅተው ክፍያዎች ተቋርጠዋል ይባላል።

፪ / ለንዑስ አንቀጽ (፩) ዓላማ የተጣራ የገንዘብ ሀብት የሚለው መጠባበቂያ ገንዘብ፣ አሸርድራፍትን እና ባለዕዳው ማግኘት የሚችላቸው ተመሳሳይ አገልግሎቶችን ይጨምራል።

፫ / የእፎይታ ጊዜ የተሰጣቸው፣ የታገዱ ወይም ባሉበት እንዲቆዩ ስምምነት የተደረገባቸው ዕዳዎች የክፍያ ጊዜያቸው የደረሰ እና መከፈል ያለባቸው ዕዳዎች ተደርገው አይቆጠሩም።

፬ / ለዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) ዓላማ ዕዳዎች የክፍያ ጊዜያቸው የደረሰ እና መከፈል ያለባቸው ተደርገው የሚቆጠሩት ገንዘብ ጠያቂው ሕጉ የሚጠይቀውን ማሳወቂያ ከሰጠ በኋላ ብቻ ነው።

አንቀጽ ፭፻፲፩. ክፍያዎች የተቋረጡበትን ቀን ስለመወሰን

፩/ ሥነ ሥርዓቶቹን ለመክፈት ፍርድ ቤት ነገሩን በሚሰማበት ወቅት ባለዕዳው ክፍያዎችን እንዳቋረጠ እና ክፍያዎች የተቋረጡበትን ቀን ያረጋግጣል።

፪/ ፍርድ ቤቱ በራሱ ውሳኔ የባለዕዳውን ጉዳዮች እና እንቅስቃሴዎች የሚመረምር መርማሪ ሊሾም ይችላል፤ በዚህ መልኩ የሚሾመው መርማሪ መልሶ የማደራጀት ኃላፊው ወይም ለከሰረው ሰው ንብረት ጠባቂ የተሾመ ከሆነ እንዲያግዙት ሊጠይቅ ይችላል።

፫/ በፍርድ ቤቱ የጊዜ ማራዘሚያ ካልተሰጠ በስተቀር በመርማሪው የተሰበሰቡ መረጃዎች በሙሉ በሰላሳ ተከታታይ ቀናት ውስጥ ለፍርድ ቤቱ ይቀርባሉ።

፬/ ሥነ ሥርዓቱ በተጀመረ በአንድ ዓመት ውስጥ መልሶ የማደራጀት ኃላፊው፣ የከሰረ ሰው ንብረት ጠባቂው፣ ማንኛውም ተቆጣጣሪ፣ ዐቃቤ ሕግ ወይም ማንኛውም ገንዘብ ጠያቂ ክፍያዎች የተቋረጡበትን ቀን መልሶ እንዲመረምር እና እንደገና እንዲወስን ለፍርድ ቤቱ አቤቱታ ሊያቀርቡ ይችላሉ፤ ፍርድ ቤቱ ለዚህ ዓላማ ሲባል

የባለዕዳውን ጉዳዮች እና እንቅስቃሴዎች የሚመረምር ባለሞያ ሊሾም ይችላል።

፭/ በንዑስ አንቀጽ (፩) መሠረት በፍርድ ቤቱ ከተወሰነው ክፍያዎች ከተቋረጡበት ቀን አንስቶ ሂደቱ እስከተጀመረበት ቀን ድረስ ያለው ጊዜ እንደ አጠራጣሪ ጊዜ ተደርጎ ይቆጠራል፤ አጠራጣሪ ጊዜው ቢበዛ ከአስራ ስምንት ወራት መብለጥ የለበትም።

አንቀጽ ፭፻፺፪. የቅድመ ኪሣራ የክፍያ ጥያቄዎች

፩/ ለዚህ መጽሐፍ ዓላማ የቅድመ ኪሣራ የክፍያ ጥያቄዎች ማለት የመክፈያ ጊዜያቸው የደረሰ እና ተከፋይ ሆኑም አልሆኑም እንደ ሁኔታው መልሶ የማደራጀት ሥነ ሥርዓት ወይም የመክሠር ሥነ ሥርዓት ከመክፈቱ አስቀድሞ የሚቀርቡ ማናቸውም የክፍያ ጥያቄዎች እንዲሁም ወለዳቸውን ጨምሮ ነው።

፪/ በሂደት ላይ ያሉ ውሎችን በተመለከተ እንደ ሁኔታው መልሶ የማደራጀት ሥነ ሥርዓት ወይም የመክሠር ሥነ ሥርዓት ከተከፈተ በኋላ የውሎ መፈጸም ከመቀጠሉ የሚመነጨ የክፍያ ጥያቄዎች የድህረ ኪሣራ የክፍያ ጥያቄዎች ናቸው።

፫/ በሂደት ላይ ያሉ ውሎች በመልሶ ማደራጀት ኃላፊው ወይም በከሰረው ሰው ንብረት ጠባቂው፣ በሚቋረጡበት ጊዜ ውሎ ከመቋረጡ የሚመነጨ ቅጣቶች እና ሌላ ዓይነት ካሳዎች የሚቆጠሩት እንደ ቅድመ ኪሣራ የክፍያ ጥያቄዎች ነው።

ምዕራፍ ሦስት

በሂደት ላይ ያሉ ውሎች አያያዝ

አንቀጽ ፳፻፺፫. በሂደት ላይ ያሉ ውሎች መቀጠል ወይም መቋረጥ

፩/ ለጥንቃቄ ዕዳን መልሶ የማዋቀር፣ መልሶ የማደራጀት ወይም የመክሰር ሥነ ሥርዓት መከፈቱ በሂደት ላይ ያሉ ውሎች በመቀጠላቸው ላይ ተጽዕኖ አያደርግም ።

፪/ በሂደት ላይ ያሉ ውሎች ማለት የመሠረታዊ አገልግሎቶች ውሎችና ባለዕዳው የንግድ ሥራውን የሚያከናውንባቸው የማይንቀሳቀሱ የንግድ ቦታዎች፣ በባለዕዳውና በቤተሰቡ ይዞታ ሥር የሚገኙ የማይንቀሳቀሱ ቦታዎችን የሚጨምር ሆኖ በእነዚህ ሳይወሰን ማናቸውም በአንድና ከዚያ በላይ ገንዘብ ጠያቂዎችና በባለዕዳው መካከል የተደረጉ

በሂደት ላይ ያሉ ውሎች ሲሆኑ ይኸውም ሥነ ሥርዓቶቹ በሚከፈቱበት ጊዜ ከተዋዋይ ወገኖች ቢያንስ አንዱ ወገን የውል ግዴታውን ያልተወጣ እንደሆነ ነው።

፫/ ማንኛውም ተቃራኒ የውል ድንጋጌ ቢኖርም ገንዘብ ጠያቂዎች በሚከተሉት ምክንያቶች ብቻ የተነሳ በሂደት ላይ ያሉ ውሎችን አልፈጽምም ማለት ወይም ማቋረጥ፣ ማፋጠን ወይም ባለዕዳውን በሚጎዳ በማንኛውም መልኩ በውሉ ላይ ለውጥ ማድረግ አይፈቀድላቸውም፡-

ሀ) ለጥንቃቄ ዕዳን መልሶ የማዋቀር፣ መልሶ የማደራጀት ወይም የመክሰር ሥነ ሥርዓት ለመክፈት ጥያቄ በመቅረቡ ወይም በመከፈቱ፣ ወይም

ለ) ለጥንቃቄ ዕዳን መልሶ በማዋቀር ማዕቀፍ ውስጥ ክፍያ ለማስፈጸም በተናጠል የሚደረጉ ክርክሮች እንዲቋረጡ ጥያቄ በመቅረቡ ወይም በመቋረጣቸው።

፬/ በሚከተሉት ሁኔታዎች ውስጥ መልሶ በሚከተሉት የማደራጀት ኃላፊው ወይም የከሰረው ሰው ንብረት ጠባቂ በሂደት ላይ ያለውን ውል ሊያቋርጡት ይችላሉ፡-

ሀ) መልሶ የማደራጀት ሥነ ሥርዓት ከሆነ ባለዕዳው ወይም የመክሠር ሥነ ሥርዓት ከሆነ ንብረቱ በሂደት ላይ ያለውን ውል መፈጸሙን ለመቀጠል የሚያስችል ገንዘብ የሌላቸው ከሆነ፤

ለ) በሂደት ላይ ያለው ውል መቀጠሉ መልሶ የማደራጀት ሥነ ሥርዓት ከሆነ ለባለዕዳው ወይም የመክሠር ሥነ ሥርዓት ከሆነ ለንብረቱ የማይጠቅም ከሆነ፤ ወይም

ሐ) በፍጥነት መቋረጡ የገንዘብ ጠያቂዎችን ጥቅም አግባብ ባልሆነ መልኩ የማይጎዳ ከሆነ፤ ነው።

፭/ በሂደት ላይ ያለው ውል ስለ መቀጠሉ እንዲወስን ገንዘብ ጠያቂዎች መልሶ ለማደራጀት ኃላፊው ወይም ለከሰረው ሰው ንብረት ጠባቂ ጥያቄ ሊያቀርቡ ይችላሉ፤ መልሶ የማደራጀት ኃላፊው ወይም የከሰረው ሰው ንብረት ጠባቂ ጥያቄው

በደረሰባቸው በአሥራ አምስት ተከታታይ ቀናት ውስጥ በሂደት ላይ ያለው ውል መቀጠል ወይም መቋረጥ እንዳለበት ወስነው ለገንዘብ ጠያቂዎቹ ውሳኔያቸውን ያሳውቃሉ፤ በተጠቀሰው የጊዜ ገደብ ውስጥ ውሳኔውን ገንዘብ ጠያቂዎች እንዲያውቁት ካልተደረገ በሂደት ላይ ያለው ውል እንደተቋረጠ ተደርጎ ይቆጠራል።

፮ / በሂደት ላይ ያሉ ውሎች የቀጠሉ እንደሆነ መልሶ የማደራጀት ኃላፊው ወይም የከሰረው ሰው ንብረት ጠባቂ ባለዕዳው በውሎቹ መሠረት ያሉበትን ግዴታዎች መወጣቱን ያረጋግጣሉ።

፯ / ገንዘብ ጠያቂዎቹ ከውሉ የሚመነጭ ማንኛውም የቅድመ መክሰር የክፍያ ጥያቄ መክፈሉን ውሉ እንዲቀጥል እንደ ቅድመ ሁኔታ አድርገው መጠየቅ አይችሉም።

አንቀጽ ፳፻፲፬. ተቃውሞ

፩ / ገንዘብ ጠያቂዎች በሂደት ላይ ያሉ ውሎች እንዲቀጥሉ ወይም እንዲቋረጡ በተሰጠው ውሳኔ ላይ ተቃውሞ ማቅረብ ይችላሉ፤ እንዲህ ያለው ተቃውሞ መልሶ የማደራጀት ኃላፊው ወይም

የከሰረው ሰው ንብረት ጠባቂ ውሳኔውን በሰጠ በሰባት ተከታታይ ቀናት ውስጥ መቅረብ አለበት።

፪/ ማንኛውም መቃወሚያ በቀረበ በሰባት ተከታታይ ቀናት ውስጥ በተቆጣጠሪ ዳኛው ውሳኔ ይሰጥበታል።

፫/ ተቆጣጠሪ ዳኛው በሰጠው ውሳኔ ላይ ውሳኔው በተሰጠ በአስር ተከታታይ ቀናት ውስጥ ለፍርድ ቤት ይግባኝ ማቅረብ ይቻላል።

አንቀጽ ፳፻፺፭. የማይንቀሳቀሱ ንብረቶችን የንግድ ኪራይ የሚመለከቱ ልዩ ድንጋጌዎች

፩/ በዚህ ሕግ አንቀጽ ፳፻፺፫ ውስጥ የተመለከተው ቢኖርም የማይንቀሳቀስ ንብረት የንግድ ኪራይ ውሎች የቀጠሉ እንደሆነ ጊዜው ከማለቁ በፊት ወዲያውኑ ኪራይ እንዲከፈል የሚደነግጉ ማናቸውም የውል ድንጋጌዎች መልሶ በማደራጀት ሥነ ሥርዓት ወቅት ለመጠባበቂያ ጊዜው የመጀመሪያ አራት ወራት ወይም በመክሠር ሥነ ሥርዓት ወቅት በአንቀጽ ፳፻፵፬ ውስጥ በተደነገገው መሠረት የንግድ ሥራው ለሚቀጥልበት ጊዜ ያህል ተፈጻሚ አይሆኑም።

፪/ የማይንቀሳቀስ ንብረት የንግድ ኪራይ ውሎች የቀጠሉ እንደሆነ እና አከራይ የኪራይ ውሎ በተፈረመበት ወቅት አጠቃላይ የኪራይ ክፍያዎችን የተቀበለ እንደሆነ ወይም እንዲህ ላለው ክፍያ በቂ ዋስትናዎችን ያገኘ ከሆነ አከራይ ሥነ ሥርዓቱ ከተከፈተ በኋላ የሚፈጠሩ ማናቸውንም ወቅታዊ እና የወደፊት የኪራይ ክፍያዎች መጠየቅ አይችልም።

፫/ ማናቸውም የውል ድንጋጌዎች ቢኖሩም የከሰረው ሰው ንብረት ጠባቂ የኪራይ ስምምነቶችን ለተቀረው ጊዜ ያህል ሊያስተላልፍ ይችላል፤ ሆኖም የንግድ ቦታው የሚሰጠው አገልግሎት ሊቀየር አይችልም፤ አግባብ በሚሆንበት ጊዜ ተቆጣጣሪ ዳኛው አገልግሎቱ እንዲቀየር ሊፈቅድ ይችላል።

አንቀጽ ፭፻፺፮. ልዩ ሁኔታዎች

በዚህ ሕግ አንቀጽ ፭፻፺፫ ውስጥ የተደነገገው ቢኖርም የሚከተሉት ውሎች አግባብነት ባላቸው ሕጎች ይተዳደራሉ፡-

፩/የሥራ ውሎች፤

፪/የባንክ እና የመድን ውሎች፤

፫/ የአስተዳደር ውሎች፤

፬/ የአክሲዮን ገበያን ጨምሮ በፋይናንስ ገበያዎች ማዕቀፍ ውስጥ የተፈረሙ ውሎች።

ምዕራፍ አራት

ስለገንዘብ ጠያቂዎች ጥቅሞችና መብቶች

አንቀጽ ፭፻፺፯. የገንዘብ ጠያቂዎች ጥቅሞች ጥበቃ

፩/ በዚህ መጽሐፍ ውስጥ የተቀመጡት ሥነ ሥርዓቶች አጠቃላይ መርህ የገንዘብ ጠያቂዎችን ትክክለኛ ጥቅም ማስጠበቅ ነው።

፪/ ለጥንቃቄ ዕዳን መልሶ በማዋቀር ሥነ ሥርዓት ውስጥ መልሶ የማዋቀር ዕቅዱ በሁሉም በሚመለከታቸው ገንዘብ ጠያቂዎች ሙሉ ድምፅ መጽደቅ አለበት።

፫/ መልሶ በማደራጀት ሥነ ሥርዓት ውስጥ መልሶ የማደራጀት ዕቅዱ በሚመለከታቸው ገንዘብ ጠያቂዎች አስቀድሞ በተወሰነ አብላጫ ድምፅ መጽደቅ አለበት፤ እንዲሁም የንግድ ሥራ እንቅስቃሴው በመንቀሳቀስ ላይ እንዳለ የንግድ ሥራ

እንዲሸጥ በገንዘብ ጠያቂዎች በአብላጫ ድምፅ መጽደቅ አለበት።

፬/ በመክሠር ሥነ ሥርዓት ውስጥ በንግድ ሥራ እንቅስቃሴ ላይ ያለን ድርጅት በእንቅስቃሴ ላይ እንዳለ በአጠቃላይ ወይም የድርጅቱን ትልቅ ክፍል የመሸጥ ውሳኔ በገንዘብ ጠያቂዎች በአብላጫ ድምፅ መጽደቅ አለበት።

አንቀጽ ፭፻፺፰. የገንዘብ ጠያቂዎች ተሳትፎ

ገንዘብ ጠያቂዎች በሥነ ሥርዓቶች ወቅት በአጠቃላይ አስተያየታቸውን የማቅረብ እና ፍርድ ቤት ጉዳዮችን በሚሰማበት ጊዜ የመሰማት መብት አላቸው።

አንቀጽ ፭፻፺፱. የመረጃ መብቶች

፩/ ማንኛውም ገንዘብ ጠያቂ፣ የገንዘብ ጠያቂዎች ስብስብ፣ የገንዘብ ጠያቂዎች መደብ ወይም ጠቅላላ የገንዘብ ጠያቂዎች ጉባዔው አግባብ የሆኑ ማናቸውንም መረጃዎች ለጥንቃቄ ዕዳን መልሶ ከማዋቀር ዘርፍ ባለሞያው፣ መልሶ ከማደራጀት

ኃላፊው እና ከከሰረው ሰው ንብረት ጠባቂ የመጠየቅ መብት አላቸው።

፪/ እንዲህ ያለው ጥያቄ በጽሁፍ የሚቀርብ ሲሆን ለጥንቃቄ ዕዳን መልሶ የማዋቀር ዘርፍ ባለሞያው፣ መልሶ የማደራጀት ኃላፊው እና የከሰረው ሰው ንብረት ጠባቂ ጥያቄው በቀረበ በአስር ተከታታይ ቀናት ውስጥ መልስ ይሰጣሉ፤ እንዲሁም በተቻለ መጠን በፍጥነት ለጥያቄው አጥጋቢ ምላሽ ይሰጣሉ።

፫/ ማንኛውም ጥያቄ ምክንያታዊ ካልሆነ ወይም ከመጠን በላይ ጫና የሚያሳድር ከሆነ ለጥንቃቄ ዕዳን መልሶ የማዋቀር ዘርፍ ባለሞያው፣ መልሶ የማደራጀት ኃላፊው እና የከሰረው ሰው ንብረት ጠባቂ ጥያቄውን አለመቀበል ይችላሉ።

ምዕራፍ አምስት

ሥልጣን

አንቀጽ ፮፻. የግዛት ሥልጣን

፩/ ለጥንቃቄ ዕዳን መልሶ የማዋቀር ሥነ ሥርዓት፣ መልሶ የማደራጀት ሥነ ሥርዓት እና የመክሠር

ሥነ ሥርዓት ላይ በኢትዮጵያ ሥልጣን ያለው ፍርድ ቤት የግለሰቡ መደበኛ ቦታ ወይም የማህበሩ ወይም በሕግ የሰውነት መብት ያለው ሰው የተመዘገበ ጽሕፈት ቤት በሚገኝበት ቦታ ያለው ፌደራል ከፍተኛ ፍርድ ቤት ነው።

፪/ ለጥንቃቄ ዕዳን መልሶ የማዋቀር ሥነ ሥርዓትን፤ መልሶ የማደራጀት ሥነ ሥርዓትን እና የመክሠር ሥነ ሥርዓትን የከፈተው ፍርድ ቤት ከእነዚህ ሥነ ሥርዓቶች በቀጥታ በሚመነጨ፤ እና ከእነሱ ጋር በቅርበት በሚገናኙ የሚከተሉትን ጉዳዮች እንደሚመለከቱት ባሉ ክሶች ላይ ሥልጣን አለው፡-

- ሀ) መልሶ የማዋቀር እና መልሶ የማደራጀት ዕቅድ፤
- ለ) በንግድ ሥራ እንቅስቃሴ ላይ ያለን ድርጅት በመንቀሳቀስ ላይ እንዳለ እንዲሸጥ ማጽደቅ፤
- ሐ) በሂደት ላይ ያሉ ውሎች፤
- መ) የተቆጣጣሪ ዳኞች፤ የባለዕዳው ንብረት ጠባቂዎች፤ ተቆጣጣሪዎች እና ዳይሬክተሮች ኃላፊነት፤
- ሠ) የክፍያ ጥያቄዎች አቀራረብ፤ ማረጋገጥ እና አቀባበል፤
- ረ) ከንብረት የሚመነጨ መብቶች፤

- ሰ) ማቻቻል፤
- ሸ) የንብረቶች መሸጥ ወይም መተላለፍ፤
- ቀ) የክፍያ ጥያቄዎች ቅደም ተከተል፤
- በ) ከሽያጭ የተገኘ ገንዘብ ክፍፍል፤
- ተ) የድርጊቶች ፈራሽ መደረግ፤
- ቸ) ውሎችን ማጽናት እና ተፈጻሚነት፤
- ኘ) የባለዕዳው ነጻ መውጣት፤
- ካ) የሥነ ሥርዓቱ መዘጋት።

አንቀጽ ፯፻፩. ስለ ኩባንያዎች ቡድን እና ሥነ ሥርዓትን ስለማቀናጀት

፩/ በኩባንያዎች ቡድን ውስጥ የሚገኝ እያንዳንዱ የሕግ ሰውነት ያለው አካል እና ሀብቱ ራሱን የቻለ ነው፤ ፍርድ ቤቱ በኩባንያዎች ቡድን ውስጥ የሚገኝን አንድ የሕግ ሰውነት ያለው አካል በተመለከተ የተከፈተን ሥነ ሥርዓት በሌላ የሕግ ሰውነት ያለው አካል ወይም የተፈጥሮ ሰው ላይ ተፈጻሚ ሊያደርግ አይችልም።

፪/ በኩባንያዎች ቡድን ውስጥ የሚገኝን አንድ የሕግ ሰውነት ያለው አካል የተመለከተ ሥነ ሥርዓት በመጀመሪያ የከፈተው ፍርድ ቤት በቡድኑ ውስጥ

የሚገኙትን ሌሎች አካላት በተመለከተ ሥነ ሥርዓት ለመክፈት የግዛት ሥልጣን አለው፤ ፍርድ ቤቱ ቡድኑን ለሚመለከቱ ሥነ ሥርዓቶች በሙሉ አንድ መልሶ የማደራጀት ኃላፊ ወይም የከሰረውን ሰው ንብረት ጠባቂ ሊሾም ይችላል።

፫/ በኩባንያዎች ቡድን ውስጥ የሚገኙ ሁለት ወይም ከዚያ በላይ የሕግ ሰውነት ያላቸው አካላትን የሚመለከቱ ሥነ ሥርዓቶች ኢትዮጵያ ውስጥ በሚገኝ በአንድ ወይም ከዚያ በላይ ፍርድ ቤቶች የተከፈቱ ከሆነ የቡድኑን የተለያዩ አባላት በተመለከተ መልሶ የማደራጀት ዕቅድ ለማዘጋጀት ወይም በንግድ ሥራ እንቅስቃሴ ላይ ያለን ድርጅት በመንቀሳቀስ ላይ እንዳለ እንዲሾጥ ለማመቻቸት ፍርድ ቤቱ፣ ተቆጣጣሪዎቹ እና ጠባቂዎቹ በተቻለ መጠን ተባብረው እና ተቀናጅተው ይሰራሉ።

፬/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፫) ውስጥ የተመለከተው ትብብር እና ቅንጅት ፍርድ ቤቱ፣ መልሶ የማደራጀት ኃላፊው እና የከሰረው ሰው ንብረት ጠባቂ አግባብ ነው ብለው በሚያስቡት ማንኛውም መንገድ ተግባራዊ ሊደረግ የሚችል

ሲሆን በተለይም ደግሞ በሚከተሉት መንገዶች ሊከናወን ይችላል፡-

- ሀ) መልሶ የማደራጀት ኃላፊዎችን እና የከሰረውን ሰው ንብረት ጠባቂዎችን አቀናጅቶ በመሾም፤
- ለ) ማናቸውንም አግባብነት ያላቸውን መረጃዎች በመለዋወጥ፤
- ሐ) የቡድኑ አባላትን ንብረቶች እና ጉዳዮች አስተዳደር እና ቁጥጥር በማቀናጀት፤
- መ) ጉዳዮች የሚሰሙበትን ሥርዓት በማቀናጀት፤
- ሠ) መልሶ የማደራጀት ዓለም አቀፍ ዕቅዱን የማጽደቅ ወይም በቡድኑ ውስጥ የሚገኙ የተለያዩ ወይም የሁሉንም አካላት የንግድ ሥራ እንቅስቃሴ በመንቀሳቀስ ላይ እንዳለ የንግድ ሥራ የመሸጥ ሥራዎችን በማቀናጀት፡፡

አንቀጽ ፯፻፪. ሥነ ሥርዓቶችን የመክፈት እና ተያያዥ ፍርዶችን የመስጠት ዓለም አቀፋዊ ሥልጣን

፩/ የባለዕዳው ዋና የጥቅም ማዕከል የሚገኘው ኢትዮጵያ ውስጥ ከሆነ ዋናውን ሥነ ሥርዓት ለመክፈት ሥልጣን ያላቸው የኢትዮጵያ ፍርድ ቤቶች ናቸው፤

ዋና የጥቅም ማዕከል ማለት መደበኛ በሆነ መልኩ ባለዕዳው ጥቅሙን የሚያስተዳድርበት ስፍራ ሲሆን ይኸውም በሦስተኛ ወገኖች መረጋገጥ መቻል አለበት፤ ኩባንያን ወይም በሕግ የሰውነት መብት የተሰጠው ሰውን በተመለከተ ተቃራኒ ማስረጃ እስከሌለ ድረስ የተመዘገበ ቢሮው የሚገኝበት ቦታ ዋና የጥቅም ማዕከል ተደርጎ ይቆጠራል፤ የተፈጥሮ ሰውን በተመለከተ ተቃራኒ ማስረጃ እስከሌለ ድረስ ዋና የሥራ ቦታው ዋና የጥቅም ማዕከል ተደርጎ ይቆጠራል።

፪/ ዋና የጥቅም ማዕከሉ ኢትዮጵያ የሆነ ባለዕዳን በተመለከተ ለቅድመ ጥንቃቄ ዕዳን መልሶ የማዋቀር ሥነ ሥርዓት፣ መልሶ የማደራጀት ሥነ ሥርዓት እና የመክሰር ሥነ ሥርዓት እንዲከፈት የሚሰጥ ፍርድ ዓለም አቀፋዊ ተፈጻሚነት አለው።

፫/ የባለዕዳው ማንኛውም የሥራ ቦታ ኢትዮጵያ ውስጥ የሚገኝ ከሆነ የኢትዮጵያ ፍርድ ቤቶች በሀገር ውስጥ ያሉ ንብረቶችን የሚመለከት ሥነ ሥርዓት ለመክፈት ሥልጣን አላቸው፤ የሥራ ቦታው

ባለዕዳው ሰውን እና ንብረቶችን ተጠቅሞ ጊዜያዊ ያልሆነ የኢኮኖሚ እንቅስቃሴ የሚያደርግበት የሥራ ቦታ ነው።

፱/ ኢትዮጵያ ውስጥ የሥራ ቦታ ያለውን ባለዕዳ የሚመለከት በሀገር ውስጥ ያሉ ንብረቶችን የሚመለከት ሥነ ሥርዓት ተፈጻሚነቱ በኢትዮጵያ ድንበር ውስጥ በሚገኙ የባለዕዳው ንብረቶች የተወሰነ ነው።

፺/ የኢትዮጵያ ፍርድ ቤቶች በዚህ ሕግ አንቀጽ ፯፻ ንዑስ አንቀጽ (፪) ውስጥ በተመለከተው መሠረት እንዲህ ካለው ሥነ ሥርዓት በቀጥታ የሚመነጨ እና ከእርሱ ጋር የቅርብ ትስስር ያላቸውን ክሶች የማየት ሥልጣን አላቸው።

አንቀጽ ፯፻፫. ዕዳን መክፈል ካለመቻል ጋር ግንኙነት ያላቸውን ፍርዶች ጨምሮ ለውጭ ሀገር ፍርዶች እውቅና ስለመስጠት

፩ / ለጥንቃቄ ዕዳን መልሶ የማዋቀር ሥነ ሥርዓትን፣ መልሶ የማደራጀት ሥነ ሥርዓትን እና የመክሠር ሥነ ሥርዓትን ለመክፈት በሌላ ሀገር ውስጥ ሥልጣን ባለው አካል የተሰጠ ማንኛውም ፍርድ እንዲሁም ዕዳን መክፈል ካለመቻል ጋር ግንኙነት

ያላቸው ፍርዶች በኢትዮጵያ የሥልጣን ወሰን ውስጥ ዕውቅና የሚሰጣቸው የሚከተሉት ሁኔታዎች ሲሟሉ ብቻ ነው፡-

ሀ) የውጭ ሀገር ፍርድ መሠረታዊ የሥነ ሥርዓት ፍትህ መርሆዎቿን ጨምሮ የኢትዮጵያን መንግስታዊ ሥርዓት የማይጻረር ከሆነ፤

ለ) የውጭ ሀገር ፍርድ በማጭበርበር የተገኘ ካልሆነ፤

ሐ) የውጭ ሀገር ፍርድ የተሰጠው በኢትዮጵያ የሥልጣን ግጭት ሕግጋት መሠረት ሕጋዊ ሥልጣን ባለው ፍርድ ቤት ከሆነ፤

መ) የውጭ ሀገር ፍርድ ኢትዮጵያ ከፈረመቻቸው ዓለም አቀፍ ስምምነቶች ጋር የሚጣጣም ከሆነ፤

ሠ) ያንኑ ባለዕዳ በተመለከተ በኢትዮጵያ ውስጥ ማንኛውም ለጥንቃቄ ዕዳን መልሶ የማዋቀር ሥነ ሥርዓት፣ መልሶ የማደራጀት ሥነ ሥርዓት ወይም የመክሰር ሥነ ሥርዓት ካልተከፈተ፤

- ረ) የውጭ ሀገር ፍርድ በአንዚሁ ወገኖች መካከል የተፈጠረ ክርክርን በተመለከተ ኢትዮጵያ ውስጥ ከተሰጠ ፍርድ ጋር የማይጋጭ ከሆነ፤
- ሰ) የመክሠር ሥነ ሥርዓት ለመክፈት በውጭ ሀገር የተሰጠው ፍርድ ዕውቅና ከተሰጠው በኋላ የሚኖረው ተፈጻሚነት በኢትዮጵያ ውስጥ በሚገኙት የባለዕዳው ንብረቶች የተወሰነ ከሆነ፤
- ሸ) የውጭ ሀገር ፍርድ በተሰጠበት ሀገር ውስጥ ተፈጻሚነት ያለው እና ማስፈጸም የሚቻል ከሆነ፤ እና
- ቀ) የውጭ ሀገር ፍርድ በተሰጠበት ሀገር ውስጥ ተፈጻሚነት ካለው እና ማስፈጸም የሚቻል ከሆነ፤ እንዲሁም ዕውቅና ማግኘቱ እና መፈጸሙ የባለዕዳውን የመክሠር ሥነ ሥርዓት በማስተዳደር ሂደት ውስጥ ጣልቃ የማይገባ ወይም በኢትዮጵያ ውስጥ ከዚያው ባለዕዳ ጋር በተያያዘ የኪሣራ ሥነ ሥርዓት ውስጥ ከተላለፈ የማቋረጥ ወይም ሌላ ትዕዛዝ ጋር የማይጋጭ ከሆነ።

፪/ ለጥንቃቄ ዕዳን መልሶ የማዋቀር፣ መልሶ የማደራጀት የመክሠር እና ዕዳን መክፈል ያለመቻል ሥነ ሥርዓት ለመክፈት በውጭ ሀገር የተሰጠ ፍርድ ወይም ከኪሣራ ጋር ግንኙነት ያለው የውጭ ሀገር ፍርድ እውቅና እንዲሰጠው ወይም እንዲፈጸም አቤቱታ በሚቀርብበት ጊዜ የሚከተሉት ማስረጃዎች ለፍርድ ቤቱ መቅረብ አለባቸው፡-

- ሀ) ከኪሣራ ጋር ግንኙነት ያለው የውጭ ሀገር ፍርድ የተረጋገጠ ቅጂ፣
- ለ) የውጭ ሀገር ፍርዱ በተሰጠበት ሀገር ውስጥ ተፈጻሚነት ያለው እና ማስፈጸም የሚቻል መሆኑን ለማረጋገጥ አስፈላጊ የሆኑ ማናቸውም ሰነዶች፣ ወይም
- ሐ) በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፪) (ሀ) እና (ለ) ውስጥ የተመለከቱት ማስረጃዎች ያልተገኙ ከሆነ ጉዳዮቹን በተመለከተ በኢትዮጵያ ፍርድ ቤቶች ዘንድ ተቀባይነት ያላቸው ሌሎች ማናቸውም ማስረጃዎች፡፡

፫/ ዓለም አቀፍ ስምምነቶች ወይም ኮንቪንሽኖች እንደተጠበቁ ሆነው መልሶ በማደራጀት ሥነ ሥርዓት ወቅት የንብረት ኃላፊው እና የከሰረው ሰው ንብረት ጠባቂ የውጭ ሀገር መንግስታትን ውሳኔ መሠረት ያደረጉ የታክስ ወይም የጉምሩክ ቀረጥ እና ቅጣት ክፍያ ጥያቄዎችን አይቀበሉም።

ምዕራፍ ስድስት
ሥነ ሥርዓቶችን የማከናወን ኃላፊነት ያለባቸው ሰዎች እና አካላት

አንቀጽ ፯፻፩. የመክሠር ሥነ ሥርዓት ፍርድ ቤት ሥልጣን

፩ / መልሶ የማደራጀት ወይም የመክሰር ሥነ ሥርዓት የከፈተው ፍርድ ቤት ሁሉንም ሥነ ሥርዓቶች ይቆጣጠራል፤ እንዲሁም ከተቆጣጣሪ ዳኛው ሥልጣን ውጭ በሆኑ ጉዳዮች ላይ ትዕዛዞችን ይሰጣል፤ ተቆጣጣሪ ዳኛው በሰጣቸው ትዕዛዞች ላይ የሚቀርቡ ይግባኞችን ይሰማል።

፪/ ፍርድ ቤቱ በዚህ ሕግ አንቀጽ ፯፻ ንዑስ አንቀጽ (፪) ውስጥ የተመለከቱትን ጉዳዮች ጨምሮ መልሶ ከማደራጀት እና ከመክሠር ሥነ ሥርዓት ጋር

ግንኙነት ያላቸው ጉዳዮችን በሙሉ የመስማት እና ውሳኔ የመስጠት ሥልጣን አለው።

አንቀጽ ፯፻፳. ተቆጣጣሪ ዳኛ ስለ መሾም

ፍርድ ቤቱ መልሶ የማደራጀት እና የመክሰር ሥነ ሥርዓት ለመክፈት በሚሰጠው ፍርድ ተቆጣጣሪ ዳኛ ይሾማል፤ ተቆጣጣሪ ዳኛው ከፍርድ ቤቱ አባላት መካከል ይመረጣል፤ ሆኖም ሥነ ሥርዓቱን የሚከፍተው ፍርድ ቤት አባል ሊሆን አይችልም።

አንቀጽ ፯፻፺. ተቆጣጣሪ ዳኛው ሥልጣን

ተቆጣጣሪ ዳኛው የሚከተሉት ሥልጣን ይኖሩታል፡-

- ፩/ ንብረቱን በተመለከተ የሚቀርቡ የቅድመ ኪሣራ የክፍያ ጥያቄዎችን መቀበል፤
- ፪/ ንብረቶቹን ጠብቆ ለማቆየት አስፈላጊ የሆኑ እርምጃዎችን በሙሉ መውሰድ ወይም አግባብ ባላቸው ባለሥልጣን አካላት እንዲወሰዱ ማድረግ፤
- ፫/ ከመደበኛ የሥራ ሂደት ውጭ የሆኑ ግብይቶችን ወይም ስምምነቶችን መፍቀድ፤
- ፬/ በሂደት ላይ ያሉ ውሎች መቀጠላቸውን ወይም መቋረጣቸውን በተመለከተ ውሳኔ መስጠት፤

፩ / የቅድመ ኪሳራ የክፍያ ጥያቄዎች እንዲከፈሉ መፍቀድ፤

፪/ የገንዘብ ጠያቂዎች መደቦች ከሚዋቀሩበት መንገድ ጋር በተያያዘ የሚፈጠሩ ግጭቶች ላይ ውሳኔ መስጠት።

አንቀጽ ፮፻፯. ተቆጣጣሪ ዳኛው የሚሰጣቸው ትዕዛዞች

ተቆጣጣሪ ዳኛው የሚሰጣቸው ትዕዛዞች ለፍርድ ቤቱ መዝገብ ቤት ሹም ሳይዘገይ ገቢ ይደረጋሉ፤ እንዲሁም በአደራ ደብዳቤ ወይም ተቀባይ ለመቀበሉ ማረጋገጫ ሊሰጥበት በሚችል ሌላ ማንኛውም ኤሌክትሮኒክ መንገድ የሚመለከታቸው ወገኖች በሙሉ እንዲያውቋቸው ይደረጋል።

አንቀጽ ፮፻፰. ተቆጣጣሪ ዳኛውን ስለ መተካት

ፍርድ ቤቱ በማንኛውም ጊዜ በራሱ ተነሳሽነት አሳማኝ ምክንያት ካለ ተቆጣጣሪ ዳኛውን በሌላ ተቆጣጣሪ ዳኛ ሊተካ ይችላል።

አንቀጽ ፮፻፱. የፍርዶች ተፈጻሚነት

መክሠርን በሚመለከተው ፍርድ ቤት ወይም በተቆጣጣሪ ዳኛው የተሰጡ ውሳኔዎች፣ ፍርዶች እና ትዕዛዞች በሙሉ ወዲያውኑ ተፈጻሚ ይሆናሉ።

አንቀጽ ፳፻፲. መልሶ የማደራጀት እና የመክሰር ባለሞያዎች

መልሶ የማደራጀት ኃላፊው እና የከሰረው ሰው ንብረት ጠባቂ አግባብነት ካላቸው ተመሳሳይ ሙያዎች አባላት መካከል ይመረጣሉ።

አንቀጽ ፳፻፲፩. በሥነ ሥርዓቶች ውስጥ ስለሚሾሙ ሰዎች እና አካላት ቁጥጥር

፩/ ለጥንቃቄ ዕዳን መልሶ የማዋቀር ዘርፍ ባለሞያዎች፣ መልሶ የማደራጀት ኃላፊዎች እና የከሰረው ሰው ንብረት ጠባቂዎች ለሞያቸው አግባብነት ያላቸው የሙያ የሥነ ምግባር ደንቦችን እና የሥነ-ምግባር ደረጃዎችን የማክበር ግዴታ አለባቸው።

፪/ በሥነ-ሥርዓቶች ውስጥ የሚሾሙ ሰዎችን እና አካላትን ይበልጥ ለመቆጣጠር ልዩ ደንቦች ይወጣሉ።

አንቀጽ ፳፻፲፪. መልሶ የማደራጀት ኃላፊዎች እና የከሰረው ሰው ንብረት ጠባቂዎች ብቃት

፩/ ፍርድ ቤቱ መልሶ የማደራጀት ኃላፊዎችን እና የከሰረውን ሰው ንብረት ጠባቂዎች ብቃት እና ተገቢው የሥራ ልምድ ካላቸው የሕግ፣ የሒሳብ ሥራ፣ የአዲት ሥራ፣ የፋይናንስ፣ የሥራ አመራር እና ተመሳሳይ ባለሞያዎች ውስጥ መርጦ ይሾማል፤ አግባብ በሚሆንበት ጊዜ ፍርድ ቤቱ አንድ ሰው ግዴታውን በብቃት ለመወጣት አስፈላጊው ችሎታ አለው ብሎ ሲያምን መልሶ የማደራጀት ኃላፊዎችን እና የከሰረውን ሰው ንብረት ጠባቂዎች ከሌሎች ሙያዎች አባላት ውስጥ መርጦ ሊሾም ይችላል።

፪ / መልሶ ከማደራጀት ኃላፊዎች እና ከከሰረው ሰው ንብረት ጠባቂዎች ብቃት፣ አቅም፣ ፈቃድ አሰጣጥ፣ ቁጥጥር፣ ኃላፊነት፣ ከኃላፊነት መነሳት እና የሙያ ሥነ-ምግባር ደንቦች ጋር የተያያዙ ጉዳዮችን የሚያስተዳድሩ ልዩ ደንቦች ይወጣሉ።

አንቀጽ ፳፻፲፫. መልሶ የማደራጀት ኃላፊዎች እና የከሰረው ሰው ንብረት ጠባቂዎች ብቃት እና ታማኝነት

መልሶ የማደራጀት ኃላፊዎች እና የከሰረው ሰው ንብረት ጠባቂዎች፡-

፩/ የተሾሙበትን ሥራ ለመሥራት እና የተሰጣቸውን ሥልጣን ተግባራዊ ለማድረግ ብቃት ሊኖራቸው ይገባል፤

፪/ በታማኝነት፣ ያለወገንተኝነት እና በገለልተኝነት ኃላፊነታቸውን መወጣት አለባቸው፤

፫/ የብቃት ማነስ፣ ቸልተኝነት፣ ማጭበርበር ወይም ሌላ ጥፋት ከተገኘባቸው በፍርድ ቤቱ ከኃላፊነታቸው ሊነሱ ይችላሉ።

አንቀጽ ፮፻፲፬. መልሶ የማደራጀት ኃላፊዎች እና የከሰረው ሰው ንብረት ጠባቂዎች ኃላፊነት

፩/ መልሶ የማደራጀት ኃላፊዎች እና የከሰረው ሰው ንብረት ጠባቂዎች፡-

ሀ) ሥራቸውን በሚሰሩበት ወቅት እንደ መንግስት ባለሥልጣናት ይቆጠራሉ፤

ለ) ግዴታዎቻቸውን በሚወጡበት ወቅት አስፈላጊውን ጥንቃቄ ሁሉ ማድረግ አለባቸው፤

ሐ) በዚህ መጽሐፍ ወይም በሌሎች ደንቦች ውስጥ የተቀመጡ ልዩ የኃላፊነት መንስኤዎች እንደተጠበቁ ሆነው ለሚፈጽሙት ከባድ ቸልተኝነት ወይም ሆነ ብለው ለሚፈጽሙት ጥፋት ኃላፊ ናቸው።

፪/ መልሶ የማደራጀት ኃላፊውን እና የከሰረውን ሰው ንብረት ጠባቂ የሚተኩት ኃላፊ እና ንብረት ጠባቂ፣ ማንኛውም ተቆጣጣሪ፣ ዐቃቤ ሕግ እና መልሶ በማደራጀት ሥነ ሥርዓት ወቅት ንብረቱ በይዘታው ሥር ያለ ባለዕዳ ጉዳዮቹን ለመስማት በብቸኝነት ሥልጣን ላለው ፍርድ ቤት መልሶ በማደራጀት ኃላፊው እና በከሰረው ሰው ንብረት ጠባቂ ላይ የኃላፊነት ክስ ሊያቀርቡ ይችላሉ።

፫/ በንዑስ አንቀጽ (፪) መሠረት የሚቀርብ ማንኛውም ክስ ሥነ ሥርዓቱ ከተዘጋበት ጊዜ አንስቶ በአንድ ዓመት ውስጥ ካልቀረበ በይርጋ ይታገዳል፤ ይህ የጊዜ ገደብ በማንኛውም መልኩ አይቋረጥም ወይም አይታገድም።

አንቀጽ ፯፻፲፭. መልሶ የማደራጀት ኃላፊ እና የከሰረው ሰው ንብረት ጠባቂ ተደርገው ሊሾሙ የማይችሉ ሰዎች

፩/ የሚከተሉት ሰዎች መልሶ የማደራጀት ኃላፊ ወይም የከሰረው ሰው ንብረት ጠባቂ ተደርገው አይሾሙም፡-

ሀ) በኢትዮጵያ ውስጥም ሆነ በሌላ ሀገር እምነት ከማጉደል ወይም ከማጭበርበር ጋር ግንኙነት ያለው ማንኛውም ወንጀል በመፈጸም ጥፋተኛ የተባለ ማንኛውም ሰው፤

ለ) የሕዝባዊ መብቶቹን የሚከለክል የቅጣት ፍርድ የተፈረደበት ማንኛውም ሰው፤

ሐ) ማንኛውም የባለዕዳው ባለአክሲዮን፣ ሥራ አስኪያጅ ወይም ዳይሬክተር፤

መ) ከማንኛውም የባለዕዳው ባለአክሲዮን፣ ሥራ አስኪያጅ ወይም ዳይሬክተር ጋር አራተኛ ደረጃን ጨምሮ እስከ አራተኛ ደረጃ ድረስ የሚቆጠር የስጋ ወይም የጋብቻ ዝምድና ያለው ማንኛውም ሰው፤

ሠ) ማንኛውም ከባለዕዳው ላይ ገንዘብ ጠያቂ፤

ረ) የጥቅም ግጭት ያለበት ወይም ሊኖርበት የሚችል ማንኛውም ሰው።

፪/ መልሶ የማደራጀት ኃላፊው እና የከሰረው ሰው ንብረት ጠባቂ ማንኛውንም የባለዕዳውን ንብረት መግዛት ወይም በሌላ አካሄድ ባለቤት መሆን አይችሉም፤ ይህን ድንጋጌ በመጣስ የሚፈጸም ማንኛውም ግዢ ወይም የንብረት ባለቤትነት ምንም ውጤት አይኖረውም፤ ይህን ድንጋጌ የጣሱ መልሶ የማደራጀት ኃላፊዎች እና የከሰረው ሰው ንብረት ጠባቂዎች ከኃላፊነታቸው ይነሳሉ።

አንቀጽ ፳፻፲፮. መልሶ ለማደራጀት ኃላፊዎች እና ለከሰረው ሰው ንብረት ጠባቂዎች ስለሚከፈል ክፍያ

፩/ መልሶ የማደራጀት ኃላፊው እና የከሰረው ሰው ንብረት ጠባቂ በተለይም የጉዳዩን ውስብስብነት ከግምት ውስጥ በማስገባት ግዴታዎቻቸውን

እንዲወጡ እና ሥልጣናቸውን ተግባራዊ እንዲያደርጉ ምክንያታዊ የሆነ ክፍያ ይከፈላቸዋል።

፪/ ፍርድ ቤቱ መልሶ የማደራጀት ወይም የመክሰር ሥነ ሥርዓት ለመክፈት በሚሰጠው ፍርድ ውስጥ ምክንያታዊ የሆነውን ክፍያ ይወስናል።

፫/ መልሶ የማደራጀት ኃላፊው፣ የከሰረው ሰው ንብረት ጠባቂ፣ ማንኛውም የባለዕዳው ሥራ አስኪያጅ ወይም ገንዘብ ጠያቂ በሚያቀርበው አቤቱታ መሠረት ፍርድ ቤቱ ለተቆጣጣሪው በሚከፈለው ክፍያ ላይ ከሁኔታው አንጻር ምክንያታዊ የሆነ ማስተካከያ ሊያደርግ ይችላል።

፬/ መልሶ የማደራጀት ኃላፊው እና የከሰረው ሰው ንብረት ጠባቂ ከንብረቱ ላይ ወጪ እና ኪሣራቸውን ለመተካት ከሚከፈላቸው ክፍያ ውጭ ሌላ ማንኛውም ገንዘብ አያገኙም።

፭/ የክፍያው ዝርዝር ሁኔታዎች በልዩ ደንቦች ሊወሰኑ ይችላሉ።

ርዕስ ሁለት

ለጥንቃቄ ዕዳን መልሶ የማዋቀር ሥነ ሥርዓት

አንቀጽ ፳፻፲፯. ለጥንቃቄ ዕዳን መልሶ የማዋቀር ሥነ ሥርዓት ስለ መክፈት

፩/ ለጥንቃቄ ዕዳን መልሶ የማዋቀር ሥነ ሥርዓት የሚከፈተው ክፍያዎችን ገና ያላቋረጠ ወይም ክፍያዎችን ካቋረጠ አርባ አምስት ቀናት ያልሞላው እና የኢኮኖሚ ወይም የፋይናንስ ችግር በተጨማሪም ያጋጠመው ወይም ያጋጥመዋል ተብሎ የሚጠበቅ ባለዕዳ ሲያመለክት ብቻ ነው።

፪/ ባለዕዳው የቅርብ ጊዜ የሒሳብ መግለጫዎቹን፣ የገንዘብ ችግሮቹን ሁኔታ እና የሚፈቱበትን መንገድ የሚያስረዳ ጽሁፍ እንዲሁም የገንዘብ ፍሰት ቅድመ ትንበያ ኪሣራን ለሚመለከተው ፍርድ ቤት ያቀርባል፤ ፍርድ ቤቱ አስፈላጊ ናቸው ብሎ የሚያምናቸውን ሌሎች ማናቸውም ሰነዶች እና መረጃዎች ባለዕዳው እንዲያቀርብ ትዕዛዝ ሊሰጥ

ወይም እንደ ባንኮች እና የታክስ ባለሥልጣን አካላት ያሉ ሦስተኛ ወገኖችን እንዲያቀርቡ ትዕዛዝ ሊሰጥ ይችላል።

፫/ አስገዳጅ የሆኑ የኢትዮጵያ ሕጎች እንደተጠበቁ ሆነው ዕዳን መልሶ ማዋቀር የባለዕዳውን ንብረቶች እና ዕዳዎች ወይም ሌላ ማንኛውንም የባለዕዳውን የካፒታል መዋቅር ክፍል አወቃቀር፣ ሁኔታዎች ወይም መዋቅር መቀየርን ወይም የንግድ ሥራውን ንብረቶች ወይም ክፍሎች ወይም አጠቃላይ የንግድ ሥራ እንቅስቃሴውን በመንቀሳቀስ ላይ እንዳለ የንግድ ሥራ መሸጥን እንዲሁም አስፈላጊ የሆኑ ማናቸውንም የሥራ ሂደት ለውጦችን ማድረግን ወይም ከእነዚህ ውስጥ የተወሰኑትን ወስዶ ማቀናጀትን ሊያካትት ይችላል።

አንቀጽ ፯፻፲፰. የሥነ ሥርዓቱ የቆይታ ጊዜ

፩ / ለጥንቃቄ ዕዳን መልሶ የማዋቀር ዕቅዱ ከሚመለከታቸው ገንዘብ ጠያቂዎች ጋር በአራት ወራት ውስጥ መጠናቀቅ ይኖርበታል።

፪ / የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) ድንጋጌ ቢኖርም፣ ዕዳን መልሶ የማዋቀር ዕቅዱ

በሚመለከታቸው ገንዘብ ጠያቂዎች በሙሉ ድምፅ ተቀባይነት የማግኘት ዕድሉ ሰፊ እንደሆነ ባለዕዳው ካስረዳ ፍርድ ቤቱ ጊዜው እንዲራዘም ሊፈቅድ ይችላል፤ ማራዘሚያዎችን እና እድሳቶችን ጨምሮ ዕቅዱ የሚጠናቀቅበት አጠቃላይ ጊዜ ከስምንት ወራት መብለጥ የለበትም፡፡

፫/ የመክሠር ሥነ ሥርዓት ለመክፈት አቤቱታ ለማቅረብ ባለዕዳው ያለበት ግዴታ ለጥንቃቄ ዕዳን መልሶ የማዋቀር ሥነ ሥርዓቱ ለሚቆይበት ጊዜ ያህል ተቋርጦ ይቆያል፡፡

አንቀጽ ፯፻፲፱. ለጥንቃቄ ዕዳን መልሶ የማዋቀር ዘርፍ ባለሞያ ስለመሾም

የፍርድ ቤቱ ፕሬዚዳንት ባለዕዳው ሀሳብ በሚያቀርብበት ጊዜ ለጥንቃቄ ዕዳን መልሶ የማዋቀር ሥነ ሥርዓቱ ለሚቆይበት ጊዜ ያህል ዕዳን መልሶ የማዋቀር ዘርፍ ባለሞያ ይሾማል፡፡

አንቀጽ ፯፻፳. ለጥንቃቄ ዕዳን መልሶ የማዋቀር ዘርፍ ባለሞያውን ስለመተካት

፩/ ሥነ ሥርዓቱ በሚካሄድበት ወቅት በማንኛውም ጊዜ ማንኛውም ገንዘብ ጠያቂ ለጥንቃቄ ዕዳን መልሶ የማዋቀር ዘርፍ ባለሞያው እንዲተካ አቤቱታ ሊያቀርብ ይችላል።

፪/ ፍርድ ቤቱ አቤቱታውን በራሱ ሥልጣን ሊፈቅድ ይችላል።

፫/ በንዑስ አንቀጽ (፪) ውስጥ የተመለከተው ቢኖርም ለጥንቃቄ ዕዳን መልሶ የማዋቀር ሥነ ሥርዓቱ ከሚመለከታቸው አጠቃላይ የክፍያ ጥያቄዎች ውስጥ ሁለት ሦስተኛው ያላቸው ገንዘብ ጠያቂዎች እንዲሾም የሚደግፉ ከሆነ ፍርድ ቤቱ አቤቱታውን በመፍቀድ አመልካቹ ይሾም ብሎ ያቀረበውን ለጥንቃቄ ዕዳን መልሶ የማዋቀር ዘርፍ ባለሞያ ይሾማል።

አንቀጽ ፯፻፳፩. ለጥንቃቄ ዕዳን መልሶ የማዋቀር ዘርፍ ባለሞያው ግዴታዎች

፩/ ለጥንቃቄ ዕዳን መልሶ የማዋቀር ዘርፍ ባለሞያው ራሱን ችሎ በመንሳቀስ የሚከተሉትን እንዲሁም ሌሎች ተግባራትን ያከናውናል፡-

- ሀ) ለጥንቃቄ ዕዳን መልሶ በማዋቀር ሥነ ሥርዓቱ ውስጥ የሚሳተፉትን ገንዘብ ጠያቂዎች መወሰን፤

- ለ) መልሶ የማዋቀር ዕቅድ በማርቀቅ እና በመደራደር ረገድ ባለዕዳውን እና ገንዘብ ጠያቂዎቹን ማገዝ፤
- ሐ) የገንዘብ ጠያቂዎቹን ስብሰባዎች መጥራት እና በሊቀመንበርነት መምራት፤
- መ) ዕዳን መልሶ በማዋቀር ዕቅድ ላይ ድርድር በሚደረግበት ወቅት የባለዕዳውን እንቅስቃሴዎች መቆጣጠር እና ድርድሩ የሚገኝበትን ደረጃ በተመለከተ በየጊዜው ለፍርድ ቤቱ ሪፖርት ማቅረብ፤
- ሠ) ዕዳን መልሶ የማዋቀር ዕቅዱን ለፍርድ ቤቱ አቅርቦ ማስጸደቅ፤ እና
- ረ) እንደሁኔታው በንግድ ሥራ እንቅስቃሴ ላይ ያለን ድርጅት በመንቀሳቀስ ላይ እንዳለ እንዲሸጥ ማዘጋጀት።

፪/ ዕዳን መልሶ የማዋቀር ዘርፍ ባለሞያው ግዴታዎቹን ለመወጣት የሚከተሉትን ተግባራት ማከናወን ይችላል፡-

- ሀ) ባለዕዳው ወይም ማንኛውም ሦስተኛ ወገን ማንኛውንም አስፈላጊ የሆነ ተጨማሪ የገንዘብ ወይም የሒሳብ መረጃ እንዲያቀርቡ ትዕዛዝ መስጠት፤

ለ) የባለዕዳውን የገንዘብ ሁኔታ እና የንግድ ሥራ ዕቅድ አዲት እንዲያደርጉ ጭምር ገለልተኛ ባለሞያዎችን መሾም።

አንቀጽ ፯፻፳፪. ለጥንቃቄ ዕዳን መልሶ የማዋቀር ዘርፍ ባለሞያው ስለሚከፈለው ክፍያ

በባለዕዳው እና ዕዳን መልሶ በማዋቀር ዘርፍ ባለሞያው መካከል ስምምነት የተደረገ ከሆነ ስምምነት የተደረገበት ክፍያ በሹመቱ ወቅት በፍርድ ቤቱ መጽደቅ አለበት።

አንቀጽ ፯፻፳፫. ሚስጥራዊነት

ለጥንቃቄ ዕዳን መልሶ የማዋቀር ሥነ ሥርዓት መከፈቱ እንዲሁም በሥነ ሥርዓቱ ወቅት የሚደረጉ የመረጃ ልውውጦች እና ዕዳን መልሶ የማዋቀር ዕቅዱን ጨምሮ ጥብቅ በሆነ መልኩ በሚስጥር መያዝ አለባቸው፤ እንዲሁም የፍርድ ቤት ሥነ ሥርዓቱ የሚካሄደው በዝግ ችሎት ነው፤ ይህን ድንጋጌ በማንኛውም መልኩ መጣስ አግባብ ባላቸው

ሕጎች መሠረት የፍትሐ ብሔር እና የወንጀል ኃላፊነትን ያስከትላል።

አንቀጽ ፯፻፳፬. በባለዕዳው ይዘታ ውስጥ ስለመሆኑ

ለጥንቃቄ ዕዳን መልሶ በማዋቀር ሥነ ሥርዓቱ ወቅት መደበኛ የሥራ ሂደቱ በባለዕዳው ይዘታ ውስጥ ይሆናል እንዲሁም ባለዕዳው በመደበኛ የሥራ ሂደት ውስጥ የሚወድቁ ማናቸውንም ውሳኔዎች የማስተላለፍ ሥልጣን አለው፤ ሆኖም አብዛኛውን ንብረት እንደመሸጥ እና የዋስትና መብት እንደመፍጠር ያሉ ከመደበኛ የሥራ ሂደት ውጭ የሆኑ ማናቸውም ውሳኔዎች ዕዳን መልሶ በማዋቀር ዘርፍ ባለሞያው አስቀድመው መጽደቅ አለባቸው።

አንቀጽ ፯፻፳፭. በተናጠል ስለሚቀርቡ ክሶች መቋረጥ

፩/ ዕዳን መልሶ በማዋቀር ዕቅድ ላይ የሚደረገውን ድርድር ለመደገፍ ሲባል፤ ክፍያ እንዲፈጸምለት ጥያቄ ያቀረበ ወይም ክፍያ እንዲፈጸምለት ክስ የመሰረተ ገንዘብ ጠያቂ ጥያቄ ወይም ክስ እንዲቋረጥለት ባለዕዳው ለፍርድ ቤቱ አቤቱታ ሊያቀርብ ይችላል፤ ፍርድ ቤቱ ዕዳን መልሶ

የማዋቀር ዘርፍ ባለሙያውን አስተያየት ሰምቶ ይወስናል።

፪/ በተናጠል የሚቀርቡ ክሶች መቋረጥ ማለት አንድ ገንዘብ ጠያቂ በአንድ ባለዕዳ ወይም በሦስተኛ ወገን ዋስትና ሰጪ ላይ ክፍያ ለማስፈጸም ያቀረበውን ክስ ለጊዜው ማቋረጥ ነው። ክስ ማቋረጡ ዋስትና ያላቸው እና ቅድሚያ የሚሰጣቸው የክፍያ ጥያቄዎችን ጨምሮ ሁሉንም ዓይነት የክፍያ ጥያቄዎች ይሸፍናል።

፫/ በተናጠል የሚቀርቡ ክሶች ተቋርጠው የሚቆዩበት አጠቃላይ ጊዜ ለጥንቃቄ ዕዳን መልሶ ከማዋቀር ሥነ ሥርዓቱ መርዘም የለበትም።

አንቀጽ ፮፻፳፮ . በመደበኛ የሥራ ሂደት ውስጥ የሚከሰቱ ዕዳዎችን ስለመክፈል

፩/ በዚህ ሕግ አንቀጽ ፮፻፳፮ ውስጥ በተደነገገው መሠረት አስቀድመው ነጠላ እገዳ ከተላለፈባቸው ዕዳዎች በስተቀር ባለዕዳው በመደበኛ የሥራ ሂደት ውስጥ የሚከሰቱ ዕዳዎችን በሙሉ መክፈል ይኖርበታል።

፪/ ባለዕዳው በመደበኛ የሥራ ሂደት ውስጥ የሚከሰቱ ዕዳዎችን በሙሉ መክፈል እንደማይችል አስቀድሞ

ከገመተ ባለዕዳው መልሶ የማደራጀት ሥነ ሥርዓት ለመክፈት ያመለክታል።

፫ / ክፍያ በሚቋረጥበት ጊዜ ባለዕዳው በዚህ ሕግ አንቀጽ ፯፻፭ ንዑስ አንቀ (፪) መሠረት የመክሠር ሥነ ሥርዓት ለመክፈት ማመልከት ይኖርበታል።

አንቀጽ ፯፻፳፯. ዕዳን መልሶ የማዋቀር ዕቅዱን ስለማጽደቅ

፩ / ዕዳን መልሶ የማዋቀር ዕቅዱ ዕዳን መልሶ በማዋቀር ዘርፍ ባለሞያው ድጋፍ በባለዕዳው ይዘጋጃል፤ ገንዘብ ጠያቂዎቹ ዕዳን መልሶ የማዋቀር ዕቅዱን ለማሻሻል ጥያቄ የማቅረብ እና የአጻፋ-ሀሳብ የማቅረብ መብት አላቸው።

፪ / ዕዳን መልሶ የማዋቀር ዕቅዱ ዕዳን መልሶ በማዋቀር ሥነ ሥርዓቱ ውስጥ በሚሳተፉ የሚመለከታቸው ገንዘብ ጠያቂዎች በሙሉ ተቀባይነት ማግኘት አለበት፤

፫ / ዕዳን መልሶ የማዋቀር ዕቅዱ የሚከተሉትን ጉዳዮች ሊያካትት ይችላል፡-

- ሀ) ለሚመለከታቸው ገንዘብ ጠያቂዎች የክፍያ ጥያቄዎች እንደገና የጊዜ ሰንጠረዥ ማውጣት፤
- ለ) የሚመለከታቸው ገንዘብ ጠያቂዎችን የክፍያ ጥያቄዎች መተው፤
- ሐ) የገንዘብ ዕዳ ሰነዶችን አወጣጥ በሚመለከቱ ሕጎች መሠረት የገንዘብ ዕዳ ሰነዶችን በማውጣት የክፍያ ጥያቄዎችን መፍታት፤
- መ) የሚመለከታቸውን ገንዘብ ጠያቂዎች የክፍያ ጥያቄዎች ወደ አክሲዮን መቀየር፤
- ሠ) የዚህ ሕግ አስገዳጅ ድንጋጌዎች እንደተጠበቁ ሆነው በገንዘብ ጠያቂው ወይም ለሦስተኛ ወገን ኢንቨስተሮች የሚገዛውን የባለዕዳውን ካፒታል መጠን መቀነስ ወይም መጨመር፤
- ረ) ለገንዘብ ጠያቂው ወይም ለሦስተኛ ወገን ኢንቨስተሮች ነባር አክሲዮኖችን መሸጥ ወይም አዲስ አክሲዮኖችን ማውጣት፡፡

አንቀጽ ፯፻፳፰. አዲስ ለቀረበ ገንዘብ ስለሚደረግ ጥበቃ

፩/ አዲስ የቀረበው ገንዘብ ዕዳን መልሶ የማዋቀር ዕቅዱ በሚጸድቅበት ማዕቀፍ ውስጥ ሆኖ በፍርድ ቤቱ

መጽደቅ አለበት፤ አዲስ የቀረበ ገንዘብ ማለት ዕዳን መልሶ የማዋቀር ዕቅድን ተግባራዊ ለማድረግ ዕዳን መልሶ በማዋቀር ዕቅዱ ውስጥ ተካትቶ በነባር ወይም በአዲስ አበዳሪ የሚሰጥ እና ተከትሎ በፍርድ ቤቱ የሚጸድቅ ማንኛውም አዲስ የቀረበ ገንዘብ ነው።

፪/ አዲስ ገንዘብ የሚያቀርቡት ሰዎች ገንዘቡ መቅረቡ አጠቃላይ ገንዘብ ጠያቂዎቹን የሚጎዳ ነው በሚል የፍትሐ ብሔር፣ አስተዳደራዊ ወይም የወንጀል ኃላፊነት አይኖርባቸውም።

፫/ በኋላ ላይ የመክሠር ሥነ ሥርዓት የተከፈተ እንደሆነ አዲስ የቀረበው ገንዘብ ዋስትና ከሌላቸው ገንዘብ ጠያቂዎች በፊት ቅድሚያ ይኖረዋል።

አንቀጽ ፯፻፳፱. ዕዳን መልሶ የማዋቀር ዕቅዱ በፍርድ ቤት ስለመጽደቁ

፩/ ለጥንቃቄ ዕዳን መልሶ የማዋቀር ዕቅድ በፍርድ ቤት መጽደቅ ይኖርበታል።

፪/ ዕዳን መልሶ የማዋቀር ዕቅዱን በሚያጸድቅበት ጊዜ ፍርድ ቤቱ፡-

ሀ) በተለይም ደግሞ ዋስትና ከመያዝ እና አዲስ ገንዘብ ከሚቀርብበት ማዕቀፍ ጋር በተያያዘ የሦስተኛ ወገኖች ጥቅሞች በበቂ ሁኔታ መጠበቃቸውን፤

ለ) ዕዳን መልሶ የማዋቀር ዕቅዱ የባለዕዳውን መክሠር ይከላከላል እና የንግድ ሥራውን አዋጪነት ያረጋግጣል የሚል ምክንያታዊ ተስፋ ያለው መሆኑን ያረጋግጣል።

፫/ ዕዳን መልሶ የማዋቀር ዕቅዱ የሚያስቀምጣቸው ሁኔታዎች በባለአክሲዮኖቹ መጽደቅ ያለባቸው እንደሆነ በንግድ ሕጉ ድንጋጌዎች መሠረት መጽደቅ አለባቸው።

፬/ አዲስ የቀረበ ገንዘብ ያለ እንደሆነ ልዩ መብት ያለው አዲስ የቀረበ ገንዘብ መጠኑ ምን ያህል እንደሆነ የሚገልጸው የፍርድ ክፍል ቅጂ ለሕዝብ ይፋ ይደረጋል።

፭ / ዋስትና ሰጪዎች ዕዳን መልሶ የማዋቀር ዕቅዱን በማጣቀስ መብታቸውን ሊጠይቁ ይችላሉ፤ ከዚህ ንዑስ አንቀጽ ጋር በተያያዘ የሚነሳ ማንኛውም

ግጭት ለጥንቃቄ ዕዳን መልሶ የማዋቀር ሥነ ሥርዓቱን በከፈተው ፍርድ ቤት ይሰማል።

፮/ ለጥንቃቄ ዕዳን መልሶ የማዋቀር ዕቅዱ በፍርድ ቤቱ በሚጸድቅበት ጊዜ ተፈጻሚ ይሆናል።

አንቀጽ ፮፻፴. ይግባኝ

፩/ ባለዕዳው ዕዳን መልሶ የማዋቀር ዕቅዱ ውድቅ እንዲሆን ፍርድ ቤቱ በሰጠው ፍርድ ላይ ይግባኝ ማቅረብ ይችላል።

፪/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) መሠረት የሚቀርቡ ይግባኞች ዕዳን መልሶ የማዋቀር ዕቅዱን ውድቅ የሚያደርገው ፍርድ በተሰጠ በአስር ተከታታይ ቀናት ውስጥ መቅረብ አለባቸው።

አንቀጽ ፮፻፴፩. በሦስተኛ ወገኖች የሚቀርብ ተቃውሞ

ሦስተኛ ወገኖች አዲስ የቀረበው ገንዘብ ያለውን ልዩ ጥቅም በመቃወም ለፍርድ ቤቱ አቤቱታ ሊያቀርቡ ይችላሉ፤ ተቃውሞው ፍርዱ ይፋ በተደረገ በሃያ ቀናት ውስጥ መቅረብ አለበት።

አንቀጽ ፮፻፴፪. ዕዳን መልሶ የማዋቀር ዕቅዱን ስለመተው

፩/ ባለዕዳው ዕዳን መልሶ የማዋቀር ዕቅዱ የሚያስቀምጣቸውን ሁኔታዎች ተግባራዊ ሳያደርግ የቀረ እንደሆነ ማንኛውም ገንዘብ ጠያቂ ፍርድ ቤቱ ዕዳን መልሶ የማዋቀር ዕቅዱን እንዲተው እና መልሶ የማደራጀት ወይም የመክሰር ሥነ ሥርዓት እንዲከፍት አቤቱታ ሊያቀርብ ይችላል።

፪/ መልሶ የማደራጀት ወይም የመክሰር ሥነ ሥርዓት መከፈቱ ዕዳን መልሶ የማዋቀር ዕቅዱን መተው ያስከትላል።

፫/ ዕዳን መልሶ የማዋቀር ዕቅዱን መተው ወደኋላ ተመልሶ ተፈጻሚነት አይኖረውም፤ በተለይም ደግሞ ገንዘብ ጠያቂዎች ዕዳን መልሶ በማዋቀር ዕቅዱ መሠረት የተቀበሉት ገንዘብ የራሳቸው ይሆናል፤ እንዲሁም መልሰው ሊነጠቁ አይችሉም፤ ገንዘብ ጠያቂዎች በዚህ ሕግ አንቀጽ ፯፻፳፰ መሠረት ልዩ መብት ካለው አዲስ የቀረበ ገንዘብ ጋር በተያያዘ ያገኙትን ቅድሚያ የማግኘት መብት እንደያዙ ይቀጥላሉ።

፬/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፫) ውስጥ የተደነገገው ቢኖርም ዕዳን መልሶ በማዋቀር ዕቅዱ መሠረት

ለይገባኛል ጥያቄዎች እንደገና የተዘጋጀው የጊዜ ሰንጠረዥ እና ማንኛውም የጊዜ ማራዘሚያ ወዲያውኑ ተፈጻሚነቱ ያቆማል፤ ገንዘብ ጠያቂዎች ዕዳን መልሶ በማዋቀር ዕቅዱ መሠረት የተውሰኑ ማንኛውንም የይገባኛል ጥያቄ እና የዋስትና መብቶች መልሰው ያገኛሉ።

አንቀጽ ፮፻፴፫. ለጥንቃቄ ዕዳን መልሶ የማዋቀር ሥነ ሥርዓቱን ስለማሻሻል

፩/ በዚህ ሕግ አንቀጽ ፮፻፳፱ ንዑስ አንቀጽ (፯) ውስጥ የተደነገገው ቢኖርም ባለጉዳዮቹ ለጥንቃቄ ዕዳን መልሶ የማዋቀር ዕቅዱ ከጸደቀ በኋላ ለማሻሻል ሊስማሙ ይችላሉ።

፪ / በዚህ መልኩ የሚደረገው ማሻሻያ በዚህ ሕግ አንቀጽ ፮፻፳፱ መሠረት በፍርድ ቤቱ መጽደቅ ሳያስፈልገው በባለጉዳዮቹ ላይ ሕጋዊ እና አስገዳጅ ይሆናል።

አንቀጽ ፮፻፴፬. ለጥንቃቄ ዕዳን መልሶ የማዋቀር ሥነ ሥርዓት ወደ መልሶ ማደራጀት ሥነ ሥርዓት ወይም የመከሰተ ሥነ ሥርዓት ስለሚቀየርበት ሁኔታ

፩/ ለጥንቃቄ ዕዳን መልሶ በማዋቀር ሥነ ሥርዓቱ መጨረሻ ላይ ወገኖቹ የተስማሙበት ዕዳን መልሶ የማዋቀር ዕቅድ ከሌለ ባለዕዳው በሚያቀርበው

ጥያቄ መሠረት ፍርድ ቤቱ ለጥንቃቄ ዕዳን መልሶ የማዋቀር ሥነ ሥርዓቱን ወደ መልሶ የማደራጀት ሥነ ሥርዓት ወይም የመክሠር ሥነ ሥርዓት ሊቀይረው ይችላል።

፪/ ፍርድ ቤቱ፡-

ሀ) ዕዳን መልሶ የማዋቀር ዕቅዱ በፍርድ ቤቱ ውድቅ ከተደረገ፤ ወይም

ለ) ዕዳን መልሶ የማዋቀር ዕቅዱ ከተተወ፤ በራሱ ተነሳሽነት ዕዳን መልሶ የማዋቀር ሥነ ሥርዓቱን ወደ መክሠር ሥነ ሥርዓት ሊቀይር ይችላል።

፫/ ዕዳን መልሶ የማዋቀር ዘርፍ ባለሞያው በአንቀጽ ፳፻፹፱ መሠረት የንግድ ሥራ እንቅስቃሴውን በመንቀሳቀስ ላይ እንዳለ የንግድ ሥራ ለመግዛት ጥያቄ ከቀረበለት ባለዕዳው በሚያቀርበው ጥያቄ መሠረት ፍርድ ቤቱ ለጥንቃቄ ዕዳን መልሶ የማዋቀር ሥነ ሥርዓቱን መልሶ ወደ ማደራጀት ሥነ ሥርዓት ሊቀይር ይችላል።

ርዕስ ሦስት

መልሶ የማደራጀት ሥነ ሥርዓት

ምዕራፍ አንድ

ጠቅላላ ድንጋጌዎች

አንቀጽ ፯፻፴፭. መልሶ የማደራጀት ሥነ ሥርዓት ለመክፈት ስለሚቀርብ ጥያቄ

፩/ ፍርድ ቤቱ፡-

- ሀ) ባለዕዳው መወጣት የማይችለው የገንዘብ ችግር ያገጠመው መሆኑ ሲረጋገጥ እና ክፍያዎችን ያላቋረጠ ከሆነ ወይም ክፍያዎችን ካቋረጠ አርባ አምስት ቀናት ካልሞላው ባለዕዳው ጥያቄ በሚያቀርብበት ጊዜ፤
- ለ) ባለዕዳው ክፍያዎችን ያቋረጠ ከሆነ እና በሂደት ላይ ያለ ለጥንቃቄ ዕዳን መልሶ የማዋቀር ሥነ ሥርዓት ከሌለ፤ ማንኛውም ገንዘብ ጠያቂ ወይም ዐቃቤ ሕግ ጥያቄ በሚያቀርብበት ጊዜ፤
- ሐ) ማንኛውም ገንዘብ ጠያቂ ወይም ዐቃቤ ሕግ የመክሰር ሥነ ሥርዓት ለመክፈት አቤቱታ

በሚያቀርቡበት ጊዜ ባለዕዳው ጥያቄ ካቀረበ እና ክፍያ ያቋረጠበት ሁኔታ ከተፈጠረ አርባ አምስት ቀናት እንዳልሞላው ማስረዳት የሚችል ከሆነ፤ መልሶ የማደራጀት ሥነ ሥርዓት ሊከፍት ይችላል።

፪/ ማንኛውም ገንዘብ ጠያቂ ወይም ዐቃቤ ሕግ በሚያቀርበው ጥያቄ ወይም ፍርድ ቤቱ በራሱ ሥልጣን እና ተነሳሽነት ማናቸውንም የንብረታቸውን ክፍል በማጭበርበር ለደበቁ፣ ለማጭበርበር በማሰብ አንዳንድ ገንዘብ ጠያቂዎችን ሳይገልጹ ለቀሩ፣ ያለምክንያት ኃላፊነታቸውን ከፍ ላደረጉ ወይም ሌሎች ማናቸውንም የማጭበርበር ተግባራት ለፈጸሙ ሐሰተኛ ባለዕዳዎች መልሶ የማደራጀት ሥነ ሥርዓቶችን አይከፍትም።

አንቀጽ ፯፻፴፮. የባለዕዳው ግዴታዎች

ባለዕዳው ሥነ ሥርዓቶቹን ከሚቆጣጠሩ ወይም ከሚያከናውኑ ሰዎች እና አካላት ጋር ሙሉ በሙሉ የመተባበር ግዴታ አለበት።

አንቀጽ ፯፻፴፯. መቅረብ ስላለባቸው ሰነዶች

፩/ የሚከተሉት ሰነዶች ባለዕዳው መልሶ የማደራጀት ሥነ ሥርዓት ለመክፈት ከሚያቀርበው አቤቱታ ጋር አባሪ ሆነው መቅረብ አለባቸው፡-

ሀ) የንግድ ማህበሩ ሦስት የመጨረሻ የሒሳብ ሚዛን ወረቀቶች ወይም የሒሳብ መግለጫዎች፤

ለ) የትርፍ እና ኪሣራ ሒሳብ፤

ሐ) ባለዕዳው ለመጠባበቂያ ጊዜው የሚሆን ገንዘብ እንዳለው የሚያሳይ የገንዘብ ፍሰት መግለጫ፤

መ) የገንዘብ ጠያቂዎችን እና የባለዕዳዎችን ስም እና አድራሻ የያዘ የሚሰበሰቡ ንግድ ነክ ገቢዎች እና ዕዳዎች ዝርዝር።

፪/ ባለዕዳው የተሟሉ ሰነዶችን ለፍርድ ቤቱ ማቅረብ የማይችልበት ሁኔታ ውስጥ ከሆነ ባለዕዳው በአቤቱታው ውስጥ ምክንያቱን ማስረዳት አለበት።

፫/ ፍርድ ቤቱ ማናቸውንም አግባብነት ያላቸው ተጨማሪ ሰነዶች ባለዕዳው እንዲያቀርብ ሊጠይቅ ወይም ማንኛውም ሦስተኛ ወገን በተለይም ደግሞ

ባንኮች እና የመንግስት አስተዳደር አካላት እንደዚያ ያሉ ሰነዶችን እንዲያቀርቡ ሊጠይቅ ይችላል።

፬/ በገንዘብ ጠያቂዎች የሚቀርበው አቤቱታ በቃለ መሐላ የተደገፈ ሆኖ የሚከተሉትን ሰነዶች ማካተት አለበት፡-

ሀ) ገንዘብ ጠያቂዎቹ ጊዜው የደረሰ እና መከፈል ያለበት ነገር ግን ያልተከፈለ የክፍያ ጥያቄ እንዳላቸው የሚያሳይ ማስረጃ፤

ለ) ባለዕዳው ለምን ክፍያዎችን መፈጸም እንዳልቻለ የሚያሳይ ማስረጃ፤

ሐ) ገንዘብ ጠያቂው መደበኛ የፍትሐ ብሔር ሥርዓቶችን ተከትሎ በባለዕዳው ላይ ያሉትን የክፍያ ጥያቄዎች ለማስፈጸም ያልቻለባቸውን ወይም ከዚህ በኋላ ማስፈጸም የሚችልበት ሁኔታ ውስጥ ያልሆነባቸውን ምክንያቶች የሚያሳይ ማስረጃ፤

መ) ባለዕዳው ክፍያ ያቋረጠበት ሁኔታ ውስጥ መሆኑን የሚያሳይ ማስረጃ።

አንቀጽ ፯፻፴፰. መልሶ የማደራጀት ሥነ ሥርዓት እንዲከፈት የሚሰጥ ፍርድ

፩/ መልሶ የማደራጀት ሥነ ሥርዓት እንዲከፈት የሚሰጠው ፍርድ በፍርድ ቤቱ ከተሰጠበት ቀን የመጀመሪያው ሰዓት አንስቶ በሁሉም ወገኖች ላይ ተፈጻሚነት ይኖረዋል።

፪/ መልሶ የማደራጀት ሥነ ሥርዓት እንዲከፈት የተሰጠው ፍርድ ወዲያውኑ ተፈጻሚ ይሆናል።

አንቀጽ ፯፻፴፱. መልሶ የማደራጀት ሥነ ሥርዓት ለመክፈት የቀረበን አቤቱታ ውድቅ በሚያደርግ ፍርድ ላይ ይግባኝ ስለማቅረብ

፩/ ባለዕዳው፣ ማንኛውም ገንዘብ ጠያቂ ወይም ዐቃቤ ሕግ ፍርዱ በተሰጠ በአስር ቀናት ውስጥ መልሶ የማደራጀት ሥነ ሥርዓት ለመክፈት የቀረበን አቤቱታ ውድቅ በሚያደርገው ፍርድ ላይ ይግባኝ ማቅረብ ይችላሉ።

፪/ ይግባኝ በተፋጠነ ሥነ ሥርዓት ተሰምቶ በሁለት ወራት ውስጥ ውሳኔ ይሰጥበታል እንዲሁም ፍርዱ ወዲያውኑ ተፈጻሚ ይሆናል።

አንቀጽ ፯፻፵. መልሶ የማደራጀት ሥነ ሥርዓት ለመክፈት የተሰጠ ፍርድን ስለመቃወም እና ይግባኝ ስለማቅረብ

፩ / መልሶ የማደራጀት ሥነ ሥርዓት እንዲከፈት የተሰጠው ፍርድ በተሰጠ በአስር ቀናት ውስጥ ዐቃቤ ሕግ በውሳኔው ላይ ይግባኝ ሊያቀርብ ወይም በፍርዱ ላይ ተቃውሞ ሊያቀርብ ይችላል።

፪ / መልሶ የማደራጀት ሥነ ሥርዓት እንዲከፈት አቤቱታ ያላቀረቡ ገንዘብ ጠያቂዎች መልሶ የማደራጀት ሥነ ሥርዓት እንዲከፈት የተሰጠው ፍርድ በተሰጠ በአስር ቀናት ውስጥ ፍርዱን ሊቃወሙ ይችላሉ።

፫ / ይግባኝ በተፋጠነ ሥነ ሥርዓት ተሰምቶ በሁለት ወራት ውስጥ ውሳኔ ይሰጥበታል፤ እንዲሁም ፍርዱ ወዲያውኑ ተፈጻሚ ይሆናል።

አንቀጽ ፮፻፵፩. ይግባኝ የማይቀርብባቸው ፍርዶች

ተቆጣጣሪ ዳኛውን፣ መልሶ የማደራጀት ኃላፊውን ወይም ተቆጣጣሪዎችን ለመሾም ወይም ለመተካት የሚሰጡ ፍርዶች ይግባኝ ወይም ተቃውሞ ሊቀርብባቸው አይችሉም።

አንቀጽ ፮፻፵፪. መልሶ የማደራጀት ኃላፊ ስለመሾም

፩/ ፍርድ ቤቱ በዚህ ሕግ ከአንቀጽ ፮፻፲ እስከ አንቀጽ ፮፻፲፮ በተደነገገው መሠረት መልሶ የማደራጀት ሥነ ሥርዓት እንዲከፈት በሚሰጠው ፍርድ ውስጥ መልሶ የማደራጀት ኃላፊ ይሾማል። የተወሳሰቡ ጉዳዮች በሚኖሩበት ጊዜ ፍርድ ቤቱ ሁለት መልሶ የማደራጀት ኃላፊዎችን ሊሾም ይችላል፤ ፍርድ ቤቱ ባለዕዳው ያቀረበውን ሰው ሊሾም ይችላል።

፪ / ብዙ ኃላፊዎች በሚሾሙበት ጊዜ ፍርድ ቤቱ በተናጠል እንዲንቀሳቀሱ ካልፈቀደላቸው በስተቀር በጋራ ይንቀሳቀሳሉ።

፫ / ዕዳን መልሶ የማዋቀር ዘርፍ ባለሞያው የንግድ ሥራ እንቅስቃሴው በመንቀሳቀስ ላይ እንዳለ የንግድ ሥራ እንዲሸጥ ያዘጋጀ ከሆነ ፍርድ ቤቱ መልሶ የማደራጀት ኃላፊ አድርጎ ይሾመዋል።

አንቀጽ ፮፻፵፫. መልሶ የማደራጀት ኃላፊውን በሌላ ስለመተካት

፩ / ሥነ ሥርዓቱ በሚካሄድበት ወቅት በማንኛውም ጊዜ ተቆጣጣሪ ዳኛው፣ ማንኛውም ገንዘብ ጠያቂ፣ ተቆጣጣሪ ወይም ዐቃቤ ሕግ መልሶ

የማደራጀት ኃላፊው በሌላ እንዲተካ ለፍርድ ቤቱ አቤቱታ ሊያቀርቡ ይችላሉ።

፪ / ፍርድ ቤቱ አቤቱታውን ሊፈቅድ ይችላል።

፫ / በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፪) ውስጥ የተመለከተው ቢኖርም ከአጠቃላይ የቅድመ ኪሣራ የክፍያ ጥያቄዎቹ ውስጥ አብላጫ ቁጥር ያላቸው ገንዘብ ጠያቂዎች እንዲሾም የሚደግፉ ከሆነ ፍርድ ቤቱ አቤቱታውን በመፍቀድ አመልካቹ ያቀረበውን መልሶ የማደራጀት ኃላፊ ይሾማል።

አንቀጽ ፯፻፵፬. መልሶ የማደራጀት ኃላፊው ሥልጣን እና ኃላፊነቶች

መልሶ በማደራጀት ሥነ ሥርዓቱ ወቅት መልሶ የማደራጀት ኃላፊው የሚከተለው ሥልጣን እና ኃላፊነቶች አሉት፡-

፩/ መደበኛ የሥራ ሂደቱን ማከናወንን በተመለከተ ባለዕዳውን መቆጣጠር፤

፪/ የባለዕዳው ንብረት የሚገኝበትን ትክክለኛ ቦታ ለማወቅ የሚያስችለውን መረጃ ከመንግስት ባለሥልጣን አካላት፣ ከማህበራዊ ዋስትና ተቋማት፣ ከብድር ተቋማት እና ከሌሎች ተቋማት መቀበል፤

- ፫/ የንብረቶቹን ዝርዝር በማዘጋጀት ረገድ ባለዕዳውን መቆጣጠር፤
- ፬/ መልሶ የማደራጀት ዕቅዱን በማዘጋጀት ረገድ ባለዕዳውን ማገዝ፤
- ፭ / አግባብ በሚሆንበት ጊዜ የገንዘብ ጠያቂዎች መደቦችን ማዋቀር፤
- ፮/ የንግድ ሥራ እንቅስቃሴው በመንቀሳቀስ ላይ እንዳለ የንግድ ሥራ እንዲሸጥ ማዘጋጀት፤
- ፯/ ከባለዕዳው መደበኛ የሥራ ሂደት ውጭ የሚቀበለውን ማናቸውንም ገንዘብ በንብረቱ ስም የሚከፈት የባንክ ሒሳብ ውስጥ ገቢ ማድረግ፤
- ፰ / የቅድመ ኪሣራ ጥያቄዎችን እንዲቀበል ወይም ውድቅ እንዲያደርግ ለተቆጣጣሪ ዳኛው ሀሳብ ማቅረብ፤
- ፱/ የገንዘብ ጠያቂዎች መደብ ስብሰባ ወይም የገንዘብ ጠያቂዎች ጠቅላላ ጉባዔ ከመደረጉ ቢያንስ አምስት ቀናት አስቀድሞ ለፍርድ ቤቱ መዝገብ ቤት ሹም ገቢ የሚደረግ የባለዕዳውን ጉዳዮች እና ተግባራት የተመለከተ ዝርዝር ሪፖርት አዘጋጅቶ ማቅረብ፤
- ፲/ የገንዘብ ጠያቂዎች መደቦች ስብሰባ ወይም የገንዘብ ጠያቂዎች ጠቅላላ ጉባዔ ከመደረጉ ቢያንስ አምስት ቀናት አስቀድሞ ለፍርድ ቤቱ መዝገብ ቤት ሹም

ገቢ የሚደረግ ለባለዕዳዎች የቀረቡ ዋስትናዎችን ጨምሮ የተዘጋጁትን የተለያዩ መልሶ የማደራጀት ዕቅዶች የተመለከተ ዝርዝር ሪፖርት አዘጋጅቶ ማቅረብ፤

፲፩/ የገንዘብ ጠያቂዎች መደብ ስብሰባዎችን ወይም የገንዘብ ጠያቂዎች ጠቅላላ ጉባዔዎችን በሊቀመንበርነት መምራት፤

፲፪/ በተለይም የባለዕዳውን የፋይናንስ ሁኔታ እና የንግድ ሥራ ዕቅድ ኦዲት እንዲያደርጉ እና የባለዕዳውን የንብረት ዝርዝር እና የዋጋ ግምት እንዲያዘጋጁ ራሳቸውን የቻሉ ባለሞያዎችን እንዲሾም ለተቆጣጣሪ ዳኛው ጥያቄ ማቅረብ፤

፲፫/ የሚሰጠው አገልግሎት በተቋረጠ በሰላሳ ቀናት ውስጥ ወይም በጣም ቢዘገይ ሥነ ሥርዓቱ በተቋረጠ በሰላሳ ቀናት ውስጥ ለፍርድ ቤቱ ሪፖርት ማቅረብ፡፡

አንቀጽ ፯፻፵፭. ተቆጣጣሪዎችን ስለመሾም

፩/ ተቆጣጣሪ ዳኛው ከገንዘብ ጠያቂዎቹ ውስጥ በሚያቀርቡት ጥያቄ መሠረት እስከ አምስት ድረስ

ተቆጣጣሪዎችን ይሾማል፤ ተቆጣጣሪ ዳኛው አንድ ተቆጣጣሪ ዋስትና ካላቸው ገንዘብ ጠያቂዎች ውስጥ እና ሌላ አንድ ተቆጣጣሪ ደግሞ ዋስትና ከሌላቸው ገንዘብ ጠያቂዎች መመረጡን ያረጋግጣል።

፪/ ከባለዕዳው ወይም ከባለዕዳው ሥራ አስኪያጅ ጋር እስከ አራተኛ ደረጃ የሚቆጠር የስጋ ወይም የጋብቻ ዝምድና ያለው ማንኛውም ሰው ወይም በባለዕዳው ንብረት ውስጥ በቀጥታ ወይም በተዘዋዋሪ ድርሻ ያለው ማንኛውም ሰው ተቆጣጣሪ ተደርጎ ሊሾም አይችልም።

፫/ ተቆጣጣሪዎች የሁሉንም ገንዘብ ጠያቂዎች አጠቃላይ ጥቅም ያስጠብቃሉ፤ እንዲሁም መልሶ የማደራጀት ዕቅዱን በማዘጋጀት ረገድ መልሶ ለማደራጀት ኃላፊው ድጋፍ ያደርጋሉ።

፬/ ተቆጣጣሪዎች መልሶ የማደራጀት ኃላፊው በሚያጸድቀው መሠረት ወጪያቸውን ለመሸፈን ከሚያገኙት ክፍያ ውጭ ሌላ ማናቸውንም ዓይነት ክፍያ የማግኘት መብት የላቸውም።

፭ / ተቆጣጣሪዎች ማንኛውንም የባለዕዳውን ንብረት መግዛት አይችሉም፤ ይህን ድንጋጌ በመጣስ

የሚፈጸም ማንኛውም ግዢ ምንም ዓይነት ውጤት አይኖረውም፤ እንዲሁም ይህን ድንጋጌ የጣሰው ተቆጣጣሪ ተሸሮ በሌላ ሰው ይተካል።

አንቀጽ ፯፻፵፯. ተቆጣጣሪዎችን ስለመተካት

ፍርድ ቤቱ በማንኛውም ጊዜ በራሱ ተነሳሽነት ወይም ተቆጣጣሪ ዳኛው ወይም የተቆጣጣሪው ወይም ዐቃቤ ሕግ በሚያቀርበው ጥያቄ መሠረት አሳማኝ ምክንያት ሲኖር ማንኛውንም ተቆጣጣሪ በሌላ ሰው ሊተካ ይችላል።

አንቀጽ ፯፻፵፰. የተቆጣጣሪዎች ኃላፊነት

ማንኛውም ተቆጣጣሪ በኃላፊነት ሊጠየቅ የሚችለው በከባድ ቸልተኝነት ወይም ሆነ ብሎ በሚፈጽመው ጥፋት ብቻ ነው።

አንቀጽ ፯፻፵፱. የፍርድ ማስታወቂያ

፩/ የፍርድ መዝገብ ቤት ሹሙ የፍርድ ቤቱ መግቢያ ላይ ማስታወቂያ በመለጠፍ እና በኢትዮጵያ ውስጥ ሰፊ ስርጭት ባለው ጋዜጣ ላይ ቅጂያቸውን በማሳተም መልሶ የማደራጀት ሥነ ሥርዓት

ለመክፈት እና ለመዘጋት የተሰጡ ፍርዶችን ያስታውቃል።

፪/ የፍርድ መዝገብ ቤት ሹሙ መልሶ የማደራጀት ሥነ ሥርዓት ለመክፈት የተሰጠው ፍርድ አግባብነት ባላቸው ሕጎች መሠረት በንግድ መዝገብ ውስጥ መግባቱን ያረጋግጣል።

፫/ መልሶ የማደራጀት ኃላፊው እና የፍርድ መዝገብ ቤት ሹሙ የባለዕዳው የሒሳብ መዛግብት መጨረሻ ላይ መልሶ የማደራጀት ሥነ ሥርዓት እንዲከፈት የተሰጠውን ፍርድ አስገብተው ማስታወሻ በመጻፍ ይፈርማሉ፤ ከዚያም የሒሳብ መዛግብቱ ለባለዕዳው ተመልሰው ይሰጣሉ።

፬/ መልሶ የማደራጀት ሥነ ሥርዓት ለመክፈት ወይም ለመዘጋት የተሰጠው ፍርድ ቅጂ ለባለዕዳው፣ መልሶ ለማደራጀት ኃላፊው እና አቤቱታ ላቀረበው ገንዘብ ጠያቂ ፍርዱ እንደተሰጠ ወዲያውኑ ይላካል፤ ቅጂው የባለ ዕዳዎቹን፣ የሥነ ሥርዓቱን ሌሎች ወገኖች፣ መልሶ የማደራጀት ኃላፊውን እና የተቆጣጣሪ ዳኛውን ስም እንዲሁም ፍርዱ ተፈጻሚ የሚሆንበትን ቀን ይገልጻል።

- ፭/ የፍርድ ቤቱ መዝገብ ቤት ሹም የፍርድ ቅጂ ለዐቃቤ ሕግ ይልካል።
- ፮/ የንግድ መዝገቡ ላይ አስፈላጊ የሆኑት ማስተካከያዎች እንዲደረጉ የፍርድ መዝገብ ቤት ሹሙ የፍርድ ሦስት ቅጂዎች የንግድ መዝገቡን ለሚቆጣጠሩት የፌዴራል ወይም የክልል ባለሥልጣናት ይልካል።
- ፯/ የፍርድ ቅጂ በባለዕዳው ቅጥር ግቢ እና ባለዕዳው ሥራውን በሚያከናውንበት ማንኛውም ቦታ ይለጠፋል።

አንቀጽ ፯፻፵፱. ለገንዘብ ጠያቂዎች ስለሚሰጥ ማሳወቂያ

መልሶ የማደራጀት ሥነ ሥርዓት እንዲከፈት የተሰጠው ፍርድ በተላለፈ በአንድ ወር ጊዜ ውስጥ መልሶ የማደራጀት ኃላፊው፡-

- ፩/ መልሶ የማደራጀት ሥነ ሥርዓት እንዲከፈት ፍርድ የተሰጠበትን ቀን፤
- ፪/ የተቆጣጣሪ ዳኛውን እና የመልሶ ማደራጀት ኃላፊውን ስም፤

፫/ የቅድመ ኪሣራ የክፍያ ጥያቄዎች የሚቀርቡባቸውን ሁኔታዎች፤ የያዘ ማሳወቂያ ለሚታወቁ የባለዕዳው ገንዘብ ጠያቂዎች በሙሉ በአደራ ደብዳቤ ወይም ተቀባዩ ለመቀበሉ ማረጋገጫ ሊሰጥበት በሚችል ሌላ ማንኛውም ኤሌክትሮኒክ መንገድ ይልካል።

አንቀጽ ፮፻፶. የሰነድ ማስረጃ

ማስታወቂያዎች የግድ እንዲወጡ የሚያስገድዱ ግዴታዎች መሟላታቸውን እና ለገንዘብ ጠያቂዎች ማሳወቂያ መስጠቱን የሚያሳዩ የሰነድ ማስረጃዎች መልሶ የማደራጀት ሥነ ሥርዓቱ ፋይል ውስጥ በፍርድ ቤቱ መዝገብ ቤት ሹም ይመዘገባሉ።

ምዕራፍ ሁለት

በመጠባበቂያ ጊዜ ወቅት ስለባለዕዳው

አንቀጽ ፮፻፶፩. የመጠባበቂያ ጊዜ

፩/ መልሶ የማደራጀት ሥርዓት እንዲከፈት ፍርድ እንደተሰጠ የመጠባበቂያ ጊዜው የሚጀምር ሲሆን ዓላማውም፡-

ሀ) መልሶ በማደራጀት ኃላፊው ድጋፍ ባለዕዳው መልሶ የማደራጀት ዕቅድ እንዲያዘጋጅ ማስቻል፤

ለ) ገንዘብ ጠያቂዎቹ እና መልሶ የማደራጀት ኃላፊው ባለዕዳው ባዘጋጀው መልሶ የማደራጀት ዕቅድ ላይ የማሻሻያ ሀሳቦችን እንዲያቀርቡ ወይም አስፈላጊ በሚሆንበት ጊዜ አማራጭ መልሶ የማደራጀት ዕቅድ እንዲያቀርቡ ማስቻል፤

ሐ) መልሶ የማደራጀት ኃላፊው በተጨማሪ የንግድ ሥራ እንቅስቃሴው በመንቀሳቀስ ላይ እንዳለ የንግድ ሥራ ለኢንቨስተሮች የሚሸጥበትን ዕቅድ እንዲያዘጋጅ ማስቻል ነው፤ የንግድ ሥራ እንቅስቃሴው በመንቀሳቀስ ላይ እንዳለ የንግድ ሥራ ለመሸጥ ዝግጅት በሚያደርግበት ጊዜ መልሶ የማደራጀት ኃላፊው ከዚህ ጋር በተያያዘ የገበያ ጥናት

ሊያከናውን ይችላል እንዲሁም ኢንቨስተሮች ጨረታ እንዲያቀርቡ ይጋብዛል፤

፪/ የመጀመሪያው የመጠባበቂያ ጊዜ ርዝመት ቢበዛ በአራት ወር ጊዜ የተገደበ ነው፤

፫/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፪) ውስጥ የተመለከተው ቢኖርም ባለዕዳው፣ ማንኛውም ገንዘብ ጠያቂ፣ ተቆጣጣሪው ወይም መልሶ የማደራጀት ኃላፊው በሚያቀርቡት ጥያቄ መሠረት ፍርድ ቤቱ የመጠባበቂያ ጊዜውን ሊያራዝመው ወይም አዲስ የመጠባበቂያ ጊዜ ሊሰጥ ይችላል፤ ፍርድ ቤቱ የጊዜ ማራዘሚያ ሊሰጥ የሚችለው በሚከተሉት ሁኔታዎች መሠረት ማራዘሚያውን ለመስጠት በቂ ምክንያት ሲኖር ብቻ ነው፡-

ሀ) መልሶ በማደራጀት ዕቅዱ ላይ የሚደረገው ድርድር ተገቢው የአፈጻጸም ደረጃ ላይ የሚገኝ ከሆነ፤ እና

ለ) ክፍያ ለማስፈጸም በተናጠል የሚደረጉ ክርክሮች በጠቅላላ ተቋርጠው መቆየታቸው የማናቸውንም የሚመለከታቸውን ወገኖች መብቶች እና ጥቅሞች ሚዛናዊ ባልሆነ መልኩ የማይጎዳ ከሆነ፡፡

፬/ ማራዘሚያዎችን እና እድሳቶችን ጨምሮ የሚሰጠው የመጠባበቂያ ጊዜ አጠቃላይ ርዝመት ከአስራ ሁለት ወራት መብለጥ የለበትም።

አንቀጽ ፯፻፶፪. ስለመጠባበቂያ ጊዜ መቋረጥ

በዚህ አንቀጽ ፯፻፶፩ ውስጥ የተመለከተው ቢኖርም፡-

፩/ መልሶ የማደራጀት ዕቅዱ እንዳይጸድቅ ሊያደርጉ የሚችሉት ገንዘብ ጠያቂዎች ብዛት ድርድሩ እንዲቀጥል የሚያስችል እንዳልሆነ ግልጽ ከሆነ፤

፪/ መልሶ የማደራጀት ኃላፊው የንግድ ሥራ እንቅስቃሴው በመንቀሳቀስ ላይ እንዳለ የንግድ ሥራ ለመሸጥ ምንም ኢንቨስተር ያለማግኘቱ ግልጽ ከሆነ፤

፫/ ባለዕዳው፣ መልሶ የማደራጀት ኃላፊው ወይም ተቆጣጣሪው ጥያቄ ካቀረቡ፣ ወይም

፬/ ባለዕዳው መልሶ የማደራጀት ሥነ ሥርዓት ከተከፈተ በኋላ የሚፈጠሩ የክፍያ ጥያቄዎችን በተመለከተ የመክፈል ግዴታውን መወጣት ካልቻለ፣ ፍርድ ቤቱ የመጠባበቂያ ጊዜውን ሊያቋርጥ እና መልሶ

የማደራጀት ሥነ ሥርዓቱን ወደ መክሰር ሥነ ሥርዓት ሊቀይረው ይችላል።

አንቀጽ ፯፻፶፫. በባለዕዳው ይዞታ ውስጥ ስለመቆየት

፩/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፫) ውስጥ የተመለከተው እንደተጠበቀ ሆኖ በመጠባበቂያ ጊዜው ወቅት የባለዕዳው ንብረት እና ጉዳይ በባለዕዳው ይዞታ ውስጥ ይቆያሉ።

፪/ መልሶ የማደራጀት ኃላፊው ወይም ተቆጣጣሪ ዳኛው አስቀድመው እንዲፈቅዱለት ሳያስፈልገው ባለዕዳው የንግድ ሥራውን የዕለት ተዕለት እንቅስቃሴዎች በሙሉ የማከናወን መብት አለው።

፫/ መልሶ የማደራጀት ሥነ ሥርዓት ከተከፈተ በኋላ የስጦታ ውሎች እና ዋስትና እና የንብረት የዋስትና መብቶችን ጨምሮ ነገር ግን በዚያ ሳይወሰን ከባለዕዳው መደበኛ የሥራ ሂደት ውጭ የሆኑ ስምምነቶች ወይም ግብይቶች በሙሉ በመልሶ ማደራጀት ኃላፊው አስቀድመው መፈቀድ አለባቸው።

፬/ መልሶ የማደራጀት ኃላፊው እና ተቆጣጣሪ ዳኛው በማንኛውም ጊዜ የባለዕዳውን የሒሳብ መዛግብት ሊመረምሩ ይችላሉ።

፭ / መልሶ የማደራጀት ኃላፊው ሆነ ብሎ ገንዘብ ጠያቂዎችን ያለመግለጽን ጨምሮ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፫) ላይ የሚፈጸሙ ማናቸውንም ጥሰቶች እንዲሁም ማንኛውንም የማጭበርበር ድርጊት ለሚመለከታቸው የዐቃቤ ሕግ እና ሕግ አስከባሪ አካላት ማሳወቅ ይኖርበታል።

አንቀጽ ፯፻፶፬. ክፍያ ለማስፈጸም በተናጠል የሚደረጉ ክርክሮች በአጠቃላይ ስለ መቋረጣቸው

፩/ የመያዣ እና የማይንቀሳቀስ ንብረት መያዣ የንብረት ዋስትና ያላቸውን፣ ቅድሚያ ያላቸውን እንዲሁም ባለሀብትነታቸው እንደተጠበቀ ሆኖ የተደረጉ የሽያጭ ውሎች ያሏቸው ገንዘብ ጠያቂዎችን ጨምሮ በማናቸውም ገንዘብ ጠያቂዎች ክፍያ ለማስፈጸም በተናጠል የሚደረጉ ክርክሮች በሙሉ ባለዕዳው ወይም መልሶ የማደራጀት ኃላፊው በተናጠል ክፍያ ለማስፈጸም የሚደረጉ ክርክሮች እንዲቋረጡላቸው ጥያቄ ማቅረብ ሳያስፈልጋቸው

በመጠባበቂያ ጊዜው ወቅት በሕግ ተቋርጠው ይቆያሉ።

፪/ ዋስ የሆኑ የተፈጥሮ ሰዎች በመልሶ ማደራጀት ሥነ ሥርዓት ውስጥ በተናጠል ክፍያ ለማስፈጸም የሚደረጉ ክርክሮች እንዲቋረጡላቸው መጠየቅ ይችላሉ።

፫/ በመጠባበቂያ ጊዜው ወቅት የይርጋ ጊዜ እና ቅድሚያ የማግኘት መብት ይታገዳሉ።

፬/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) ውስጥ የተመለከተው ቢኖርም ለባለዕዳው ሰራተኞች የሚከፈል ክፍያ አይቋረጥም።

፭/ ተቆጣጣሪ ዳኛው፡-

ሀ) ለዕዳ ማስያዣነት የዋሉ ንብረቶች በባለዕዳው ይዘታ ውስጥ ካልሆኑ፤

ለ) በተናጠል ክፍያ ለማስፈጸም የሚደረጉ ክርክሮች የንግድ ሥራውን መልሶ የማዋቀር ሥራውን የማስተንገል ዕድላቸው አነስተኛ ከሆነ፤ ወይም

ሐ) በተናጠል ክፍያ ለማስፈጸም የሚደረጉ ክርክሮች በአጠቃላይ መቋረጣቸው አንድ

ወይም ከዚያ በላይ ገንዘብ ጠያቂዎችን አግባብ ባልሆነ መልኩ የሚጎዳ ከሆነ፤ ሌሎች የክፍያ ጥያቄዎችን በተናጠል ክፍያ ለማስፈጸም የሚቀርቡ ክሶች ላይ ከሚቀመጡ አጠቃላይ እገዳዎች የአፈጻጸም ወሰን ውጭ ሊያደርግ ይችላል።

አንቀጽ ፯፻፶፭. ክፍያ ለማስፈጸም በተናጠል የሚደረጉ ክርክሮች በአጠቃላይ መቋረጣቸው የሚያስከትላቸው ውጤቶች

- በመጠባበቂያ ጊዜው ወቅት፡-
- ፩/ የመክሠር ሥነ ሥርዓት ለመክፈት ማመልከቻ የማቅረብ ግዴታ ይቋረጣል፤
- ፪/ የቅድመ ኪሣራ የክፍያ ጥያቄዎች የመክፈያ ጊዜያቸው ሊፋጠን አይችልም፤
- ፫/ በቅድመ ኪሣራ የክፍያ ጥያቄዎች ላይ የሚታሰበው ወለድ አግባብ ባለው ምጣኔ መሠረት መታሰቡን ይቀጥላል፤
- ፬/ ገንዘብ ጠያቂዎች የቅድመ ኪሣራ የክፍያ ጥያቄዎችን መክፈል በተመለከተ ማናቸውንም የሕግ ክርክሮች አይጀምሩም፤

፭/ ገንዘብ ጠያቂዎች ማናቸውንም የቅድመ ኪሣራ የክፍያ ጥያቄ ክፍያ መቀበል አይችሉም።

አንቀጽ ፯፻፶፮. ባለዕዳው የቅድመ ኪሣራ ክፍያዎችን እንዳይከፍል ስለመከልከል

፩/ ባለዕዳው በመጠባበቂያ ጊዜው ወቅት በቅድመ ኪሣራ ክፍያዎች ላይ የሚታሰቡ ወለዶችን ጨምሮ የቅድመ ኪሣራ ክፍያዎችን መክፈል የለበትም።

፪/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) ውስጥ የተመለከተው ቢኖርም ንብረቶቹ መመለሳቸው ለሀብቱ የሚጠቅም ከሆነ በማስያዣነት ይዞታቸው የተላለፈ ንብረቶችን ጨምሮ ባለዕዳው በዕዳ የተያዙ ንብረቶችን መልሶ በይዞታው ስር እንዲያደርግ ለማስቻል ሲባል ተቆጣጣሪ ዳኛው እንደዚህ ያሉ ክፍያዎች እንዲከፈሉ ሊፈቅድ ይችላል።

አንቀጽ ፯፻፶፯. በሂደት ላይ ስላሉ ሥነ ሥርዓቶች

፩/ በመጠባበቂያ ጊዜው ወቅት የቅድመ ኪሣራ የክፍያ ጥያቄ እስካልቀረበ ድረስ ግልግልን ጨምሮ በሂደት ላይ ያሉ የሕግ ሥነ ሥርዓቶች በሙሉ ይቋረጣሉ።

፪/ የቅድመ ኪሣራ የክፍያ ጥያቄው ተቀባይነት ሲያገኝ መልሶ የማደራጀት ኃላፊው የሥነ ሥርዓቱ አንድ ወገን ሆኖ ሥርዓቱ ይቀጥላል፤ ሆኖም ግን ሥነ ሥርዓቱ የቅድመ ኪሣራ የክፍያ ጥያቄውን መጠን በማረጋገጥ ላይ የተወሰነ ይሆናል።

፫/ መልሶ የማደራጀት ሥነ ሥርዓት መከፈቱ በሂደት ላይ ካሉ ውሎች የሚመነጭ ማቻቻልን ሳይጨምር የቅድመ ኪሣራ ክፍያ መክፈልን ወይም ክፍያ ባለመፈጸም ምክንያት በሂደት ላይ ያለ ውል ማቋረጥን በማያስከትሉ ማናቸውም ሥነ ሥርዓቶች ላይ እንዲሁም በተለይም ደግሞ በሚከተሉት ሥነ ሥርዓቶች ላይ ተጽዕኖ አያሳድርም፡-

- ሀ) በባለዕዳው ላይ የሚመሰረቱ የወንጀል ሥነ ሥርዓቶች፤
- ለ) በባለዕዳው ላይ የሚመሰረቱ መብት ለማስነገር የሚቀርቡ ክሶች፤
- ሐ) የመንግስትን የመቆጣጠር ሥልጣን ለማስፈጸም የሚደረጉ ሥነ ሥርዓቶች፤

መ) ታክስ ከመሰብሰብ ውጭ ያሉ የታክስ ኦዲቶች እና ምርመራዎች።

አንቀጽ ፳፻፶፰. የሻጩ ዕቃውን ይዞ የመቆየት መብት

፩/ ዕቃዎችን ባለዕዳው ያልተረከበ ከሆነ ወይም ዕቃዎቹ ለባለዕዳው ወይም የባለዕዳው ተወካይ ለሆነ ሦስተኛ ወገን ካልተላኩ ሻጩ የሸጣቸውን ዕቃዎች እንዲያዘ የመቆየት መብት አለው።

፪/ መልሶ የማደራጀት ኃላፊው ተቆጣጣሪ ዳኛው በሚፈቅድበት ጊዜ የተስማሙበትን ዋጋ ለሻጩ በመክፈል ሻጩ የያዛቸውን ዕቃዎች እንዲያስረክብ ሊጠይቅ ይችላል።

፫/ መልሶ የማደራጀት ኃላፊው በንዑስ አንቀጽ (፪) መሠረት ዕቃዎችን ለመረከብ ያልጠየቀ ከሆነ ሻጩ ማናቸውንም የተቀበላቸውን ተከታታይ ክፍያዎች እንዲሁም ማናቸውም ለጭነት አገልግሎት ወይም ለማንንዣ ወጪዎች፣ ለኮሚሽን፣ ለኢንሹራንስ ወይም ለሌሎች ወጪዎች ከባለዕዳው የተቀበላቸውን ቅድመ ክፍያዎች ለባለዕዳው መመለስ ይኖርበታል፤

እንዲሁም ሻጩ እነዚህን ገንዘቦች ራሱ የመክፈል ግዴታ አለበት። ሆኖም ግን ሻጩ ውልን ካለመፈጸም ጋር በተያያዘ የጉዳት ካሳ እንዲከፈለው ሊጠይቅ ይችላል።

ምዕራፍ ሦስት

የባለዕዳው ሀብት

ክፍል አንድ

የንብረት ዝርዝር

አንቀጽ ፮፻፶፱. የንብረት ዝርዝር ስለማረጋገጥ

፩/ ባለዕዳው መልሶ በማደራጀት ኃላፊ ቁጥጥር ሥር ሆኖ መልሶ የማደራጀት ሥነ ሥርዓት በተከፈተ በአስራ አምስት ቀናት ውስጥ ሁሉንም ንብረቶቹን የያዘ የንብረት ዝርዝር ያዘጋጃል፤ ዝርዝሩ በተለይ የሚከተሉትን ያካትታል፡-

- ሀ) የክፍያ ጥያቄያቸውን መጠን፣ ስማቸውን እና አድራሻቸውን የሚገልጽ የገንዘብ ጠያቂዎች ዝርዝር፤

ለ) ባለሀብትነታቸው እንደተጠበቀ ሆኖ የተፈጸሙ የሽያጭ ውሎችን ጨምሮ በሂደት ላይ ያሉ ውሎች፤

ሐ) በማስያዣነት ይዞታቸው የተላለፈ ንብረቶችን፤ በንግድ ሥራው ላይ የተሰጡ መያዣዎችን እና የማይንቀሳቀሱ ንብረቶችን ጨምሮ የግል ዋስትናዎች እና ለዕዳ ማስያዣነት የዋሉ ንብረቶች፤

መ) ባለዕዳው አንደኛው ተካራካሪ ወገን የሆነባቸው በሂደት ላይ ያሉ የሕግ ሥነ ሥርዓቶች፤

ሠ) በጉምሩክ ሥር ያሉ እና በመጋዘን የተቀመጡ ዕቃዎች፤

ረ) በኪራይ ቤቶች ውስጥ የሚገኙ ተንቃሳቃሽ ዕቃዎች፤

ሰ) ታክሶች፣ ቀረጦች እና የማህበራዊ ዋስትና ክፍያዎች።

፪/ የንብረት ዝርዝሩ በሁለት ቅጂዎች ተዘጋጅቶ አንደኛው ለፍርድ ቤቱ መዝገብ ቤት ሹም ገቢ

የሚደረግ ሲሆን ሌላኛው ደግሞ መልሶ የማደራጀት ኃላፊው ዘንድ ይቀመጣል።

አንቀጽ ፯፻፳፮. ባለሞያዎችን ስለመሾም

ፍርድ ቤቱ ባለዕዳውን እንዲያግዘው ወይም በባለዕዳው ፋንታ የንብረት ዝርዝሩን እንዲያዘጋጅ ገማች፣ የሒሳብ ሥራ ባለሞያ፣ የሰነዶች ምዝገባ ባለሞያ ወይም ሌላ ማንኛውንም ብቃት ያለው ባለሞያ ሊሾም ይችላል።

አንቀጽ ፯፻፳፩. ከሀብቱ ውጭ የሆኑ ዕቃዎች

በዚህ ሕግ በአንቀጽ ፯፻፶፩ እና በአንቀጽ ፯፻፶፪ መሠረት መመለስ ያለባቸው ዕቃዎች የባለዕዳው ሀብት አካል ተደርገው አይቆጠሩም።

ክፍል ሁለት

የቅድመ ኪሣራ የክፍያ ጥያቄዎችን ስለ ማቅረብ እና

ስለማጣራት

አንቀጽ ፯፻፷፪. የቅድመ ኪሣራ የክፍያ ጥያቄዎች የሚቀርቡበት ሥርዓት

፩/ እያንዳንዱ ገንዘብ ጠያቂ መልሶ የማደራጀት ሥነ ሥርዓት እንዲከፈት ፍርድ ቤቱ በተሰጠ በአራት ወራት ውስጥ ራሱ ወይም በወኪሉ አማካኝነት በአደራ

ደብዳቤ ወይም ተቀባይ ለመቀበሉ ማረጋገጫ ሊሰጥበት በሚችል ሌላ ማንኛውም ኤሌክትሮኒክ መንገድ መልሶ ለማደራጀት ኃላፊው በመላክ የቅድመ ኪሣራ የክፍያ ጥያቄዎቹን ያቀርባል፤ ይህ የጊዜ ገደብ ልዩ ሁኔታዎች ሲያጋጥሙ በተቆጣጣሪ ዳኛው ሊራዘም ይችላል።

፪/ ገንዘብ ጠያቂዎች በሚያቀርቡት ጥያቄ ውስጥ የሚከተሉትን በግልጽ ማስቀመጥ አለባቸው፡-

- ሀ) ዋና ክፍያውን እና አግባብ ከሆነ ወለዱን እንዲሁም የመክፈያ ጊዜው የደረሰበትን ወይም የሚደርስበትን ቀን በመግለጽ የቅድመ ኪሣራ የክፍያ ጥያቄውን መጠን፤
- ለ) የመጠባበቂያ የክፍያ ጥያቄዎችን በተመለከተ የክፍያ ጥያቄውን መጠን ግምት፤
- ሐ) የቅድመ ኪሣራ ክፍያው የቀረበበትን የሕግ አግባብ፤
- መ) የገንዘብ ጠያቂውን ስም፣ አድራሻ እና የባንክ ዝርዝር መረጃ፤
- ሠ) አለኝ የሚሉትን ማንኛውንም ቅድሚያ የማግኘት መብት እና ቅድሚያ የማግኘት መብቱን የሕግ አግባብነት፤

ረ) ከቅድመ ኪሣራ የክፍያ ጥያቄው ጋር በተያያዘ አለኝ የሚሉትን ማንኛውንም የንብረት ዋስትና ወይም ባለሀብትነታቸው እንደተጠበቀ ሆኖ የሚደረጉ የሽያጭ ውሎች እና አለኝ የሚሉት የንብረት ዋስትና የሚሸፍናቸውን ንብረቶች፣ ዋስትናው የተሰጠበትን ቀን እና ዋስትናው የተመዘገበ ከሆነ የምዝገባ ቦታውን እና የምዝገባ ቁጥሩን፤

ሰ) የቅድመ ኪሣራ የክፍያ ጥያቄን የሚመለከት ማንኛውንም የግል ዋስትና፣ የዋስትና ሰጪዎቹን ስም እና አድራሻ፣ የዋስትናውን መጠን፣ የተሰጠበትን ቀን እና ዋስትናው በተናጠል፣ በአንድነት ወይም በአንድነትና በተናጠል መሆኑን፤

ሸ) ማንኛውም ሊጠየቅ የሚችል ማቻቻል፣ የሚጠየቅ ከሆነ መልሶ የማደራጀት ሥነ ሥርዓት የተከፈተበት ቀን ላይ በሁለቱም ወገኖች በኩል ያሉትን የክፍያ ጥያቄዎች መጠን፣ ክፍያዎቹ የመክፈያ ጊዜያቸው የደረሰበትን ቀን እና ከማቻቻል በኋላ የሚቀረውን የገንዘብ መጠን።

፫/ ገንዘብ ጠያቂዎች የክፍያ ጥያቄያቸውን የሚደግፉ ሰነዶችን ማቅረብ አለባቸው፤ ለሚያቀርቧቸው ማስረጃዎችም ደረሰኝ ይሰጣቸዋል።

፬/ መልሶ የማደራጀት ኃላፊው መልሶ የማደራጀት ሥነ ሥርዓቱ ከተዘጋ በኋላ ማስረጃዎቹን ይመልሳል እንዲሁም ከአንድ ዓመት በኋላ ማስረጃዎቹን ለመመለስ ኃላፊ አይሆንም።

፭/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) በተቀመጠው የጊዜ ገደብ ውስጥ የቅድመ ኪሣራ የክፍያ ጥያቄያቸውን እና የዋስትና መብታቸውን ያላቀረቡ ገንዘብ ጠያቂዎች በክፍፍሉ ውስጥ መሳተፍ አይችሉም፤ እንዲሁም በንግድ ሥራ እንቅስቃሴ ላይ ያለ ድርጅት በመንቀሳቀስ ላይ እንዳለ የተሸጠ እንደሆነ የክፍያ ጥያቄያቸው ለባለሀብቱ ሊቀርብ አይችልም።

አንቀጽ ፯፻፷፫. የቅድመ ኪሣራ ክፍያ ጥያቄዎችን ከማቅረብ ነጻ የተደረጉ ገንዘብ ጠያቂዎች

፩/ የሚከተሉት ገንዘብ ጠያቂዎች የቅድመ ኪሣራ የክፍያ ጥያቄዎችን ከማቅረብ ነጻ የተደረጉ ናቸው፡-

- ሀ) ያልተከፈለ ደመወዝ ወይም ከሥራ ውል የሚመነጭ ሌላ ማንኛውንም ክፍያ የሚጠይቁ የባለዕዳው ሠራተኞች፤

ለ) የታክስ እና ቀረጥ ክፍያ የሚጠይቁ የመንግስት አካላት፤

ሐ) አጠቃላይ የቅድመ ኪሣራ የክፍያ ጥያቄያቸው ከአንድ ሺህ ብር በታች የሆነ ገንዘብ ጠያቂዎች።

፪/ መልሶ የማደራጀት ኃላፊው የባለዕዳውን የሒሳብ መግለጫዎች፣ የደመወዝ መክፈያ ቅጽ እና ሌሎች አግባብነት ያላቸው ሰነዶች በመገምገም እንዲህ ያሉትን የክፍያ ጥያቄዎች አረጋግጦ ይቀበላል፤ መልሶ የማደራጀት ኃላፊው በንዑስ አንቀጽ (፩) ውስጥ የተመለከቱትን የክፍያ ጥያቄዎች ማረጋገጥ ያልቻለ እንደሆነ ገንዘብ ጠያቂዎች የክፍያ ጥያቄዎቻቸውን የሚደግፉ ማስረጃዎችን እንዲያቀርቡ ሊጠይቅ ይችላል።

አንቀጽ ፯፻፳፬. የቅድመ ኪሣራ የክፍያ ጥያቄዎች ማረጋገጫ እና መቀበያ ሥርዓት

፩/ መልሶ የማደራጀት ኃላፊው የቅድመ ኪሣራ የክፍያ ጥያቄዎችን እና የዋስትና መብቶችን

ትክክለኛነት፣ መጠን እና በጊዜው መቅረባቸውን ያረጋግጣል።

፪/ ባለዕዳው ለማረጋገጥ አስፈላጊ የሆኑ ሰነዶችን እና መረጃዎችን በሙሉ መልሶ ለማደራጀት ኃላፊው ማቅረብ ይኖርበታል።

፫/ የክፍያ ጥያቄ መኖሩ መልሶ በማደራጀት ኃላፊው የሚጣራ ከሆነ መልሶ የማደራጀት ኃላፊው በአደራ ደብዳቤ ወይም ተቀባዩ ለመቀበሉ ማረጋገጫ ሊሰጥበት በሚችል ሌላ ማንኛውም ኤሌክትሮኒክ መንገድ ለገንዘብ ጠያቂው ያሳውቃል፤ ገንዘብ ጠያቂውም ጥያቄው በደረሰው በስምንት ቀናት ውስጥ ለጥያቄው መልስ መስጠት አለበት፤ መልሶ የማደራጀት ኃላፊው የክፍያ ጥያቄዎችን በሙሉ ወይም በከፊል ሊቀበል ይችላል።

፬/ መልሶ የማደራጀት ኃላፊው በግልጽ ያልተቀመጠ መጠን ያላቸው የክፍያ ጥያቄዎችን ወይም አፈጻጸማቸው ቅድመ ሁኔታ ያለው ዕዳዎችን በጊዜያዊነት ሊቀበል ይችላል።

፭ / የመጨረሻው የተረጋገጡ እና ተቀባይነት ያገኙ የቅድመ ኪሣራ የክፍያ ጥያቄዎች ዝርዝር መልሶ በማደራጀት ኃላፊው ይፈርምበታል።

፮/ የቅድመ ኪሣራ የክፍያ ጥያቄዎች እና ዋስትናዎች በጊዜ መቅረባቸውን በተመለከተ የተነሱ ቅሬታዎች በተመለከተ የማደራጀት ኃላፊው በሰጠው ውሳኔ ላይ ውሳኔው በተሰጠ በአስር ቀናት ውስጥ በተቆጣጣሪ ዳኛው ይወሰናል።

፯/ የፍርድ ቤቱ መዝገብ ቤት ሹም ተቀባይነት ያገኙ የቅድመ ኪሣራ የክፍያ ጥያቄዎችን እና የዋስትና መብቶችን በሙሉ የያዘውን መጨረሻውን ዝርዝር የሚመለከታቸው አካላት በሙሉ ማግኘት እንዲችሉ ያደርጋል።

አንቀጽ ፯፻፷፭. ክርክር የተነሳባቸው የቅድመ ኪሣራ የክፍያ ጥያቄዎች ላይ የሚሰጥ ፍርድ

፩/ ተቆጣጣሪ ዳኛው ክርክር የተነሳባቸው የቅድመ ኪሣራ የክፍያ ጥያቄዎችን ጉዳዩ ከሚሰማበት ቀን አምስት ቀናት አስቀድሞ በአደራ ደብዳቤ ወይም ተቀባዩ ለመቀበሉ ማረጋገጫ ሊሰጥበት በሚችል ሌላ ማንኛውም ኤሌክትሮኒክ መንገድ

ለሚመለከታቸው አካላት ማሳወቂያ ከተሰጠ በኋላ ውሳኔ እንዲሰጥባቸው ሕጋዊ ሥልጣን ላለው ፍርድ ቤት ወይም የፍርድ ጉባዔ ያስተላልፋል።

፪/ ሕጋዊ ሥልጣን ያለው ፍርድ ቤት ወይም የፍርድ ጉባዔ በክፍያ ጥያቄው ላይ ክርክር የተነሳበት ገንዘብ ጠያቂ ፍርድ ቤቱ ወይም ጉባዔው የሚወስነውን የገንዘብ መጠን በተመለከተ መልሶ በማደራጀት ሥነ ሥርዓቱ ላይ እንዲሳተፍ የሚፈቅድ ክፍርድ በፊት የሚሰጥ ትዕዛዝ ሊሰጥ ይችላል።

፫/ ሕጋዊ ሥልጣን ያለው ፍርድ ቤት ወይም የፍርድ ጉባዔ የሰጠውን ትዕዛዝ ትዕዛዙ በተሰጠ በሦስት ቀናት ውስጥ በአደራ ደብዳቤ ወይም ተቀባዩ ለመቀበሉ ማረጋገጫ ሊሰጥበት በሚችል ሌላ ማንኛውም ኤሌክትሮኒክ መንገድ ለሚመለከታቸው አካላት ይሰጣል።

፬/ በትዕዛዙ ቅር የተሰኘ ማንኛውም ወገን ትዕዛዙ ከተሰጠበት ቀን አንስቶ በአስራ አምስት ቀናት ውስጥ በትዕዛዙ ላይ ይግባኝ ማቅረብ ይችላል።

፭ / ክርክር የተነሳባቸው የክፍያ ጥያቄዎች መልሶ የማደራጀት ሥነ ሥርዓቱን መቋረጥ አያስከትሉም፤ ውሳኔ እንዲሰጥባቸው ሕጋዊ ሥልጣን ላለው ፍርድ ቤት ይተላለፋሉ፤ ለጊዜው ተቀባይነት ያገኙት የቅድመ ኪሣራ የክፍያ ጥያቄዎች ሕጋዊ ሥልጣን ያለው

ፍርድ ቤት ወይም የፍርድ ጉባዔ በሚሰጠው ፍርድ መሠረት ማስተካከያ ይደረግባቸዋል።

አንቀጽ ፮፻፳፮. ጊዜያዊ የክፍያ ጥያቄዎች ዝርዝር በፍርድ ቤቱ መዝገብ ቤት ሹም ዘንድ ስለማስቀመጥ

፩/ የቅድመ ኪሣራ የክፍያ ጥያቄዎች ተረጋግጠው ተቀባይነት ያገኙ ከሆነ መልሶ የማደራጀት ኃላፊው ተቀባይነት ያገኙትን እና ውድቅ የተደረጉትን የክፍያ ጥያቄዎች የሚያሳይ የተረጋገጡ እና ተቀባይነት ያገኙ የቅድመ ኪሣራ የክፍያ ጥያቄዎች ዝርዝር በፍርድ ቤቱ መዝገብ ቤት ሹም ዘንድ እንዲቀመጥ ያደርጋል፤ በተጨማሪም በከሰረው ባለዕዳ ንብረቶች ላይ ልዩ ቅድሚያ ይገባኛል የሚሉ ገንዘብ ጠያቂዎችን ዝርዝር ለተቆጣጣሪ ዳኛው ይልካል።

፪/ መልሶ የማደራጀት ኃላፊው ማንኛውንም የክፍያ ጥያቄ በከፊል ወይም በሙሉ ውድቅ ያደረገ ከሆነ በዝርዝሩ ውስጥ ምክንያቱን በግልጽ ማስቀመጥ ይኖርበታል።

አንቀጽ ፮፻፳፯. ገቢ መደረጉን ማረጋገጫ ማሳወቂያ

፩/ መልሶ የማደራጀት ኃላፊው የተረጋገጡ እና ተቀባይነት ያገኙ የቅድመ ኪሣራ የክፍያ ጥያቄዎች

ዝርዝሩን ወዲያውኑ በፍርድ ቤቱ መዝገብ ቤት ሹም ዘንድ እንዲቀመጥ ያደርጋል፤ ይህንኑ ዝርዝር በኢትዮጵያ ውስጥ ሰፊ ስርጭት ባለው ጋዜጣ ላይ እንዲታተም ያደርጋል።

፪/ መልሶ የማደራጀት ኃላፊው የተረጋገጡ ውድቅ የተደረጉ የክፍያ ጥያቄዎችን በተመለከተ በአደራ ደብዳቤ ወይም ተቀባዩ ለመቀበሉ ማረጋገጫ ሊሰጥበት በሚችል ሌላ ማንኛውም ኤሌክትሮኒክ መንገድ ለሚመለከታቸው ገንዘብ ጠያቂዎች ወዲያውኑ ያሳውቃል።

፫/ ማንኛውም ገንዘብ ጠያቂ የተረጋገጡ እና ተቀባይነት ያገኙ የቅድመ ኪሣራ የክፍያ ጥያቄዎች ዝርዝሩን ሊቃወም ይችላል፤ ሆኖም ገንዘብ ጠያቂው የሚያስጠብቀው ጥቅም እንዳለው ማስረዳት አለበት፤ እንዲህ ያለው ተቃውሞ ማሳወቂያው ከደረሰበት ቀን አንስቶ ባሉት አስር ቀናት ውስጥ ለተቆጣጣሪ ዳኛው መቅረብ አለበት።

አንቀጽ ፯፻፷፰. የንብረት ዋስትናቸው ወይም ቅድሚያ የማግኘት መብታቸው ላይ ክርክር የተነሳበት ገንዘብ ጠያቂዎች

፩/ ማንኛውም ገንዘብ ጠያቂ የንብረት ዋስትና ወይም ቅድሚያ የማግኘት መብት ያለው ከሆነ እና የንብረት ዋስትናው ወይም ቅድሚያ የማግኘት መብቱ ላይ ክርክር የተነሳ ከሆነ ገንዘብ ጠያቂው ዋስትና እንደሌለው ገንዘብ ጠያቂ በሥነ ሥርዓቱ ላይ ሊሳተፍ ይችላል።

፪/ በንብረት ዋስትና ወይም ቅድሚያ በማግኘት መብት ላይ የሚነሳ ማንኛውም ክርክር በፍርድ ቤቱ ውሳኔ ይሰጥበታል።

አንቀጽ ፯፻፷፱. በተቀመጠው የጊዜ ገደብ ውስጥ የቅድመ ኪሣራ የክፍያ ጥያቄዎቻቸውን ስላላቀረቡ ገንዘብ ጠያቂዎች

፩/ በአንቀጽ ፯፻፷፪ ውስጥ በተቀመጠው ጊዜ ውስጥ የቅድመ ኪሣራ የክፍያ ጥያቄዎቻቸውን ሳያቀርቡ የቀሩ ገንዘብ ጠያቂዎች ጥያቄዎቻቸውን ያላቀረቡ ቢሆንም በሥነ ሥርዓቱ ውስጥ ይሳተፋሉ፤ ሆኖም ጥያቄዎቻቸውን ቢዘገይ ሥነ ሥርዓቱ እንዲከፈት የፍርድ ትዕዛዝ በተሰጠ በአንድ ዓመት ውስጥ ማቅረብ አለባቸው።

፪/ ይህ የአንድ ዓመት ጊዜ አይቋረጥም ወይም አይታገድም።

አንቀጽ ፳፻፸. በአንድነት እና በተናጠል ያለወሰን ዋስትና ያላቸው የክፍያ ጥያቄዎችን ስለ ማስገባት

የማንኛውም ገንዘብ ጠያቂ የክፍያ ጥያቄ በበርካታ ዋስትና ሰጪዎች በአንድነት እና በተናጠል የተረጋገጠ ወይም ዋስትና የተሰጠው ከሆነ እያንዳንዱ ገንዘብ ጠያቂ እና ዋስትና ሰጪ ማንኛውንም አቤቱታ ከግምት ውስጥ ሳያስገባ ለሙሉ የገንዘብ መጠኑ የቅድመ ኪሣራ ክፍያ ጥያቄ ማስገባት ይችላል።

ክፍል ሦስት

ክፍያዎች ከመቋረጣቸው አስቀድሞ የተፈጸሙ

አጠራጣሪ ድርጊቶች እና ግብይቶች

አንቀጽ ፳፻፸፩. የግድ ፈራሽ ስለመሆን

መልሶ የማደራጀት ኃላፊው ጥያቄ በሚያቀርብበት ጊዜ ፍርድ ቤቱ የሚከተሉትን አጠራጣሪ በሆነው ጊዜ ውስጥ በባለዕዳው የተፈጸሙ ድርጊቶች ፈራሽ ሊያደርግ ይችላል፡-

፩/ በስጦታ በማስተላለፍ፣ በዕርዳታ፣ መብትን በመሰረዝ ወይም በመተው ለሌሎች ሰዎች የተላለፉ ንብረቶችን ወይም መብቶችን፤

፪/ ግልጽ በሆነ መልኩ ከሚገባው ባነሰ ዋጋ ለሌሎች ሰዎች የተላለፉ ንብረቶችን ወይም መብቶችን፤

፫/ በጥሬ ገንዘብ፣ በማስተላለፍ፣ በማቻቻልም ሆነ በሌላ መልኩ ጊዜያቸው ሳይደርስ የተከፈሉ ዕዳዎችን፤

፬/ ከጥሬ ገንዘብ፣ ወይም ከማቻቻል፣ ወይም ከሚተላለፉ የገንዘብ ሰነዶች ወይም በባንክ ሒሳብ ከማዘዋወር ውጭ በሆነ መንገድ የተከፈሉ ጊዜያቸው የደረሰ ዕዳዎችን፤

፭ / የንብረት መብቶቹ ከመፈጠራቸው በፊት ለተፈረሙ የብድር ውሎች ተንቀሳቃሽ ያልሆነ ንብረት ማስያዣ፣ የተንቀሳቃሽ ንብረት ማስያዣ ወይም ሌሎች የንብረት የማስያዣ መብቶችን በባለዕዳው ንብረቶች ላይ የሚፈጥሩ።

አንቀጽ ፮፻፸፪. በምርጫ ስለመሰረዝ

፩/ መልሶ የማደራጀት ኃላፊው ጥያቄ በሚያቀርብበት ጊዜ፡-

ሀ) ባለዕዳው አስቀድሞ ክፍያዎችን ያቋረጠበት ሁኔታ ውስጥ እንደነበረ ገንዘብ ጠያቂው

የሚያውቅ ወይም ማወቅ የነበረበት ከሆነ፤ እና

ለ) ድርጊቱ የባለዕዳውን ንብረት የሚጎዳ ከነበረ ወይም ክፍያው የተፈጸመው ከሌሎች ገንዘብ ጠያቂዎች ቅድሚያ በመስጠት ከነበረ፤ ፍርድ ቤቱ አጠራጣሪ በሆነው ጊዜ ውስጥ በባለዕዳው የተከናወኑ ማናቸውንም ድርጊቶች ፈራሽ ሊያደርግ ይችላል።

፪/ ድርጊቱ የተፈጸመው ዝምድና ካለው ወገን ጋር ካልሆነ በስተቀር በንዑስ አንቀጽ (፩) (ሀ) ውስጥ በተመለከተው መሠረት ገንዘብ ጠያቂው ያውቅ እንደነበር የማስረዳት ኃላፊነት ያለበት መልሶ የማደራጀት ኃላፊው ነው።

አንቀጽ ፳፻፸፫. ፈራሽ የማድረግ ክርክር ስለማቅረብ

፩/ ፈራሽ የማድረግ ሥነ ሥርዓቱ ለሀብቱ ጥቅም ያለው ከሆነ ወይም ድርጊቱ ለገንዘብ ጠያቂዎቹ ምክንያታዊ ያልሆነ ቅድሚያ የማግኘት መብት የሚሰጥ ከሆነ መልሶ የማደራጀት ኃላፊው ድርጊቱ

ወይም ግብይቱ ፈራሽ እንዲደረግ ጥያቄውን ለፍርድ ቤት ማቅረብ ይኖርበታል።

፪/ መልሶ የማደራጀት ኃላፊው ጉዳዩን ለፍርድ ቤት ላለማቅረብ የወሰነ እንደሆነ፡-

ሀ) ማንኛውም ተቆጣጣሪ ወይም ገንዘብ ጠያቂ መልሶ ለማደራጀት ኃላፊው ክስ እንዲያቀርብ መጥሪያ ሰጥቶ ምንም ምላሽ ያላገኘ ወይም አሉታዊ ምላሽ ያገኘ እንደሆነ መጥሪያው በደረሰ በአንድ ወር ውስጥ በራሱ ክስ ሊመሰርት ይችላል፤

ለ) ተቆጣጣሪው ወይም ገንዘብ ጠያቂው ክሱን ያሸነፈ እንደሆነ በክሱ የተነሳ ያወጣቸው ወጪዎች በባለዕዳው ሰው ንብረት ይሸፈናሉ።

አንቀጽ ፮፻፸፬. ከፈራሽነት ውጭ የተደረጉ ድርጊቶች እና ክፍያዎች

ማጭበርበር ካልኖረ በስተቀር አጠራጣሪ በሆነው ጊዜ ውስጥ በባለዕዳው የተፈጸሙ የሚከተሉት ድርጊቶች እና ክፍያዎች ውድቅ ሊደረጉ አይችሉም፡-

፩/ መልሶ በማደራጀት ዕቅዱ መሠረት በባለዕዳው የተፈጸመ እና በፍርድ ቤቱ የጸደቀ አዲስ የቀረበ

ገንዘብ፣ የተፈጠሩ የዋስትና መብቶች፣ የተሸጡ ንብረቶች፣ የተከፈሉ ዕዳዎች እንዲሁም ሌሎች ማናቸውም ሕጋዊ ድርጊቶች እና ክፍያዎች፤

፪/ ተንቀሳቃሽ ያልሆነ ንብረት ማስያዣን፣ የተንቀሳቃሽ ንብረት ማስያዣን እና ሌሎች የንብረት የማስያዣ መብቶችን መሸጥ፤

፫/ መደበኛ የንግድ ሥራውን ለማካሄድ አስፈላጊ የሆኑ ንብረቶች ግዢ፤

፬/ ለዕቃዎቹ እና ለአገልግሎቶቹ አግባብ የሆነ ዋጋ በመክፈል በቅን ልቦና በሦስተኛ ወገኖች የተገዙ ዕቃዎች እና ለሦስተኛ ወገኖች የተሰጡ አገልግሎቶች።

አንቀጽ ፯፻፸፮. ሥነ ሥርዓት እንዲከፈት ፍርድ ከመሰጠቱ አስቀድሞ የተመዘገቡ መብቶች

በትክክለኛው መንገድ ከተደረጉ የንብረት ዋስትናዎች የሚመነጩ መብቶች ሥነ ሥርዓት እንዲከፈት ፍርድ እስከተሰጠበት ቀን ድረስ ሊመዘገቡ ይችላሉ።

አንቀጽ ፯፻፸፯. ይርጋ

፩/ በዚህ ክፍል መሠረት ግብይት ወይም ድርጊት ፈራሽ እንዲሆን የሚቀርብ ክርክር መልሶ የማደራጀት ሥነ

ሥርዓት እንዲከፈት ፍርድ ከተሰጠበት ቀን አንስቶ ከሁለት ዓመታት በኋላ በይርጋ ይታገዳል።

፪/ ፈራሽ የሚሆኑትን ድርጊቶች እና ግብይቶች ባለዕዳው መልሶ ለማደራጀት ኃላፊው ያላሳወቀ ከሆነ ከላይ የተመለከተው የይርጋ ጊዜ መቆጠር የሚጀምረው መልሶ የማደራጀት ኃላፊው ድርጊቱ መፈጸሙን ካወቀበት ጊዜ ጀምሮ ይሆናል።

አንቀጽ ፮፻፸፮. ፈራሽ መሆን የሚያስከትላቸው ውጤቶች

፩/ ማንኛውም ክፍያ ወይም ማንኛውም ድርጊት ፈራሽ እንዲሆን የሚሰጠው ውሳኔ ወደ ኋላ ተመልሶ ተፈጻሚ ይሆናል።

፪/ በዓይነት ወደነበረበት መመለስ የሚቻል በማይሆንበት ጊዜ የንብረቱ የገበያ ዋጋ ወደ ሀብቱ ይመለሳል።

፫/ ፈራሽ መሆኑ የሚመለከተው ንብረት ወይም መብት ለሦስተኛ ወገን የተላለፈ በሚሆንበት ጊዜ ከንብረቱ ወይም ከመብቱ ጋር ተመጣጣኝ የሆነ ጥሬ ገንዘብ ፍርዱ በተሰጠበት ጊዜ ባለው የገበያ ዋጋ መሠረት ተሰልቶ ወደ ሀብቱ ይመለሳል።

፬/ ፈራሽ መሆኑ ተጽዕኖ የሚያደርግባቸው ገንዘብ ጠያቂዎች ፈራሽ ከመሆኑ የሚመነጨ የቅድመ ኪሣራ የክፍያ ጥያቄዎቻቸውን ማቅረብ ይችላሉ፤ ሆኖም በዚህ ሕግ በአንቀጽ ፳፻፷ መሠረት የክፍያ ጥያቄዎቹን ማስገባት ከሚቻልበት ጊዜ ማለፍ የለበትም።

ምዕራፍ አራት

መልሶ የማደራጀት ዕቅድ

አንቀጽ ፳፻፸፰. መልሶ የማደራጀት ዕቅድ ስለማዘጋጀት

፩ / መልሶ የማደራጀት ዕቅዱ መልሶ በማደራጀት ኃላፊው እገዛ በባለዕዳው ይዘጋጃል።

፪/ ገንዘብ ጠያቂዎች መልሶ የማደራጀት ዕቅዱ እንዲሻሻል ጥያቄ ማቅረብ እና የአጻፋ ሀሳቦችን ማቅረብ ይችላሉ።

፫/ አስገዳጅ ሕጎች እንደተጠበቁ ሆነው መልሶ የማደራጀት ዕቅዱ የሚከተሉትን ነገሮች ሊያካትት ይችላል፡-

ሀ) የሚመለከታቸውን ገንዘብ ጠያቂዎች የክፍያ ጥያቄዎች የጊዜ ሰንጠረዥን መልሶ ማዘጋጀት፤

ለ) የሚመለከታቸው ገንዘብ ጠያቂዎች የክፍያ ጥያቄዎች መተውን፤

ሐ) የፋይናንስ ዕዳ ሰነዶችን አወጣጥ የሚቆጣጠሩ ሕጎች እንደተጠበቁ ሆነው የፋይናንስ ዕዳ ሰነዶችን በማውጣት ዕዳዎችን መክፈልን፤

መ) የሚመለከታቸው ገንዘብ ጠያቂዎችን የክፍያ ጥያቄዎችን ወደ አክሲዮን መቀየርን፤

ሠ) የባለዕዳውን ካፒታል በገንዘብ ጠያቂዎች ወይም በሦስተኛ ወገን ኢንቨስተሮች እንዲገዛ መቀነስን ወይም ማሳደግን ወይም ገንዘብ ጠያቂዎችን ወይም ሦስተኛ ወገን ኢንቨስተሮችን በሚጠቅም መልኩ የአክሲዮን ድርሻ መሸጥን፤

ረ) የንግድ ሥራ እንቅስቃሴው በመንቀሳቀስ ላይ እንዳለ የንግድ ሥራ መሸጥን

ሳይጨምር ንብረቶችን ወይም የንግድ ሥራውን ክፍሎች መሸጥን።

፬/ መልሶ የማደራጀት ዕቅዱ የገንዘብ ጠያቂዎች ምድቦችን ለመከፋፈል ጥቅም ላይ የዋለውን መስፈርት መግለጽ ይኖርበታል።

፭/ መልሶ የማደራጀት ዕቅዱ ሁልጊዜም “የገንዘብ ጠያቂዎችን የተሻለ ጥቅም ማስጠበቅ” የሚለውን መስፈርት ማሟላት አለበት፤ ይህም ማለት ማንኛውም ተቃውሞ ያለው ገንዘብ ጠያቂ መልሶ በማደራጀት ዕቅዱ መሠረት የሚያገኘው ጥቅም በዚህ ሕግ አንቀጽ ፯፻፹፮ መሠረት በመክሠር ሥነ ሥርዓት ወቅት ተግባራዊ የሚደረገው ቅደም ተከተል ተግባራዊ ቢደረግ ከሚያገኘው ጥቅም ጋር ሲነጻጸር ያነሰ መሆን የለበትም።

አንቀጽ ፯፻፸፱. አዲስ የቀረበ ገንዘብ

፩/ መልሶ የማደራጀት ዕቅድን ተግባራዊ ለማድረግ አዲስ ገንዘብ በነባር ወይም በአዲስ ገንዘብ ጠያቂዎች ሊቀርብ ይችላል፤

፪/ መልሶ በማደራጀት ዕቅዱ ውስጥ የተካተተ እና በፍርድ ቤቱ የጸደቀ አዲስ ገንዘብ ኋላ ላይ

የመክሠር ሥነ ሥርዓት የተከፈተ እንደሆነ ዋስትና ከሌላቸው ገንዘብ ጠያቂዎች ቅድሚያ ይኖረዋል፤ ነገር ግን በቅድመ ጥንቃቄ መልሶ ማዋቀር ሥነ ሥርዓት ማዕቀፍ ውስጥ ከቀረበ አዲስ ገንዘብ ያነሰ ቦታ ይኖረዋል፤ ፍርድ ቤቱ ለዕዳ ማስያዣነት ያልዋለ የባለዕዳው ንብረት አዲስ ለቀረበ ገንዘብ ዋስትና እንዲሆን ሊፈቅድ ይችላል፤ እንደዚያ በሚሆንበት ጊዜ የአዲስ ገንዘብ አቅራቢዎች የሚያገኙት ቅድሚያ ዋስትና ያላቸው ገንዘብ ጠያቂዎችን በሚመለከቱ ደንቦች መሠረት ይስተናገዳሉ።

ምዕራፍ አምስት

መልሶ የማደራጀት ዕቅዱን ማጽደቅ

አንቀጽ ፮፻፹. የገንዘብ ጠያቂዎች መደቦች

፩/ መልሶ የማደራጀት ኃላፊው መልሶ የማደራጀት ዕቅዱ በተቀላጠፈ መልኩ እንዲጸድቅ ለማመቻቸት የሚመለከታቸው ገንዘብ ጠያቂዎችን በተለያዩ መደቦች ይከፋፍላል።

፪/ የገንዘብ ጠያቂዎች መደቦቹ በተጨማሪም መረጋገጥ በሚችሉ መስፈርቶች መሠረት የጥቅም

መመሳሰልን የሚያንጸባርቁ መሆን አለባቸው፤
ቢያንስ ቢያንስ ዋስትና ያለው እና ዋስትና የሌለው
የክፍያ ጥያቄ ያላቸው ገንዘብ ጠያቂዎች በተለያዩ
መደቦች ውስጥ ተከፋፍለው መስተናገድ አለባቸው።

፫/ በባለዕዳው ንብረቶች ላይ የንብረት የዋስትና መብት
ያላቸው ገንዘብ ጠያቂዎች በዋስትናነት የተያዘው
ንብረት ሲጣራ የሚኖረው ዋጋ ለማይሸፍነው
የክፍያ ጥያቄያቸው መጠን ዋስትና በሌላቸው
ገንዘብ ጠያቂዎች መደብ ውስጥ ይሳተፋሉ።

፬/ የግል ዋስትናዎች እና የመድን ዋስትናዎች ያሏቸው
ገንዘብ ጠያቂዎች ራሱን የቻለ መደብ ሊፈጥሩ
ይችላሉ።

፭/ መልሶ የማደራጀት ዕቅዱ በሠራተኞች የክፍያ
ጥያቄዎች ላይ ተጽዕኖ የሚያደርግ ከሆነ የባለዕዳው
ሠራተኞች የራሳቸው የሆነ የተለየ መደብ
ይኖራቸዋል።

፮/ ባለአክሲዮኖች ገንዘብ ጠያቂዎች ባይሆኑም
የራሳቸው የሆነ የተለየ መደብ ይኖራቸዋል።

፯/ የመደቦቹ አከፋፈል እና ለመከፋፈል ጥቅም ላይ የዋሉት መስፈርቶች ለፍርድ ቤቱ መዝገብ ቤት ሹም ገቢ ይደረጋል።

፰/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) ውስጥ የተመለከተው ቢኖርም ባለዕዳው አነስተኛ ወይም መካከለኛ ኢንተርፕራይዝ ከሆነ ባለዕዳው ወይም መልሶ የማደራጀት ኃላፊው በሚያቀርቡት ጥያቄ መሠረት ተቆጣጣሪ ዳኛው የሚመለከታቸው ገንዘብ ጠያቂዎችን እና ባለአክሲዮኖችን በተለያዩ መደቦች ከፋፍሎ ላለማስተናገድ ሊወስን ይችላል። ለዚህ ድንጋጌ ዓላማ የግለሰብ ነጋዴ ወይም የንግድ ማህበር እንደ አነስተኛ ወይም መካከለኛ ኢንተርፕራይዝ ሆኖ የሚቆጠረው፡-

- ሀ) ከአስር ያነሱ ሠራተኞች ካሉት፤ ወይም
- ለ) ባለፉት አስራ ሁለት ወራት ውስጥ የነበረው የሽያጭ ገቢ ከአምስት ሚሊዮን ብር በታች ከሆነ (የዋጋ ግሽበት ማስተካከያ እንደተጠበቀ ሆኖ)፤ ወይም

ሐ) ያለፉትን አስራ ሁለት ወራት በሚመለከተው የመጨረሻው የሒሳብ መግለጫ መሠረት አጠቃላይ የሀብት መጠኑ ከሃያ ሚሊዮን ብር በታች ከሆነ ነው።

፱/ የገንዘብ ጠያቂዎች መደቦችን ከመመደብ ጋር በተያያዘ የሚነሳ ቅሬታ የገንዘብ ጠያቂዎች መደቦቹ አመዳደብ ለፍርድ ቤቱ መዘገብ ቤት ሹም ገቢ ከተደረገበት ጊዜ አንስቶ በአስር ቀናት ውስጥ በተቆጣጣሪ ዳኛው ይወሰናል፤ በተቆጣጣሪ ዳኛው የተሰጠው ውሳኔ ውሳኔው በተሰጠ በአስር ቀናት ውስጥ ይግባኝ ሊቀርብበት ይችላል።

አንቀጽ ፯፻፹፩. በገንዘብ ጠያቂዎች ምድቦች ስብሰባዎች እና በገንዘብ ጠያቂዎች ጠቅላላ ጉባዔዎች ላይ የሚኖር የመምረጥ መብትን ስለ መወሰን

፩/ በገንዘብ ጠያቂዎች መደቦች ስብሰባዎች እና በገንዘብ ጠያቂዎች ጠቅላላ ጉባዔዎች ላይ ገንዘብ ጠያቂዎች የሚኖሯቸው የመምረጥ መብቶች መልሶ በማደራጀት ኃላፊው ይወሰናሉ እንዲሁም በባለዕዳው የመጨረሻው የተረጋገጠ ሒሳብ ወይም የሒሳብ መግለጫ መሠረት ወለድን ሳይጨምር

ካላቸው ዋና የቅድመ ክፍያ ጥያቄ ጋር የሚመጣጠን ይሆናል።

፪/ የመምረጥ መብቶቹ የገንዘብ ጠያቂዎች ስብሰባው ከመደረጉ ሦስት ቀናት አስቀድሞ ይወሰናሉ እንዲሁም ሥነ ሥርዓት ከተከፈተ በኋላ የተላለፉ መብቶችን ወይም መልሰው የተከፈሉ የቅድመ ክፍያ የክፍያ ጥያቄዎችን ከግምት ያስገባሉ፤ የቅድመ ኪሣራ የክፍያ ጥያቄዎችን መጠን በመወሰን ረገድ መልሶ የማደራጀት ኃላፊው በገለልተኛ አዲተሮች እገዛ ሊደረግለት ይችላል።

፫/ ከገንዘብ ጠያቂዎች መደቦች እና ከየገንዘብ ጠያቂዎች ጠቅላላ ጉባዔዎች ከሦስት ቀን ያነሰ ጊዜ አስቀድሞ የሚደረግ ማንኛውም የቅድመ ኪሣራ ክፍያዎችን መስጠት እና ማስተላለፍ በሥነ ሥርዓቶቹ ላይ ተፈጻሚ መሆን አይችልም።

፬/ ድምፅ የመስጠት መብትን መወሰንን በተመለከተ የሚፈጠር ማንኛውም ቅሬታ በተቆጣጣሪ ዳኛው ይወሰናል እንዲሁም ይግባኝ ሊቀርብበት አይችልም።

፭/ የቅድመ ኪሣራ የክፍያ ጥያቄዎችን በተመለከተ መልሶ የማደራጀት ኃላፊው በዚህ ሕግ አንቀጽ ፮፻፳፭ ንዑስ አንቀጽ (፪) መሠረት ለጊዜው መቀበልን እንደ አማራጭ ይወስዳል ነገር ግን ተቆጣጣሪ ዳኛው ወይም ሕጋዊ ሥልጣን ያለው

ፍርድ ቤት ወይም የፍርድ ጉባዔ የመጨረሻ ውሳኔ እስከሚሰጥ አይጠብቅም።

፮/ በገንዘብ ጠያቂዎች መደቦች ስብሰባዎች እና በገንዘብ ጠያቂዎች ጠቅላላ ጉባዔዎች ላይ ገንዘብ ጠያቂዎች ያሏቸውን የመምረጥ መብቶች በተመለከተ የሚሰጥ ማንኛውም ውሳኔ ተቆጣጣሪ ዳኛው ወይም ሕጋዊ ሥልጣን ያለው ፍርድ ቤት ወይም የፍርድ ጉባዔ የቅድመ ኪሣራ የክፍያ ጥያቄዎችን በመቀበላቸው ላይ ምንም ዓይነት ውጤት አይኖረውም።

አንቀጽ ፮፻፹፪. የገንዘብ ጠያቂዎች መደቦች ስብሰባዎች

፩/ መልሶ የማደራጀት ኃላፊው የመጠባበቂያ ጊዜው ከማብቃቱ በፊት አንድ ወይም በርካታ የገንዘብ ጠያቂዎች መደቦች ስብሰባዎችን ይጠራል።

፪/ መልሶ የማደራጀት ኃላፊው ከስብሰባው ቀን አስራ አምስት ቀናት አስቀድሞ በአደራ ደብዳቤ ወይም ተቀባዩ ለመቀበሉ ማረጋገጫ ሊሰጥበት በሚችል ሌላ ማንኛውም ኤሌክትሮኒክ መንገድ ለገንዘብ ጠያቂዎች ያሳውቃል።

፫/ መልሶ የማደራጀት ኃላፊው በባለዕዳው የተዘጋጀውን መልሶ የማደራጀት ዕቅድ፣ በገንዘብ ጠያቂዎች

የቀረቡ ማሻሻያዎችን ወይም የአጻፋ ሀሳቦችን እንዲሁም የንግድ ሥራ እንቅስቃሴው በመንቀሳቀስ ላይ እንዳለ የንግድ ሥራ ለመሸጥ የቀረቡ ሀሳቦችን ለገንዘብ ጠያቂዎች መደቦች ስብሰባዎች ያቀርባል።

፬/ ባለዕዳው በሁሉም የገንዘብ ጠያቂዎች መደቦች ስብሰባዎች ላይ በአካል ይገኛል እንዲሁም ገንዘብ ጠያቂዎች ያሏቸውን ማናቸውንም ጥያቄዎች ይመልሳል። ገንዘብ ጠያቂው በሕጋዊ ወኪል ሊወከል ይችላል።

፭/ እንዲህ ባሉት ስብሰባዎች ላይ የተደረጉት ውይይቶች፣ የተሳታፊዎቹ ስም እና የድምፅ አሰጣጥ ውጤቶች በቃለ ጉባዔ ይመዘገባሉ እንዲሁም አግባብነት ያላቸው ሰነዶች በሙሉ ከቃለ ጉባዔው ጋር ይያያዛሉ።

አንቀጽ ፯፻፹፫. መልሶ የማደራጀት ዕቅድ ላይ ድምፅ ስለመስጠት

፩/ መልሶ የማደራጀት ኃላፊው በባለዕዳው ተዘጋጅቶ በገንዘብ ጠያቂዎች የተሻሻለውን መልሶ የማደራጀት ዕቅድ እንዲሁም አግባብነት ያለው በገንዘብ ጠያቂዎች የተዘጋጀ ማንኛውንም የአጻፋ ሀሳብ

አደራጅቶ እያንዳንዱ የገንዘብ ጠያቂዎች መደብ ድምፅ እንዲሰጥበት ያቀርባል።

፪/ በእያንዳንዱ የገንዘብ ጠያቂዎች መደብ ውስጥ ካለው አጠቃላይ የክፍያ ጥያቄ ውስጥ ሁለት ሦስተኛው ያላቸው አንድ ወይም ከዚያ በላይ ገንዘብ ጠያቂዎች መልሶ የማደራጀት ዕቅዱ እንዲጸድቅ በጽሁፍ በሚደረግ ስምምነት አማካኝነት ጭምር ድምፅ ሲሰጡ መልሶ የማደራጀት ዕቅዱ ተቀባይነት ያገኛል፤ ማሳወቂያ ተሰጥቷቸው በስብሰባው ላይ በአካልም ሆነ በሕጋዊ ወኪላቸው አማካኝነት ያልተገኙ ገንዘብ ጠያቂዎች ድምፅ በመስጠት ረገድ ከግምት ውስጥ አይካተቱም።

፫/ በእያንዳንዱ የገንዘብ ጠያቂዎች መደብ ስብሰባ ላይ ሁለት ሦስተኛ አብላጫ ድምፅ ያላገኘ እንደ ሆነ፤ መልሶ የማደራጀት ዕቅዱ በባለዕዳው እና በአብዛኛዎቹ የሚመለከታቸው ገንዘብ ጠያቂዎች መደቦች ከጸደቀ ተቀባይነት ያገኛል።

፬/ በዚህ አንቀጽ በንዑስ አንቀጽ (፪) የተመለከተው አብላጫ ድምፅ ያልተገኘ እንደሆነ ከአክሲዮን

ባለቤቶች መደብ ወይም ንብረት በሚጣራበት ሁኔታ ውስጥ የባለዕዳው ሁብት በሚገመትበት ጊዜ ምንም ክፍያ ከማያገኝ ወይም ምንም ጥቅም ከማይኖረው ሌላ ማንኛውም መደብ ውጭ የሆነ ቢያንስ አንድ የገንዘብ ጠያቂዎች መደብ ዕቅዱን በመደገፍ ድምፅ ከሰጠ ዕቅዱ እንደጸደቀ ይቆጠራል።

፭ / በስብሰባው ላይ ባይገኙም እንኳን ለገንዘብ ጠያቂዎች ተጨማሪ ማሳወቂያ ሳይሰጥ የገንዘብ ጠያቂዎች መደቦች ስብሰባዎች ወደ ቀጣዩ የሥራ ቀን ሊተላለፉ ይችላሉ።

አንቀጽ ፯፻፹፬. መልሶ የማደራጀት ዕቅዱ በየገንዘብ ጠያቂዎች ጠቅላላ ጉባዔ ስለመጽደቁ

፩/ ማንኛውንም አነስተኛ እና መካከለኛ ኢንተር ፕራይዝ በተመለከተ የገንዘብ ጠያቂዎች መደቦች ያልተመደቡ ከሆነ መልሶ የማደራጀት ኃላፊው መልሶ የማደራጀት ዕቅዱ ላይ ድምፅ ለመስጠት የገንዘብ ጠያቂዎች ጠቅላላ ጉባዔ ሊጠራ ይችላል። የገንዘብ ጠያቂዎች ጠቅላላ ጉባዔውን ቢያንስ ሁለት ሦስተኛ የክፍያ ጥያቄዎች ያላቸው ገንዘብ ጠያቂዎች መልሶ

የማደራጀት ዕቅዱን ደግፈው ድምፅ ከሰጡ ዕቅዱ ተቀባይነት ያገኛል።

፪/ የገንዘብ ጠያቂዎች መደቦች ስብሰባዎችን በተመለከተ በአንቀጽ ፮፻፹፪ ውስጥ የተቀመጠው ደንብ አስፈላጊው ለውጥ ተደርጎበት ተፈጻሚ ይሆናል።

አንቀጽ ፮፻፹፭. መልሶ የማደራጀት ዕቅዱ በፍርድ ቤት ስለመጽደቁ

፩/ መልሶ የማደራጀት ኃላፊው ተቀባይነት ያገኘውን መልሶ የማደራጀት ዕቅድ የራሱን አስተያየቶች እና ምክረ ሀሳቦች ከያዘ ሪፖርት ጋር አንድ ላይ ለፍርድ ቤቱ ያቀርባል፤ ይህ ሪፖርት ጉዳዩ በፍርድ ቤቱ ከመሰማቱ ቢያንስ ሦስት ቀናት አስቀድሞ ለፍርድ ቤቱ ይቀርባል እንዲሁም የሥነ ሥርዓቱ አካል የሆኑ ወገኖች በሙሉ በቀላሉ እንዲያገኙት ይደረጋል።

፪/ ጉዳዩ በሚሰማበት ወቅት መልሶ የማደራጀት ኃላፊው፣ ባለዕዳው እና ገንዘብ ጠያቂዎች ይሰማሉ።

፫/ መልሶ የማደራጀት ዕቅዱን በሚያጸድቅበት ጊዜ ፍርድ ቤቱ የሚከተሉትን ነገሮች ያረጋግጣል፡-

ሀ) መልሶ የማደራጀት ዕቅዱ አስፈላጊ በሆነው አብላጫ ድምፅ መጽደቁን እና የባለዕዳውን መክሠር የመከላከል እና የንግድ ሥራውን አዋጭነት የማረጋገጥ ምክንያታዊ ተስፋ ያለው መሆኑን፤

ለ) መልሶ የማደራጀት ዕቅዱ “የገንዘብ ጠያቂዎች የተሻለ ጥቅም” የሚለውን መስፈርት የሚያሟላ መሆኑን፤

ሐ) ማንኛውም ገንዘብ ጠያቂ መልሶ በማደራጀት ዕቅዱ መሠረት የሚያገኘው ጥቅም በመክሠር ሥነ ሥርዓት ውስጥ ከሚያገኘው ያነሰ ያለመሆኑን፤

መ) የሦስተኛ ወገኖች ጥቅሞች በተለይም ደግሞ አዲስ የዋስትና መብቶችን ከማግኘት እና ከአዲስ የገንዘብ አቅርቦት ማዕቀፍ አንጻር በበቂ ሁኔታ መጠበቁን፤

ሠ) በአንቀጽ ፳፻፹፫ ንዑስ አንቀጽ (፫) መሠረት የተለያዩ መደቦች ተደምረው የሚገኘው ውጤት በሚወሰድበት ጊዜ ከእነሱ በታች ደረጃ ያለው ማንኛውም መደብ ማንኛውም ክፍያ የሚያገኝ ወይም ማንኛውም ጥቅም የሚኖረው እንደሆነ

በመቃወም ድምጻቸውን የሰጡ የሚመለከታቸው ገንዘብ ጠያቂዎች በተመሳሳይ ወይም በእኩል መልኩ ሙሉ ክፍያ ማግኘታቸውን፤

ረ) ተመሳሳይ ደረጃ ያላቸው የገንዘብ ጠያቂዎች መደቦች ተመሳሳይ ወይም እኩል በሆነ መልኩ የክፍያ ጥያቄያቸው እንደሚከፈላቸው፤

ሰ) መልሶ የማደራጀት ዕቅዱን ዓላማዎች ለማሳካት አስፈላጊ በሚሆንበት ጊዜ እና መልሶ የማደራጀት ዕቅዱ የማናቸውንም የሚመለከታቸው ወገኖች መብቶች እና ጥቅሞች አግባብ ባልሆነ መልኩ የማይጎዳ በሚሆንበት ጊዜ ፍርድ ቤቱ በራሱ ተነሳሽነት ከላይ (ሠ) እና ወይም (ረ) ውስጥ ከተመለከቱት መርሆች ውጭ የሆነ አካሄድ ሊከተል ይችላል፤

ሸ) መልሶ በማደራጀት ዕቅዱ መሠረት ማንኛውም የሚመለከታቸው ገንዘብ ጠያቂዎች መደብ ከሚጠይቀው ሙሉ ክፍያ በላይ ሊቀበል ወይም ይዞ ሊቆይ አይችልም፡፡

፬/ ዋስ የሆኑ የተፈጥሮ ሰዎች መልሶ የማደራጀት ዕቅዱን ድንጋጌዎች በማጣቀስ ጥቅማቸውን ማስጠበቅ ይችላሉ።

፭ / መልሶ የማደራጀት ዕቅዱን በማረጋገጥ ወይም ውድቅ በማድረግ የተሰጠው ፍርድ በሁሉም ሰው ላይ አስገዳጅ ይሆናል፤ እንዲሁም በኢትዮጵያ ውስጥ ሰፊ ስርጭት ባለው ጋዜጣ ላይ ይታተማል።

አንቀጽ ፯፻፹፮. ስለመልሶ የማደራጀት ዕቅድ መሻሻል

፩/ መልሶ የማደራጀት ዕቅዱ በፍርድ ቤቱ ከጸደቀ በኋላ ዕቅዱ ሊሻሻል የሚችለው ባለዕዳው ሲስማማ እና ገንዘብ ጠያቂዎች ሙሉ ድምጻቸውን ሲሰጡ ብቻ ነው።

፪/ እንዲህ ያለው ማሻሻያ በፍርድ ቤቱ መጽደቅ ሳያስፈልገው በባለጉዳዮቹ መካከል ሕጋዊ እና አስገዳጅ ይሆናል።

አንቀጽ ፯፻፹፯. መልሶ የማደራጀት ዕቅድ አፈጻጸም

፩/ ባለዕዳው በመልሶ ማደራጀት ዕቅዱ ውስጥ በተቀመጡት ሁኔታዎች መሠረት ዕቅዱን

ይፈጽማል፤ በዕቅዱ መሠረት ጊዜው ያልደረሰ እና መከፈል የሌለበት ማንኛውንም ገንዘብ አይከፍልም።

፪/ ገንዘብ ጠያቂዎች በዕቅዱ መሠረት ጊዜው ያልደረሰ እና መከፈል የሌለበት ማንኛውንም ገንዘብ መጠየቅም ሆነ መቀበል አይችሉም።

፫/ መልሶ የማደራጀት ኃላፊው መልሶ የማደራጀት ዕቅዱ በፍርድ ውስጥ በተቀመጠው ሥርዓት መሠረት መፈጸሙን ይቆጣጠራል።

፬/ መልሶ የማደራጀት ኃላፊው የገንዘብ ጠያቂዎችን ጥቅም የሚጎዳ ማንኛውም ጉዳይ ወይም ድርጊት በሚኖርበት ጊዜ ለፍርድ ቤቱ ወዲያውኑ ያሳውቃል።

፭ / መልሶ የማደራጀት ኃላፊው በአገልግሎት ዘመኑ ወቅት ያወጣቸውን እና መልሰው ሊከፈሉት የሚገቡትን ወጪዎች እና ክፍያዎች ፍርድ ቤቱ ይወስናል።

አንቀጽ ፮፻፹፰. መልሶ የማደራጀት ዕቅዱ ስለሚቋረጥበት ሁኔታ

ባለዕዳው መልሶ በማደራጀት ዕቅዱ ውስጥ የተቀመጡትን ደንቦች ተግባራዊ ሳያደርግ በሚቀርበት ጊዜ ማንኛውም ገንዘብ ጠያቂ፣ ተቆጣጣሪ ወይም ዐቃቤ ሕግ መልሶ

የማደራጀት ዕቅዱን ለማቋረጥ እና የመክሠር ሥነ ሥርዓት ለመክፈት ለፍርድ ቤቱ አቤቱታ ሊያቀርቡ ይችላሉ።

ምዕራፍ ስድስት

በንግድ ሥራ እንቅስቃሴ ላይ ያለን ድርጅት በመንቀሳቀስ ላይ

እንዳለ መሸጥ

አንቀጽ ፯፻፹፱. የንግድ ሥራ እንቅስቃሴውን ሦስተኛ ወገን እንዲረከበው ስለሚቀርብ ዕቅድ

፩/ በንግድ ሥራ እንቅስቃሴ ላይ ያለ ድርጅት በመንቀሳቀስ ላይ እንዳለ መሸጥ ለቅድመ ጥንቃቄ መልሶ በማዋቀር ሥነ ሥርዓት ማዕቀፍ ውስጥ መልሶ በማዋቀር ዘርፍ ባለሞያው ወይም መልሶ የማደራጀት ሥነ ሥርዓት ከተከፈተ በኋላ መልሶ በማደራጀት ኃላፊው ሊዘጋጅ ይችላል።

፪/ ባለዕዳው፣ ዳይሬክተሮቹ እና ባለአክሲዮኖቹ በንግድ ሥራ እንቅስቃሴ ሥራ ላይ ያለ ድርጅት በመንቀሳቀስ ላይ እንዳለ ለመግዛት የመጫረት መብት አላቸው፤ ሆኖም የተቆጣጣሪ ዳኛውን ፍቃድ ማግኘት አለባቸው።

፫/ መልሶ የማዋቀር ባለሞያው እና መልሶ የማደራጀት ኃላፊው ገንዘብ ጠያቂዎችን ተጠቃሚ በሚያደርግ መልኩ የንግድ ሥራውን ዋጋ ከፍ ማድረግ የሚለውን ዓላማ በመያዝ የሽያጩን ሂደት አግባብ ነው ብለው በሚያምኑት መልኩ ያደራጃሉ፤ እንደአስፈላጊነቱ የባለሞያዎችን፣ የአማካሪዎችን ወይም የኢንቨስትመንት ባንኮችን እገዛ ሊጠይቁ ይችላሉ።

፬/ መልሶ የማደራጀት ኃላፊው በንግድ ሥራ እንቅስቃሴ ላይ ያለ ድርጅት በመንቀሳቀስ ላይ እንዳለ ለመሸጥ ጨረታ ሊያዘጋጅ ወይም በምስጢር እንዲሸጥ ሊያመቻች የሚችለው መልሶ የማደራጀት ዕቅዱ ውድቅ እንደተደረገ ወይም ውድቅ የመደረግ ዕድሉ ሰፊ እንደሆነ ግልጽ ሲሆን ብቻ ነው።

፭ / የንግድ ሥራው በምስጢር የሚሸጥ ከሆነ የንግድ ሥራው በመንቀሳቀስ ላይ እንዳለ የሚሸጥበትን ዋጋ ከፍ ለማድረግ ሲባል የሚቀርቡት ዋጋዎች በምስጢር ሊያዙ ይችላሉ።

፮/ በንግድ ሥራ እንቅስቃሴ ላይ ያለ ድርጅት በመንቀሳቀስ ላይ እንዳለ እንዲሸጥ መልሶ

በማደራጀት ኃላፊው የተዘጋጀ ከሆነ ተፎካካሪ ጨረታዎችን ለማግኘት መልሶ የማደራጀት ኃላፊው መልሶ የማደራጀት ሥነ ሥርዓቱ ከተከፈተ በኋላ ከቀረቡት ውስጥ የተመረጠውን ዋጋ ለህዝብ ይፋ ያደርጋል፤ በፍርድ ቤቱ ከሚወሰነው አግባብነት ካለው ጊዜ በኋላ መልሶ የማደራጀት ኃላፊው የቀረቡትን ዋጋዎች ድምፅ እንዲሰጥባቸው ለገንዘብ ጠያቂዎች ጠቅላላ ጉባዔ ማቅረብ ይኖርበታል።

አንቀጽ ፯፻፯. የጨረታ ሥርዓት

፩/ መልሶ የማደራጀት ኃላፊው ከባለዕዳው ጋር በመተባበር ፍላጎት ላላቸው ማናቸውም ተጫራቾች ተደራሽ የሆነ የመረጃ ክፍል ያደራጃል።

፪/ ፍላጎት ያላቸው ማናቸውም ተጫራቾች የመረጃ ክፍሉን ከመጠቀማቸው በፊት የሚስጥር ጥበቃ ስምምነት መፈረም ይኖርባቸዋል።

፫/ ፍላጎት ያለው ማንኛውም ተጫራች የሚከተሉትን ጨምሮ ጨረታውን አግባብ ካላቸው ሰነዶች ጋር ያቀርባል፡-

- ሀ) የተጫራቾቹን የፋይናንስ አቋም፤

- ለ) የንግድ ሥራ እንቅስቃሴውን ለመረከብ የሚከፈለውን ገንዘብ ምንጭ፤
- ሐ) የንግድ ሥራ ዕቅዱን፤
- መ) ለመግዛት የታሰቡትን ንብረቶች ዝርዝር፤
- ሠ) የመግዣ ዋጋውን፤
- ረ) አስገዳጅ የሆኑ የአሠሪና ሠራተኛ ጉዳይ ሕጎች እንደተጠበቁ ሆነው ተጫራቹ ለመረከብ ፈቃደኛ የሆናቸውን ሰራተኞች ምድቦች እና ብዛት፤ እና
- ሰ) በንግድ ሥራ እንቅስቃሴ ላይ ያለ ድርጅት በመንቀሳቀስ ላይ እንዳለ እንዲቀጥል ለተጫራቹ እንዲተላለፍ አስፈላጊ የሆኑትን ውሎች፡፡

አንቀጽ ፮፻፺፩. ውሎች መተላለፍ የሚችሉ ስለመሆናቸው

በግል የሚፈጸሙ ውሎችን ጨምሮ የውሎችን መተላለፍ የሚገድቡ ማናቸውም የውል ድንጋጌዎች የንግድ ሥራውን ለማስቀጠል አስፈላጊ እስከሆኑ ድረስ ተፈጻሚ አይሆኑም፡፡

አንቀጽ ፮፻፺፪. ዋስትና ያላቸው ገንዘብ ጠያቂዎች ስምምነት

፩/ ለዕዳ ማስያዣነት የዋሉ ንብረቶች በመንቀሳቀስ ላይ እንዳለ የንግድ ሥራ የሚሸጠው የንግድ ሥራ

እንቅስቃሴ ውስጥ የተካተቱ ከሆነ የማይንቀሳቀስ ንብረት ማስያዣ ተቀባዮቹ፣ የተንቀሳቃሽ ንብረት ማስያዣ ተቀባዮቹ እና ሌሎች የንብረት ዋስትና ተጠቃሚዎች ስምምነት መገኘት አለበት።

፪/ ለዕዳ ማስያዣነት የዋለው ተንቀሳቃሽ ወይም የማይንቀሳቀስ ንብረት ዋጋ ዋስትና ከተሰጠው የክፍያ ጥያቄ በላይ ከሆነ መልሶ የማደራጀት ኃላፊው የክፍያ ጥያቄውን በመክፈል ወይም ንብረቱን ተመሳሳይ ዋጋ ባለው ሌላ ንብረት በመተካት የዋስትና ግዴታውን ሊያነሳ ይችላል።

፫/ ተጠቃሚ የሆነው ገንዘብ ጠያቂ ለዕዳ ማስያዣነት የዋለውን ንብረት ለመልቀቅ ፈቃደኛ ካልሆነ መልሶ የማደራጀት ኃላፊው ለፍርድ ቤቱ አቤቱታ ሊያቀርብ ይችላል፤ ፍርድ ቤቱ ዋስትና ላለው የክፍያ ጥያቄ ክፍያ እንዲቀበል ወይም ንብረቱ ተመሳሳይ ዋጋ ባለው ሌላ ንብረት እንዲተካ ትዕዛዝ ሊሰጥ ይችላል።

፬/ በምትክ የቀረበው ንብረት አስቀድሞ በነበረው ለዕዳ ማስያዣነት የዋለ ንብረት ዋስትና የተሰጠውን የክፍያ ጥያቄ ሙሉ በሙሉ ለመሸፈን የማይበቃ

ከሆነ መልሶ የማደራጀት ኃላፊው ልዩነቱን ዋስትና ላለው ገንዘብ ጠያቂ እንዲከፍል ፍርድ ቤቱ ትዕዛዝ ሊሰጥ ይችላል።

አንቀጽ ፮፻፹. የንግድ ሥራ እንቅስቃሴውን ለመረከብ የቀረበው ዕቅድ በገንዘብ ጠያቂዎች ጠቅላላ ጉባዔ መጽደቅ

፩/ መልሶ የማደራጀት ዕቅዱ በገንዘብ ጠያቂዎች ስብሰባው ወይም በፍርድ ቤቱ ውድቅ ከተደረገ መልሶ የማደራጀት ኃላፊው የንግድ ሥራ እንቅስቃሴው በመንቀሳቀስ ላይ እንዳለ የንግድ ሥራ ለመሸጥ የቀረቡትን ጨረታዎች በገንዘብ ጠያቂዎች ድምፅ እንዲሰጥባቸው ያቀርባል።

፪/ ገንዘብ ጠያቂዎች ከሚጠይቁት ክፍያ ውስጥ ቢያንስ ሁለት ሦስተኛው ያላቸው በገንዘብ ጠያቂዎች መካከል በጽሁፍ በሚደረግ ስምምነት አማካኝነት ጨምሮ ከደገፉት ጨረታው ተቀባይነት ያገኛል፤ ማሳወቂያ ተሰጥቷቸው በአካል እንዲሁም በወኪላቸው አማካኝነት ያልተገኙ ገንዘብ ጠያቂዎች ድምፅ ለመስጠት ዓላማ ከግምት ውስጥ አይካተቱም።

አንቀጽ ፯፻፺፬. በንግድ ሥራ እንቅስቃሴ ላይ ያለ ድርጅት በመንቀሳቀስ ላይ እንዳለ እንዲሸጥ በፍርድ ቤት ስለ መጽደቁ

፩/ በንግድ ሥራ እንቅስቃሴ ላይ ያለ ድርጅት በመንቀሳቀስ ላይ እንዳለ የሚሸጥ የሆነ እንደሆነ ፍርድ ቤቱ በሚያስፈልገው ከብላጫ ድምፅ በገንዘብ ጠያቂዎች የጸደቀ መልሶ የማደራጀት ዕቅድ ያለመኖሩን እና የአሸናፊው ተጫራች የንግድ ሥራ ዕቅድ የንግድ ሥራውን አዋጭነት የማረጋገጥ ተስፋ ያለው መሆኑን ያጣራል።

፪/ ፍርድ ቤቱ በንግድ ሥራ እንቅስቃሴ ላይ ያለ ድርጅት የንግድ ሥራውን እንዲቀጥል አስፈላጊ የሆኑት በቀረቡት የግዢ ጥያቄዎች ውስጥ የተዘረዘሩ ውሎች እንዲተላለፉ ትዕዛዝ ይሰጣል፤ እንዲሁም በሕገ መሠረት ስም እስከሚተላለፍ ድረስ አሸናፊው ተጫራች ሥራ አመራሩን እንዲረከብ ለማስቻል የንግድ ሥራው አሸናፊ ለሆነው ተጫራች የሚተላለፍበትን ቀን ይወስናል።

፫/ ፍርድ ቤቱ አሸናፊው ተጫራች የገዛቸውን ንብረቶች በነጻነት እንዳይተላለፉ ገደብ ሊያስቀምጥ የሚችለው ቢበዛ ለሁለት ዓመታት ነው።

፬/ የተላለፉት ንብረቶች የሚሸጡት ከማንኛውም ተጨባጭ፣ ቅድመ ሁኔታ ያለውም ሆነ ሌላ ዓይነት ዕዳ፣ ዕገዳ፣ ክፍያ እና ኃላፊነት እንዲሁም በተለይም ደግሞ ከአካባቢ ክፍያዎች እና ኃላፊነቶች ነጻ ሆነው ነው።

አንቀጽ ፯፻፺፭. በንግድ ሥራ እንቅስቃሴ ላይ ያለ ድርጅት በመንቀሳቀስ ላይ እንዳለ የንግድ ሥራ የመሸጥ አፈጻጸም

፩/ በፍርድ ቤቱ መጽደቁን ተከትሎ መልሶ የማደራጀት ኃላፊው የባለቤትነት ማስተላለፊያ ውልን ጨምሮ አስፈላጊ የሆኑ ውሎች በሙሉ እንዲፈጸሙ ያመቻቻል፤ እንዲሁም በንግድ ሥራ እንቅስቃሴ ላይ ያለ ድርጅት በመንቀሳቀስ ላይ እንዳለ መተላለፉን ተግባራዊ ለማድረግ አስፈላጊ የሆኑ ቅድመ ሁኔታዎችን በሙሉ ያሟላል።

፪/ በንግድ ሥራ እንቅስቃሴ ላይ ያለ ድርጅት በመንቀሳቀስ ላይ እንዳለ በሽያጭ ከመተላለፉ በፊት የሽያጩ አካል ያልሆኑ ንብረቶች ይሸጣሉ፤ እንዲሁም ያልተዘዋወሩ ሰራተኞች ይሰናበታሉ፤ ከሽያጩ የሚገኘው ገንዘብ በዚህ ሕግ አንቀጽ ፯፻፹፯

ውስጥ በተቀመጡት የቅደም ተከተል ደንቦች መሠረት ለገንዘብ ጠያቂዎች ይከፋፈላል።

ምዕራፍ ሰባት

መልሶ የማደራጀት ሥነ ሥርዓቶች መቀየር እና ይግባኝ

አንቀጽ ፳፻፺፮. የመልሶ የማደራጀት ሥነ ሥርዓትን ወደ የመከሠር ሥነ ሥርዓት ስለመቀየር

በንግድ ሥራ እንቅስቃሴ ላይ ያለ ድርጅት በመንቀሳቀስ ላይ እንዳለ እንዲሸጥ ከጸደቀ በኋላ ወይም መልሶ የማደራጀት ዕቅዱ ውድቅ የተደረገ ከሆነ ፍርድ ቤቱ መልሶ የማደራጀት ሥነ ሥርዓቱን ወደ የመከሠር ሥነ ሥርዓት ይቀይረዋል።

አንቀጽ ፳፻፺፯. ይግባኝ

፩/ ተቃውሞ ያለው ገንዘብ ጠያቂ መልሶ የማደራጀት ዕቅዱን በሚያጸድቀው ፍርድ ወይም በንግድ ሥራ እንቅስቃሴ ላይ ያለ ድርጅት በመንቀሳቀስ ላይ እንዳለ እንዲሸጥ በተሰጠው ፍርድ ላይ ይግባኝ ሊያቀርብ ይችላል።

፪/ ባለዕዳው መልሶ የማደራጀት ዕቅዱን ውድቅ በሚያደርገው ፍርድ ወይም የንግድ ሥራ

እንቅስቃሴው በመንቀሳቀስ ላይ እንዳለ የንግድ ሥራ መሸጡን ውድቅ በሚያደርገው ፍርድ ላይ ይግባኝ ሊያቀርብ ይችላል።

፫/ የተላለፉ ውሎች ተዋዋይ ወገኖች የንግድ ሥራ እንቅስቃሴው በመንቀሳቀስ ላይ እንዳለ የንግድ ሥራ እንዲሸጥ በተሰጠው ፍርድ ላይ ይግባኝ ሊያቀርቡ ይችላሉ፤ ነገር ግን ይግባኝ ማቅረብ የሚችሉት ውሎቹ መተላለፋቸውን በተመለከተ ብቻ ነው።

፬/ ለባለዕዳው፣ መልሶ ለማደራጀት ኃላፊው እና የሥነ ሥርዓቱ አካል ለሆኑ ወገኖች በሙሉ ስለ ይግባኙ ማሳወቂያ ይሰጣቸዋል።

፭/ መልሶ የማደራጀት ዕቅዱን በሚያጸድቅ ውሳኔ ላይ ይግባኝ መቅረቡ የዕቅዱን አፈጻጸም መታገድ አያስከትልም።

፮/ መልሶ የማደራጀት ዕቅዱን በመቃወም የቀረበ ይግባኝ አዎንታዊ ውጤት ያገኘ እንደሆነ ፍርድ ቤቱ፡-

ሀ) እንደ ሁኔታው ግልጽ የሆነ የሥርዓት ጥሰት ወይም “የገንዘብ ጠያቂዎች የተሻለ ጥቅም”

የሚለው መስፈርት ላይ የተፈጸመ ጥሰት በሚኖርበት ጊዜ መልሶ የማደራጀት ዕቅዱን ሊተው፤ ወይም

ለ) ዕቅዱን ሊያጸድቅ እና ጉዳት ለደረሰበት ወገን ካሳ ሊሰጥ፤ ይችላል።

፯/ ማንኛውም ፍላጎት ያለው ወገን መልሶ የማደራጀት ዕቅዱ እንዲቋረጥ በተሰጠው ውሳኔ ላይ ይግባኝ ሊያቀርብ ይችላል።

፰/ በዚህ አንቀጽ መሠረት የሚቀርቡ ይግባኞች መልሶ የማደራጀት ዕቅዱን የሚያጸድቀው ወይም ውድቅ የሚያደርገው ፍርድ በተሰጠ በሃያ ቀናት ውስጥ መቅረብ አለባቸው።

አንቀጽ ፮፻፺፰. የተሸነፉ ተጫራቾች ተቃውሞ

የተሸነፉ ተጫራቾች የንግድ ሥራ እንቅስቃሴው በመንቀሳቀስ ላይ እንዳለ የንግድ ሥራ እንዲሸጥ በተሰጠው ፍርድ ላይ ተቃውሞ ማቅረብ አይችሉም።

ምዕራፍ ስምንት

የዳይሬክተሮች እና ሥራ አስኪያጆች ግዴታዎች

አንቀጽ ፯፻፺፱. የሥራ አስኪያጆች እና ዳይሬክተሮች ግዴታዎች

ኪሣራ ሊከሰት የሚችልበት ሁኔታ በሚኖርበት ጊዜ ሥራ አስኪያጆች እና ዳይሬክተሮች በቀንኝነት፡-

፩ /የገንዘብ ጠያቂዎችን ጥቅሞች ለማስጠበቅ፤ እና

፪ / ኪሣራን ለመከላከል አስፈላጊ የሆኑ እርምጃዎችን በሙሉ ለመውሰድ፤ በእምነት ኃላፊነት ተጥሎባቸዋል።

ምዕራፍ ዘጠኝ

ቀላል መልሶ የማደራጀት ሥነ ሥርዓት

አንቀጽ ፯፻. ቀላል መልሶ የማደራጀት ሥነ ሥርዓት ስለመክፈት

፩/ ፍርድ ቤቱ፡-

ሀ) ለጥንቃቄ ዕዳን መልሶ የማዋቀር ሥነ ሥርዓት በሂደት ላይ ከሆነ፤

ለ) መልሶ የማደራጀት ዕቅዱ ከፍተኛ ቁጥር ባላቸው ገንዘብ ጠያቂዎቹ የሚደገፍ መሆኑን እና በገንዘብ ጠያቂዎች መደቦች ስብሰባዎች ወይም በየገንዘብ ጠያቂዎች ጠቅላላ ጉባዔ ላይ ድምፅ በሚሰጡ ገንዘብ ጠያቂዎች በአስፈላጊው አብላጫ ድምፅ የመጽደቅ ሰፊ ዕድል እንዳለው ባለዕዳው ካሳየ፤ ቀላል መልሶ የማደራጀት ሥነ ሥርዓት ይከፍታል።

፪/ በዚህ ሕግ አንቀጽ ፯፻፴፯ ውስጥ ከተቀመጡት ሰነዶች በተጨማሪ ባለዕዳው የሚከተሉትን ሰነዶች ያቀርባል፡-

- ሀ) ለጥንቃቄ ዕዳን መልሶ የማዋቀር ሥነ ሥርዓት እንዲከፈት የተሰጠውን ፍርድ ቅጂ፤
- ለ) ዋና ገንዘብ ጠያቂዎቹ የተስማሙበትን ረቂቅ መልሶ የማደራጀት ዕቅድ፤
- ሐ) የንግድ ሥራው መልሶ በማደራጀት ዕቅዱ መሠረት አዋጭ እንደሚሆን የሚያሳዩ አስፈላጊ የሆኑ ሰነዶችን በሙሉ።

አንቀጽ ፯፻፩. የቆይታ ጊዜ

ፍርድ ቤቱ ቀላል መልሶ የማደራጀት ሥነ ሥርዓት እንዲከፈት በሚሰጠው ፍርድ የሥነ ሥርዓቱን የቆይታ ጊዜ ይወስናል።

አንቀጽ ፯፻፪. መልሶ የማደራጀት ኃላፊውን ስለመሾም

፩/ ፍርድ ቤቱ ዕዳን መልሶ የማዋቀር ዘርፍ ባለሞያውን መልሶ የማደራጀት ኃላፊ አድርጎ ይሾማል።

፪/ መልሶ የማደራጀት ኃላፊው አግባብነት ካለው የገንዘብ ጠያቂዎች መደቦችን በጥንቃቄ ይመድባል እንዲሁም መልሶ የማደራጀት ዕቅዱን ድምፅ እንዲጥበት ለገንዘብ ጠያቂዎች መደቦች ስብሰባዎች ወይም ለየገንዘብ ጠያቂዎች ጠቅላላ ጉባዔ ያቀርባል።

አንቀጽ ፯፻፫. አግባብነት ያላቸው ድንጋጌዎች

በዚህ ምዕራፍ ውስጥ በተለየ ሁኔታ ካልተደነገገ በስተቀር የምዕራፍ ሦስት (የባለዕዳው ሀብት) ድንጋጌዎችን ሳይጨምር የርዕስ ሦስት ድንጋጌዎች በቀላል መልሶ የማደራጀት ሥነ ሥርዓት ላይ ተፈጻሚ ይደረጋሉ።

አንቀጽ ፯፻፬. ስለቀላል መልሶ የማደራጀት ሥነ ሥርዓት መቋረጥ

- ፩/ መልሶ የማደራጀት ዕቅዱ በገንዘብ ጠያቂዎች መደቦች ወይም በየገንዘብ ጠያቂዎች ጠቅላላ ጉባዔዎች በሚያስፈልገው አብላጫ ድምፅ በገንዘብ ጠያቂዎች ካልጸደቀ ቀላል መልሶ የማደራጀት ሥነ ሥርዓቱን ያቋርጣል።
- ፪/ ሥነ ሥርዓቱን ለማቋረጥ ልክ ውሳኔ ሲሰጥ ቀላል መልሶ የማደራጀት ሥነ ሥርዓቱ ወዲያውኑ ወደ መልሶ የማደራጀት ዕቅድ ይቀየራል።
- ፫/ ንዑስ አንቀጽ (፪) ቢኖርም የንግድ ሥራ እንቅስቃሴው በመንቀሳቀስ ላይ እንዳለ የንግድ ሥራ የመሸጥ ዕድሉ ጠባብ በሚሆንበት ጊዜ ፍርድ ቤቱ በራሱ ሥልጣን ባለዕዳው እና መልሶ የማደራጀት ኃላፊው የሚሉትን ከሰማ በኋላ ቀላል መልሶ የማደራጀት ሥነ ሥርዓቱን ወደ መክሠር ሥነ ሥርዓት ሊቀይር ይችላል።

ርዕስ አራት

የመክሠር ሥነ ሥርዓት

ምዕራፍ አንድ

የመክሠር ሥነ ሥርዓት ለመክፈት የሚሰጥ ፍርድ

አንቀጽ ፯፻፭. የመክሠር ሥነ ሥርዓት ስለመክፈት

፩/ ክፍያዎችን ያቋረጠ ባለዕዳ አቤቱታ ሲያቀርብ የመክሰር ሥነ ሥርዓት ይከፈታል።

፪/ ባለዕዳው በዚህ መጽሐፍ ርዕስ ሦስት መሠረት መልሶ የማደራጀት ሥነ ሥርዓት ለመክፈት አስቀድሞ አቤቱታ ያቀረበ ካልሆነ በስተቀር ክፍያዎችን ያቋረጠው ባለዕዳ በጣም ቢዘገይ በአርባ አምስት ቀናት ውስጥ የመክሰር ሥነ ሥርዓት ለመክፈት ለፍርድ ቤት አቤቱታ ማቅረብ አለበት።

፫ / በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፪) ውስጥ ባለዕዳው ያለበት ግዴታ በህብረት የሽርክና ማህበር ውስጥ በእያንዳንዱ ማህበርተኛ ላይ እንዲሁም ሁለት ዓይነት ኃላፊነት ባለበት የሽርክና ማህበር ውስጥ ኃላፊነታቸው ባልተወሰነ ማህበርተኞች ላይ ተፈጻሚ ይሆናል።

፬/ የመክሰር ሥነ ሥርዓት፡-

- ሀ) ከባለዕዳው ጋር በአንድነትና በተናጠል ኃላፊ የሆኑ ሰዎች፤

- ለ) በባለዕዳው ላይ ጊዜው የደረሰ እና መከፈል ያለበት የክፍያ ጥያቄ ያላቸው አንድ ወይም ከዚያ በላይ ገንዘብ ጠያቂዎች፤
- ሐ) ከመክሠር ሥነ ሥርዓት ውጭ የባለዕዳውን ንብረት እንዲያጣራ የተሾመ ንብረት አጣሪ፤
- መ) ባለዕዳው የንግድ ሥራ ማቋረጡ ባለዕዳውን ከሚመለከት የወንጀል ሥነ ሥርዓት ግልጽ በሚሆንበት ጊዜ ማንኛውም ዐቃቤ ሕግ፤ አቤቱታ በሚያቀርቡበት ጊዜም እንዲሁ ሊከፈት ይችላል።

፩ / በባለዕዳው ላይ በመካሄድ ላይ ባለ ሥነ ሥርዓት የተነሳ ባለዕዳው ክፍያዎችን ያቋረጠ መሆኑ ግልጽ በሚሆንበት ጊዜ ፍርድ ቤቱ በራሱ ተነሳሽነትም እንዲሁ የመክሰር ሥነ ሥርዓት ሊያስጀምር ይችላል፤ ባለዕዳው ክፍያዎችን ያቋረጠ መሆኑን ያረጋገጠው ፍርድ ቤት ጉዳዩን በዚህ መጽሐፍ መሠረት የመክሠር ፍርድ ለመስጠት ሥልጣን ወዳለው ፍርድ ቤት ይልካል።

፮/ ባለዕዳው ከአቤቱታው በተጨማሪ በዚህ ሕግ አንቀጽ ፳፻፴፯ ንዑስ አንቀጽ (፩) ውስጥ የተዘረዘሩትን ሰነዶች ማቅረብ አለበት።

፯/ ከአቤቱታቸው በተጨማሪ ገንዘብ ጠያቂዎች በዚህ ሕግ አንቀጽ ፳፻፴፯ ንዑስ አንቀጽ (፬) ውስጥ የተዘረዘሩትን ሰነዶች ማቅረብ አለባቸው፤ እንዲሁም የከሰረው ሰው ንብረት ጠባቂ ተደርጎ የሚሾመውን ሰው በተመለከተ ሀሳብ ሊያቀርቡ ይችላሉ።

አንቀጽ ፳፻፮. ስለመክሰር የሚሰጥ ፍርድ

፩/ ለመጀመሪያ ጊዜ ጉዳዩ በሚሰማበት ጊዜ ወይም አግባብ በሚሆንበት ጊዜ በዚህ ሕግ አንቀጽ ፳፻፺፩ ንዑስ አንቀጽ (፪) መሠረት የመርማሪው ሪፖርት ሲደርሰው ፍርድ ቤቱ፡-

- ሀ) ባለዕዳው የከሰረ መሆኑን ያውጃል፤
- ለ) በዚህ ሕግ አንቀጽ ፳፻፳ መሠረት ተቆጣጣሪ ዳኛውን ይሾማል፤
- ሐ) ከዚህ ሕግ አንቀጽ ፳፻፲ አስከ አንቀጽ ፳፻፲፮ በተደነገገው መሠረት የመክሰር ሥነ

ሥርዓቱን ለማከናወን የከሰረውን ሰው ንብረት ጠባቂ ይሾማል፤

መ) በዚህ ሕግ አንቀጽ ፭፻፺፩ መሠረት ክፍያዎች የተቋረጡበት ቀን መልሶ በማደራጀት ሥነ ሥርዓት ውስጥ ያልተወሰነ ከሆነ ክፍያዎች የተቋረጡበትን ቀን ይወስናል።

፪/ በአንድነትና በተናጠል ተጠያቂ የሆኑ ማህበርተኞች ባሉት የንግድ ሥራ ማህበር ላይ የመክሠር ፍርድ በሚሰጥበት ጊዜ ማህበርተኞቹ የከሰሩ ይሆናሉ፤ የድርጅቱ እና የማህበርተኞቹ ንብረቶች ለየብቻ ይስተናገዳሉ እንዲሁም የመክሠር ሥነ ሥርዓቶቹ ለየብቻ ይከናወናሉ።

አንቀጽ ፯፻፯. ለገንዘብ ጠያቂዎች የሚሰጥ ማሳወቂያ

፩/ የመክሠር አቤቱታ በገንዘብ ጠያቂዎች፣ በአንድነትና በተናጠል ኃላፊ በሆኑ ማህበርተኞች ወይም በዐቃቤ ሕግ የቀረበ ከሆነ ፍርድ ቤቱ አቤቱታው መቅረቡን በሰባት ቀናት ውስጥ ለባለዕዳው ያሳውቃል።

፪/ ባለዕዳው አቤቱታው በቀረበ በሃያ ቀናት ውስጥ የመክሠር አቤቱታውን የሚቀበል ወይም የሚቃወም መሆኑን በመግለጽ መልስ ያቀርባል።

ባለዕዳው በዚህ ሕግ አንቀጽ ፳፻፴፯ ንዑስ አንቀጽ (፩) ውስጥ የተዘረዘሩትን ሰነዶች እንዲሁም ክፍያዎችን ያቋረጠ እንደሆነ ወይም እንዳልሆነ የሚጠቁሙ ሌሎች ደጋፊ ሰነዶችን ያቀርባል።

፫ / ባለዕዳው ክፍያዎች መቋረጣቸውን የሚያምን ከሆነ ባለዕዳው የንግድ ሥራው በዚህ መጽሐፍ ርዕስ ሦስት መሠረት መልሶ የማደራጀት ሥነ ሥርዓት ብቁ እንደሆነ ወይም የመክሠር ሥነ ሥርዓትን በሚመለከተው በዚህ ርዕስ መሠረት ወደ መክሠር ሥነ ሥርዓት መሄድ እንዳለበት መግለጽ አለበት።

፬/ ባለዕዳው መልሶ የማደራጀት ሥነ ሥርዓት ለመክፈት ብቁ እንደሆነ ፍርድ ቤቱ ከደረሰበት እና መልሶ የማደራጀት ዕቅዱ ተዘጋጅቶ ሲቀርብ በዚህ መጽሐፍ ርዕስ ሦስት መሠረት አስፈላጊውን ድምፅ እንደሚያገኝ የሚጠበቅ ከሆነ በመክሠር ሥነ ሥርዓት ፋንታ መልሶ የማደራጀት ሥነ ሥርዓት እንዲከፈት ትዕዛዝ ሊሰጥ ይችላል።

አንቀጽ ፳፻፰. የንግድ ሥራው ከተቋረጠ በኋላ ስለመክሠር

፩/ ምዝገባው ከንግድ መዝገብ የተሰረዘ ባለዕዳ ከንግድ መዝገቡ ከተሰረዘበት ጊዜ አንስቶ ባለው አንድ ዓመት ውስጥ ክፍያዎችን አቋርጦ የነበረ ከሆነ መክሰሩ ሊነገር ይችላል።

፪/ ነጋዴው የንግድ መዝገብ ውስጥ ተመዝግቦ ያልነበረ ከሆነ ክፍያዎች ከተቋረጡ በኋላ በማንኛውም ጊዜ መክሰሩ ሊነገር ይችላል።

አንቀጽ ፯፻፱. ከሞት በኋላ የመክሰር ሥነ ሥርዓት ስለመክፈት

፩/ ክፍያ አቋርጦ የነበረ አንድ ነጋዴ የሞተ እንደሆነ በሞተ በአንድ ዓመት ውስጥ መክሰሩ ሊነገር ይችላል።

፪/ እንዲህ ባለው ነጋዴ ላይ፡-

- ሀ) በአንድ ገንዘብ ጠያቂ፤
- ለ) በዐቃቤ ሕግ፤ ወይም
- ሐ) ፍርድ ቤቱ በራሱ ሥልጣን፤

የመክሰር ሥነ ሥርዓት ሊከፍት ይችላል።

፫/ ማንኛውም ወራሽ በውርስ የተላለፈለት ሀብት ከግል ሀብቱ ጋር እንዳይደባለቅ ለማድረግ የሞተው

ሰው መክሠር እንዲነገር አቤቱታ ሊያቀርብ ይችላል።

፩/ ነጋዴው ከሞተ በኋላ የመክሠር ሥነ ሥርዓት ለመክፈት የሚሰጠው ፍርድ በፍትሐብሔር ሕግ ድንጋጌዎች መሠረት ገንዘብ ጠያቂዎች አግኝተው የነበረውን የንብረት መለየት ጥቅም ውጤት ወዲያውኑ ያስቀረዋል።

አንቀጽ ፯፻፲. የፍርድ ማስታወቂያ

፩/ በዚህ ርዕስ ውስጥ በተለየ ሁኔታ ካልተደነገገ በስተቀር የዚህ ሕግ አንቀጽ ፯፻፵፰ ድንጋጌዎች የመክሠር ፍርድን ማስታወቅን በተመለከተ በተመሳሳይነት ተፈጻሚ ይሆናሉ።

፪/ የተፈጥሮ ሰው የሆነው ባለዕዳ የሞተ እንደሆነ የፍርዱ ቅጂ ወራሽ ካለ ለባለዕዳው ወራሽ ፍርዱ እንደተሰጠ ወዲያውኑ ይላካል።

አንቀጽ ፯፻፲፩. የመክሠር ሥነ ሥርዓት በሚከፍተው ወይም መክፈቱን ወድቅ በሚያደርገው ፍርድ ላይ ስለሚቀርብ ይግባኝ

፩/ ባለዕዳው እና ዐቃቤ ሕግ የመክሠር ሥነ ሥርዓት እንዲከፈት ፍርድ ቤተሰጠ በአስር ቀናት ውስጥ በፍርዱ ላይ ይግባኝ ሊያቀርቡ ይችላሉ።

፪/ ማንኛውም ገንዘብ ጠያቂ እና ዐቃቤ ሕግ የመክሠር ሥነ ሥርዓት መክፈትን ውድቅ ለማድረግ በተሰጠው ውሳኔ ላይ ይግባኝ ሊያቀርቡ ይችላሉ።

፫/ ይግባኙ በተፋጠነ ሥነ ሥርዓት ተስምቶ በሁለት ወራት ውስጥ ውሳኔ መሰጠት አለበት፤ ውሳኔው ወዲያውኑ ተፈጻሚ ይሆናል።

አንቀጽ ፯፻፲፪. የመክሠር ሥነ ሥርዓት እንዲከፈት የተሰጠውን ፍርድ ስለመቃወም

፩/ የመክሠር ሥነ ሥርዓት እንዲከፈት በተሰጠው ፍርድ ላይ መቃወሚያ ሊቀርብ የሚችለው ፍርዱ በተሰጠ በአስር ቀናት ውስጥ ነው፤ በሚለጠፉ ወይም ማስታወቂያዎችን ለመቀበል በተፈቀደላቸው ጋዜጣዎች ለሚወጡ ፍርዶች ግን ይህ ጊዜ መቆጠር የሚጀምረው ማስታወቂያው ከወጣበት ቀን ጀምሮ ይሆናል።

፪/ የመክሰር ፍርድ እንዲፈረድ የጠየቀው ሰው በተፈረደው የመክሰር ፍርድ ላይ መቃወሚያ ማቅረብ አይችልም።

፫/ ባለዕዳው በፍርዱ ላይ የሚያቀርበው መቃወሚያ የፍርዱን አፈጻጸም የማገድ ውጤት አይኖረውም።

አንቀጽ ፯፻፲፫. መቃወሚያ ወይም ይግባኝ ሊቀርብበት ስለማይችል ፍርድ

፩/ የሚከተሉት መቃወሚያ ወይም ይግባኝ ሊቀርብባቸው የማይችሉ ፍርዶች ናቸው፡-

- ሀ) የመክሰር ሥራ ተቆጣጣሪ ዳኛውን ወይም የመክሰር ንብረት ጠባቂውን ለመሾም ወይም ለመሻር የተሰጠ ፍርድ፤
- ለ) ነጻ ለመውጣት በሚቀርቡ ጥያቄዎች እና ለባለዕዳው እና ለቤተሰቡ እርዳታ ለማግኘት በሚቀርቡ ጥያቄዎች ላይ ለመወሰን የተሰጠ ፍርድ፤
- ሐ) የባለዕዳው ሀብት ንብረት አካል የሆኑ ዕቃዎች ወይም ሸቀጦች እንዲሸጡ የሚፈቅድ ፍርድ፤
- መ) የባለዕዳው ንብረት ጠባቂ በተሰጠው ሥልጣን መሠረት በሰጠው ትዕዛዝ ላይ በቀረበ አቤቱታ ላይ የተሰጠ ፍርድ፤

ሠ) የንግድ ሥራው እንዲቀጥል የሚፈቅድ ፍርድ።

፪/ የመክሰር ንብረት ጠባቂዎች በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) (መ) በተመለከተው ጉዳይ ዳኝነት ውስጥ አይቀርብም።

አንቀጽ ፯፻፲፩. መክሰርን ለማስታወቅ የተሰጠውን ፍርድ ስለማንሳት

፩/ መክሰርን የማሳወቅ ፍርድ በተሰጠበት ቀን እና በመቃወሚያ ወይም በይግባኝ ላይ ውሳኔ በተሰጠበት ቀን መካከል የከሰረው ሰው ለገንዘብ ጠያቂዎች ክፍያ በመፈጸም ከመክፈል ማቋረጥ ሁኔታ ውስጥ የወጣ እንደሆነ ወይም ፍርድ ቤቱ በመክሰር ሥነ ሥርዓት ፋንታ መልሶ የማደራጀት ሥነ ሥርዓት የከፈተ እንደሆነ መክሰሩን ለማሳወቅ የተሰጠው ፍርድ መነሣት አለበት።

፪ / በማናቸውም ሁኔታ የመክሰሩን ሥነ ሥርዓት የሚያስፈጽሙት ሰዎች የፈጸሟቸው ሕጋዊ የሆኑ ሥራዎች ያስገኛቸው ውጤቶች እንደጸኑ ይቆያሉ።

ምዕራፍ ሁለት

የመክሠርን ሥራ የሚያስፈጽሙ ሰዎች እና አካላት

ክፍል አንድ

ስለፍርድ ቤት

አንቀጽ ፯፻፲፮. ስለፍርድ ቤት ሥልጣን

የዚህ ሕግ አንቀጽ ፯፻፬ በዚህ ርዕስ መሠረት የመክሠር ሥነ ሥርዓት በሚከፍተው ፍርድ ቤት ላይ ተፈጻሚ ይሆናል።

ክፍል ሁለት

ስለ ተቆጣጣሪ ዳኛው

አንቀጽ ፯፻፲፯. ስለተቆጣጣሪ ዳኛው ሹመት እና ሥልጣን

የመክሠር ሥነ ሥርዓት ተቆጣጣሪ ዳኛ ለመልሶ ማደራጀት ሥነ ሥርዓት ያልተሾመ ከሆነ በዚህ ሕግ አንቀጽ ፯፻፭ መሠረት ይሾማል። ተቆጣጣሪ ዳኛው በዚህ ሕግ አንቀጽ ፯፻፮ ውስጥ የተመለከተው ሥልጣን ይኖረዋል።

አንቀጽ ፯፻፲፰. ስለ የተቆጣጣሪ ዳኛው ሥልጣን

፩/ በዚህ ሕግ አንቀጽ ፯፻፮ መሠረት በዝርዝር ከተሰጠው ሥልጣን በተጨማሪ የመክሠር ሥነ ሥርዓት ተቆጣጣሪ ዳኛው፡-

ሀ) ከመክሠር ሥነ ሥርዓት ጋር በተያያዘ በሚነሱና በፍርድ ቤቱ ሥልጣን ሥር በሚወድቁ ክርክሮች ሁሉ ለፍርድ ቤት መግለጫ የማቅረብ፤ የዚሁ መግለጫ መኖርም በፍርድ ቤቱ ውሳኔዎች ውስጥ መጠቀስ አለበት፤

ለ) የባለዕዳው ሀብት ውስጥ ያሉ ንብረቶችን ጠብቆ ለማቆየት አስፈላጊ የሆኑ እርምጃዎችን በሙሉ የመውሰድ ወይም አግባብ ባላቸው ባለሥልጣን አካላት እንዲወሰዱ የማድረግ፤

ሐ) በሕግ የታዘዘ ሲሆን ወይም አስፈላጊ መሆኑን ካመነ የገንዘብ ጠያቂዎች ኮሚቴ ስብሰባ እንዲደረግ ጥሪ የማድረግ፤

መ) ንብረት ጠባቂው ራሱ እንዲሾም በሕግ ካልታዘዘ በስተቀር የመክሠር ሥነ ሥርዓቱን ለማገዝ አስፈላጊ የሆኑትን ሰዎች የከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ እንዲሾማቸው የመፍቀድ፤

ሠ) የከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ በከላሽነት ወይም በተከላሽነት በፍርድ ቤት እንዲከራከር በጽሁፍ የመፍቀድ፤ ሥልጣን አለው።

፪/ ተቆጣጣሪ ዳኛው የሚሰጣቸው ሕጋዊ የሆኑ ትዕዛዞች እንደ ፍርድ ቤት ትዕዛዝ ይቆጠራሉ።

ክፍል ሦስት

የከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ

አንቀጽ ፯፻፲፰. የከሠረውን ሰው ንብረት ጠባቂ ስለመሾም

፩/ ፍርድ ቤቱ በዚህ ሕግ ከአንቀጽ ፯፻፲ እስከ አንቀጽ ፯፻፲፮ በተደነገገው መሠረት የመክሠር ሥነ ሥርዓት እንዲከፈት በሚሰጠው ፍርድ ውስጥ አንድ የከሠረን ሰው ንብረት ጠባቂ ይሾማል።

፪/ የመክሠር ሥነ ሥርዓት እንዲከፈት የጠየቀ አንድ ገንዘብ ጠያቂ የከሠረውን ሰው ንብረት ጠባቂ የሚሆነውን ሰው ያቀረበ ከሆነ ፍርድ ቤቱ ገንዘብ ጠያቂው ያቀረበውን ሰው ሊሾም ይችላል።

፫/ መልሶ የማደራጀት ሥነ ሥርዓት ወደ መክሠር ሥነ ሥርዓት የተቀየረ እንደሆነ ፍርድ ቤቱ መልሶ

የማደራጀት ኃላፊውን የከሠረውን ሰው ንብረት ጠባቂ አድርጎ ይሾማል።

አንቀጽ ፯፻፲፱. የከሠረውን ሰው ንብረት ጠባቂ ስለመተካት

፩/ በሥነ ሥርዓቱ ወቅት በማናቸውም ጊዜ የከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ፣ ማንኛውም ገንዘብ ጠያቂ፣ የገንዘብ ጠያቂዎች ኮሚቴው ወይም አንድ ዐቃቤ ሕግ የከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ በሌላ እንዲተካ ለፍርድ ቤቱ አቤቱታ ማቅረብ ይችላል።

፪/ ፍርድ ቤቱ በራሱ ሥልጣን የከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂውን በሌላ ሊተካ ይችላል።

፫/ ፍርድ ቤቱ በተለይም ደግሞ የከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ ከተቆጣጣሪ ዳኛው ፈቃድ ውጭ የተቀበለውን ማንኛውንም ገንዘብ በዚህ ሕግ አንቀጽ ፯፻፳ ንዑስ አንቀጽ (፩) (ሠ) መሠረት በከሠረው ሰው ሀብት ስም በተከፈተው የባንክ ሒሳብ ውስጥ ሳያስገባ ከቀረ ወይም ከባንክ ሒሳብ ካስወጣ ፍርድ ቤቱ በራሱ ተነሳሽነት የከሠረውን ሰው ንብረት ጠባቂ በሌላ ሊተካ ይችላል።

፬/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፪) የተደነገገው ቢኖርም የገንዘብ ጠያቂዎች ኮሚቴው ወይም ከአጠቃላይ የቅድመ ኪሣራ የገንዘብ ጥያቄዎች መጠን ውስጥ አብዛኛው ያላቸው ገንዘብ ጠያቂዎች የመክሠር ሥነ ሥርዓት እንዲከፈት ያመለከተው ሰው እንዲሾም ያቀረበውን የከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ እንዲሾም የሚደግፉ ከሆነ ፍርድ ቤቱ ማመልከቻውን ሊፈቅድ እና ያመለከተው ሰው ያቀረበውን ሰው የከሰረው ሰው ንብረት ጠባቂ አድርጎ ሊሾም ይችላል።

አንቀጽ ፯፻፳. የከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂዎች ሥልጣን እና ግዴታዎች

፩/ የከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ የሚከተሉት ሥልጣኖች ይኖሩታል፡-

- ሀ) በዚህ ሕግ ከአንቀጽ ፯፻፵፪ እስከ አንቀጽ ፯፻፵፮ በተደነገገው መሠረት በተቆጣጣሪ ዳኛው ቁጥጥር ሥር ሆኖ የከሠረውን ሰው ሀብት ማስተዳደር፤
- ለ) የባለዕዳው ሀብት በትክክል የሚገኝበትን ሁኔታ ለማወቅ የሚያስችሉትን መረጃዎች

ከመንግስት ባለሥልጣን አካላት፣ ከብድር ተቋማት እና ከሌሎች ተቋማት መቀበል፤

ሐ) በዚህ ሕግ ከአንቀጽ ፯፻፴፭ እስከ አንቀጽ ፯፻፵፩ በተደነገገው መሠረት በባለዕዳው ድጋፍ የሀብቱን የንብረት ዝርዝር ማዘጋጀት፤

መ) የቅድመ ኪሣራ የክፍያ ጥያቄዎችን እንዲቀበል ወይም ውድቅ እንዲያደርግ ለተቆጣጣሪ ዳኛው ምክረ ሀሳብ መስጠት፤

ሠ) የዳኝነት እና የአስተዳደር ወጪዎችን ለመሸፈን በመክሠር ሥነ ሥርዓት ተቆጣጣሪ ዳኛው የተወሰኑ ገንዘቦችን ቀንሶ የሚቀበላቸውን ገንዘቦች ሁሉ በከሠረው ንብረት ስም የተከፈተ የባንክ ሒሳብ ውስጥ ወዲያውኑ ተቀማጭ ማድረግ፤

ረ) አገልግሎቱን መስጠት ካቋረጠ በኋላ በሰላሳ ቀናት ውስጥ ወይም ቢዘገይ የመክሠር ሥነ ሥርዓቱ ከተቋረጠ በኋላ በሰላሳ ቀናት ውስጥ ለፍርድ ቤቱ ሪፖርት ማቅረብ።

፪/ የከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ ሥልጣኖቹ የማይተላለፉ ናቸው፤ ሆኖም ተቆጣጣሪ ዳኛው

ከፈቀደለት ለአንዳንድ ሥራ በተለየ ሥልጣኑን ለገለልተኛ ባለሞያዎች ሊያስተላልፍ ይችላል።

አንቀጽ ፯፻፳፩. ንብረት ጠባቂው በሠራቸው ሥራዎች ላይ አቤቱታን ስለማቅረብ

የከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ በሰራው ሥራ ላይ የከሠረው ሰው ወይም ማንኛውም ሌላ ባለጉዳይ ለመክሠር ሥነ ሥርዓት ተቆጣጣሪ ዳኛው ተቃዋሚ ማቅረብ ይችላል፤ ተቆጣጣሪ ዳኛውም በተቃዋሚው ላይ በሦስት ቀናት ውስጥ ውሳኔ መስጠት ይኖርበታል።

ክፍል አራት

የገንዘብ ጠያቂዎች ኮሚቴ

አንቀጽ ፯፻፳፪. የገንዘብ ጠያቂዎች ኮሚቴ ስለማቋቋም

፩/ ተቆጣጣሪ ዳኛው የመክሠር ሥነ ሥርዓት በተከፈተ በአስር ቀናት ውስጥ ክፍተኛ መጠን ያላቸው የክፍያ ጥያቄዎች ካላቸው የገንዘብ ጠያቂዎች መካከል አምስት አባላትን የያዘ የገንዘብ ጠያቂዎች ኮሚቴ ያቋቁማል፤ የገንዘብ ጠያቂዎች ኮሚቴ ሊቀ መንበርም ከአባላቱ መካከል ይመርጣል።

፪/ የተቋቋመው የገንዘብ ጠያቂዎች ኮሚቴ እንዲጸድቅ ለፍርድ ቤቱ ይቀርባል።

፫/ አንድ የገንዘብ ጠያቂዎች ኮሚቴ አባል ከቦታው ሊነሳ የሚችለው ተቆጣጣሪ ዳኛው በሚያቀርበው ሀሳብ መሠረት ፍርድ ቤቱ በሚሰጠው ውሳኔ ብቻ ነው።

፬/ ሆኖም ግን ተቆጣጣሪ ዳኛው በሌላ እንዲተካ ራሱ ጥያቄ ያቀረበን አባል በሌላ ገንዘብ ጠያቂ ሊተካ ይችላል።

፭ / ከባለዕዳው ጋር አራተኛ ደረጃን ጨምሮ እስከ አራተኛ ደረጃ ድረስ የሚቆጠር የስጋ ወይም የጋብቻ ዝምድና ያለው ማንኛውም ሰው የገንዘብ ጠያቂዎች ኮሚቴ አባል ተደርጎ ሊመረጥ አይችልም።

አንቀጽ ፯፻፳፫. የገንዘብ ጠያቂዎች ኮሚቴ መብቶች እና ግዴታዎች

፩/ ፍርድ ቤቱ፣ ተቆጣጣሪ ዳኛው እና የከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ አግባብ በሚሆንበት ጊዜ የገንዘብ ጠያቂዎች ኮሚቴው ምክሩን እንዲሰጥ ሊጠይቁት ይችላሉ።

፪/ የገንዘብ ጠያቂዎች ኮሚቴው ውሳኔዎች በአባላቱ በድምፅ ብልጫ ይወሰናሉ።

፫/ የከሰረው ሰው ንብረት ጠባቂ፡-

ሀ) ሒሳቦቹን ማረጋገጥን፤

ለ) በባለዕዳው የተዘጋጁ መግለጫዎችን፤ እና

ሐ) የሕግ ክርክሮችን፤

በተመለከተ የገንዘብ ጠያቂዎች ኮሚቴውን ምክር ሊጠይቅ ይችላል።

፬/ የገንዘብ ጠያቂዎች ኮሚቴው የከሠረውን ሰው-ንብረት ጠባቂ ይቆጣጠራል።

፭/ የገንዘብ ጠያቂዎች ኮሚቴው የከሠረውን ሰው ንብረት ጠባቂ ለመተካት ለፍርድ ቤቱ አቤቱታ ሊያቀርብ ይችላል፤ የገንዘብ ጠያቂዎች ኮሚቴው እንዲህ ያለውን አቤቱታ የሚያቀርበው ከአጠቃላይ የቅድመ ኪሣራ የገንዘብ ጥያቄዎቹ ውስጥ አብዛኛው ያላቸው ገንዘብ ጠያቂዎች የባለዕዳው ንብረት ጠባቂ መተካቱን የሚደግፉ ከሆነ ነው።

፮/ የገንዘብ ጠያቂዎች ኮሚቴው የመክሠር ሥነ ሥርዓቱ የሚገኝበትን ሁኔታ እና የገቢ እና ወጪ ክፍያዎችን ሁኔታ በተመለከተ በማንኛውም ጊዜ መረጃ ሊጠይቅ ይችላል፤ የከሠረው ሰው ንብረት

ጠባቂ ማናቸውንም ክርክሮች በተመለከተ የገንዘብ ጠያቂዎች ኮሚቴውን ያማክራል።

፯/ አንድ የገንዘብ ጠያቂዎች ኮሚቴ አባል ኃላፊ የሚሆነው ከባድ ቸልተኝነት ወይም ሆነ ብሎ ጥፋት ከፈጸመ ብቻ ነው።

፰ / የገንዘብ ጠያቂዎች ኮሚቴው አባላት የሁሉንም ገንዘብ ጠያቂዎች ጥቅም ይወክላሉ።

፱/ የገንዘብ ጠያቂዎች ኮሚቴው አባላት ምንም ዓይነት ክፍያ አይከፈላቸውም፤ ሆኖም ወጪዎቹ በከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ በጽሁፍ የጸደቁ ከሆነ ያወጧቸውን ወጪዎች የመጠየቅ መብት አላቸው።

ክፍል አምስት

ስለ ዐቃቤ ሕግ

አንቀጽ ፯፻፳፱. በመክሠር ሥነ ሥርዓት ውስጥ ስለ ዐቃቤ ሕግ ሥልጣን

፩/ ዐቃቤ ሕጉ የመክሠር ሥነ ሥርዓት ከማስፈጸም ጋር ግንኙነት ያላቸው ማናቸውንም የባለቤትነት ማረጋገጫዎች መዛግብት እና ሰነዶች ተቆጣጣሪ ዳኛው እንዲያቀርብለት የማዘዝ መብት አለው።

፪/ ዐቃቤ ሕጉ ምርመራዎቹ በሚሰጥር መያዝ ያለባቸው ቢሆኑም ባለዕዳውን የሚመለከቱ የወንጀል ክርክሮችን የሚመለከቱ ጨምሮ ለመክሰር ሥነ ሥርዓቱ አግባብነት ያላቸው ማናቸውንም መረጃዎች በሚጠየቅበት ጊዜ ወይም በራሱ ተነሳሽነት ለተቆጣጣሪ ዳኛው የማሳወቅ ግዴታ አለበት።

ምዕራፍ ሦስት

የባለዕዳውን ሀብት ስለመረከብ እና ስለማስተዳደር

ክፍል አንድ

ባለዕዳው መብቶቹን ስለመገፈፉ

አንቀጽ ፯፻፳፭. የመብቶች መገፈፍ የተፈጸሚነት ወሰን

፩/ የመክሰር ሥነ ሥርዓት እንዲከፈት ፍርድ በሚሰጥበት ጊዜ ባለዕዳው ንብረቶቹን በተመለከተ ያሉትን መብቶች በጠቅላላ ወዲያውኑ ያጣል።

፪/ የመክሰር ሥነ ሥርዓት እንዲከፈት ፍርድ በሚሰጥበት ጊዜ የመክሰስ እና የመክሰስ ችሎታ የሚኖረው የከሠረው ሰው ንብረት አስተዳዳሪ ብቻ ይሆናል። ፍርድ ቤቱ ባለዕዳው ጥያቄ

በሚያቀርብበት ጊዜ በማንኛውም ክርክር ውስጥ እንዲሳተፍ ሊፈቅድለት ይችላል።

፫/ እነዚህን ድንጋጌዎች በመጣስ የሚፈጸሙ ማናቸውም ድርጊቶች በሦስተኛ ወገኖች ላይ ተፈጻሚ ሊሆኑ አይችሉም።

፬/ የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) እና (፪) ቢኖሩም ባለዕዳው በወንጀል ክርክር ውስጥ እንደ ፍትሐ ብሔር ከሳሽ ካሳ እንደማግኘት ያሉ በእጅጉ ግላዊ የሆኑ መብቶቹን ሊጠቀም ይችላል።

ክፍል ሁለት

የአጠባበቅ ሥራዎች

አንቀጽ ፯፻፳፯. የባለዕዳውን መዝገቦች ስለማስረከብ እና ስለመዝጋት

፩/ በዚህ ሕግ አንቀጽ ፯፻፳፭ ንዑስ አንቀጽ (፩) የተደነገገው ቢኖርም የከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፪) መሠረት እስከሚረከብ ድረስ የአጠባበቅ ሥራዎችን እና በሥራ ዘርፉ በተለመደው አሠራር መሠረት የዕለት ተዕለት ሥራ አመራር ተግባራትን ባለዕዳው ሊያከናውን ይችላል።

፪/ የመክሰር ሥነ ሥርዓት በተከፈተ በሦስት ቀናት ውስጥ ባለዕዳው ተመርምረው እንዲዘጉ መዘገቦችን ለከሰረው ሰው ንብረት ጠባቂ ያስረክባል፤ እነዚህን መዘገቦች ለባለዕዳው የያዘ ማንኛውም ሦስተኛ ወገን የከሰረው ሰው ንብረት ጠባቂ በሚጠይቅበት ጊዜ መዘገቦቹን የማስረክብ ግዴታ አለበት፤ አስፈላጊ በሚሆንበት ጊዜ ተቆጣጣሪ ዳኛው መዘገቦቹን እንዲያስረክብ ለማስገደድ ትዕዛዝ ይሰጣል።

፫/ በዚህ ሕግ አንቀጽ ፯፻፵፪ የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ የከሰረው ሰው ንብረት ጠባቂ ባለዕዳው ባለበት መዘገቦቹን ለመዘጋትና ሒሳቡን ለማቆም ባለዕዳውን ይጠራዋል።

፬/ በዚህ ጥሪ ባለዕዳው ያልቀረበ እንደሆነ በአርባ ስምንት ሰዓት ውስጥ እንዲቀርብና መዘገቦችንም እንዲያቀርብ በአደራ ደብዳቤ ወይም ተቀባዩ ለመቀበሉ ማረጋገጫ ሊሰጥበት በሚችል ሌላ ማንኛውም ኤሌክትሮኒክ መንገድ ይጠራል።

፭ / ተቆጣጣሪ ዳኛው ከተስማማ ባለዕዳው ስለ እርሱ ሌላ ሰው ለመወከል ይችላል።

፮/ ባለዕዳው ራሱ ለመቅረብ ወይም ወኪል ለመላክ እንቢተኛ የሆነ እንደሆነ አስፈላጊውን ነገር እንዲያደርግ የከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ ለዐቃቤ ሕግ ያሳውቃል።

አንቀጽ ፯፻፳፯. የባለዕዳውን መብቶች ስለ መጠበቅ

፩/ የከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ ሥራውን እንደጀመረ ባለዕዳው ያሉትን መብቶች ለመጠበቅ አስፈላጊውን እርምጃ መውሰድ አለበት፤

፪/ ባለዕዳው መልሶ በማደራጀት ወይም የንግድ ሥራው በሚፈርስበት ወቅት ያላስመዘገበውን በማይንቀሳቀስ ንብረት ላይ ያለውን የዋስትና መብት እና ሌሎች የዋስትና መብቶች የከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ ማስመዘገብ አለበት፤ የከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ ንብረት ጠባቂ መሆኑን አስረድቶ በማይንቀሳቀስ ንብረት ላይ ያለው ዋስትና የሚያስመዘገበው በከሠረው ሰው ንብረት ስም ነው።

አንቀጽ ፯፻፳፰. ለተቆጣጣሪ ዳኛው የሚደረግ መግለጫ

፩ / ሥራውን በጀመረ በአንድ ወር ውስጥ የከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ የባለዕዳውን ጉዳይ ሁኔታ እና የመክሠር ሥነ ሥርዓት የተከፈተባቸውን

ምክንያቶች በዝርዝር የሚያስረዳ መግለጫ ለተቆጣጣሪ ዳኛው ይልካል።

፪/ ተቆጣጣሪ ዳኛውም ሀሳቡን ጨምሮ ይህን መግለጫ ወዲያውኑ ለዐቃቤ ሕግ ያስተላልፋል። መግለጫው በዚህ አንቀጽ በንዑስ አንቀጽ (፩) በታዘዘው ጊዜ ውስጥ ለዐቃቤ ሕግ ያልተሰጠ እንደሆነ የዘገየበትን ምክንያቶች አስረድቶ ለዐቃቤ ሕግ ማስታወቅ አለበት።

ክፍል ሦስት

የከሠረውን ሰው ንብረት ስለማሸግ

አንቀጽ ፯፻፳፱. የከሠረው ሰው ንብረት

፩/ የከሠረው ሰው ንብረት የሚከተሉትን ያካትታል፡-

- ሀ) በአላባ የመጠቀም መብትን ጨምሮ የባለዕዳው የሆኑ ንብረቶች እና መብቶች ሁሉ፤
- ለ) በዚህ ሕግ አንቀጽ ፷፻፲ ውስጥ የተመለከቱት በተጨማሪም ወይም በሕግ መሠረት ሥራ አስኪያጅ የሆኑ ሰዎች ላይ የሚቀርቡትን ጨምሮ በሦስተኛ ወገኖች ላይ የሚቀርቡ የፍትሐ ብሔር ኃላፊነት ጥያቄዎች፤

፪/ የከሠረው ሰው ንብረት በዚህ ሕግ አንቀጽ ፳፻፶፩ እና አንቀጽ ፳፻፶፪ መሠረት የሚመለሱ ንብረቶችን አያካትትም።

አንቀጽ ፳፻፸. እሽግን ስለማድረግ

፩/ የባለዕዳውን መክሠር የፈረደው ፍርድ ቤት መክሠሩን ለማስታወቅ በሚሰጠው ፍርድ እሽግ እንዲደረግ ለማዘዝ ይችላል። እሽጉም የሚደረገው በመጋዘኖቹ፣ በሳጥኖቹ፣ በመዝገቦቹ፣ በሰነዶቹ፣ በወረቀቶቹና እንደ አግባብነቱ የባለዕዳው በሆኑት የቤት ዕቃዎች እና የሚንቀሳቀሱ ንብረቶች ላይ ነው።

፪/ ነገር ግን ባለዕዳው የጠፋ ወይም ንብረቱን የደበቀ ወይም ንብረቶቹን ያለአግባብ የተጠቀመ እንደሆነ የሚመለከታቸው የመንግስት ባለሥልጣን አካላት በፈቃዳቸው ወይም በአንድ ገንዘብ ጠያቂ አመልካችነት የመክሠር ፍርድ ከመሰጠቱ በፊት በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) በተዘረዘሩት ዕቃዎች ላይ እሽግን ለማድረግ ይችላሉ።

አንቀጽ ፳፻፸፩. ሊታሸግባቸው የማይችሉ ዕቃዎች

፩/ በከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ ጠያቂነት ፍርድ ቤቱ ከዚህ በታች በተዘረዘሩት ዕቃዎች እሽግ እንዳይደረግባቸው፤ ተደርጎባቸው እንደሆነም እንዲነሳላቸው ለመፍቀድ ይችላል፡-

ሀ) የከሠረው ሰው ግለሰብ ነጋዴ በሚሆንበት ጊዜ በሚሰጠው ዝርዝር ውስጥ በሚገኙት ለከሠረው ሰው እና ለቤተሰቡ አስፈላጊ በሆኑት መሰረታዊ የሆኑ የግል ተንቀሳቃሽ ንብረቶች እና ዕቃዎች፤

ለ) ሥራው እንዲቀጥል የተፈቀደ እንደሆነ ለንግዱ ወይም ለሥራው መካሄድ በሚያገለግሉት ዕቃዎች፡፡

፪/ የዕቃዎቹን እና ንብረቶቹን ዝርዝር የሚፈርመው አግባብነት ያለው ባለሥልጣን በተገኘበት የከሠ ረው ሰው ንብረት ጠባቂ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) የተመለከቱትን ዕቃዎች እና ንብረቶች ዝርዝር ከነዋጋቸው ያዘጋጃል፡፡

አንቀጽ ፯፻፴፪. ከእሽግ ውስጥ ስለሚወጡ ዕቃዎች

፩/ በዚህ ሕግ አንቀጽ ፯፻፴ ንዑስ አንቀጽ (፩) መሠረት የሒሳብ ሰነዶችና መዝገቦች ታሸገው እንደሆነ ተቆጣጣሪ ዳኛው እና ተገቢው ባለሥልጣን እሽጉን አንስተው ሰነዶቹንና መዝገቦቹን ከዘንቸው በኋላ ለከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ ማስረከብ አለባቸው፤ እንዲሁም ሰነዶችና መዝገቦቹ የሚገኙበትን ሁኔታ ያመለክታሉ።

፪/ የመክፈያ ጊዜያቸው አጭር የሆኑትን፤ እሺታ ማግኘት ወይም የአጠባበቅ ተግባር የሚያስፈልጋቸውን በቦርሳው ውስጥ የሚገኙትን የንግድ ወረቀቶች አግባብነት ያለው ባለሥልጣን ከእሽጉ ውጭ በማድረግ ዝርዝራቸውን ከጻፈ በኋላ ገንዘቡ ገቢ እንዲደረግ ወይም አስፈላጊው እንዲፈጸም ለከሰረው ሰው ንብረት ጠባቂ ያስረክባል፤ የከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ የወረቀቶቹን ሁኔታ የሚያሳይ መግለጫ አዘጋጅቶ ለፍርድ ቤቱ ያስገባል።

አንቀጽ ፯፻፴፫. ለከሠረው ሰው ስለተላከው ደብዳቤ

፩/ ተቆጣጣሪ ዳኛው ለከሠረው ሰው የተላኩ ደብዳቤዎች የመክሠር ሥነ ሥርዓት ከተከፈተ በኋላ ወደ

ከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ እንዲተላለፉ ትዕዛዝ ሊሰጥ ይችላል፤ የከሠረው ሰው ደብዳቤዎችን በማስተላለፍ ረገድ የከሰረውን ሰው ንብረት ጠባቂ መርዳት አለበት፤ የከሠረው ሰው ለእሱ የተላኩ ደብዳቤዎች በከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ ሲከፈቱ የመገኘት መብት አለው።

፪/ የግል ደብዳቤዎች በሙሉ በከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ ከተጣሩ በኋላ ለከሠረው ሰው ተመልሰው ይሰጣሉ።

፫/ የከሰረው ሰው ንብረት ጠባቂ የከሠረው ሰው የግል ያልሆነ የኢሜይል መለያ እንዲከፍት ይፈቀድለታል፤ ፍርድ ቤቱ የግል ሚስጥርን ለመጠበቅ ሲባል ንብረት ጠባቂው የከሠረው ሰው የግል ያልሆነ የኢሜይል መለያ በሚከፍትበት ሁኔታ ላይ ገደብ ሊያስቀምጥ ይችላል።

አንቀጽ ፯፻፴፬. እሽግን ስለማንሳት

የከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ እሽጎቹ በተደረጉ በአምስት ቀናት ውስጥ የከሠረውን ሰው ንብረት ዝርዝር ለመመዝገብ እሽጉ እንዲነሳ ይጠይቃል።

ክፍል አራት

የዕቃ ዝርዝር መዝገብ

አንቀጽ ፯፻፴፭. ጠቅላላ ድንጋጌ

የዚህ ክፍል አራት የዕቃ ዝርዝር መዝገብ ድንጋጌዎች እንደተጠበቁ ሆነው የዚህ ሕግ አንቀጽ ፯፻፶፱ በመክሰር ሥነ ሥርዓቶች ላይ ተፈጻሚ ይሆናል።

አንቀጽ ፯፻፴፮. የሒሳቡን ሚዛን ስለማሰናዳትና ስለመስጠት

የሒሳቡን ሚዛን የከሠረው ሰው ያልሰጠ እንደሆነ በሚገኙት መዝገቦች፣ የሒሳብ ሰነዶች፣ ወረቀቶችና መረጃዎች መሠረት የከሰረው ሰው ንብረት ጠባቂ በአጭር ጊዜ ውስጥ የሒሳቡን ሚዛን አሰናድቶ ለፍርድ ቤቱ መዝገብ ቤት ሹም ይሰጣል።

አንቀጽ ፯፻፴፯. የባለዕዳውን ንብረቶች በንብረት ዝርዝር መዝገብ ስለማስገባት

፩/ የከሠረው ሰው በአደራ ደብዳቤ ወይም ተቀባዩ ለመቀበሉ ማረጋገጫ ሊሰጥበት በሚችል ሌላ ማንኛውም ኤሌክትሮኒክ መንገድ ከተጠራ በኋላ

የከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ በከሠረው ሰው ድጋፍ የከሰረውን ሰው ንብረቶች በዕቃ ዝርዝር መዝገብ ውስጥ ያስገባል።

፪/ የዕቃ ዝርዝር መዝገቡ በሚዘጋጀበት ወቅት የከሠረው ሰው ገንዘብ ጠያቂዎች የሚጠይቁቸውን ገንዘቦች መጠን፣ ስማቸውን እና አድራሻቸውን እንዲሁም በሂደት ላይ ያሉ ውሎችን እና ባለዕዳው ከሳሽ ወይም ተከሳሽ የሆነባቸውን በሂደት ላይ ያሉ ክርክሮች የሚገልጽ የገንዘብ ጠያቂዎች ዝርዝር ለንብረት ጠባቂው ያስረክባል።

፫/ በዚሁ ጊዜ በዚህ ሕግ አንቀጽ ፯፻፴ ንዑስ አንቀጽ (፩) መሠረት የታሸጉ ወይም በዚህ ሕግ አንቀጽ ፯፻፴፬ መሠረት ከእሽግ ውስጥ የወጡ ዕቃዎች በሙሉ እንደገና ይመረመራሉ።

፬/ በጉምሩክ እጅ ያሉ እና በመጋዘን የተቀመጡ ዕቃዎች በዕቃ ዝርዝር መዝገቡ ውስጥ ተለይተው መገለጽ አለባቸው።

፭/ የከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ የዕቃ ዝርዝር መዝገቡን ዋና ቅጂው ይይዛል።

፮/ የከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ የዕቃ ዝርዝር መዝገቡን ለማዘጋጀት ገማች፣ የሒሳብ ሥራ ባለሞያ፣

የሰነዶች ምዝገባ ባለሞያ ወይም ሌላ ማንኛውም ብቁ የሆነ ባለሞያ ሊሾም ይችላል።

፯/ የዕቃ ዝርዝር መዝገብ ያለመኖሩ የክፍያ ወይም የተመላሽ ክፍያ ክሶችን አያስቀርም።

አንቀጽ ፯፻፴፰. ስለታክስ እና ቀረጥ

፩/ የከሠረው ሰው የዕቃ ዝርዝር መዝገብ በሚዘጋጅበት ጊዜ ያሉበትን የታክስ እና የቀረጥ ግዴታዎች ለንብረት ጠባቂው መግለጽ አለበት።

፪/ ንብረት ጠባቂው ባለዕዳው የሰጠውን መግለጫ ለታክስ እና ለማህበራዊ ዋስትና ባለሥልጣናት ያስገባል።

፫/ ባለዕዳው ንብረት ጠያቂው በጠየቀው በሃያ ቀናት ውስጥ ለመተባበር ፈቃደኛ ካልሆነ ንብረት ጠባቂው ባለዕዳው እንቢተኛ መሆኑን ለተቆጣጣሪ ዳኛው እና ለታክስ እና ለማህበራዊ ዋስትና ባለሥልጣናቱ ያሳውቃል።

አንቀጽ ፯፻፴፱. ከሞት በኋላ ለተገለጸ መክሠር የንብረት ዝርዝር መዝገብ አዘገጃጀት

መክሠሩ ከሞት በኋላ ተገልጾ የንብረቱም ዝርዝር መዝገብ ያልተዘጋጀ እንደሆነ፤ ወይም የንብረቱ ዝርዝር መዝገብ

ከመዘጋጀቱ በፊት ባለዕዳው የሞተ እንደሆነ የንብረት ዝርዝር የሚዘጋጀው መዘጋጀቱን የሚቀጥለው ወራሾች ወይም የኑዛዜው አስፈጻሚዎች በተገኙበት ወይም በአደራ ደብዳቤ ወይም ተቀባዩ ለመቀበሉ ማረጋገጫ ሊሰጥበት በሚችል ሌላ ማንኛውም ኤሌክትሮኒክ መንገድ በሚገባ ጥሪ ተደርጎላቸው ካልቀረቡ በሌሉበት ነው።

አንቀጽ ፯፻፵. የዐቃቤ ሕግ መብቶች

፩/ ዐቃቤ ሕግ የዕቃው ዝርዝር መዝገብ ሲደራጀ ለመገኘት እና ለማየት ይችላል።

፪/ በማናቸውም ጊዜ መክሠርን የሚመለከቱ ውሎ ችን፣ ሰነዶችን፣ መዝገቦችን ወይም ወረቀቶችን ሁሉ የማየት መብት አለው።

፫/ ዐቃቤ ሕግ የዕቃው ዝርዝር መዝገብ ሲደራጀ ለመገኘት እንዲችል የከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ ሊያሳውቀው ይገባል።

አንቀጽ ፯፻፵፩. የባለዕዳውን ንብረቶች ለንብረት ጠባቂው ስለማስረከብ

የንብረቱ ዝርዝር መዝገብ ከተዘጋጀ በኋላ በዕቃው ዝርዝር መዝገብ ውስጥ የተዘረዘሩት ንብረቶች እንዲሁም ግንኙነት

ያላቸው ሰነዶች እና ማስረጃዎች በሙሉ ለንብረት ጠባቂው ይሰጣሉ። ንብረት ጠባቂውም መረከቡን በዚህ የዕቃ ዝርዝር መዝገብ ሥር ያመለክታል።

ክፍል አምስት

የባለዕዳውን ንብረት ስለማስተዳደር

አንቀጽ ፯፻፵፪. የከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ ጠቅላላ ተግባር

፩/ የከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ በተቆጣጣሪ ዳኛው ፈቃድ ቶሎ ለብልሽት የሚዳረጉትን ወይም ወደፊት ዋጋቸው ይቀንሳል ተብለው የሚገመቱትን ወይም ለማስቀመጥ ብዙ ወጪ የሚጠይቁትን ዕቃዎች ይሸጣል፤ ሽያጮቹ የሚከናወኑባቸውን ሁኔታዎች እና ሥርዓቶች ተቆጣጣሪ ዳኛው ይወሰናል።

፪/ የከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ ገቢ ክፍያዎችን ተቀብሎ በተቆጣጣሪ ዳኛው የተፈቀዱ ወጪዎችን ከቀነሰ በኋላ በንብረቱ ስም በተከፈተው የባንክ ሒሳብ ወዲያውኑ ተቀማጭ ያደርጋል።

፫/ የከሰረው ሰው ንብረት ጠባቂ ቢያንስ በየሦስት ወሩ ሂደቱ የሚገኝበትን ደረጃ ለተቆጣጣሪ ዳኛው እና ለዐቃቤ ሕግ ያሳውቃል።

አንቀጽ ፯፻፵፫. አክሲዮኖች እና ቃል የተገቡ ገንዘቦች እንዲከፈሉ ጥሪ ስለማድረግ

፩/ የከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ አክሲዮኖች እንዲከፈሉ ጥሪ የማድረግ እና ቃል የተገቡት ገንዘቦች የመክሠር ፍርድ በተሰጠበት ቀን የመክፈያ ጊዜያቸው ያልደረሰ ቢሆንም ባለአክሲዮኖች እና ማህበርተኞች ቃል የገቡትን ገንዘብ እንዲከፍሉ የማዘዝ ሥልጣን አለው።

፪/ ባለአክሲዮኖች እና ማህበርተኞች በከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ ማሳወቂያ በተሰጣቸው በአስር ቀናት ውስጥ ቃል የገቡትን ገንዘብ ያልከፈሉ እንደሆነ የከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ የከሠረውን ሰው ንብረት በመወከል ቃል የተገቡትን ገንዘቦች ለማስከፈል ሕጋዊ እርምጃ ይወስዳል።

አንቀጽ ፯፻፵፬. የከሠረውን ሰው የንግድ ሥራ ስለመቀጠል

፩/ የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፪) እንደተጠበቀ ሆኖ የመክሠር ሥነ ሥርዓት እንዲከፈት የተሰጠው ፍርድ የከሠረውን ሰው የንግድ ሥራ ያስቆመዋል።

፪/ በተቆጣጣሪ ዳኛው መግለጫ እና በገንዘብ ጠያቂዎቹ ኮሚቴ ምክረ ሀሳብ መሠረት ፍርድ ቤቱ የፈቀደለት እንደሆነ የከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ የንግዱን ሥራ ለመቀጠል ይችላል፤ ፈቃዱ የሚሰጠው የባለዕዳውን ንብረት ዋጋ ከፍ ማድረግ ለገንዘብ ጠያቂዎቹ ወይም ለሕዝብ የሚጠቅም በሚሆንበት ጊዜ፤ በተለይም ደግሞ በዚህ ሕግ ከአንቀጽ ፳፻፵፯ እስከ አንቀጽ ፳፻፶ ድረስ በተደነገገው መሠረት በንግድ ሥራ እንቅስቃሴ ላይ ያለ ድርጅት በመንቀሳቀስ ላይ እንዳለ ለመሸጥ ዝግጅት ለማድረግ ነው፤ ፍርድ ቤቱ ቢበዛ ለስልሳ ቀናት ያህል ጊዜ የንግድ ሥራው እንዲቀጥል ትዕዛዝ ሊሰጥ ይችላል፤ አስፈላጊ ሆኖ ካገኘውም ለአንድ ጊዜ ብቻ ለዚያኑ ያህል ጊዜ ሊያራዝመው ይችላል።

፫/ የሚቀጥለውን የንግድ ሥራ ራሱ እንዳይሰራ ለማድረግ ተቆጣጣሪ ዳኛው፡-

ሀ) የንግዱን ሥራ የሚሰራ ሞግዚት ለማድረግ እንዲችል ለከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ ሥልጣን ሊሰጠው ይችላል፤ ሞግዚቱ የንግድ ሥራውን ለመሥራት አስፈላጊ የሆኑት ሥልጣናት ይኖሩታል፤ ወይም

ለ) የንግድ ሥራው እንዲያገግም በማድረግ ረገድ በአንዳንድ የባለዕዳው ሠራተኞች ድጋፍ እንዲደረግለት ለከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ ሥልጣን ሊሰጠው ይችላል።

፬/ የንግድ ሥራው የቀጠለ እንደሆነ የድህረ ኪሣራ ገንዘብ ጠያቂዎች በገቡት ውል መሠረት ይከፈላቸዋል፤ እንዲህ ያሉት ማናቸውም የድህረ ኪሣራ የክፍያ ጥያቄዎች ያልተከፈሉ እንደሆነ ዋስትና ከሌላቸው ገንዘብ ጠያቂዎች ቅድሚያ ይኖራቸዋል፤ ሆኖም ግን የቅደም ተከተል ደረጃቸው በዚህ ሕግ አንቀጽ ፯፻፹፮ መሠረት መልሶ በማደራጀት ወይም ለጥንቃቄ ዕዳን መልሶ በማዋቀር ማዕቀፍ ውስጥ ከቀረበ አዲስ ገንዘብ በታች ይሆናል።

አንቀጽ ፯፻፵፭. አዲስ ስለቀረበ ገንዘብ

፩/ በልዩ ሁኔታዎች ውስጥ የገንዘብ ጠያቂዎች ኮሚቴ በሚፈቅድበት ጊዜ የከሠረውን ሰው የንግድ ሥራ እንዲቀጥል ለመደጎም አዲስ ገንዘብ እንዲቀርብ ሊፈቀድ ይችላል።

፪/ አዲስ የቀረበው ገንዘብ ዋስትና ከሌላቸው ገንዘብ ጠያቂዎች ቅድሚያ ይኖረዋል፤ ሆኖም ግን የቅደም ተከተል ደረጃው በዚህ ሕግ አንቀጽ ፯፻፹፮ መሠረት መልሶ በማደራጀት ወይም ለጥንቃቄ ዕዳን መልሶ በማዋቀር ማዕቀፍ ውስጥ ከቀረበ አዲስ ገንዘብ በታች ይሆናል። ፍርድ ቤቱ ለዕዳ ማስያዣነት ያልዋሉ የከሠረው ሰው ንብረቶች አዲስ ለቀረበ ገንዘብ ዋስትና እንዲሆኑ ሊፈቅድ ይችላል፤ እንዲህ በሚሆንበት ጊዜም አዲስ ገንዘብ ያቀረቡ ሰዎች የሚያገኙት ቅድሚያ ዋስትና ባላቸው ገንዘብ ጠያቂዎች ቅደም ተከተል ደንብ መሠረት ይሆናል።

አንቀጽ ፯፻፵፮. ድርድር እና በስምምነት መቋጨት

፩/ ተቆጣጣሪ ዳኛው ከገንዘብ ጠያቂዎች ኮሚቴው ጋር በመመካከር እና የከሠረው ሰው የሚለውን ከሰማ በኋላ ወይም በአደራ ደብዳቤ ወይም ተቀባዩ

ለመቀበሉ ማረጋገጫ ሊሰጥበት በሚችል ሌላ ማንኛውም ኤሌክትሮኒክ መንገድ በሚገባ ተጣርቶ ያልቀረበ እንደሆነ በሌለበት የከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ የከሠረውን ሰው ንብረት የሚመለከተው ማንኛውንም ዕዳ በድርድር እንዲፈታ ወይም በስምምነት እንዲቋጭ ሊፈቅድ ይችላል።

፪/ ከአንድ መቶ ሺህ ብር በላይ ለሆነ ማንኛውም ድርድር ወይም ስምምነት የከሰረው ሰው አስተያየት ተሰምቶ በፍርድ ቤቱ መጽደቅ አለበት።

ክፍል ስድስት

በመክሠር ሥነ ሥርዓት ውስጥ በንግድ ሥራ እንቅስቃሴ ላይ ያለ ድርጅት በመንቀሳቀስ ላይ እንዳለ ስለ መሸጥ

አንቀጽ ፯፻፵፯. ሥርዓት

በዚህ ሕግ አንቀጽ ፯፻፵፬ መሠረት ፍርድ ቤቱ የገንዘብ ጠያቂዎች ኮሚቴውን ምክረ ሀሳብ ከሰማ በኋላ የባለዕዳው የንግድ ሥራ እንዲቀጥል የፈቀደ እንደሆነ የከሰረው ሰው ንብረት ጠባቂ በዚህ ሕግ አንቀጽ ፯፻፹፱ እስከ አንቀጽ ፯፻፺፪ በተደነገገው መሠረት በንግድ ሥራ

እንቅስቃሴ ላይ ያለ ድርጅት በመንቀሳቀስ ላይ እንዳለ እንዲሸጥ ያዘጋጃል፤ ሽያጩንም ይፈጽማል።

አንቀጽ ፯፻፵፰. የንግድ ሥራ እንቅስቃሴውን ለመረከብ የቀረበው ዕቅድ በገንዘብ ጠያቂዎች ኮሚቴ ስለመጽደቁ

፩/ የከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ በንግድ ሥራ እንቅስቃሴ ላይ ያለ ድርጅት በመንቀሳቀስ ላይ እንዳለ ለመግዛት የቀረቡትን ጨረታዎች በገንዘብ ጠያቂዎች ኮሚቴ ድምፅ እንዲሰጥበት ያቀርባል።

፪/ የአጠቃላይ የቅድመ ኪሣራ የክፍያ ጥያቄዎቹ ቢያንስ ሃያ አምስት በመቶው ያላቸው አንድ ወይም ከአንድ በላይ የሆኑ ገንዘብ ጠያቂዎች በጨረታዎቹ ላይ ድምፅ እንዲሰጥባቸው የገንዘብ ጠያቂዎች ጠቅላላ ጉባዔ እንዲጠራ የከሠረውን ሰው ንብረት ጠባቂ ሊጠይቁ ይችላሉ።

፫/ ቢያንስ ከገንዘብ ጠያቂዎቹ የክፍያ ጥያቄዎች ግማሹ ያላቸው አንድ ወይም ከዚያ በላይ ገንዘብ ጠያቂዎች በገንዘብ ጠያቂዎች መካከል በሚደረግ የጽሁፍ ስምምነት አማካኝነት ጨምሮ ጨረታውን የሚደግፉ ከሆነ ጨረታው ተቀባይነት ያገኛል፤ ማሳወቂያ ተሰጥቷቸው ያልተገኙ በአካል ወይም በሕጋዊ

ወኪላቸው አማካኝነት ያልተገኙ ገንዘብ ጠያቂዎች ድምጻቸው ከግምት ውስጥ አይካተትም።

አንቀጽ ፯፻፵፱. በንግድ ሥራ እንቅስቃሴ ላይ ያለ ድርጅት በመንቀሳቀስ ላይ እንዳለ እንዲሸጥ ፍርድ ቤቱ ስለማጽደቁ

፩/ ፍርድ ቤቱ የአሸናፊው ተጫራች የንግድ ሥራ ዕቅድ የንግድ ሥራውን አዋጪነት የማረጋገጥ ምክንያታዊ ተስፋ ያለው መሆኑን ያረጋግጣል።

፪/ በዚህ ሕግ አንቀጽ ፯፻፺፬ ከንዑስ አንቀጽ (፪) እስከ (፬) በመክሰር ሥነ ሥርዓት ውስጥ በንግድ ሥራ እንቅስቃሴ ላይ ያለ ድርጅት በመንቀሳቀስ ላይ እንዳለ በመሸጥ ላይ ተፈጻሚ ይሆናሉ።

አንቀጽ ፯፻፶. የከሠረውን ሰው ሌሎች ንብረቶች ስለመሸጥ

በንግድ ሥራ እንቅስቃሴ ላይ ያለ ድርጅት በመንቀሳቀስ ላይ እንዳለ የተሸጠ እንደሆነ የከሰረው ሰው ንብረት ጠባቂ የተቀሩትን የባለዕዳውን ንብረቶች በዚህ ሕግ ከአንቀጽ ፯፻፸፭ እስከ አንቀጽ ፯፻፸፱ ድረስ በተደነገገው መሠረት ይሸጣል።

ክፍል ሰባት
ንብረትን ስለማስመለስ

አንቀጽ ፯፻፶፩. አጠቃላይ መርህ

፩/ የመክሠር ሥነ ሥርዓት በተከፈተበት ቀን ላይ በዓይነት በባለዕዳው ይዞታ ሥር የሆኑ ግዙፋዊ ህልዎች ያላቸው እና የሌላቸው ተንቀሳቃሽ መብቶች፣ ዕቃዎች እና ንብረቶች ባለቤት የሆነው ሰው በዚህ ክፍል ሰባት በተደነገጉት መሠረት ንብረቶቹን የማስመለስ መብት አለው።

፪/ ለዚህ ክፍል ሰባት ለንብረት ማስመለስ ዓላማና መብቶች፣ ተመላሽ የሚሆኑ ዕቃዎች እና ንብረቶች በተለይ የሚከተሉትን ያካትታሉ፡-

- ሀ) የገንዘብ ሰነዶች፤
- ለ) በአደራ የተቀመጡ ወይም ለሽያጭ የቀረቡ ዕቃዎች፤
- ሐ) ባለሀብትነታቸው እንደተጠበ ሆኖ የተሸጡ ዕቃዎች፤
- መ) ለባለዕዳው የተላኩ እና ባለዕዳው ወይም ባለዕዳውን በመወከል እንዲሸጣቸው ሥልጣን

የተሰጠው ሰው በመጋዘኑ የተረከባቸው ዕቃዎች።

፫/ በገዢው ያልተከፈሉ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፪) ውስጥ ከተመለከቱት መብቶች፣ ዕቃዎች እና ንብረቶች ሽያጭ የሚመነጨ ክፍያዎችን ማስመለስ ይቻላል።

አንቀጽ ፯፻፶፪. ተቀንሰው የተያዙና ለመንግስት ገቢ የሚሆኑ ታክሶችን እና ቀረጦችን ስለመሰብሰብ

፩/ የታክስ ባለሥልጣናት የከሠረው ባለዕዳ ለመንግስት የያዛቸውን ታክሶች የመሰብሰብ መብት አላቸው።

፪/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) የተመለከተው የገንዘብ መጠን አግባብ ባላቸው የታክስ ሕጎች መሠረት የከሠረው ባለዕዳ መክፈል የሚኖርበትን ወለድ እና ቅጣት አይጨምርም፤ ወለዱ እና ቅጣቶቹ እንደ የቅድመ-መክሰር የገንዘብ ጥያቄዎች ይቆጠራሉ፤ እንዲሁም በመክሰር ሥነ ሥርዓት ውስጥም እንደዚያ ይቀርባሉ።

አንቀጽ ፯፻፶፫. ንብረትን ለማስመለስ የሚቀርብ ማመልከቻ

፩/ በዚህ ክፍል መሠረት ንብረትን ለማስመለስ የሚጠይቁ ሰዎች የመክሠር ሥነ ሥርዓት በተከፈተ በሦስት ወር ውስጥ በአደራ ደብዳቤ ወይም ተቀባዩ ለመቀበሉ ማረጋገጫ ሊሰጥበት በሚችል ሌላ ማንኛውም ኤሌክትሮኒክ መንገድ ለከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ ንብረታቸውን ለማስመለስ ማመልከት አለባቸው።

፪/ የከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ ማመልከቻው በደረሰው በአንድ ወር ውስጥ በአደራ ደብዳቤ ወይም ተቀባዩ ለመቀበሉ ማረጋገጫ ሊሰጥበት በሚችል ሌላ ማንኛውም ኤሌክትሮኒክ መንገድ ውሳኔውን የሰጠበትን ምክንያቶች ለአመልካቹ በመግለጽ ማመልከቻውን ሊቀበል ወይም ውድቅ ሊያደርግ ይችላል።

፫/ የከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ ማመልከቻው በደረሰው በአንድ ወር ውስጥ መልስ ያልሰጠ እንደሆነ ማመልከቻው ተቀባይነት እንዳገኘ ይቆጠራል።

፬/ የከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ ማመልከቻውን አልቀበልም ያለ እንደሆነ ማመልከቻውን ያቀረበው የንብረቱ ወይም የሙብቱ ባለቤት የከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ ማመልከቻውን ውድቅ በማድረግ

በሰጠው ውሳኔ ላይ ውሳኔው በደረሰው በአንድ ወር ውስጥ ለተቆጣጣሪ ዳኛው ተቃውሞ ሊያቀርብ ይችላል።

፭ / ተቆጣጣሪ ዳኛውም ማመልከቻው በደረሰው በአስራ አራት ቀናት ውስጥ በማመልከቻው ላይ ውሳኔ ይሰጣል።

፮ / እንደአግባቡ ማመልከቻውን ያቀረበው ሰው ወይም የከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ ተቆጣጣሪ ዳኛው በሰጠው ውሳኔ ላይ ውሳኔው በተሰጠ በአስር ቀናት ውስጥ ለፍርድ ቤት ይግባኝ ማቅረብ ይችላሉ።

፯ / ንብረት ለማስመለስ የቀረበው ማመልከቻ ተቀባይነት ካገኘ የከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ ሥነ ሥርዓቱ ከተከፈተ በኋላ ከንዑስ ተቀባዩ የተገኙ ማናቸውንም ክፍያዎች ጨምሮ መብቱን፣ ዕቃውን ወይም ንብረቱን ወዲያውኑ ይመልሳል።

ክፍል ስምንት
ስለመያዝ መብት

አንቀጽ ፯፻፶፬. ስለመያዝ መብት

፩/ በዚህ ሕግ አንቀጽ ፯፻፶፰ በመክሠር ሥነ ሥርዓት ላይ በተመሳሳይ ተፈጻሚ ይሆናል።

፪/ የከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ የመያዝ መብትን በተመለከተ የመልሶ ማደራጀት ኃላፊው ያለው ሥልጣን ይኖረዋል።

ምዕራፍ አራት
መክሠርን የሚያሳውቅ ፍርድ የሚያስከትላቸው
ውጤቶች

ክፍል አንድ

በባለዕዳው ላይ ያሉት ውጤቶች

አንቀጽ ፯፻፶፭. የባለዕዳው ግዴታዎች

ባለዕዳው በዚህ ሕግ አንቀጽ ፳፻፴፮ እና አንቀጽ ፳፻፴፯ ሥር የተቀመጡትን ግዴታዎች በተሳካ ሁኔታ ይወጣ ዘንድ፤ የንግድ ሥራው ይቀጥል ወይስ አይቀጥል የሚለውን ለመወሰን እንዲረዳ ባለዕዳው በውል ሰነድ ያልተደነገጉትን ጨምሮ የተዋዋይ ወገኖችን ስም ዝርዝር፣ አድራሻ፣ መብቶች እና ግዴታዎች፣ የደንበኞችን ዝርዝር እና ሌሎች ግንኙነት ያላቸውን ሰነዶች ለከሠረው ንብረት ጠባቂ ያስረክባል።

አንቀጽ ፯፻፶፮. የከሠረውን ሰው እንቅስቃሴ ስለመገደብ

የከሠረው ሰው ተቆጣጣሪ ዳኛው ሳይፈቅድለት በማንኛውም ምክንያት ከመኖሪያ ቦታው ለመራቅ አይችልም፤ የከሠረው ሰው ይህን ቢተላለፍ አግባብነት ያላቸው የኢትዮጵያ የወንጀል ሕግ ድንጋጌዎች ተፈጻሚ ይሆኑበታል፤ የከሠረው ሰው ሀገር ለቆ ሊጤድ ወይም የመኖሪያ ቦታውን ሊቀይር እንደሚችል የሚያሳዩ በቂ ምክንያቶች ያሉ እንደሆነ የከሠረው ሰው ከመኖሪያ ቦታው ወይም ከዋና የንግድ ሥራው መቀመጫ እንዳይርቅ ገደብ እንዲያስቀምጥበት ተቆጣጣሪ ዳኛው ለፍርድ ቤት ሊያመለክት ይችላል።

አንቀጽ ፯፻፶፯. የከሠረው ሰው ስለመቀጠሩ

የመክሠር ሥነ ሥርዓቱን በቀና ለማከናወን በተቆጣጣሪ ዳኛው ፈቃድ ባለዕዳው በከሰረው ሰው ንብረት ጠባቂ ሊቀጠር ይችላል።

አንቀጽ ፯፻፶፰. ለከሠረው ሰው እና ለቤተሰቡ ስለሚደረግ ድጋፍ

የከሠረው ሰው የተፈጥሮ ሰው እንደሆነ እና ኪሣራ ላይ ከሚገኘው ንብረት ውጭ ራሱን እና ቤተሰቡን የሚደግፍበት ገቢ የሌለው ከሆነ የከሠረው ሰው ንብረት

ጠባቂ በሚያቀርበው ጥያቄ መሠረት ተቆጣጣሪ ዳኛው ለከሠረው ሰው እና ለቤተሰቡ ኪሣራ ላይ ከሚገኘው ንብረት ርዳታ እንዲደረግላቸው ሊያዝ ይችላል።

አንቀጽ ፯፻፶፱. ስለከሠረው ሰው ባል ወይም ሚስት

፩/ የከሠረው ሰው ባል ወይም ሚስት የግል ንብረት እስከ ምን ድረስ እንደሆነ አግባብነት ባላቸው የቤተሰብ ሕጎች የሚወሰን ይሆናል።

፪/ የገንዘብ ጠያቂዎች ኮሚቴው ንብረቱ የተገዛው የከሠረው ሰው ባቀረበው ገንዘብ እንደሆነ ማስረጃ በማቅረብ እንደአግባቡ በከሠረው ሰው ባል ወይም ሚስት የተገዙ ንብረቶች የከሠረው ሰው ንብረት ውስጥ እንዲካተቱ ተቆጣጣሪ ዳኛውን ሊጠይቅ ይችላል።

፫/ የከሠረው ሰው ባል ወይም ሚስት አንዳንድ የሙያ፣ ሲቪል፣ የንግድ ወይም የእጅ ሙያ አገልግሎቶችን ያቀርቡ የነበረ ከሆነ አገልግሎቶቹ የተሰጡት ጋብቻቸውን በፈጸሙ በአንድ ዓመት ውስጥ ከሆነ ባል ወይም ሚስት አንደኛው ለሌላኛው ክሰጡት አገልግሎት ጋር በተያያዘ ክስ ማቅረብ አይችሉም።

አንቀጽ ፯፻፳. የመክሰስ ወይም የመክሰስ መብትን ስለማጣት

በዚህ ሕግ አንቀጽ ፯፻፸፫ ንዑስ አንቀጽ (፪) መሠረት የሚቀርቡ ክርክሮች እንደተጠበቁ ሆነው የከሠረውን ሰው የመክሰር ሥነ ሥርዓት እንዲከፈት ያደረገው ፍርድ ከተሰጠበት ቀን በኋላ መክሰስ ወይም መክሰስ የሚችለው የከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ ነው፤ ፍርድ ቤቱ ባለዕዳው በሚያቀርበው ጥያቄ መሠረት ባለዕዳው በማንኛውም ክርክር ውስጥ ጣልቃ እንዲገባ ሊፈቅድ ይችላል።

ክፍል ሁለት

በገንዘብ ጠያቂው ላይ ያሉት ውጤቶች

አንቀጽ ፯፻፳፩. በተናጠል ክፍያ ለማስፈጸም የሚደረጉ ክርክሮች በጠቅላላ ስለመቋረጣቸው

፩/ የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፪) እስከ (፮) ያሉት ድንጋጌዎች እንደተጠበቁ ሆነው በዚህ ሕግ ከአንቀጽ ፯፻፶፬ እስከ አንቀጽ ፯፻፶፯ ያሉት ድንጋጌዎች በኪሣራ ሥነ ሥርዓት ላይ ተፈጻሚነት ይኖራቸዋል።

፪/ የተፈጥሮ ሰዎችን ጨምሮ ዋስትና ሰጪዎች በመክሰር ሥነ ሥርዓት ውስጥ በተናጠል ክፍያ ለማስፈጸም የሚደረጉ ክርክሮች እንዲቋረጡ መጠየቅ አይችሉም።

፫/ ንብረቱ ለዕዳ መያዣ በአንድ ገንዘብ ጠያቂ ይዞታ ውስጥ የሚገኝ ካልሆነ በስተቀር የከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ ለዕዳ ማስያዣነት የዋሉ ንብረቶችን ጨምሮ ማናቸውንም ንብረቶች ለመሸጥ ሥልጣን አለው።

፬/ ለዕዳ ማስያዣነት የዋለ ንብረት በይዞታው ውስጥ የሚገኘው ገንዘብ ጠያቂ የንብረት የዋስትና መብቱን ተጠቅሞ ንብረቱን ሊሸጥ ወይም በራሱ ሥልጣን የከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ ንብረቱን እንዲሸጠው ሊፈቅድ ይችላል ፤ ለዕዳ ማያዣ የዋለው ንብረት ከክፍያ ጥያቄው በላይ በሆነ ዋጋ ዋስትና ባለው ገንዘብ ጠያቂ የተሸጠ እንደሆነ እላፊው በከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ ይሰበሰባል፤ የተሸጠበት ዋጋ ከክፍያ ጥያቄው በታች ከሆነ ገንዘብ ጠያቂው

ለተቀረው ገንዘብ ዋስትና እንደሌለው ገንዘብ ጠያቂ የክፍያ ጥያቄውን ሊያቀርብ ይችላል።

፩ / የከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ የመክሠር ሥነ ሥርዓት እንዲከፈት ፍርድ ቤቱ በተሰጠ በስድስት ወራት ውስጥ ለዕዳ ማስያዣነት የዋሉ ንብረቶችን ለመሸጥ እርምጃዎችን ሳይወስድ የቀረ እንደሆነ ባለሀብትነቱ እንደ ተጠበቀ ሆኖ የተፈጸመ የሽያጭ ውል ያላቸው ገንዘብ ጠያቂዎችን ጨምሮ በግልጽ በተቀመጡ የከሠረው ሰው ንብረቶች ዋስትና ያላቸው ማናቸውም ገንዘብ ጠያቂዎች የንብረት የዋስትና መብታቸውን ተግባራዊ ሊያደርጉ ይችላሉ።

፪/ የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) እንደተጠበቀ ሆኖ በዚህ ሕግ አንቀጽ ፯፻፶፩ እና አንቀጽ ፯፻፶፪ መሠረት ከከሠረው ሰው ንብረት ውስጥ ዕቃዎችን የማስመለስ መብት ያላቸው ገንዘብ ጠያቂዎች ሊያስመልሱ ይችላሉ።

አንቀጽ ፯፻፷፪. የተንቀሳቃሽ ንብረት ማስያዣዎች ስለመለሳቸው

የዚህ ሕግ አንቀጽ ፯፻፶፯ ንዑስ አንቀጽ (፪) በመክሠር ሥነ ሥርዓት ላይ ተፈጻሚ ይሆናል። በተለይም ደግሞ የከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ መልሶ የማደራጀት ኃላፊው ሥልጣናት ይኖሩታል።

አንቀጽ ፯፻፷፫. የወለድ ሒሳብ ስለመቋረጡ

፩/ የማይንቀሳቀስ ንብረት ዋስትና ካላቸው ብድሮች በስተቀር ከከሠረው ሰው ከሚፈለጉት ገንዘቦች ላይ የሚታሰቡት ወለዶች ሁሉ የመክሠር ሥነ ሥርዓት እንዲከፈት ፍርድ ከተሰጠበት ጊዜ አንስቶ መቆጠር ያቆማሉ።

፪/ ዋስትና ያሏቸው የብድር ዋና ገንዘብ ወለዶች ለዋስትና ከተመደቡት ንብረቶች ከሚገኙት ገንዘቦች ላይ ካልሆነ በስተቀር ሊጠየቁ አይችሉም።

አንቀጽ ፯፻፷፬. የቅድመ ኪሣራ የክፍያ ጥያቄዎች የመክፈያ ጊዜ ስለመድረስ

፩/ የመክሠር ሥነ ሥርዓት እንዲከፈት ፍርድ ከተሰጠበት ቀን አንስቶ የቅድመ ኪሣራ የክፍያ ጥያቄዎች ሁሉ ወዲያውኑ የመክፈያ ጊዜያቸው የደረሰ እና ተከፋይ ይሆናሉ።

፪/ በውጭ ምንዛሪዎች የተገለጹ የቅድመ ኪሣራ የክፍያ ጥያቄዎች የመክሰር ሥነ ሥርዓት እንዲከፈት ፍርድ ቤቱ በተሰጠበት ቀን ሕጋዊ በሆነው ምንዛሪ በአገሩ ገንዘብ ይለወጣሉ።

አንቀጽ ፯፻፳፮. ለአከራዩ ቅድሚያ የሚሰጥ ስለመሆኑ

፩/ በዚህ ሕግ አንቀጽ ፮፻፺፭ ንዑስ አንቀጽ (፫) መሠረት ኪራይ የተቋረጠ እንደሆነ የመክሰር ሥነ ሥርዓት እንዲከፈት ከተሰጠው ፍርድ አስቀድመው ባሉት ሁለት ዓመታት እና በተያዘው ዓመት የኪራይ ውሉን ከመፈጸም የሚመነጨ የክፍያ ጥያቄዎችን እና ተያያዥ የጉዳት ካሳዎችን ሁሉ በተመለከተ አከራዩ ቅድሚያ ይኖረዋል።

፪/ አከራዩ የሚያገኘው ቅድሚያ ወሰን ተንቀሳቃሽ ንብረቶቹ የተከራዩ ሆኑም አልሆኑም የተከራየው ቤት ውስጥ የሚገኙትን ተንቀሳቃሽ የቤት እና የቢሮ ዕቃዎች በሙሉ ያካትታል።

ክፍል ሦስት

የመክሠር ፍርድ ከመስጠቱ አስድሞ ስለ ተሠሩ አጠራጣሪ ሥራዎች እና ግብይቶች

አንቀጽ ፯፻፷፮. ሥራዎቹ ፈራሽ ስለመሆናቸው

በዚህ ሕግ ከአንቀጽ ፯፻፸፩ እስከ ፯፻፸፯ በተደነገገው መሠረት የመክሠር ፍርድ ከመስጠቱ አስቀድሞ አጠራጣሪ በሆነ ጊዜ ውስጥ በባለዕዳው የተሠሩት ሥራዎች መልሶ በማደራጀት ሥነ ሥርዓት ማዕቀፍ ውስጥ መልሶ በማደራጀት ኃላፊው ፈራሽ ያልተደረጉ እንደሆነ የከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ ሥራዎቹ ፈራሽ እንዲደረጉ ለማድረግ እርምጃዎችን ይወስዳል፤ ሥራዎቹን ፈራሽ ለማድረግ ዓላማ የከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ መልሶ የማደራጀት ኃላፊው ሥልጣን ይኖረዋል።

አንቀጽ ፯፻፷፯. ሥራዎች ፈራሽ እንዲሆኑ ክርክር ስለማንሳት

የዚህ ሕግ አንቀጽ ፯፻፸፫ በመክሠር ሥነ ሥርዓት ላይ በተመሳሳይ ተፈጻሚ ይሆናል፤ በተለይም የከሠረው

ሰው ንብረት ጠባቂ በተጠቀሰው አንቀጽ መሠረት መልሶ የማደራጀት ኃላፊው ሥልጣን ይኖረዋል፤ እንዲሁም የገንዘብ ጠያቂዎች ኮሚቴው በተጠቀሰው አንቀጽ መሠረት ተቆጣጣሪዎች ያላቸው ሥልጣን ይኖረዋል።

ምዕራፍ አምስት

የቅድመ ኪሣራ የክፍያ ጥያቄዎችን ስለማቅረብ እና

ስለመመርመር

አንቀጽ ፮፻፷፰. የሚቀርቡበት እና የሚመረመሩበት

ሥርዓት

የሚከተሉት ድንጋጌዎች እንደ ተጠበቁ ሆነው በዚህ ሕግ አንቀጽ ፮፻፵፱ (ለገንዘብ ጠያቂዎች ስለሚሰጥ ማስታወቂያ) እና በዚህ ሕግ ከአንቀጽ ፮፻፷፪ እስከ አንቀጽ ፮፻፸ (የቅድመ ኪሣራ የክፍያ ጥያቄዎችን ስለ ማቅረብ እና መመርመር) የተደነገጉት በዚህ ምዕራፍ ፭ የቅድመ ኪሣራ የክፍያ ጥያቄዎችን በማቅረብ እና በመመርመር ላይ ተፈጻሚ ይሆናሉ። በተለይም የከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ በኪሣራ ስነ-ሥርዓት ውስጥ የመልሶ ማደራጀት ኃላፊው ያለው ሥልጣን ይኖረዋል።

አንቀጽ ፯፻፳፱. በመክሠር ሥነ ሥርዓቶች ውስጥ በአንድነት እና በነጠላ ተጠያቂ የሆኑ አካላት ላይ የክፍያ ጥያቄዎችን ስለማቅረብ

፩/ ባለዕዳው ያልተወሰነ ኃላፊነት ያለው ማህበር የሆነ እንደሆነ በማህበሩ መክሠር ተመርምረው ተቀባይነት ያገኙ የማህበሩ ገንዘብ ጠያቂዎች ያቀረቧቸው ዕዳዎች ማህበርተኞች መክሰራቸው ከማህበሩ ጋር በአንድነት የተነገረ እንደሆነ ዕዳዎቹ በአያንዳንዱ ማህበርተኛ መክሠር እንደ ተመረመሩ እና ተቀባይነት እንዳገኙ ይቆጠራሉ።

፪/ መክፈል ከሚገባቸው በላይ ስለከፈሉት ገንዘብ የአያንዳንዱ ማህበርተኛ መክሠር በሌላው ማህበርተኛ መክሠር ላይ ክስ ለማቅረብ የተሰጠው መብት ሳይነካ ከማህበሩ ላይ ገንዘብ ጠያቂ የሆነው ሰው ገንዘቡ በሙሉ እስኪከፈለው ድረስ በሚደረጉት ክፍያዎች ሁሉ ተካፋይ ለመሆን መብት አለው።

፫ / ከማህበርተኞቹ ላይ የግል ገንዘብ ጠያቂ የሆኑት ሰዎች በመብታቸው ሊጠይቁበት የሚችሉት ባለዕዳ በሆናቸው ማህበርተኛ መክሠር ውስጥ ብቻ ነው።

፬/ ማንኛውም ገንዘብ ጠያቂ ከእርሱ ጋር ገንዘብ ተካፋይ የሆኑትን ገንዘብ ጠያቂዎች መብት ለመቃወም ይችላል።

አንቀጽ ፯፻፸፫. የክፍያ ጥያቄዎችን ስለመመርመር

የገንዘብ ጠያቂዎች ኮሚቴ አስቀድሞ የተቋቋመ እንደሆነ ኮሚቴው ወይም ተወካዩ በተገኘበት እንዲሁም በራሱ ተነሳሽነት ከተገኘ ባለዕዳው በተገኘበት ወይም በአደራ ደብዳቤ ወይም ተቀባዩ ለመቀበሉ ማረጋገጫ ሊሰጥበት በሚችል ሌላ ማንኛውም ኤሌክትሮኒክ መንገድ በሚገባ ተጣርቶ ካልቀረበ ባለዕዳው በሌለበት የከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ የቅድመ ኪሣራ የክፍያ ጥያቄዎችን ይመረምራል።

አንቀጽ ፯፻፸፩. የቅድመ ኪሣራ የክፍያ ጥያቄን መቀበልን ስለማቋረጥ እና መቃወሚያን ስለማለፍ

፩/ አንድ ዕዳ ጊዜ የሚፈጅ ክርክር ያስነሳ እንደሆነ ፍርድ ቤቱ ሥልጣን ባለው ፍርድ ቤት ወይም ጉባዔ መቃወሚያው እስኪወሰን ድረስ የቅድመ

ኪሣራ የክፍያ ጥያቄ መቀበሉ እንዲቋረጥ ወይም መቃወሚያው እንዲታለፍ ይወስናል።

፪/ ሥልጣን ያለው ፍርድ ቤት ወይም ጉባዔ መቃወሚያው እንዲታለፍ የወሰነ እንደሆነ በዚያው የከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ ለጊዜው የክፍያ ጥያቄውን እንዲቀበል ትእዛዝ ሊሰጥ ይችላል።

፫/ ዕዳው የወንጀል ክስ የሚያስከትል የሆነ እንደሆነ የመክሰሩን ጉዳይ የሚመለከተው ፍርድ ቤት የመክሰሩ ሥነ ሥርዓት እንዲቋረጥ ለማዘዝ ይችላል፤ ነገር ግን መቃወሚያው እንዲታለፍ የተወሰነ እንደሆነ በወንጀሉ ክስ ፍርድ እስኪሰጥበት ድረስ ለጊዜው የቅድመ ኪሣራ የክፍያ ጥያቄውን እንዲቀበሉት ፍርድ ቤቱ ሊፈቅድ አይችልም። ገንዘብ ጠያቂውም በክርክር ሂደቱ ተሳታፊ ለመሆን አይችልም።

አንቀጽ ፯፻፸፪. የቅድመ ኪሣራ የክፍያ ጥያቄያቸውን በተወሰነው ጊዜ ውስጥ ስላላቀረቡ ገንዘብ ጠያቂዎች

፩/ የቅድመ ኪሣራ የክፍያ ጥያቄያቸውን በተወሰነው የጊዜ ገደብ ውስጥ ያላቀረቡ ገንዘብ ጠያቂዎች በማንኛውም ክፍያ ውስጥ አይካፈሉም። ሆኖም የመጨረሻው ክፍያ እስኪፈጸም ድረስ መቃወሚያ ለማቅረብ ይችላሉ።

፪ / የአነሱ መቃወም በመክሠር ሥነ ሥርዓት ተቆጣጣሪ ዳኛው ያዘዛቸውን ክፍያዎች አፈጻጸም ሊያግደው አይችልም፤ ሆኖም አዲስ ክፍያ የተደረገ እንደሆነ ለጊዜው ፍርድ ቤቱ በሚወስነው ገንዘብ ልክ ተካፋይ ሆነው በመቃወሚያውም ፍርድ እስኪሰጥ ድረስ ድርሻቸው ተጠብቆ ይቀመጣል።

አንቀጽ ፯፻፸፫. መብታቸው በኋላ ስለታወቀላቸው ገንዘብ ጠያቂዎች

መብታቸው በኋላ የታወቀላቸው ገንዘብ ጠያቂዎች መልሶ በማደራጀት ሥነ ሥርዓት ተቆጣጣሪ ዳኛ በአዘዛቸው ክፍያዎች ላይ ምንም ዓይነት ጥያቄ ማቅረብ አይችሉም፤ ሆኖም ካልተከፋፈለው ንብረት በመጀመሪያ በሚያደርጉት ክፍያዎች ውስጥ በመጀመሪያው ክፍያ ሊደርሳቸው ይገባ የነበረውን ድርሻ የመውሰድ መብት አላቸው።

አንቀጽ ፳፻፸፬. በአንድነት እና በነጠላ ዋስትና ያላቸው

የክፍያ ጥያቄዎችን ስለማቅረብ

፩/ የዚህ ሕግ አንቀጽ ፳፻፸፫ በመክሠር ሥነ ሥርዓት ላይ በተመሳሳይ ተፈጻሚ ይሆናል።

፪/ የመጨረሻ ክፍያው በሚሰላበት ጊዜ ዋስትና ሰጪው ለገንዘብ ጠያቂው የፈጸመው ማንኛውም ክፍያ ከግምት ውስጥ ይገባል።

፫/ የመክሠር ሥነ ሥርዓቱ በሚመለከታቸው በርካታ ዋስትና ሰጪዎች በአንድነት እና በነጠላ የተሰጠ ዋስትና ያለው የክፍያ ጥያቄ የያዘ ገንዘብ ጠያቂ በቅድመ ኪሣራ የክፍያ ጥያቄው ዋጋ ልክ የቅድመ ኪሣራ የክፍያ ጥያቄዎቹን በሁሉም ሥነ ሥርዓቶች ውስጥ ማቅረብና በእያንዳንዱ ሥነ ሥርዓት ውስጥ በሚደረጉትም ክፍያዎች ሁሉ ገንዘቡን በሙሉ እስኪያገኝ ድረስ ተካፋይ ለመሆን ይችላል።

፬/ አንድ ዋስትና ሰጪ ለገንዘብ ጠያቂው የክፈለ እና በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) መሠረት የቅድመ ኪሣራ የክፍያ ጥያቄውን ያላቀረበ እንደሆነ ገንዘብ ጠያቂው መብቱ በታወቀለት ገንዘብ መጠን ልክ

ካልሆነ በስተቀር በሚደረጉ ክፍያዎች መብቱ አይታወቅለትም።

ምዕራፍ ስድስት

ንብረት ማጣራት እና የክፍያ ጥያቄዎችን መክፈል

ክፍል አንድ

ንብረት ማጣራት

አንቀጽ ፯፻፸፮. የከሠረውን ሰው ንብረት ስለማጣራት

በዚህ ሕግ አንቀጽ ፯፻፵፬ መሠረት የንግድ ሥራው የቀጠለ እንደሆነ የሚቀጥልበት ጊዜ ሲያበቃ የከሠረው ሰው ንብረት እንዲጣራ እና ክፍያ ማግኘት የሚገባቸው ገንዘብ ጠያቂዎች በዚህ ምዕራፍ ውስጥ በተቀመጠው የክፍያ ቅደም ተከተል መሠረት እንዲከፈላቸው ፍርድ ቤቱ ያዛል።

አንቀጽ ፯፻፸፯. ስለ ንብረቱ ማጣራት

፩/ የዚህ ምዕራፍ ልዩ ድንጋጌዎች እንደተጠበቁ ሆነው የከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ በፍትሐ ብሔር ሥነ ሥርዓት ሕግ መሠረት የባለዕዳውን የሚንቀሳቀሱና የማይንቀሳቀሱ ንብረቶች ይሸጣሉ፤ ከሽያጩም

የተገኘው ገንዘብ በዚህ ሕግ አንቀጽ ፯፻፳ ንዑስ አንቀጽ (፩) (ሠ) በተመለከተው መሠረት ይቀመጣል። የከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ ገንዘቡ የተቀመጠበትን ደረሰኝ ወዲያውኑ ለተቆጣጣሪ ዳኛው ያቀርባል።

፪/ የከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ ማናቸውንም የባለዕዳውን መብቶች በተመለከተ በዚህ ሕግ አንቀጽ ፯፻፵፮ በተደነገገው መሠረት ስምምነት ይፈጽማል።

፫/ ንብረቶቹ የሚሸጡት ከማንኛውም ተጨባጭ፣ ቅድመ ሁኔታ ካለውም ሆነ ከሌላ ዓይነት ዕዳ፣ እገዳ፣ ክፍያ እና ኃላፊነት እንዲሁም በተለይም ደግሞ ከአካባቢ ክፍያዎች እና ኃላፊነቶች ነጻ ሆነው ነው።

አንቀጽ ፯፻፸፯. የማይንቀሳቀሱ ንብረቶችን ስለመሸጥ

፩/ የመክሠር ሥነ ሥርዓት እንዲከፈት በተሰጠው ፍርድ የተነሳ በዕዳ የመውረሱ ሥራ የተቋረጠ እንደሆነ የከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ የዕዳ ወራሽ በሆነው ገንዘብ ጠያቂ ተተክቶ በዚህ ምዕራፍ

ድንጋጌዎች መሠረት መያዣ የሆነውን ንብረት ይሸጣል። የማይንቀሳቀሱ ንብረቶቹን የመሸጡ ሂደት የመክሰር ሥነ ሥርዓት ተቆጣጣሪ ዳኛው ትዕዛዝ በሰጠ በስምንት ቀናት ውስጥ ይጀምራል።

፪/ የማይንቀሳቀሰው ንብረት በግል ቢሸጥ ከሐራጅ ጋር ሲነጻጸር ዋጋው የመጨመር ዕድል ያለው ከሆነ የከሰረው ሰው ንብረት ጠባቂ የማይንቀሳቀሰውን ንብረት በግል እንዲሸጥ ተቆጣጣሪ ዳኛው ሊፈቅድ ይችላል።

፫/ የከሰረው ሰው ንብረት ጠባቂ የመክሰር ሥነ ሥርዓት እንዲከፈት የተሰጠው ፍርድ ከተሰጠበት ቀን አንስቶ በስድስት ወራት ውስጥ የሽያጩን ሂደት ያልጀመረ እንደሆነ የከሰረው ሰው ንብረት ጠባቂ በሚጠይቀው መሠረት ፍርድ ቤቱ በበቂ ምክንያት የጊዜ ማራዘሚያ ካልሰጠ በስተቀር ዋስትና ያለው ገንዘብ ጠያቂ በዕዳ የመውረስ ሥልጣኑ ይመለስለታል። ከሽያጩ የሚገኘው ገንዘብ በዚህ ምዕራፍ ድንጋጌዎች መሠረት ይከፋፈላል።

አንቀጽ ፯፻፸፰. የባለዕዳው የንግድ ሥራ ሀብቶች

ስለመሸጣቸው

፩/ መልሶ በማደራጀት ወይም በመክሰር ሥነ ሥርዓት ውስጥ በንግድ ሥራ እንቅስቃሴ ላይ ያለ ድርጅት በመንቀሳቀስ ላይ እንዳለ ያልተሸጠ እንደሆነ የከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ ግዙፋዊ ህልዎት ያላቸው እና የሌላቸው ንብረቶቹን ጨምሮ የንግድ ሥራውን ሀብቶች ይሸጣል።

፪/ የከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ በሐራጅ ወይም በግል ሽያጭ የመሸጫ ዋጋውን ይበልጥ ከፍ የማድረግ ዕድል ባለው በአንደኛው መንገድ የንግድ ሥራውን ሀብቶች ለመሸጥ ሊወስን ይችላል፤ የሽያጩን መንገድ በተቆጣጣሪ ዳኛው ያስጸድቃል።

አንቀጽ ፯፻፸፱. የከሠረውን ሰው ንብረቶች በማንኛውም

መንገድ ነጣጥሎ ስለመሸጥ

የከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ የተቀሩትን የባለዕዳውን ንብረቶች ሁሉ በሐራጅ ወይም በግል ሽያጭ የመሸጫ ዋጋውን ይበልጥ ከፍ የማድረግ ዕድል ባለው በአንደኛው መንገድ ይሸጣል፤ የሽያጩን መንገድ በተቆጣጣሪ ዳኛው ያስጸድቃል።

ክፍል ሁለት

በየጊዜው የሚከፈሉ ክፍያዎች

አንቀጽ ፯፻፹. ጠቅላላ መርሆዎች

፩/ በግልጽ የተቀመጡ ለዕዳ ማስያዣነት የዋሉ ወይም ያልዋሉ ንብረቶች ተሸጠው ከሽያጫቸው የተገኘው ገንዘብ በዚህ ሕግ ከአንቀጽ ፯፻፹፭ እስከ አንቀጽ ፯፻፹፫ በተደነገገው መሠረት የመጨረሻው ክፍያ ከመደረጉ አስቀድሞ የተከፈለ እንደሆነ ከአንቀጽ ፯፻፹ እስከ አንቀጽ ፯፻፹፬ የተደነገገው ተፈጻሚ ይሆናል።

፪/ ንብረቶቹ የማይንቀሳቀሱም ሆኑ የሚንቀሳቀሱ፣ ግዙፋዊ ህልዎት ያላቸውም ሆኑ የሌላቸው በዚህ ሕግ ከአንቀጽ ፯፻፹ እስከ አንቀጽ ፯፹፬ በተደነገገው የከሠረው ሰው ንብረት ውስጥ ከሚገኙ በግልጽ የተቀመጡ ንብረቶች ጋር የተያያዘ የዋስትና መብት ባላቸው ገንዘብ ጠያቂዎች ላይ ሁሉ ተፈጻሚ ይሆናል።

፫/ ለዚህ ክፍል ዓላማ በማናቸውም የባለዕዳው ተንቀሳቃሽ ወይም የማይንቀሳቀሱ ንብረቶች ላይ የቀዳሚነት መብት ያላቸው ገንዘብ ጠያቂዎች

በየጊዜው በሚደረጉ ክፍያዎች ውስጥ መሳተፍ ይችላሉ። ሆኖም ግን የሚስተናገዱት ዋስትና እንደሌላቸው ገንዘብ ጠያቂዎች ነው።

አንቀጽ ፯፻፹፩. ዕዳ ያለባቸውን ንብረቶች ስለመሸጥ እና ስለማከፋፈል

፩/ የከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ ዕዳ ያለባቸው የማይንቀሳቀሱ ወይም ተንቀሳቃሽ፣ ግዙፋዊ ህልዎት ያላቸው ወይም የሌላቸው የከሠረው ሰው ንብረቶችን የሸጠ እና ከሽያጫቸው የተገኘውን ገንዘብ ለማከፋፈል የወሰነ እንደሆነ ዕዳ ያለባቸውን ንብረቶች ለመሸጥ የወጡት ወጪዎች ከተቀነሱ በኋላ በንብረቶቹ ላይ የዋስትና መብት ያላቸው ገንዘብ ጠያቂዎች ከሌሎች ገንዘብ ጠያቂዎች አስቀድሞ ይከፈላቸዋል።

፪/ በንዑስ አንቀጽ (፩) መሠረት ከንብረቶቹ ሽያጭ ከተገኘው ገንዘብ ላይ የተከፈላቸው ገንዘብ ጠያቂዎች ከዚያ በኋላ ለሚቀራቸው ተከፋይ ገንዘብ ዋስትና እንደሌላቸው ገንዘብ ጠያቂዎች ይስተናገዳሉ።

**አንቀጽ ፯፻፹፪. ዕዳ የሌለባቸውን ንብረቶች ስለመሸጥ እና
ከሽያጭ የተገኘውን ገንዘብ ስለ ማከፋፈል**

የከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ ዕዳ ያለባቸው የከሠረው ሰው ንብረቶች ከመሸጣቸው በፊት ዕዳ የሌለባቸውን ንብረቶች ለመሸጥ እና ከሽያጫቸው የተገኘውን ገንዘብ ለማከፋፈል የወሰነ እንደሆነ በዚህ ሕግ አንቀጽ ፯፻፹፫ ውስጥ የተቀመጡት ተቀናሾች እንደተጠበቁ ሆነው ተመርምረው መብታቸው የታወቀላቸው ዋስትና እና የቀዳሚነት መብት ያላቸው የቅድመ ኪሣራ የክፍያ ጥያቄዎች ያሏቸው ገንዘብ ጠያቂዎች ከአጠቃላይ የቅድመኪሣራ የክፍያ ጥያቄዎቻቸው ጋር ተመጣጣኝ በሆነ መልኩ ዋስትና ከሌላቸው ገንዘብ ጠያቂዎች ጋር ሊካፈሉ ይችላሉ።

አንቀጽ ፯፻፹፫. ተቀናሾች

፩/ ዕዳ ያለባቸው ንብረቶች ከተሸጡ እና በዚህ ሕግ አንቀጽ ፯፻፹፮ መሠረት ዋስትና ያላቸው፣ የቀዳሚነት መብት ያላቸው እና ዋስትና የሌላቸው ገንዘብ ጠያቂዎች ቅደም ተከተላቸው ከተረጋገጠ

በኋላ ዕዳ ካለባቸው ንብረቶች ሽያጭ ከተገኘው ገንዘብ ላይ በቅድሚያ እንዲከፈላቸው የመጠየቅ መብት ያላቸው ዋስትና ያላቸው እና የቀዳሚነት መብት ያላቸው ገንዘብ ጠያቂዎች ዋስትና ያለው ክፍያቸውን የሚያገኙት ዕዳ የሌለባቸው ንብረቶች ተሸጠው ከተገኘው ገንዘብ ላይ የተቀበሉት ገንዘብ ከተቀነሰ በኋላ ነው።

፪/ በዚህ መልኩ የተቀነሰው ገንዘብ የከሠረው ንብረት ላይ ተደምሮ በዚህ ሕግ አንቀጽ ፯፻፹፮ ውስጥ በተቀመጠው ቅደም ተከተል መሠረት ለገንዘብ ጠያቂዎች የሚከፋፈለው ከሽያጭ የተገኘ ገንዘብ አካል ይሆናል።

አንቀጽ ፯፻፹፬. ዋስትና ላላቸው ገንዘብ ጠያቂዎች ከፊል ክፍያ ስለመፈጸም

ዋስትና ያላቸው ገንዘብ ጠያቂዎች ዕዳ ያለባቸው ንብረቶች ተሸጠው የተገኘው ገንዘብ በሚከፋፈልበት ጊዜ ከፊል ክፍያ ያገኙ እንደሆነ፡-

፩/ ከቅድመ ኪሣራ የክፍያ ጥያቄዎቻቸው ላይ የቀረው ዋስትና የሌለው ክፍል ዕዳ የሌለባቸው ንብረቶችን ጨምሮ ሌሎች ንብረቶች ከተሸጡ በኋላ ለመጨረሻ ጊዜ ይከፈላል፤

፪/ ገንዘብ ጠያቂዎቹ ከዚህ ከተቀረው ክፍያቸው ውስጥ አስቀድሞ ክፍያ በተደረገበት ወቅት የተቀበሏቸው ማናቸውም ገንዘቦች ዋስትና ካለው ክፍያቸው ላይ ተቀንሶ ለዕዳ ማስያዣነት ያልዋሉ ንብረቶች ላይ ይጨመራል።

ክፍል ሦስት
የመጨረሻ ክፍያዎች

አንቀጽ ፳፻፹፭. ዋስትና ያላቸው ገንዘብ ጠያቂዎች በብቸኝነት ስላላቸው መብት

፩/ የተንቀሳቃሽ እና የማይንቀሳቀሱ ንብረቶች መያዣዎችን ጨምሮ በግልጽ በተቀመጡ ንብረቶች ላይ የንብረት የዋስትና መብት ያላቸው ገንዘብ ጠያቂዎች ዕዳ ያለባቸውን ንብረቶች ለመሸጥ የወጡ ወጪዎች ከተቀነሱ በኋላ ዕዳ ያለባቸው ንብረቶች ተሸጠው በሚገኘው ገንዘብ ላይ በብቸኝነት መብት አላቸው።

፪/ እንዲህ ባለው የተጣራ የሽያጭ ዋጋ ያልተሸፈነው የቅድመ ኪሣራ ክፍያዎች ቀሪ ክፍል ዋስትና እንደሌላቸው የክፍያ ጥያቄዎች ይስተናገዳል።

አንቀጽ ፯፻፹፮. የክፍያ ቅደምተከተል

ለዕዳ ማስያዣነት የዋሉ ንብረቶች ከተሸጡ በኋላ ከሽያጩ ከተገኘው ገንዘብ ላይ የሚቀረው ገንዘብ በሚከተለው የክፍያ ቅደም ተከተል መሠረት ልዩ መብት ላላቸው እና ዋስትና ለሌላቸው ገንዘብ ጠያቂዎች ይከፋፈላል፡-

- ፩/ ሥነ ሥርዓቱን ለማስፈጸም የወጡ ወጪዎች፤
- ፪/ ለጥንቃቄ ዕዳን መልሶ በማዋቀር ማዕቀፍ ውስጥ የቀረበ አዲስ ገንዘብ፤
- ፫/ መልሶ በማደራጀት ማዕቀፍ ውስጥ የቀረበ አዲስ ገንዘብ፤
- ፬/ በመክሠር ማዕቀፍ ውስጥ ተፈቅዶ የቀረበ አዲስ ገንዘብ፤
- ፭/ የአዲስ እና በሃደት ላይ ያሉ ውሎች ገንዘብ ጠያቂዎችን ጨምሮ የድህረ-ኪሳራ ገንዘብ ጠያቂዎች፤

፮/ የሠራተኞች እና የማህበራዊ ዋስትና ባለሥልጣናት የክፍያ ጥያቄዎች፤

፯/ ለመንግስት ታክሶች እና ቀረጦችን ቀንሶ ከያዘ ባለዕዳ ላይ ከሚጠየቁት ውጭ ለፌደራል፣ ለክልል እና ለአካባቢ የመንግስት ባለሥልጣን አካላት መክፈል ያለባቸው ታክሶች እና ቀረጦች (ነገር ግን ወለድ እና ቅጣትን ሳይጨምር)፤

፰/ ለከሠረው ሰው እና ለቤተሰቡ ቀላብ እንዲውሉ የታዘዙ ገንዘቦች፤

፱/ ሌሎች ልዩ መብት ያላቸው ገንዘብ ጠያቂዎች፤

፲/ ዋስትና የሌላቸው ገንዘብ ጠያቂዎች፤

፲፩/ በባለዕዳው ላይ የተጣሉ ቅጣቶች።

አንቀጽ ፯፻፹፯. ከደረጃ ዝቅ ብሎ የመክፈል ስምምነት

ከደረጃ ዝቅ ብሎ የመክፈል የውል ድንጋጌዎች በተለይም ደግሞ በብድር ስምምነቶች ውስጥ የተካተቱ ከሆነ በመክሠር ሥነ ሥርዓት ውስጥ ተፈጻሚ ይሆናሉ፤ እንዲሁም በዚህ ሕግ አንቀጽ ፯፻፹፮ ውስጥ በተቀመጠው ቅደም ተከተል ውስጥ ከግምት ውስጥ ይገባሉ።

አንቀጽ ፯፻፹፰. ለሥነ ሥርዓቱ ስለሚወጡ ወጪዎች

ለሥነ ሥርዓቱ የሚወጡ ወጪዎች ከመክሰር ሥነ ሥርዓት ጋር በተያያዘ የወጡ ወጪዎችን እንዲሁም ወደ መክሰር ሥነ ሥርዓት ከተቀየረ መልሶ የማደራጀት ሥነ ሥርዓት ጋር በተያያዘ የወጡ ወጪዎችን እኩል የሚያካትት ሲሆን ይህም የሚከተሉትን ያካትታል፡-

፩/ መልሶ ለማደራጀት ኃላፊው፣ ለከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ እና እነሱ ለመለመሷቸው ሰራተኞች የሚከፈሉ ክፍያዎችን፤

፪/ መልሶ የማደራጀት እና የመክሰር ሥነ ሥርዓቱን ለማከናወን የወጡ ወጪዎችን እና ፍርድ ቤቱ ሊያዛቸው የሚችሉ ሌሎች ወጪዎችን፤

፫/ መልሶ የማደራጀት ኃላፊው እና የከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ ሕጉ ወይም ፍርድ ቤት በፈቀደላቸው መሠረት ተግባሮቻቸውን ለማከናወን ያወጧቸውን ወጪዎች።

አንቀጽ ፯፻፹፱. ክፍያዎች ስለሚከፋፈሉባቸው መርሆዎች

፩/ የሚከፈለው አጠቃላይ የገንዘብ መጠን በተመሳሳይ የቅደም ተከተል መደብ ውስጥ ያሉ የገንዘብ ጠያቂዎችን የክፍያ ጥያቄዎች በሙሉ ለመሸፈን የማይበቃ ከሆነ ገንዘብ ጠያቂዎቹ ከታወቁላቸው የክፍያ ጥያቄዎቻቸው ጋር ተመጣጣኝ በሆነ መልኩ ይከፈላቸዋል።

፪/ የሚከፋፈለው አጠቃላይ ገንዘብ የክፍያ ጥያቄዎቹን በሙሉ ለመሸፈን የማይበቃ ከሆነ በቅደም ተከተሉ መሠረት ከላይ ያሉት ገንዘብ ጠያቂዎች ሁሉ ሙሉ በሙሉ ሳይከፈላቸው ከታች ያሉት ገንዘብ ጠያቂዎች አይከፈላቸውም።

አንቀጽ ፯፻፺. ክርክር ለተነሳሳቸው የቅድመ ኪሣራ የክፍያ ጥያቄዎች ስለሚደረግ ተቀማጭ ሒሳብ

፩/ ክርክር የተነሳሳቸው የክፍያ ጥያቄዎችን ከመቀበል ጋር በተያያዘ የሚነሱ ክርክሮች ላይ በሚሰጠው ውሳኔ የተነሳ የመጨረሻው ክፍያ አይዘገይም።

፪/ የከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ ከሽያጩ ከተገኘው ገንዘብ ላይ ክርክር የተነሳበትን የክፍያ ጥያቄ ያቀረበው ገንዘብ ጠያቂ የክፍያ ጥያቄው ተቀባይነት ቢያገኝ ኖሮ ይከፈለው የነበረውን ያህል ገንዘብ ቀንሶ ተቀማጭ ሒሳብ ውስጥ ያስቀምጣል፤ እንዲሁም አስፈላጊ በሚሆንበት ጊዜ መጨረሻው ክፍፍል ላይ በዚያ መሠረት ማስተካከያ ያደርጋል።

አንቀጽ ፯፻፺፩. ክፍፍልን በተመለከተ የቀረበ ሀሳብ

፩/ የከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ በዚህ ሕግ አንቀጽ ፯፻፹፮ መሠረት ተቀማጭ የተደረገው ገንዘብ ስለሚከፋፈልበት መንገድ ለገንዘብ ጠያቂዎች ኮሚቴው ሃሳብ ያቀርባል።

፪/ የገንዘብ ጠያቂዎች ኮሚቴው በሚያቀርበው ምክራ-ሀሳብ መሠረት የከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ ባቀረበው ሀሳብ ላይ አግባብነት ያላቸውን ለውጦች ሁሉ አድርጎ የተሻሻለውን የክፍፍል ሀሳብ ተቆጣጣሪ ዳኛው እንዲያጸድቀው ያቀርባል።

- ፫/ ተቆጣጣሪ ዳኛው የተሻሻለውን የክፍፍል ሀሳብ ያጸድቃል ለፍርድ ቤቱ የመዝገብ ሹም ገቢ እንዲደረግ ትእዛዝ ይሰጣል።
- ፬/ ተቆጣጣሪ ዳኛው የክፍፍል ሀሳቡን ውድቅ ያደረገው እንደሆነ መደረግ አለባቸው የሚላቸውን ማሻሻያዎች ለከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ ያሳውቃል። የከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂም በዚያ መሠረት የክፍፍል ሀሳቡን አሻሽሎ የመጨረሻውን የክፍፍል ሀሳብ ለፍርድ ቤቱ የመዝገብ ቤት ሹም ገቢ ያደርጋል።
- ፭ / የከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ የክፍፍል ሀሳቡ ገቢ መደረጉን በአደራ ደብዳቤ ወይም ተቀባዩ ለመቀበሉ ማረጋገጫ ሊሰጥበት በሚችል ሌላ ማንኛውም ኤሌክትሮኒክ መንገድ ለእያንዳንዱ ገንዘብ ጠያቂ ያሳውቃል።
- ፮/ ገንዘብ ጠያቂዎች ማሳወቂያ በደረሳቸው በአስር ቀናት ውስጥ ለተቆጣጣሪ ዳኛው ውሳኔ የሚሰጥበት ተቃውሞ ለማቅረብ ይችላሉ፤ ተቆጣጣሪ ዳኛው በተቃውሞው ላይ የሚሰጠው ውሳኔም ለፍርድ ቤት ይግባኝ ሊቀርብበት ይችላል።

አንቀጽ ፯፻፺፪. ክፍያ ስለሚፈጸምበት መንገድ

የከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ የክፍያ ጥያቄው ለተመረመረ እና ተቀባይነት ላገኘ ለአያንዳንዱ ገንዘብ ጠያቂ የሚገባውን ክፍያ በዚህ ሕግ አንቀጽ ፯፻፺፩ ውስጥ በተመለከተው የመጨረሻ የክፍፍል ሀሳብ መሠረት በዚህ ሕግ አንቀጽ ፯፻፹፮ የተደነገገው ቅደም ተከተል በከሠረው ሰው ንብረት ስም ከተከፈተው ሒሳብ ላይ ይከፍላል።

አንቀጽ ፯፻፺፫. ለባለዕዳው ወይም ለባለአክሲዮኖች

ስለሚመለሰው ገንዘብ መጠን

ባለዕዳው ያሉበት ዕዳዎች እና ወጪዎች ሁሉ በሕጉ መሠረት ሙሉ በሙሉ ከተከፈሉ በኋላ የተረፈ ገንዘብ ያለ እንደሆነ ገንዘቡ ለባለዕዳው ይመለሳል ወይም ባለዕዳው ማህበር ከሆነ በማህበሩ የመመስረቻ ጽሁፍ እና የመተዳደሪያ ደንብ መሠረት ተመጣጣኝ በሆነ መልኩ ለባለአክሲዮኖቹ ይመለሳል።

ምዕራፍ ሰባት
የመክሠር ሥነ ሥርዓትን ስለመዘጋት

አንቀጽ ፯፻፺፬. የመክሠር ሥነ ሥርዓት ስለሚዘጋባቸው ምክንያቶች

በዚህ ሕግ አንቀጽ ፯፻፺፮ የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ የመክሠር ሥነ ሥርዓት በሚከተሉት ምክንያቶች ሊዘጋ ይችላል፡-

፩/ ከንብረት ማጣራት የተገኘውን ገንዘብ ጨርሶ በማከፋፈል፤

፪/ የሚበቃ ንብረት ባለመኖሩ፤

፫/ ከንብረቱ የሚፈለግ ዕዳ ባለመኖሩ።

አንቀጽ ፯፻፺፭. የሚበቃ ንብረት ባለመኖሩ መዘጋት

፩/ በመክሠር ሥነ ሥርዓቱ ወቅት በማንኛውም ጊዜ ለማናቸውም ዋስትና ያላቸው ገንዘብ ጠያቂዎች የሚደረገው ክፍፍል ተጣርቶ የሚቀረው ከንብረቶች ሽያጭ የተገኘው ገንዘብ የሥነ ሥርዓቱን ወጪዎች ለመሸፈን በቂ እንዳልሆነ ግልጽ የሆነ እንደሆነ የከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ በሚያቀርበው ጥያቄ

መሠረት ፍርድ ቤቱ የመክሠር ሥነ ሥርዓቱ እንዲዘጋ ትዕዛዝ ሊሰጥ ይችላል።

፪/ በመክሠር ሥነ ሥርዓቱ ወቅት በማንኛውም ጊዜ የሚቀረው ንብረት በዚህ ሕግ አንቀጽ ፯፻፹፯ በተመለከተው ቅደም ተከተል መሠረት ዋስትና የሌላቸው ገንዘብ ጠያቂዎችን ወይም ልዩ መብት ያላቸው ገንዘብ ጠያቂዎችን ምድብ ለመሸፈን በቂ እንዳልሆነ ግልጽ የሆነ እንደሆነ የከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ በሚያቀርበው ጥያቄ መሠረት ፍርድ ቤቱ የመከፈል ዕድላቸው ጠባብ የሆነ የቅድመ ኪሣራ የክፍያ ጥያቄዎችን የመመርመር እና የመቀበል ሥነ ሥርዓቱ እንዲቆም ሊያዝ እና የመክሠር ሥነ ሥርዓቱ እንዲዘጋ ትዕዛዝ ሊሰጥ ይችላል።

፫/ በመክሠር ሥነ ሥርዓቱ ወቅት በማንኛውም ጊዜ ንብረቶች ተሸጠው የሚተርፍ ምንም የተጣራ ገንዘብ እንደማይኖር ግልጽ የሆነ እንደሆነ የከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ በሚያቀርበው ጥያቄ መሠረት ፍርድ ቤቱ የመክሠር ሥነ ሥርዓቱ እንዲዘጋ ትዕዛዝ ሊሰጥ ይችላል።

፬/ የመክሠር ሥነ ሥርዓት መዘጋት ገንዘብ ጠያቂዎች ከክፍያ ጥያቄያቸው ውስጥ ላልተከፈለው ገንዘብ ለባለዕዳው ዕዳ ዋስትና የሰጡትን የግል ዋሶች ለመጠየቅ ያላቸውን መብት አይነካም።

አንቀጽ ፯፻፺፮. የመክሠር ሥነ ሥርዓትን መልሶ ስለመክፈት

፩/ ባለዕዳው ወይም ሌላ ማንኛውም ባለጉዳይ በማንኛውም ጊዜ የሥነ ሥርዓቱን ወጪ ለመሸፈን በቂ ንብረት እንዳለ በማሳየት ወይም ወጪዎቹን ለመሸፈን በቂ የሆነ ገንዘብ የከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ ጋር ተቀማጭ በማድረግ የተዘጋውን የመክሠር ሥነ ሥርዓት በመቃወም እንደገና እንዲጀመር ለፍርድ ቤቱ ሊያመለክት ይችላል።

፪/ ባለዕዳው በመጀመሪያ በዚህ ሕግ አንቀጽ ፯፻፺፮ መሠረት ከሥነ ሥርዓቱ የሚመነጨትን ወጪዎች መክፈል ይኖርበታል።

አንቀጽ ፯፻፺፯. ከንብረቱ የሚፈለግ ዕዳ ባለመኖሩ

ስለሚደረግ መዘጋት

፩/ የገንዘብ መጠየቂያ ሰነዶች ዝርዝር ጽሁፍ ለፍርድ የመዝገብ ቤት ሹም ከተሰጠ በኋላ ባለዕዳው ለከሰረው ሰው ንብረት ጠባቂ የሚከፈሉ ክፍያዎችን ጨምሮ የክፍያ ጥያቄዎችን ሁሉ መክፈሉን ወይም የተጠቀሱትን ወጪዎች በሙሉ ለመሸፈን በቂ የሆነ ገንዘብ የከሰረው ሰው ንብረት ጠባቂ ጋር ተቀማጭ ማድረጉን ያስረዳ እንደሆነ ባለ ዕዳው ባቀረበው ጥያቄ መሠረት ፍርድ ቤቱ የመክሠር ሥነ ሥርዓቱ እንዲዘጋ ትዕዛዝ ሊሰጥ ይችላል።

፪/ ፍርድ ቤቱ ውሳኔውን የሚሰጠው በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) የተመለከቱትን ሁኔታዎች ባለዕዳው ማሟላቱን የሚያመለክተውን በተቆጣጣሪ ዳኛው የቀረበውን መግለጫ መሠረት በማድረግ ነው።

፫/ ፍርዱ ለባለዕዳው እንደገና መብቶቹን መልሶ በመስጠትና መብቶቹን ካሳጡት ሁኔታዎች ነጻ በማድረግ የመክሠር ሥነ ሥርዓቱን ጨርሶ ይዘጋል።

አንቀጽ ፯፻፺፰. በንግድ መዝገብ ስለመመዘገብ

በዚህ ምዕራፍ ድንጋጌዎች መሠረት ስለ መክሠር የቀረበው ክስ እንዲዘጋ የተወሰነውን ፍርድ በዚህ ሕግ አንቀጽ ፯፻፲ መሠረት የፍርድ ቤቱ መዝገብ ቤት ሹም በንግድ መዝገብ ማስመዘገብ እና ማስታወቅ አለበት።

ርዕስ አምስት
የከሠረው ሰው ከዕዳ ነጻ ስለመደረጉ

አንቀጽ ፯፻፺፱. ከዕዳ ነጻ ስለመደረግ

፩/ የተፈጥሮ ሰው የሆነ አንድ የከሠረ ሰው ያልተከፈለ ዕዳ ቢኖርም የመክሠር ሥነ ሥርዓት እንዲከፈት ፍርድ ከተሰጠበት ቀን አንስቶ ሦስት ዓመት በኋላ ከዕዳዎቹ ሁሉ ነጻ ይሆናል።

፪/ የሚከተሉት ነጋዴዎች በንጹህ አንቀጽ (፩) በተመለከተው መሠረት ከዕዳ ነጻ አይሆኑም፡-

- ሀ) ከመክሠር ጋር በተያያዘ ወንጀል ጥፋተኝነቱ የተረጋገጠ ነጋዴ፤
- ለ) ንብረት ስለመደበቁ ወይም ስለማሸሹ ማስረጃ የቀረበበት ነጋዴ፤

ሐ) በመክሠር ሥነ ሥርዓት ሂደት ውስጥ ያልተባበረ ወይም በቅን ልቦና ግዴታውን ያልተወጣ ነጋዴ፤ ወይም

መ) የመክሠር ሥነ ሥርዓት እንዲከፈት ፍርድ ከመሰጠቱ በፊት በአምስት ተከታታይ ዓመታት ውስጥ መክሠሩ የተነገረ ነጋዴ።

፫ የሚከተሉት ዕዳዎች ነጻ አይደረጉም፡-

ሀ) ታክሶች፣ ቀረጦች እና ቅጣቶች እንዲተው የሚፈቅዱ ሌሎች ሕጎች ተፈጻሚነት እንደ ተጠበቀ ሆኖ ከታክሶች እና ከቀረጦች ጋር ግንኙነት ያላቸው ዕዳዎች፤

ለ) ከጋብቻ መፍረስ የሚመነጨ ዕዳዎች፣ ቀለብ፤ እና

ሐ) የወንጀል ቅጣቶች።

አንቀጽ ፳፻. ከዕዳ ነጻ ለመደረግ አቤቱታ ስለሚቀርብበት ሥርዓት

፩/ የከሠረው ሰው የመክሠር ሥነ ሥርዓት እንዲከፈት ፍርድ ለሰጠው ፍርድ ቤት ከዕዳ ነጻ መደረጉን

የሚደግፉ አግባብነት ያላቸው ደረሰኞችን እና ሰነዶችን በማያያዝ አቤቱታ ማቅረብ ይችላል።

፪/ ፍርድ ቤቱ የቀረበለትን አቤቱታ ከደጋፊ ሰነዶቹ ጋር ባለዕዳው በሚኖርበት አካባቢ ለሚገኘው ዐቃቤ ሕግ ያስተላልፋል። የከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂም አቤቱታው እና ሰነዶቹ እንዲደርሱት ይደረጋል።

፫/ ፍርድ ቤቱ እና ዐቃቤ ሕጉ የባለዕዳው አቤቱታ ትክክለኛ መሆኑን ለማረጋገጥ አስፈላጊ የሆኑ መረጃዎችን ሁሉ ይሰበስባሉ።

፬/ የከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ እና ዐቃቤ ሕጉ አቤቱታው እና ሰነዶቹ በደረሷቸው በሰላሳ ቀናት ውስጥ በማመልከቻው ላይ መግለጫቸውን ለፍርድ ቤቱ ያቀርባሉ።

አንቀጽ ፳፻፩. ለገንዘብ ጠያቂዎች ስለማሳወቅ እና ስለተቃውሞ

፩/ ፍርድ ቤቱ ከዕዳ ነጻ ለመደረግ የቀረበው ጥያቄ ማሳወቂያ በባለዕዳው የመክሠር ሥነ ሥርዓት ወቅት መብታቸው ለታወቀላቸው ወይም በከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ በተዘጋጀው የገንዘብ ጠያቂዎች ዝርዝር ላይ ለተገለጹ ገንዘብ ጠያቂዎች ሁሉ

እንዲላክ ትዕዛዝ ይሰጣል፤ ማሳወቂያው በአደራ ደብዳቤ ወይም ተቀባዩ ለመቀበሉ ማረጋገጫ ሊሰጥበት በሚችል ሌላ ማንኛውም ኤሌክትሮኒክ መንገድ ይላካል።

፪/ በመክሠር ሥነ ሥርዓቱ መሠረት በሙሉ ያልተከፈላቸው ገንዘብ ጠያቂዎች ማሳወቂያው በደረሳቸው በአስራ አምስት ቀናት ውስጥ የከሠረው ሰው ለምን ከዕዳ ነጻ መደረግ እንደሌለበት የሚያሳዩ አግባብነት ያላቸው ሰነዶችን በማቅረብ የከሠረው ሰው ከዕዳ ነጻ እንዳይደረግ ተቃውሞ ሊያቀርቡ ይችላሉ።

፫/ ፍርድ ቤቱ በገንዘብ ጠያቂዎቹ የቀረበውን ተቃውሞ የከሠረው ሰው ከዕዳ ነጻ መደረጉን በተመለከተ የከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ ካቀረበው መግለጫ ጋር ለዐቃቤ ሕግ ይልካል።

፬/ ፍርድ ቤቱ አስፈላጊ በሚሆንበት ጊዜ የከሠረውን ሰው እና ተቃውሞ ያቀረቡትን ባለጉዳዮች ጠርቶ በዝግ ጉዳያቸውን ሊሰማ ይችላል።

፭/ ከዕዳ ነጻ ለመደረግ የሚቀርቡ አቤቱታዎች የቴምብር ቀረጥ፣ የምዝገባ እንዲሁም ሌሎች ማናቸውም ታክሶች እና ክፍያዎች አይከፈልባቸውም።

አንቀጽ ፳፻፪. ከዕዳ ነጻ እንዲደረግ ስለሚያዙ ወይም ውድቅ ስለሚያደርጉ ፍርዶች

፩/ ከዕዳ ነጻ ለመደረግ በዚህ ሕግ አንቀጽ ፯፻፺፱ የተቀመጡትን ሁኔታዎች የከሠረው ሰው ያሚላ እንደሆነ ፍርድ ቤቱ የከሠረው ሰው ከዕዳ ነጻ እንዲሆን ውሳኔ ይሰጣል።

፪/ ፍርድ ቤቱ ከዕዳ ነጻ ለመደረግ የቀረበውን አቤቱታ ውድቅ ያደረገ እንደሆነ የከሠረው ሰው ከዕዳ ነጻ ለመደረግ አቤቱታ ሊያቀርብ የሚችለው ፍርድ ቤቱ ከዕዳ ነጻ መደረጉን ውድቅ ካደረገበት ቀን አንስቶ ከአንድ ዓመት በኋላ ነው።

፫/ ባለዕዳው ከዕዳ ነጻ እንዲሆን ፍርድ ቤቱ የወሰነ እንደሆነ ውሳኔው በንግድ መዝገብ ውስጥ መመዝገብ አለበት። ከዕዳ ነጻ መደረግ በማንኛውም መልኩ የባለዕዳውን ከንግድ መዝገብ መሰረዝን አያስከትልም።

፬/ ባለዕዳው ከዕዳ ነጻ መደረጉን በኢትዮጵያ ውስጥ ሰፊ ስርጭት ባለው ጋዜጣ ላይ ማሳተም ይፈቀድለታል።

ርዕስ ስድስት

ስለ ፍትሐ ብሔር ኃላፊነቶች፣ እግዶች፣ ወንጀሎች እና የግል

መክሠር

ምዕራፍ አንድ

ስለ ሥራ አስኪያጆች እና ሦስተኛ ወገኖች የፍትሐ ብሔር

ኃላፊነት

አንቀጽ ፳፻፫. ስለ ሥራ አስኪያጆች ኃላፊነት

፩/ ሥራ አስኪያጁ፡-

- ሀ) ክፍያዎች በተቋረጡ በአርባ አምስት ቀናት ውስጥ በከባድ ቸልተኝነት የመክሠር አቤቱታ ባለማቅረብ፤ ወይም
- ለ) የገንዘብ ኪሣራ የሚያስከትሉ እንቅስ ቃሴዎችን በከባድ ቸልተኝነት በመቀጠል፤
- ሐ) የንግድ እንቅስቃሴዎችን በግሉ ራሱን ወክሎ በማከናወን እና የድርጅቱን ንብረቶች እንደራሱ ንብረት በመሸጥ እና የራሱን የግል ጉዳዮች ለመደበቅ የድርጅቱን ጉዳዮች እንደ ሽፋን በመጠቀም፤

ጥፋት ከፈጸመ እና ማህበሩ በቂ ንብረት እንዳይኖረው አስተዋጽኦ ካደረገ እንደሆነ ፍርድ ቤቱ በመክሰር ሥነ ሥርዓት ሂደት ውስጥ አንድ ወይም ከአንድ በላይ በተጨማሪ ወይም በሕግ የማህበሩ ሥራ አስኪያጆች በድምሩ የማህበሩን ንብረት ዋጋ በቀነሱት እና ኃላፊነቱን በጨመሩት መጠን የማህበሩን ዕዳዎች በሙሉ ወይም በከፊል እንዲከፍሉ ትእዛዝ ሊሰጥ ይችላል፤

፪/ ማህበሩ በቂ ንብረት እንዳይኖረው አስተዋጽኦ ያደረጉትን የሥራ አመራር ጥፋቶች የፈጸሙት ከአንድ በላይ ሥራ አስኪያጆች የሆኑ እንደሆነ ፍርድ ቤቱ ሥራ አስኪያጆቹን በአንድነትና በተናጠል ተጠያቂ ሊያደርጋቸው ይችላል፤

፫/ በዚህ አንቀጽ በንዑስ አንቀጽ (፩) መሠረት በቀረበ ክርክር ተመላሽ የሆነ ገንዘብ በዚህ ሕግ አንቀጽ ፯፻፹፮ ውስጥ በተቀመጠው ቅደም ተከተል መሠረት ለከሠረው ማህበር ገንዘብ ጠያቂዎች ይከፈላል።

አንቀጽ ፳፻፬. ስለገንዘብ ጠያቂዎች ኃላፊነት

፩/ የብድር አገልግሎት በመስጠት ባለዕዳውን በሚጎዳ መልኩ የደገፉ ገንዘብ ጠያቂዎች ተጠያቂ የሚሆኑት፡-

- ሀ) የማጭበርበር ወንጀል የፈጸሙ፤ ወይም
- ለ) በተጨማሪ እንደ ባለዕዳው ሥራ አስኪያጅ የሠሩ፤ ወይም
- ሐ) ካቀረቡት ብድር ጋር ተመጣጣኝ ያልሆኑ የንብረት ዋስትናዎችን ከባለዕዳው ንብረት ላይ የያዙ፤

፪/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) ከተቀመጡት ሁኔታዎች በተጨማሪ ገንዘብ ጠያቂዎች ተጠያቂ ሊሆኑ የሚችሉት፡-

- ሀ) የብድሩ ደንቦች እና ሁኔታዎች ባለዕዳውን የሚጎዱ የነበሩ፤ እና
- ለ) ባለዕዳው ክፍያዎችን ያቋረጠ መሆኑን እና መመለስ የማይችል መሆኑን ያውቁ የነበረ ወይም ሊያውቁ ይገባ የነበረ፤ እንደሆነ ብቻ ነው፡፡

፫/ የጉዳት ካሣው መጠን ብድሩ ከተሰጠበት ጊዜ አንስቶ በድምሩ የከሠረው ሰው ንብረት ዋጋ ከቀነሰበት እና

ኃላፊነቱ ከጨመረበት መጠን ጋር ተመሳሳይ ይሆናል።

አንቀጽ ፳፻፭. ስለባለአክሲዮኖች ኃላፊነት

በተጨማሪ ሥራ አስኪያጅ የሆኑ ሰዎች በዚህ ሕግ አንቀጽ ፳፻፫ መሠረት ያለባቸው ኃላፊነት እንደተጠበቀ ሆኖ የባለዕዳው ባለአክሲዮኖች ለባለዕዳው ገንዘብ ጠያቂዎች ኃላፊ የሚሆኑት ባለአክሲዮኖቹ፡-

- ፩/ የማጭበርበር ወንጀል የፈጸሙ፤ ወይም
- ፪/ የራሳቸውን ጥቅም ለማስጠበቅ ለባለዕዳው ሥራ አመራር የሰጧቸው መመሪያዎች ባለዕዳው ክፍያዎችን እንዲያቋርጥ ያደረጉ፤ እንደሆነ ብቻ ነው።

አንቀጽ ፳፻፮. ስለክስ አቅራቢዎች

- ፩/ በዚህ ምዕራፍ ውስጥ የተመለከቱት ክሶች ለፍርድ ቤቱ ሊቀርቡ የሚችሉት በከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ ብቻ ነው።
- ፪/ የከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ ክስ ላለመመስረት የወሰነ እንደሆነ ማንኛውም ገንዘብ ጠያቂ ለከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ ክስ እንዲመሰርት ማስታወቂያ ከሰጠ በኋላ ማስታወቂያ በተሰጠ በሠላሳ ተከታታይ

ቀናት ውስጥ ምንም ምላሽ ያላገኘ ወይም አሉታዊ ምላሽ ያገኘ እንደሆነ ገንዘብ ጠያቂው በግሉ ስለ ከሠረው ሰው ክስ ሊመሰረት ይችላል።

፫/ ገንዘብ ጠያቂው ክሱን ያሸነፈ እንደሆነ ገንዘብ ጠያቂው በክሱ የተነሳ ያወጣቸው ወጪዎች በከሠረው ሰው ንብረት ይሸፈናሉ።

፬/ ክሱን ያቀረበው ሰው የማስረዳት ኃላፊነት አለበት።

ምዕራፍ ሁለት

ከመክሠር ስለሚመነጨ የወንጀል ቅጣቶች እና እገዳዎች

አንቀጽ ፳፻፯. በቸልተኝነት ስለመክሠር

የኢትዮጵያ የወንጀል ሕግ ከበድ ያለ ቅጣት የሚደነግግ ካልሆነ በስተቀር፡-

፩/ ለሌላኛው ተዋዋይ ወገን ያልተገባ ጥቅም የሚሰጡ ውሎችን ሆነ ብሎ የፈጸመ፤

፪/ የክፍያዎችን መቋረጥ ለማዘግየት በማሰብ ግዢዎችን ፈጽመው ባነሰ ዋጋ መልሶ የሸጠ ወይም የክፍያዎችን መቋረጥ ለማዘግየት በማሰብ ገንዘብ ለማግኘት ጎጂ የሆኑ መንገዶችን የተጠቀመ፤

፫/ ሕጋዊ ምክንያት ሳይኖራቸው በዚህ ሕግ አንቀጽ ፳፻፭ መሠረት ክፍያዎች በተቋረጡ በአርባ አምስት ቀናት ውስጥ ክፍያዎች የተቋረጡ መሆኑን ለፍርድ ቤት ያሳሳወቀ፤

፬/ ሆነ ብሎ የሒሳብ መግለጫዎችን ያልተሟላ ያደረገ ወይም የሒሳብ መዛግብትን በመደበኛ በየጊዜው ያልያዘ ወይም ከማህበሩ አቅም አንጻር የሒሳብ መግለጫ አቀራረብ ስታንዳርዶችን በግልጽ የማያሟሉ የሒሳብ መግለጫዎችን የያዘ፤ ኪሣራው የታወጀ ባለዕዳ ወይም የባለዕዳው ሥራ አስኪያጅ ጥፋተኛ ሆኖ ከተገኘ ከስድስት ወራት ባልበለጠ ቀላል የእስር ቅጣት እና በእስር ሺህ ብር ብር የገንዘብ መቀጮ ይቀጣል።

አንቀጽ ፳፻፮. በተንኮል ስለ መክሠር

የኢትዮጵያ የወንጀል ሕግ ይበልጥ ከባድ የሆነ ቅጣት የሚደነግግ ካልሆነ በስተቀር አንድ ባለዕዳ እና በቀጥታ ወይም በተዘዋዋሪ፣ በተጨማሪም ወይም በሕግ አንድን የንግድ ማህበር ሥራ የመራ ሰው እና የሥራ አስኪያጅ ሕጋዊ ተወካይ ሆኖ ያገለገለ ማንኛውም ሰው፡-

፩/ የአንድን የንግድ ማህበር ንብረቶች የመዘበረ ወይም በሙሉ ወይም በከፊል የደበቀ፤

፪/ በሒሳብ መዛግብቱ ውስጥ ወይም በሕጉ መሠረት ወይም ሕጋዊ በሆነ መልኩ በተገቡ ግዴታዎች መሠረት የሌለበትን የገንዘብ ዕዳ በተንኮል አለብኝ ብሎ የተናገረ፤

፫/ የከሠረውን ሰው ኃላፊነት በተንኮል ከፍ ያደረገ፤

፬ / የፈጠራ የሒሳብ መዛግብት የያዘ ወይም የከሠረውን ሰው የሒሳብ ሰነዶች እና መዛግብት የደመሰሰ፤

፭ / በግልጽ ያልተሟሉ ወይም በመደበኛ ሁኔታ ያልተያዙ ሒሳቦችን የያዘ፤

እንደሆነ ከስድስት ወር እስከ ሦስት ዓመት በሚደርስ ቀላል እስራት እና ከአምስት ሺህ እስከ ሃምሳ ሺህ ብር በሚደርስ የገንዘብ መቀጮ ይቀጣል።

አንቀጽ ፳፻፱. ከመክሠር ስለሚመነጭ መታገድ

፩/ በዚህ ሕግ አንቀጽ ፳፻፰ በተደነገገው ወንጀል (በተንኮል መክሠር) ጥፋተኛ ሆኖ የተገኘ ማንኛውም ባለዕዳ ወይም ሥራ አስኪያጅ ከተጣለበት ቅጣት በተጨማሪ ወይም በቅጣቱ ምትክ ከሚከተሉት መካከል በአንዱ ወይም ከዚያ በላይ የሆነ እገዳ ሊጣልበት ይችላል፡-

ሀ) የግለሰብ ንግድን ወይም በማንኛውም የንግድ ሥራ ውስጥ የተሰማራ ማንኛውንም ሕጋዊ ማህበር ሥራ መምራትን፣ ማስተዳደርን ወይም መቆጣጠርን ጨምሮ በማንኛውም የንግድ ሥራ ውስጥ እንዳይሳተፍ፤

ለ) በኢትዮጵያ የወንጀል ሕግ መሠረት በወንጀል ችሎቶች ሊወሰኑ በሚችሉት ሁለተኛ ደረጃ ቅጣቶች መሠረት በሲቪል፣ በፍትሐ ብሔር እና በቤተሰብ መብቶች እንዳይጠቀም መታገድ፤

ሐ) የመንግስት ሥልጣን እንዳይዘ ወይም የሞያ ወይም የንግድ ማህበራትን በቀጥታ ወይም በተዘዋዋሪ እንዳይመራ መታገድ፤

መ) በመንግስት የግዢ ውሎች እንዳይሳተፍ፤

ሠ) የጻፈው ሰው ከአውጪው ባንክ ገንዘብ እንዲያወጣ ከሚፈቅዱ ቼክ ወይም የገንዘብ ሰነድ ውጭ ቼኮችን ወይም የገንዘብ ሰነዶችን እንዳይጽፍ ወይም በባንክ የተረጋገጡ ቼኮችን እንዳይጽፍ መከልከል።

፪/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) የተመለከቱትን ክልላዎች እና እገዳዎች የሚጥለው ፍርድ ቤት የክልላዎቹን የቆይታ ጊዜ ይወስናል፤ ሆኖም በማናቸውም ሁኔታ ከስድስት ወራት ሊያንስ ሌሎች አስገዳጅ ሕጎች ረዘም ላለ ጊዜ የሚቆይ ዕገዳ የሚጥሉ ካልሆነ በስተቀር ከአምስት ዓመታት ሊበልጥ አይችልም።

አንቀጽ ፳፻፲. በሕግ ሰውነት ባላቸው አካላት ስለሚፈጸሙ ወንጀሎች

፩/ የኢትዮጵያ የወንጀል ሕግ አንቀጽ ፴፬ እንደተጠበቀ ሆኖ አንድ የንግድ ማህበር በዚህ ሕግ በአንቀጽ ፳፻፰ በተደነገጉት ወንጀሎች ጥፋተኛ ሊባል ይችላሉ።

፪/ በንግድ ማህበር የሚጣለው ቅጣት በኢትዮጵያ የወንጀል ሕግ አንቀጽ ፯ በተቀመጡት ደንቦች እና ሁኔታዎች መሠረት የሚጣል የገንዘብ ቅጣት ይሆናል።

አንቀጽ ፳፻፲፩. ጥቅም ስለመስጠት

፩/ መልሶ የማደራጀት ወይም በመክሰር ሥነ ሥርዓት ወቅት፡-

ሀ) የማይንቀሳቀስ ወይም ተንቀሳቃሽ ንብረት በመያዣነት የሰጠ ወይም በዚህ ሕግ አንቀጽ ፮፻፶፫ ንዑስ አንቀጽ (፫) ከተደነገገው ፈቃድ ውጭ የማስተላለፍ ሥራ የሠራ ወይም በዚህ ሕግ አንቀጽ ፮፻፶፮ ንዑስ አንቀጽ (፩) የተመለከተውን ክልከላ በመጣስ አንድን ዕዳ በሙሉ ወይም በከፊል የከፈለ፤

ለ) በዚህ ሕግ አንቀጽ ፮፻፹፯ ንዑስ አንቀጽ (፩) ስለ የመልሶ ማደራጀት ዕቅድ ኃላፊነቶችን ስለመክፈል የተቀመጡትን ደንቦች እና ሁኔታዎች በመጣስ ክፍያ የፈጸመ ማንኛውም ባለዕዳ ወይም በተጨማሪ ወይም በሕግ የባለዕዳው የንግድ ሥራ ሥራ አስኪያጅ የሆነ ሰው።

፪/ በመጠባበቂያ ጊዜው ወቅት ወይም ለጥንቃቄ ዕዳን መልሶ የማዋቀር ዕቅድ ወይም መልሶ የማደራጀት ዕቅድ ተግባራዊ በመደረግ ላይ እያለ ባለዕዳው የሚገኝበትን ሁኔታ እያወቀ በዚህ ሕግ አንቀጽ ፮፻፶፭ ንዑስ አንቀጽ (፭) እና በአንቀጽ ፮፻፹፯ ንዑስ

አንቀጽ (፪) መሠረት ከመደበኛው ውጭ የሆነ ክፍያ የጠየቀ ወይም የተቀበለ ማንኛውም የባለዕዳው ገንዘብ ጠያቂ።

፫/ በዚህ ሕግ አንቀጽ ፮፻፺፬ ንዑስ አንቀጽ (፫) ንብረቶች እንዳይተላለፉ የተቀመጠውን ግዴታ የጣሰ አሸናፊ ተጫራች፤ ጥፋተኛ ሆኖ የተገኘ እንደሆነ ከአንድ ዓመት ባልበለጠ ቀላል የእስራት ቅጣት እና በአስር ሺህ ብር የገንዘብ መቀጮ ይቀጣል።

አንቀጽ ፷፻፲፪. ዝምድና ባላቸው ሰዎች ስለሚፈጸሙ ወንጀሎች

የከሠረው ሰው ንብረት አካል ሊሆኑ የሚገቡ ንብረቶችን የመዘበረ፤ የደበቀ ወይም ሕገ ወጥ በሆነ መንገድ የያዘ የባለዕዳው ባል ወይም ሚስት፤ አራተኛ ደረጃን ጨምሮ እስከ አራተኛ ደረጃ ድረስ የሚቆጠር የሥጋ ወይም የጋብቻ ዝምድ ያለው ሰው ጥፋተኛ ሆኖ የተገኘ እንደሆነ ከስድስት ወራት ባልበለጠ ቀላል እስራት እና በአስር ሺህ ብር የገንዘብ መቀጮ ይቀጣል።

አንቀጽ ፷፻፲፫. በተቆጣጣሪ ዳኛ፣ መልሶ በማደራጀት ኃላፊ ወይም በከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ ስለሚፈጸሙ ወንጀሎች

ማንኛውም ተቆጣጣሪ ዳኛ፣ መልሶ የማደራጀት ኃላፊ ወይም የከሠረው ሰው፡-

፩/ በዚህ መጽሐፍ ውስጥ ባሉት ሥነ ሥርዓቶች መሠረት ሥራውን በሚያከናውንበት ወቅት የተቀበላቸውን ክፍያዎች ለራሱ ጥቅም በማዋል ወይም እንደማይገባው እያወቀ ሌሎች ሰዎች ክፍያዎችን እንዲፈጽሙለት በማድረግ በፈቃዱ የገንዘብ ጠያቂዎች ወይም የባለዕዳዎች ጥቅም ላይ ጉዳት ያደረሰ፤ ወይም

፪/ ዓላማው ከገንዘብ ጠያቂዎቹ ወይም ከባለዕዳዎቹ ጥቅም ጋር እንደሚጋጭ እያወቀ የራሱን ሥልጣን ለራሱ ዓላማ ጥቅም ላይ ያዋለ፤

እንደሆነ ከስድስት ወር እስከ ሦስት ዓመት በሚደርስ ቀላል እስራት እና ከአምስት ሺህ እስከ ሃምሳ ሺህ ብር በሚደርስ የገንዘብ መቀጮ ይቀጣል።

አንቀጽ ፳፻፲፬. ወንጀሎችን ለፍርድ ስለማቅረብ

፩/ ዐቃቤ ሕጉ ወይም የከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ በዚህ ምዕራፍ ውስጥ የተመለከቱትን ወንጀሎች ለወንጀል ፍርድ ቤት ማቅረብ አለበት።

፪/ የከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ ወንጀሎች ስኬታማ በሆነ መልኩ ለፍርድ እንዲቀርቡ ለማድረግ ደጋፊ

ሰነዶችን፣ ደረሰኞችን እና ሌሎች መረጃዎችን ለዐቃቤ ሕጉ ማስተላለፍ አለበት። ደጋፊ ሰነዶች እና ደረሰኞች እንዲቀርቡ በሚታዘዝበት ጊዜ የፍርድ ቤት መዝገብ ቤት ሹሙ ጋር ይቀመጣሉ።

፫/ በተንኮል በመክሰር እና ግንኙነት ባላቸው ሌሎች ወንጀሎች ጥፋተኛ ሆኖ መገኘት ባለዕዳው በርዕስ አራት መሠረት የመክሰር ፍርድ ያልተፈረደበት ቢሆንም እንኳን ሊቀጣ ይችላል።

አንቀጽ ፳፻፲፮. በግል ስለመክሰር

፩/ በተጨማሪም ወይም በሕግ የአንድ ማህበር ሥራ አስኪያጅ የሆኑ ሰዎች የሚከተሉትን ድርጊቶች የፈጸሙ እንደሆነ ፍርድ ቤቱ በመክሰር ሥነ ሥርዓቱ ሂደት ውስጥ በግላቸው መክሰራቸው እንዲነገር እና የማህበሩን ዕዳዎች በሙሉ ወይም በከፊል እንዲከፍሉ ትዕዛዝ ሊሰጥ ይችላል፡-

- ሀ) የማህበሩን ንብረት እንደ ራስ ንብረት አድርጎ መሸጥ፤

ለ) ማህበሩን እንደ ሽፋን በመጠቀም የግል ጥቅም ለማግኘት የማህበሩን ግብይቶች ማከናወን፤

ሐ) የማህበሩን ንብረት ወይም ገንዘብ ለግል ዓላማዎች ወይም ግለሰቡ በቀጥታም ይሁን በተዘዋዋሪ በውስጡ የጥቅም ግንኙነት ላለው ሌላ ማህበር በሚጠቅም መልኩ መጠቀም፤

መ) ማህበሩን እንደ ሽፋን በመጠቀም ለራሱ የግል ጥቅም ለማግኘት በግልጽ ትርፋማ ያልሆነ ሥራ ውስጥ መሳተፍ፤

ሠ) የማህበሩን ንብረቶች መመዝበር ወይም በሙሉ ወይም በከፊል መደበቅ ወይም በተንኮል ዕዳውዎቹን ከፍ ማድረግ።

፪/ ከላይ በተመለከተው መሠረት ክስ በማቅረብ የተገኘ ገንዘብ በዚህ ሕግ ፯፻፹፮ ውስጥ በተቀመጠው ቅደምተከተል መሠረት ለከሠረው ማህበር ገንዘብ ጠያቂዎች ክፍያ ለመፈጸም ጥቅም ላይ ይውላል።

ርዕስ ሰባት

ለአነስተኛ እና መካከለኛ ኢንተርፕራይዞች ስለሚደረግ

ቀላል የመክሠር ሥነ ሥርዓት

አንቀጽ ፳፻፲፮. የተፈጻሚነት ወሰን

፩/ በዚህ ምዕራፍ ውስጥ የተመለከተው ቀላል የመክሠር ሥነ ሥርዓት ክፍያ ከመቋረጡ በፊት ባሉት አስራ ሁለት ወራት አጠቃላይ የሒሳብ ሚዛናቸው የሀብት መጠን ከሃያ ሚሊዮን ብር በታች በሆነ ወይም ያለፉት አስራ ሁለት ወራት ዓመታዊ የሽያጭ ገቢያቸው ከአምስት ሚሊዮን ብር በታች በሆነ (በየጊዜው የዋጋ ግሽበት ማስተካከያ ተደርጎበት) ወይም ከአስር በታች ሠራተኞች ባሏቸው ክፍያዎችን ባቋረጡ አነስተኛ ወይም መካከለኛ ኢንተርፕራይዞች ላይ ተፈጻሚ ይሆናል።

፪/ ባለዕዳው ሀቀኝነት የጎደለው እንደሆነ እና በተለይም ደግሞ የተወሰነ የንብረቱን ክፍል የደበቀ፣ አንዳንድ ገንዘብ ጠያቂዎችን በተንኮል ሳይገልጽ የቀረ፣ ኃላፊነቶቹን ያጋነነ ወይም ሌሎች ማናቸውንም

የማጭበርበር ድርጊቶች የፈጸመ እንደሆነ ፍርድ ቤቱ ቀላል የመክሰር ሥነ ሥርዓት አይከፍትም።

፫/ ቀላል የመክሰር ሥነ ሥርዓቱ የሚመለከተው ባለዕዳ በንዑስ አንቀጽ (፪) መሠረት ሀቀኝነት የጎደለው ተግባር የፈጸመ እንደሆነ ፍርድ ቤቱ የወሰነ እንደሆነ ቀላል የመክሰር ሥነ ሥርዓቱን ወዲያውኑ ወደ መክሰር ሥነ ሥርዓት ይቀይራል።

አንቀጽ ፳፻፲፯. ሥነ ሥርዓት ስለመክፈት

፩/ ባለዕዳው ክፍያዎች ከተቋረጡበት ቀን አንስቶ በአርባ አምስት ቀናት ውስጥ ቀላል የመክሰር ሥነ ሥርዓት እንዲከፈት አቤቱታ ማቅረብ አለበት።

፪/ ማንኛውም ገንዘብ ጠያቂ ወይም ዓቃቤ ሕግ ባለ ዕዳው ክፍያዎችን ማቋረጡን ያወቀ እንደሆነ ማቋረጡን ካወቀበት ቀን ቀጥሎ ባሉት አርባ አምስት ቀናት ውስጥ ቀላል የመክሰር ሥነ ሥርዓት እንዲከፈት ለፍርድ ቤት አቤቱታ ሊያቀርብ ይችላል።

አንቀጽ ፳፻፲፰. ሰነዶችን ስለማስገባት

፩/ የሚከተሉት ሰነዶች ባለዕዳው ቀላል የመክሠር ሥነ ሥርዓት እንዲከፈት ከሚያቀርበው አቤቱታ ጋር አባሪ ሆነው መቅረብ አለባቸው፡-

ሀ) የንግድ ማህበሩ የመጨረሻ የሒሳብ ሚዛን ወረቀት፣ የሒሳብ መግለጫዎች ወይም ሒሳብ፤

ለ) የገንዘብ ጠያቂዎችን እና የባለዕዳዎችን ስም እና አድራሻ የያዘ የንግድ ነክ ገቢዎች እና ዕዳዎች ዝርዝር፤

ሐ) የአቅርቦት ውሎችን፣ የኪራይ እና የፈቃድ ውሎችን ጨምሮ በሃደት ላይ ያሉ የዋና ዋና ውሎች ዝርዝር።

፪/ ባንኮችን እና የመንግስት ባለሥልጣን አካላትን ጨምሮ ባለዕዳው ወይም ሌላ ማንኛውም ሦስተኛ ወገን አግባብነት ያላቸው ማናቸውንም ተጨማሪ ሰነዶች እንዲያቀርቡ ፍርድ ቤቱ ትዕዛዝ ሊሰጥ ይችላል።

አንቀጽ ፳፻፲፱. የከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ

፩/ ፍርድ ቤቱ ቀላል የመክሠር ሥነ ሥርዓቱ ለሚቆይበት ጊዜ ያህል የከሠረውን ሰው ንብረት ጠባቂ ይሾማል።

፪/ የከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ ገለልተኛ ሆኖ ሌሎች ለሥራው አስፈላጊ የሆኑ ተግባራትን ጨምሮ የሚከተሉትን ተግባራት ያከናውናል፡-

ሀ) ቀላል የመክሠር ሥነ ሥርዓት መከፈቱን ለገንዘብ ጠያቂዎች የማሳወቅ፤

ለ) ባለዕዳው ለፍርድ ቤቱ ያቀረባቸው መረጃዎች የተሟሉ እና እውነተኛ መሆናቸውን ማረጋገጥ እና ባለዕዳው የፈጸማቸውን ማናቸውንም ሀቀኝነት የጎደላቸው ድርጊቶች ለፍርድ ቤቱ የመግለጽ፤

ሐ) በጨረታ ወይም በግል ሽያጭ የመሸጫ ዋጋውን ከፍ ለማድረግ ይበልጥ ቀልጣፋ በሆነው በአንደኛው መንገድ የባለዕዳውን ንብረቶች በሙሉ የመሸጥ፤

መ) የክፍያ ጥያቄዎቻቸው ተቀባይነት ያገኙ ገንዘብ ጠያቂዎች ዝርዝር ለፍርድ ቤት መዝገብ ቤት ሹሙ እንዲሰጥ የማዘጋጀት፤

ሠ) ከሽያጩ የሚገኘውን ገንዘብ በዚህ ሕግ አንቀጽ
 ፳፻፹፮ መሠረት ባላቸው ቅደም ተከተል
 መሠረት ለገንዘብ ጠያቂዎቹ የማከፋፈል፤

ረ) የገንዘብ ጠያቂዎች ዝርዝሩን፣ የተሸጡ
 ንብረቶችን እና የተከፋፈለውን ከሽያጭ የተገኘ
 ገንዘብን በአጭሩ የሚገልጽ የመጨረሻ
 መግለጫ ለፍርድ ቤቱ የማዘጋጀት።

፫/ የከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ ሥነ ሥርዓቱ በተከፈተ
 በአንድ ዓመት ውስጥ ሁሉንም ንብረቶች በመሸጥ
 ከሽያጩ የተገኘውን ገንዘብ በማከፋፈል ሥራውን
 ያጠናቅቃል።

፬/ በዚህ ሕግ ፳፻፺፬ ውስጥ ስለኃላፊነት ከተደነገገው
 በተጨማሪ የከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ ሥነ
 ሥርዓቱ በተከፈተ በአንድ ዓመት ውስጥ የሁሉንም
 ንብረቶች የመሸጥ እና ከሽያጩ የተገኘውን ገንዘብ
 የማከፋፈል ሥራውን ያላጠናቀቀ እንደሆነ የግል
 ኃላፊነት ሊኖርበት ይችላል።

አንቀጽ ፳፻፳. የቀላል የመክሠር ሥነ ሥርዓት የቆይታ ጊዜ

የቀላል የመክሠር ሥነ ሥርዓት የቆይታ ጊዜ ከአንድ ዓመት ሊበልጥ አይችልም።

አንቀጽ ፳፻፳፩. የቀላል የመክሠር ሥነ ሥርዓት መዘጋት

አንድ ዓመት ካለፈ በኋላ ፍርድ ቤቱ ቀላል የመክሠር ሥነ ሥርዓቱን ይዘጋል።

አንቀጽ ፳፻፳፪. ከዕዳዎች ነጻ ስለመሆን

ቀላል የመክሠር ሥነ ሥርዓቱ በሚዘጋበት ጊዜ የተፈጥሮ ሰው የሆነ ባለዕዳ፡-

፩/ ሀቀኝነት የጎደለው ሆኖ ካልተገኘ፤

፪/ ባለፉት ሦስት ዓመታት ውስጥ የመክሠር ወይም ቀላል የመክሠር ሥነ ሥርዓት ለመክፈት አቤቱታ አቅርቦ ካልነበረ፤ ቀሪ ያልታወቁ ዕዳዎችን ጨምሮ ከዕዳዎቹ ሁሉ ነጻ ይሆናል።

አንቀጽ ፳፻፳፫. በሕግ የሰውነት መብት ስለተሰጣቸው

ሰዎች ከንግድ መዝገብ መሰረዝ

ቀላል የመክሰር ሥነ ሥርዓቱ እንደተዘጋ በሕግ የሰውነት መብት የተሰጠው ባለዕዳ ከንግድ መዝገብ ውስጥ ምዝገባው ይሰረዛል።

አንቀጽ ፳፻፳፬. ቀላል የመክሰር ሥነ ሥርዓት መልሶ

ስለመከፈቱ

ቀላል የመክሰር ሥነ ሥርዓቱ ከተዘጋ በኋላ ባለዕዳው ማናቸውም የቀሩ ንብረቶች ያሉት እንደሆነ ንብረቶቹን ለመሸጥ እና ከሽያጩ የሚገኘውን ገንዘብ ለማከፋፈል እንዲችል ሥነ ሥርዓቱ በተዘጋ በሁለት ዓመታት ውስጥ ገንዘብ ጠያቂዎች ቀላል የመክሰር ሥነ ሥርዓቱ መልሶ እንዲከፈት ጥያቄ የማቅረብ መብት አላቸው።

አንቀጽ ፳፻፳፭. የመክሰር ሥነ ሥርዓት መልሶ

ስለመከፈቱ

ቀላል የመክሰር ሥነ ሥርዓት የተዘጋ ቢሆንም አንድ ገንዘብ ጠያቂ ባለዕዳው ሀቀኝነት የጎደለው ድርጊት እንደፈጸመ ማስረዳት ከቻለ ሥነ ሥርዓቱ በተዘጋ በሁለት ዓመት ውስጥ የመክሰር ሥነ ሥርዓት መልሶ እንዲከፈት ጥያቄ የማቅረብ መብት አለው።

ማውጫ

አዋጅ ቁጥር ፩ሺ፪፻፵፫/፪ሺ፲፫

ማውጫ		
አንቀጽ ቁጥር	የአንቀጽ ርዕስ	ገጽ
	አንደኛ መጽሀፍ ስለ ነጋዴዎች፣ የንግድ ስራዎችና ስለ ንግድ መደብሮች ርዕስ አንድ በነጋዴዎች ላይ ስለሚፈጸሙ ጠቅላላ ድንጋጌዎች ምዕራፍ አንድ የንግድ ሥራ በሚሠሩ ሰዎች ላይ ስለሚፈጸም ሕግ	፩
አንቀጽ ፩	ስለ የፍትሐ ብሔር ሕግ ተፈጻሚነት	፩
አንቀጽ ፪	ስለ ባሕር ሕግ ተፈጻሚነት	፩
አንቀጽ ፫	ስለ ግለሰብ ነጋዴዎች እና የንግድ ማኅበሮች	፩
አንቀጽ ፬	ይህ ሕግ የማይፈጸምባቸው ተቋማት	፪
	ምዕራፍ ሁለት ነጋዴ ናቸው የሚባሉ ሰዎች	
አንቀጽ ፭	ነጋዴዎች የሚባሉ ሰዎች	፫
አንቀጽ ፮	በአነስተኛ መጠን ስለሚሠሩ ሰዎች	፲
አንቀጽ ፯	የአደግበብ ባለሙያዎች	፲፩
አንቀጽ ፰	የግብርና እና የደን ማልማት ሥራዎች	፲፪
አንቀጽ ፱	ሆልዲንግ ካምፓኒ	፲፫
	ምዕራፍ ሦስት የንግድ ሥራ ለመሥራት ችሎታ ስለሌላቸው ሰዎች	
አንቀጽ ፲	ችሎታ የሌላቸው ሰዎች	፲፬
አንቀጽ ፲፩	ስለ ሞግዚት	፲፬
አንቀጽ ፲፪	በሞግዚት ከመተዳደር ነጻ ስለወጣ አካለ	፲፭

	መጠን ያልደረሰ ልጅ	
አንቀጽ ፲፫	አካለ መጠን ያላደረሰ መሆኑ በሦስተኛ ወገኖች ላይ የሚያስከትለው ውጤት	፲፭
አንቀጽ ፲፬	በፍርድ የተከለከለ መሆንን ስለማስታወቅ	፲፭
ምዕራፍ አራት የተጋቡ ሰዎች ስለሚያደርጉት የንግድ ሥራ		
አንቀጽ ፲፭	ያቡ ሰዎች የንግድ ሥራ ለመሥራት ስላላቸው መብት	፲፮
አንቀጽ ፲፯	መቃወሚያውን ስለማስታወቅ	፲፮
አንቀጽ ፲፯	መቃወሚያውን ስለማንሳት	፲፮
አንቀጽ ፲፰	የሚነግደው ባል ወይም ሚስት ስለተዋዋለው ዕዳ	፲፮
አንቀጽ ፲፱	መቃወሚያው ስለሚኖረው ውጤት	፲፮
አንቀጽ ፳	ባልና ሚስት ተባብረው ስለሚሠሩት ሥራ	፲፮
ምዕራፍ አምስት የንግድ ሥራን የመሥራት መብት		
አንቀጽ ፳፩	የንግድ ሥራን የመሥራት ነጻነት	፲፰
አንቀጽ ፳፪	በሕግ ስለ ተከለከሉ ወይም ስለ ተወሰኑ ነገሮች	፲፰
አንቀጽ ፳፫	በሕግ የተከለከለውን መተላለፍ ስለሚያስከትለው ውጤት	፲፰
አንቀጽ ፳፬	ስለ ሲቪክ ማኅበሮች	፲፱
አንቀጽ ፳፭	ስለ ንግድ ማኅበሮች	፲፱
አንቀጽ ፳፮	በመንግሥት ሕግ የሰውነት መብት ስለተሰጣቸው አካላት	፳
ርዕስ ሁለት የንግድ ሰራተኞች እና ወኪሎች ምዕራፍ አንድ ስለ ንግድ ሠራተኞች		፳

አንቀጽ ፳፯	ትርጓሜ	፳
አንቀጽ ፳፰	በሥራ ውል ላይ ተፈጻሚ ስለሚሆን ህግ	፳
አንቀጽ ፳፱	የግል ንግድ ማቋቋምን ስለ መከልከል	፳፩
አንቀጽ ፴	ውክልና	፳፪
አንቀጽ ፴፩	ዕቃ ለመሸጥ ኅላፊ የሆነ ሠራተኛ ስላለው ሥልጣን	፳፪
ምዕራፍ ሁለት ስለ ሥራ አሥኪያጅ		
አንቀጽ ፴፪	ትርጓሜ	፳፫
አንቀጽ ፴፫	ሥራ አስኪያጁን ስለ ማስታወቅ	፳፫
አንቀጽ ፴፬	ስለ ሥራ አስኪያጁ ሥልጣን	፳፫
አንቀጽ ፴፭	ሥልጣን መቀነስ	፳፬
ምዕራፍ ሦስት ስለ ንግድ ተላላኪዎችና እንደራሴዎች		፳፬
አንቀጽ ፴፮	ስለ ንግድ ተላላኪዎች	፳፬
አንቀጽ ፴፯	ስለ ንግድ እንደራሴዎች	፳፭
አንቀጽ ፴፰	የግል ንግድ	፳፮
አንቀጽ ፴፱	ለሌሎች ነጋዴዎች ተተክቶ ስለ መሥራት	፳፯
አንቀጽ ፵	ስለ ክፍያ	፳፯
አንቀጽ ፵፩	ውል እንዳይቀጥል በተሰረዘ ጊዜ ስለሚያገኙት ካሣ	፳፰
ምዕራፍ አራት ስለ ንግድ ወኪሎች-		፳፰
አንቀጽ ፵፪	ትርጓሜ	፳፰
አንቀጽ ፵፫	የንግድ ወኪል ብቸኛ ወኪል ስለመሆኑ	፳፱
አንቀጽ ፵፬	የንግድ ወኪል ግዴታዎች	፳፱
አንቀጽ ፵፭	ተመሳሳይ የግል ንግድ ማቋቋም ክልክል ስለ መሆኑ	፴

አንቀጽ ፵፯	የወካዩ ግዴታዎች	፴፩
አንቀጽ ፵፺	ወጪዎችን ስለ መክፈል	፴፩
አንቀጽ ፵፰	ስለ አበል	፴፪
አንቀጽ ፵፱	ወኪሉ ሥራውን ራሱ መፈጸም የሚገባው ስለ መሆኑ	፴፫
አንቀጽ ፶	የውክልና ውልን ስለማቋረጥ	፴፫
አንቀጽ ፶፩	ውል ሲቋረጥ ስለሚከፈል ካሣ	፴፬
አንቀጽ ፶፪	ውሉ በተቋረጠበት ጊዜ ያልተጠናቀቁ ሥራዎች	፴፬
አንቀጽ ፶፫	የውክልና ውል ከተቋረጠ በኋላ ተመሳሳይ የግል ንግድ ሥራ መስራት ስለ ሚከለክልበት ሁኔታ	፴፭
ምዕራፍ አምስት ስለ ደላሎች		፴፮
አንቀጽ ፶፬	ትርጓሜ	፴፮
አንቀጽ ፶፭	ለተዋዋዮች ስለ ማስታወቅ	፴፯
አንቀጽ ፶፮	ስለ ደላላው ኅላፊነት	፴፯
አንቀጽ ፶፯	ስለ ደላላው አበል	፴፯
ምዕራፍ ስድስት ስለ ኮሚሽን ወኪሎች		፴፰
አንቀጽ ፶፰	ትርጓሜ	፴፰
አንቀጽ ፶፱	የፍትሐ ብሔር ሕግ ተፈጻሚ ስለመሆኑ	፴፱
አንቀጽ ፷	ስለ አክሲዮን ደላሎች	፴፱
ርዕስ ሦስት ስለ ሒሳብ ምዕራፍ አን ጠቅላላ ድንጋጌዎች		፵
አንቀጽ ፷፩	ሒሳብ መያዝ ግዴታ ስለ መሆኑ	፵
አንቀጽ ፷፪	ስለ አነስተኛ ንግድ ነጋዴዎች	፵
አንቀጽ ፷፫	ነጋዴዎች መያዝ ስለሚገባቸው የሒሳብ	፵፩

	መዝገቦችና ሰነዶች	
አንቀጽ ፳፬	የንግድ ማህበሮች ልዩ ድንጋጌዎች	፵፩
አንቀጽ ፳፭	የሒሳብ መዝገቦችን በዘመናዊ ቴክኖሎጂ ስለ መመዝገብ	፵፩
አንቀጽ ፳፮	የሂሳብ መዝገቦችን ጠብቆ ስለ ማኖር	፵፪
አንቀጽ ፳፯	ስለ ወጪና ገቢ ደብዳቤዎች	፵፪
ምዕራፍ ሁለት የሒሳብ መዝገቦቹን ማስረጃ ስለ ማድረግ		፵፪
አንቀጽ ፳፰	መዝገቦች ስለ ባለመዝገቡ ማስረጃ ስለ መሆናቸው	፵፪
አንቀጽ ፳፱	መዝገቦች በባለመዝገቡ ላይ ማስረጃ ስለ መሆናቸው	፵፫
ርዕስ አራት ስለንግድ መዝገብ ምዕራፍ አንድ ስለ ንግድ መዝገብ አቋቋም		፵፫
አንቀጽ ፸	ስለ ፌዴራሉ የንግድ መዝገብ	፵፫
አንቀጽ ፸፩	ስለ ክልሎች የንግድ መዝገቦች	፵፬
አንቀጽ ፸፪	ስለ ማዕከላዊ የንግድ ምዝገባ የመረጃ ቋት	፵፭
አንቀጽ ፸፫	ስለ ማስታወቅ	፵፮
አንቀጽ ፸፬	ስለ ኅላፊነት	፵፮
አንቀጽ ፸፭	የንግድ መዝገብ ለሕዝብ ክፍት ስለ መሆኑ	፵፮
አንቀጽ ፸፮	በነጋዴው ወረቀቶች ላይ መግባት ስለ ሚያስፈልጉ ነገሮች	፵፯
አንቀጽ ፸፯	የምዝገባ መረጃዎችንና ሰነዶችን ለማዕከላዊ የንግድ ምዝገባ ቋት ስለ ማስተላለፍ	፵፰

ምዕራፍ ሁለት በንግድ መዝገብ ስለሚገቡ ጉዳዮች ክፍል አንድ ጠቅላላ ድንጋጌዎች		፵፰
አንቀጽ ፸፰	በመዝገብ ስለሚገቡ ጉዳዮች	፵፰
አንቀጽ ፸፱	በመዝገብ የማስገባቱ ሥነ ሥርዓት	፵፱
አንቀጽ ፹	የመግለጫውን ቃል ትክክለኛነት ስለመቆጣጠር	፶፱
አንቀጽ ፹፩	በመዝጋቢው አካልና በአመልካቹ መካከል ስለሚነሣ ክርክር	፶
ክፍል ሁለት ስለ ምዝገባ		፶
አንቀጽ ፹፪	በንግድ መዝገብ መመዝገብ ግዴታ ስለ መሆኑ	፶
አንቀጽ ፹፫	በንግድ መዝገብ ለመመዝገብ ማመልከቻ ማቅረብ ግዴታ ስለ መሆኑ	፶፪
አንቀጽ ፹፬	ቀድሞ የተመዘገበውን ነጋዴ ስለ መሰረዝ	፶፪
አንቀጽ ፹፭	ስለ መመዝገቢያ ስፍራ	፶፫
አንቀጽ ፹፮	ተደራራቢ ዋና ምዝገባ የተከለከለ ስለ መሆኑ	፶፬
አንቀጽ ፹፯	ነጋዴው በመጀመሪያ በዋና መዝገብ ሲገባ ማጻፍ ስለ ሚገባው ነገር	፶፬
አንቀጽ ፹፰	የሚመዘገበው በአጭር ቃል በሆነ ጊዜ ሊጻፍ የሚገባው ነገር	፶፮
አንቀጽ ፹፱	የንግድ ማኅበሮች	፶፯
ክፍል ሦስት በመዝገብ የገባን መረጃ ስለመለወጥ ወይም ተጨማሪ መረጃ በመዝገብ ውስጥ ስለማካተት		፶፯
አንቀጽ ፺	የተመዘገበውን ስለ መለወጥ	፶፯
አንቀጽ ፺፩	ስለ ሰዎች በተጨማሪ ስለ ማስመዝገብ	፶፰

አንቀጽ ፺፩	ስለ ንግድ ማኅበሮች በተጨማሪ ስለሚመዘገቡ ጉዳዮች	፺፱
አንቀጽ ፺፫	ስለ መክሰር የሚሰጥ ፍርድ	፺፱
	ክፍል አራት ከመዝገብ ስለመሰረዝ	፳
አንቀጽ ፺፬	መነገድን ስለመተው	፳
አንቀጽ ፺፭	የነጋዴው መሞት	፳፩
አንቀጽ ፺፮	ምዝገባን በትዕዛዝ ስለ ማሰረዝ	፳፩
	ምዕራፍ ሦስት ስለ ቅጣት ክፍል አንድ ስለ ወንጀል ቅጣት	፳፪
አንቀጽ ፺፯	ሳይመዘገቡ ስለ መቅረት	፳፪
አንቀጽ ፺፰	ሆነ ብሎ ትክክለኛ ያልሆነ መግለጫ መስጠት	፳፪
	ክፍል ሁለት ፍትሐ ብሔራዊ ማስገደጃ ወይም ቅጣት	፳፫
አንቀጽ ፺፱	በመዝገብ መግባት ስለ ሚያስከትለው ውጤት	፳፫
አንቀጽ ፩፻	በመዝገብ ሳይገቡ መቅረት ስለሚሰጠው ውጤት	፳፫
አንቀጽ ፩፻፩	ምዝገባን ያለማሰረዝ የሚያስከትለው ውጤት	፳፬
አንቀጽ ፩፻፪	በመዝገብ የገባ ጉዳይ ስለሚያስከትለው ውጤት	፳፬
አንቀጽ ፩፻፫	ነጋዴ የሆነውን ሰው የሚመለከቱ ጉዳዮች ሦስተኛ ወገኖችን መቃወሚያ ስላለመሆናቸው	፳፬
አንቀጽ ፩፻፬	የንግድ ማኅበሮችን የሚመለከት ጉዳዮች ሦስተኛ ወገኖችን መቃወሚያ ስላለመሆናቸው	፳፭

አንቀጽ ፩፻፳	በደንብ ስለሚወሰኑ ጉዳዮች	፳፭
	ርዕስ አምስት ስለንግድ መደብር ምዕራፍ አንድ ጠቅላላ ድንጋጌ	፳፮
አንቀጽ ፩፻፮	ትርጓሜ	፳፮
አንቀጽ ፩፻፯	ነጋዴዎችና የንግድ መደብር	፳፮
አንቀጽ ፩፻፰	ስለ ዋና የንግድ መደብርና ቅርንጫፎች ወይም ወኪል ጽህፈት ቤቶች	፳፯
	ምዕራፍ ሁለት የንግድ መደብር የተቋቋመባቸው ነገሮች ክፍል አንድ በንግድ መደብር ውስጥ ስለሚገኙ ነገሮች	፳፯
አንቀጽ ፩፻፱	ስለ መልካም ስምና ግዙፍነት ስለሌላቸው ነገሮች	፳፰
አንቀጽ ፩፻፺	ግዙፍነት ስላላቸው ነገሮች	፳፰
አንቀጽ ፩፻፺፩	ገንዘብ የመጠየቅ መብቶችና ዕዳዎች	፳፰
	ክፍል ሁለት ስለ መልካም ስምና ጥበቃው	፳፱
አንቀጽ ፩፻፺፪	ትርጓሜ	፳፱
አንቀጽ ፩፻፺፫	መልካም ስምን ስለመጠበቅ	፫
አንቀጽ ፩፻፺፬	ተገቢ ያልሆነ የንግድ ውድድር ሥራ	፫
አንቀጽ ፩፻፺፭	ስለ ንግድ ስም፣ ንግድ ምልክት እና አእምሮአዊ ንብረቶች	፫
	ክፍል ሦስት ስለንግድ ቦታ ኪራይ ውል መብት	፫፩
አንቀጽ ፩፻፺፮	የፍትሐ ብሔር ሕግ ተፈፃሚ ስለመሆኑ	፫፩
አንቀጽ ፩፻፺፯	የንግዱ ዓይነት	፫፩
አንቀጽ ፩፻፺፰	አከራዩ ተመሳሳይ ንግድ ሥራ እንዳይሰራ ስለ መከላከል	፫፪

አንቀጽ ፩፻፲፱	የኪራይ ውል ለሌላ ማስተላለፍን ወይም የተከራየውን ለሌላ ማከራየትን ስለሚከለክሉ የውል ቃሎች	፸፪
አንቀጽ ፩፻፳	የኪራይ ውልን ስለማቋረጥ	፸፫
አንቀጽ ፩፻፳፩	የመፅሐፍ ሶስት ሥነ ሥርዓቶች ስለተከፈቱበት ተከራይ	፸፬
	ምዕራፍ ሶስት ስለ ንግድ መደብር ሽያጭ ክፍል አንድ ጠቅላላ ድንጋጌዎች	፸፬
አንቀጽ ፩፻፳፪	የፍትሐ ብሔር ህግ ተፈጻሚ ስለመሆኑ	፸፬
አንቀጽ ፩፻፳፫	የተፈጻሚነት ወሰን	፸፭
	ክፍል ሁለት መሟላት ስለሚገባቸው ሥርዓቶች	፸፮
አንቀጽ ፩፻፳፬	ሽያጭ በጽሁፍ ስለመሆኑ	፸፮
አንቀጽ ፩፻፳፭	በሽያጩ ውል ውስጥ መጠቀስ ስላለባቸው ነገሮች	፸፯
አንቀጽ ፩፻፳፮	ውሉን ስለማፍረስ	፸፯
	ክፍል ሦስት የሻጭ ግዴታዎች	፸፰
አንቀጽ ፩፻፳፯	የማስረከብ ግዴታ	፸፰
አንቀጽ ፩፻፳፰	ስለ ሒሳብ መዘገቦች	፸፱
አንቀጽ ፩፻፳፱	ስለንግድ ሥራ የሚፃፉ ደብዳቤዎች	፸፱
አንቀጽ ፩፻፴	ሻጩን እንዳይወዳደር ስለመከልከል	፸፱
አንቀጽ ፩፻፴፩	ከገዥ እንደ ገና የገዙ ሰዎች መብት	፹
	ክፍል አራት የገዢው ግዴታዎች	፹

አንቀጽ ፩፻፴፪	ዋጋ የመክፈል ግዴታ	፹
አንቀጽ ፩፻፴፫	ሽያጩን የማስታወቅ ግዴታ	፹፩
አንቀጽ ፩፻፴፬	ስለ ሽያጭ ዋጋ ክፍያ መታገድ	፹፩
አንቀጽ ፩፻፴፭	የሻጭ ዋስትናዎች	፹፪
	ክፍል አምስት ሽያጮችን በማስታወቂያ ስለማወጣትና ከሻጭ ላይ ገንዘብ ጠያቂዎች ስለሚኖራቸው መብቶች	፹፪
አንቀጽ ፩፻፴፮	ሽያጩን በማስታወቂያ ስለማወጣት	፹፫
አንቀጽ ፩፻፴፯	በማስታወቂያው ስለሚጠቀሱ ነገሮች	፹፫
አንቀጽ ፩፻፵፰	ማስታወቂያው የሚወጣበት ጊዜ	፹፬
አንቀጽ ፩፻፵፱	የሽያጩ ገንዘብ ለሻጩ እንዳይከፈለው ስለሚቀርቡ መቃወሚያዎች	፹፭
አንቀጽ ፩፻፶፱	መቃወሚያዎችን ውድቅ ስለማድረግ	፹፮
አንቀጽ ፩፻፶፩	የሽያጩን ገንዘብ ስለማከፋፈል	፹፮
አንቀጽ ፩፻፶፪	ገንዘብ ጠያቂዎች በሐራጅ ዋጋ አብልጠው ስለመስጠታቸው	፹፮
	ምዕራፍ አራት የንግድ መደብር በዋስትና መያዣ ስለማድረግ ክፍል አንድ ጠቅላላ ድንጋጌዎች	፹፰
አንቀጽ ፩፻፶፫	መያዣ ማድረግ ስለመቻሉ	፹፰
አንቀጽ ፩፻፶፬	ከሕግ የመነጨ የዋስትና መያዣ	፹፱
	ክፍል ሁለት ሻጩ በንግድ መደብር ላይ ስላለው ከሕግ የመነጨ የዋስትና መያዣ መብትና ውሉ እንዲፈረስ የመጠየቅ መብት	፹፱
አንቀጽ ፩፻፶፭	ከሕግ የመነጨ የዋስትና መያዣ	፹፱
አንቀጽ ፩፻፶፮	ውሉ እንዲፈረስ የመጠየቅ መብት	፺
አንቀጽ ፩፻፶፯	ውል ማፍረስን ለመጠየቅ ስለሚቀርብ	፺

	ክስ	
	ክፍል ሦስት በንግድ መደብር ላይ ስለሚደረግ ከውል የመነጨ የዋስትና መያዣ	፺፩
አንቀጽ ፩፻፵፰	ከውል የመነጨ የዋስትና መያዣ ሁኔታዎች	፺፩
	ክፍል አራት የዋስትና መያዣ ያላቸው ገንዘብ ጠያቂዎች በንግድ መደብር ላይ ያሏቸው መብቶች	፺፪
አንቀጽ ፩፻፵፱	ስለ ንግድ መደብር መሸጥ፣ ማስተላለፍ ወይም ማከራየት	፺፪
አንቀጽ ፩፻፶፱	ስለ ዋስትና መያዣ ዋጋ መቀነስ	፺፪
አንቀጽ ፩፻፶፩	የንግድ መደብርን ወደ ሌላ ስፍራ ስለማዛወር	፺፫
አንቀጽ ፩፻፶፪	ስለ የመከታተል መብት	፺፬
አንቀጽ ፩፻፶፫	የዋስትና መያዣ የአፈጻጸሙ ወሰን	፺፭
አንቀጽ ፩፻፶፬	የቀደምትነት መብት	፺፮
አንቀጽ ፩፻፶፭	የመፅሐፍ ሶስት ሥነ ሥርዓቶች በተከፈተበት ባለዕዳ የንግድ መደብር ላይ ስለተመዘገቡ የዋስትና መያዣዎች	፺፮
	ምዕራፍ አምስት የንግድ መደብርን ስለ ማከራየት	፺፯
አንቀጽ ፩፻፶፮	የፍትሐ ብሔር ሕግ ተፈጻሚ ስለመሆኑ	፺፯
አንቀጽ ፩፻፶፯	የኪራይ ውልን በጋዜጣ ስለማስታወቅ	፺፯
አንቀጽ ፩፻፶፰	የንግድ ምዝገባን ስለ ማስተካከል	፺፰
አንቀጽ ፩፻፶፱	ስለ ንግድ መደብር አከራይ ኃላፊነት	፺፰
አንቀጽ ፩፻፷	በንግድ ወረቀቶች ላይ ተከራይ መሆኑን ስለ መጥቀስ	፺፱

አንቀጽ ፩፻፳፩	ስለ ተከራይ ግዴታዎች	፺፱
አንቀጽ ፩፻፳፪	የዋስትና ገንዘብ ስለ ማስቀመጥ	፺፱
አንቀጽ ፩፻፳፫	ንግዱ በተከራይ በራሱ መከናወን ያለበት ስለመሆኑ	፩፻
አንቀጽ ፩፻፳፬	የኪራይ ውል ጊዜ ማብቃቱን በጋዜጣ ስለ ማስታወቅ	፩፻
አንቀጽ ፩፻፳፭	ስለ ተከራይ ዕዳዎች አከፋፈል አስገዳጅነት	፩፻፩
አንቀጽ ፩፻፳፮	አከራይ ተወዳዳሪ የሆነ ንግድ እንዳያካሂድ ስለ መከልከል	፩፻፩
አንቀጽ ፩፻፳፯	ተከራይን ተወዳዳሪ የንግድ ሥራ እንዳይሠራ መከልከል ስለ መቻሉ	፩፻፪
ምዕራፍ ስድስት የንግድ መደብርን ለማኅበርተኝነት ድርሻ መዋጮ ስለ ማድረግ		፩፻፪
አንቀጽ ፩፻፳፰	መዋጮን በግልጽ ማስታወቂያ ስለ መግለጽ	፩፻፪
አንቀጽ ፩፻፳፱	በማስታወቂያ ላይ ስለሚገለጹ ነገሮች	፩፻፫
አንቀጽ ፩፻፸	መዋጮን ስለ መቃወም	፩፻፫
አንቀጽ ፩፻፸፩	ማኅበርተኞቹ መውሰድ ስለሚችሉት እርምጃ	፩፻፬
ሁለተኛ መጽሐፍ የንግድ ማኅበራት ርዕስ አንድ ጠቅላላ ድንጋጌዎች		፩፻፬
አንቀጽ ፩፻፸፪	ትርጓሜ	፩፻፭
አንቀጽ ፩፻፸፫	የመመስረቻ ጽሑፍ	፩፻፭
አንቀጽ ፩፻፸፬	የንግድ ማኅበር ዓይነቶች	፩፻፮
አንቀጽ ፩፻፸፭	የንግድ ማኅበር ሕጋዊ ሰውነት ስለሚያገኝበት ሁኔታ	፩፻፮
አንቀጽ ፩፻፸፮	የንግድ ማኅበር ስም	፩፻፯

አንቀጽ ፩፻፸፯	የንግድ ማኅበር ስለሚቋቋምበት ሁኔታ	፩፻፯
አንቀጽ ፩፻፸፰	ፈራሽ ስለሆኑ ስምምነቶች	፩፻፯
አንቀጽ ፩፻፸፱	ስለውክልና	፩፻፯
አንቀጽ ፩፻፹	የሚተላለፉ የግዴታ ወረቀቶች	፩፻፰
አንቀጽ ፩፻፹፩	የንግድ ማኅበር ስለሚፈርስበት ሁኔታ	፩፻፰
አንቀጽ ፩፻፹፪	ከንግድ መዝገብ ስለመሰረዝ	፩፻፲
	<p style="text-align: center;">ርዕስ ሁለት የኅብረት ሽርክና ማኅበር ምዕራፍ አንድ ጠቅላላ ድንጋጌዎች</p>	፩፻፲
አንቀጽ ፩፻፹፫	ትርጓሜ	፩፻፲
አንቀጽ ፩፻፹፬	የማኅበሩ ስም	፩፻፲፩
	<p style="text-align: center;">ምዕራፍ ሁለት የማኅበሩ አመሠራረት</p>	፩፻፲፩
አንቀጽ ፩፻፹፭	የማኅበሩ መመስረቻ ጽሑፍ	፩፻፲፩
አንቀጽ ፩፻፹፮	የመዋጮ ዓይነትና መጠን	፩፻፲፫
አንቀጽ ፩፻፹፯	ዋስትና	፩፻፲፬
አንቀጽ ፩፻፹፰	ለመድረስ የሚችል አደጋ	፩፻፲፬
አንቀጽ ፩፻፹፱	መዋጮ በጊዜው አለመክፈል የሚያስከትለው ኃላፊነት	፩፻፲፭
	<p style="text-align: center;">ምዕራፍ ሦስት የማኅበሩ ሽሪኮች መብቶችና ግዴታዎች</p>	፩፻፲፭
አንቀጽ ፩፻፺	የማኅበሩ ሽሪኮች መብቶች	፩፻፲፭
አንቀጽ ፩፻፺፩	የማኅበሩ ሽሪኮች ግዴታዎች	፩፻፲፮
አንቀጽ ፩፻፺፪	የትርፍና ኪሳራ ክፍፍል መሰረት	፩፻፲፮
አንቀጽ ፩፻፺፫	አዲስ ሽሪክ ስለማስገባት	፩፻፲፰
አንቀጽ ፩፻፺፬	የማኅበሩ ድርሻዎች ለሌላ ማህበርተኛ ስለሚተላለፉበት ሁኔታ	፩፻፲፰
አንቀጽ ፩፻፺፭	ከማኅበሩ የወጣ ሽሪክን ድርሻ ስለመክፈል	፩፻፲፱

አንቀጽ ፩፻፺፮	ከማኅበሩ የወጣ ሽሪክ ተጠያቂነት	፩፻፺፱
አንቀጽ ፩፻፺፯	ክድርሻ የሚገኝ ጥቅምና መብትን ለሦስተኛ ወገኖች ስለማስተላለፍ	፩፻፺፰
ምዕራፍ አራት የማኅበሩ ሥራ አመራር		፩፻፺፭
አንቀጽ ፩፻፺፰	የማኅበሩ ሥራ አስኪያጅ	፩፻፺፭
አንቀጽ ፩፻፺፱	የሥራ አስኪያጁ ሥልጣንና ተግባር	፩፻፺፩
አንቀጽ ፪፻	በሥራ አስኪያጅነት ሥልጣን አላግባብ መገልገል	፩፻፺፩
አንቀጽ ፪፻፩	ከማኅበሩ ጋር የሚደረግ ስምምነት	፩፻፺፪
አንቀጽ ፪፻፪	ውድድርን ስለመከልከል	፩፻፺፪
አንቀጽ ፪፻፫	ሥራ አስኪያጁን ስለመሻር	፩፻፺፫
አንቀጽ ፪፻፬	የማኅበሩ ውሳኔ አሰጣጥ	፩፻፺፬
ምዕራፍ አምስት የማኅበሩ መፍረስና ሒሳብ መጣራት		፩፻፺፬
አንቀጽ ፪፻፭	የማኅበሩ ማፍረሻ ምክንያቶች	፩፻፺፬
አንቀጽ ፪፻፮	ማኅበሩን በማፍረስ ሂደት የሥራ አስኪያጆች ስልጣንና ተግባር	፩፻፺፮
አንቀጽ ፪፻፯	ሒሳብ አጣሪዎችን ስለመሾም	፩፻፺፯
አንቀጽ ፪፻፰	የሒሳብ አጣሪዎች ሥልጣንና ተግባር	፩፻፺፯
አንቀጽ ፪፻፱	ሒሳብ አጣሪዎች ስለሚሻሩበት ሁኔታ	፩፻፺፱
አንቀጽ ፪፻፲	መዋጮን ስለመመለስ	፩፻፺፱
አንቀጽ ፪፻፲፩	የትርፍና ኪሳራ አከፋፈል	፩፻፴
ርዕስ ሦስት ሁለት ዓይነት ኃላፊነት ያለበት የሽርክና ማኅበር		፩፻፴
አንቀጽ ፪፻፲፪	ትርጓሜ	፩፻፴
አንቀጽ ፪፻፲፫	የማኅበሩ ስም	፩፻፴፩
አንቀጽ ፪፻፲፬	የማኅበሩ መመሥረቻ ጽሑፍ	፩፻፴፩
አንቀጽ ፪፻፲፭	የማኅበሩ መዋጮ	፩፻፴፪

አንቀጽ ፪፻፲፮	ኃላፊነታቸው ያልተወሰነ ሽሪኮች መብትና ግዴታ	፩፻፴፪
አንቀጽ ፪፻፲፯	የጥቅም ግጭት	፩፻፴፫
አንቀጽ ፪፻፲፰	ኃላፊነታቸው የተወሰነ የማኅበሩ ሽሪኮች መብትና ግዴታ	፩፻፴፫
አንቀጽ ፪፻፲፱	ድርሻዎችን ስለማስተላለፍ	፩፻፴፭
አንቀጽ ፪፻፳	ተፈጻሚነት ያላቸው የዚህ ህግ ድንጋጌዎች	፩፻፴፮
ርዕስ አራት ኃላፊነቱ የተወሰነ የሽርክና ማኅበር		፩፻፴፮
አንቀጽ ፪፻፳፩	ትርጓሜ	፩፻፴፮
አንቀጽ ፪፻፳፪	የማኅበሩ ባሕሪያት	፩፻፴፮
አንቀጽ ፪፻፳፫	የማኅበሩ ስም	፩፻፴፮
አንቀጽ ፪፻፳፬	የማኅበሩ ሽሪኮች	፩፻፴፰
አንቀጽ ፪፻፳፭	የማኅበሩ መመስረቻ ጽሑፍ ይዘት	፩፻፴፰
አንቀጽ ፪፻፳፮	የማኅበሩ መዋጮ	፩፻፵
አንቀጽ ፪፻፳፯	የጥቅም ግጭት	፩፻፵
አንቀጽ ፪፻፳፰	የማኅበሩ ኃላፊነት ወሰን	፩፻፵
አንቀጽ ፪፻፳፱	ሽሪክ ከማህበሩ ስለሚወጣበት ሁኔታ	፩፻፵፩
አንቀጽ ፪፻፴	ከማኅበሩ የወጣ ሽሪክ ድርሻ	፩፻፵፪
አንቀጽ ፪፻፴፩	ስለማኅበሩ ውሳኔ አሰጣጥ	፩፻፵፫
አንቀጽ ፪፻፴፪	የማኅበሩ ማፍረሻ ምክንያቶች	፩፻፵፫
አንቀጽ ፪፻፴፫	ተፈጻሚነት ያላቸው የዚህ ሕግ ድንጋጌዎች	፩፻፵፬
ርዕስ አምስት የእሽመር ማኅበር		፩፻፵፭
አንቀጽ ፪፻፴፬	ትርጓሜ	፩፻፵፭
አንቀጽ ፪፻፴፭	የማኅበሩ በሦስተኛ ወገኖች መታወቅ	፩፻፵፭
አንቀጽ ፪፻፴፮	ስለማኅበሩ መዋጮ	፩፻፵፭

አንቀጽ ፪፻፴፯	ድርሻን ስለማስተላለፍ	፩፻፵፯
አንቀጽ ፪፻፴፰	የማኅበሩ ሥራ አስኪያጅ	፩፻፵፮
አንቀጽ ፪፻፴፱	የማኅበሩ ሥራ አስኪያጅ ሥልጣንና ተግባር	፩፻፵፯
አንቀጽ ፪፻፵	የማኅበሩን ሥራ አስኪያጅ ስለመሻር	፩፻፵፯
አንቀጽ ፪፻፵፩	ማኅበሩ ከሦስተኛ ወገኖች ጋር ስላለው ግንኙነት	፩፻፵፯
አንቀጽ ፪፻፵፪	የማኅበሩ ማፍረሻ ምክንያቶች	፩፻፵፰
አንቀጽ ፪፻፵፫	ሽሪክን ከማኅበሩ ስለማስወጣት	፩፻፵፱
አንቀጽ ፪፻፵፬	ተፈጻሚነት ያላቸው የዚህ ሕግ ድንጋጌዎች	፩፻፶
	ርዕስ ስድስት የአክሲዮን ማኅበር ምዕራፍ አንድ ጠቅላላ ድንጋጌዎች	፩፻፶
አንቀጽ ፪፻፵፭	ትርጓሜ	፩፻፶፩
አንቀጽ ፪፻፵፮	የማኅበሩ ስም	፩፻፶፩
አንቀጽ ፪፻፵፯	የማኅበሩ አነስተኛ ዋና ገንዘብ እና አክሲዮን ላይ የሚጻፈው ዋጋ	፩፻፶፩
አንቀጽ ፪፻፵፰	አክሲዮኑ ለሕዝብ ክፍት የሆነ የአክሲዮን ማኅበር አደራጅና አባላት	፩፻፶፪
አንቀጽ ፪፻፵፱	ለአደራጅነት ብቁ ስላለመሆን	፩፻፶፫
አንቀጽ ፪፻፶	የአደራጆች ኃላፊነት	፩፻፶፫
አንቀጽ ፪፻፶፩	ማኅበሩን ለማደራጀት የተገቡ ግዴታዎችና የተደረጉ ወጪዎች	፩፻፶፭
አንቀጽ ፪፻፶፪	የማኅበሩ መስራቾች	፩፻፶፭
አንቀጽ ፪፻፶፫	የአደራጆች ልዩ ጥቅም	፩፻፶፮
	ምዕራፍ ሁለት የማኅበሩ አመሰራረት	፩፻፶፯
አንቀጽ ፪፻፶፬	ለማኅበሩ ምስረታ የሚያስፈልጉ ጠቅላላ ሁኔታዎች	፩፻፶፯

አንቀጽ ፪፻፶፭	የማኅበሩ መመስረቻ ጽሑፍ ይዘት	፩፻፶፱
አንቀጽ ፪፻፶፮	መዋጮ	፩፻፷፩
አንቀጽ ፪፻፶፯	የዓይነት መዋጮ አገማመት	፩፻፷፩
አንቀጽ ፪፻፶፰	አክሲዮኑ ለሕዝብ ክፍት የሆነ ማኅበር	፩፻፷፫
አንቀጽ ፪፻፶፱	የማኅበሩ መግለጫ	፩፻፷፫
አንቀጽ ፪፻፷	አክሲዮን ለመግዛት ስለሚቀርብ ጥያቄ	፩፻፷፬
አንቀጽ ፪፻፷፩	የማኅበሩ የምስረታ ኦዲት	፩፻፷፭
አንቀጽ ፪፻፷፪	የፈራሚዎች ጉባኤ	፩፻፷፮
አንቀጽ ፪፻፷፫	የፈራሚዎች ጉባኤ ሥልጣንና ተግባር	፩፻፷፮
አንቀጽ ፪፻፷፬	የጉባኤውን ውሳኔዎች የሚመለከቱ ልዩ ድንጋጌዎች	፩፻፷፮
አንቀጽ ፪፻፷፭	ማኅበሩን በንግድ መዝገብ ውስጥ ስለማስገባት	፩፻፷፱
አንቀጽ ፪፻፷፮	ሕጋዊ ሁኔታዎች ሳይሟሉ የተደረገ ምዝገባ	፩፻፷፱
	ምዕራፍ ሦስት ስለአክሲዮን፣ የባለአክሲዮኖች መብትና ግዴታ	፩፻፸፫
አንቀጽ ፪፻፷፯	የአክሲዮን አይነት	፩፻፸፫
አንቀጽ ፪፻፷፰	አክሲዮኖች የሚወጡበት ዋጋ	፩፻፸፩
አንቀጽ ፪፻፷፱	ማኅበሩ በንግድ መዝገብ ከመመዝገቡ በፊት ስለሚሰጥ የአክሲዮን ባለቤትነት የምስክር ወረቀት	፩፻፸፪
አንቀጽ ፪፻፸፫	የአክሲዮን አለመከፋፈል	፩፻፸፪
አንቀጽ ፪፻፸፩	በመያዣ ወይም በአላባ ስለሚሰጡ አክሲዮኖች	፩፻፸፫
አንቀጽ ፪፻፸፪	አክሲዮን የሚወጣቸው ዘዴዎች	፩፻፸፬
አንቀጽ ፪፻፸፫	የአክሲዮን ምስክር ወረቀት ይዘት	፩፻፸፭
አንቀጽ ፪፻፸፬	የባለአክሲዮኖች መዝገብ	፩፻፸፮
አንቀጽ ፪፻፸፭	ማኅበሩ የራሱ የሆኑትን አክሲዮኖች ስለሚገዛበት ሁኔታ	፩፻፸፰

አንቀጽ ፪፻፸፯	በአክሲዮኖች ዝውውር ላይ የሚደረግ ገደብ	፩፻፸፱
አንቀጽ ፪፻፸፯	አክሲዮኖችን ክፍያ ከመፈጸሙ በፊት መስጠት ወይም ለአክሲዮን መግዣ ማበደር ስላለመቻሉ	፩፻፹
አንቀጽ ፪፻፸፰	የአክሲዮኖች መደብ	፩፻፹፩
አንቀጽ ፪፻፸፱	ልዩ መብት የሚያስገኙ አክሲዮኖች	፩፻፹፩
አንቀጽ ፪፻፹	ትርፍ ብቻ የሚያስገኙ አክሲዮኖች	፩፻፹፪
አንቀጽ ፪፻፹፩	በጥሬ ገንዘብ የተገዙ አክሲዮኖች አከፋፈል	፩፻፹፫
አንቀጽ ፪፻፹፪	የአይነት መዋጮ ገቢ የሚደረግበትና አክሲዮኖች የሚተላለፉበት ጊዜ	፩፻፹፬
አንቀጽ ፪፻፹፫	በወረቀት የተሰጠ አክሲዮን ባሕሪ	፩፻፹፭
አንቀጽ ፪፻፹፬	በወረቀት የወጣ ለምጫው ተብሎ የተጻፈበትን አክሲዮን ስለማስተላለፍ	፩፻፹፭
አንቀጽ ፪፻፹፭	በወረቀት የወጣ ስም የተጻፈበት አክሲዮን ባለቤትነትና ስለሚተላለፍበት ሁኔታ	፩፻፹፮
አንቀጽ ፪፻፹፮	በወረቀት የወጣ አክሲዮን በተመለከተ የሚቀርብ መቃወሚያ	፩፻፹፮
አንቀጽ ፪፻፹፯	በቅን ልቦና የመያዝ ውጤት	፩፻፹፯
አንቀጽ ፪፻፹፰	ግዑዝ አልባ አክሲዮን ስለሚተላለፍበት ሁኔታ	፩፻፹፯
አንቀጽ ፪፻፹፱	ቀሪ ዋጋቸው ላልተከፈለ አክሲዮኖች ስለሚኖር ኃላፊነት	፩፻፹፰
አንቀጽ ፪፻፺	ለጊዜው የሚሰጥ የምስክር ወረቀት	፩፻፺
አንቀጽ ፪፻፺፩	አክሲዮን የሚያስገኛቸው መብቶች	፩፻፺፩
አንቀጽ ፪፻፺፪	አክሲዮን ሸጦ የመውጣት የአናሳ ባለአክሲዮኖች መብት	፩፻፺፪
አንቀጽ ፪፻፺፫	የማጫረት ግዴታ	፩፻፺፫

አንቀጽ ፪፻፺፬	አክሲዮን ገዝቶ የማስወጣት መብት	፩፻፺፫
አንቀጽ ፪፻፺፭	የባለአክሲዮኖች ተጠያቂነት	፩፻፺፭
	ምዕራፍ አራት የማኅበሩ ሥራ አመራር ክፍል አንድ ስለማኅበሩ የዳይሬክተሮች ቦርድ እና የተቆጣጣሪ ቦርድ	፩፻፺፮
አንቀጽ ፪፻፺፮	የማኅበሩ የዳይሬክተሮች ቦርድ	፩፻፺፮
አንቀጽ ፪፻፺፯	ለዳይሬክተሮች ቦርድ አባልነት ብቁ የሚያደርጉ መስፈርቶች	፩፻፺፯
አንቀጽ ፪፻፺፰	ስለዳይሬክተሮች ቦርድ አባላት ሹመት	፩፻፺፱
አንቀጽ ፪፻፺፱	የተለያዩ ህጋዊ አቋም ያላቸው ባለአክሲዮኖች በቦርድ ስለሚወከሉበት ሁኔታ	፪፻
አንቀጽ ፫፻	የዳይሬክተሮች ቦርድ ሰብሳቢ	፪፻
አንቀጽ ፫፻፩	የተለየ ኃላፊነት	፪፻፩
አንቀጽ ፫፻፪	የዳይሬክተሮች ቦርድ አባላት ስለሚገቡት ዋስትና	፪፻፪
አንቀጽ ፫፻፫	የዳይሬክተሮች ቦርድ አባላትን ስለመተካት	፪፻፫
አንቀጽ ፫፻፬	ለዳይሬክተሮች ቦርድ አባላት ስለሚከፈል የሥራ ዋጋ	፪፻፭
አንቀጽ ፫፻፭	የዳይሬክተሮች ቦርድ አባላትን ስለመሻር	፪፻፮
አንቀጽ ፫፻፮	በማኅበሩ እና ከማኅበሩ ጋር ቅርበት ባላቸው ሰዎች መካከል የሚደረግ ስምምነት	፪፻፮
አንቀጽ ፫፻፯	ዳይሬክተሮችን የሚመለከት ብድር ወይም ዋስትና	፪፻፲
አንቀጽ ፫፻፰	የዳይሬክተሮች ቦርድ ውሳኔዎች	፪፻፲፩
አንቀጽ ፫፻፱	በኤለክትሮኒክ ዘዴ ስለሚደረግ የዳይሬክተሮች ቦርድ ስብሰባ	፪፻፲፪

አንቀጽ ፫፻፲	ስለ ውክልና	፪፻፲፫
አንቀጽ ፫፻፲፩	ለማኅበሩ ቅርብ ያላቸው ሰዎች መዝገብ	፪፻፲፬
አንቀጽ ፫፻፲፪	የባለቤትነት ጥቅምን ስለማሳወቅ	፪፻፲፭
አንቀጽ ፫፻፲፫	በዳይሬክተሮች ቦርድ አባላት የተያዙ አክሲዮኖችና የግዴታ ወረቀቶች መዝገብ	፪፻፲፮
አንቀጽ ፫፻፲፬	ስለዳይሬክተሮች ቦርድ አባላት እና ሥራ አስኪያጆች ክፍያ የሚሰጡ መግለጫዎች	፪፻፲፯
አንቀጽ ፫፻፲፭	የዳይሬክተሮች ቦርድ ኃላፊነት - ጠቅላላ	፪፻፲፰
አንቀጽ ፫፻፲፮	የመታመን ግዴታ	፪፻፳
አንቀጽ ፫፻፲፯	በነጻነት ስለመወሰን	፪፻፳
አንቀጽ ፫፻፲፰	ጥንቃቄ እና ትጋት	፪፻፳፩
አንቀጽ ፫፻፲፱	ውድድርን ስለመከልከል	፪፻፳፩
አንቀጽ ፫፻፳	ስለጥቅም ግጭት	፪፻፳፪
አንቀጽ ፫፻፳፩	የጥቅም ግጭትን ስለማሳወቅ	፪፻፳፫
አንቀጽ ፫፻፳፪	በሦስተኛ ወገን የሚሰጥ ጥቅም	፪፻፳፬
አንቀጽ ፫፻፳፫	ድምጽ ላይ ስለሚደረግ ገደብ	፪፻፳፬
አንቀጽ ፫፻፳፬	የዳይሬክተሮች ቦርድ ስልጣን	፪፻፳፭
አንቀጽ ፫፻፳፭	የዳይሬክተሮች ቦርድ አባላት ለማኅበሩ ስላለባቸው ተጠያቂነት	፪፻፳፮
አንቀጽ ፫፻፳፮	ዳይሬክተሮችን ከተጠያቂነት ነጻ ስለሚያደርጉ ስምምነቶች	፪፻፳፯
አንቀጽ ፫፻፳፯	መቃወሚያ	፪፻፳፰
አንቀጽ ፫፻፳፰	ማኅበሩ በዳይሬክተሮች ቦርድ አባላት ላይ ስለሚያቀርበው ክስ	፪፻፳፱
አንቀጽ ፫፻፳፱	የዳይሬክተሮች ቦርድ አባላት ከማኅበሩ ገንዘብ ለሚጠይቁ ሰዎች ስላለባቸው ተጠያቂነት	፪፻፴፩
አንቀጽ ፫፻፴	ባለአክሲዮኖችና ሶስተኛ ወገኖች ስለሚያቀርቡት ክስ	፪፻፴፪

አንቀጽ ፫፻፴፩	ተቆጣጣሪ ቦርድ	፪፻፴፫
አንቀጽ ፫፻፴፪	የተቆጣጣሪ ቦርዱ ስልጣንና ተግባር	፪፻፴፬
አንቀጽ ፫፻፴፫	የተቆጣጣሪ ቦርድ አባላትን ስለመተካት	፪፻፴፭
አንቀጽ ፫፻፴፬	የተቆጣጣሪ ቦርድ አባላት ተጠያቂነት	፪፻፴፮
አንቀጽ ፫፻፴፭	ይርጋ እና ሌሎች መቃወሚያዎች	፪፻፴፮
አንቀጽ ፫፻፴፮	ተፈጻሚነት ስላላቸው ድንጋጌዎች	፪፻፴፰
ክፍል ሁለት የማኅበሩ ዋና ሥራ አስኪያጅና ፀሐፊ		፪፻፴፰
አንቀጽ ፫፻፴፯	የማኅበሩ ዋና ሥራ አስኪያጅ	፪፻፴፰
አንቀጽ ፫፻፴፰	የማኅበሩ ዋና ሥራ አስኪያጅ ሥልጣንና ተግባር	፪፻፴፱
አንቀጽ ፫፻፴፱	የሥራ አስኪያጁን ሥልጣን የመገደብ ውጤት	፪፻፵
አንቀጽ ፫፻፵	የማኅበሩ ፀኃፊ	፪፻፵
አንቀጽ ፫፻፵፩	የማኅበሩ ፀሐፊ ስልጣንና ተግባራት	፪፻፵፩
አንቀጽ ፫፻፵፪	የማኅበሩ ፀሐፊ ተጠያቂነት	፪፻፵፩
ክፍል ሶስት ስለአዲት እና ስልጣን ባለው የመንግስት አካል ስለሚደረግ ምርመራ		፪፻፵፪
አንቀጽ ፫፻፵፫	አዲተሮችን ስለ መሾም	፪፻፵፪
አንቀጽ ፫፻፵፬	ስለ አዲተሮች የስራ ዘመን	፪፻፵፫
አንቀጽ ፫፻፵፭	በአዲተርነት ለመሾም ብቁ የሚያደርጉ መስፈርቶች	፪፻፵፫
አንቀጽ ፫፻፵፮	አዲተርን ስለመሻር	፪፻፵፬
አንቀጽ ፫፻፵፯	የአዲተሮች የሥራ ዋጋ	፪፻፵፬
አንቀጽ ፫፻፵፰	የአዲተሮች ኃላፊነት	፪፻፵፭
አንቀጽ ፫፻፵፱	ለጠቅላላ ጉባኤው የሚቀርብ ሪፖርት	፪፻፵፮
አንቀጽ ፫፻፶	ተገቢ ያልሆነ ተግባር መፈጸሙን የማስታወቅ ግዴታ	፪፻፵፮

አንቀጽ ፫፻፶፩	የማኅበሩን ጠቅላላ ጉባኤ ስብሰባ ስለመጥራት	፪፻፵፯
አንቀጽ ፫፻፶፪	ስለኦሪቶች ስልጣን	፪፻፵፱
አንቀጽ ፫፻፶፫	የእናት የንግድ ማኅበር ሂሳብን ስለመመርመር	፪፻፶
አንቀጽ ፫፻፶፬	የኦሪቶች ተጠያቂነት	፪፻፶
አንቀጽ ፫፻፶፭	ባለ አክሲዮኖች ባቀረቡት ጥያቄ መሰረት ስለ ኩባንያው ሁኔታ የሚደረግ ምርመራ	፪፻፶፩
አንቀጽ ፫፻፶፮	የግዴታ ምርመራ	፪፻፶፪
አንቀጽ ፫፻፶፯	አግባብ ያለው የመንግስት አካል በራሱ አነሳሽነት ስለሚያደርገው ምርመራ	፪፻፶፪
አንቀጽ ፫፻፶፰	በእናትና በተቀጥሎ ማኅበራት ጉዳዮች ላይ ኢንሰፔክተሮች ስላላቸው ስልጣን	፪፻፶፫
አንቀጽ ፫፻፶፱	ምርመራ የሚደረግበት ማኅበር ስላለበት ግዴታ	፪፻፶፬
አንቀጽ ፫፻፷	የኢንሰፔክተሮች ሪፖርት	፪፻፶፭
አንቀጽ ፫፻፷፩	ስለ ባለአክሲዮኖች የትውስት ስም	፪፻፶፭
	ምዕራፍ አምስት ስለማኅበሩ ጉባኤዎች ክፍል አንድ ጠቅላላ ድንጋጌዎች	፪፻፶፮
አንቀጽ ፫፻፷፪	ጠቅላላ ደንብ	፪፻፶፮
አንቀጽ ፫፻፷፫	ከባለአክሲዮንነት የሚመነጨ መብቶች	፪፻፶፯
አንቀጽ ፫፻፷፬	አናሳ ባለአክሲዮኖችን ከጉዳት ስለመጠበቅ	፪፻፶፰
አንቀጽ ፫፻፷፭	የጉባኤዎች ዓይነት	፪፻፶፰
አንቀጽ ፫፻፷፮	የማኅበሩ ጉባኤ ጥሪ	፪፻፶፰
አንቀጽ ፫፻፷፯	የጉባኤው አጠራር ሁኔታ	፪፻፷
አንቀጽ ፫፻፷፰	ምልዓተ ጉባኤ ባለመሟላቱ በድጋሜ የሚደረግ የመደበኛ ጉባኤ ጥሪ	፪፻፷፩

አንቀጽ ፫፻፳፱	ምልዓተ ጉባኤ ባለመሟላቱ በድጋሚ የሚደረግ የአስቸኳይ ወይም የልዩ ጉባኤ ጥሪ	፫፻፳፩
አንቀጽ ፫፻፸	የጉባኤው የማስታወቂያ ጊዜ	፫፻፳፪
አንቀጽ ፫፻፸፩	በጉባኤው ጥሪ ማስታወቂያ ላይ የሚገለጹ ጉዳዮች	፫፻፳፪
አንቀጽ ፫፻፸፪	አጀንዳ	፫፻፳፫
አንቀጽ ፫፻፸፫	የባለአክሲዮኖች ወኪል	፫፻፳፬
አንቀጽ ፫፻፸፬	ውሳኔ ለማሳለፍ መሟላት ያለባቸው ሁኔታዎች	፫፻፳፬
አንቀጽ ፫፻፸፭	ማኅበሩ መልሶ የገዛቸው አክሲዮኖች ድምጽ የመስጠት መብት የማያስገኙ ስለመሆኑ	፫፻፳፭
አንቀጽ ፫፻፸፮	የአክሲዮኖች መመዝገቢያ ጊዜ	፫፻፳፮
አንቀጽ ፫፻፸፯	የውክልና ሥልጣን	፫፻፳፯
አንቀጽ ፫፻፸፰	የጉባኤው ተሳታፊዎች መመዝገቢያ ሰነድ	፫፻፳፯
አንቀጽ ፫፻፸፱	የጉባኤው ሰብሳቢ	፫፻፳፰
አንቀጽ ፫፻፹	የጉባኤው ድምጽ ቆጣሪዎች	፫፻፳፰
አንቀጽ ፫፻፹፩	የማኅበሩን ሰነዶች የማየት ወይም የመውሰድ መብት	፫፻፳፱
አንቀጽ ፫፻፹፪	ተጨማሪ መረጃ የማግኘት መብት	፫፻፸፩
አንቀጽ ፫፻፹፫	የባለአክሲዮኖች ድምጽ የመስጠት መብት	፫፻፸፫
አንቀጽ ፫፻፹፬	ድምጽ የመስጠት ገደብ	፫፻፸፫
አንቀጽ ፫፻፹፭	የጥቅም ግጭት	፫፻፸፬
አንቀጽ ፫፻፹፮	ድምጹን በነጻነት የመስጠት መብትን መገደብ የማይቻል ስለመሆኑ	፫፻፸፭
አንቀጽ ፫፻፹፯	ቃለ ጉባኤ	፫፻፸፭
አንቀጽ ፫፻፹፰	የቃለ ጉባኤ ቅጂዎች ወይም ግልባጮች	፫፻፸፮
አንቀጽ ፫፻፹፱	ጉባኤውን ለሌላ ጊዜ ስለማስተላለፍ	፫፻፸፮

አንቀጽ ፫፻፺	በስምምነት የሚደረግ የሁሉም ባለአክሲዮኖች ጉባኤ	፪፻፸፮
አንቀጽ ፫፻፺፩	የጉባኤው ውሳኔዎች ውጤት	፪፻፸፰
ክፍል ሁለት መደበኛ ጠቅላላ ጉባኤ		፪፻፹
አንቀጽ ፫፻፺፪	ሰነዶችን የማየት መብት	፪፻፹
አንቀጽ ፫፻፺፫	393 መደበኛ ጉባኤ የሚደረግበት ጊዜ	፪፻፹
አንቀጽ ፫፻፺፬	የመደበኛ ጠቅላላ ጉባኤ ሥልጣን	፪፻፹፩
አንቀጽ ፫፻፺፭	የጥቅም ግጭት ያለበት ውል የማህበሩን ሀብት አስር በመቶና በላይ የሚሸፍን ሲሆን	፪፻፹፪
አንቀጽ ፫፻፺፮	ልዩ መርማሪ መሾም	፪፻፹፮
አንቀጽ ፫፻፺፯	በጉባኤ የመሳተፍ መብት	፪፻፹፰
አንቀጽ ፫፻፺፰	ምልዓተ-ጉባኤ እና የድምጽ ብልጫ	፪፻፹፰
ክፍል ሦስት ስለማኅበሩ አስቸኳይ ጠቅላላ ጉባኤዎች		፪፻፺
አንቀጽ ፫፻፺፱	ሰነዶችን የማየት መብት	፪፻፺
አንቀጽ ፬፻	የአስቸኳይ ጠቅላላ ጉባኤ ሥልጣን	፪፻፺
አንቀጽ ፬፻፩	በጉባኤ የመሳተፍ መብት	፪፻፺፩
አንቀጽ ፬፻፪	ስለአስቸኳይ ጠቅላላ ጉባኤ ድምጽ አሰጣጥና ምልዓተ ጉባኤ	፪፻፺፩
አንቀጽ ፬፻፫	ከማኅበሩ የመውጣት መብት	፪፻፺፫
ክፍል አራት ስለማኅበሩ ልዩ ጉባኤ		፪፻፺፭
አንቀጽ ፬፻፬	የአንድን መደብ ባለአክሲዮኖች መብቶች ስለመለወጥ	፪፻፺፭
አንቀጽ ፬፻፭	ሰነዶችን የማየት መብት	፪፻፺፭
አንቀጽ ፬፻፮	የልዩ ጉባኤው ምልዓተ ጉባኤና ድምፅ ብልጫ	፪፻፺፮

ምዕራፍ ስድስት የዕዳ ሰነዶች		፪፻፺፮
አንቀጽ ፬፻፯	ትርጓሜ	፪፻፺፮
አንቀጽ ፬፻፰	የዕዳ ሰነዶችን ማውጣት ስለመቻል	፪፻፺፮
አንቀጽ ፬፻፱	መውጣት የሚችለው ከፍተኛ የዕዳ ሰነድ መጠን	፪፻፺፮
አንቀጽ ፬፻፺	የዕዳ ሰነዶችን ያወጣ ማኅበር ግዴታዎች	፪፻፺፱
አንቀጽ ፬፻፺፩	የዕዳ ሰነዶችን ባወጣ ማኅበር የሚደረግ የዋና ገንዘብ ቅነሳ	፫፻
አንቀጽ ፬፻፺፪	የዕዳ ሰነዶች ስለሚወጡበት ዋጋ	፫፻
አንቀጽ ፬፻፺፫	የዕዳ ሰነድ የምስክር ወረቀት ይዘት	፫፻፩
አንቀጽ ፬፻፺፬	አክሲዮኖችን የሚመለከቱ ድንጋጌዎች ተፈፃሚነት	፫፻፪
አንቀጽ ፬፻፺፭	ስለዕዳ ሰነድ ያገሩ ጠቅላላ ጉባኤ	፫፻፪
አንቀጽ ፬፻፺፮	የዕዳ ሰነድ ያገሩ ጉባኤ አጠራርና አካሄድ	፫፻፫
አንቀጽ ፬፻፺፯	የጉባኤው ስልጣን	፫፻፬
አንቀጽ ፬፻፺፰	ባለዕዳው ማኅበሩ ባቀረባቸው ሃሳቦች ላይ ውሳኔ ስለመስጠት	፫፻፭
አንቀጽ ፬፻፺፱	ለውሳኔዎች መፅናት የሚያስፈልጉ ሁኔታዎች	፫፻፮
አንቀጽ ፬፻፳	ስለድምፅ ብልጫ	፫፻፰
አንቀጽ ፬፻፳፩	አንዳንድ ውሳኔዎችን በፍርድ ቤት ስለማፀደቅ	፫፻፱
አንቀጽ ፬፻፳፪	የዕዳ ሰነድ ያገሩ ቡድን ወኪሎች	፫፻፱
አንቀጽ ፬፻፳፫	የወኪሎች ስልጣን	፫፻፺
አንቀጽ ፬፻፳፬	ባለዕዳው ማኅበር በከሰረ ጊዜ ወኪሎች ስላሉባቸው ግዴታዎች	፫፻፺፩
ምዕራፍ ሰባት ስለማኅበር ሂሳቦች		፫፻፺፪

አንቀጽ ፬፻፳፭	ጠቅላላ ድንጋጌዎች	፫፻፲፪
አንቀጽ ፬፻፳፮	ሂሳቦች እና ዓመታዊ ሪፖርት	፫፻፲፫
አንቀጽ ፬፻፳፯	የሒሳብ ሰነዶችን እና ሪፖርቶችን ስለመስጠት	፫፻፲፬
አንቀጽ ፬፻፳፰	የሀብትና ዕዳ ሂሳብ መግለጫ እና የትርፍና ኪሳራ መግለጫ ስለሚዘጋጅበት ሁኔታ	፫፻፲፬
አንቀጽ ፬፻፳፱	ሰለ አባሪዎች	፫፻፲፭
አንቀጽ ፬፻፴	የአላቂ ንብረቶች መተኪያ ገንዘብና የእርጅና ቅናሽ	፫፻፲፭
አንቀጽ ፬፻፴፩	የእናት ማኅበር ሂሳቦች	፫፻፲፮
አንቀጽ ፬፻፴፪	ስለትርፍ	፫፻፲፮
አንቀጽ ፬፻፴፫	ስለመጠባበቂያ ገንዘብ	፫፻፲፰
አንቀጽ ፬፻፴፬	በህግ የተወሰነ የመጠባበቂያ ገንዘብ	፫፻፲፱
አንቀጽ ፬፻፴፭	አክሲዮንን ከዋጋው በላይ በማውጣት ስለሚቋቋም መጠባበቂያ ገንዘብ	፫፻፳
አንቀጽ ፬፻፴፮	የትርፍ አደላደልና አከፋፈል	፫፻፳
አንቀጽ ፬፻፴፯	የተወሰኑ ወይም በየጊዜው የሚሰጡ ወለዶች	፫፻፳፩
አንቀጽ ፬፻፴፰	የትርፍ ድርሻ ክፍያና የባለአክሲዮኖች መብት	፫፻፳፪
አንቀጽ ፬፻፴፱	የተከፈሉ የትርፍ ድርሻዎች እንዲመለሱ መጠየቅ የማይቻል ስለመሆኑ	፫፻፳፫
አንቀጽ ፬፻፵	የሀብትና የዕዳ ሂሳብ መግለጫን የማጽደቅ ውጤት	፫፻፳፫
አንቀጽ ፬፻፵፩	የሀብትና የዕዳ ሂሳብ መግለጫን በማስታወቂያ ስለማውጣት	፫፻፳፬
	ምዕራፍ ስምንት የማኅበሩን ዋና ገንዘብ ስለማሳደግና ስለመቀነስ ክፍል አንድ የማኅበሩን ዋና ገንዘብ ስለማሳደግ	፫፻፳፬

አንቀጽ ፬፻፵፪	የማህበሩን ዋና ገንዘብ ማሳደጊያ መንገዶች	፫፻፳፭
አንቀጽ ፬፻፵፫	ለዳይሬክተሮች ቦርድ ስልጣን ስለመስጠት	፫፻፳፮
አንቀጽ ፬፻፵፬	የማህበሩን ዋና ገንዘብ የማሳደግ ውሳኔ ተግባራዊ ስለሚሆንበት ጊዜ	፫፻፳፮
አንቀጽ ፬፻፵፭	አዲስ አክሲዮኖችን ከማውጣት በፊት ዋና ገንዘቡን ከፍሎ ስለማጠናቀቅ	፫፻፳፯
አንቀጽ ፬፻፵፮	አዲስ አክሲዮኖች ስለሚወጡበት ሁኔታ	፫፻፳፯
አንቀጽ ፬፻፵፯	አክሲዮኖችን እንዲገዛ ሕዝብን ስለመጋበዝ	፫፻፳፰
አንቀጽ ፬፻፵፰	አክሲዮኖችን የመግዛት ቅድሚያ መብት	፫፻፳፱
አንቀጽ ፬፻፵፱	ያልተገዙ አክሲዮኖችን የመግዛት መብት	፫፻፴
አንቀጽ ፬፻፶	ቀሪዎችን አክሲዮኖች ስለማከፋፈል	፫፻፴
አንቀጽ ፬፻፶፩	በቀደምትነት መብት ላይ የሚደረግ ገደብ	፫፻፴፩
አንቀጽ ፬፻፶፪	በአክሲዮን የሚለወጡ የዕዳ ሰነዶችን ስለማውጣት	፫፻፴፪
አንቀጽ ፬፻፶፫	አክሲዮኖችን ለመግዛት ልዩ የቀደምትነት መብት የሚሰጡ ጽሁፎችን ማውጣት ስለመከልከል	፫፻፴፫
አንቀጽ ፬፻፶፬	አክሲዮን በቅደሚያ ለመግዛት ለባለአክሲዮኖች የሚሰጠው ጊዜ	፫፻፴፬
አንቀጽ ፬፻፶፭	አክሲዮን የመግዛት ጥሪ ስለማድረግ	፫፻፴፬
አንቀጽ ፬፻፶፮	አዲስ አክሲዮኖችን ለመግዛት ስለመፈረም	፫፻፴፭
አንቀጽ ፬፻፶፯	አክሲዮን ለመግዛት መፈረምን ስለማስታወቅ	፫፻፴፭
አንቀጽ ፬፻፶፰	በዓይነት በሚደረግ መዋጮ የማህበሩን ዋና ገንዘብ ስለማሳደግ	፫፻፴፮
አንቀጽ ፬፻፶፱	የአዲስ አክሲዮኖችን ዋጋ ዕዳን በማቻቻል ስለመክፈል	፫፻፴፯

አንቀጽ ፬፻፳፮	የመጠባበቂያ ገንዘብ በመጨመር ዋና ገንዘብን ስለማሳደግ	፫፻፴፯
አንቀጽ ፬፻፳፩	የአክሲዮን ዋጋ ጥቂት በጥቂት መልሶ ስለመክፈል	፫፻፴፯
ክፍል ሁለት የማኅበሩን ዋና ገንዘብ ስለመቀነስ		፫፻፴፰
አንቀጽ ፬፻፳፪	የማኅበሩን ዋና ገንዘብ ለመቀነስ የሚቀርብ ሀሳብ	፫፻፴፰
አንቀጽ ፬፻፳፫	የማኅበሩ ዋና ገንዘብ ቅነሳን ስለማስታወቅ	፫፻፴፱
አንቀጽ ፬፻፳፬	በኪሳራ ምክንያት የማኅበሩን ዋና ገንዘብ ስለመቀነስ	፫፻፴፱
አንቀጽ ፬፻፳፭	የዋና ገንዘብ አቀናነስ ዘዴዎች	፫፻፴፱
አንቀጽ ፬፻፳፮	ለባለአክሲዮኖች ሊጠበቁ የሚችሉ መብቶች	፫፻፵
አንቀጽ ፬፻፳፯	የገንዘብ ጠያቂዎች መብት	፫፻፵
አንቀጽ ፬፻፳፰	የማኅበሩ ዋና ገንዘብ በሕግ ከተወሰነው አነስተኛ መጠን በታች መቀነስ	፫፻፵፩
አንቀጽ ፬፻፳፱	ኪሳራ ሳይኖር የማኅበሩን ዋና ገንዘብ ስለመቀነስ	፫፻፵፪
አንቀጽ ፬፻፸	የባለአክሲዮኖች እኩልነት	፫፻፵፪
አንቀጽ ፬፻፸፩	የገንዘብ ጠያቂዎች መብት	፫፻፵፪
አንቀጽ ፬፻፸፪	የማኅበሩን ዋና ገንዘብ ቅነሳ በቃለ ጉባኤ ስለመመዘገብ	፫፻፵፫
ምዕራፍ ዘጠኝ ስለ ማኅበሩ መፍረስ እና ሒሳብ መጣራት		፫፻፵፬
አንቀጽ ፬፻፸፫	ማኅበሩ የሚፈረስባቸው ምክንያቶች	፫፻፵፬
አንቀጽ ፬፻፸፬	የማኅበሩን መፍረስ ስለማስታወቅ	፫፻፵፮
አንቀጽ ፬፻፸፭	ሒሳብ አጣሪ ስለመሾምና ስለመሻር	፫፻፵፮
አንቀጽ ፬፻፸፮	የሒሳብ አጣሪዎች ሥራ መልቀቅ	፫፻፵፮

አንቀጽ ፬፻፸፭	ለሒሳብ አጣሪነት ብቁ የሚያደርጉ መስፈርቶች	፫፻፵፰
አንቀጽ ፬፻፸፮	የሒሳብ አጣሪዎች የሥራ ዋጋ	፫፻፵፱
አንቀጽ ፬፻፸፱	ሒሳብ በሚጣራበት ጊዜ የማኅበሩ ሕጋዊ ሰውነት ቀጣይነት	፫፻፵፱
አንቀጽ ፬፻፹	የክሰረ ማኅበር ሂሳብ ስለሚጣራበት ሁኔታ	፫፻፶
አንቀጽ ፬፻፹፩	የሒሳብ አጣሪዎች ግዴታና ኃላፊነት	፫፻፶
አንቀጽ ፬፻፹፪	የሒሳብ አጣሪዎች ሥልጣን እና ኃላፊነት	፫፻፶፩
አንቀጽ ፬፻፹፫	ከዕዳ ክፍያ በፊት የንብረት ክፍፍል ማድረግ የተከለከለ ስለመሆኑ	፫፻፶፪
አንቀጽ ፬፻፹፬	ገንዘብ ጠያቂዎችን ስለመጥራትና ክፍያ ስለመፈጸም	፫፻፶፫
አንቀጽ ፬፻፹፭	የገንዘብ ጠያቂዎች መብት ጥበቃ	፫፻፶፬
አንቀጽ ፬፻፹፮	የመጨረሻ የሃብትና ዕዳ ሒሳብ መግለጫ	፫፻፶፬
አንቀጽ ፬፻፹፯	የሀብት ክፍፍሉን ስለማቆየት	፫፻፶፮
አንቀጽ ፬፻፹፰	ያልተወሰደን ገንዘብ ስለማስቀመጥ	፫፻፶፮
አንቀጽ ፬፻፹፱	ማኅበሩን ከንግድ መዝገብ ስለመሰረዝ	፫፻፶፯
አንቀጽ ፬፻፺	የገንዘብ ጠያቂዎች መብት	፫፻፶፯
አንቀጽ ፬፻፺፩	የማኅበሩን መዝገቦች ጠብቆ ስለመያዝ	፫፻፶፰
ምዕራፍ አስር ስለድረ-ገፅ		፫፻፶፰
አንቀጽ ፬፻፺፪	ድረ-ገጽ ስለማቋቋም	፫፻፶፰
አንቀጽ ፬፻፺፫	ድረ-ገፅ ላይ ስለሚገለፁ ነገሮች	፫፻፶፰
አንቀጽ ፬፻፺፬	መረጃዎች በድረ-ገፁ ላይ ስለሚቆዩበት ጊዜ	፫፻፶፰
ርዕስ ሰባት ኃላፊነቱ የተወሰነ የግል ማኅበር ምዕራፍ አንድ ጠቅላላ ድንጋጌዎች		፫፻፶፰

አንቀጽ ፬፻፺፭	ትርጓሜ	፫፻፳፰
አንቀጽ ፬፻፺፮	የማኅበሩ ዋና ገንዘብ	፫፻፳፩
አንቀጽ ፬፻፺፯	የማኅበሩ ስም	፫፻፳፪
አንቀጽ ፬፻፺፰	የባለ አክሲዮኖች ቁጥር ወደ አንድ ዝቅ ማለት	፫፻፳፫
ምዕራፍ ሁለት የማኅበሩ ምስረታ		፫፻፳፪
አንቀጽ ፬፻፺፱	ለማኅበሩ ምስረታ የሚያስፈልጉ ጠቅላላ ሁኔታዎች	፫፻፳፫
አንቀጽ ፭፻	የመመስረቻ ጽሑፉ ይዘት	፫፻፳፫
አንቀጽ ፭፻፩	ተቀባይነት ያለው መዋጮ	፫፻፳፬
አንቀጽ ፭፻፪	በዓይነት የተከፈለ መዋጮ	፫፻፳፭
ምዕራፍ ሦስት ስለአክሲዮኖችና የባለአክሲዮኖች መብትና ግዴታ		፫፻፳፮
አንቀጽ ፭፻፫	የአክሲዮኖች ዓይነት	፫፻፳፮
አንቀጽ ፭፻፬	ሰነዶችን የመመርመር መብት	፫፻፳፮
አንቀጽ ፭፻፭	በመያዣ ወይም በአላባ ስለሚሰጡ አክሲዮኖች	፫፻፳፮
አንቀጽ ፭፻፮	የአክሲዮን ምስክር ወረቀት ስለሚይዛቸው ነገሮች	፫፻፳፮
አንቀጽ ፭፻፯	ስለአክሲዮኖች መዝገብ	፫፻፳፰
አንቀጽ ፭፻፰	አክሲዮኖችን ስለማስተላለፍ	፫፻፪
አንቀጽ ፭፻፱	ከማህበሩ ውጪ አክሲዮን ስለማስተላለፍ	፫፻፪፩
አንቀጽ ፭፻፲	አክሲዮንን በፍርድ አፈጻጸም ስለማስተላለፍ	፫፻፪፩
አንቀጽ ፭፻፲፩	አክሲዮኖችን በውርስ ስለማግኘት	፫፻፪፫
አንቀጽ ፭፻፲፪	ተፈጻሚነት ስላላቸው ድንጋጌዎች	፫፻፪፫
ምዕራፍ አራት የማኅበሩ ሥራ አመራር		፫፻፪፫
አንቀጽ ፭፻፲፫	የማኅበሩ የዳይሬክተሮች ቦርድ	፫፻፪፫

አንቀጽ ፭፻፲፬	ስለ ማኅበሩ ሥራ አስኪያጅ	፫፻፸፬
አንቀጽ ፭፻፲፭	የሥራ አስኪያጁ ስልጣን	፫፻፸፭
አንቀጽ ፭፻፲፮	የስራ አስኪያጁ ተጠያቂነት	፫፻፸፭
አንቀጽ ፭፻፲፯	ሥራ አስኪያጅን ስለመሻር	፫፻፸፮
አንቀጽ ፭፻፲፰	ስለኦዲተር	፫፻፸፰
ምዕራፍ አምስት ስለማኅበሩ ጉባኤዎች		፫፻፸፰
አንቀጽ ፭፻፲፱	የጉባኤ አይነቶች	፫፻፸፰
አንቀጽ ፭፻፳	በኤለክትሮኒክ ዘዴ ስለሚደረግ ጉባኤ	፫፻፸፱
አንቀጽ ፭፻፳፩	መደበኛ ጠቅላላ ጉባኤ	፫፻፹
አንቀጽ ፭፻፳፪	ቃለ ጉባኤ	፫፻፹፩
አንቀጽ ፭፻፳፫	ያለጉባኤ የሚሰጡ ውሳኔዎች	፫፻፹፪
አንቀጽ ፭፻፳፬	የባለአክሲዮኖች መብት	፫፻፹፪
አንቀጽ ፭፻፳፭	የመደበኛ ጠቅላላ ጉባኤ ምልዓተ ጉባኤና አብላጫ ድምፅ	፫፻፹፫
አንቀጽ ፭፻፳፮	የአስቸኳይ ጠቅላላ ጉባኤ ምልዓተ ጉባኤና አብላጫ ድምፅ	፫፻፹፬
አንቀጽ ፭፻፳፯	ተፈጻሚነት ያላቸው ድንጋጌዎች	፫፻፹፭
ምዕራፍ ስድስት የማኅበሩ ሒሳቦች		፫፻፹፮
አንቀጽ ፭፻፳፰	በሕግ የተወሰነ የመጠባበቂያ ገንዘብ	፫፻፹፮
አንቀጽ ፭፻፳፱	ሐሰተኛ የትርፍ ድርሻ	፫፻፹፮
አንቀጽ ፭፻፴	ተፈጻሚነት ያላቸው ድንጋጌዎች	፫፻፹፮
ምዕራፍ ሰባት የማኅበሩ መፍረስና ሒሳብ መጣራት		፫፻፹፮
አንቀጽ ፭፻፴፩	የመፍረሻ ምክንያቶች	፫፻፹፮
አንቀጽ ፭፻፴፪	የማኅበሩ ዋና ገንዘብ ሶስት አራተኛ መጥፋት	፫፻፹፮

አንቀጽ ፭፻፴፫	ተፈጻሚነት ያላቸው ድንጋጌዎች	፫፻፹፰
ርዕስ ስምንት ባለ አንድ አባል ኃላፊነቱ የተወሰነ የግል ማኅበር		፫፻፹፰
አንቀጽ ፭፻፴፬	ትርጓሜ	፫፻፹፰
አንቀጽ ፭፻፴፭	የማኅበሩ ዋና ገንዘብ	፫፻፹፰
አንቀጽ ፭፻፴፮	በግል የሚደረግ መግለጫ፣ ይዘቱና አኳኋኑ	፫፻፹፱
አንቀጽ ፭፻፴፯	ስለ ዕጩ ንብረት ጠባቂ	፫፻፺
አንቀጽ ፭፻፴፰	ከግለሰብ ነጋዴነት ወደ ባለአንድ አባል ኃላፊነቱ የተወሰነ የግል ማኅበር ስለሚደረግ መለወጥ	፫፻፺፩
አንቀጽ ፭፻፴፱	የተከለከለ ምሥረታ	፫፻፺፩
አንቀጽ ፭፻፵	በዓይነት ስለሚደረግ መዋጮ	፫፻፺፪
አንቀጽ ፭፻፵፩	ስለ ዋና ሥራ አስኪያጅ	፫፻፺፫
አንቀጽ ፭፻፵፪	የማኅበሩ ጠቅላላ ጉባዔ	፫፻፺፫
አንቀጽ ፭፻፵፫	የአባሉ ተጠያቂነት	፫፻፺፬
አንቀጽ ፭፻፵፬	ሒሳቡን ማጣራት ሳያስፈልግ ማኅበሩ ስለሚፈርስበት ሁኔታ	፫፻፺፭
አንቀጽ ፭፻፵፭	ስለ ሌሎች ሕጎች ተፈጻሚነት	፫፻፺፮
ርዕስ ዘጠኝ ስለንግድ ማኅበራት መለወጥ		፫፻፺፮
አንቀጽ ፭፻፵፯	ጠቅላላ ድንጋጌ	፫፻፺፮
አንቀጽ ፭፻፵፱	በማኅበሩ መለወጥ ያልተስማሙ ባለአክሲዮኖች መብት	፫፻፺፰
አንቀጽ ፭፻፶፰	የገንዘብ ጠያቂዎች መብት	፫፻፺፰
አንቀጽ ፭፻፶፱	የሽሪኮች ኃላፊነት	፬፻
ርዕስ አስር የንግድ ማህበራት መዛመድ፣ መዋሃድና መከፋፈል ምእራፍ አንድ የንግድ ማኅበራት መቧደን		፬፻፩

አንቀጽ ፭፻፶	ቡድን፡ ትርጓሜ	፬፻፩
አንቀጽ ፭፻፶፩	ሙሉ በሙሉ በባለቤትነት የተያዘ ኩባንያ	፬፻፪
አንቀጽ ፭፻፶፪	ቁጥጥር ፡ ትርጓሜ	፬፻፪
አንቀጽ ፭፻፶፫	ተሳትፎን ስለ መተመን	፬፻፭
አንቀጽ ፭፻፶፬	ቁጥጥርን የማስታወቅ ኃላፊነት	፬፻፮
አንቀጽ ፭፻፶፭	አንድ ኩባንያ ከሌላ ኩባንያ ስለሚኖረው አክሲዮን	፬፻፮
አንቀጽ ፭፻፶፮	የእናት ኩባንያው ለተቀጥላ ኩባንያው አመራር ወይም ትእዛዝ የመስጠት መብት	፬፻፳
አንቀጽ ፭፻፶፯	በተቀጥላ ኩባንያ ደረጃ ስለሚኖር መረጃ የማግኘት መብት	፬፻፺
አንቀጽ ፭፻፶፰	አክሲዮን ገዝቶ የማስወጣት መብት	፬፻፺
አንቀጽ ፭፻፶፱	የእናት ኩባንያ ባለአክሲዮኖች መብት	፬፻፺፩
አንቀጽ ፭፻፷	በቡድን ውስጥ ስለሚኖር የንግድ ዕድሎች	፬፻፺፩
አንቀጽ ፭፻፷፩	ልዩ ምርመራ አንዲደረግ የመጠየቅ መብት	፬፻፺፪
አንቀጽ ፭፻፷፪	አክሲዮን ሽጦ የመውጣት መብት	፬፻፺፪
አንቀጽ ፭፻፷፫	ስለቡድን ጥቅሞች	፬፻፺፫
አንቀጽ ፭፻፷፬	አሳሳች የግብይት አሠራር	፬፻፺፭
	ምዕራፍ ሁለት የማኅበራት መዋሃድ እና መከፋፈል	፬፻፺፮
አንቀጽ ፭፻፷፭	የማኅበራት መዋሃድ	፬፻፺፮
አንቀጽ ፭፻፷፮	የማኅበራት መከፋፈል	፬፻፺፰
አንቀጽ ፭፻፷፯	የውሀደት ወይም የመከፈል ዕቅድ	፬፻፳
አንቀጽ ፭፻፷፰	የውሀደት ወይም መከፈል ሪፖርት	፬፻፳፪
አንቀጽ ፭፻፷፱	የውሀደት ወይም የመከፈል ግምገማ	፬፻፳፬
አንቀጽ ፭፻፸	ሰነዶችን የማግኘት መብት	፬፻፳፮
አንቀጽ ፭፻፸፩	የውሀደት ወይም መከፈል ውሳኔ	፬፻፳፯
አንቀጽ ፭፻፸፪	ዕቅዱን ስለማሳወቅ	፬፻፳፯

አንቀጽ ፭፻፸፫	ውህደቱ ወይም መከፈሉ የሚፀናበት ጊዜ	፬፻፳፰
አንቀጽ ፭፻፸፬	የውህደት እና የመከፈል ውጤት	፬፻፳፱
አንቀጽ ፭፻፸፭	በውህደት ወይም በመከፈል ጊዜ የአባላት መብት ጥበቃ	፬፻፴፩
አንቀጽ ፭፻፸፮	የገንዘብ ጠያቂዎች መብት	፬፻፴፪
አንቀጽ ፭፻፸፯	የግዴታ ሰነድ የያዙ ሰዎች መብት	፬፻፴፬
	<p>ርዕስ አስራ አንድ በውጭ ሀገር ስለተቋቋመ ወይም በውጭ ሀገር ስለሚሰራ ማኅበር ምዕራፍ አንድ የውጭ አገር የንግድ ማኅበር ቅርንጫፍ</p>	፬፻፴፭
አንቀጽ ፭፻፸፰	የቅርንጫፍ፣ ትርጓሜ እና አቋም	፬፻፴፭
አንቀጽ ፭፻፸፱	የመነገድ መብት	፬፻፴፮
አንቀጽ ፭፻፹፫	ለምዝገባ መቅረብ ያለበት መረጃ	፬፻፴፮
አንቀጽ ፭፻፹፩	ስለቅርንጫፍ ሥራ አመራር	፬፻፴፰
አንቀጽ ፭፻፹፪	የቅርንጫፍ ሥራ አስኪያጅ ግዴታዎች	፬፻፴፱
አንቀጽ ፭፻፹፫	አንግድ መዝገብ ስለመሰረዝ	፬፻፵
	<p>ምዕራፍ ሁለት ስለኢትዮጵያ ሕግ ተፈጻሚነት</p>	፬፻፵፩
አንቀጽ ፭፻፹፬	በውጭ ሀገር ተቋቁሞ ዋና መስሪያ ቤቱ በኢትዮጵያ ስለሚገኝ ማኅበር	፬፻፵፩
አንቀጽ ፭፻፹፭	በኢትዮጵያ ተቋቁሞ በውጭ አገር ስለሚሰራ ማኅበር	፬፻፵፪
አንቀጽ ፭፻፹፮	በዚህ ሕግ ከታወቀው የተለየ ቅርጽ ስላለው ማኅበር	፬፻፵፪
አንቀጽ ፭፻፹፯	የውጭ ሀገር ጥቅሞችን በውስጡ ስለያዘ ማኅበር	፬፻፵፫

<p>ሶስተኛ መጽሐፍ ለቅድመ ጥንቃቄ ዕዳን መልሶ የማዋቀር፣ መልሶ የማደራጀት እና የመክሠር ሕግ ርዕስ አንድ ጠቅላላ ድንጋጌዎች ምዕራፍ አንድ ዓላማ እና የተፈጻሚነት ወሰን</p>		<p>፬፻፵፫</p>
አንቀጽ ፭፻፹፰	የሥነ ሥርዓቶቹ ዓላማ	፬፻፵፫
አንቀጽ ፭፻፹፱	የሥነ ሥርዓቶቹ የተፈጻሚነት ወሰን	፬፻፵፭
<p>ምዕራፍ ሁለት ስለክፍያዎች ማቋረጥ እና ስለቅድመ-ኪሳራ የክፍያ ጥያቄዎች</p>		<p>፬፻፵፯</p>
አንቀጽ ፭፻፺	ክፍያዎችን የማቋረጥ ትርጓሜ	፬፻፵፯
አንቀጽ ፭፻፺፩	ክፍያዎች የተቋረጡበትን ቀን ስለ መወሰን	፬፻፵፯
አንቀጽ ፭፻፺፪	የቅድመ-ኪሳራ የክፍያ ጥያቄዎች	፬፻፵፱
<p>ምዕራፍ ሦስት በሂደት ላይ ያሉ ውሎች አያያዝ</p>		<p>፬፻፶</p>
አንቀጽ ፭፻፺፫	በሂደት ላይ ያሉ ውሎች መቀጠል ወይም መቋረጥ	፬፻፶
አንቀጽ ፭፻፺፬	ተቃውሞ	፬፻፶፫
አንቀጽ ፭፻፺፭	የማይንቀሳቀሱ ንብረቶችን የንግድ ኪራይ የሚመለከቱ ልዩ ድንጋጌዎች	፬፻፶፬
አንቀጽ ፭፻፺፮	ልዩ ሁኔታዎች	፬፻፶፭
<p>ምዕራፍ አራት ስለገንዘብ ጠያቂዎች ጥቅሞችና መብቶች</p>		<p>፬፻፶፯</p>
አንቀጽ ፭፻፺፯	የገንዘብ ጠያቂዎች ጥቅሞች ጥበቃ	፬፻፶፯
አንቀጽ ፭፻፺፰	የገንዘብ ጠያቂዎች ተሳትፎ	፬፻፶፯
አንቀጽ ፭፻፺፱	የመረጃ መብቶች	፬፻፶፯

ምዕራፍ አምስት ሥልጣን		፬፻፶፰
አንቀጽ ፮፻	የግዛት ሥልጣን	፬፻፶፰
አንቀጽ ፮፻፩	ስለ ኩባንያዎች ቡድን እና ሥነ ሥርዓትን ስለማቀናጀት	፬፻፷
አንቀጽ ፮፻፪	ሥነ ሥርዓቶችን የመክፈት እና ተያያዥ ፍርዶችን የመስጠት ዓለም አቀፋዊ ሥልጣን	፬፻፷፪
አንቀጽ ፮፻፫	ዕዳን መክፈል ካለመቻል ጋር ግንኙነት ያላቸውን ፍርዶች ጨምሮ፣ ለውጭ ሀገር ፍርዶች ዕውቅና ስለ መስጠት	፬፻፷፬
ምዕራፍ ስድስት ሥነ ሥርዓቶችን የማከናወን ኃላፊነት ያለባቸው ሰዎች እና አካላት		፬፻፷፰
አንቀጽ ፮፻፬	የመክሀር ሥነ ሥርዓት ፍርድ ቤት ሥልጣን	፬፻፷፰
አንቀጽ ፮፻፭	ተቆጣጣሪ ዳኛ ስለ መሾም	፬፻፷፱
አንቀጽ ፮፻፮	የተቆጣጣሪ ዳኛው ሥልጣን	፬፻፷፱
አንቀጽ ፮፻፯	ተቆጣጣሪ ዳኛው የሚሰጣቸው ትዕዛዞች	፬፻፸
አንቀጽ ፮፻፰	ተቆጣጣሪ ዳኛውን ስለ መተካት	፬፻፸
አንቀጽ ፮፻፱	የፍርዶች ተፈጻሚነት	፬፻፸
አንቀጽ ፮፻፲	መልሶ የማደራጀት እና የመክሰር ባለሞያዎች	፬፻፸፩
አንቀጽ ፮፻፲፩	በሥነ ሥርዓቶች ውስጥ ስለሚሾሙ ሰዎች እና አካላት ቁጥጥር	፬፻፸፩
አንቀጽ ፮፻፲፪	መልሶ የማደራጀት ኃላፊዎች እና የክሰረው ሰው ንብረት ጠባቂዎች ብቃት	፬፻፸፩
አንቀጽ ፮፻፲፫	መልሶ የማደራጀት ኃላፊዎች እና የክሰረው ሰው ንብረት ጠባቂዎች ብቃት እና ታማኝነት	፬፻፸፪

አንቀጽ ፯፻፲፬	መልሶ የማደራጀት ኃላፊዎች እና የከሰረው ሰው ንብረት ጠባቂዎች ኃላፊነት	፬፻፸፫
አንቀጽ ፯፻፲፭	መልሶ የማደራጀት ኃላፊ እና የከሰረው ሰው ንብረት ጠባቂ ተደርገው ሊሾሙ የማይችሉ ሰዎች	፬፻፸፭
አንቀጽ ፯፻፲፮	መልሶ ለማደራጀት ኃላፊዎች እና ለከሰረው ሰው ንብረት ጠባቂዎች ስለሚከፈል ክፍያ	፬፻፸፮
ርዕስ ሁለት ለጥንቃቄ ዕዳን መልሶ የማዋቀር ሥነ ሥርዓት		፬፻፸፰
አንቀጽ ፯፻፲፯	ለጥንቃቄ ዕዳን መልሶ የማዋቀር ሥነ ሥርዓት ስለ መክፈት	፬፻፸፰
አንቀጽ ፯፻፲፰	የሥነ ሥርዓቱ የቆይታ ጊዜ	፬፻፸፱
አንቀጽ ፯፻፲፱	ለጥንቃቄ ዕዳን መልሶ የማዋቀር ዘርፍ ባለሞያ ስለ መሾም	፬፻፹
አንቀጽ ፯፻፳	ለጥንቃቄ ዕዳን መልሶ የማዋቀር ዘርፍ ባለሞያውን ስለ መተካት	፬፻፹
አንቀጽ ፯፻፳፩	ለጥንቃቄ ዕዳን መልሶ የማዋቀር ዘርፍ ባለሞያው ግዴታዎች	፬፻፹፩
አንቀጽ ፯፻፳፪	ለጥንቃቄ ዕዳን መልሶ የማዋቀር ዘርፍ ባለሞያው ስለሚከፈለው ክፍያ	፬፻፹፫
አንቀጽ ፯፻፳፫	ሚስጥራዊነት	፬፻፹፫
አንቀጽ ፯፻፳፬	በባለዕዳው ይዘታ ውስጥ ስለመሆኑ	፬፻፹፬
አንቀጽ ፯፻፳፭	በተናጠል ስለሚቀርቡ ክሶች መቋረጥ	፬፻፹፬
አንቀጽ ፯፻፳፮	በመደበኛ የሥራ ሂደት ውስጥ የሚከሰቱ ዕዳዎችን ስለ መክፈል	፬፻፹፭
አንቀጽ ፯፻፳፯	ዕዳን መልሶ የማዋቀር ዕቅዱን ስለ ማጽደቅ	፬፻፹፯

አንቀጽ ፯፻፳፰	አዲስ ለቀረበ ገንዘብ ስለሚደረግ ጥበቃ	፬፻፹፯
አንቀጽ ፯፻፳፱	ዕዳን መልሶ የማዋቀር ዕቅዱ በፍርድ ቤት ስለ መጽደቁ	፬፻፹፰
አንቀጽ ፯፻፴	ይግባኝ	፬፻፺
አንቀጽ ፯፻፴፩	በሦስተኛ ወገኖች የሚቀርብ ተቃውሞ	፬፻፺
አንቀጽ ፯፻፴፪	ዕዳን መልሶ የማዋቀር ዕቅዱን ስለ መተው	፬፻፺
አንቀጽ ፯፻፴፫	ለጥንቃቄ ዕዳን መልሶ የማዋቀር ሥነ ሥርዓቱን ስለ ማሻሻል	፬፻፺፪
አንቀጽ ፯፻፴፬	ለጥንቃቄ ዕዳን መልሶ የማዋቀር ሥነ ሥርዓት ወደ መልሶ ማደራጀት ሥነ ሥርዓት ወይም የመክሠር ሥነ ሥርዓት ስለሚቀየርበት ሁኔታ	፬፻፺፪
<p><u>ርዕስ ሦስት</u> መልሶ የማደራጀት ሥነ ሥርዓት ምዕራፍ አንድ ጠቅላላ ድንጋጌዎች</p>		፬፻፺፬
አንቀጽ ፯፻፴፭	መልሶ የማደራጀት ሥነ ሥርዓት ለመክፈት ስለሚቀርብ ጥያቄ	፬፻፺፬
አንቀጽ ፯፻፴፮	የባለዕዳው ግዴታዎች	፬፻፺፭
አንቀጽ ፯፻፴፯	መቅረብ ስላለባቸው ሰነዶች	፬፻፺፮
አንቀጽ ፯፻፴፰	መልሶ የማደራጀት ሥነ ሥርዓት እንዲከፈት የሚሰጥ ፍርድ	፬፻፺፮
አንቀጽ ፯፻፴፱	መልሶ የማደራጀት ሥነ ሥርዓት ለመክፈት የቀረበን አቤቱታ ውድቅ በሚያደርግ ፍርድ ላይ ይግባኝ ስለማቅረብ	፬፻፺፰
አንቀጽ ፯፻፵	መልሶ የማደራጀት ሥነ ሥርዓት ለመክፈት የተሰጠ ፍርድን ስለ መቃወም እና ይግባኝ ስለማቅረብ	፬፻፺፰

አንቀጽ ፯፻፵፩	ይግባኝ የማይቀርብባቸው ፍርዶች	፬፻፺፬
አንቀጽ ፯፻፵፪	መልሶ የማደራጀት ኃላፊ ስለ መሾም	፬፻፺፬
አንቀጽ ፯፻፵፫	መልሶ የማደራጀት ኃላፊውን በሌላ ስለ መተካት	፭፻፫
አንቀጽ ፯፻፵፬	መልሶ የማደራጀት ኃላፊው ሥልጣን እና ኃላፊነቶች	፭፻፩
አንቀጽ ፯፻፵፭	ተቆጣጣሪዎችን ስለ መሾም	፭፻፫
አንቀጽ ፯፻፵፮	የተቆጣጣሪዎች ኃላፊነት	፭፻፭
አንቀጽ ፯፻፵፯	የተቆጣጣሪዎች	፭፻፭
አንቀጽ ፯፻፵፰	የፍርድ ማስታወቂያ	፭፻፭
አንቀጽ ፯፻፵፱	ለገንዘብ ጠያቂዎች ስለሚሰጥ ማሳወቂያ	፭፻፮
አንቀጽ ፯፻፶	የሰነድ ማስረጃ	፭፻፰
ምዕራፍ ሁለት በመጠባበቂያ ጊዜ ወቅት ስለ ባለዕዳው		፭፻፳
አንቀጽ ፯፻፶፩	የመጠባበቂያ ጊዜ	፭፻፳
አንቀጽ ፯፻፶፪	ስለ መጠባበቂያ ጊዜ መቋረጥ	፭፻፲፩
አንቀጽ ፯፻፶፫	በባለዕዳው ይዞታ ውስጥ ስለ መቆየት	፭፻፲፪
አንቀጽ ፯፻፶፬	ክፍያ ለማስፈጸም በተናጠል የሚደረጉ ክርክሮች በአጠቃላይ ስለ መቋረጣቸው	፭፻፲፫
አንቀጽ ፯፻፶፭	ክፍያ ለማስፈጸም በተናጠል የሚደረጉ ክርክሮች በአጠቃላይ መቋረጣቸው የሚያስከትላቸው ውጤቶች	፭፻፲፭
አንቀጽ ፯፻፶፮	ባለዕዳው የቅድመ-ኪሳራ ክፍያዎችን እንዳይከፍል ስለ መከልከል	፭፻፲፮
አንቀጽ ፯፻፶፯	በሂደት ላይ ስላሉ ሥነ ሥርዓቶች	፭፻፲፮
አንቀጽ ፯፻፶፰	የሻጩ ዕቃውን ይዞ የመቆየት መብት	፭፻፲፰
ምዕራፍ ሦስት የባለዕዳው ሀብት ክፍል አንድ የንብረት ዝርዝር		፭፻፲፱

አንቀጽ ፯፻፶፬	የንብረት ዝርዝር ስለ ማረጋገጥ	፭፻፲፱
አንቀጽ ፯፻፷	ባለሞያዎችን ስለ መሾም	፭፻፳፩
አንቀጽ ፯፻፷፩	ከሀብቱ ውጭ የሆኑ ዕቃዎች	፭፻፳፩
<u>ክፍል ሁለት</u> የቅድመ-ኪሳራ የክፍያ ጥያቄዎችን ስለ ማቅረብ እና ስለማጣራት		፭፻፳፩
አንቀጽ ፯፻፷፪	የቅድመ ኪሳራ የክፍያ ጥያቄዎች የሚቀርቡበት ሥርዓት	፭፻፳፩
አንቀጽ ፯፻፷፫	የቅድመ-ኪሳራ ክፍያ ጥያቄዎችን ከማቅረብ ነጻ የተደረጉ ገንዘብ ጠያቂዎች	፭፻፳፬
አንቀጽ ፯፻፷፬	የቅድመ ኪሳራ የክፍያ ጥያቄዎች ማረጋገጫ እና መቀበያ ሥርዓት	፭፻፳፭
አንቀጽ ፯፻፷፭	ክርክር የተነሳባቸው የቅድመ-ኪሳራ የክፍያ ጥያቄዎች ላይ የሚሰጥ ፍርድ	፭፻፳፮
አንቀጽ ፯፻፷፮	ጊዜያዊ የክፍያ ጥያቄዎች ዝርዝር በፍርድ ቤቱ መዝገብ ቤት ሹም ዘንድ ስለ ማስቀመጥ	፭፻፳፱
አንቀጽ ፯፻፷፯	ገቢ መደረጉን ማረጋገጫ ማሳወቂያ	፭፻፳፱
አንቀጽ ፯፻፷፰	የንብረት ዋስትናቸው ወይም ቅድሚያ የማግኘት መብታቸው ላይ ክርክር የተነሳበት ገንዘብ ጠያቂዎች	፭፻፴፩
አንቀጽ ፯፻፷፱	በተቀመጠው የጊዜ ገደብ ውስጥ የቅድመ-ኪሳራ የክፍያ ጥያቄዎቻቸውን ስላላቀረቡ ገንዘብ ጠያቂዎች	፭፻፴፩
አንቀጽ ፯፻፸	በአንድነት እና በተናጠል ያለውን ዋስትና ያላቸው የክፍያ ጥያቄዎችን ስለ ማስገባት	፭፻፴፪
<u>ክፍል ሦስት</u> ክፍያዎች ከመቋረጣቸው አስቀድሞ የተፈጸሙ አጠራጣሪ ድርጊቶች እና ግብይቶች		፭፻፴፪

አንቀጽ ፯፻፸፩	የግድ ፈራሽ ስለመሆን	፭፻፴፪
አንቀጽ ፯፻፸፪	በምርጫ ስለ መሰረዝ	፭፻፴፫
አንቀጽ ፯፻፸፫	ፈራሽ የማድረግ ክርክር ስለማቅረብ	፭፻፴፬
አንቀጽ ፯፻፸፬	ከፈራሽነት ውጭ የተደረጉ ድርጊቶች እና ክፍያዎች	፭፻፴፭
አንቀጽ ፯፻፸፭	ሥነ ሥርዓት እንዲከፈት ፍርድ ከመሰጠቱ አስቀድሞ የተመዘገቡ መብቶች	፭፻፴፮
አንቀጽ ፯፻፸፮	ይርጋ	፭፻፴፯
አንቀጽ ፯፻፸፯	ፈራሽ መሆን የሚያስከትላቸው ውጤቶች	፭፻፴፯
	<u>ምዕራፍ አራት</u> መልሶ የማደራጀት ዕቅድ	፭፻፴፰
አንቀጽ ፯፻፸፰	መልሶ የማደራጀት ዕቅድ ስለ ማዘጋጀት	፭፻፴፰
አንቀጽ ፯፻፸፱	አዲስ የቀረበ ገንዘብ	፭፻፵
	<u>ምዕራፍ አምስት</u> መልሶ የማደራጀት ዕቅዱን ማጽደቅ	፭፻፵፩
አንቀጽ ፯፻፹	የገንዘብ ጠያቂዎች መደቦች	፭፻፵፩
አንቀጽ ፯፻፹፩	በገንዘብ ጠያቂዎች ምድቦች ስብሰባዎች እና በገንዘብ ጠያቂዎች ጠቅላላ ጉባዔዎች ላይ የሚኖር የመምረጥ መብትን ስለ መወሰን	፭፻፵፬
አንቀጽ ፯፻፹፪	የገንዘብ ጠያቂዎች መደቦች ስብሰባዎች	፭፻፵፮
አንቀጽ ፯፻፹፫	መልሶ በማደራጀት ዕቅዱ ላይ ድምጽ ስለ መስጠት	፭፻፵፮
አንቀጽ ፯፻፹፬	መልሶ በማደራጀት ዕቅዱ በየገንዘብ ጠያቂዎች ጠቅላላ ጉባዔ ስለ መጽደቁ	፭፻፵፱
አንቀጽ ፯፻፹፭	መልሶ የማደራጀት ዕቅዱ በፍርድ ቤት ስለ መጽደቁ	፭፻፶
አንቀጽ ፯፻፹፮	ስለ መልሶ የማደራጀት ዕቅዱ መሻሻል	፭፻፶፫
አንቀጽ ፯፻፹፯	መልሶ የማደራጀት ዕቅዱ አፈጻጸም	፭፻፶፫

አንቀጽ ፯፻፹፰	መልሶ የማደራጀት ዕቅዱ ስለሚቋረጥበት ሁኔታ	፭፻፶፬
<u>ምዕራፍ ስድስት</u> በንግድ ሥራ እንቅስቃሴ ላይ ያለን ድርጅት በመንቀሳቀስ ላይ እንዳለ መሸጥ		፭፻፶፭
አንቀጽ ፯፻፹፱	የንግድ ሥራ እንቅስቃሴውን ሦስተኛ ወገን እንዲረከበው ስለሚቀርብ ዕቅድ	፭፻፶፭
አንቀጽ ፯፻፺	የጨረታ ሥርዓት	፭፻፶፮
አንቀጽ ፯፻፺፩	ውሎች መተላለፍ የሚችሉ ስለ መሆናቸው	፭፻፶፰
አንቀጽ ፯፻፺፪	ዋስትና ያላቸው ገንዘብ ጠያቂዎች ስምምነት	፭፻፶፰
አንቀጽ ፯፻፺፫	የንግድ ሥራ እንቅስቃሴውን ለመረከብ የቀረበው ዕቅድ በገንዘብ ጠያቂዎች ጠቅላላ ጉባዔ መጽደቅ	፭፻፷
አንቀጽ ፯፻፺፬	በንግድ ሥራ እንቅስቃሴ ላይ ያለ ድርጅት በመንቀሳቀስ ላይ እንዳለ እንዲሸጥ በፍርድ ቤት ስለ መጽደቁ	፭፻፷፩
አንቀጽ ፯፻፺፭	በግድ ሥራ እንቅስቃሴ ላይ ያለ ድርጅት በመንቀሳቀስ ላይ እንዳለ የንግድ ሥራ የመሸጥ አፈጻጸም	፭፻፷፪
<u>ምዕራፍ ሰባት</u> መልሶ የማደራጀት ሥነ ሥርዓቶች መቀየር እና ይግባኝ		፭፻፷፫
አንቀጽ ፯፻፺፮	የመልሶ የማደራጀት ሥነ ሥርዓትን ወደ የመክሰር ሥነ ሥርዓት ስለ መቀየር	፭፻፷፫
አንቀጽ ፯፻፺፯	ይግባኝ	፭፻፷፫
አንቀጽ ፯፻፺፰	የተሸነፉ ተጫራቾች ተቃውሞ	፭፻፷፭
<u>ምዕራፍ ስምንት</u> የዳይሬክተሮች እና ሥራ አስኪያጆች ግዴታዎች		፭፻፷፮

አንቀጽ ፯፻፺፱	የሥራ አስኪያጆች እና ዳይሬክተሮች ግዴታዎች	፭፻፳፯
<u>ምዕራፍ ዘጠኝ</u> ቀላል መልሶ የማደራጀት ሥነ ሥርዓት		፭፻፳፯
አንቀጽ ፯፻	ቀላል መልሶ የማደራጀት ሥነ ሥርዓት ስለ መክፈት	፭፻፳፯
አንቀጽ ፯፻፩	የቆይታ ጊዜ	፭፻፳፯
አንቀጽ ፯፻፪	መልሶ የማደራጀት ኃላፊውን ስለ መሾም	፭፻፳፰
አንቀጽ ፯፻፫	አግባብነት ያላቸው ድንጋጌዎች	፭፻፳፰
አንቀጽ ፯፻፬	ስለ ቀላል መልሶ የማደራጀት ሥነ ሥርዓት መቋረጥ	፭፻፳፰
<u>ርዕስ አራት</u> የመክሠር ሥነ ሥርዓት <u>ምዕራፍ አንድ</u> የመክሠር ሥነ ሥርዓት ለመክፈት የሚሰጥ ፍርድ		፭፻፷፬
አንቀጽ ፯፻፭	የመክሠር ሥነ ሥርዓት ስለ መክፈት	፭፻፷፬
አንቀጽ ፯፻፮	ስለ መክሰር የሚሰጥ ፍርድ	፭፻፸፪
አንቀጽ ፯፻፯	ለገንዘብ ጠያቂዎች የሚሰጥ ማሳወቂያ	፭፻፸፫
አንቀጽ ፯፻፰	የንግድ ሥራው ከተቋረጠ በኋላ ስለ መክሠር	፭፻፸፬
አንቀጽ ፯፻፱	ከሞት በኋላ የመክሠር ሥነ ሥርዓት ስለ መክፈት	፭፻፸፭
አንቀጽ ፯፻፲	የፍርድ ማስታወቂያ	፭፻፸፮
አንቀጽ ፯፻፲፩	የመክሠር ሥነ ሥርዓት በሚከፍተው ወይም መክፈቱን ውድቅ በሚያደርገው ፍርድ ላይ ስለሚቀርብ ይግባኝ	፭፻፸፮
አንቀጽ ፯፻፲፪	የመክሠር ሥነ ሥርዓት እንዲከፈት የተሰጠውን ፍርድ ስለ መቃወም	፭፻፸፯
አንቀጽ ፯፻፲፫	መቃወሚያ ወይም ይግባኝ ሊቀርብበት ስለማይቻል ፍርድ	፭፻፸፰

አንቀጽ ፯፻፲፬	መክሰርን ለማስታወቅ የተሰጠውን ፍርድ ስለ ማንሳት	፭፻፸፱
	<u>ምዕራፍ ሁለት</u> የመክሰርን ሥራ የሚያስፈጽሙ ሰዎች እና አካላት <u>ክፍል አንድ</u> ስለ ፍርድ ቤት	፭፻፹
አንቀጽ ፯፻፲፭	ስለ ፍርድ ቤት ሥልጣን	፭፻፹
	<u>ክፍል ሁለት</u> ስለ ተቆጣጣሪ ዳኛው	፭፻፹
አንቀጽ ፯፻፲፮	ስለ ተቆጣጣሪ ዳኛው ሹመት እና ሥልጣን	፭፻፹
አንቀጽ ፯፻፲፯	ስለ የተቆጣጣሪ ዳኛው ሥልጣን	፭፻፹
	<u>ክፍል ሦስት</u> የከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ	፭፻፹፪
አንቀጽ ፯፻፲፰	የከሠረውን ሰው ንብረት ጠባቂ ስለ መሾም	፭፻፹፪
አንቀጽ ፯፻፲፱	የከሠረውን ሰው ንብረት ጠባቂ ስለ መተካት	፭፻፹፫
አንቀጽ ፯፻፳	የከሰረው ሰው ንብረት ጠባቂዎች ሥልጣን እና ግዴታዎች	፭፻፹፬
አንቀጽ ፯፻፳፩	ጠባቂው በሠራቸው ሥራዎች ላይ አቤቱታን ስለ ማቅረብ	፭፻፹፮
	<u>ክፍል አራት</u> የገንዘብ ጠያቂዎች ኮሚቴ	፭፻፹፯
አንቀጽ ፯፻፳፪	የገንዘብ ጠያቂዎች ኮሚቴ ስለ ማቋቋም	፭፻፹፯
አንቀጽ ፯፻፳፫	የገንዘብ ጠያቂዎች ኮሚቴ መብቶች እና ግዴታዎች	፭፻፹፯

<u>ክፍል አምስት</u> <u>ስለ ዐቃቤ ሕግ</u>		፭፻፹፱
አንቀጽ ፯፻፳፬	በመክሠር ሥነ ሥርዓት ውስጥ ስለ ዐቃቤ ሕግ ሥልጣን	፭፻፹፱
<u>ምዕራፍ ሦስት</u> የባለዕዳውን ሀብት ስለ መረከብ እና ስለ ማስተዳደር <u>ክፍል አንድ</u> ባለዕዳው መብቶቹን ስለ መገፈፉ		፭፻፺
አንቀጽ ፯፻፳፭	የመብቶች መገፈፍ የተፈጸሚነት ወሰን	፭፻፺
<u>ክፍል ሁለት</u> የአጠባበቅ ሥራዎች		፭፻፺፩
አንቀጽ ፯፻፳፮	የባለዕዳውን መዝገቦች ስለ ማስረከብ እና ስለ መዝጋት	፭፻፺፩
አንቀጽ ፯፻፳፯	የባለዕዳውን መብቶች ስለ መጠበቅ	፭፻፺፫
አንቀጽ ፯፻፳፰	ለተቆጣጣሪ ዳኛው የሚደረግ መግለጫ	፭፻፺፫
<u>ክፍል ሦስት</u> የክሰረውን ሰው ንብረት ስለ ማሸግ		፭፻፺፬
አንቀጽ ፯፻፳፱	የክሰረው ሰው ንብረት	፭፻፺፬
አንቀጽ ፯፻፴	እሽግን ስለ ማድረግ	፭፻፺፭
አንቀጽ ፯፻፴፩	ሊታሸግባቸው የማይችሉ ዕቃዎች	፭፻፺፭
አንቀጽ ፯፻፴፪	ከእሽግ ውስጥ ስለሚወጡ ዕቃዎች	፭፻፺፮
አንቀጽ ፯፻፴፫	ለክሰረው ሰው ስለ ተላከው ደብዳቤ	፭፻፺፮
አንቀጽ ፯፻፴፬	እሽግን ስለ ማንሳት	፭፻፺፰
<u>ክፍል አራት</u> የዕቃ ዝርዝር መዝገብ		፭፻፺፱
አንቀጽ ፯፻፴፭	ጠቅላላ ድንጋጌ	፭፻፺፱
አንቀጽ ፯፻፴፮	የሒሳብን ሚዛን ስለ ማሰናዳትና ስለ መስጠት	፭፻፺፱

አንቀጽ ፯፻፴፯	የባለዕዳውን ንብረቶች በንብረት ዝርዝር መዝገብ ስለ ማስገባት	፭፻፶፬
አንቀጽ ፯፻፴፰	ስለ ታክስ እና ቀረጥ	፯፻፩
አንቀጽ ፯፻፴፱	ከሞት በኋላ ለተገለጸ መክሠር የንብረት ዝርዝር መዝገብ አዘገጃጀት	፯፻፩
አንቀጽ ፯፻፵	የዐቃቤ ሕግ መብቶች	፯፻፪
አንቀጽ ፯፻፵፩	የባለዕዳውን ንብረቶች ለንብረት ጠባቂው ስለ ማስረከብ	፯፻፪
	ክፍል አምስት የባለዕዳውን ንብረት ስለ ማስተዳደር	፯፻፫
አንቀጽ ፯፻፵፪	የክሰረው ሰው ንብረት ጠባቂ ጠቅላላ ተግባር	፯፻፫
አንቀጽ ፯፻፵፫	አክሲዮኖች እና ቃል የተገቡ ገንዘቦች እንዲከፈሉ ጥሪ ስለ ማድረግ	፯፻፬
አንቀጽ ፯፻፵፬	የከሠረውን ሰው የንግድ ሥራ ስለ መቀጠል	፯፻፬
አንቀጽ ፯፻፵፭	አዲስ ስለቀረበ ገንዘብ	፯፻፭
አንቀጽ ፯፻፵፮	ድርድር እና በስምምነት መቋጨት	፯፻፭
	ክፍል ስድስት በመክሠር ሥነ ሥርዓት ውስጥ በንግድ ሥራ እንቅስቃሴ ላይ ያለ ድርጅት በመንቀሳቀስ ላይ እንዳለ ስለ መሸጥ	፯፻፳
አንቀጽ ፯፻፵፯	ሥርዓት	፯፻፳
አንቀጽ ፯፻፵፰	የንግድ ሥራ እንቅስቃሴውን ለመረከብ የቀረበው ዕቅድ በገንዘብ ጠያቂዎች ኮሚቴ ስለ መጽደቁ	፯፻፱
አንቀጽ ፯፻፶፱	በንግድ ሥራ እንቅስቃሴ ላይ ያለ ድርጅት በመንቀሳቀስ ላይ እንዳለ እንዲሸጥ ፍርድ ቤቱ ስለ ማጽደቁ	፯፻፲

አንቀጽ ፯፻፶	የክሰረውን ሰው ሌሎች ንብረቶች ስለ መሸጥ	፯፻፲
<u>ክፍል ሰባት</u> ንብረትን ስለ ማስመለስ		፯፻፲፩
አንቀጽ ፯፻፶፩	አጠቃላይ መርህ	፯፻፲፩
አንቀጽ ፯፻፶፪	ተቀንሰው የተያዙና ለመንግስት ገቢ የሚሆኑ ታክሶችን እና ቀረጦችን ስለ መሰብሰብ	፯፻፲፪
አንቀጽ ፯፻፶፫	ንብረትን ለማስመለስ የሚቀርብ ማመልከቻ	፯፻፲፪
<u>ክፍል ስምንት</u> ስለ መያዝ መብት		፯፻፲፬
አንቀጽ ፯፻፶፬	ስለ መያዝ መብት	፯፻፲፬
<u>ምዕራፍ አራት</u> መክሰርን የሚያሳውቅ ፍርድ የሚያስከትላቸው ውጤቶች <u>ክፍል አንድ</u> በባለዕዳው ላይ ያሉት ውጤቶች		፯፻፲፭
አንቀጽ ፯፻፶፭	የባለዕዳው ግዴታዎች	፯፻፲፭
አንቀጽ ፯፻፶፮	የከሰረውን ሰው እንቅስቃሴ ስለመገደብ	፯፻፲፭
አንቀጽ ፯፻፶፯	የከሰረው ሰው ስለ መቀጠሩ	፯፻፲፮
አንቀጽ ፯፻፶፰	ለከሰረው ሰው እና ለቤተሰቡ ስለሚደረግ ድጋፍ	፯፻፲፮
አንቀጽ ፯፻፶፱	ስለከሰረው ሰው ባል ወይም ሚስት	፯፻፲፯
አንቀጽ ፯፻፷	የመክሰስ ወይም የመክሰስ መብትን ስለ ማጣት	፯፻፲፰
<u>ክፍል ሁለት</u> በገንዘብ ጠያቂው ላይ ያሉት ውጤቶች		፯፻፲፰
አንቀጽ ፯፻፷፩	በተናጠል ክፍያ ለማስፈጸም የሚደረጉ ክርክሮች በጠቅላላ ስለ መቋረጣቸው	፯፻፲፰

አንቀጽ ፳፻፳፪	የተንቀሳቃሽ ንብረት ማስያዣዎች ስለ መመለሳቸው	፳፻፳፮
አንቀጽ ፳፻፳፫	የወለድ ሒሳብ ስለ መቋረጡ	፳፻፳፩
አንቀጽ ፳፻፳፬	የቅድመ-ኪሳራ የክፍያ ጥያቄዎች የመክፈያ ጊዜ ስለ መድረስ	፳፻፳፩
አንቀጽ ፳፻፳፭	ለአከራዩ ቅድሚያ የሚሰጥ ስለ መሆኑ	፳፻፳፪
<u>ክፍል ሦስት</u> የመክሠር ፍርዱ ከመሰጠቱ አስድሞ ስለ ተሠሩ አጠራጣሪ ሥራዎች እና ግብይቶች		፳፻፳፫
አንቀጽ ፳፻፳፮	ሥራዎቹ ፈራሽ ስለመሆናቸው	፳፻፳፫
አንቀጽ ፳፻፳፯	ሥራዎች ፈራሽ እንዲሆኑ ክርክር ስለማንሳት	፳፻፳፫
<u>ምዕራፍ አምስት</u> የቅድመ-ኪሳራ የክፍያ ጥያቄዎችን ስለ ማቅረብ እና ስለ መመርመር		፳፻፳፬
አንቀጽ ፳፻፳፰	የሚቀርቡበት እና የሚመረመሩበት ሥርዓት	፳፻፳፬
አንቀጽ ፳፻፳፱	በመክሠር ሥነ ሥርዓቶች ውስጥ ባንድነት እና በነጠላ ተጠያቂ የሆኑ አካላት ላይ የክፍያ ጥያቄዎችን ስለ ማቅረብ	፳፻፳፭
አንቀጽ ፳፻፸	የክፍያ ጥያቄዎችን ስለ መመርመር	፳፻፳፮
አንቀጽ ፳፻፸፩	የቅድመ-ኪሳራ የክፍያ ጥያቄን መቀበልን ስለ ማቋረጥ እና መቃወሚያን ስለ ማለፍ	፳፻፳፮
አንቀጽ ፳፻፸፪	የቅድመ-ኪሳራ የክፍያ ጥያቄያቸውን በተወሰነው ጊዜ ውስጥ ስላላቀረቡ ገንዘብ ጠያቂዎች	፳፻፳፯
አንቀጽ ፳፻፸፫	መብታቸው በኋላ ስለታወቀላቸው ገንዘብ ጠያቂዎች	፳፻፳፰

አንቀጽ ፯፻፸፬	ባንድነት እና በነጠላ ዋስትና ያላቸው የክፍያ ጥያቄዎችን ስለ ማቅረብ	፯፻፸፱
<u>ምዕራፍ ስድስት</u> ንብረት ማጣራት እና የክፍያ ጥያቄዎችን መክፈል ክፍል አንድ ንብረት ማጣራት		፯፻፴
አንቀጽ ፯፻፸፭	የከሠረውን ሰው ንብረት ስለ ማጣራት	፯፻፴
አንቀጽ ፯፻፸፮	ስለ ንብረቱ ማጣራት	፯፻፴
አንቀጽ ፯፻፸፯	የማይንቀሳቀሱ ንብረቶችን ስለ መሸጥ	፯፻፴፩
አንቀጽ ፯፻፸፰	የባለዕዳው የንግድ ሥራ ሀብቶች ስለ መሸጣቸው	፯፻፴፫
አንቀጽ ፯፻፸፱	የክሰረውን ሰው ንብረቶች በማንኛውም መንገድ ነጣጥሎ ስለ መሸጥ	፯፻፴፫
<u>ክፍል ሁለት</u> በየጊዜው የሚከፈሉ ክፍያዎች		፯፻፴፬
አንቀጽ ፯፻፹	ጠቅላላ መርሆች	፯፻፴፬
አንቀጽ ፯፻፹፩	ዕዳ ያለባቸውን ንብረቶች ስለ መሸጥ እና ስለ ማከፋፈል	፯፻፴፭
አንቀጽ ፯፻፹፪	ዕዳ የሌለባቸውን ንብረቶች ስለ መሸጥ እና ከሽያጩ የተገኘውን ገንዘብ ስለ ማከፋፈል	፯፻፴፮
አንቀጽ ፯፻፹፫	ተቀናሾች	፯፻፴፮
አንቀጽ ፯፻፹፬	ዋስትና ላላቸው ገንዘብ ጠያቂዎች ከፊል ክፍያ ስለ መፈጸም	፯፻፴፯
<u>ክፍል ሦስት</u> የመጨረሻ ክፍያዎች		፯፻፴፰
አንቀጽ ፯፻፹፭	ዋስትና ያላቸው ገንዘብ ጠያቂዎች በብቸኝነት ስላላቸው መብት	፯፻፴፰
አንቀጽ ፯፻፹፮	የክፍያ ቅደም ተከተል	፯፻፴፱
አንቀጽ ፯፻፹፯	ከደረጃ ዝቅ ብሎ የመከፈል ስምምነት	፯፻፵

አንቀጽ ፯፻፹፰	ለሥነ ሥርዓቱ ስለሚወጡ ወጪዎች	፯፻፵፱
አንቀጽ ፯፻፹፱	ክፍያዎች ስለሚከፋፈሉባቸው መርሆች	፯፻፵፩
አንቀጽ ፯፻፺	ክርክር ለተነሳባቸው የቅድመ-ኪሳራ የክፍያ ጥያቄዎች ስለሚደረግ ተቀማጭ ሂሳብ	፯፻፵፪
አንቀጽ ፯፻፺፩	ክፍፍልን በተመለከተ የቀረበ ሃሳብ	፯፻፵፫
አንቀጽ ፯፻፺፪	ክፍያ ስለሚፈጸምበት መንገድ	፯፻፵፬
አንቀጽ ፯፻፺፫	ለባለዕዳው ወይም ለባለአክሲዮኖች ስለሚመለሰው ገንዘብ መጠን	፯፻፵፭
<u>ምዕራፍ ሰባት</u> የመክሠር ሥነ ሥርዓትን ስለመዘጋት		፯፻፵፮
አንቀጽ ፯፻፺፬	የመክሠር ሥነ ሥርዓት ስለሚዘጋባቸው ምክንያቶች	፯፻፵፮
አንቀጽ ፯፻፺፭	የሚበቃ ንብረት ባለመኖሩ መዘጋት	፯፻፵፮
አንቀጽ ፯፻፺፮	የመክሠር ሥነ ሥርዓትን መልሶ ስለመክፈት	፯፻፵፰
አንቀጽ ፯፻፺፯	ከንብረቱ የሚፈለግ ዕዳ ባለመኖሩ ስለሚደረግ መዘጋት	፯፻፵፱
አንቀጽ ፯፻፺፰	በንግድ መዘገብ ስለ መመዘገብ	፯፻፶
<u>ርዕስ አምስት</u> የከሠረው ሰው ከዕዳ ነጻ ስለ መደረጉ		፯፻፶
አንቀጽ ፯፻፺፱	ከዕዳ ነጻ ስለ መደረግ	፯፻፶
አንቀጽ ፰፻	ከዕዳ ነጻ ለመደረግ አቤቱታ ስለሚቀርብበት ሥርዓት	፯፻፶፩
አንቀጽ ፰፻፩	ለገንዘብ ጠያቂዎች ስለ ማሳወቅ እና ስለ ተቃውሞ	፯፻፶፪
አንቀጽ ፰፻፪	ከዕዳ ነጻ እንዲደረግ ስለሚያዙ ወይም ውድቅ ስለሚያደርጉ ፍርዶች	፯፻፶፬

<u>ርዕስ ስድስት</u>		
ስለ ፍትሐ ብሔር ኃላፊነቶች፣ እግዶች፣ ወንጀሎች እና የግል መክሠር ምዕራፍ አንድ		ጌፆጽጌ
ስለ ሥራ አስኪያጆች እና ሦስተኛ ወገኖች የፍትሐ ብሔር ኃላፊነት		
አንቀጽ ፳፻፫	ስለ ሥራ አስኪያጆች ኃላፊነት	ጌፆጽጌ
አንቀጽ ፳፻፬	ስለ ገንዘብ ጠያቂዎች ኃላፊነት	ጌፆጽጌ
አንቀጽ ፳፻፭	ስለ ባለአክሲዮኖች ኃላፊነት	ጌፆጽጌ
አንቀጽ ፳፻፮	ስለ ክስ አቅራቢዎች	ጌፆጽጌ
ምዕራፍ ሁለት ከመክሠር ስለሚመነጨ የወንጀል ቅጣቶች እና እገዳዎች		ጌፆጽ፱
አንቀጽ ፳፻፯	በቸልተኝነት ስለ መክሠር	ጌፆጽ፱
አንቀጽ ፳፻፰	በተንኮል ስለ መክሠር	ጌፆጽ
አንቀጽ ፳፻፱	ከመክሠር ስለሚመነጭ መታገድ	ጌፆጽ፩
አንቀጽ ፳፻፲	በሕግ ሰውነት ባላቸው አካላት ስለሚፈጸሙ ወንጀሎች	ጌፆጽ፫
አንቀጽ ፳፻፲፩	ጥቅም ስለ መስጠት	ጌፆጽ፫
አንቀጽ ፳፻፲፪	ዝምድና ባላቸው ሰዎች ስለሚፈጸሙ ወንጀሎች	ጌፆጽ፭
አንቀጽ ፳፻፲፫	በተቆጣጣሪ ዳኛ፣ መልሶ በማደራጀት ኃላፊ ወይም በከሰረው ሰው ንብረት ጠባቂ ስለሚፈጸሙ ወንጀሎች	ጌፆጽ፭
አንቀጽ ፳፻፲፬	ወንጀሎችን ለፍርድ ስለማቅረብ	ጌፆጽ፮
አንቀጽ ፳፻፲፭	በግል ስለ መክሠር	ጌፆጽ፮
<u>ርዕስ ሰባት</u>		
ለአነስተኛ እና መካከለኛ ኢንተርፕራይዞች ስለሚደረግ ቀላል የመክሠር ሥነ ሥርዓት		ጌፆጽ፱
አንቀጽ ፳፻፲፮	የተፈጻሚነት ወሰን	ጌፆጽ፱

አንቀጽ ፳፻፲፮	ሥነ ሥርዓት ስለ መክፈት	ጌፎጌ
አንቀጽ ፳፻፲፰	ስነጾችን ስለ ማስገባት	ጌፎጌ
አንቀጽ ፳፻፲፱	የከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ	ጌፎጌ
አንቀጽ ፳፻፳	የቀላል የመክሠር ሥነ ሥርዓት የቆይታ ጊዜ	ጌፎጌ
አንቀጽ ፳፻፳፩	የቀላል የመክሠር ሥነ ሥርዓት መዘጋት	ጌፎጌ
አንቀጽ ፳፻፳፪	ከዕዳዎች ነጻ ስለ መሆን	ጌፎጌ
አንቀጽ ፳፻፳፫	በሕግ የሰውነት መብት ስለተሰጣቸው ሰዎች ከንግድ መዝገብ መሰረዝ	ጌፎጌ
አንቀጽ ፳፻፳፬	ቀላል የመክሠር ሥነ ሥርዓት መልሶ ስለመክፈቱ	ጌፎጌ
አንቀጽ ፳፻፳፭	የመክሠር ሥነ ሥርዓት መልሶ ስለመክፈቱ	ጌፎጌ

Table of Contents

ARTICLE 1. APPLICABILITY OF THE CIVIL CODE	1
ARTICLE 2. APPLICABILITY OF THE MARITIME CODE	1
ARTICLE 3. SOLE TRADERS AND BUSINESS ORGANIZATIONS	1
ARTICLE 4. INSTITUTIONS NOT GOVERNED BY THIS LAW	2
ARTICLE 5. PERSONS TO BE REGARDED AS TRADERS	3
ARTICLE 6. SMALL-SCALE WORKS	8
ARTICLE 7. HANDICRAFTSMEN	8
ARTICLE 8. AGRICULTURAL AND FORESTRY UNDERTAKINGS	9
ARTICLE 9.	
HOLDING COMPANY	10
CHAPTER THREE	10
PERSONS INCAPABLE OF CARRYING ON A TRADE	10
ARTICLE 10. INCAPABLE PERSONS	10
ARTICLE 11. TUTORS	11
ARTICLE 12. EMANCIPATED MINORS	11
ARTICLE 13. EFFECT OF MINORITY IN RELATION TO THIRD PARTIES	11
ARTICLE 14. PUBLICATION OF INTERDICTION	12
CHAPTER FOUR	12
CARRYING ON A TRADE BY MARRIED PERSONS	12
ARTICLE 15. RIGHT OF MARRIED PERSONS TO CARRY ON TRADE	12

ARTICLE 16. NOTIFICATION OF OBJECTION	12
ARTICLE 17. SETTING ASIDE OF OBJECTION	13
ARTICLE 18. DEBTS CONTRACTED BY THE TRADING SPOUSE	13
ARTICLE 19. EFFECT OF OBJECTION	13
ARTICLE 20. COOPERATION OF SPOUSES	14
CHAPTER FIVE	14
RIGHT TO ACT AS A TRADER	14
ARTICLE 21. FREEDOM TO CARRY ON TRADE	14
ARTICLE 22. LEGAL PROHIBITIONS OR RESTRICTIONS	14
ARTICLE 23. EFFECT OF PROHIBITIONS AND RESTRICTIONS	15
ARTICLE 24. CIVIC ASSOCIATIONS	15
ARTICLE 25. BUSINESS ORGANIZATIONS	16
ARTICLE 26. ASSOCIATIONS (ORGANIZATIONS) WITH LEGAL PERSONALITY UNDER PUBLIC LAW	16
TITLE TWO	16
COMMERCIAL EMPLOYEES AND AGENTS	16
CHAPTER ONE	16
COMMERCIAL EMPLOYEES	16
ARTICLE 27. DEFINITION	16
ARTICLE 28. LAW APPLICABLE TO EMPLOYMENT CONTRACT	17
ARTICLE 29. PROHIBITION FROM CARRYING ON PRIVATE TRADE	17
ARTICLE 30. AGENTS	18

ARTICLE 31. POWERS OF EMPLOYEE IN CHARGE OF SALES	18
CHAPTER TWO	19
MANAGER	19
ARTICLE 32. DEFINITION	19
ARTICLE 33. PUBLICITY	19
ARTICLE 34. POWERS OF MANAGER	19
ARTICLE 35. RESTRICTION ON POWERS	20
CHAPTER THREE	20
COMMERCIAL TRAVELERS AND REPRESENTATIVES	20
ARTICLE 36. COMMERCIAL TRAVELERS	20
ARTICLE 37. COMMERCIAL REPRESENTATIVES	21
ARTICLE 38. PRIVATE BUSINESS	21
ARTICLE 39. ACTING ON BEHALF OF OTHER TRADERS	22
ARTICLE 40. REMUNERATION	23
ARTICLE 41. COMPENSATION IN CASE OF TERMINATION OF CONTRACT	23
CHAPTER FOUR	24
COMMERCIAL AGENTS	24
ARTICLE 42. DEFINITION	24
ARTICLE 43. COMMERCIAL AGENT AS AN EXCLUSIVE AGENT	24
ARTICLE 44. DUTIES OF COMMERCIAL AGENT	25
ARTICLE 45. PROHIBITION FROM CARRYING ON SIMILAR PRIVATE TRADE	25
ARTICLE 46. DUTIES OF PRINCIPAL	26

ARTICLE 47. REPAYMENT OF EXPENSES	26
ARTICLE 48. REMUNERATION	27
ARTICLE 49. AGENT PERSONALLY TO CARRY OUT HIS DUTIES	28
ARTICLE 50. TERMINATION OF AGENCY AGREEMENT	28
ARTICLE 51. COMPENSATION DUE IN CASE OF TERMINATION	29
ARTICLE 52. UNCOMPLETED BUSINESS UPON TERMINATION	29
ARTICLE 53. PROHIBITION FROM CARRYING ON SIMILAR PRIVATE TRADE ON TERMINATION OF THE AGREEMENT	30
CHAPTER FIVE	30
COMMERCIAL BROKERS	30
ARTICLE 54. DEFINITION	30
ARTICLE 55. NOTICE OF PARTIES	31
ARTICLE 56. LIABILITY OF BROKER	32
ARTICLE 57. REMUNERATION	32
CHAPTER SIX	33
COMMISSION AGENTS	33
ARTICLE 58. DEFINITION	33
ARTICLE 59. CIVIL CODE APPLICABLE	33
ARTICLE 60. STOCK BROKERS	33
TITLE THREE	34
ACCOUNTS	34
CHAPTER ONE	34

GENERAL PROVISIONS	34
ARTICLE 61. KEEPING OF ACCOUNTS COMPULSORY	34
ARTICLE 62. PETTY TRADERS	34
ARTICLE 63. BOOKS AND ACCOUNTS TO BE KEPT BY TRADERS	35
ARTICLE 64. SPECIAL RULES APPLICABLE TO BUSINESS ORGANIZATIONS	35
ARTICLE 65. KEEPING ACCOUNTS USING MODERN TECHNOLOGIES	35
ARTICLE 66. PRESERVATION OF BOOKS OF ACCOUNTS	35
ARTICLE 67. OUTGOING AND INCOMING CORRESPONDENCES	36
CHAPTER TWO	36
BOOK AND ACCOUNTS AS EVIDENCE	36
ARTICLE 68. EVIDENCE IN FAVOR OF PARTY KEEPING BOOKS	36
ARTICLE 69. EVIDENCE AGAINST PARTY KEEPING BOOKS	36
TITLE FOUR	37
THE COMMERCIAL REGISTER	37
CHAPTER ONE	37
ESTABLISHMENT OF THE COMMERCIAL REGISTER	37
ARTICLE 70. FEDERAL COMMERCIAL REGISTER	37
ARTICLE 71. REGIONAL COMMERCIAL REGISTER	37
ARTICLE 72. CENTRAL COMMERCIAL REGISTRATION DATA BASE	38
ARTICLE 73. PUBLICITY	39
ARTICLE 74. LIABILITY	40
ARTICLE 75. REGISTER OPEN TO THE PUBLIC	40

ARTICLE 76. PARTICULARS ON BUSINESS PAPERS	40
ARTICLE 77. TRANSMITTING INFORMATION AND DOCUMENTS TO THE CENTRAL DATA BASE	40
CHAPTER TWO	41
ENTRIES IN THE COMMERCIAL REGISTER	41
SECTION ONE	41
GENERAL PROVISIONS	41
ARTICLE 78. ENTRIES	41
ARTICLE 79. MANNER OF MAKING ENTRIES	41
ARTICLE 80. ACCURACY OF STATEMENTS	42
ARTICLE 81. DISPUTES BETWEEN APPLICANT AND OFFICIAL	43
SECTION TWO	43
REGISTRATION	43
ARTICLE 82. PERSONS TO BE REGISTERED	43
ARTICLE 83. APPLICATION FOR REGISTRATION COMPULSORY	44
ARTICLE 84. CANCELLATION OF REGISTRATION OF FORMER TRADER	44
ARTICLE 85. PLACE OF REGISTRATION	45
ARTICLE86. SUMMARY REGISTRATION	45
ARTICLE 87. PARTICULARS IN RESPECT OF PRINCIPAL REGISTRATION	46
ARTICLE 88. PARTICULARS IN RESPECT OF SUMMARY REGISTRATION	47
ARTICLE 89. BUSINESS ORGANIZATIONS	48
SECTION THREE	48

ALTERATION OF ENTRIES AND MAKING ADDITIONAL ENTRIES	48
ARTICLE 90. ALTERATION OF ENTRIES	49
ARTICLE 91. ADDITIONAL ENTRIES IN RESPECT OF PERSONS	49
ARTICLE 92. ADDITIONAL ENTRIES IN RESPECT OF BUSINESS ORGANIZATIONS	50
ARTICLE 93. JUDGMENTS IN BANKRUPTCY	50
SECTION FOUR	51
CANCELLATION OF ENTRIES	51
ARTICLE 94. CESSATION OF TRADE	51
ARTICLE 95. DEATH OF TRADER	51
ARTICLE 96. ENTRIES CANCELLED BY ORDER	52
CHAPTER THREE	53
SANCTIONS	53
SECTION ONE	53
PENAL PROVISIONS	53
ARTICLE 97. FAILURE TO REGISTER	53
ARTICLE 98. INACCURATE STATEMENTS	53
SECTION TWO	54
CIVIL SANCTIONS	54
ARTICLE 99. EFFECT OF REGISTRATION	54
ARTICLE 100. EFFECT OF FAILURE TO REGISTER	54
ARTICLE 101. EFFECT OF FAILURE TO CANCEL ENTRIES	54
ARTICLE 102. EFFECT OF ENTRIES	55

ARTICLE 103. FACTS RELATING TO PERSONS WHO ARE TRADERS NOT TO AFFECT RIGHTS OF THIRD PARTIES.	55
ARTICLE 104. FACTS RELATING TO BUSINESS ORGANIZATIONS NOT TO AFFECT RIGHTS OF THIRD PARTIES.	56
ARTICLE 105. MATTERS TO BE PRESCRIBED	56
TITLE FIVE	56
BUSINESSES	56
CHAPTER ONE	56
GENERAL PROVISIONS	56
ARTICLE 106. DEFINITION	57
ARTICLE 107. TRADERS AND BUSINESS	57
ARTICLE 108. PRINCIPAL BUSINESS AND BRANCHES	57
CHAPTER TWO	58
ELEMENTS OF A BUSINESS	58
SECTION ONE	58
CONSTITUENTS OF A BUSINESS	58
ARTICLE 109. GOODWILL AND INCORPOREAL ELEMENTS	58
ARTICLE 110. CORPOREAL ELEMENTS	59
ARTICLE 111. ASSETS AND LIABILITIES	59
SECTION TWO	59
GOODWILL AND ITS PROTECTION	59
ARTICLE 112. DEFINITION	59

ARTICLE 113. PRESERVATION OF GOODWILL	60
ARTICLE 114. UNFAIR COMMERCIAL COMPETITION	60
ARTICLE 115. TRADE NAME, TRADEMARK AND INTELLECTUAL PROPERTY RIGHTS	60
SECTION THREE	60
RIGHT TO THE LEASE OF THE PREMISES	60
ARTICLE 116. CIVIL CODE APPLICABLE	61
ARTICLE 117. NATURE OF THE TRADE CARRIED ON	61
ARTICLE 118. PROHIBITION OF TRADE BY THE LESSOR	61
ARTICLE 119. PROHIBITION FROM ASSIGNING OR SUB-LETTING	61
ARTICLE 120. TERMINATION OF CONTRACT OF LEASE	62
ARTICLE 121. LESSEE SUBJECTED TO PROCEEDINGS UNDER BOOK THREE	63
CHAPTER THREE	63
SALE OF A BUSINESS	63
SECTION ONE	63
GENERAL PROVISIONS	63
ARTICLE 122. CIVIL CODE APPLICABLE	63
ARTICLE 123. SCOPE OF APPLICATION OF THIS CHAPTER	64
SECTION TWO	65
FORMALITIES	65
ARTICLE 124. SALE TO BE IN WRITING	65
ARTICLE 125. PARTICULARS IN THE CONTRACT OF SALE	65
ARTICLE 126. CANCELLATION OF THE CONTRACT	66

SECTION THREE	66
DUTIES OF THE SELLER	66
ARTICLE 127. DUTY TO HAND OVER	66
ARTICLE 128. BOOKS AND ACCOUNTS	67
ARTICLE 129. COMMERCIAL CORRESPONDENCE	67
ARTICLE 130. SELLER PROHIBITED FROM COMPETING	68
ARTICLE 131. RIGHTS OF SUBSEQUENT BUYER	68
ARTICLE 132. DUTY TO PAY THE PRICE	68
ARTICLE 133. PUBLICATION OF THE SALE	69
ARTICLE 134. PROHIBITION FROM DISPOSING OF PROCEEDS OF SALE	69
ARTICLE 135. GUARANTEE OF THE SELLER	70
SECTION FIVE	70
PUBLICATION OF THE SALE AND RIGHTS OF THE SELLER'S CREDITORS	70
ARTICLE 136. PUBLICATION OF THE SALE	70
ARTICLE 137. PARTICULARS TO BE PUBLISHED	71
ARTICLE 138. TIME WITHIN WHICH TO PUBLISH NOTICES	71
ARTICLE 139. APPLICATION TO SET ASIDE	72
ARTICLE 140. APPLICATION REJECTED	72
ARTICLE 141. DISTRIBUTION OF THE PROCEEDS OF THE SALE	73
ARTICLE 142. OVERBID BY CREDITORS	73
CHAPTER FOUR	74
MORTGAGE OF A BUSINESS	74

SECTION ONE	74
GENERAL PROVISIONS	74
ARTICLE 143. MORTGAGE POSSIBLE	74
ARTICLE 144. MORTGAGE UNDER THE LAW	74
SECTION TWO	75
LEGAL MORTGAGE OF THE SELLER ON THE BUSINESS AND ACTION FOR THE CANCELLATION OF THE CONTRACT OF SALE	75
ARTICLE 145. LEGAL MORTGAGE	75
ARTICLE 146. ACTION FOR THE CANCELLATION OF THE CONTRACT	76
ARTICLE 147. BRINGING OF ACTION FOR CANCELLATION	76
SECTION THREE	77
CONTRACTUAL MORTGAGE ON BUSINESS	77
ARTICLE 148. CONDITIONS OF CONTRACTUAL MORTGAGE	77
SECTION FOUR	77
RIGHTS OF SECURED CREDITORS ON THE BUSINESS	77
ARTICLE 149. SELLING, ASSIGNMENT AND LETTING OUT FOR HIRE A BUSINESS	78
ARTICLE 150. REDUCTION OF THE GUARANTEE	78
ARTICLE 151. RELOCATION OF THE BUSINESS	79
ARTICLE 152. RIGHT TO FOLLOW THE BUSINESS	80
ARTICLE 153. SCOPE OF MORTGAGE	80
ARTICLE 154. PREFERRED RIGHTS	80

ARTICLE 155. MORTGAGES ON BUSINESS OF A DEBTOR SUBJECT TO PROCEEDINGS	
UNDER BOOK THREE	81
ARTICLE 156. CIVIL CODE APPLICABLE	81
ARTICLE 157. PUBLICATION OF THE CONTRACT OF LEASE	82
ARTICLE 158. CORRECTION TO THE COMMERCIAL REGISTRATION	82
ARTICLE 159. LIABILITY OF THE LESSOR	83
ARTICLE 160. PARTICULARS ON BUSINESS PAPERS OF THE LESSEE	83
ARTICLE 161. DUTIES OF LESSEE	83
ARTICLE 162. DEPOSIT OF GUARANTEE	83
ARTICLE 163. LESSEE PERSONALLY TO CARRY OUT HIS DUTIES	84
ARTICLE 164. TERMINATION OF CONTRACT OF LEASE TO BE PUBLISHED	84
ARTICLE 165. DEBTS OF LESSEE SHALL BECOME DUE	85
ARTICLE 166. PROHIBITION OF TRADE BY THE LESSOR	85
ARTICLE 167. PROHIBITION OF TRADE BY THE LESSEE	86
CHAPTER SIX	86
CONTRIBUTION OF A BUSINESS TO A BUSINESS ORGANIZATION	86
ARTICLE 168. CONTRIBUTION TO BE PUBLISHED	86
ARTICLE 169. PARTICULARS TO BE PUBLISHED	86
ARTICLE 170. OBJECTION TO CONTRIBUTION	87
ARTICLE 171. STEPS TAKEN BY PARTNERS	87
BOOK TWO	88
BUSINESS ORGANIZATIONS	88

TITLE ONE	88
GENERAL PROVISIONS	88
ARTICLE 172. DEFINITION	88
ARTICLE 173. MEMORANDUM OF ASSOCIATION	89
ARTICLE 174. TYPES OF BUSINESS ORGANIZATIONS	89
ARTICLE 175. ACQUIRING LEGAL PERSONALITY	90
ARTICLE 176. NAME OF A BUSINESS ORGANIZATION	90
ARTICLE 17. CONDITION OF FORMATION OF A BUSINESS ORGANIZATION	90
ARTICLE 178. VOID AGREEMENT	91
ARTICLE 179. AGENCY	91
ARTICLE 180. TRANSFERABLE SECURITIES	91
ARTICLE 181. GROUNDS FOR DISSOLUTION OF A BUSINESS ORGANIZATION	91
ARTICLE 182. CANCELLATION FROM COMMERCIAL REGISTER	93
TITLE TWO	93
GENERAL PARTNERSHIP	93
CHAPTER ONE	93
GENERAL PROVISIONS	93
ARTICLE 183. DEFINITION	93
ARTICLE 184. NAME OF THE PARTNERSHIP	94
CHAPTER TWO	94
FORMATION OF THE PARTNERSHIP	94
ARTICLE 185. MEMORANDUM OF ASSOCIATION	94

ARTICLE 186. NATURE AND EXTENT OF CONTRIBUTIONS	95
ARTICLE 187. GUARANTEE	96
ARTICLE 188. RISKS	97
CHAPTER THREE	98
RIGHTS AND DUTIES OF PARTNERS	98
ARTICLE 190. RIGHTS OF PARTNERS	98
ARTICLE 191. OBLIGATIONS OF THE PARTNERS	98
ARTICLE 192. ALLOCATION OF PROFITS AND LOSSES	99
ARTICLE 193. ADMISSION OF A NEW PARTNER	100
ARTICLE 194. TRANSFER OF SHARES TO ANOTHER PARTNER	100
ARTICLE 195. PAYING OUT A PARTNER LEAVING	100
ARTICLE 196. LIABILITY OF A PARTNER LEAVING	101
ARTICLE 197. TRANSFER OF BENEFICIAL INTERESTS AND RIGHTS IN A SHARE TO THIRD PARTY	101
CHAPTER FOUR	102
MANAGEMENT OF THE PARTNERSHIP	102
ARTICLE 198. MANAGER OF THE PARTNERSHIP	102
ARTICLE 199. POWERS AND DUTIES OF THE MANAGER	102
ARTICLE 200. MANAGER'S IMPROPER EXERCISE OF POWER	103
ARTICLE 201. DEALING WITH THE PARTNERSHIP	103
ARTICLE 202. RESTRICTION ON PRIVATE TRADE	103
ARTICLE 203. DISMISSAL OF MANAGER	104

ARTICLE 204. DECISION MAKING	104
CHAPTER FIVE	105
DISSOLUTION AND WINDING-UP OF PARTNERSHIP	105
ARTICLE 205. GROUNDS FOR DISSOLUTION OF PARTNERSHIP	105
ARTICLE 206. POWERS AND DUTIES OF MANAGER DURING DISSOLUTION	107
ARTICLE 207. APPOINTMENT OF LIQUIDATORS	107
ARTICLE 208. POWERS AND DUTIES OF LIQUIDATORS	108
ARTICLE 209. REVOCATION OF APPOINTMENT OF LIQUIDATORS	109
ARTICLE 210. RESTITUTION OF CONTRIBUTIONS	109
ARTICLE 211. DISTRIBUTION OF PROFITS AND LOSSES	110
TITLE THREE	110
LIMITED PARTNERSHIP	110
ARTICLE 212. DEFINITION	110
ARTICLE 213. FIRM-NAME	111
ARTICLE 214. MEMORANDUM OF ASSOCIATION	111
ARTICLE 215. CONTRIBUTIONS	112
ARTICLE 216. - RIGHTS AND OBLIGATIONS OF GENERAL PARTNERS	112
ARTICLE 217. CONFLICT OF INTEREST	112
ARTICLE 218 --- RIGHTS AND OBLIGATIONS OF LIMITED PARTNERS	113
ARTICLE 219. TRANSFER OF SHARES	114
ARTICLE 220. APPLICABLE PROVISIONS OF THIS CODE	115
TITLE FOUR	115

LIMITED LIABILITY PARTNERSHIP	115
ARTICLE 221. DEFINITION	115
ARTICLE 222. NATURE	116
ARTICLE 223. NAME OF THE PARTNERSHIP	116
ARTICLE 224. PARTNERS	116
ARTICLE 225. CONTENT OF MEMORANDUM OF ASSOCIATION	117
ARTICLE 226. CONTRIBUTIONS	117
ARTICLE 227. CONFLICT OF INTEREST	117
ARTICLE 228. EXTENT OF LIABILITY OF THE PARTNERSHIP	118
ARTICLE 229. DEPARTURE OF A PARTNER FROM PARTNERSHIP	119
ARTICLE 230. SHARE OF A PARTNER LEAVING	120
ARTICLE 231. DECISION MAKING	121
ARTICLE 232. GROUNDS FOR DISSOLUTION	122
ARTICLE 233. APPLICABLE PROVISIONS	123
TITLE FIVE	123
JOINT VENTURE	123
ARTICLE 234. DEFINITION	123
ARTICLE 235. DIVULGENCE TO THIRD PARTIES	123
ARTICLE 236. CONTRIBUTIONS	123
ARTICLE 237. TRANSFER OF SHARES	124
ARTICLE 238. MANAGER	124
ARTICLE 239. POWERS AND DUTIES OF MANAGER	124

ARTICLE 240. DISMISSAL OF A MANAGER	125
ARTICLE 241. RELATION WITH THIRD PARTIES	125
ARTICLE 242. GROUNDS FOR DISSOLUTION	125
ARTICLE 243. EXPULSION OF A PARTNER	126
ARTICLE 244. APPLICABLE PROVISIONS	127
TITLE SIX	127
SHARE COMPANY	127
CHAPTER ONE	127
GENERAL PROVISIONS	127
ARTICLE 245. DEFINITION	127
ARTICLE 246 . COMPANY NAME	128
ARTICLE 247. MINIMUM CAPITAL AND PAR VALUE OF SHARES	128
ARTICLE 248. PROMOTERS AND MEMBERS OF A COMPANY FORMED BY PUBLIC	
SUBSCRIPTION	128
ARTICLE 249. PERSONS NOT COMPETENT TO BE PROMOTERS	129
ARTICLE 250. LIABILITY OF PROMOTERS	129
ARTICLE 251. COMMITMENTS AND EXPENSES FOR THE FORMATION OF THE COMPANY	131
ARTICLE 252. FOUNDERS OF THE COMPANY	131
ARTICLE 253. BENEFITS ALLOCATED TO PROMOTERS	132
CHAPTER TWO	133
FORMATION OF THE COMPANY	133
ARTICLE 254. GENERAL REQUIREMENTS IN RESPECT OF FORMATION	133

ARTICLE 255. CONTENTS OF MEMORANDUM OF ASSOCIATION	134
ARTICLE 256. CONTRIBUTIONS	136
ARTICLE 257. VALUATION OF CONTRIBUTIONS IN KIND	136
ARTICLE 258. A COMPANY FORMED BY PUBLIC SUBSCRIPTION	138
ARTICLE 259. PROSPECTUS OF THE COMPANY	138
ARTICLE 260. APPLICATION FOR SHARES	139
ARTICLE 261. AUDITING FORMATION PROCEDURE OF THE COMPANY	140
ARTICLE 262. MEETING OF SUBSCRIBERS	141
ARTICLE 263. POWERS AND DUTIES OF MEETING OF SUBSCRIBERS	141
ARTICLE 264. SPECIAL RULES REGARDING RESOLUTIONS OF SUBSCRIBERS` MEETING	142
ARTICLE 265. REGISTRATION OF THE COMPANY IN THE COMMERCIAL REGISTER	143
ARTICLE 266. REGISTRATION NOT COMPLYING WITH LEGAL REQUIREMENTS	144
CHAPTER THREE	145
SHARE AND THE RIGHTS AND DUTIES OF SHAREHOLDERS	145
ARTICLE 267. FORM OF SHARE	145
ARTICLE 268. PRICE AT WHICH SHARES ISSUED	146
ARTICLE 269. SHARE CERTIFICATE ISSUED BEFORE REGISTRATION OF THE COMPANY IN THE COMMERCIAL REGISTER	146
ARTICLE 270. INDIVISIBILITY OF SHARES	146
ARTICLE 271. PLEDGE OR USUFRUCT	147
ARTICLE 272. MANNERS OF ISSUANCE OF SHARES	148

ARTICLE 273. CONTENTS OF A SHARE CERTIFICATE	148
ARTICLE 274. REGISTER OF SHAREHOLDERS	149
ARTICLE 275. PURCHASE BY THE COMPANY OF ITS OWN SHARES	151
ARTICLE 276. RESTRICTION ON FREE TRANSFER OF SHARES	152
ARTICLE 277. COMPANY MAY NEITHER GRANT ADVANCES NOR MAKE LOANS ON ITS SHARES	153
ARTICLE 278. CLASSES OF SHARES	153
ARTICLE 279. PREFERENTIAL SHARES	153
ARTICLE 280. DIVIDEND SHARES	154
ARTICLE 281. PAYING UP OF CASH SHARES	155
ARTICLE 282. PAYING UP OF SHARES BY WAY OF CONTRIBUTIONS IN-KIND AND TIME FOR TRANSFER OF SHARES	155
ARTICLE 283. NATURE OF INSTRUMENT SHARE	156
ARTICLE 284. TRANSFER OF BEARER INSTRUMENT SHARES	156
ARTICLE 285. CONDITION OF TRANSFER OF AN INSTRUMENT SHARE ISSUED IN A SPECIFIED NAME	157
ARTICLE 286. DEFENSE REGARDING AN INSTRUMENT SHARE	157
ARTICLE 287. - EFFECT OF POSSESSION IN GOOD FAITH	158
ARTICLE 288. --- CONDITION OF TRANSFER OF INCORPOREAL SHARE	158
ARTICLE 289. LIABILITY TO MEET CALLS	159
ARTICLE 290. TEMPORARY WARRANTS	160
ARTICLE 291. RIGHTS ARISING OUT OF SHARES	161

ARTICLE 292. REDEMPTION BY REQUEST OF A MINORITY SHAREHOLDER	162
ARTICLE 293. MANDATORY BID RULE	163
ARTICLE 294. REDEMPTION BY REQUEST OF A SHAREHOLDER	163
ARTICLE 295. LIABILITY OF SHAREHOLDERS	164
CHAPTER FOUR	166
MANAGEMENT OF THE COMPANY	166
SECTION ONE	166
BOARD OF DIRECTORS AND SUPERVISORY BOARD	166
ARTICLE 296. THE BOARD OF DIRECTORS	166
ARTICLE 297. REQUIREMENTS TO QUALIFY AS A DIRECTOR	167
ARTICLE 298. APPOINTMENT OF DIRECTORS	169
ARTICLE 299. REPRESENTATION OF SHAREHOLDERS WITH DIFFERENT LEGAL STATUS	169
ARTICLE 300. CHAIRPERSON OF THE BOARD OF DIRECTORS	170
ARTICLE 301. SPECIAL MANDATES	170
ARTICLE 302. SECURITY BY DIRECTORS	171
ARTICLE 303. REPLACING DIRECTORS	172
ARTICLE 304. REMUNERATION OF DIRECTORS	173
ARTICLE 305. REMOVAL OF DIRECTORS	175
ARTICLE 306. DEALINGS BETWEEN A COMPANY AND PERSONS AFFILIATED WITH THE COMPANY	175
ARTICLE 307. LOANS OR GUARANTEES CONCERNING DIRECTORS	178

ARTICLE 308. DECISIONS OF THE BOARD OF DIRECTORS	179
ARTICLE 309. CONDUCT OF BOARD MEETING BY ELECTRONIC MEANS	180
ARTICLE 310. PROXY	181
ARTICLE 311. REGISTER OF PERSONS AFFILIATED WITH A COMPANY	182
ARTICLE 312. DISCLOSURE OF OWNERSHIP INTEREST	183
ARTICLE 313. REGISTER OF SHARES AND DEBENTURES HELD BY THE DIRECTORS	183
ARTICLE 314. STATEMENTS REGARDING REMUNERATION OF DIRECTORS AND MANAGERS	184
ARTICLE 315. POWERS AND RESPONSIBILITIES OF THE BOARD	185
ARTICLE 316. DUTY OF LOYALTY	187
ARTICLE 317. DUTY TO EXERCISE INDEPENDENT JUDGMENT	187
ARTICLE 318. DUTY OF CARE AND DILIGENCE	188
ARTICLE 319. RESTRICTIONS ON PRIVATE TRADE	188
ARTICLE 320. CONFLICT OF INTEREST	189
ARTICLE 321. DUTY TO DISCLOSE CONFLICT OF INTEREST	190
ARTICLE 322. BENEFITS FROM THIRD PARTIES	190
ARTICLE 323. LIMITATION ON VOTING	191
ARTICLE 324. POWERS OF THE BOARD OF DIRECTORS	192
ARTICLE 325. LIABILITY OF DIRECTORS TO THE COMPANY	192
ARTICLE 326. AGREEMENTS PROTECTING DIRECTORS FROM LIABILITY	192
ARTICLE 327. DEFENSES	194
ARTICLE 328. PROCEEDINGS TO ENFORCE THE LIABILITY OF DIRECTORS	195

ARTICLE 329. LIABILITY OF DIRECTORS TO CREDITORS	197
ARTICLE 330. PROCEEDINGS INSTITUTED BY SHAREHOLDERS AND THIRD PARTIES	198
ARTICLE 331. SUPERVISORY BOARD	198
ARTICLE 332. POWERS AND DUTIES OF THE SUPERVISORY BOARD	200
ARTICLE 333. REPLACEMENT OF MEMBERS OF THE SUPERVISORY BOARD	201
ARTICLE 334. LIABILITY OF MEMBERS OF THE SUPERVISORY BOARD	202
ARTICLE 335. PERIOD OF LIMITATION AND OTHER DEFENSES	202
ARTICLE 336. APPLICABLE PROVISIONS	203
SECTION TWO	203
GENERAL MANAGER AND SECRETARY	203
ARTICLE 337. GENERAL MANAGER	203
ARTICLE 338. POWERS AND DUTIES OF THE GENERAL MANAGER	204
ARTICLE 339. EFFECTS OF RESTRICTIONS ON POWERS OF THE GENERAL MANAGER	205
ARTICLE 340. SECRETARY	205
ARTICLE 341. POWERS AND DUTIES OF THE SECRETARY	205
ARTICLE 342. LIABILITY OF THE SECRETARY	206
SECTION THREE	206
AUDIT AND INVESTIGATION BY RELEVANT GOVERNMENT AUTHORITY	206
ARTICLE 343. APPOINTMENT OF AUDITORS	206
ARTICLE 344. TERM OF APPOINTMENT OF AUDITORS	207
ARTICLE 345. REQUIREMENTS TO BE APPOINTED AS AUDITOR	207
ARTICLE 346. REVOCATION OF THE APPOINTMENT OF	208

ARTICLE 347. REMUNERATION	208
ARTICLE 348. DUTIES OF AUDITORS	208
ARTICLE 349. REPORT TO GENERAL MEETINGS	209
ARTICLE 350. DUTY TO INFORM IRREGULARITIES	210
ARTICLE 351. CALLING OF GENERAL MEETINGS	211
ARTICLE 352. POWERS OF AUDITORS	212
ARTICLE 353. AUDIT OF THE ACCOUNTS OF A HOLDING COMPANY	212
ARTICLE 354. LIABILITY OF AUDITORS	213
ARTICLE 355. INVESTIGATION AT THE REQUEST OF SHAREHOLDERS	213
ARTICLE 356. INVESTIGATION COMPULSORY	214
ARTICLE 357. INVESTIGATION BY THE MOTION OF RELEVANT GOVERNMENT AUTHORITY	214
ARTICLE 358. POWERS OF INSPECTORS ON HOLDING AND SUBSIDIARY COMPANIES	215
ARTICLE 359. DUTIES OF A COMPANY UNDER INVESTIGATION	215
ARTICLE 360. INSPECTORS` REPORT	216
ARTICLE 361 INVESTIGATION REGARDING NOMINEES	217
CHAPTER FIVE	218
SHAREHOLDERS` MEETINGS	218
SECTION ONE	218
GENERAL PROVISIONS	218
ARTICLE 362. GENERAL RULE	218

ARTICLE 363. RIGHTS INHERENT IN MEMBERSHIP	218
ARTICLE 364. PROTECTION OF MINORITY SHAREHOLDERS AGAINST INJURY	219
ARTICLE 365. CLASSES OF MEETINGS	219
ARTICLE 366. CALLING MEETINGS	219
ARTICLE 367. MODE OF CALLING	220
ARTICLE 368. ORDINARY MEETINGS CALLED BY REASON OF LACK OF QUORUM	221
ARTICLE 369. EXTRAORDINARY MEETINGS OR SPECIAL MEETINGS CALLED BY REASON OF LACK OF QUORUM	221
ARTICLE 370. TIME OF NOTICE OF MEETINGS	222
ARTICLE 371. CONTENTS OF NOTICES OF MEETINGS	222
ARTICLE 372. AGENDA	222
ARTICLE 373. PROXY	224
ARTICLE 374. REQUIREMENTS IN RESPECT OF CONDUCT OF BUSINESS	224
ARTICLE 375. SHARES REDEEMED BY THE COMPANY CARRY NO VOTING RIGHTS	225
ARTICLE 376. PERIOD OF TIME FOR REGISTRATION OF SHARES	225
ARTICLE 377. PROXY AUTHORITY	225
ARTICLE 378. ATTENDANCE SHEET	226
ARTICLE 379. CHAIRPERSON	226
ARTICLE 380. TELLERS	227
ARTICLE 381. RIGHT TO INSPECT OR TAKE DOCUMENTS	227
ARTICLE 382. RIGHT TO ACCESS ADDITIONAL INFORMATION	229
ARTICLE 383. VOTING RIGHTS	230

ARTICLE 384. LIMITATION OF VOTES	230
ARTICLE 385. CONFLICT OF IINTEREST	230
ARTICLE 386. PROVISIONS RESTRICTING THE FREE EXERCISE OF VOTING RIGHTS	
INVALID	231
ARTICLE 387. MINUTES	232
ARTICLE 388. COPIES OR EXTRACTS OF THE MINUTES	233
ARTICLE 389. ADJOURNMENT OF MEETINGS	233
ARTICLE 390. INFORMAL MEETING WITH THE AGREEMENT OF ALL SHAREHOLDERS	
	234
ARTICLE 391.- EFFECT OF RESOLUTIONS	234
SECTION TWO	236
ORDINARY MEETINGS	236
ARTICLE 392. RIGHT TO INSPECT DOCUMENTS	236
ARTICLE 393. PERIOD OF ORDINARY GENERAL MEETINGS	237
ARTICLE 394. POWERS OF ORDINARY GENERAL MEETINGS	237
ARTICLE 395. DEALINGS INVOLVING CONFLICT OF INTEREST COVERING TEN OR	
MORE PERCENT OF THE	238
ASSETS OF THE COMPANY	238
ARTICLE 396. APPOINTMENT OF SPECIAL INVESTIGATOR	241
ARTICLE 397. RIGHT TO TAKEPART IN ORDINARY MEETINGS	243
ARTICLE 398. QUORUM AND MAJORITY	243
SECTION THREE	244

EXTRAORDINARY GENERAL MEETINGS	244
ARTICLE 399. RIGHT TO INSPECT DOCUMENTS	244
ARTICLE 400. POWER OF AN EXTRAORDINARY GENERAL MEETING	245
ARTICLE 401. RIGHT TO TAKE PART IN EXTRAORDINARY MEETINGS	245
ARTICLE 402. MAJORITY AND QUORUM IN EXTRAORDINARY GENERAL MEETINGS	246
ARTICLE 403. RIGHT TO LEAVE THE COMPANY	247
SECTION FOUR	249
SPECIAL MEETINGS	249
ARTICLE 404. MODIFYING THE RIGHTS OF A CLASS OF SHAREHOLDERS	249
ARTICLE 405. RIGHT TO INSPECT DOCUMENTS	249
ARTICLE 406. QUORUM AND MAJORITY IN SPECIAL MEETINGS	249
CHAPTER SIX	250
DEBENTURES	250
ARTICLE 407. DEFINITION	250
ARTICLE 408. CASES WHERE ISSUANCE OF DEBENTURE IS PERMITTED	251
ARTICLE 409. MAXIMUM AMOUNT OF THE ISSUE	251
ARTICLE 410. OBLIGATIONS OF DEBENTURE ISSUING COMPANY	252
ARTICLE 411. REDUCTION OF CAPITAL BY DEBENTURE ISSUING COMPANY	252
ARTICLE 412. ISSUE PRICE OF DEBENTURES	253
ARTICLE 413. CONTENTS OF DEBENTURE CERTIFICATE	253
ARTICLE 414. APPLICATION OF PROVISIONS RELATING TO SHARES	254

ARTICLE 415. DEBENTURE HOLDERS` MEETINGS	254
ARTICLE 416. CALLING AND HOLDING OF DEBENTURE HOLDERS` MEETINGS	255
ARTICLE 417. POWERS OF DEBENTURE HOLDERS` MEETINGS	256
ARTICLE 418. DECISIONS ON PROPOSALS BY THE COMPANY	256
ARTICLE 419. CONDITIONS FOR THE VALIDITY OF DECISIONS	257
ARTICLE 420. MAJORITY	259
ARTICLE 421. CONFIRMATION OF CERTAIN DECISIONS BY A COURT	259
ARTICLE 422. AGENT OF DEBENTURE HOLDERS	260
ARTICLE 423. POWERS OF AGENTS	261
ARTICLE 424. DUTIES OF AGENTS IN THE EVENT OF THE BANKRUPTCY OF THE DEBTOR COMPANY	261
CHAPTER SEVEN	262
ACCOUNTS OF COMPANIES	262
ARTICLE 425. GENERAL PROVISIONS	262
ARTICLE 426. ACCOUNTS AND ANNUAL REPORT	263
ARTICLE 427. SUBMISSION OF ACCOUNTS AND REPORT	263
ARTICLE 428. DRAWING-UP OF THE BALANCE SHEET AND PROFIT AND LOSS ACCOUNT	264
ARTICLE 429. ANNEXURE	264
ARTICLE 430. AMORTIZATION AND ALLOWANCES	264
ARTICLE 431. ACCOUNTS OF HOLDING COMPANIES	265
ARTICLE 432. PROFITS	266
ARTICLE 433. RESERVE FUNDS	267

ARTICLE 434. LEGAL RESERVE FUND	267
ARTICLE 435. RESERVE CREATED BY ISSUE PREMIUMS	268
ARTICLE 436. ALLOCATION AND DISTRIBUTION OF PROFITS	268
ARTICLE 437. FIXED OR INTERIM INTERESTS	269
ARTICLE 438. PAYMENT OF DIVIDENDS AND RIGHT OF SHAREHOLDERS	269
ARTICLE 439. CLAIMING BACK OF DIVIDENDS NOT POSSIBLE	270
ARTICLE 440. EFFECT OF APPROVAL OF THE BALANCE SHEET	271
ARTICLE 441. PUBLICATION OF THE BALANCE SHEET	271
CHAPTER EIGHT	272
INCREASE AND REDUCTION OF CAPITAL	272
SECTION ONE	272
INCREASE OF CAPITAL	272
ARTICLE 442. MAIN METHODS OF INCREASE OF CAPITAL OF A COMPANY	272
ARTICLE 443. DELEGATION OF POWERS TO BOARD OF DIRECTORS	273
ARTICLE 444. PERIOD FOR EFFECTING AN INCREASE OF CAPITAL	273
ARTICLE 445. CAPITAL TO BE FULLY PAID BEFORE A NEW ISSUE	273
ARTICLE 446. CONDITIONS FOR THE ISSUE OF NEW SHARES	274
ARTICLE 447. SUBSCRIPTION WITH OFFER TO THE PUBLIC	274
ARTICLE 448. --- PREFERRED RIGHT OF SUBSCRIPTION	275
ARTICLE 449. RIGHT OF REDUCED SUBSCRIPTION	276
ARTICLE 450. ALLOCATION OF THE REMAINDER SHARES	276
ARTICLE 451. EXCEPTIONS TO THE PREFERRED RIGHT	277

ARTICLE 452. ISSUE OF CONVERTIBLE DEBENTURES	278
ARTICLE 453. DOCUMENTS CONFERRING SPECIAL PREFERRED RIGHTS PROHIBITED	279
ARTICLE 454. PERIODS OF TIME FOR THE EXERCISE OF THE RIGHT OF SUBSCRIPTION	279
ARTICLE 455. PUBLICATION OF NOTICES OF SUBSCRIPTION	279
ARTICLE 456. SUBSCRIPTION OF NEW SHARES	280
ARTICLE 457. DECLARATION OF SUBSCRIPTION	280
ARTICLE 458. INCREASE OF CAPITAL BY CONTRIBUTIONS IN KIND	280
ARTICLE 459. PAYMENT OF NEW SHARES BY SET OFF	281
ARTICLE 460. INCREASE BY CAPITALIZATION OF RESERVES	281
ARTICLE 461. AMORTIZATION OF CAPITAL	282
SECTION TWO	282
REDUCTION OF CAPITAL	282
ARTICLE 462. PROPOSAL FOR REDUCTION OF CAPITAL	282
ARTICLE 463. REDUCTION OF CAPITAL TO BE PUBLISHED	283
ARTICLE 464. REDUCTION OF CAPITAL FOLLOWING LOSSES	283
ARTICLE 465. MANNERS OF REDUCTION OF CAPITAL	283
ARTICLE 466. PRESERVATION OF RIGHTS FOR SHAREHOLDERS	284
ARTICLE 467. RIGHTS OF CREDITORS	284
ARTICLE 468. REDUCTION OF CAPITAL BELOW THE MINIMUM REQUIRED BY LAW	284
ARTICLE 469. REDUCTION OF CAPITAL NOT MOTIVATED BY LOSSES	285
ARTICLE 470. EQUALITY OF SHAREHOLDERS	286
ARTICLE 471. RIGHTS OF CREDITORS	286

ARTICLE 472. MINUTE RECORDING REDUCTION OF CAPITAL OF THE COMPANY	286
CHAPTER NINE	287
DISSOLUTION AND WINDING-UP	287
ARTICLE 473. GROUNDS FOR DISSOLUTION	287
ARTICLE 474. PUBLICATION OF NOTICES OF DISSOLUTION	288
ARTICLE 475. APPOINTMENT AND REMOVAL OF LIQUIDATORS	289
ARTICLE 476. RESIGNATION OF LIQUIDATORS	290
ARTICLE 477. REQUIREMENTS TO QUALIFY AS A LIQUIDATOR	291
ARTICLE 478. -REMUNERATION OF LIQUIDATORS	291
ARTICLE 479. SURVIVAL OF THE COMPANY DURING WINDING-UP	291
ARTICLE 480. BANKRUPTCY AND WINDING-UP	292
ARTICLE 481. DUTIES AND LIABILITIES OF LIQUIDATORS	292
ARTICLE 482. POWERS AND DUTIES OF LIQUIDATORS	293
ARTICLE 483. PROHIBITION FROM DISTRIBUTING ASSETS BEFORE FULL PAYMENT OF DEBTS	294
ARTICLE 484. CALLING ON CREDITORS FOR PAYMENT	294
ARTICLE 485. PROTECTION OF CREDITORS	295
ARTICLE 486. FINAL BALANCE SHEET	295
ARTICLE 487. SUSPENSION OF DISTRIBUTION	296
ARTICLE 488. DEPOSIT OF AMOUNT UNCOLLECTED	297
ARTICLE 489. STRIKING OFF THE COMMERCIAL REGISTER	297
ARTICLE 490. RIGHTS OF CREDITORS	298

ARTICLE 491. PRESERVATION OF THE BOOKS	298
CHAPTER TEN	298
WEBSITE	298
ARTICLE 492. CONSTRUCTION OF A WEBSITE	298
ARTICLE 493. MATTERS TO BE POSTED ON WEBSITE	299
ARTICLE 494. PERIOD OF KEEPING INFORMATION ON WEBSITE	300
TITLE SEVEN	300
PRIVATE LIMITED COMPANY	300
CHAPTER ONE	300
GENERAL PROVISIONS	300
ARTICLE 495. DEFINITION	300
ARTICLE 496. CAPITAL	301
ARTICLE 497. COMPANY NAME	301
ARTICLE 498. REDUCTION OF THE NUMBER OF MEMBERS TO ONE	302
CHAPTER TWO	302
FORMATION OF COMPANY	302
ARTICLE 499. GENERAL CONDITIONS NECESSARY FOR FORMATION	302
ARTICLE 500. CONTENTS OF THE MEMORANDUM OF ASSOCIATION	303
ARTICLE 501. VALID CONTRIBUTIONS	304
ARTICLE 502. CONTRIBUTIONS IN KIND	304
CHAPTER THREE	305
SHARES AND RIGHTS AND DUTIES OF MEMBERS	305

ARTICLE 503. FORM OF SHARES	305
ARTICLE 504. RIGHT TO INSPECT DOCUMENTS	305
ARTICLE 505. SHARES PLEDGED OR GIVEN IN USUFRUCT	306
ARTICLE 506. CONTENTS OF A SHARE CERTIFICATE	306
ARTICLE 507. SHARE REGISTER	307
ARTICLE 508. TRANSFER OF SHARES	308
ARTICLE 509. TRANSFER OF SHARES OUTSIDE THE COMPANY	309
ARTICLE 510. TRANSFER OF SHARE THROUGH EXECUTION	310
ARTICLE 511. DEVOLUTION OF SHARE BY WAY OF SUCCESSION	311
ARTICLE 512. APPLICABLE PROVISIONS	311
CHAPTER FOUR	312
MANAGEMENT	312
ARTICLE 513. BOARD OF DIRECTORS	312
ARTICLE 514. MANAGER	312
ARTICLE 515. POWERS OF THE MANAGER	313
ARTICLE 516. LIABILITY OF THE MANAGER	313
ARTICLE 517. DISMISSAL OF A MANAGER	314
ARTICLE 518. AUDITOR	315
CHAPTER FIVE	316
MEETINGS	316
ARTICLE 519. CLASSES OF MEETINGS	316
ARTICLE 520. CONDUCT OF MEETINGS BY ELECTRONIC MEANS	316

ARTICLE 521. ORDINARY GENERAL MEETING	317
ARTICLE 522. MINUTES	318
ARTICLE 523. DECISIONS TAKEN WITHOUT A MEETING	319
ARTICLE 524. RIGHTS OF MEMBERS	319
ARTICLE 525. QUORUM AND MAJORITY IN ORDINARY GENERAL MEETING	320
ARTICLE 526. QUORUM AND MAJORITY IN EXTRAORDINARY GENERAL MEETING	321
ARTICLE 527. APPLICABLE PROVISIONS	321
CHAPTER SIX	322
ACCOUNTS	322
ARTICLE 528. LEGAL RESERVE	322
ARTICLE 529. FICTITIOUS DIVIDENDS	322
ARTICLE 530. APPLICABLE PROVISIONS	323
CHAPTER SEVEN	323
DISSOLUTION AND WINDING-UP	323
ARTICLE 531. GROUNDS OF DISSOLUTION	323
ARTICLE 532. LOSS OF THREE-QUARTERS OF THE CAPITAL	323
ARTICLE 533. APPLICABLE PROVISIONS	324
TITLE EIGHT	324
ONE MEMBER PRIVATE LIMITED COMPANY	324
ARTICLE 534. DEFINITION	324
ARTICLE 535. CAPITAL	325
ARTICLE 536. UNILATERAL DECLARATION: CONTENT AND FORM	325

ARTICLE 537. THE NOMINEE	326
ARTICLE 538. FORMATION BY CONVERSION FROM A SOLE PROPRIETORSHIP TO A ONE MEMBER PRIVATE LIMITED COMPANY	327
ARTICLE 539. PROHIBITED FORMATION	327
ARTICLE 540. CONTRIBUTIONS IN KIND	328
ARTICLE 541. GENERAL MANAGER	329
ARTICLE 542. MEETING OF THE COMPANY	329
ARTICLE 543. LIABILITY OF THE MEMBER	330
ARTICLE 544. DISSOLUTION WITHOUT LIQUIDATION	331
ARTICLE 545. APPLICABILITY OF OTHER RULES	332
TITLE NINE	332
CONVERSION OF BUSINESS ORGANIZATIONS	332
ARTICLE 546 . GENERAL PROVISIONS	332
ARTICLE 547. RIGHTS OF DISSENTING SHAREHOLDERS	333
ARTICLE 548. RIGHTS OF CREDITORS	334
ARTICLE 549. LIABILITY OF PARTNERS	335
TITLE TEN	336
AFFILIATION, MERGER AND DIVISION OF BUSINESS ORGANIZATIONS	336
CHAPTER ONE	336
GROUPS OF COMPANIES	336
ARTICLE 550. DEFINITION OF A “GROUP”	336
ARTICLE 551. DEFINITION OF A “WHOLLY-OWNED COMPANY”	337

ARTICLE 552. DEFINITION OF CONTROL	337
ARTICLE 553. CALCULATION OF PARTICIPATION	339
ARTICLE 554. DUTY TO DISCLOSE CONTROL	339
ARTICLE 555. RECIPROCAL HOLDING OF SHARES	340
ARTICLE 556. RIGHT TO GIVE INSTRUCTIONS TO THE MANAGEMENT OF THE SUBSIDIARY	341
ARTICLE 557. RIGHT OF ACCESS TO INFORMATION FROM THE SUBSIDIARY	342
ARTICLE 558. RIGHT TO SQUEEZE-OUT	343
ARTICLE 559. RIGHT OF SHAREHOLDERS OF THE PARENT COMPANY	343
ARTICLE 560 . CORPORATE OPPORTUNITIES WITHIN A GROUP	343
ARTICLE 561. RIGHT OF SHAREHOLDERS IN THE SUBSIDIARY TO REQUEST INVESTIGATION	344
ARTICLE 562. RIGHT TO SELL-OUT	344
ARTICLE 563. INTEREST OF THE GROUP	345
ARTICLE 564. WRONGFUL TRADING	346
CHAPTER TWO	347
MERGER AND DIVISION OF BUSINESS ORGANIZATIONS	347
ARTICLE 565. MERGER OF BUSINESS ORGANIZATIONS	347
ARTICLE 566. DIVISION OF A BUSINESS ORGANIZATION	349
ARTICLE 567. MERGER OR DIVISION PLAN	350
ARTICLE 568. MERGER OR DIVISION REPORT	353
ARTICLE 569. EXAMINATION OF MERGER OR DIVISION	354

ARTICLE 570. RIGHT TO TAKE AND INSPECTION OF DOCUMENTS	356
ARTICLE 571. DECISION REGARDING MERGER OR DIVISION	357
ARTICLE 572. PUBLICIZING THE PLAN	357
ARTICLE 573. EFFECTIVE DATE OF THE MERGER OR DIVISION	358
ARTICLE 574. EFFECTS OF MERGER AND DIVISION	359
ARTICLE 575. PROTECTION ACCORDED TO RIGHTS OF MEMBERS DURING MERGER OR DIVISION	361
ARTICLE 576 . THE RIGHTS OF CREDITORS	362
ARTICLE 577. RIGHTS OF DEBENTURE HOLDERS	363
TITLE ELEVEN	365
A BUSINESS ORGANIZATION ESTABLISHED OR OPERATING ABROAD	365
CHAPTER ONE	365
BRANCH OF A FOREIGN BUSINESS ORGANIZATION	365
ARTICLE 578. BRANCH: DEFINITION	365
ARTICLE 579. RIGHT TO DO BUSINESS	365
ARTICLE 580. DISCLOSURE AT REGISTRATION	366
ARTICLE 581. MANAGEMENT OF A BRANCH	367
ARTICLE 582. DUTIES OF A BRANCH MANAGER	368
ARTICLE 583. CANCELATION OF REGISTRATION	369
CHAPTER TWO	370
APPLICABILITY OF ETHIOPIAN LAW	370
ARTICLE 584. FIRMS ESTABLISHED ABROAD HAVING THEIR HEAD OFFICE IN ETHIOPIA	370

ARTICLE 585. FIRMS INCORPORATED IN ETHIOPIA AND OPERATING ABROAD	370	
ARTICLE 586. FIRM HAVING A FORM OTHER THAN THOSE RECOGNIZED BY THIS LAW		371
ARTICLE 587. FIRMS IN WHICH FOREIGN INTERESTS ARE REPRESENTED	371	
BOOK THREE	372	
PREVENTIVE RESTRUCTURING, REORGANIZATION AND BANKRUPTCY LAW	372	
TITLE ONE GENERAL PROVISIONS	372	
CHAPTER ONE	372	
OBJECTIVES AND SCOPE OF APPLICATION	372	
ARTICLE 588. OBJECTIVE OF THE PROCEEDINGS	372	
ARTICLE 589. SCOPE OF APPLICATION OF THE PROCEEDINGS	373	
CHAPTER TWO	375	
CESSATION OF PAYMENTS AND PRE-INSOLVENCY CLAIMS	375	
ARTICLE 590. DÉFINITION OF CESSATION OF PAYEMENTS	375	
ARTICLE 591. DETERMINING THE DATE OF CESSATION OF PAYMENTS	375	
ARTICLE 592. PRE-INSOLVENCY CLAIMS	377	
CHAPTER THREE	378	
TREATMENT OF ONGOING CONTRACTS	378	
ARTICLE 593. CONTINUATION OR TERMINATION OF ONGOING CONTRACTS	378	
ARTICLE 594. OPPOSITION	380	
ARTICLE 595. SPECIAL PROVISIONS WITH RESPECT TO IMMOVABLE BUSINESS LEASES		381
ARTICLE 596. EXCEPTIONS	382	
CHAPTER FOUR	382	

RIGHTS AND INTERESTS OF CREDITORS	382
ARTICLE 597. PROTECTION OF CREDITORS' INTERESTS	382
ARTICLE 598. PARTICIPATION OF CREDITORS	383
ARTICLE 599. INFORMATION RIGHTS	383
CHAPTER FIVE	384
JURISDICTION	384
ARTICLE 600. TERRITORIAL JURISDICTION	384
ARTICLE 601. GROUP OF COMPANIES AND PROCEDURAL COORDINATION	386
ARTICLE 602. INTERNATIONAL JURISDICTION FOR THE OPENING OF PROCEEDINGS AND RENDERING OF RELATED JUDGMENTS	387
ARTICLE 603. RECOGNITION OF FOREIGN JUDGMENTS, INCLUDING INSOLVENCY- RELATED JUDGMENTS	389
CHAPTER SIX	392
PERSONS AND BODIES RESPONSIBLE FOR THE CONDUCT OF PROCEEDINGS	392
ARTICLE 604. POWERS OF THE BANKRUPTCY COURT	392
ARTICLE 605. APPOINTMENT OF THE SUPERVISORY JUDGE	392
ARTICLE 606. POWERS OF THE SUPERVISORY JUDGE	393
ARTICLE 607. ORDERS OF THE SUPERVISORY JUDGE	393
ARTICLE 608 .REPLACEMENT OF THE SUPERVISORY JUDGE	393
ARTICLE 609. ENFORCEABILITY OF JUDGMENTS	394
ARTICLE 610. REORGANIZATION AND BANKRUPTCY PROFESSIONALS	394

ARTICLE 611. REGULATION FOR PERSONS AND BODIES TO BE APPOINTED IN THE PROCEEDINGS	394
ARTICLE 612. QUALIFICATIONS OF SUPERVISORS IN REORGANIZATION AND TRUSTEES IN BANKRUPTCY	394
ARTICLE 613. COMPETENCE AND INTEGRITY OF SUPERVISORS IN REORGANIZATION AND TRUSTEES IN BANKRUPTCY	395
ARTICLE 614. LIABILITY OF SUPERVISORS IN REORGANIZATION AND TRUSTEES IN BANKRUPTCY	396
ARTICLE 615. PERSONS WHO MAY NOT BE APPOINTED AS SUPERVISORS IN REORGANIZATION AND TRUSTEES IN BANKRUPTCY	397
ARTICLE 616. REMUNERATION OF SUPERVISORS IN REORGANIZATION AND TRUSTEES IN BANKRUPTCY	398
TITLE TWO PREVENTIVE RESTRUCTURING PROCEEDINGS	399
ARTICLE 617. OPENING OF PREVENTIVE RESTRUCTURING PROCEEDINGS	399
ARTICLE 618. DURATION OF THE PROCEEDINGS	400
ARTICLE 619. APPOINTMENT OF AN EXPERT IN THE FIELD OF RESTRUCTURING	401
ARTICLE 620. REPLACEMENT OF THE EXPERT IN THE	401
ARTICLE 621. DUTIES OF THE EXPERT IN THE FIELD OF RESTRUCTURING	401
ARTICLE 622. REMUNERATION OF THE EXPERT IN THE FIELD OF RESTRUCTURING	403
ARTI. 623. CONFIDENTIALITY	403
ARTICLE 624 .DEBTOR IN POSSESSION	403

ARTICLE 625. SINGLE STAY OF ACTIONS	404	
ARTICLE 626 . PAYMENT OF DEBTS ARISING IN THE ORDINARY COURSE OF BUSINESS		404
ARTICLE 627. ADOPTION OF THE RESTRUCTURING PLAN	405	
ARTICLE 628. PROTECTION FOR NEW FINANCING	406	
ARTICLE 629. APPROVAL OF THE RESTRUCTURING PLAN BY THE COURT	407	
ARTICLE 630. APPEAL	408	
ARTICLE 631. OPPOSITION BY THIRD PARTIES	408	
ARTICLE 632. SETTING ASIDE THE RESTRUCTURING PLAN	409	
ARTICLE 633. AMENDMENTS TO THE PREVENTIVE RESTRUCTURING PLAN	410	
ARTICLE 634. CONVERSION OF PREVENTIVE RESTRUCTURING PROCEEDINGS TO REORGANIZATION PROCEEDINGS OR BANKRUPTCY PROCEEDINGS	410	
TITLE THREE REORGANIZATION PROCEEDINGS	411	
CHAPTER ONE	411	
GENERAL PROVISIONS	411	
ARTICLE 635. REQUEST FOR THE OPENING OF REORGANIZATION PROCEEDINGS		411
ARTICLE 636. OBLIGATIONS OF THE DEBTOR	412	
ARTICLE 637. DOCUMENTS TO BE SUBMITTED	412	
ARTICLE 638. THE JUDGMENT RENDERED FOR OPENING REORGANIZATION PROCEEDINGS	414	
ARTICLE 639. APPEAL AGAINST THE JUDGMENT REJECTING THE OPENING OF REORGANIZATION	414	

ARTICLE 640. SETTING ASIDE OR APPEAL AGAINST THE JUDGMENT OPENING REORGANIZATION PROCEEDINGS	415
ARTICLE 641. NON-APPEALABLE JUDGEMENTS	415
ARTICLE 642. APPOINTMENT OF THE SUPERVISOR IN REORGANIZATION	415
ARTICLE 643. REPLACEMENT OF THE SUPERVISOR IN REORGANIZATION	416
ARTICLE 644. POWERS AND RESPONSIBILITIES OF THE SUPERVISOR IN REORGANIZATION	417
ARTICLE 645. APPOINTEMENT OF CONTROLLER	419
ARTICLE 646. REPLACEMENT OF CONTROLLERS	420
ARTICLE 647. LIABILITY OF CONTROLLERS	420
ARTICLE 648. PUBLICATION OF JUDGEMENTS	420
ARTICLE 649. NOTICE TO CREDITORS	422
ARTICLE 650. DOCUMENTARY EVIDENCE	422
CHAPTER TWO THE DEBTOR DURING THE OBSERVATION PERIOD	423
ARTICLE 651. OBSERVATION PERIOD	423
ARTICLE 652. TERMINATION OF OBSERVATION PERIOD	424
ARTICLE 653. DEBTOR IN POSSESSION	425
ARTICLE 654. GENERAL STAY OF INDIVIDUAL ENFORCEMENT ACTIONS	426
ARTICLE 655. CONSEQUENCES OF THE GENERAL STAY OF INDIVIDUAL ENFORCEMENT ACTIONS	427
ARTICLE 656. PROHIBITION OF THE DEBTOR TO PAY PRE- INSOLVENCY CLAIMS	428
ARTICLE 657. PENDING PROCEEDINGS	429

ARTICLE 658. RIGHT OF RETENTION OF THE SELLER	430
CHAPTER THREE THE ESTATE OF THE DEBTOR	431
SECTION ONE	431
INVENTORY	431
ARTICLE 659. ESTABLISHMENT OF INVENTORY	431
ARTICLE 660. APPOINTMENT OF EXPERTS	432
ARTICLE 661. GOODS EXCLUDED FROM THE ESTATE	432
SECTION TWO	432
SUBMISSION AND VERIFICATION OF PRE-INSOLVENCY CLAIMS	432
ARTICLE 662. PROCEDURE FOR SUBMISSION OF PRE-INSOLVENCY CLAIMS	432
ARTICLE 663. CREDITORS EXEMPTED FROM SUBMISSION OF PRE-INSOLVENCY CLAIMS	435
ARTICLE 664. PROCEDURE FOR VERIFICATION AND ADMISSION OF PRE-INSOLVENCY CLAIMS	436
ARTICLE 665. JUDGMENT RENDERED UPON CONTESTED PRE-INSOLVENCY CLAIMS	437
ARTICLE 666. DEPOSIT OF TEMPORARY INVENTORY WITH THE REGISTRAR OF THE COURT	438
ARTICLE 667. NOTIFICATION OF DEPOSIT	439
ARTICLE 668. CREDITORS WHOSE SECURITY IN REM OR RIGHT OF PRIORITY IS CONTESTED	440
ARTICLE 669. CREDITORS NOT HAVING SUBMITTED PRE-INSOLVENCY CLAIMS WITHIN THE SPECIFIED PERIOD OF TIME	440

ARTICLE 670. SUBMISSION OF CLAIMS JOINTLY AND SEVERALLY GUARANTEED	440
SECTION THREE	441
SUSPECT ACTS AND TRANSACTIONS PERFORMED PRIOR TO THE CESSATION OF PAYMENTS	441
ARTICLE 671. MANDATORY INVALIDATION	441
ARTICLE 672. OPTIONAL VALIDATION	442
ARTICLE 673. INSTITUTION OF LEGAL PROCEEDINGS FOR INVALIDATION	442
ARTICLE 674. ACTS AND PAYMENTS EXCLUDED FROM INVALIDATION	443
ARTICLE 675. RIGHTS REGISTERED PRIOR TO THE JUDGMENT OPENING PROCEEDINGS	444
ARTICLE 676. STATUTE OF LIMITATION	444
ARTICLE 677. EFFECTS OF INVALIDATION	445
CHAPTER FOUR	446
THE REORGANIZATION PLAN	446
ARTICLE 678. PREPARATION OF THE REORGANIZATION PLAN	446
ARTICLE 679. NEW FINANCING	447
CHAPTER FIVE ADOPTION OF THE REORGANIZATION PLAN	448
ARTICLE 680. CLASSES OF CREDITORS	448
ARTICLE 681. DETERMINATION OF VOTING RIGHTS IN THE CLASSES OF CREDITORS' MEETINGS AND GENERAL CREDITORS' MEETINGS	450
ARTICLE 682. CLASSES OF CREDITORS' MEETINGS	452
ARTICLE 683. VOTE ON THE REORGANIZATION PLAN	453

ARTICLE 684. APPROVAL OF THE REORGANIZATION PLAN BY THE CREDITORS' GENERAL MEETING	454
ARTICLE 685. APPROVAL OF THE REORGANIZATION PLAN BY THE COURT	455
ARTICLE 686. AMENDMENTS TO THE REORGANIZATION PLAN	457
ARTICLE 687. EXECUTION OF THE REORGANIZATION PLAN	457
ARTICLE 688. TERMINATION OF THE REORGANIZATION PLAN	458
CHAPTER SIX	459
THE SALE OF THE BUSINESS AS A GOING-CONCERN	459
ARTICLE 689. PLAN FOR THE TAKE-OVER OF THE BUSINESS	459
ARTICLE 690. BIDDING PROCEDURE	460
ARTICLE 691. ASSIGNABILITY OF CONTRACTS	461
ARTICLE 692. CONSENT OF SECURED CREDITORS	461
ARTICLE 693. APPROVAL OF THE TAKE-OVER PLAN BY THE CREDITORS' GENERAL MEETING	462
ARTICLE 694. APPROVAL BY THE COURT OF THE SALE OF THE BUSINESS AS A GOING-CONCERN	463
ARTICLE 695. EXECUTION OF THE SALE OF THE BUSINESS AS A GOING-CONCERN	464
CHAPTER SEVEN	465
CONVERSION OF REORGANIZATION PROCEEDINGS AND APPEALS	465
ARTICLE 696. CONVERSION OF REORGANIZATION PROCEEDINGS TO BANKRUPTCY PROCEEDINGS	465
ARTICLE 697. APPEAL	465

ARTICLE 698. LOSING BIDDERS OPPOSITION	466
CHAPTER EIGHT DUTIES OF MANAGERS AND DIRECTORS	467
ARTICLE 699. DUTIES OF MANAGERS AND DIRECTORS	467
CHAPTER NINE SIMPLIFIED REORGANIZATION PROCEEDINGS	467
ARTICLE 700. OPENING OF SIMPLIFIED REORGANIZATION PROCEEDINGS	467
ARTICLE 701. DURATION	468
ARTICLE 702. APPOINTMENT OF THE SUPERVISOR IN REORGANIZATION	468
ARTICLE 703. APPLICABLE PROVISIONS	468
ARTICLE 704. TERMINATION OF SIMPLIFIED REORGANIZATION PROCEEDINGS	469
TITLE FOUR BANKRUPTCY PROCEEDINGS	469
CHAPTER ONE JUDGMENT RENDERED FOR OPENING BANKRUPTCY PROCEEDINGS	469
ARTICLE 705. OPENING OF BANKRUPTCY	470
ARTICLE 706. JUDGMENT OF BANKRUPTCY	471
ARTICLE 707. NOTICE TO CREDITORS	472
ARTICLE 708. BANKRUPTCY AFTER CESSATION OF THE BUSINESS	473
ARTICLE 709. OPENING OF BANKRUPTCY PROCEEDINGS AFTER DEATH	474
ARTICLE 710. PUBLICATION OF JUDGMENTS	475
ARTICLE 711. APPEAL AGAINST THE JUDGMENT OPENING OR REJECTING THE OPENING OF BANKRUPTCY PROCEEDINGS	475
ARTICLE 712. SETTING ASIDE THE JUDGMENT OPENING BANKRUPTCY PROCEEDINGS	476
ARTICLE 713. JUDGMENTS NOT SUBJECT TO APPLICATIONS TO SET ASIDE OR TO APPEAL	476

ARTICLE 714. SETTING ASIDE OF BANKRUPTCY JUDGMENT	477
CHAPTER TWO	478
PERSONS AND BODIES RESPONSIBLE FOR THE CONDUCT OF BANKRUPTCY PROCEEDINGS	478
SECTION ONE	478
THE COURT	478
ARTICLE 715. POWERS OF THE COURT	478
SECTION TWO	478
SUPERVISORY JUDGE	478
ARTICLE 716. APPOINTMENT AND POWERS OF THE SUPERVISORY JUDGE	478
ARTICLE 717. POWERS OF THE SUPERVISORY JUDGE	478
SECTION THREE	480
TRUSTEE IN BANKRUPTCY	480
ARTICLE 718. APPOINTMENT OF THE TRUSTEE IN BANKRUPTCY	480
ARTICLE 719. REPLACEMENT OF THE TRUSTEE IN BANKRUPTCY	480
ARTICLE 720. POWERS AND DUTIES OF THE TRUSTEE IN BANKRUPTCY	481
ARTICLE 721. RECOURSE AGAINST ACTS OF THE TRUSTEE IN BANKRUPTCY	483
SECTION FOUR CREDITORS' COMMITTEE	483
ARTICLE 722. CONSTITUTION OF THE CREDITORS' COMMITTEE	483
ARTICLE 723. RIGHTS AND DUTIES OF THE CREDITORS' COMMITTEE	484
SECTION FIVE THE PUBLIC PROSECUTOR	486

ARTICLE 724. POWERS OF THE PUBLIC PROSECUTOR IN BANKRUPTCY PROCEEDINGS

486

CHAPTER THREE TAKING OVER AND MANAGEMENT OF THE DEBTOR'S ESTATE 487

SECTION ONE DIVESTMENT OF THE DEBTOR 487

ARTICLE 725. SCOPE OF DIVESTMENT 487

SECTION TWO CONSERVATORY MEASURES 488

ARTICLE 726. HANDING OVER AND CLOSING OF DEBTOR'S BOOKS 488

ARTICLE 727. PRESERVING DEBTOR'S RIGHTS 489

ARTICLE 728. REPORT TO THE SUPERVISORY JUDGE 490

SECTION THREE 490

AFFIXING OF SEALS OF BANKRUPT ESTATE 490

ARTICLE 729. BANKRUPT ESTATE 490

ARTICLE 730. AFFIXING OF SEALS 491

ARTICLE 731. PROPERTY NOT SUBJECT TO AFFIXING OF SEALS 491

ARTICLE 732. PROPRET REMÈDE FROM UNDER SEAL 492

ARTICLE 733. CORRESPONDENCE ADDRESSED TO DEBTOR 493

ARTICLE 734. REMOVAL OF SEALS 494

SECTION FOUR 494

INVENTORY 494

ARTICLE 735. GENERAL PROVISIONS 494

ARTICLE 736. PREPARATION AND DEPOSIT OF BALANCE SHEET 494

ARTICLE 737. INVENTORY OF DEBTOR'S PROPERTY 494

ARTICLE 738. TAXES AND DUTIES	496
ARTICLE 739. INVENTORY IN THE EVENT OF BANKRUPTCY AFTER DEATH	496
ARTICLE 740. RIGHTS OF THE PUBLIC PROSECUTOR	496
ARTICLE 741. HANDING OVER DEBTOR'S PROPERTY TO TRUSTEES	497
SECTION FIVE	497
ADMINISTRATION OF DEBTOR'S ESTATE	497
ARTICLE 742. GENERAL DUTIES OF THE TRUSTEE IN BANKRUPTCY	497
ARTICLE 743. CALLS ON SHARES AND SUBSCRIPTIONS	498
ARTICLE 744. CONTINUATION OF OPERATION OF THE DEBTOR'S BUSINESS	499
ARTICLE 745. NEW FINANCING	500
ARTICLE 746. COMPROMISE OR SETTLEMENT	501
SECTION SIX	501
SALE OF THE BUSINESS AS A GOING-CONCERN IN BANKRUPTCY PROCEEDINGS	501
ARTICLE 747. PROCEDURE	501
ARTICLE 748. APPROVAL OF THE TAKE-OVER PLAN BY THE CREDITORS' COMMITTEE	502
ARTICLE 749. APPROVAL BY THE COURT OF THE SALE OF THE BUSINESS AS GOING- CONCERN	503
ARTICLE 750. SALE OF OTHER PROPERTY OF THE ESTATE	503
SECTION SEVEN RECOVERY FROM THE ESTATE	503
ARTICLE. 751. GENERAL PRINCIPLE	503
ARTICLE 752. COLLECTION OF TAXES AND DUTIES WITHHELD ON BEHALF OF THE GOVERNMENT	504

ARTICLE 753. APPLICATION FOR RECOVERY	505
SECTION EIGHT RIGHT OF RETENTION	507
ARTICLE 754 . RIGHT OF RETENTION	507
CHAPTER FOUR EFFECTS OF JUDGMENT OF BANKRUPTCY	507
SECTION ONE EFFECTS AS REGARDS THE DEBTOR	507
ARTICLE 755. OBLIGATIONS OF THE DEBTOR	507
ARTICLE 756. RESTRICTIONS ON DEBTOR'S MOVEMENTS	508
ARTICLE 757. EMPLOYMENT OF DEBTOR	508
ARTICLE 758. ASSISTANCE TO THE DEBTOR AND HIS FAMILY	508
ARTICLE 759. SPOUSE OF THE DEBTOR	509
ARTICLE 760. LOSS OF CAPACITY TO SUE OR TO BE SUED	509
SECTION TWO EFFECTS AS REGARDS CREDITORS	510
ARTICLE 761. GENERAL STAY OF INDIVIDUAL ENFORCEMENT ACTIONS	510
ARTICLE 762. RESTITUTION OF PLEDGED ASSETS	511
ARTICLE 763. INTEREST NOT TO RUN	512
ARTICLE 764. PRE-INSOLVENCY CLAIMS RENDERED DUE	512
ARTICLE 765. PREFERENCE OF THE LESSOR	512
SECTION THREE SUSPECT ACTS AND TRANSACTIONS PERFORMED PRIOR TO JUDGMENT OF BANKRUPTCY	513
ARTICLE 766. INVALIDATION ACTIONS	513
ARTICLE 767. INSTITUTION OF LEGAL PROCEEDINGS FOR INVALIDATION	513
CHAPTER FIVE	514

SUBMISSION AND VERIFICATION OF PRE-INSOLVENCY CLAIMS	514
ARTICLE 768. PROCEDURE FOR SUBMISSION AND VERIFICATION	514
ARTICLE 769. SUBMISSION OF CLAIMS IN RESPECT OF BANKRUPTCY	
PROCEEDINGS AGAINST ENTITIES WITH JOINT AND	514
SEVERAL LIABILITY	514
ARTICLE 770. VERIFICATION OF CLAIMS	515
ARTICLE 771. STAY OF ADMISSION OR DISALLOWANCE OF OBJECTION	515
ARTICLE 772. CREDITORS NOT HAVING SUBMITTED PRE-INSOLVENCY CLAIMS WITHIN	
THE SPECIFIED PERIOD OF TIME	516
ARTICLE 774. SUBMISSION OF CLAIMS JOINTLY AND SEVERALLY GUARANTEED	517
CHAPTER SIX WINDING-UP AND PAYMENT OF CLAIMS	518
SECTION ONE WINDING-UP	518
ARTICLE 775. WINDING UP OF THE BANKRUPT ESTATE	518
ARTICLE 776. SALE OF ASSETS	518
ARTICLE 777. SALE OF IMMOVABLE ASSETS	519
ARTICLE 778. SALE OF THE DEBTOR'S BUSINESS ASSETS	520
ARTICLE 779. SALE OF ASSETS IN PIECEMEALS BY ALL MEANS	521
SECTION TWO INTERIM DISTRIBUTIONS	521
ARTICLE 780. GENERAL PRINCIPLES	521
ARTICLE 781. SALE AND DISTRIBUTION FROM ENCUMBERED ASSETS	522
ARTICLE 782. SALE AND DISTRIBUTION FROM THE PROCEEDS OF UNENCUMBERED	
ASSETS	522

ARTICLE 783 . DEDUCTIONS	523
ARTICLE 784. PARTIAL PAYMENT OF SECURED CREDITORS	523
SECTION THREE FINAL DISTRIBUTIONS	524
ARTICLE 785. EXCLUSIVE RIGHT OF SECURED CREDITORS	524
ARTICLE 786. RANKING PRIORITIES	525
ARTICLE 787. SUBORDINATION	526
ARTICLE 788. COSTS AND EXPENSES OF THE PROCEEDINGS	526
ARTICLE 789. PRINCIPLE OF DISTRIBUTION OF PAYMENTS	527
ARTICLE 790. RESERVE ACCOUNT FOR CONTESTED PRE-INSOLVENCY CLAIMS	527
ARTICLE 791. PROPOSAL OF DISTRIBUTION	528
ARTICLE 792 METHOD OF PAYMENT	529
ARTICLE 793 AMOUNT REFUNDED TO DEBTOR OR SHAREHOLDERS	529
CHAPTER SEVEN CLOSURE OF BANKRUPTCY PROCEEDINGS	530
ARTICLE 794. GROUNDS FOR CLOSING BANKRUPTCY PROCEEDINGS	530
ARTICLE 795. CLOSURE BY REASON OF INSUFFICIENCY OF ASSETS	530
ARTICLE 796. REOPENING OF BANKRUPTCY PROCEEDINGS	531
ARTICLE 797. CLOSURE BY REASON OF ABSENCE OF CLAIM AGAINST THE ESTATE	532
ARTICLE 798. ENTRY IN COMMERCIAL REGISTER	532
TITLE FIVE DISCHARGE OF THE BANKRUPT	533
ARTICLE 799. DISCHARGE	533
ARTICLE 800. PROCEDURE FOR APPLICATION FOR DISCHARGE	534
ARTICLE 801. NOTICE TO CREDITORS AND OPPOSITION	535

ARTICLE 802. JUDGMENT ORDERING OR REJECTING THE DISCHARGE	536
TITLE SIX CIVIL LIABILITIES, DISQUALIFICATIONS, OFFENSES AND PERSONAL BANKRUPTCY	537
CHAPTER ONE CIVIL LIABILITY OF MANAGERS AND THIRD PARTIES	537
ARTICLE 803. LIABILITY OF MANAGERS	537
ARTICLE 804. LIABILITY OF CREDITORS	538
ARTICLE 805. LIABILITY OF SHAREHOLDERS	539
ARTICLE 806. CLAIMANTS	539
CHAPTER TWO CRIMINAL SANCTIONS AND DISQUALIFICATIONS ARISING FROM BANKRUPTCY	540
ARTICLE 807. NEGLIGENT BANKRUPTCY	540
ARTICLE 808. FRAUDULENT BANKRUPTCY	541
ARTICLE 809. DISQUALIFICATIONS ARISING FROM BANKRUPTCY	542
ARTICLE 810. OFFENSES COMMITTED BY LEGAL ENTITIES	544
ARTICLE 811. GRANTING OF BENEFIT	544
ARTICLE 812. OFFENSES BY RELATED PERSONS	545
ARTICLE 813. OFFENSES COMMITTED BY SUPERVISORY JUDGE, SUPERVISOR IN REORGANIZATION OR TRUSTEE IN BANKRUPTCY	546
ARTICLE 814. PROSECUTION OF OFFENSES	546
ARTICLE 815. PERSONAL BANKRUPTCY	547
TITLE SEVEN	548

SIMPLIFIED BANKRUPTCY PROCEEDINGS FOR SMALL AND MEDIUM ENTERPRISES

(SMES)	548
ARTICLE 816. SCOPE OF APPLICATION	548
ARTICLE 817. OPENING OF PROCEEDINGS	549
ARTICLE 818. SUBMISSION OF DOCUMENTS	550
ARTICLE 819. TRUSTEE IN BANKRUPTCY	550
ARTICLE 820. DURATION OF SIMPLIFIED BANKRUPTCY PROCEEDINGS	552
ARTICLE 821. CLOSURE OF SIMPLIFIED BANKRUPTCY PROCEEDINGS	552
ARTICLE 822. DISCHARGE FROM DEBTS	552
ARTICLE 823. DEREGISTRATION	553
ARTICLE 824. REOPENING OF SIMPLIFIED BANKRUPTCY PROCEEDINGS	553
ARTICLE 825. THE REOPENING OF BANKRUPTCY PROCEEDINGS	553

Commercial Code

**Of the Federal Democratic Republic of
Ethiopia**

2021

FEDERAL NEGARIT GAZETTE

EXTRA ORDINARY ISSUE

Proclamation No. 1243/2021.

የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ

ፌዴራል ነጋሪት ጋዜጣ

FEDERAL NEGARIT GAZETTE
OF THE FEDERAL DEMOCRATIC REPUBLIC OF ETHIOPIA

27th Year No. 23

ADDIS ABABA 12th April, 2021

በኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ

የሕዝብ ተወካዮች ምክር ቤት ጠባቂነት የወጣ

Content

Proclamation No. 1243/2021

Proclamation No.1243/2021

The Commercial Code of the Federal Democratic Republic of Ethiopia

PREFACE

Laying a firm legal foundation for the conduct of commercial activities is a prerequisite for ensuring economic development and public benefit; The Commercial Code issued in 1952 was fit for purpose at the time of its issuance. In fact, it was way ahead of the stage of development in Ethiopia during that era.

Many things have, however, changed in the six decades since its issuance; commerce and the flow of capital have not only grown significantly but have also taken increasingly transnational nature; this has put the law to the test, particularly, since Ethiopia started to pursue market-led economic system. Gaps and insufficiencies have, thus, surfaced. Besides, it transpired that the Code contains several provisions that are difficult to implement and open to various

interpretations; In short, it has proved to be inadequate for the level of economic activity in Ethiopia today, much less the requirements of the decades ahead.

Revising the law to strike the right balance between the interests of investors, traders and other stakeholders that are directly affected by it has been found to be necessary in order to bolster commerce and improve the standard of living of citizens; Ensuring the global competitiveness of Ethiopia too requires modernizing the Commercial Code.

It has, therefore, been promulgated pursuant to Article 55(4) of the Constitution of the Federal Democratic Republic of Ethiopia as follows:-

1. Short Title

This law may be cited as the «Commercial Code of Ethiopia Proclamation No. 1243/2021" .

2. Repealed and Inapplicable Laws

1/ Books one, two and three of the Commercial Code Proclamation No. 166/1960 are hereby repealed.

2/ No proclamation, regulation, directive or customary practice that is inconsistent with this Proclamation shall

have any effect with respect to matters covered by this Proclamation.

3. Transitory Provisions

- 1/ Matters pending before a court or quasi-judicial organ before the effective date of this law shall continue to be governed by the law in force before the coming into force of this Proclamation.
- 2/ Decisions rendered before the effective date of this law based on laws that are repealed by Article 2 of this Code shall remain in force.
- 3/ The provisions of Books Three and Four of the Commercial Code Proclamation No. 166/1960 shall continue to apply pending the issuance of financial services Code subject to any clear contrary stipulations in other laws.

4. Power to Issue Regulations

The Council of Ministers may issue regulations necessary for the implementation of this Proclamation.

5. Power to Issue Directives

The Ministry of Trade and Industry may issue directives necessary for the proper implementation of this Proclamation and Regulations issued under Article 4 of this law.

6. Amendment of the Proclamation

Any proposal to amend this Proclamation shall, after proper consultation with pertinent bodies, be submitted to the Council of Ministers by the Office of the Attorney General.

7. Effective Date

This law shall come into effect on the date of its publication in the *Federal Negarit Gazette*.

Done In Addis Ababa On The 12th Day Of April, 2021.

SAHLEWORK ZEWDIE

**PRESIDENT OF THE FEDERAL
DEMOCRATIC REPUBLIC OF ETHIOPIA.**

BOOK ONE
TRADERS, TRADE AND BUSINESSES
TITLE ONE
GENERAL PROVISIONS APPLICABLE TO TRADERS
CHAPTER ONE
PROVISIONS APPLYING TO PERSONS CARRYING
ON A TRADE

Article 1. Applicability of the Civil Code

Unless otherwise provided in this Code, the provisions of the Civil Code shall apply to persons and business organizations carrying on a trade.

Article 2. Applicability of the Maritime Code

The relevant provisions of the Maritime Code shall apply to persons and business organizations carrying on maritime trade.

Article 3. Sole Traders and Business Organizations

The provisions of this Code applicable to sole traders, other than those provisions applicable to physical persons only, shall apply to business organizations.

Article 4. Institutions not Governed by this Law

- 1/ Unless otherwise expressly provided by law, the provisions of this Code shall not apply to administrative organs that are bodies corporate under public law, religious institutions, civil society organizations and cooperative societies even where they carry on activities under Article 5.
- 2/ Where administrative bodies that are bodies corporate under public law, religious institutions, civil society organizations or cooperative societies happen to be shareholders or partners in a business organization established pursuant to this law pertinent provisions of this law that are applicable to shareholders or partners, as the case may be, shall apply to them notwithstanding the provisions of Sub-Article (1) of this Article.
- 3/ Notwithstanding the provisions of Sub-Article (1) of this Article this law shall apply to public enterprises without prejudice to the applicability of the relevant special laws.

CHAPTER TWO

TRADERS

Article 5. Persons to be Regarded as Traders

Persons who professionally and for gain carry on any of the following or similar activities shall be deemed to be traders:

- 1/ Purchase of movables or immovable properties with a view to re-selling them either as they are or after alteration or adaptation in retail or wholesale in a domestic or, as the case may be, foreign market;
- 2/ Purchase of movables or immovable properties with a view to letting them for hire;
- 3/ Agricultural and forestry development on land lawfully given to a right holder for commercial purpose;
- 4/ Animal husbandry and production of animal products beyond small-scale levels excluding persons entitled to use rural land under the law;
- 5/ Fishing and fish farming beyond small-scale levels;
- 6/ Warehousing activities in accordance with the Civil Code or other relevant laws;

- 7/ Mining activities not performed by handicraftsmen, exploration, drilling and production of fuel oil or gas and related activities;
- 8/ Exploitation of quarries not by handicraftsmen for buildings, road or other construction works;
- 9/ Exploitation of salt pans not by handicraftsmen;
- 10/ Foodstuff production, production conversion, adaptation and maintenance of corporeal movable chattels, from such things as raw materials or semi-finished products not by handicraftsmen;
- 11/ Building, maintaining and cleaning of houses, buildings, roads and any other construction works and parts of such construction works not by handicraftsmen;
- 12/ Embanking, leveling, trenching or draining carried out on an immovable property of a third party not by handicraftsmen;
- 13/ Carriage of goods or persons including through postal services; packaging of goods and carrying out related activities not by handicraftsmen;
- 14/ Capturing and supplying water in different ways;

- 15/ Transporting, disposing or recycling of any waste including solid and liquid waste not by handicraftsmen;
- 16/ Producing, distributing and supplying electricity, gas and compressed air including provision of heating and cooling services;
- 17/ Repairing, washing and cleaning of movable and immovable things not by handicraftsmen;
- 18/ Publishing on paper media anything in whatever form by establishing a printing press and publishing sound and video recordings by any method;
- 19/ Publishing of works through paper printing, photographs, audio and audiovisual records or television, radio, internet or any other means;
- 20/ Organizing public entertainment events and operating playgrounds and places of entertainment for the use of the public;
- 21/ Operating trade fairs and related activities;
- 22/ Broadcasting programs by establishing radio and television stations;
- 23/ Operating news and any information transmission services;

- 24/ Operating communication services through wire or wireless means as well as using satellite and internet technology;
- 25/ Organizing, providing or storing of information by using computer and software technologies and supplying it to the public through the internet and provision of space and computer for customers to access the information;
- 26/ Operating services categorized as commercial banking, investment banking, insurance, financial and related services and supporting services;
- 27/ Operating hotels, restaurants and food catering services, cafes, bars, night clubs and other similar services;
- 28/ Organizing and coordinating meetings, festivities, parties and similar events on behalf of others and decorating venues for such occasions;
- 29/ Operating travel agencies and coordinating travels;
- 30/ Operating beauty, fitness and hairdressing establishments, as well as all kinds of health fitness

services including any kind of physiotherapy and massage services;

- 31/ Provision of consulting, auditing or similar skill or knowledge related services beyond small scale level using scientific, technical and professional knowledge;
- 32/ Operating in an organized manner veterinary and human health services, diagnostic services and provision of consultation, follow up, and related services for maintaining health and prevention of illness not by handicraftsmen;
- 33/ Provision of educational services and transfer and dissemination of knowledge services not by handicraftsmen;
- 34/ Operating business as a commercial agent, commission agent, commercial broker, stock broker and any kind of agency;
- 35/ Provision of security services be that personal or for property not by handicraftsmen;
- 36/ Operating any office support services including preparation of documents and duplication services not by handicraftsmen;

37/ Operating funeral and related services.

Article 6. Small-Scale Works

- 1/ Persons who undertake activities under Sub-Articles (4), (5), (31), (32), (33), (35) and (36) of Article 5 of this Code in a small-scale shall not be deemed to be traders.
- 2/ A person shall be deemed to work at a small-scale level when he works, using his experiences or knowledge acquired through education or both, all alone by himself or with the assistance of not more than three employees or apprentices and he buys only such material as is necessary for carrying out his activities, without setting up stocks.
- 3/ Special law may be issued for people who work in small scale.

Article 7. Handicraftsmen

- 1/ The provisions of this Code relating to traders shall not apply to handicraftsmen.
- 2/ Handicraftsmen are persons with craftsmanship skills, who live mainly on their manual work, by working all

alone or with the assistance of members of their family and not more than three employees or apprentices and who buy only such material as is necessary for carrying out their activities, without setting up stocks.

- 3/ Handicraftsmen in most cases use their hands and may also use as appropriate, small tools or machines.
- 4/ Special law applicable to the activities of handicraftsmen may be issued.

Article 8. Agricultural and Forestry Undertakings

- 1/ Subject to the provisions under Sub-Articles (4) and (5) of Article 5 Persons, who carry on activities relating to agriculture, forestry, plant nursery, cattle breeding or maintaining pasture land, shall not be deemed to be traders where they sell the products of the land they exploit or use, or animals or the products of animals bred mainly from the resources of the land which the said persons exploit or use or crops and processed animal products produced from the same land.

- 2/ Subject to Sub-Article (1) of this Article persons shall not be deemed to be traders whether the exploitation is individual or collective, such as an agricultural community or cooperatives.

Article 9. Holding Company

- 1/ A company that does not itself conducts operations to produce goods or render service by engaging in activities specified under Article (5) of this Code but holds shares in other business organisations that do so shall be deemed to be a trader.
- 2/ Notwithstanding the provision of Sub-Article (1) of this Article a holding company may directly produce goods or render service.

CHAPTER THREE

PERSONS INCAPABLE OF CARRYING ON A TRADE

Article 10. Incapable Persons

- 1/ Persons incapable under the relevant law may not be traders.
- 2/ Subject to the provisions of Article 12 and 13 of this Code, where incapable persons carry on a trade, they

shall not acquire the status of traders and their acts may be invalidated in accordance with law.

Article 11. Tutors

- 1/ Tutors may not carry on a trade in the name and on behalf of a minor.
- 2/ Where an enterprise forms part of the estate of a minor, whether a tutor should liquidate such enterprise or keep it going shall be determined pursuant to the provisions of the relevant law.
- 3/ The provisions of Sub-Article (1) and (2) of this Article shall also apply to the tutor of an interdicted person.

Article 12. Emancipated Minors

Minors emancipated in accordance with the relevant law may carry on a trade.

Article 13. Effect of minority in Relation to Third Parties

Notwithstanding any provisions to the contrary, where a minor who carries on a trade has caused himself to be entered in the commercial register as though he were of

age, his being a minor shall not affect third parties, subject to the provisions of Article 103 of this Code.

Article 14. Publication of Interdiction

The interdiction of a person shall not affect third parties unless notice of such interdiction has been entered in the commercial register notwithstanding the provisions of Article 103 of this Code.

CHAPTER FOUR

CARRYING ON A TRADE BY MARRIED PERSONS

Article 15. Right of Married Persons to carry on Trade

A trade carried on by a married person shall be regarded as a joint enterprise of the couple unless a spouse objects thereto.

Article 16. Notification of Objection

1/ As between spouses an objection under Article 15 of this Code may be notified to the trading spouse in any manner.

- 2/ Such objection shall not affect third parties, other than those who are aware of its existence, unless notice of such objection has been entered in the commercial register.

Article 17. Setting aside of Objection

- 1/ Where the trading spouse is of the opinion that the objection affects the interest of the family, he may apply to arbitrators to set aside the objection.
- 2/ Where the objection is set aside by the arbitrators, the spouse for whom the objection was set aside shall enter a notice to this effect in the commercial register.

Article 18. Debts contracted by the Trading Spouse

Debts contracted by the trading spouse shall be deemed to be debts of the marriage and may be recovered on the personal estate of each spouse and on common property.

Article 19. Effect of Objection

Where an objection under Article 15 has been entered in the commercial register or the existence of the objection is known pursuant to Article 16 Sub-Article (2), debts contracted by the trading spouse may be recovered on his personal estate only.

Article 20. Cooperation of Spouses

Where spouses carry on a trade in cooperation, the debt incurred by the trader spouse shall be deemed to be a matrimonial debt that is recoverable from the common property of the spouses and the private property of each spouse unless it is shown that one of them is the employee of the other.

CHAPTER FIVE
RIGHT TO ACT AS A TRADER

Article 21. Freedom to carry on Trade

Subject to restrictions specified by law or prohibitions regarding unfair competition as may be prescribed, any person has the right to carry on any trade.

Article 22. Legal Prohibitions or Restrictions

1/ Particular persons may be restricted or prevented from acting as traders or from carrying on a particular trade that is incompatible with their work by legal provisions.

- 2/ Specific requirements as to age, qualifications, nationality or license may be imposed by law in respect of particular trades.

Article 23. Effect of Prohibitions and Restrictions

- 1/ Persons who carry on a trade subject to prohibition or without fulfilling legally prescribed special requirements or conditions shall be liable to the penalties provided by the relevant criminal law.
- 2/ Persons who carry on a trade subject to prohibition or restriction may not invoke the said prohibition or restriction to free themselves from liabilities incurred in carrying on a trade subject to prohibition or restriction. They may not hold themselves out to be traders to third parties but they shall be liable as though they were traders.

Article 24. Civic Associations

The conditions on which not-for-profit civic organizations or other organizations not established for business purpose may carry on trade and the consequences thereof may be determined by law.

Article 25. Business Organizations

No business organization shall carry on a trade which it is not permitted to carry on or which is subject to specific requirements with which the said business organization has not complied.

Article 26. Associations (Organizations) with Legal Personality under Public Law

The cases where a trade may be carried on by administrative or religious institutions or any other public undertaking and the conditions and effect of such trade may be prescribed by law.

TITLE TWO

COMMERCIAL EMPLOYEES AND AGENTS

CHAPTER ONE

COMMERCIAL EMPLOYEES

Article 27. Definition

1/ Commercial employees are persons who are bound to a trader by a contract of employment and who assist the trader by doing work of a non-manual nature as a

salesman, secretary, accountant, inspector, director or any other role.

2/ Commercial employees are not traders.

Article 28. Law Applicable to Employment Contract

Without prejudice to the provisions of this Code, pertinent labor laws shall apply to commercial employees.

Article 29. Prohibition from Carrying on Private Trade

1/ A commercial employee may not carry on, on his own behalf or on behalf of a third party, a trade similar to the trade carried on by his employer.

2/ Where an employee infringes the prohibition under Sub-Article (1) of this Article, his employer may claim damages and the infringement will be a sufficient cause to cancel or refuse to renew the contract of employment.

3/ A contract of employment may only contain a prohibition from carrying on private trade upon the expiry of the contract of employment on the conditions specified in Article 2589, 2590 and 2592

of the Civil Code and with the trader agreeing to pay adequate compensation to the employee.

Article 30. Agents

- 1/ Commercial employees may act as agents by express or tacit agreement.
- 2/ The revocation of the power of agency shall not result in the cancellation of the contract of employment.

Article 31. Powers of Employee in Charge of Sales

- 1/ The employee in charge of the sales in a store shall be deemed to have a power of agency for the purpose of selling or receiving goods which come within the normal business activities of stores of such nature.
- 2/ He may demand that goods sold by him be paid to him, unless payment is to be made to a special account.
- 3/ The employee may not demand payment outside the store unless so expressly authorized or unless he produces a receipt signed by the trader.

CHAPTER TWO

MANAGER

Article 32. Definition

- 1/ A Manager is a person who has been authorized, expressly or tacitly, to carry out acts of management and to sign in the name of the trader.
- 2/ A Manager is not a trader.

Article 33. Publicity

- 1/ Where a manger has been appointed, the trader shall cause an entry to be made in the commercial register.
- 2/ The manager shall have power to act by virtue of his appointment, notwithstanding that the provisions of Sub-Article (1) have not been complied with.

Article 34. Powers of Manager

- 1/ In his relations with third parties, the manager shall be deemed to have full powers connected with the exercise of the trade, including the power to sign contracts and negotiable instruments.
- 2/ Unless expressly authorized to do so, he may not sell, barter or mortgage immovable property, nor may he sell, hire or pledge a business.

Article 35. Restriction on Powers

- 1/ The powers of a manager may be limited to the management of a branch. Such a restriction shall not affect third parties in accordance with Article 103 of this Code unless notice of such restriction has been entered in the commercial register.
- 2/ Restrictions other than those stated under Sub-Article (1) of this Article shall not affect third parties.

CHAPTER THREE

COMMERCIAL TRAVELERS AND REPRESENTATIVES

Article 36. Commercial Travelers

- 1/ A Commercial Traveler is a person, domiciled at the place where the head office of the business is situated and bound to a trader by a contract of employment, who is entrusted by the trader with visiting clients and offering to them goods or services in the name and on behalf of the trader.
- 2/ Unless otherwise agreed, contracts entered into by a commercial traveler shall be presented to the trader for his confirmation.

- 3/ Commercial travelers are not traders.
- 4/ Without prejudice to the provisions of this Code specifics about commercial travelers domiciled in foreign countries shall be determined by relevant law.

Article 37. Commercial Representatives

- 1/ A Commercial Representative is a person, not domiciled at the place where the head office of the business is situate and bound to a trader by a contract of employment, who is entrusted by the trader with promoting his goods and services, conducting market survey and carrying out similar tasks that support the expansion of the trader's business.
- 2/ Commercial representatives are not traders.
- 3/ Without prejudice to the provisions of this Code detailed rules applicable to commercial representatives of foreign traders shall be determined by law.

Article 38. Private Business

- 1/ Unless otherwise provided in the contract of employment, commercial travelers and representatives

may not carry on similar private business for themselves and on behalf of third parties. Where they carry on private business, they shall lose their right to fees or compensation as provided in Article 40 and 41 of this Code.

- 2/ The provision of Article 29 Sub-Article (2) of this Code shall apply where commercial travelers and representatives have not been authorized to carry on private business.

Article 39. Acting on Behalf of Other Traders

- 1/ Unless otherwise agreed, commercial travelers and representatives may not act on behalf of traders other than the trader to whom they are bound, where they act on behalf of other traders, they shall lose their compensation as provided in Article 40 and 41 of this Code.
- 2/ In no case may they act on behalf of a trader selling goods or offering services similar to the goods sold or services offered by the trader to whom they are bound.

Article 40. Remuneration

- 1/ Commercial travelers and representatives may be paid by salary or on commission or both.
- 2/ The remuneration shall be fixed by the contract of employment or, where not fixed, by custom.

Article 41. Compensation in case of Termination of Contract

- 1/ Where the trader terminates the contract without good cause, commercial travelers and representatives who are bound by a contract entered into for an undefined period of time shall be entitled to compensation fixed in accordance with the relevant law.
- 2/ Where a contract entered into for an undefined or defined period of time is terminated by the trader for no fault attributable to the commercial traveler or representative, the commercial traveler or representative shall receive fair compensation which shall be fixed having regard to expansion of the trader's market or the customers introduced by him and the like.

CHAPTER FOUR
COMMERCIAL AGENTS

Article 42. Definition

- 1/ A Commercial Agent is a person or business organization, not bound to a trader by a contract of employment and carrying out independent activities, who is entrusted by a trader with representing him permanently in a specified area or to certain customers of the trader and dealing or making agreement in the name and on behalf of the trader.
- 2/ Unless otherwise provided in the agency agreement, contracts entered into by a commercial agent shall become effective without confirmation by the trader.
- 3/ A commercial agent normally acts as an agent and may act as a broker. He is a trader.

Article 43. Commercial Agent as an Exclusive Agent

Unless otherwise provided in the agency agreement, a commercial agent shall be the exclusive agent of the principal in the area specified in the agreement.

Article 44. Duties of Commercial Agent

- 1/ A commercial agent shall safeguard the principal's interests with the care due by a good trader.
- 2/ He shall:
 - a) carry out all instructions of the principal;
 - b) inform the principal of all contracts concluded and under negotiation by him;
 - c) send to the principal periodic reports on his activities and all such market information as may be useful to the principal regarding the area where he acts.
- 3/ Even after the agency agreement has come to an end, a commercial agent may not take advantage of or disclose trade secrets revealed to him by the principal or of which he learned in the course of his duties as an agent.

Article 45. Prohibition from Carrying on Similar Private Trade

- 1/ A commercial agent may carry on any private trade which is not similar to the trade carried on by the principal. The agency agreement may be cancelled

and damages may be due where the agent carries on trade similar to the trade carried on by the principal.

- 2/ Unless otherwise provided in the agency agreement, a commercial agent may act in the area specified in the agreement on behalf of other traders who work in areas not similar to the trade carried on by the principal.
- 3/ In no case may a commercial agent act, in the area specified in the agency agreement, on behalf of traders who carry on trade similar to the trade carried on by the principal. The agency agreement may be cancelled and damages may be due where the agent disregards this prohibition.

Article 46. Duties of Principal

The principal shall, to the best of his ability, enable his agent to carry out successfully his duties under the agency agreement, in particular by making all necessary information and samples available to him.

Article 47. Repayment of Expenses

Unless otherwise agreed, recurrent costs and expenses of the agency shall be borne by the commercial agent and

are not subject to repayment by the principal. The agent shall only be entitled to the repayment of expenses occasioned by dealings made on behalf of the principal and of such special expenses as were made by him on the order of the principal.

Article 48. Remuneration

- 1/ A commercial agent shall receive remuneration for all dealings negotiated or made by him; unless otherwise provided, he shall receive remuneration for all dealings made, in the area where he acts or the principal's customers covered by the contract, either by the principal himself or by another agent of the principal.
- 2/ A commercial agent shall receive remuneration even where dealings made by him are not carried out by the principal; however, the agent shall lose his right to remuneration when dealings were not carried out by the principal because of the agent's fault.
- 3/ The remuneration shall be fixed in the agency agreement or, where not fixed, by custom.

Article 49. Agent Personally to carry out his Duties

A Commercial Agent may not assign the agency agreement and may not substitute a third party for himself, as an agency agreement is made on the basis of the personal qualifications and capability of the agent.

Article 50. Termination of Agency Agreement

- 1/ An agency agreement shall terminate:
 - a) where the period of time for which it was entered into expires;
 - b) where the agent dies, becomes incapable or is declared bankrupt;
 - c) where the business organization acting as agent is wound-up;
 - d) In the absence of a contrary agreement, where the principal becomes bankrupt, incapable, dies or is declared absent.
- 2/ Either party to an agency agreement made for an undefined period of time may terminate it on notice. Notice need not be given where there is good cause for termination.

- 3/ The period of notice shall be fixed in the agency agreement or, where not so fixed, by custom. It shall not be less than one month during the first year of service and not less than two months after the first year.

Article 51. Compensation due in case of Termination

Where the principal terminates without good cause an agency agreement entered into for an undefined period of time, the agent shall receive fair compensation which shall be fixed having regard, in particular, to the time for which he acted on behalf of the principal, the customers introduced or goodwill created or extended by him.

Article 52. Uncompleted Business upon Termination

- 1/ Where an agency agreement terminates, the agent or his heirs or the business organization having acted as agent shall receive remuneration for all contracts negotiated or entered into prior to the termination of the agreement.
- 2/ Upon termination of the agreement, all remunerations and expenses due shall be paid forthwith by the principal.

Article 53. Prohibition from carrying on Similar Private Trade on Termination of the Agreement

- 1/ The agency agreement may provide that, upon termination of the agreement, the commercial agent shall not carry on similar trade as the principal or act as commercial agent or representative for a trader carrying on similar trade as the principal.
- 2/ Notwithstanding any provision to the contrary, any such prohibition shall not be effective for more than three years and unless it is made in writing, clearly specifies the area, clients of the principal, the goods and services as regards which the prohibition applies and adequate compensation is given to the agent.

CHAPTER FIVE

COMMERCIAL BROKERS

Article 54. Definition

- 1/ A commercial broker is a person or business organization who, independently, professionally and for gain, brings parties together for the purpose of

their entering into an agreement such as a contract of sale, lease, insurance or carriage.

- 2/ A commercial broker is a trader, regardless of the parties he brings together and of the nature and object of the contract for the completion of which he acts as an intermediary.
- 3/ Unless specifically stated in the contract between the two parties, a commercial broker shall not receive remuneration on behalf of the parties or undertake any activity towards implementation of the contract between the two parties.

Article 55. Notice of Parties

- 1/ Unless customary or otherwise agreed, a commercial broker shall, where the parties have agreed to enter into a contract, inform both parties of the terms of the proposed contract.
- 2/ Unless customary or otherwise agreed, the proposed contract shall not become effective unless it is confirmed by both parties.

Article 56. Liability of Broker

A commercial broker shall be liable for any damage he causes to either party.

Article 57. Remuneration

- 1/ A commercial broker shall receive remuneration when the contract for the completion of which he acted as an intermediary is entered into, whether such contract is performed or not.
- 2/ Unless customary or otherwise agreed, the remuneration shall be paid only by the party having required the services of the broker.
- 3/ The remuneration shall be fixed in the agreement or, where not so fixed, by custom. The court may reduce the agreed remuneration where it appears excessive and disproportionate to the services rendered by the broker.
- 4/ A commercial broker shall lose his right to claim remuneration when he works for the benefit of a third contracting party in a manner contrary to his obligation towards his client and in particular in a manner prejudicial to the interests of his client or

when he received payments from a third contracting party without the knowledge of his client.

CHAPTER SIX

COMMISSION AGENTS

Article 58. Definition

- 1/ A Commission Agent is a person or business organization who, independently, professionally and for gain, undertakes to buy or to sell goods, movables or any other thing of a similar nature in his name, but on behalf of the principal, or to enter into a contract of carriage of goods in his name but on behalf of the principal.
- 2/ A commission agent is a trader, regardless of the parties and of the nature and object of the contract.

Article 59. Civil Code Applicable

The provisions of Article 2234-2252 of the Civil Code shall apply to contracts of Commission.

Article 60. Stock Brokers

- 1/ Stock brokers are commission agents.

- 2/ Unless otherwise provided by law, stock brokers shall be subject to the provisions relating to contracts of commission.

TITLE THREE

ACCOUNTS

CHAPTER ONE

GENERAL PROVISIONS

Article 61. Keeping of Accounts Compulsory

Any person or business organization carrying on trade shall keep such books and accounts as are required in accordance with business practice and law, having regard to the nature and importance of the trade carried on.

Article 62. Petty Traders

- 1/ Petty traders shall be exempted from keeping accounts.
- 2/ The manner in which petty traders carry on trade and amount of capital needed for such trade shall be prescribed by law.

Article 63. Books and Accounts to be kept by Traders

The books and accounts to be kept by traders and the manner in which they are to be kept shall be prescribed by law.

Article 64. Special Rules Applicable to Business Organizations

Nothing in this Title shall affect the special provisions of Book II of this Code applicable to business organizations.

Article 65. Keeping Accounts using Modern Technologies

- 1/ Traders may keep their general accounts using modern technologies.
- 2/ The accounts kept in accordance with Sub-Article (1) of this Article shall follow the formalities applicable to accounts or balance sheets kept manually.
- 3/ The trader may use accounts kept using modern technology as evidence in a manner similar to accounts kept manually.

Article 66. Preservation of Books of Accounts

All books of Accounts and accounting documents shall be preserved for ten years from the date of the last entry or from the date of preparation of such documents.

Article 67. Outgoing and incoming Correspondences

Originals of all letters, message or telegrams received and copies of all letters, messages or telegrams sent shall be filed and preserved for ten years.

CHAPTER TWO

BOOK AND ACCOUNTS AS EVIDENCE

Article 68. Evidence in favor of Party keeping Books

Where a dispute arises between traders or business organizations as to their commercial activities, the court may, notwithstanding the provisions of Article 2016 of the Civil Code, admit as evidence in favor of a party books and accounts which have been kept by such party in accordance with the provisions of the preceding Articles.

Article 69. Evidence Against Party keeping Books

- 1/ Books shall prove against the party producing them.
- 2/ A party who avails himself of books may not conceal any part of such books that may contradict his claim.

TITLE FOUR
THE COMMERCIAL REGISTER
CHAPTER ONE
ESTABLISHMENT OF THE COMMERCIAL REGISTER

Article 70. Federal Commercial Register

- 1/ The Ministry of Trade and Industry shall establish and administer Federal Commercial Register having nationwide application.
- 2/ The Ministry shall undertake registration of traders and business organizations in accordance with this Code.
- 3/ Notwithstanding the provisions of Sub-Article (2) of this Article the Ministry may partially delegate its responsibilities related to the commercial register to another federal institution.

Article 71. Regional Commercial Register

- 1/ Regional States, Addis Ababa and Dire Dawa City Administrations may establish their own commercial register and undertake commercial registration.

- 2/ The administration of the regional commercial registers established pursuant to Sub-Article (1) of this Article, designation of the authority in charge of registration and the duties and responsibilities of such authority shall be determined by laws to be issued by the Regional States.
- 3/ Notwithstanding the provisions of Sub-Article (2) of this Article, any regional institution in charge of commercial registration shall undertake the registration by strictly following the provisions of Title IV of this Code.

Article 72. Central Commercial Registration Data Base

- 1/ The Ministry of Trade and Industry shall establish and administer a central commercial registration database with national application.
- 2/ The database shall be organized making use of modern information technology and be open and accessible to the public through the Ministry's website.
- 3/ The Ministry of Trade and Industry shall, in addition, perform the following:

- a) enter or register in the database all documents regarding any person registered in the different registers kept by the regional states;
- b) register and enter into the database letters, documents and notices in relation to business organizations stated under Book Two of this Code; and
- c) follow up and ensure proper implementation of laws and regulations on Commercial Registers.

Article 73. Publicity

- 1/ Publicity through the commercial register shall be effected, with regard to a trader, by the entry into the register of declarations made by the trader before the authorities responsible for registration. Entries in the commercial register shall have effect as of the business day following the day when, the entry was made.
- 2/ The provisions of Book II of this Code shall apply to the registration of declarations made by business organizations.

Article 74. Liability

The office in charge of commercial registration shall be liable for any damage caused by its employees in relation to registration jointly and severally with such employees.

Article 75. Register Open to the Public

- 1/ The commercial register shall be open to the public. Any person may, upon payment of the required fee, have a look at the information entered in the register, or demand from the appropriate registering office to issue him a copy of any extract from the register or, where the entry for which he is searching has not been made into the register, a certificate to the effect that no such entry has been made.
- 2/ The registering office has the obligation to provide the required service.

Article 76. Particulars on Business Papers

All registered traders shall specify on all papers used in their business the place where they are registered and their registration number.

Article 77. Transmitting Information and Documents to the Central Data Base

Any federal or regional institution that has undertaken commercial registration pursuant to this Code shall immediately transmit the information and documents, regarding each trader or business organization it registered, to the Ministry of Trade and Industry. The Ministry shall forthwith enter the data into the central commercial registration database.

CHAPTER TWO

ENTRIES IN THE COMMERCIAL REGISTER

SECTION ONE

GENERAL PROVISIONS

Article 78. Entries

Entries in the commercial register shall consist of all principal, subsidiary or complementary registrations, and of all alterations and deletions.

Article 79. Manner of Making Entries

1/ Entries shall be made upon a written statement made by the person seeking registration.

- 2/ Registration and written statements may be made online through a website created for the purpose of commercial registration that is administered by the registering office.
- 3/ Entries may be cancelled on the order of the registering office as provided in Article 96 of this Code.

Article 80. Accuracy of Statements

- 1/ The official in charge of the register shall verify the accuracy of the statement made by the person applying for registration. Where, a person applies to be registered as a trader, the official shall ascertain whether the applicant fulfills the legal requirements for carrying on the trade in respect of which registration is sought.
- 2/ The official shall see to it that the statement includes all legally required information, check all documentary evidence supporting the statement and the conformity of the statement to such evidence.

- 3/ The official may require the applicant to produce such further documents or information as may be necessary.

Article 81. Disputes between Applicant and Official

Any disputes arising between the applicant and the official in charge of the register shall be resolved by the competent court.

SECTION TWO

REGISTRATION

Article 82. Persons to be Registered

- 1/ Without prejudice to the provisions of other laws requiring the registration of other persons or entities any Ethiopian or foreign person or business organization carrying on commercial activities within the territory of Ethiopia shall be registered.
- 2/ The provisions of Sub-Article (1) of this Article shall apply, in particular, to any:
 - a) Ethiopian or foreign person who is a trader within the meaning of Article 5 of this Code;
 - b) business organization indicated under Article 9 of this Code;

- c) foreign business entities carrying out commercial activities and to any commercial representatives or agents of foreign States, public institutions or undertakings.
- 3/ Special regulations applicable to undertakings under Sub-Article (2) (c) of this Article shall be prescribed.

Article 83. Application for Registration Compulsory

- 1/ A person shall not be registered as a trader unless an application to this effect is made by the said person or his agent.
- 2/ A trader shall make his application and get registered before he begins to carry on trade.
- 3/ The application may be made through a website administered and controlled by the registering body as provided for under Article 79 Sub -Article (2) of this Code.

Article 84. Cancellation of Registration of former Trader

- 1/ Where an existing business is sold or let out for hire, the purchaser or lessee shall not be registered for so long as the registration of the former trader has not been cancelled in the register.

- 2/ Notwithstanding the provisions of Sub-Article (1) of this Article, the registration of the trader shall not be cancelled from the register where the trader concerned operates more than one business and he sells or let's out for hire only some of the businesses; Only entries made into the register regarding the sold or leased business shall be cancelled.

Article 85. Place of Registration

- 1/ The application for registration shall be made at the registry within whose jurisdiction the trader or business organization seeking registration has its head office; the trader shall have the right to choose the address of the head office for his firm.
- 2/ Unless otherwise prescribed by law where the head office of a trader's firm or a business organization is abroad, the registration shall be carried out by the registry within whose jurisdiction the principal branch or agency is situate.

Article 86. Summary Registration

- 1/ No trader or business organization shall be principally registered in more than one local register even if he

carries on different trade in different Regions nor shall he be registered under more than one registration number in one register.

- 2/ Where a trader carries on a trade or operates a branch or has a representative office in Regions other than the place where he is principally registered, he shall make an application to be summarily registered in those Regions and a reference shall be made to the principal registration.

Article 87. Particulars in respect of Principal Registration

Where a trader makes an application for principal registration, he shall state:

- 1/ his full name including that of his grandfather or family name, if any;
- 2/ his date and place of birth;
- 3/ his nationality;
- 4/ his personal address;
- 5/ where he is a minor, the date on which he was authorized to carry on trade by his tutor;
- 6/ where he is married, the place and date of the marriage and whether or not a marriage settlement

- was made and the date and the place where or person with whom such settlement was deposited, if any;
- 7/ the objects of the trade;
 - 8/ Whether he created the business or bought it or leased it and in case of lease, the name of the lessor and all other information necessary for registration;
 - 9/ the trade name;
 - 10/ the trademark, if any;
 - 11/ the address of the business;
 - 12/ the addresses of other businesses, branches or representative offices, if any, which the trader operates either at the place of registration or in other places;
 - 13/ the names of branch managers, if any, and whether their powers are limited to the management of a branch;
 - 14/ the date on which the license for carrying on the trade was granted, if any.

Article 88. Particulars in Respect of Summary Registration

Where a trader makes an application for summary registration, he shall state:

- 1/ his full name including that of his grad father or family name, if any;
- 2/ his nationality;
- 3/ his personal address;
- 4/ the trade name of the business, branch or representative office;
- 5/ the address at which the business, branch or representative office is located;
- 6/ the object of the trade;
- 7/ the name of the manager and whether his powers are limited to the management of a branch;
- 8/ the date on which the license for carrying on the trade was granted, if any;
- 9/ the place of principal registration and the registration number.

Article 89. Business Organizations

The relevant provision of Book II of this Code shall apply to the registration of business organizations.

SECTION THREE

ALTERATION OF ENTRIES AND MAKING ADDITIONAL ENTRIES

Article 90. Alteration of Entries

- 1/ Any registered person shall, within sixty consecutive days from the occurrence of a fact making necessary an alteration in the particulars of registration, apply for the entry to be altered.
- 2/ An application under Sub-Article (1) may be made by any interested person.
- 3/ In particular, the dismissal of the manager shall be entered.

Article 91. Additional Entries in Respect of Persons

- 1/ A trader that happens to be a human person may apply for the following additional entries to be made:
 - a) the marriage of the trader, the place and date of the marriage and whether or not a marriage settlement was made, the date and the place where it was signed, if any, and the place where or the person with whom the settlement is deposited, if any;
 - b) the decision of the court to dissolve the marriage, if any;
 - c) a judgment declaring the trader incapable, if any;

- d) an objection of the spouse, if any;
 - e) the setting aside of an objection under Article 17 of this Code;
 - f) the appointment of a new manager.
- 2/ An application under Sub-Article (1) may be made by any person with vested interest.

Article 92. Additional entries in Respect of Business Organizations

The relevant provisions of Book II of this Code shall apply to additional entries in respect of business organizations.

Article 93. Judgments in Bankruptcy

Additional entries shall be made regarding judgments given under the relevant provisions of Book III of this Code as concerns the opening of reorganization, bankruptcy, summary bankruptcy and discharge the trader.

SECTION FOUR
CANCELLATION OF ENTRIES

Article 94. Cessation of Trade

- 1/ Any trader shall apply for the registration to be cancelled within sixty consecutive days from his ceasing to carry on his trade for whatever reason or where he lets his business out for hire.
- 2/ Notwithstanding the provisions of Sub-Article (1) of this Article, the registration of the trader shall not be cancelled from the register where the trader concerned operates more than one business and he quits or let's out for hire only some of the businesses. Only entries made into the register regarding the business he ceased to operate or leased business shall be cancelled.

Article 95. Death of Trader

- 1/ The spouse or the heirs of a deceased trader shall apply for the registration to be cancelled within sixty consecutive days from the death except in circumstances beyond their control.

- 2/ Where the right holders under Sub-Article (1) of this Article wish to carry on the trade under joint ownership, they shall apply for a new registration indicating their preferred form of business organization.

Article 96. Entries Cancelled by Order

- 1/ The registering office shall, on its own motion, cancel the entries in the commercial register when it becomes aware that the trader has ceased to carry on his trade or a decision has been made to the effect that the trader lacks the capacity necessary to carry on trade or on other grounds that are deemed to be sufficient for cancellation of registration pursuant to other pertinent laws.
- 2/ Any law that provides for provisional cancellation of commercial registration as an administrative penalty, in the absence of a decision to dissolve and wind up, shall be of no effect.
- 3/ The cancellation order issued pursuant to Sub-Article (1) shall be notified to the trader concerned and other relevant bodies.

CHAPTER THREE

SANCTIONS

SECTION ONE

PENAL PROVISIONS

Article 97. Failure to Register

Whosoever fails to register or to cause an entry to be made in the register in accordance with the provisions of this Code shall be guilty of an offence and shall on conviction be liable to the penalties provided in the pertinent penal law.

Article 98. Inaccurate Statements

Whosoever intentionally makes inaccurate statements in relation to registration shall be guilty of an offence and shall on conviction be liable to the penalties provided in the pertinent penal law.

SECTION TWO
CIVIL SANCTIONS

Article 99. Effect of Registration

- 1/ All registered persons or business organization shall be deemed to be traders, unless the contrary is proved.
- 2/ Registered persons or business organizations shall not be permitted to prove they are not traders and shall incur all liabilities which the status of trader entails.

Article 100. Effect of Failure to Register

- 1/ Any person who fails to register in accordance with the provisions of this Code may not hold himself out to be a trader to third parties, but he shall be liable as though he were a trader.
- 2/ The relevant provisions of Book II of this Code shall apply to business organizations.

Article 101. Effect of Failure to Cancel Entries

Any registered trader who assigns his business or lets it out for hire shall, until his registration is cancelled, be

jointly and severally liable for all debts incurred by the assignee or lessee.

Article 102. Effect of Entries

- 1/ Any person who caused an entry to be made in the register shall not be permitted to show that such entry is inaccurate as a defense against third parties that relied on such entry.
- 2/ Third parties shall not be permitted to prove that they did not know of a fact entered in the commercial register.

Article 103. Facts Relating to Persons who are traders not to affect Rights of Third Parties.

The following facts relating to persons who are traders shall not affect the rights of third parties in good faith where they have not been entered in the commercial register:

- 1/ the minority of the trader;
- 2/ the marriage of the trader;
- 3/ the marriage settlement of the trader;
- 4/ the dissolution of the marriage of the trader;

- 5/ the judgment declaring the trader incapable;
- 6/ an objection under Article 15 of this Code;
- 7/ the limitation of the powers of a manager to the management of a branch or representative office;
- 8/ the removal or dismissal of a manager.

Article 104. Facts Relating to Business Organizations not to Affect Rights of Third Parties.

Facts relating to business organizations which do not affect the rights of third parties where they have not been entered in the commercial register are prescribed by Book II of this Code.

Article 105. Matters to be Prescribed

Without prejudice to the provisions of Article 71 (2) of this Code the Council of Ministers may issue a regulation for the implementation of the provisions of this title.

TITLE FIVE

BUSINESSES

CHAPTER ONE

GENERAL PROVISIONS

Article 106. Definition

A business is an incorporeal movable consisting of all movable property brought together and organized for the purpose of carrying out any of the commercial activities in Article 5 of this Code.

Article 107. Traders and Business

- 1/ Every trader operates a business.
- 2/ A trader may operate several businesses for the purpose of carrying out various commercial activities.
- 3/ A trader may operate a business in the capacity of owner, usufructuary or lessee; only the person who operates the business shall be deemed to be a trader and the owner or lessor of the business shall not be regarded as a trader.

Article 108. Principal Business and Branches

- 1/ A business may consist of one principal business or of a principal business with branches or representative offices which shall be deemed to be part of the business.

- 2/ Where a branch or representative office is sold or let out for hire without the principal being sold or let out for hire, such sale or lease shall be deemed to be a sale or lease of a business.

CHAPTER TWO

ELEMENTS OF A BUSINESS

SECTION ONE

CONSTITUENTS OF A BUSINESS

Article 109. Goodwill and Incorporeal Elements

- 1/ A business consists mainly of goodwill.
- 2/ A business may consist of other incorporeal elements such as:
 - a) the trade name;
 - b) trademark and any other designation under which the trade is carried on;
 - c) the right to lease the premises in which the trade is carried on;
 - d) intellectual property rights;
 - e) Such special rights as attach to the business itself and not to the trader.

Article 110. Corporeal Elements

A business may consist of corporeal elements such as equipment or goods.

Article 111. Assets and Liabilities

- 1/ A business shall normally not include the assets and debts of the trader, with the exception of the right to the lease of the premises.
- 2/ Nothing in this Article shall affect the special rules provided in relevant law regarding the rights of a transferee of a property with insurance cover and the rights of employees regarding the continuation of employment contracts when the business organization is transferred.

SECTION TWO

GOODWILL AND ITS PROTECTION

Article 112. Definition

The goodwill results from the creation and operation of a business and is of a value which arises from relations between a trader and third parties who may require from him goods or services.

Article 113. Preservation of Goodwill

A trader may preserve his goodwill by instituting proceedings for unfair competition or by setting up the legal or contractual prohibitions provided in Article 29,39,53,118,130,131,166, and 167 of this Code.

Article 114. Unfair Commercial Competition

- 1/ A trader may claim damages under Article 2057 of the Civil Code from any person who commits an act of competition which amounts to a fault.
- 2/ Without prejudice to the provisions of Sub-Article (1) of this Article, details on unfair commercial competition and its effects shall be prescribed by law.

Article 115. Trade name, Trademark and Intellectual Property Rights

The relevant provisions of the Civil Code and special laws shall apply to the administration of a trader's trade name, trademarks and intellectual property rights.

SECTION THREE

RIGHT TO THE LEASE OF THE PREMISES

Article 116. Civil Code Applicable

Without prejudice to the provisions of this section, the provisions of the Civil Code shall apply to the right to the lease of the premises in which the trade is carried on.

Article 117. Nature of the Trade carried on

Where the contract of lease specifies the nature of the trade to be carried on by the lessee, the contract may be cancelled where the lessee carries on a different trade.

Article 118. Prohibition of Trade by the lessor

- 1/ After the contract of lease has been entered into, the lessor may not carry on in the same building a trade similar to the trade carried on by the lessee.
- 2/ Where the lessor disregards the prohibition provided in Sub-Article (1) he shall be liable for damages and his business shall be closed.

Article 119. Prohibition from Assigning or Sub-Letting

- 1/ Notwithstanding the provisions of Article 2959 of the Civil Code, any provision in the contract of lease which prevents the lessee from assigning the contract of lease or from sub-letting the premises to the person

who buys his business, or which make such assignment or sub-letting lease dependent on the lessor's consent, shall be of no effect.

- 2/ Any provision which prevents or restricts a person in charge of reorganization or trustee in bankruptcy from exercising the powers provided under the proceedings in Book Three of this Code shall be of no effect.

Article 120. Termination of Contract of Lease

- 1/ Where a business is mortgaged, the lessor shall inform the creditors when he terminates the lease or he intends amicably to terminate the lease or to enforce a provision for termination made in the contract. The lease shall terminate not earlier than thirty consecutive days following such notice to the creditors.
- 2/ Where notice is not given under Sub-Article (1) of this Article, the termination of the contract of lease shall not affect creditors having secured rights on the business.

Article 121. Lessee Subjected to Proceedings under Book Three

- 1/ Any clause in the contract of lease providing that the contract shall terminate as of right where the lessee is subject to the proceedings provided in Book Three of this Code shall be of no effect.
- 2/ Where the lessee is subject to the proceedings under Book Three, the person in charge of reorganization or trustee may exercise their rights provided in Book Three of this Code.

CHAPTER THREE

SALE OF A BUSINESS

SECTION ONE

GENERAL PROVISIONS

Article 122. Civil Code Applicable

Without prejudice to the provisions of this chapter, the provisions of Article 2266-2367 of the Civil Code shall apply to the sale of a business.

Article 123. Scope of Application of this Chapter

- 1/ The provisions of this chapter regarding the sale of a business shall apply:
 - a) to any sale or assignment, even under a disguised form;
 - b) to any sale by auction at the request of joint owners;
 - c) to any distribution accompanied by compensation, where such sale, assignment or distribution relates to a business or its goodwill or to a branch or representative office assigned without the principal business being assigned or the goodwill of such branch or representative office.
- 2/ The provisions of this chapter shall not apply to the sale of individual parts of a business other than the goodwill, unless such sale entails or conceals the sale of the business or of the goodwill of a business.

SECTION TWO
FORMALITIES

Article 124. Sale to be in Writing

The sale of a business shall be null and void unless evidenced in writing.

Article 125. Particulars in the Contract of Sale

The contract of sale shall specify:

- 1/ The turnover and profits made during the last three financial years or since the business was created or acquired by the seller, where such creation or acquisition took place less than three years before the sale;
- 2/ Where the business is carried on in premises let out for hire, the date on which the contract of lease was made and is to expire and the name and address of the lessor;
- 3/ The mortgage on the business, if any.

Article 126. Cancellation of the Contract

- 1/ The court may cancel the contract of sale on the application of the buyer where it is of the opinion that the buyer was injured by the failure to comply with any of the requirements provided in Article 125.
- 2/ The court may cancel the contract of sale or reduce the price of the sale on the application of the buyer where it is of opinion that the buyer was injured by any inaccurate statement made under Article 125.
- 3/ Proceedings under Sub-Article (1) and (2) of this Article shall be instituted within a year starting from the date on which the contract was made.

SECTION THREE

DUTIES OF THE SELLER

Article 127. Duty to Hand Over

- 1/ The seller shall hand over the business to the buyer.
- 2/ Unless otherwise agreed, the sale of a business implies the sale of all the constituent parts of such business.

- 3/ The seller shall enable the buyer to take over the goodwill by handing to him all necessary documents and information.
- 4/ The relevant provisions of the Civil Code and of special laws shall apply to the assignment of intellectual property rights.

Article 128. Books and accounts

- 1/ On the day of the sale, the seller and the buyer shall check all accounts and prepare an inventory of all accounting documents and books.
- 2/ The seller shall retain his books and accounting documents and the correspondence sent or received by him, but he shall, notwithstanding any provision to the contrary, keep them available for inspection by the buyer for a period of two years.

Article 129. Commercial Correspondence

The seller shall hand to the buyer all correspondence relating to the business which he may receive after the sale of the business.

Article 130. Seller Prohibited from Competing

- 1/ During five years from the sale, the seller shall refrain from doing any act of competition likely to injure the buyer. In particular, he may not carry on, in the vicinity of the business he sold, a trade similar to the trade carried on by the buyer.
- 2/ The contract of sale may specify the area and type of trade covered by such prohibition which shall in no case exceed five years.

Article 131. Rights of Subsequent Buyer

A prohibition under Article 130 of this Code shall be deemed to be an element of the business and may be enforced by the buyer and his heirs and by any subsequent buyer.

SECTION FOUR
DUTIES OF THE BUYER

Article 132. Duty to Pay the Price

The buyer shall pay the price in the manner provided in the contract or, where no special provision is made, in

cash. Notwithstanding any agreement to the contrary, the provisions of Article 134 of this Code shall apply.

Article 133. Publication of the Sale

The buyer shall ensure that notice of sale is published in accordance with the provisions of Article 136-142 of this Code.

Article 134. Prohibition from Disposing of Proceeds of Sale

- 1/ After the sale, the price of the sale shall not be paid to the seller until the period of time for making applications to set aside expires or, where any such application has been made, until the rights of the creditors have been settled by agreement or by the court and such creditors have been paid.
- 2/ Unless what has been prescribed under Sub-Article (1) of this Article is complied with, no payment or assignment of the claim shall affect the rights of the seller's creditors.
- 3/ The contract of sale may provide that the buyer shall deposit the price of the sale with a third party. Any such deposit shall discharge the buyer from his

liabilities to the seller but the buyer shall remain liable to the seller's creditors.

Article 135. Guarantee of the Seller

Until he is fully paid, the seller shall be secured by a legal mortgage and shall have the right to cancel the contract as provided in Article 145 to 147 of this Code.

SECTION FIVE

PUBLICATION OF THE SALE AND RIGHTS OF THE SELLER'S CREDITORS

Article 136. Publication of the Sale

- 1/ Where a business is sold, the buyer shall ensure that a notice to this effect is published in a newspaper with wide circulation in the place where the head office of the business is situated.
- 2/ Where the business sold comprises branches or representative offices situated in different places, the notice under Sub-Article (1) of this Article shall be published in a newspaper with wide circulation in the places where each branch or agency is situated.

Article 137. Particulars to be Published

The notice under Article 136 shall show:

- 1/ the names and addresses of the seller and buyer;
- 2/ the type and address of the business;
- 3/ the type and address of any branch or representative office which may have been sold with the business;
- 4/ the date and nature of the contract of sale;
- 5/ the price of the sale;
- 6/ the address chosen for service of court summon at the place where the head office of the business is situated.

Article 138. Time within which to Publish Notices

- 1/ Notices under Article 136 shall be published within thirty consecutive days from the date on which the sale took place.
- 2/ Late notice shall be valid, but the buyer may be liable for any damage caused to the seller or to the seller's creditors by reason of the delay.

Article 139. Application to Set Aside

- 1/ Within thirty consecutive days from the publication of the last notice, any creditor of the seller may, even where his claim is not due, move the court to set aside the proceeds of the sale and shall notify the buyer at his address for service.
- 2/ The application shall show the name and address of the creditor and the amount money he claims and basis of the claim.
- 3/ Where notice under Article 136 has not been published or did not contain all the particulars required under Article 137, an application to set aside may be made at any time.
- 4/ Until the application is decided on, the buyer or third party with whom the proceeds of the sale have been deposited may not dispose thereof and the provisions of Article 134 shall apply.

Article 140. Application Rejected

The seller may move the court to reject an application which is incomplete, or which is late or made without good cause.

Article 141. Distribution of the Proceeds of the Sale

- 1/ The proceeds of the sale shall be distributed by agreement or by order of the court between the creditors having a claim secured by the business and the creditors having made an application to set aside.
- 2/ The surplus, if any, shall be handed to the seller.

Article 142. Overbid by Creditors

- 1/ Where the price is insufficient to meet the claims of creditors having a claim secured by the business and creditors having made an application under Sub-Article (1) of Article 141 the creditors may move the court to order that the business be sold by auction.
- 2/ The court shall order the sale by auction and the price of the sale shall be higher by one tenth than the price specified in the contract of sale.
- 3/ Where no third party presents himself at the sale, the business shall be sold to the creditor making the highest bid.

CHAPTER FOUR
MORTGAGE OF A BUSINESS
SECTION ONE
GENERAL PROVISIONS

Article 143. Mortgage Possible

- 1/ A business may be mortgaged.
- 2/ Mortgage of a business flows from the law or a contract.
- 3/ Any mortgage, whether legal or contractual, may not be invoked against third parties unless it is registered pursuant to the relevant law.
- 4/ The provisions of this law shall apply to mortgage established on business without prejudice to special rules embodied in relevant laws concerning the establishment of security rights over movable property.

Article 144. Mortgage under the Law

- 1/ The following persons shall have their claims secured by a legal mortgage on the business:

- a) The seller of a business, for so long as the price of the sale has not been fully paid to him;
 - b) The creditors of a bankrupt trader.
- 2/ The relevant provisions of Book Three of this Code shall apply to a mortgage under Sub-Article (1) (b) of this Article

SECTION TWO

LEGAL MORTGAGE OF THE SELLER ON THE BUSINESS AND ACTION FOR THE CANCELLATION OF THE CONTRACT OF SALE

Article 145. Legal Mortgage

- 1/ Where a person sells a business and the price of the sale is not fully paid to him, the payment of the price or such part thereof as is still due shall be secured by a legal mortgage on the business sold.
- 2/ The legal mortgage provided under Sub-Article (1) of this Article shall not apply unless the sale was made in writing and the mortgage has been registered in the manner provided by the relevant law.

- 3/ Particulars of the registration of legal mortgage shall be prescribed by special law.

Article 146. Action for the Cancellation of the Contract

The seller who is not fully paid has the right to cancel the contract of sale. The cancellation of the contract shall not affect third parties unless the mortgage has been registered as provided by the relevant law and the possibility of bringing an action for cancellation has been entered in the register in which the mortgage was registered.

Article 147. Bringing of Action for Cancellation

- 1/ The seller who cancels the contract on the ground that he has not been fully paid pursuant to Article 146 of this law shall, whatever the part of the price still due, take back the whole business in its condition on the day of cancellation, but not including new parts acquired after the contract of sale was made.

- 2/ The increase or reduction in the value of the price of the parts sold shall be taken into account in settling the rights of the seller and buyer.

SECTION THREE

CONTRACTUAL MORTGAGE ON BUSINESS

Article 148. Conditions of Contractual Mortgage

- 1/ Any person who owns a business may mortgage such business notwithstanding that he does not operate it himself.
- 2/ The mortgage shall not be binding as between the parties unless it is made in writing nor can it be invoked against third parties unless registered in accordance with the relevant law.
- 3/ Particulars of the registration of contractual mortgage shall be prescribed by special law.

SECTION FOUR

RIGHTS OF SECURED CREDITORS ON THE BUSINESS

Article 149. Selling, Assignment and Letting out for Hire a Business

- 1/ Notwithstanding any provision to the contrary, the debtor may sell or otherwise assign his business or let it out for hire.
- 2/ It may be provided in the contract that the debtor shall pay forthwith the debt secured by the business in the event of the business being sold or otherwise assigned or let out for hire. Such contractual provision shall be of no effect unless it is entered in the register at the time of the registration of the contract.

Article 150. Reduction of the Guarantee

Where the debtor reduces or is likely to reduce the value of the business in particular by changing the site of the business, by failing to pay the rent of the premises in which the trade is carried on or by reducing the stocks, any secured creditor may demand that new sureties be produced and, where not produced, may move the court to order that his claim be paid forthwith.

Article 151. Relocation of the Business

- 1/ A debtor who wishes to relocate his business shall inform the creditors secured by the business. The debt shall become due immediately where such notice is not given or relocation is effected earlier than one month from the relocation date indicated in such notice.
- 2/ Creditors may exercise their rights under Article 150 of this law where they are of opinion that the relocation would reduce the value of the business.
- 3/ Where creditors agree to the relocation and the business relocated remains within the same regional state, the creditors shall apply for the entry in the register to be varied accordingly. Where the business is relocated to another regional state, the creditors shall ensure that a new entry is made in the register kept in the Region in whose jurisdiction the new head office is situate.
- 4/ Where an entry is varied or new entry is made under Sub-Article (3) of this Article such varied or new

entry shall have effect as from the day of the original entry.

Article 152. Right to Follow the Business

- 1/ A secured creditor may claim the business from a third party, as the mortgage follows the business into whatever hands it may fall.
- 2/ The third party to whom the business is transferred may avoid attachment of the business by paying fully all secured creditors.

Article 153. Scope of Mortgage

- 1/ The mortgage charges the business in its condition at the time of attachment, whatever the importance or value of its parts at that time.
- 2/ The mortgage shall apply to such parts only of the business as are expressly specified in the entry made in the register.

Article 154. Preferred Rights

- 1/ Secured creditors shall have a preferred right on the proceeds of the sale of a business.

- 2/ As between secured creditors, rights shall rank in accordance with the date on which such rights have been registered. Mortgage registered on the same day shall rank concurrently.
- 3/ The legal mortgage of the seller shall rank before contractual mortgages.

Article 155. Mortgages on Business of a Debtor Subject to Proceedings under Book Three

The relevant provision of Book Three of this Code shall apply where registered mortgages concern the business of a person subject to the proceedings in the Book Three.

CHAPTER FIVE

HIRE OF A BUSINESS

Article 156. Civil Code Applicable

- 1/ A business may be let out for hire.
- 2/ Without prejudice to Article 157-167 of this Code, the provisions of Article 2896-2974 of the Civil Code shall apply where a business is let out for hire.

Article 157. Publication of the Contract of Lease

- 1/ A contract of lease shall not affect the rights of third parties unless it is in writing and it is published, on the application of either party, in a newspaper having wide circulation at the place where the head office of the business is situate.
- 2/ Notices published under Sub-Article (1) of this Article shall show:
 - a) The names and addresses of the lessor and lessee;
 - b) The date and nature of the contract;
 - c) The objects and address of the business; and
 - d) The period of time for which the contract is entered into.

Article 158. Correction to the Commercial Registration

- 1/ The owner of the business let out for hire shall cause his name to be struck off the commercial register. His name shall not be so struck off the register if he happens to have other businesses not covered by the lease. In such a case, appropriate changes shall be made to the entry in the register as concerns the business that has been let out for hire.

2/ The lessee shall cause his name to be entered in the commercial register in accordance with the provisions of Title Four of this Book.

Article 159. Liability of the Lessor

Until the provisions of Article 157 and 158 of this law have been complied with, the owner of the business shall be jointly and severally liable with the lessee for any debt incurred by the lessee in operating the business.

Article 160. Particulars on business papers of the lessee

The contract of lease may be cancelled where the lessee fails to add the word “lessee” on all his business papers.

Article 161. Duties of Lessee

The contract of lease may be cancelled where the lessee fails to pay the agreed rent or does not operate the business with the care due from a good trader taking into account the objects of such business.

Article 162. Deposit of Guarantee

1/ In addition to the rent, the contract of lease may provide that the lessee shall produce sureties to

guarantee the fulfillment of his obligations towards the lessor or third parties.

- 2/ Notwithstanding any agreement to the contrary, the sureties shall be fully returned to the lessee where the lessee has fulfilled his obligation to the lessor and no application is made by the creditors within the period of time specified in Article 164 Sub-Article (3) of this Code.

Article 163. Lessee Personally to Carry out his Duties

The lessee may not assign the contract of lease without the written consent of the lessor, as a contract of lease is made on the basis of the personal qualification of the lessee.

Article 164. Termination of Contract of Lease to be Published

- 1/ Where the contract of lease terminates, notices to this effect shall be published as provided in Article 157 Sub-Article (1) of this Code.
- 2/ Notices published under Sub-Article (1) shall show:
 - a) The names and addresses of the lessor and lessee;
 - b) The type and address of the business;

- c) The date of termination of the contract of lease;
 - d) The amount of the guarantee deposited under Article 162, if any.
- 3/ The owner of the business shall be liable to third parties where the sureties under Article 162 are returned to the lessee earlier than thirty consecutive days from the publication of the last notice.

Article 165. Debts of Lessee Shall become Due

Any claim which a creditor may have against the lessee shall become due on the termination of the contract of lease.

Article 166. Prohibition of Trade by the Lessor

- 1/ During the currency of the contract of lease, the owner of the business may not compete with the lessee by creating, buying or otherwise acquiring a business having similar objects.
- 2/ Where the owner disregards the prohibition provided in Sub-Article (1) of this Article, he shall be liable for damages and his business may be closed.

Article 167. Prohibition of Trade by the Lessee

- 1/ The parties may agree that, upon the termination of the contract of lease, the lessee shall not compete with the owner of the business by carrying on a trade similar to the trade carried on by the owner.
- 2/ Any such prohibition shall not be effective for more than five years.

CHAPTER SIX

CONTRIBUTION OF A BUSINESS TO A BUSINESS ORGANIZATION

Article 168. Contribution to be Published

Where a business is contributed to a business organization being formed, notices to this effect shall be published as provided in Article 151 Sub-Article (1) of this Code.

Article 169. Particulars to be Published

Notices published under Article 168 shall show:

- 1/ The names and addresses of the contributor;
- 2/ The objects and address of the business contributed;

- 3/ The firm-name, nature and head office of the business organization to which the contribution is made;
- 4/ The date of the memorandum of association of the business organization.

Article 170. Objection to Contribution

- 1/ During thirty consecutive days from the last publication made under Article 168 any creditor of the contributor may, even where his claim is not due, send a notice to the head office of the business organization to which the contribution was made to the effect that he objects to the contribution.
- 2/ Where no publication was made or the publication is invalid, a creditor may make his objection at any time.

Article 171. Steps Taken by Partners

- 1/ Within one month from an application under Article 170 being made any partner may move the court to dissolve the business organization under formation or to cancel the contribution made to the business organization in operation.

- 2/ Where an application under Sub-Article (1) is not made and the contribution is not cancelled, the business organization shall be jointly and severally liable with the contributor.

BOOK TWO

BUSINESS ORGANIZATIONS

TITLE ONE

GENERAL PROVISIONS

Article 172. Definition

- 1/ A business organization is an association established through a memorandum of association by persons who bring together contributions for the purpose of undertaking an economic activity in cooperation and of participating in the profit made.
- 2/ Notwithstanding the provisions of Sub-Article (1) of this Article, a joint venture is formed by an agreement concluded among members that is not disclosed to third parties.

- 3/ Notwithstanding Sub-Article (1) of this Article, for the purpose of this Code, one person private limited company is a business organization.

Article 173. Memorandum of Association

- 1/ A memorandum of association is an instrument drawn up to establish a business organization.
- 2/ The Ministry of Trade and Industry or another government agency vested with power by law may prepare a model memorandum of association.
- 3/ Freedom of contract of the parties shall be respected notwithstanding the provision under Sub-Article (2) of this Article In particular, any law or practice that requires parties to limit themselves to the terms of the model issued by a government agency shall be of no effect.

Article 174. Types of Business Organizations

The following are types of business organizations:

- 1/ General partnership;
- 2/ Limited partnership;
- 3/ Limited liability partnership;

- 4/ Joint venture;
- 5/ Share company;
- 6/ Private limited company;
- 7/ One person private limited company.

Article 175. Acquiring Legal Personality

All business organizations other than joint venture shall acquire legal personality upon registration in the commercial register.

Article 176. Name of a Business Organization

A business organization shall have a name. Such name may neither be contrary to the interests of another trader or business organization nor contravene the law and public morality.

Article 17. Condition of Formation of a Business Organization

The formation of a business organization, except joint venture, shall be of no effect unless established through a memorandum of association.

Article 178. Void Agreement

Any provision giving all the profits to only one or some of the members of a business organization shall be of no effect.

Article 179. Agency

- 1/ Any business organization, except a joint venture, shall acquire rights and incur liabilities by its agents in accordance with the provisions relating to agency.
- 2/ A business organization shall act in legal proceedings by its agents.
- 3/ Any summons to be served on a business organization shall be served at the head-office or the pertinent branch.

Article 180. Transferable Securities

With the exception of a share company, a business organization may not issue transferable securities.

Article 181. Grounds for Dissolution of a Business Organization

A business organization shall be dissolved where:

- 1/ the purpose for which the business organization was formed has been achieved or cannot be achieved;

- 2/ the term for which the business organization was formed expires, unless the members agree to continue the business organization;
- 3/ members agree to dissolve the business organization;
- 4/ notwithstanding a contrary agreement between members of the business organization, a court decides to dissolve the business organization for good cause on the request of a member;
- 5/ a court declares the business organization bankrupt;
- 6/ There shall be good cause for the purpose of Sub-Article (4) of this Article, in particular, if there is a serious disagreement between members and the disagreement obstructs the attainment of the purpose of the organisation;
- 7/ Notwithstanding the provisions of Sub-Article (6) of this Article, disagreement between members shall not constitute a good enough cause to dissolve a business organisation where the organisation can attain its business purpose if some members are expelled by paying them their share.

Article 182. Cancellation from Commercial Register

- 1/ Where a business organization is dissolved and wound-up, the liquidators shall apply for the cancellation of the business organizations from the commercial register. The business organization shall cease to have legal personality starting from the day following the date of the cancellation.
- 2/ The cancellation of business organization from commercial register shall be published in a newspaper having wider circulation in the area where the business organization had its head office.

TITLE TWO

GENERAL PARTNERSHIP

CHAPTER ONE

GENERAL PROVISIONS

Article 183. Definition

A general partnership is a business organization consisting of partners who are each jointly and severally liable with the partnership itself for the obligations of the

partnership. Any agreement to the contrary may not be invoked against third parties.

Article 184. Name of the Partnership

- 1/ The name of the partnership shall consist of the names of all or at least two of the partners. The names of the partners shall be followed by the words “General partnership”. The name of the partnership may not contain names of persons who are not partners.
- 2/ Where a partner whose name is mentioned in the name of the partnership ceases to be a partner, the name of the partnership shall be changed accordingly.
- 3/ Where a person who is not a partner knowingly fails to object when his name is used in the partnership name, he shall be liable for the obligations of the partnership as a full partner.

CHAPTER TWO

FORMATION OF THE PARTNERSHIP

Article 185. Memorandum of Association

The memorandum of association of the partnership shall contain the following:

- 1/ the firm-name;
- 2/ the head office and branches, if any;
- 3/ the name, address and nationality of each partner;
- 4/ the business purpose of the firm;
- 5/ the amount of cash contribution of each partner, in the case of in-kind contributions, their value and method of valuation;
- 6/ where there is a partner contributing skill, the services required from him;
- 7/ the share of each partner in the profits and losses, and mode of allocation of profits;
- 8/ the manager and agent, if any, of the partnership, and powers and duties of the manager;
- 9/ the period of time for which the partnership has been established;

other particulars determined by the law or agreement of the partners.

Article 186. Nature and Extent of Contributions

- 1/ Each partner shall make a contribution in the form of money, movable or immovable property, skill, trademark, goodwill, patent, copyright, lease right, usufruct or other contributions.

- 2/ Ownership of property or the use of property may form a contribution.
- 3/ Unless otherwise agreed, contributions shall be equal and of the nature and extent required for carrying out the business purpose of the partnership.
- 4/ Valuation of contribution in kind shall be as agreed by the partners.
- 5/ Where it is shown that a contribution in kind has been overvalued, the contributing member shall pay in cash the difference between the overvaluation and the actual value of the contribution. Where such partner is unable to pay the difference in cash, the value of his share in the partnership shall be adjusted to reflect its actual value.

Article 187. Guarantee

- 1/ A partner who has made contributions in kind, excluding skill, shall carry out the duties of a seller under the sale provisions of the Civil Code.
- 2/ A partner who has contributed only the use of property shall carry out the obligations of a lessor

under the provisions of the Civil Code dealing with the contract of lease.

- 3/ A partner who has contributed a debt shall have the same obligation as a debtor under the contract of loan provisions of the Civil Code.

Article 188. Risks

- 1/ Where the ownership of property is contributed, the risks shall pass to the partnership in accordance with the provisions of the Civil Code relating to sale.
- 2/ Where only the use of property is contributed, the risks shall remain with the contributing partner unless the risk is caused by the fault of the partnership.

Article 189. Liability for Failure to Make Contribution in Due Time

A partner who fails to make a contribution in due time shall be liable to pay interest or penalty to the partnership from the date he should have made the contribution.

CHAPTER THREE

RIGHTS AND DUTIES OF PARTNERS

Article 190. Rights of Partners

Each partner shall have the right to:

- 1/ participate and vote in meetings of the partnership;
- 2/ share the profits of the partnership;
- 3/ inquire about the state of the partnership's business, consult the books and papers of the partnership, and take notes therefrom;
- 4/ require a report on the management to be prepared at the end of each year where the partnership continues for more than one year;
- 5/ share the assets of the partnership when the firm is dissolved; and
- 6/ enjoy others rights and benefits which emanate from firm membership or the memorandum of association of the partnership.

Article 191. Obligations of the Partners

- 1/ Each partner shall:
 - a) pay his contribution to the partnership in due time;

- b) work diligently and with due care to achieve the purpose of the partnership;
- c) refrain from handling, either for his own benefit or for a third person, any business which would be prejudicial to the partnership;
- d) be jointly and severally liable for the debts of the partnership; and
- e) discharge other obligations arising out of the memorandum of association and membership.

2/ Creditors of the partnership may not take an action against individual partners for debts due by the partnership until after the partnership has been served a default notice. However, an action for the repayment of fictitious dividends may be brought at any time directly against individual partners.

Article 192. Allocation of Profits and Losses

1/ Unless otherwise agreed, every partner shall have an equal share in the profits and losses, irrespective of the nature and amount of contribution he made to the partnership.

- 2/ If the agreement specifies only either the share in the profits or losses, such agreement shall apply equally to the share of profits and losses.

Article 193. Admission of a New Partner

In the absence of a contrary provision in the memorandum of association, unanimous consent of the partners is required to admit an outsider into the partnership.

Article 194. Transfer of Shares to Another Partner

Unless there is a contrary provision in the memorandum of association of the partnership, a partner is entitled to transfer his share to another partner.

Article 195. Paying out a Partner Leaving

- 1/ Where a partner leaves a partnership without transferring his share to another partner or a third party and the partnership continues, he shall receive payment fixed by the agreement of the partners.
- 2/ Where there is no agreement concerning the matter, the amount money to be paid to the partner who has left the partnership shall be determined taking into account contributions paid to the partnership, his

share of surplus assets left after settlement of the debts of the partnership or accumulated profits and profits from dealings outstanding at the time of his departure.

Article 196. Liability of a Partner Leaving

A partner who has withdrawn from the partnership shall be liable jointly and severally with the partnership for the debts and liabilities incurred by the partnership before his departure. The liability may be transferred to his substitute if the creditors of the partnership consent to that.

Article 197. Transfer of Beneficial Interests and Rights in a Share to Third Party

- 1/ A partner may transfer beneficial interests and rights in his share to a third party without the consent of the other partners.
- 2/ The transfer of beneficial interests and rights to a third party by a partner does not bind the partnership. The third party does not become a member and acquire full rights of a partner.

CHAPTER FOUR

MANAGEMENT OF THE PARTNERSHIP

Article 198. Manager of the Partnership

- 1/ The partnership shall be managed by one or more managers who may or may not be partners.
- 2/ Where the number of managers is more than one, their respective duties shall be specified in writing.

Article 199. Powers and Duties of the Manager

- 1/ The manager shall have the power to carry out, in the name of the partnership, all lawful acts in order to achieve the business purpose of the firm.
- 2/ Any agreements restricting the powers of the manager may be invoked against third parties where such agreements have been entered in the commercial register or it is shown that the third parties knew the scope of the powers of the manager.
- 3/ Where the partnership continues for more than one year, the manager shall submit a report on the management of the partnership to the partners at the end of each year.

Article 200. Manager`s Improper Exercise of Power

- 1/ Where a manager acts in the name of the partnership for his own benefit, the partnership shall be liable to third parties who dealt with him in good faith. Where it is shown that the third parties were aware of the improper use of the partnership name by the manager, the manager alone shall be liable.
- 2/ Where a manager deals with a third party without using the partnership`s name, he shall be deemed to have acted on his own behalf. The partnership shall be liable where it is shown that the manager was transacting on behalf of the partnership.
- 3/ A manager who acts outside the scope of his powers shall alone be liable.

Article 201. Dealing with the Partnership

Except with the unanimous consent of all the partners, a manager may not have dealings with the partnership on his own behalf or for the benefit of third parties.

Article 202. Restriction on Private Trade

No manager may engage in transactions that are similar to those carried out by the partnership, on behalf of a

third party or his own interest, without the consent of the other partners, nor may he be a partner with joint and several liabilities in another firm that engages in a similar business.

Article 203. Dismissal of Manager

- 1/ A partner appointed as a manager in the memorandum of association or in an amendment thereto may be dismissed by the partners in accordance with the rules that apply to the approval or amendment of the memorandum.
- 2/ A manager who is not a partner or a partner appointed as a manager not in the memorandum or an amendment thereto per Sub-Article (1) of this Article may be dismissed by a majority vote of the partners.
- 3/ A manager may be dismissed by the court for good cause at the request of a partner.

Article 204. Decision Making

- 1/ The consent of all the partners shall be required to vary the memorandum of association, appoint an attorney or carry out any act which goes beyond normal partnership practice.

- 2/ Without prejudice to the provisions of Sub-Article (1) of this Article, partners may agree to take decisions by a majority vote of all the partners. In the absence of such agreement, decisions shall be taken by a unanimous vote of the partners.
- 3/ In the absence of a contrary agreement, each partner shall have equal vote.

CHAPTER FIVE

DISSOLUTION AND WINDING-UP OF PARTNERSHIP

Article 205. Grounds for Dissolution of Partnership

- 1/ Without prejudice to the general provisions of this Book, a partnership may be dissolved on one of the following grounds:
 - a) where a partnership is established for an undefined period or for the life of one of the partners, or the right to dissolve on notice is provided in the memorandum of association, every partner may bring about its dissolution by giving in good faith six months advance notice;

- b) A partner is incapable of carrying out his duties in the partnership due to infirmity or illness or any other reason;
- c) a disagreement occurs among the partners precluding them from acting together;
- d) A partner dies or is declared bankrupt by the court or loses legal capacity to be a partner;
- e) where the personal creditors of a partner cause his entire share to be disposed of or the remaining partners do not agree to his continuation as a partner with the remainder of his share.

2/ Notwithstanding the provisions of Sub-Article (1) of this Article, the partnership may continue to exist where:

- a) a partner gives notice to dissolve and the remaining partners pay out his share to such partner and agree to continue the partnership as between them; or
- b) the remaining partners agree to continue the partnership by paying out the share of the deceased partner to his heirs or tutor of the

incapable partner or trustee of the bankrupt partner.

Article 206. Powers and Duties of Manager During Dissolution

- 1/ The managers shall retain their powers until the appointment of a liquidator to dissolve the partnership. They may not commence new business after a decision to dissolve the partnership has been made.
- 2/ The managers shall hand over to the liquidators the property of and all necessary documents relating to the partnership and render an account of their management up to the date of handing over.
- 3/ Notwithstanding the provisions of Sub-Article 1 of this Article, the managers may, after the start of winding-up process upon the request of the liquidator, exercise acts of management as are necessary to only complete the liquidation.

Article 207. Appointment of Liquidators

- 1/ The winding-up of the partnership shall be carried out by one or more liquidators appointed in the

memorandum of association or by the unanimous agreement of the partners.

2/ Failing the agreement of the partners, the court shall appoint one or more liquidators.

Article 208. Powers and Duties of Liquidators

1/ The liquidators shall take all steps necessary to complete the winding-up of the partnership. Their powers and duties shall include:

- a) completion of business already started;
- b) drawing up an inventory of the assets and liabilities of the partnership;
- c) collection of the assets of the partnership, selling its property, paying the creditors of the partnership from the assets of the partnership or, where necessary, calling upon the partners for contributions;
- d) representing the partnership in judicial, administrative, or arbitral proceedings;
- e) distribution of the assets of the partnership to the partners;
- f) carrying out other acts necessary for the winding up of the partnership.

- 2/ The provisions of this Code relating to the liability of managers shall apply to liquidators.

Article 209. Revocation of Appointment of Liquidators

The appointment of liquidators may be revoked by the agreement of all the partners, or by the court at the request of one partner.

Article 210. Restitution of Contributions

- 1/ After settlement of the debts and liabilities of the partnership, each partner is entitled to the restitution of the contribution he made to the partnership.
- 2/ A partner who contributed only the use of property is entitled to take it back upon dissolution.
- 3/ A partner who contributed the ownership of property may not claim it back upon dissolution. Such partner is entitled to receive the monetary value of the property as at the time the contribution.
- 4/ A partner who contributed skill shall receive the monetary value of the skill on the basis of the estimated value of the skill at the time the contribution was made.

Article 211. Distribution of Profits and Losses

- 1/ Where there is a surplus after all claims have been settled and contributions returned, the surplus shall be distributed among the partners.
- 2/ Where the assets are insufficient to repay contributions after payment of debts, expenses and advances, the loss shall be distributed among the partners.
- 3/ The distribution of profits and losses is to be made among the partners in equal shares, where no other proportion has been specified in the memorandum of association.

TITLE THREE

LIMITED PARTNERSHIP

Article 212. Definition

A limited partnership comprises partners with different types of liability: general partners who are in full liable jointly and severally with the partnership itself for the obligations of the partnership and limited partners who

are liable for the obligations of the partnership only to the extent of their pledged contributions.

Article 213. Firm-Name

- 1/ A limited partnership shall have a firm-name.
- 2/ The name of the partnership shall consist of the names of at least two general partners followed by the words “Limited Partnership”.
- 3/ Where a limited partner allows his name to be included in the firm-name, he shall be liable jointly and severally with the partnership itself for obligations emanating from the undertakings of the partnership with third parties in good faith as though he were a general partner.

Article 214. Memorandum of Association

The memorandum of association of the partnership shall contain the particulars required under Article 185 of this Code, and in addition specify who are general partners and limited partners.

Article 215. Contributions

- 1/ The provisions of Article 186 of this Code shall apply as regard contributions.
- 2/ Notwithstanding Sub-Article (1) of this Article, limited partners may not make contribution in the form of skill.

Article 216. - Rights and Obligations of General Partners

- 1/ The provisions of this Code regarding the rights and obligations of partners in general partnership shall apply to general partners.
- 2/ Unless a non-member has been appointed as a manager in the memorandum of association or by a decision of the partners only general partners may be appointed as managers.

Article 217. Conflict of Interest

Unless approved by the other partners, no general partner may carry out transactions, on behalf of a third party or on his own behalf, which are related to business carried on by his firm, nor may he be a partner with joint and several liability in another firm carrying on similar business.

Article 218 ---Rights and Obligations of Limited Partners

- 1/ Action may be taken by creditors of a limited partnership to compel limited partners to pay their unpaid contributions.
- 2/ Limited partners may not be required to repay dividends received by them in good faith after approval of the partnership's balance sheet.
- 3/ Limited partners may not act as managers even under a power of attorney. A limited partner who contravenes this prohibition shall be jointly and severally liable with general partners for any obligations arising out of his activities. Where deemed appropriate, taking into account the frequency and gravity of violations of the prohibition, he may be declared jointly and severally liable in respect of some or all the firm's undertakings.
- 4/ A limited partner may not be deemed to act as manager when he:
 - a) takes part in consultations in the firm;
 - b) deals with the firm;
 - c) investigates managerial acts;

- d) gives advice and counsel to the firm;
- e) gives permission to do acts outside the manager's powers.

5/ Limited partners may be employed by the firm in non-managerial positions.

6/ Notwithstanding any provision to the contrary, limited partners may inquire regarding the affairs of the firm, inspect the books and accounts of the firm and take notes.

7/ unless otherwise agreed, death, bankruptcy, incapacity and similar things affecting the limited partner shall not constitute grounds for the dissolution of the partnership.

Article 219. Transfer of Shares

1/ Shares may not be transferred to third parties except with the consent of all general partners and majority of the limited partners.

2/ Notwithstanding the provision of Sub-Article (1) of this Article, the partners may agree to a different consent threshold in the memorandum of association.

- 3/ A general partner shall remain liable for obligations incurred by the partnership prior to the transfer of his shares unless creditors of the firm agree to the assignment of his obligations.

Article 220. Applicable Provisions of this Code

Subject to the foregoing provisions, the provisions of Article 187-211 of this Code shall apply to a limited partnership as appropriate

TITLE FOUR

LIMITED LIABILITY PARTNERSHIP

Article 221. Definition

- 1/ A limited liability partnership is a business organization formed by two or more persons to render professional service and services complementary thereto in which the liability of partners is limited to the amount of their contributions.
- 2/ “Professional service” shall, in the context of this partnership, mean a service provided based on a professional license granted by an appropriate organ;

- 3/ “Complementary service” shall mean a related service that falls under one or more professions and is necessary to provide the professional service.

Article 222. Nature

- 1/ The partnership has legal personality distinct from that of the partners.
- 2/ The death, bankruptcy, departure from the partnership or any other fact affecting the partners shall have no impact on the existence, rights or obligations of the partnership.

Article 223. Name of the Partnership

The name of a limited liability partnership shall be as agreed by the partners and indicate the purpose of the partnership. It may not adversely affect the interest of other traders, organizations or the rights of third parties. The name of the partnership shall be followed by the words “Limited partnership”.

Article 224. Partners

- 1/ Only professionals licensed by an appropriate organ to provide professional service or limited liability partnerships which render a service that is similar or

related to the one rendered by the partnership may become partners.

- 2/ The general manager of the partnership shall be a natural person licensed to practice the profession in which the partnership engages to provide service.

Article 225. Content of Memorandum of Association

The memorandum of association of the partnership shall contain, in addition to the particulars provided under Article 185 of this Code, each partner's license number and the type of his profession.

Article 226. Contributions

The provisions of Article 186 of this Code relating to contributions shall apply *mutatis mutandis* to a limited liability partnership.

Article 227. Conflict of Interest

Without prejudice to relevant laws regarding professions, a partner may, on his own behalf or on behalf of a third party, engage in an undertaking which is similar to the one carried out by the partnership, or be a partner in another firm pursuing similar business purpose only with the consent of all the partners.

Article 228. Extent of Liability of the Partnership

- 1/ Where a partner or an employee of the partnership intentionally, fraudulently or negligently commits fault or causes damage, in the course of carrying out the activities of the partnership, the partnership shall be jointly and severally, and without limit, liable with such partner or employee for the fault or damage.
- 2/ The partnership shall be relieved from liability where the injured party knew of the fact that the partner or employee who caused damage was not authorized to carry out the undertaking.
- 3/ The partnership alone shall be liable for any obligation except the ones indicated in Sub-Article (1) and (2) of this Article whether arising out of contract or other grounds.
- 4/ The partnership shall have insurance coverage to make good damage caused by professional fault committed by the partners or employees. The extent of the insurance coverage shall be determined by an appropriate organ.

Article 229. Departure of a Partner from Partnership

- 1/ A partner shall leave the partnership on the following grounds:
 - a) Unless otherwise provided in the memorandum of association, where the partner of his own will gives in writing to the partnership a three months advance notice indicating his intention to withdraw from the partnership;
 - b) the partner dies, or is dissolved in the case of a legal person;
 - c) the entire share of the partner is taken or is disposed of by his personal creditors, or he is declared bankrupt;
 - d) the partner's professional license is revoked, or unless otherwise agreed the professional license is suspended for a long period of time;
 - e) the partner becomes permanently incapable of carrying out his duties as a partner due to illness, infirmity or for any other reason;
 - f) a court rules to expel the partner for good cause.

- 2/ Where a partner leaves the partnership without giving the notice provided under Sub-Article (1) (a) of this Article, he shall be liable to the partnership for the damage caused by his failure.
- 3/ A partner shall not be relieved from debts and liabilities to third parties in so far as they are incurred prior to his leaving.
- 4/ The partnership shall cause the departure of a partner to be indicated in the commercial register it was registered in.

Article 230. Share of a Partner Leaving

- 1/ Where a partner dies or leaves the partnership due to illness or bankruptcy or any other reason without transferring his share to another partner or a third party approved by the partners, a person who is entitled to claim his share shall receive the value of the share in cash. He is not entitled to become a partner in lieu of the partner who died or left the partnership.

- 2/ In reckoning the cash value of the share for the purpose of Sub-Article (1) of this Article, contributions made to the partnership by the partner, surplus assets left after settlement of the debts of the partnership or his share of accumulated profits and profits from dealings outstanding at the time of his departure shall be taken into consideration.

Article 231. Decision Making

- 1/ Unless provided otherwise in the memorandum of association of the partnership, an amendment to the memorandum of association shall pass if approved by a two-thirds majority vote of the partners. Any other decision may be made by a majority vote of the partners.
- 2/ Notwithstanding the provisions of Sub-Article (1) of this Article, a decision regarding change in the nationality of the partnership or the business purpose of the partnership shall pass if three-quarters (3/4) of the partners approve that.

Article 232. Grounds for Dissolution

- 1/ Subject to the general provisions of Article 181 of this Code dealing with dissolution of business organizations, a limited partnership shall be dissolved and wound-up where the number of its partners is reduced to one and a partner has not been introduced to bring the membership to the required level within six months.
- 2/ Notwithstanding the provision of Sub-Article (1) of this Article, the organ in charge of registration of business organizations may extend the six-month period by three months, upon the application of the remaining partner submitted before the expiry of the said period, where it finds the request justified.
- 3/ Unless an extension has been granted under Sub-Article (2) of this Article, a partner who continues the operations of the partnership for more than six months despite being aware of the fact that the membership of the partnership has been lowered to below two shall be jointly and severally with the partnership itself for the debts and obligations of the partnership.

Article 233. Applicable provisions

Without prejudice to the provisions above, the provisions of Articles 187-211 of this Code shall apply *mutatis mutandis* to a limited liability partnership.

TITLE FIVE

JOINT VENTURE

Article 234. Definition

A joint venture is a business organization established by an agreement among two or more persons. It has no legal personality and its existence is unknown to third parties. Registration formalities required of other business organizations do not apply to a joint venture.

Article 235. Divulgence to Third Parties

Where a joint venture is made known to third parties, it shall, as of such date, be regarded, insofar as such parties are concerned, as a general partnership.

Article 236. Contributions

1/ The provisions of Article 186 of this Code concerning contributions shall apply to a joint venture.

- 2/ Unless otherwise agreed, every partner owns his contribution.

Article 237. Transfer of Shares

Unless otherwise agreed, share in a joint venture may be transferred only with the agreement of all the partners.

Article 238. Manager

- 1/ A joint venture shall be managed by one or more managers who need not be partners.
- 2/ Where no manager is appointed, all the partners shall have the powers of managers.

Article 239. Powers and Duties of Manager

- 1/ The powers and duties of the manager of a joint venture shall be specified in the agreement among the partners. The agreement may not be invoked against third parties.
- 2/ A manager shall account to the partners. Any agreement relieving him from this duty shall be of no effect.
- 3/ The partners may supervise the work of the manager.

Article 240. Dismissal of a Manager

The appointment of a manager who is a partner may be revoked for good cause.

Article 241. Relation with third Parties

- 1/ Only the manager of a joint venture is known to third parties. He shall alone be liable for the debts and liabilities of the joint venture.
- 2/ A partner who is not a manager of a joint venture shall meet liabilities towards the manager of such joint venture only to the extent fixed in the agreement between the partners.
- 3/ Where a partner who is not a manager takes part in the management of a joint venture, he shall be jointly and severally liable with the manager to third parties.
- 4/ Every partner of a joint venture shall deal with third parties in his own name only.

Article 242. Grounds for Dissolution

- 1/ Without prejudice to the general provisions concerning the grounds for dissolution of business organizations, a joint venture shall be dissolved on the following grounds:

- a) by unanimous decision of the partners for dissolution;
- b) a request for dissolution by one partner, where no fixed term has been specified;
- c) the acquisition by one partner of all the shares;
- d) death, bankruptcy or incapacity of a partner, in the absence of an agreement to continue the partnership;
- e) a decision of the manager, if such power is conferred upon him in the agreement between the partners.

2/ The provision of Sub-Article (1) of this Article shall apply notwithstanding any provision to the contrary in the memorandum of association.

Article 243. Expulsion of a Partner

- 1/ Where dissolution is requested owing to fault attributable to one partner, the court may, on the application of the other partners, order the expulsion of the partner at fault in lieu of dissolution.
- 2/ The agreement among partners may specify the grounds for the expulsion of a partner.

- 3/ A partner who is expelled is entitled to demand that a share due to him on the day of expulsion be paid to him.

Article 244. Applicable Provisions

Without prejudice to the preceding provisions of this Title, the provisions relating to general partnership shall apply as appropriate to a joint venture.

TITLE SIX

SHARE COMPANY

CHAPTER ONE

GENERAL PROVISIONS

Article 245. Definition

- 1/ A share company is a company whose capital is fixed in advance and divided into shares and whose liabilities are met only by the assets of the company.
- 2/ The obligation of the shareholders shall be limited to making the contribution they pledged to make to the company.

Article 246 . Company Name

A share company shall have a name. The company name shall be as agreed by members but shall neither adversely affect the rights of other traders or business organizations nor the rights of other third parties. The company name shall be followed by the words “Share company”.

Article 247. Minimum Capital and par value of Shares

- 1/ Without prejudice to a contrary stipulation by any other law, the capital of the company may not be less than 50,000 (Fifty Thousand) Ethiopian Birr.
- 2/ The amount of the par value of each share may not be less than 100 (hundred) Ethiopian Birr.

Article 248. Promoters and Members of a Company Formed by Public Subscription

- 1/ A promoter shall mean a person who initiates the formation of a company by public subscription, invites persons to join the company by preparing a prospectus or generally acts with the view to realizing the formation of the company and is liable for damage sustained in connection with failure to establish the company, if the company is not formed. An expert

who based on a contract concluded with a promoter, for consideration, conducts a study necessary for the formation of the company, renders professional support or similar service is not a promoter.

- 2/ The promoters of a share company may be one or more natural or artificial persons. A promoter need not be a shareholder in the company.
- 3/ The number of shareholders of a share company may not be less than five.

Article 249. Persons not Competent to be Promoters

A person that had been convicted of breach of trust, theft, robbery or any other similar criminal offense, in connection with his function as a promoter, director, manager, inspector, auditor or any other managerial positions in a business organization or in any other circumstance shall not act as a promoter of a share company formed by public subscription.

Article 250. Liability of Promoters

- 1/ Promoters shall be jointly and severally liable to persons with whom they contracted, shareholders, and third parties with respect to the following matters:

- a) commitments entered into for the formation of the company;
- b) full subscription of the capital of the company and deposit of the paid-up capital in the name and to the account of the company;
- c) valuation of contributions made in kind to the company in accordance with the provisions of Article 257 of this Code;
- d) accuracy of statements made to the public in respect of the formation of the company;
- e) legality of the process followed in the formation of the company;
- f) verification by an Auditor of the formation procedure of the company;
- g) where the company is not formed, refund of paid-up contributions with interest to subscribers who demand that in accordance with this Code; and
- h) all other matters connected with the formation process.

2/ Claims for damages against promoters under Sub-Article (1) of this Article shall be barred after five years from the date when the aggrieved party knew of

the damage and of the person liable. There shall be absolute limitation after ten years from the date when the act complained of took place.

Article 251. Commitments and Expenses for the Formation of the Company

- 1/ The company shall take over from the promoters commitments entered into by such promoters during the formation of the company and expenses made by them in so far as such commitments and expenses were necessary for the formation of the company or if approved by the general meeting of the subscribers.
- 2/ Where the company is not established for whatever reason, the subscribers shall not be liable for the commitments and expenses made by the promoters.

Article 252. Founders of the Company

- 1/ Individuals may, without offering shares for public subscription, establish a share company as between themselves, by fulfilling the requirements of this Code for the formation of a share company.
- 2/ Subject to any other law requiring a different number, the founders of a share company shall be at least five.

- 3/ The obligations of promoters specified under Article 250(1)(a),(b),(c),(e),(f) and (h) shall apply to founders as appropriate.

Article 253. Benefits Allocated to Promoters

- 1/ The promoters may, for a period not exceeding three years, receive a share in the profits, beginning from the date on which the company starts making profits, which may not exceed twenty percent of the net profits in the balance sheet. Specifics regarding the amount of the share in profits, the manner in which the years payment is to be effected are chosen and the like shall be provided for in the Memorandum of Association.
- 2/ The promoters may not receive, from the company, any other special benefit except that which is provided for under Sub-Article (1) of this Article
- 3/ Nothing in the provisions of Sub-Article (1) and (2) of this Article shall affect the benefits that may be due to promoters in their capacity as shareholders.
- 4/ The benefit to be provided under Sub-Article (1) of this Article shall be paid in cash. The special benefit

due to the promoters may not be paid by issuing shares.

CHAPTER TWO

FORMATION OF THE COMPANY

Article 254. General Requirements in Respect of Formation

- 1/ Without prejudice to other provisions of this Code, a share company may not be formed until:
 - a) the capital has been fully subscribed; and
 - b) at least one quarter of the par value of shares sold in cash has been paid up and deposited in a blocked bank account opened in the name of the company under formation.
- 2/ Sums deposited pursuant to Sub-Article (1) (b) of this Article may not be withdrawn from the bank account until the company is registered in the commercial register.
- 3/ Where the company has not been registered within the time limit set in the prospectus prepared pursuant to Article 259 of this Code, from the date of deposit in a bank of the paid-up sums, subscribers who do not wish to continue as members of the company may

request the refund with bank interest of the paid-up sums. The promoters shall, within thirty days from the date of request, notify the organ in charge of registration of business organizations to effect refund of the contributed sum. The organ mandated to register business organizations shall inform the concerned bank to refund the subscriber. The formation of the company may continue amongst the remaining subscribers.

4/ Where the promoters have failed to notify in due time the organ entrusted with the registration of business organizations pursuant to Sub-Article (3) of this Article to refund the subscriber, they shall be jointly and severally liable to pay the difference between bank interest and legal interest commencing from the date on which they should have made the notification.

Article 255. Contents of Memorandum of Association

The formation of a share company shall be by a memorandum of association. The memorandum of association shall contain the following particulars:

1/ the name of the company;

- 2/ the head office, and the branches, if any;
- 3/ the names, nationality, and address of the shareholders, the number of shares they subscribed and the paid-up sums;
- 4/ the business purpose and sector in which the company is to engage;
- 5/ the subscribed capital and the amount paid-up;
- 6/ the number, par value, form and classes of shares;
- 7/ the name of shareholder who made contributions in kind, the price at which they are accepted ,the method of valuation, their use, and the number of shares allocated in consideration of the contribution;
- 8/ the manner of distributing profits;
- 9/ the amount of special benefit allocated to the promoters and the manner in which that is to be effected;
- 10/ the number of directors and managers of the company and their powers;
- 11/ the number of members of the supervising board, if the company has any, and their powers;
- 12/ the Auditor of the company;

- 13/ the period of time for which the company is to be established;
- 14/ the time and manner in which the company will publish its performance report;
- 15/ the management of the company; matters concerning the relations between the company and its shareholders, and amongst the shareholders; and
- 16/ Other matters required to be included by the law or the agreement of shareholders.

Article 256. Contributions

With the exception of skill, cash and other contributions in kind provided for under Article 186 of this Code shall apply *mutatis mutandis* to a share company.

Article 257. Valuation of Contributions in kind

- 1/ A subscriber who makes a contribution in kind shall submit an expert valuation report.
- 2/ The report shall contain a detailed description of the property contributed, the value given to each item, and the method of valuation. The report shall be annexed to the memorandum of association.

- 3/ The valuation of contribution in kind shall be verified by the promoters and formation auditor before the meeting of subscribers takes place.
- 4/ Where the company under formation is not formed by public subscription, the contribution in kind shall be verified by the founders of the company.
- 5/ Notwithstanding the approval of the valuation pursuant to Sub-Article (3) and (4) of this Article, the board of directors and Auditors shall verify the valuation of the contributions in kind within six months from the date of registration of the company. They shall also ensure that the property contributed is, as appropriate, registered in the name of the company and the necessary title deed is issued in the name of the company.
- 6/ The contributor shall make good the difference, where inspection and verification carried out pursuant to Sub-Article (5) of this Article shows that the value of the contribution is lower than the valuation accepted by one tenth or more. Where the shareholder concerned fails to pay the difference, his share and

the capital of the company shall be reduced accordingly.

Article 258. A Company Formed by Public Subscription

The provisions of Article 259-264 of this Code shall apply to the formation of a company by public subscription.

Article 259. Prospectus of the Company

- 1/ An offer to subscribers shall be made by a prospectus signed by all the promoters. The prospectus shall include the following:
 - a) the draft memorandum of association;
 - b) a summary of the expert valuation report, if there are contributions in kind;
 - c) the date until when the subscribers are required to discharge their obligations to pay;
 - d) the price at which shares are to be issued;
 - e) the amount to be paid up on the shares until the general meeting of the subscribers;
 - f) the place where and the time when applications to subscribe shares shall be made; and the necessary details of the bank account opened in the name of

the company under formation in which payments are required to be deposited; and

g) the anticipated time within which the formation of the company is to be completed and the company obtain legal personality; the time set for the completion of the formation of the company shall not exceed five years under any circumstances.

2/ Copies of the prospectus and of the expert valuation report of contributions in kind, if any, shall be made available to all persons who may wish to subscribe.

Article 260. Application for shares

1/ Applications for shares shall be submitted by filling out a form prepared for this purpose.

2/ The applicant for shares shall declare that he has read the prospectus, the draft memorandum of association and the expert valuation report, if any; he shall indicate in the form his name and address, the number of shares he seeks to purchase and the date of application.

Article 261. Auditing Formation Procedure of the Company

- 1/ The promoters shall have the formation of the company verified by external Auditors once the requirements relating to the formation of the company have been completed.
- 2/ The Audit shall cover the following:
 - a) the promoters meet the requirements set by law regarding promoters;
 - b) full subscription of the capital of the company;
 - c) the contributions in kind have been effected to the company, valued by experts and that the expert valuation is correct;
 - d) deposit of cash collected from subscribers in a bank account opened in the name of the company;
 - e) the fulfillment of other requirements set by the law and memorandum of association for the formation of the company.
- 3/ The Audit report shall be submitted by the Auditor to the meeting of subscribers and approved by the meeting.

- 4/ The company shall not be registered unless the Audit report confirms the requirements listed under Sub-Article (2) of this Article have been complied with.
- 5/ Where the contribution in kind is an immovable property or a similar property with respect to which the law requires transfer of title and issuance of document to title, it is sufficient if such property is put in the possession of the promoters or, as appropriate, the founders.

Article 262. Meeting of Subscribers

- 1/ Upon completion of the Audit of company formation, the promoters shall forthwith call a meeting of subscribers.
- 2/ Without prejudice to the provisions of Article 264 of this Code, the provisions relating to the calling and decisions of an extra-ordinary general meeting shall apply to the meeting of subscribers.

Article 263. Powers and Duties of Meeting of Subscribers

The meeting shall have the following powers and duties:

- 1/ verify that the requirements relating to the formation of the company have been complied with;

- 2/ deliberate on and approve the final text of the memorandum of association of the company;
- 3/ approve the report of the promoters and formation Auditors;
- 4/ approve the valuation of contributions in kind, if any,
- 5/ determine the share in profits allocated to the promoters;
- 6/ make appointments to organs of management of the company to be made by the meeting of subscribers under the law and the memorandum of association.

Article 264. Special Rules Regarding Resolutions of Subscribers` Meeting

- 1/ Resolutions of subscribers` meetings shall be drawn up and signed by all the promoters or founders and the members of the board of directors that were elected at the meeting that happened to be present at the meeting. All documents submitted to the meeting shall be annexed to the resolutions.
- 2/ Any subscriber may take part in the discussions at the meeting and vote.

- 3/ Persons who contributed in kind may not vote with regard to a resolution approving the valuation of their contributions and the same shall apply to promoters as regards the special allocation of profits to them.
- 4/ Amendments of substance to the draft memorandum of association may not be made without the unanimous approval of subscribers. Nevertheless, approval by a majority vote shall be sufficient where the amendments relate to valuation of contributions in kind or allocation of special share in the profits to the promoters.

Article 265. Registration of the Company in the Commercial Register

- 1/ A share company shall be registered in the commercial register regardless of the manner in which it was formed. A company shall obtain legal personality upon registration.
- 2/ Notwithstanding any provision to the contrary in any other law, the registration of the company shall be effected by the promoters or, as appropriate, the founders or any other person having a power of attorney from the promoters or founders.

3/ Notwithstanding any provision to the contrary in any law, the application for registration shall be accompanied by an authenticated memorandum of association, a prospectus where the company is formed by public subscription, audit reports regarding valuation of contributions in kind and company formation and the minutes of the meeting of subscribers.

Article 266. Registration not Complying with Legal Requirements

- 1/ Where a company has been entered in the commercial register, it shall have legal personality notwithstanding that all the legal requirements relating to the formation of a company have not been complied with.
- 2/ Notwithstanding the provisions of Sub-Article (1) of this Article, where the interests of creditors or shareholders are endangered by the non-compliance, the court, may, on the application of one of the creditors or shareholders, order the dissolution of the company or corrective measures be taken swiftly. An application pursuant to this Sub-Article may be

brought only within one year from the date of entry of the company in the commercial register.

CHAPTER THREE

SHARE AND THE RIGHTS AND DUTIES OF SHAREHOLDERS

Article 267. Form of Share

- 1/ A Share shall be registered in the name of the shareholder.
- 2/ Notwithstanding any contrary agreement, a person who happens to have been issued bearer shares before the coming into effect of this law shall apply to the company having issued bearer shares to convert them for him into registered shares within three years from the publication of this law in the *Negarit Gazzette*.
- 3/ Expenses necessary for the conversion of shares under Sub-Article (2) of this Article shall be borne by the shareholder who has made the request.
- 4/ Bearer shares shall not confer any membership rights after the expiry of the three-year transition period indicated under Sub-Article (2) of this Article

Article 268. Price at which Shares Issued

- 1/ The company may not issues shares at a price lower than their par value.
- 2/ Shares may be issued at a price greater than their par value where such issue is provided by the memorandum or decided by an extra-ordinary general meeting of the shareholders. The difference between the par value and the price at which shares are issued shall be known as a premium.

Article 269. Share Certificate Issued before Registration of the Company in the Commercial Register

A share certificate issued before the registration of the company in the commercial register shall be null and void. However, duties and liabilities arising thereunder shall not be affected.

Article 270. Indivisibility of Shares

- 1/ Shares are indivisible.
- 2/ Where several persons own shares jointly, they shall appoint a representative to exercise the shareholder`s rights.

- 3/ Failing such appointment, notices and declarations made by the company to one joint owner shall be effective against all joint owners.
- 4/ Joint owners of a share shall be jointly and severally liable in respect of any liabilities as shareholder.

Article 271. Pledge or Usufruct

- 1/ Where a share is pledged or given in usufruct, the right to vote at meetings shall, unless otherwise agreed, be exercised by the pledgee or usufructuary.
- 2/ Where there is a preferential right of subscription, such right shall be retained by the shareholder.
- 3/ The shareholder shall be liable for calls on shares which have been pledged. If the calls are not met, the company may sell the share under Article 289 of this Code.
- 4/ A usufructuary shall be liable for calls on shares. He may claim for repayment when the usufruct expires.
- 5/ Persons who hold shares with voting rights in pledge or usufruct shall be registered with the company. Upon registration, the company shall provide them with a certificate of registration.

Article 272. Manners of Issuance of Shares

- 1/ Shares may be issued in paper or incorporeal form. The manner of issuance of shares shall be determined in the memorandum of association or amendments thereto.
- 2/ An incorporeal share is a share created electronically by an institution authorized by law to issue such shares and retained by such institution in an electronic share account.
- 3/ A company established before the introduction of electronic share accounts by institutions authorized by law pursuant to Sub-Article (1) of this Article may decide to replace shares issued in paper form by incorporeal shares by the decision of an extraordinary general meeting. Such decision shall be valid only where pledgees of shares of the company confirm their acceptance of the decision in writing.

Article 273. Contents of a Share Certificate

Every share issued in the form of a paper certificate shall contain the following:

- 1/ the signature of a member of the board of directors of the company;
- 2/ the name, head office and period for which the company is established;
- 3/ the amount of the capital of the company and the par value of the share;
- 4/ the date of signature of the memorandum of association and the date and place of registration of the company in the commercial register;
- 5/ the serial number of the share, its class, whether it is ordinary or preferential and the kind of preference it accords;
- 6/ where the share is not fully paid for the amount paid on shares, or a statement that the share is fully paid up;
- 7/ a statement indicating whether the share may be transferred to a foreigner.

Article 274. Register of Shareholders

- 1/ Every share company shall keep a register of shareholders at its head office. The register shall be kept in paper format or by electronic means that can be retained for a long duration.

- 2/ The register shall contain the names and addresses of shareholders, the number and numeration of the shares, the amount paid up and the date of entry of the shareholder in the register.
- 3/ Shareholders and concerned government authorities may inspect the register without charge. Persons other than shareholders may also inspect the register upon payment of the fee prescribed by the company.
- 4/ Any person may obtain a copy of or an extract from the register upon payment of the prescribed fee. The company shall give the copy or extract to the person requesting within fifteen days from the date of such request.
- 5/ Where an error has occurred in the register, the concerned government authority may order the rectification of the register on the request of any interested party or a shareholder.
- 6/ The members of the board of directors of the company shall be jointly and severally liable for any damage caused by the inaccuracy in the register.

Article 275. Purchase by the Company of its Own Shares

- 1/ A company may acquire its own shares from shareholders where:
 - a) the acquisition has been authorized by a meeting of the shareholders;
 - b) the purchase price is made from the net profits of the company;
 - c) the shares are fully paid to the company.
- 2/ The directors may not dispose of shares thus purchased from shareholders. The voting rights on such shares shall be suspended.
- 3/ The provisions of Sub-Article (1) of this Article shall not apply where the purchase has been decided by an extraordinary general meeting to reduce the capital of the company.
- 4/ The provisions of Sub-Article (1) (a) and (c) of this Article shall apply where a company receives its own shares in pledge from its shareholders.

Article 276. Restriction on Free Transfer of Shares

- 1/ Provisions may be made in the memorandum of association or by resolution of an extraordinary general meeting restricting the free transfer of shares.
- 2/ Provisions may be made in the memorandum of association or resolution of extraordinary general meeting requiring the consent of the board of directors before the assignment of shares. Such provisions shall be of no effect unless:
 - a) a right of pre-emption is reserved to the company or the shareholders; and
 - b) the conditions relating to the exercise of the right of pre-emption are specified and the price of the pre-emption is fixed in advance.
- 3/ The restrictions under Sub-Articles (1) and (2) of this Article may neither result in preventing assignment of shares nor in causing serious damage to a shareholder who may wish to assign his share.
- 4/ where the right of pre-emption is reserved to the company, the price shall be paid from reserve funds or net profits.

Article 277. Company may neither Grant Advances nor Make Loans on its Shares

A company shall not grant its shares before payment determined by the law and the memorandum of association are affected; it may not make loans to enable third parties to acquire its shares.

Article 278. Classes of Shares

- 1/ Without prejudice to any restrictions stipulated by other laws, the memorandum of association or an amendment thereto may provide for the setting-up of classes of shares with different rights.
- 2/ All shares of the same class shall have the same par value and confer the same rights on shareholders.
- 3/ A change in the rights conferred to a class of shares may be made only with the approval of a special meeting of the class of shareholders held under the same conditions as the extraordinary general meeting having recommended the change.

Article 279. Preferential Shares

- 1/ Special benefits derived from preferential shares may include preference over other shares such as

preferred right of subscription in the event of future issues, or rights of priority over profits, or in the case of liquidation of the assets of the company priority right over repayment of contributions or distribution of a share of the surplus in the winding-up.

- 2/ The issue of shares with a preference as to voting rights is prohibited.
- 3/ The memorandum of association may provide that shareholders who have been given rights of priority over profits and distribution of capital upon dissolution of the company may vote only on matters which concern extraordinary meetings.
- 4/ The number of shares having restricted voting rights under Sub-Article (3) of this Article may not represent half or more of the amount of capital.

Article 280. Dividend shares

- 1/ A company may repay, from profits or reserve funds, without reducing the capital, to shareholders the par value of their shares.
- 2/ Shareholders whose shares are thus redeemed shall receive dividend shares. These shares do not confer

any right to repayment of contributions upon dissolution of the company. They retain however a right to vote and a right to a share in the net proceeds on a winding-up.

Article 281. Paying up of Cash Shares

1/ Shares subscribed in cash shall be paid up upon subscription as to one fourth of their par value or where a greater amount is provided in the memorandum of association; the whole of such amount shall be paid.

2/ Unless a shorter period is provided in the memorandum of association, payment of the balance shall be effected within a period of five years from the date of registration of the company.

Article 282. Paying up of Shares by way of Contributions In-kind and Time for Transfer of Shares

1/ Where transfer of ownership and obtaining title deed in the name of the company are required with regard to contributions in kind, such formalities shall be completed within six month from the date of registration of the company.

- 2/ Without prejudice to other rights conferred on shareholders by this law, shares representing contributions in kind may not be issued to the shareholder and assigned to third parties before the expiry of one year from the date of registration of the company.

Article 283. Nature of Instrument Share

Without prejudice to a contrary stipulation by other laws, an instrument share is a document incorporating a right of a shareholder in such a manner that it be not possible to enforce or transfer the right separately from the document.

Article 284. Transfer of Bearer Instrument Shares

- 1/ A bearer instrument share issued prior to the passing of this law shall be transferred by mere delivery of the document evidencing such share. No other requirement or formality is required.
- 2/ Unless the contrary is proven, the holder of the share shall be regarded as an owner of such share for the purposes of payment of dividends, redemption and right to vote in a general meeting or benefiting from other rights arising out of the share.

Article 285. Condition of Transfer of an Instrument Share Issued in a Specified Name

- 1/ Without prejudice to a contrary stipulation by other laws, a share issued in a specified name shall belong to the person in whose name the share is registered in the register of shareholders kept at the head office of the company.
- 2/ Without prejudice to a contrary stipulation by other laws, the transfer of a share issued in a specified name shall be effected by delivery and registration of the share in the name of the transferee in the register of shareholders. The registration shall show the names of the transferor and of the transferee, their addresses, number of shares transferred, date of transfer and the date of entry of the transfer in the company's register of shareholders.

Article 286. Defense Regarding an Instrument Share

The company may not set up against a holder of an instrument share defenses based on its personal relations with preceding owners of the share, unless the holder, at

the time of transfer of the share, has knowingly and intentionally acted to the detriment of the company.

Article 287. - Effect of Possession in Good Faith

A share may in no case be claimed from a person who acquired it in good faith in accordance with the provisions of this Code relating to assignment of instrument share.

Article 288. --- Condition of Transfer of Incorporeal Share

- 1/ Transfer of an incorporeal share shall be effected by indicating the name of a transferee and the amount of shares through crediting the account in the share account maintained by an institution authorised by law.
- 2/ The procedure or formalities to be observed for the transfer of an incorporeal share shall be determined by the institution that has created such share.
- 3/ The institution shall be answerable where it effects a transfer of an incorporeal share without contractual or legal basis.

Article 289. Liability to Meet Calls

- 1/ Holders, previous transferees, and subscribers shall be jointly and severally liable to the company for calls on shares.
- 2/ Notwithstanding the provisions of Sub-Article (1) of this Article, any subscriber or shareholder who has transferred his share shall cease to be liable for call after two years from the date of the transfer.
- 3/ Where the persons mentioned under Sub-Article (1) of this Article fail to pay the call at the due date, they shall be liable to pay interest at the legal rate where no other rate has been provided in the memorandum of association.
- 4/ The Company may fifteen days after the receipt by the shareholder of a rewritten notice demanding payment offer the unpaid shares for sale by auction. The shares so auctioned shall be cancelled and new shares delivered to the purchaser.
- 5/ Where the sale of the shares cannot be effected, the board of directors may decide to forfeit the shares and retain the amounts paid up, without prejudice to any other claim for damages the company may have.

- 6/ Where unsold shares have not been put in circulation during the trading period in which forfeiture was ordered, they shall be cancelled and the capital reduced accordingly.
- 7/ A shareholder who fails to make payments on shares when they become due shall lose his voting rights in shareholder meetings.

Article 290. Temporary Warrants

- 1/ Where bearer shares have been issued prior to the coming into force of this law, temporary bearer warrants shall only be issued in respect of bearer shares which are fully paid; Temporary warrants shall be of no effect where they are issued before bearer shares are fully paid.
- 2/ Where temporary registered warrants are issued in respect of bearer shares issued before the coming into force of this law, they may only be transferred under provisions relating to the assignment of debts.
- 3/ Temporary warrants in respect of registered shares shall be registered. The provisions relating to

registered shares apply to the transfer of such warrants.

Article 291. Rights Arising Out of Shares

- 1/ Every share shall confer a right to participate in the annual net profits and to a share in the net proceeds on a winding-up.
- 2/ Unless otherwise provided in the memorandum of association, the share in the profits and in the proceeds on a winding-up due to a shareholder shall be calculated in proportion to his holding in the paid up capital of the company.
- 3/ Every share shall confer voting rights. The voting rights attached to a shareholder shall be in proportion to the amount of capital represented by his shares.
- 4/ Every shareholder has a preferred right, in proportion to his holding, to purchase of cash shares issued on an increase of capital.
- 5/ The provisions of Article 448-457 of this Code shall apply to the exercise of the right indicated in Sub-Article (4) of this Article

Article 292. Redemption by Request of a Minority Shareholder

- 1/ Where a shareholder holds shares representing ninety percent or more of the capital in a company, each minority shareholder of the company may demand redemption by that shareholder.
- 2/ The terms of redemption and particularly the basis used for determining the redemption price must be set out in the request for redemption.
- 3/ An expert appointed by the court with jurisdiction over the place where the company is registered will determine the price in the event the redeeming shareholder does not agree to the proposal under Sub-Article (2) of this Article
- 4/ The costs pertaining to the price determination are payable by the shareholder seeking to sell his shares.
- 5/ Notwithstanding Sub-Article (4) of this Article, where the expert determines a redemption price that is higher than that offered by the redeeming shareholder, the court that appointed the expert may order the redeeming shareholder to pay the costs in whole or in part.

Article 293. Mandatory Bid Rule

A person who intends to buy shares representing 50% (fifty *per cent*) and more of the capital of a company shall make a tender offer to all shareholders of the company.

Article 294. Redemption by Request of a Shareholder

- 1/ Any shareholder holding shares representing ninety percent or more of the capital of a company may demand that minority shareholders have their shares redeemed by that shareholder.
- 2/ The demand by the shareholder shall be made to the pertinent shareholders under the rules governing notice for general meetings and require them to transfer their shares to the shareholder within five weeks.
- 3/ The terms of redemption and the basis used for determining the redemption price must be set out by the shareholder in the request for redemption.
- 4/ An expert appointed by the court with jurisdiction over the place where the company is registered will determine the price in the event the minority

shareholder does not agree to the proposal under Sub-Article (2) of this Article

- 5/ The costs pertaining to the price determination under Sub-Article (4) shall be defrayed by the shareholder who requested such determination.
- 6/ Notwithstanding Sub-Article (5) of this Article, where the expert determines a redemption price that is higher than that offered by the redeeming shareholder, the court that appointed the expert may order the redeeming shareholder to cover the costs in whole or in part.
- 7/ Where the number of shareholders of a company is reduced below five due to the exercise of the right of redemption by a shareholder under this Article, the shareholder who has exercised such right shall see to it that the number of shareholders of the company is increased or the form of the business organization is changed within not more than three months.

Article 295. Liability of Shareholders

Notwithstanding the provisions of Article 245 of this Code, any shareholder with a decisive vote shall be jointly

and severally liable with the company where he is found to have committed one of the following:

- 1/ intentionally commits an unlawful act that jeopardizes the interests of the company, shareholders or creditors of the company;
- 2/ intermingles the property of the company with that of the shareholder;
- 3/ blurs the distinction between the identity of the company and that of the shareholder or uses the company as a façade to pursue his own interests and goals or those of third parties
- 4/ deliberately releases, regarding the financial status of the company, information that can mislead the creditors of the company;
- 5/ makes use of the assets of the company for himself or the benefit of a third party without making an arm's length payment or without the knowledge or decision of an appropriate management body and
- 6/ causes the payment of dividends in excess of that permitted under the law.

CHAPTER FOUR
MANAGEMENT OF THE COMPANY
SECTION ONE
BOARD OF DIRECTORS AND SUPERVISORY BOARD

Article 296. The Board of Directors

- 1/ A company shall have not less than three or more than thirteen directors who shall be elected by the shareholders. Two-thirds of members of the board of directors may not play a role in the day-to-day management of the affairs of the company.
- 2/ Persons who are not shareholders may be elected as members of the board of directors. However, the number of non-shareholder directors may not exceed one-thirds of the total membership of the board of directors.
- 3/ Where the memorandum of association does not clearly specify the number of directors, the meeting of subscribers shall decide the number of directors to be appointed.

- 4/ An organization or institution vested with legal personality by law may be appointed a director; Upon its appointment, it shall appoint, for the duration of its term, a permanent representative; The legal entity shall appoint a replacement at the earliest practicable time where the permanent representative resigns or cannot discharge his obligations for whatever reason.
- 5/ Although a permanent representative is not personally a director of the company, he is subject to the same obligations including civil and criminal liability as if he were a director in his own name, without prejudice to the joint liability of the legal entity that he represents.

Article 297. Requirements to Qualify as a Director

- 1/ To qualify for board membership a person shall meet the following requirements:
 - a) minimum age specified by a memorandum of association or law, if any;
 - b) be of good moral character;

- c) no record of conviction of breach of trust, theft, robbery or other similar criminal offenses while serving as a promoter, director, manager, member of supervisory board or auditor or holding any other managerial position or under any other circumstance;
 - d) compliance with other requirements set by the memorandum of association or another law, if any.
- 2/ A director shall be dismissed from his position where it is proven that he used his powers in a way that causes conflict of interest with that of the company and directly or indirectly obtained undue benefit.
- 3/ Without prejudice to the provisions of Sub-Article (1) (c) of this Article, a director who has committed the fault under Sub-Article (2) of this Article shall be barred from serving as a director of any business organization for two years commencing from the date of the establishment of the fault.

Article 298. Appointment of Directors

- 1/ The first directors may be appointed under the memorandum of association. The appointment shall be submitted to a meeting of subscribers for approval. Where such approval is not given, the meeting shall appoint other directors.
- 2/ Subsequent directors shall be appointed by a general meeting.
- 3/ Directors shall be appointed for a term of three years. Unless otherwise provided a contrary stipulation in the memorandum of association, directors are eligible for re-election.
- 4/ Where more than one director is to be elected, votes shall be cast for each director separately.

Article 299. Representation of Shareholders with Different Legal Status

Where a company has issued different classes of shares, each class of shares shall appoint at least one representative as a member of the board of directors.

Article 300. Chairperson of the Board of Directors

- 1/ Only a director who is a shareholder may become the chairperson of the board of directors. A director who takes part in the day-to-day management of the affairs of the company may not become the chairperson of the board of directors.
- 2/ The chairperson of the board of directors, and where appropriate a deputy chairperson, may be elected by a meeting of subscribers or shareholders. The board shall elect a chairperson or deputy chairperson from among its members where no chairperson or deputy chairperson has been elected by the meeting.
- 3/ The board may revoke at any time the appointment of a chairperson or deputy chairperson elected by the board.

Article 301. Special Mandates

- 1/ The board of directors may give to one or more of its members a special mandate as regards one or more specific matters including to represent the company in a specific transaction.

- 2/ The board of directors may decide to create committees consisting of directors to review matters as and when it deems that appropriate and recommend a course of action, if need be; It shall determine the composition and powers of the committees that it establishes without exceeding powers vested in the board itself.
- 3/ The board shall establish an audit committee consisting of members of the board alone; a director who takes part in the day-to-day management of the affairs of the company may not become a member of the audit committee.
- 4/ Subject to a contrary stipulation by the board a committee established under Sub-Articles (2) and (3) of this Article may seek the opinion of experts who are not directors.

Article 302. Security by Directors

- 1/ The memorandum of association may provide that directors furnish security to guarantee proper discharge of their duties. Where the memorandum so requires, it shall also prescribe the necessary details

regarding the type and amount of security to be furnished and how the security is to be held.

- 2/ The security shall be released where the director has ceased to be a director and it has been ascertained that he no longer owes obligations to the company.

Article 303. Replacing Directors

- 1/ Where during a financial year, one or more board seats become vacant, the remaining directors shall choose replacements; The replacements shall complete the period for which the directors who vacated the seat were appointed.
- 2/ The appointment of replacements shall be submitted to the next general meeting for confirmation; The general meeting may confirm their appointments or appoint other directors in their place; The acts performed by persons appointed under Sub-Article (1) of this Article, while their appointment lasted, shall be valid even where their appointment is not confirmed by the general meeting.
- 3/ Where the number of the surviving directors is less than half of the board of directors, they shall convene a general meeting to appoint other directors

within thirty days as of the time of the shortfall in the number of board members; The surviving directors shall conduct the affairs of the company until the appointment of replacement directors.

4/ Where there are no surviving directors, the supervisory board, and in its absence the Auditors shall convene within thirty days a general meeting to appoint replacement directors.

5/ Until the appointment of replacement of directors in accordance with Sub-Article (4) of this Article, the supervisory board, if any, its absence the auditors, shall manage the company; The management of the company carried out by the Auditors under this circumstance shall be verified by alternative Auditors or another licensed audit professional.

Article 304. Remuneration of Directors

1/ Directors shall receive an annual remuneration the amount of which shall be fixed by a general meeting and charged against general expenses.

- 2/ An ordinary general meeting of the company may also decide to give to the directors a specified share in the net profits of a financial year.
- 3/ The amount of the share in the net profits that the directors may receive pursuant to Sub-Article (2) of this Article may not exceed ten percent of the amount that may be distributed as dividend in that fiscal year.
- 4/ The director's share in the net profits under Sub-Article (2) of this Article may be paid only where dividend has been distributed to the shareholders in that year.
- 5/ Remuneration fixed for the directors shall be made in a lump sum; The board shall distribute the sum to the directors as it deems it fit.
- 6/ The Ministry of Commerce and Industry may, having regard to the financial position of the company, the salaries and benefits of the latter's employees, and taking into account the need to create a healthy business environment, on the request of shareholders representing at least ten percent of the capital, order

the reduction of the remuneration of the directors given under Sub-Article (2) of this Article where it considers it excessive.

Article 305. Removal of Directors

- 1/ Directors may be removed at any time by a general meeting, notwithstanding any provision to the contrary in the memorandum of association.
- 2/ A director who was removed without good cause is not entitled to be reinstated; He may only claim damages for the wrongful dismissal.

Article 306. Dealings between a Company and Persons Affiliated with the Company

- 1/ Subject to the provisions of Article 394 Sub-Article (4) and 395 requiring prior approval by shareholders of transactions involving 10% (ten per cent) or more of the assets of the company, dealings made between a company and persons or organizations affiliated with the company shall be approved in advance by the board of directors; Directors having conflict of interest shall not vote regarding the approval of the transaction; Dealings made without an advance

approval of the board of directors shall be void; Notice of dealings made with a prior approval of the board of directors shall be given immediately to the Auditors.

- 2/ The Auditors shall submit a special report to the general meeting as regards dealings approved by the board of directors in accordance with Sub-Article (1) of this Article The Auditors` report shall show: the nature of the dealings, the type and extent of payment effected and adequate information about the circumstance surrounding the affiliation that is the cause of conflict of interest; The general meeting may render a decision that it deems appropriate on the basis of the report.
- 3/ Dealings approved by the general meeting may be opposed by shareholders only on the ground of serious damage to the company or fraud.
- 4/ Dealings shall remain in force unless the general meeting has rejected the same on account of serious damage to the company or fraud; The party who has committed the fraud and members of the board of directors who knew or should have known the

commission of the fraud or the fact that the dealings would cause serious damage to the company shall be jointly and severally liable for damages incurred by the company as a result of the dealings.

- 5/ The provisions under Sub-Articles (1) to (4) of this Article shall not apply to routine dealings between a company and persons affiliated with such company, conducted in the same manner as normal dealings between the company and its clients.
- 6/ Persons affiliated with the company shall, for the purpose of this Article, include the following:
 - a) members of the board of directors, manager, Auditor, members of the supervisory board and secretaries of the company;
 - b) persons related by affinity or by consanguinity with those persons listed under Sub-Article (6) (a) of this Article pursuant to the Revised Federal Family Code;
 - c) a business organization or concern in which persons listed under (a) and (b) of Sub Article (6) of this Article are shareholders or beneficiaries or play managerial role;

- d) a company that is holding or subsidiary to the company;
- e) unless a lesser amount of shareholding is provided by the memorandum of association or law, persons who have purchased at least ten percent of the shares of the company or companies in which the company is a shareholder or companies which have reciprocally purchased each other's shares;
- f) other persons indicated in the memorandum of association or by another law as having affiliation with the company.

Article 307. Loans or Guarantees Concerning Directors

- 1/ A company may not make a loan to a director of the company or of its holding company, or give a guarantee or provide security in connection with a loan made by any person to such a director, unless the transaction has been approved in advance by a resolution of a general meeting of the company.
- 2/ Where the borrower is a director of the company's holding company, the transaction must also be

approved by a resolution of a meeting of shareholders of the holding company.

- 3/ A resolution of the general meeting of shareholders approving a transaction pursuant to Sub-Articles (1) and (2) of this Article must not be passed unless a written report is submitted to it by an independent, impartial external Auditor of the company indicating the nature of the transaction, the amount of the loan, the purpose for which it is required, and the extent of the company's liability under any transaction connected with the loan.

Article 308. Decisions of the Board of Directors

- 1/ No decision may be taken by the board of directors unless a majority of directors is present; unless a greater vote is required by the memorandum of association of the company, decisions shall be taken by the majority vote of directors who are present personally, by proxy and by electronic means as provided under Article 309 of this Code; Absent a provision to the contrary in the memorandum of

association, the chairperson of the board of directors shall have casting vote in case of a tie.

- 2/ Decisions of the board shall be drawn up as minutes and shall be signed by directors who were present physically or through a proxy and the secretary of the company; The minutes shall be kept in a minute book.
- 3/ Copies of decisions shall be signed by the chairperson of the board and the secretary of the company.

Article 309. Conduct of Board Meeting by Electronic Means

- 1/ Directors may participate in a board meeting by video conference or other means of telecommunications unless the memorandum of association prohibits that; The technology shall enable establishing the identity of the participants and ensure their effective participation; The means of communication shall meet technical requirements allowing continuous and simultaneous transmissions of the proceedings.
- 2/ Directors who participate by electronic means under Sub-Article (1) of this Article may vote orally.

- 3/ Subject to a contrary provision in the memorandum of association, the board may not pass a valid decision at a meeting held pursuant to Sub-Article (1) of this Article unless at least one third of its entire membership is physically present at the meeting.
- 4/ The memorandum of association may restrict the nature of decisions that may be taken at a meeting held under conditions stipulated in Sub-Article (1) of this Article

Article 310. Proxy

- 1/ Unless otherwise provided by the memorandum of association, a director may be represented at a board meeting by another director; the proxy may be given by a letter, fax or electronic mail.
- 2/ Each director may have, during the same meeting, only one proxy.
- 3/ The provisions of this Article shall apply to permanent representatives of legal entities.

Article 311. Register of Persons Affiliated with a Company

- 1/ Every share company shall keep at its head office a register of its directors, managers, members of supervisory board, Auditors, company secretaries and person indicated under Article 306 (6) (b), (c) and (f) of this Code with particulars as to their civil status, profession, interests in other companies or concerns, occupation, and directorship or other responsibility, if any, assumed in other companies or concerns, and any other necessary particulars; Where the director is a business organization, its name and the address of its headquarters shall be indicated.
- 2/ Where there are changes in the particulars entered in the register, the concerned director, member of supervisory board, Auditor and secretary of the company shall notify to the head office of the company within fifteen days from the date he knew of such changes.
- 3/ Shareholders and representatives of government authorities may consult the register free of charge; Persons who are not shareholders have the right to

consult the register upon payment of a prescribed fee.

Article 312. Disclosure of Ownership Interest

A company whose shares are open to the public (Article 258 to 260) shall disclose all individuals or entities who individually or jointly with other persons having shared interest (members of the same family, or affiliated companies) who hold shares representing five per cent (5%) or more of the capital of the company; The company shall report to the Ministry of Trade and Industry or another appropriate office the names of such shareholders and the amount of their shareholding.

Article 313. Register of Shares and Debentures Held by the Directors

- 1/ Every company shall keep at its head office a register showing the number and value of shares and debentures held by each director in:
 - a) the company;
 - b) its subsidiary company;
 - c) in any holding company of which the company is a subsidiary.

- 2/ The register and any other documents to be submitted to the general meeting shall be open for inspection by any shareholder or debenture holder before the annual general meeting.
- 3/ The register shall be available at the annual general meeting for inspection by any member attending the meeting.
- 4/ An appropriate government authority may at any time inspect the register, take extracts or a copy of the register.

Article 314. Statements Regarding Remuneration of Directors and Managers

- 1/ Statement submitted to an annual general meeting shall indicate total remuneration paid to each director and general manager, the amount of remuneration paid from time to time and other in kind benefits given to them.
- 2/ The statement submitted to the annual general meeting shall clearly show if there is any loan or security extended to the directors or the general manager.

Article 315. Powers and Responsibilities of the Board

Directors shall be responsible for exercising duties imposed on them by law, memorandum of association, and resolutions of general meetings of shareholders; without prejudice to the generality of the foregoing, the board of directors shall:

- 1/ Manage the company's finances with a view to ensuring that the company has adequate capital and liquidity to meet its liabilities in a timely manner;
- 2/ Ensure that the company's governance arrangements are such as to ensure the proper monitoring of the company's financial statements and positions;
- 3/ Make certain that sufficient procedures for risk management and internal control are established;
- 4/ Provide to the supervisory board, if any, all information needed for the performance of the duties of the supervisory board in a timely manner;
- 5/ prevent damage to the company; or where prevention is not possible, mitigate adverse impact of acts which are prejudicial to the company;

- 6/ Without prejudice to the provisions under Sub-Articles (1) to (5) of this Article directors shall be responsible for:
- a) keeping regular records of the meetings of the board of directors and shareholders, accounts and books, registers of shareholders and directors, and other necessary documents;
 - b) ensuring submission of accounts and books to Auditors when required;
 - c) submitting an annual report of the company's operations including a financial statement to the general meetings of shareholders;
 - d) convening meetings as provided in this Code or memorandum of association;
 - e) convening an extraordinary general meeting without delay where $\frac{3}{4}$ (three quarters) of the capital is lost due to loss;
 - f) setting up the reserve funds required by this Code or memorandum of association or resolution of general meeting of shareholders;
 - g) where the company's ability to meet its financial obligations diminishes or where it suspends

payment of debt applying, as appropriate, for preventive restructuring, reorganization or bankruptcy.

Article 316. Duty of Loyalty

- 1/ Directors shall act in the way they consider, in good faith, would be most likely to promote the success of the company; they shall act for the benefit of shareholders of the company as a whole.
- 2/ In the discharge of the duty under Sub-Article (1) of this Article, a director shall have regard to the long-term interests of the company, the interests of the company's employees, the interest of company's creditors and the impact of the company's operations on the community and the environment.

Article 317. Duty to Exercise Independent Judgment

- 1/ A director of a company must exercise independent judgment in the exercise of his responsibilities.
- 2/ This duty is not infringed by his acting:
 - a) in accordance with an agreement duly entered into by the company that restricts the future exercise of discretion by its directors; or

- b) in a way authorized by the company's memorandum or in accordance with the resolution of the general meeting of shareholders.

Article 318. Duty of Care and Diligence

- 1/ A director of a company shall discharge his responsibility with care, skill and diligence; The director shall be liable for damages caused to the company and shareholders due to lack of care or diligence on his part
- 2/ In this regard, the responsibility of the director shall be measured in terms of care and skill that a director of a company must exercise as well as diligence that may reasonably be expected of a person carrying out the functions of a director of the company.

Article 319. Restrictions on Private Trade

Unless authorized by a general meeting, directors may not be partners in rival business entities nor compete against the company either on their own behalf or on behalf of third parties.

Article 320. Conflict of Interest

- 1/ A director of a company shall avoid a situation in which he has a direct or indirect interest that conflicts, or possibly may conflict, with the interests of the company.
- 2/ The prohibition under Sub-Article (1) of this Article shall apply in particular to the exploitation of any property, information or business opportunity regardless of whether the company could take advantage of the property, information or opportunity.
- 3/ A person who ceases to be a director continues to be subject to the duty to avoid the exploitation of any information or business opportunity of which he became aware because of his position either for his own benefit or for the benefit of third parties.
- 4/ The prohibition under this Article does not apply to conflict of interest arising out of employment contract with the company.
- 5/ A director may be exonerated from the prohibition under this Article where the matter has been authorized by the board of directors or the general

meeting of shareholders pursuant to the relevant provisions of this Code.

Article 321. Duty to Disclose Conflict of Interest

- 1/ Each director shall inform the board of directors of any situation that may involve a conflict of interest between his own and the company's interest.
- 2/ Where a director of a company is in any way, directly or indirectly, interested in a proposed transaction, contract entered into or any other relationship with the company, he shall declare the nature and extent of that interest to the other directors.
- 3/ Any declaration required by Sub-Articles (1) and (2) of this Article shall be made as soon as the existence of a situation that could give rise to a conflict of interest is known.

Article 322. Benefits from Third Parties

- 1/ A director of a company may not without consent of the non-beneficiary directors or the shareholders accept a gift or another type of benefit from a third

party conferred by reason of his or her being a director.

- 2/ The prohibition under Sub-Article (1) of this Article shall not apply where accepting the gift or the benefit cannot reasonably be regarded as likely to give rise to a conflict of interest.
- 3/ A person who ceases to be a director of a company continues to be subject to the duty under Sub-Article (1) of this Article.

Article 323. Limitation on Voting

- 1/ A director shall be disqualified from voting at a board meeting on any matter regarding which approval of the board is required to prevent conflict of interest such as regarding a proposed agreement between the director and the company and benefits from third parties.
- 2/ A director shall likewise be disqualified from voting on a matter pertaining to a contract between the company and a third party indicated under Article 311 of this Code or any other person if the director is to derive an essential benefit from the matter.

Article 324. Powers of the Board of Directors

- 1/ The board shall have such powers as are given to it by law, the memorandum of association and resolutions passed at general meetings of shareholders.
- 2/ The memorandum of association shall specify whether the directors are jointly responsible as managers and agents of the company or whether one only of the directors is responsible for this purpose.
- 3/ Directors authorized to act as agents for the company may exercise in its name their powers as agents. Any restriction on their powers shall not affect third parties acting in good faith.

Article 325. Liability of Directors to the Company

- 1/ Directors shall be jointly and severally liable to the company for damages caused by failure to carry out their duties.
- 2/ Directors shall bear the burden of proof for showing that they have exercised due care and diligence.

Article 326. Agreements Protecting Directors from Liability

- 1/ Any agreement or provision that purports to exempt a director of a company, to any extent, from any liability that would otherwise attach to him in connection with any negligence, breach of duty or breach of trust in relation to the company shall be of no effect.
- 2/ Any agreement by which a company directly or indirectly undertakes to pay or provide an indemnity, to any extent, for a director of the company against any liability attaching to him in connection with any negligence, breach of duty or breach of trust in relation to the company of which he is a director shall be of no effect.
- 3/ The provisions of Sub-Article (1) and (2) of this Article shall apply to any provision, whether contained in a company's memorandum of association or in any contract with the company or other persons.
- 4/ Nothing in Sub-Articles (1) and (2) of this Article prevent a company from maintaining indemnity insurance for board members from liability.

- 5/ A company may provide funds for the legal defense of board members in an action against them by government administrative bodies, creditors or shareholders subject to refund in case they lose the case.

Article 327. Defenses

- 1/ A member of board of director who made a business judgment in good faith shall not be liable for damages to the company where:-
 - a) the subject of the business judgment did not involve conflict of interest with that of the director;
 - b) he was informed with respect to the subject of the business judgment to the extent that the director reasonably believed to be appropriate under the circumstances; and
 - c) he reasonably believed that the decision was in the best interests of the company.
- 2/ A director may not be liable where he has dissented from the action which is taken by the board and has notified the external Auditor of the decision as soon as possible.

- 3/ A director may not be liable for damages to the company where the decision was taken on the basis of a resolution of the general meeting of shareholders, provisions of the memorandum of association or the law.

Article 328. Proceedings to Enforce the Liability of Directors

- 1/ A company may not institute proceedings against its directors in connection with their responsibility without a resolution of a general meeting of shareholders to this effect; Such a resolution may be moved and adopted by the general meeting although not on the agenda.
- 2/ Where a resolution under Sub-Article (1) of this Article is adopted but the company fails to institute proceedings within 3 (three) months, shareholders representing at least ten percent of the capital may jointly institute proceedings in the name of the company.
- 3/ Notwithstanding the provisions of Sub-Article (1) and (2) of this Article, where a company has made an agreement, whether directly or indirectly, with a

director, a member of supervisory board or general manager of the company or persons affiliated with the company listed under Article 306 Sub-Article (6) of this Code, which violates the provisions of this Code and has caused damage to the company, shareholders representing not less than ten percent of the capital of the company may directly institute proceedings against the directors who have failed to discharge responsibility imposed on them under this Code.

- 4/ The company shall show documents, provide copies and evidence necessary to institute the proceedings to shareholders who seek to institute proceedings pursuant to Sub-Article (2) and (3) of this Article In particular, the shareholders are entitled to inspect agreements that they assume to have involved conflict of interest and supporting documents.
- 5/ The company shall refund to the shareholders the costs of the proceedings instituted under Sub-Article (2) or (3) of this Article regardless of the outcome of such proceedings as long as the suit was instituted in good faith.

- 6/ The company may decide to discontinue the proceedings against the directors or to compromise; however, a resolution to discontinue proceedings or to compromise may not be adopted where a general meeting of shareholders representing ten percent of the capital of the company votes against the resolution.

Article 329. Liability of Directors to Creditors

- 1/ Directors shall be liable for damage caused to creditors where the company continues its business after the time when the directors knew or ought to have concluded that there was no reasonable prospect of the company being able to pay its creditors.
- 2/ Directors who fail to preserve intact the company's assets shall be liable to the company's creditors to the extent of the reduction in the company's assets they caused where the company's assets are not sufficient to pay creditors.
- 3/ The company's decision not to institute proceedings against the directors shall not affect the creditor's rights to sue such directors.

Article 330. Proceedings Instituted by Shareholders and Third Parties

Nothing in this section shall affect the rights of shareholders or third parties to bring legal action for damages where they have been personally injured directly owing to the fault or fraud of the directors.

Article 331. Supervisory Board

- 1/ A company may have a supervisory board where the memorandum of association provides for that.
- 2/ The supervisory board shall have not less than three or more than five members appointed by a general meeting of shareholders.
- 3/ The general meeting may revoke the appointment of members of the supervisory board at any time. A member of the supervisory board is not entitled to be reinstated into his position even where the dismissal is without good cause.
- 4/ Only shareholders may be elected as members of a supervisory board.

- 5/ The supervisory board shall be accountable to the general meeting of shareholders.
- 6/ Members of the supervisory board may neither be members of the board of directors nor take part in the management of the company.
- 7/ The supervisory board shall elect a chairperson from among its members; In his absence, the chairperson shall delegate another member of the supervisory board to act temporarily on his behalf; Where the chairperson is unable to appoint a temporary delegate, members of the board shall elect a temporary chairperson from amongst themselves; The supervisory board may dismiss the chairperson at any time.
- 8/ Meeting time for the supervisory board shall be as determined in the memorandum of association.
- 9/ The supervisory board shall keep record of its own minutes and other necessary documents.
- 10/ The amount of remuneration and benefits to be paid to members of the supervisory board shall be determined by the general meeting of shareholders.

Article 332. Powers and Duties of the Supervisory Board

The supervisory board shall have the following powers and duties:

- 1/ causing the submission of documents and information necessary to discharge its responsibility, and examine the same;
- 2/ calling and leading a general meeting of shareholders, where the board of directors is unable or unwilling to convene such a meeting.
- 3/ taking part and giving opinion in the meeting of the board of directors without voting.
- 4/ where it comes to know or has reason to suspect that an act that causes damage to the company has been committed, investigate the matter or cause it to be investigated or, take the necessary measures with the view to instituting legal action, if need be.
- 5/ undertake supervision to ensure that directors and other members of the management are discharging their responsibilities properly; where it has been ascertained that they have committed an act that jeopardizes the interests of the company, demand

that corrective measures be taken; recommend the removal of those who have failed to discharge their responsibilities properly, as appropriate, to the board of directors or general meeting of shareholders.

- 6/ supervise as well as cause the Auditing of the financial affairs of the company.
- 7/ submit report to the general meeting.
- 8/ carry out other functions as may be assigned to it by the memorandum of association or resolution of the general meeting of shareholders.

Article 333. Replacement of Members of the Supervisory Board

- 1/ Where, during a financial year, seats on the supervisory board are vacant, the surviving members shall continue to carry out their functions until a general meeting appoints replacement.
- 2/ The replacements shall complete the period for which the members of the supervisory board who vacated the seat were appointed.
- 3/ Where there are no surviving members of the supervisory board, the Auditors shall discharge the responsibilities of the supervisory board until the

general meeting appoints replacements to the supervisory board.

Article 334. Liability of Members of the Supervisory Board

Notwithstanding a contrary provision, members of the supervisory board shall be liable jointly and severally for damages that may be caused to the company, shareholders or third parties as a result of failure to discharge their responsibility under the law, the memorandum of association or resolution of general meeting.

Article 335. Period of Limitation and other Defenses

- 1/ Claims for damages by the company, shareholders or creditors against directors and members of the supervisory board, if any, under the provisions of this Code shall be barred after two years from the date when the aggrieved party knew of the damage and the culprit; There shall be an absolute limitation after ten years from the date when the act complained of took place.
- 2/ The provisions under Sub-Article (1) of this Article shall not apply to the institution of criminal

proceedings against the members of board of directors or the supervisory board.

Article 336. Applicable Provisions

The provisions of Article 297, 298 and 306 of this Code shall also apply as appropriate to members of the supervisory board.

SECTION TWO

GENERAL MANAGER AND SECRETARY

Article 337. General Manager

- 1/ A company shall have a general manager appointed by the board of directors; The general manager shall be accountable to the board of directors.
- 2/ The board may revoke the appointment of the general manager; The general manager shall have no right to be reinstated as a general manager even where he has been dismissed without good cause; however, the board may reappoint him.
- 3/ The general manager is an employee of the company; he may be a member of the board of directors; He may not be the chairperson of the board.

Article 338. Powers and Duties of the General Manager

- 1/ The general manager is responsible for the general day-to-day management of the company, In the absence of a provision to the contrary in the memorandum of association, he represents it in its dealings with third parties.
- 2/ Without prejudice to the generality of Sub-Article (1) of this Article he shall have the duties that follow:
 - a) sign and transfer negotiable instruments especially commercial instruments, transferable securities and documents of title to goods;
 - b) discharge responsibilities entrusted to him by the memorandum of association;
 - c) discharge responsibilities entrusted to him by the board of directors and implement its decisions;
 - d) preparation of annual work plan and budget of the company and implementing the same upon approval by the board of directors; and
 - e) hiring, managing and firing the employees of the company, as necessary.

Article 339. Effects of Restrictions on Powers of the General Manager

- 1/ The decisions of the board of directors or other agreements restricting the powers of the general manager not entered in the commercial register shall have effect only as between the company and the general manager.
- 2/ The company shall be bound by the actions of the general manager based on Sub-Article (1) of this Article only for the benefit of third parties in good faith.

Article 340. Secretary

- 1/ A company shall have a secretary; The hiring and firing of the secretary shall be approved by the board of directors upon the recommendation of the general manager.
- 2/ The secretary shall be accountable to the general manager.

Article 341. Powers and Duties of the Secretary

A company`s secretary shall have the following powers and duties:

- 1/ organize and keep information and records of the company;
- 2/ provide reports and other necessary information promptly to concerned body;
- 3/ provide information to shareholders and third parties;
- 4/ organize meetings of shareholders and members of the board of directors;
- 5/ prepare, organize and keep minutes; and
- 6/ carry out other tasks assigned to him by the general manager and memorandum of association.

Article 342. Liability of the Secretary

Notwithstanding an agreement to the contrary, the secretary shall be liable to the company, shareholders or third parties for any breaches of his duties under this Code or the memorandum of association.

SECTION THREE

**AUDIT AND INVESTIGATION BY RELEVANT
GOVERNMENT AUTHORITY**

Article 343. **Appointment of Auditors**

- 1/ Every share company shall have one or more independent and impartial external Auditors and assistant Auditors; The Auditors and assistant

Auditors shall be elected by the general meeting of the shareholders.

- 2/ A shareholder or shareholders representing not less than 20% of the capital of the company may appoint an Auditor selected by them.
- 3/ A body corporate may act as Auditor.
- 4/ Auditors shall be elected by the meeting of subscribers and thereafter by the general meeting.

Article 344. Term of Appointment of Auditors

Auditors shall hold office:

- 1/ until the first annual general meeting where elected by the meeting of subscribers;
- 2/ till the closing of three financial years where elected at an annual general meeting.

Article 345. Requirements to be Appointed as Auditor

- 1/ To be eligible for the position of an auditor of a share company a person shall fulfill the following:
 - a) issued with a professional license from a relevant authority;
 - b) be of a good moral character;

- c) not be a shareholder or an employee of the company;
- d) is not a person affiliated with the company as defined under Article 306 Sub-Article (6) of this Code;
- e) fulfill other requirements set by the law or the memorandum of association.

2/ Reports submitted by an Auditor and adopted by the general meeting shall not, save in the case of fraud, be invalid merely by reason of the fact that the provisions of this Article have not been observed.

Article 346. Revocation of the Appointment of an Auditor

A general meeting may at any time revoke the appointment of an auditor. An Auditor may claim damages if his dismissal is without good cause.

Article 347. Remuneration

The remuneration of Auditors shall be determined by the general meeting of shareholders.

Article 348. Duties of Auditors

Subject to the other provisions of this Code and other relevant laws, the Auditors shall:

- 1/ discharge their duties following generally accepted accounting principles;
- 2/ provide accurate information;
- 3/ treat shareholders equally;
- 4/ keep professional secrets;
- 5/ annually verify the correctness and accuracy of the inventories, balance sheets, and profit and loss accounts, books and other financial documents;
- 6/ certify that the report submitted by the board of directors to the general meeting of shareholders reflects the correct state of the company;
- 7/ carry out such other duties as may be assigned to them in the memorandum of association or by general meeting of shareholders.

Article 349. Report to General Meetings

- 1/ The Auditors shall submit to the general meeting their written comments on the report of the board of directors submitted to the meeting; Such report by the Auditors shall also show the manner in which they have carried out their duties.

- 2/ The Auditors shall recommend to the general meeting either to approve or reject the accounts submitted by the directors.
- 3/ The auditors shall comment on the proposal for distribution of profits submitted by the directors.
- 4/ The general meeting shall not consider the balance sheet in the absence of a report under Sub-Article 1 of this Article.

Article 350. Duty to Inform Irregularities

- 1/ Where the Auditors find irregularities or breaches of legal requirements or memorandum of association, they shall forthwith inform the supervisory board, if any, or the directors and, where grave irregularities or breaches have occurred, the general meeting of shareholders.
- 2/ The Auditors shall inform the concerned government authority of any matters which would appear to disclose the commission of a criminal offence.

Article 351. Calling of General Meetings

- 1/ The Auditors shall call a general meeting where the directors or supervisory board fails to call a meetings required by the law or memorandum of association.
- 2/ They shall call a general meeting where shareholders representing at least ten percent of the capital so request.
- 3/ Where there are several Auditors, they may jointly call a general meeting in accordance with the memorandum of association; they may, where they think fit, fix for the meeting a place other than the company`s head office or place laid down in the memorandum of association.
- 4/ Where the Auditors call a general meeting in accordance with this Article, they shall prepare the agenda and a report to be read at the meeting giving the reasons for calling the meeting; one of the Auditors shall preside over the meeting.
- 5/ Where the Auditors disagree on the need for calling a meeting, one of them may apply to the court having jurisdiction in the area in which the head office is

situate to exercise the powers under Sub-Articles (3) and (4) of this Article

- 6/ Necessary expenses incurred under this Article shall be borne by the company.

Article 352. Powers of Auditors

- 1/ The Auditors may at any time make on the spot such audits or checks as they think necessary and may call for any information, agreements, books, accounts, minute books or such documents as may be required for the proper execution of their duties; Any person who is required to supply information shall comply.
- 2/ Auditors shall be present at annual general meetings and any other meetings of shareholders.

Article 353. Audit of the Accounts of a Holding Company

Where, in the course of auditing the accounts of a holding company, a consolidated balance sheet of its subsidiary is also required to be audited by this Code or any other law, the Auditors shall audit the accounts of the subsidiary company.

Article 354. Liability of Auditors

- 1/ Auditors shall be civilly liable to the company, shareholders and third parties for any fault in the exercise of their duties which occasioned damage.
- 2/ An Auditor who intentionally gives or confirms an untrue report concerning the position of a company or fails to inform the relevant authority of a criminal offence which he knows to have been committed or divulges professional secret shall be punishable in accordance with the relevant criminal law.
- 3/ An Auditor shall be liable for damage caused to the company, shareholders and third parties owing to cessation of his duties in breach of conditions provided under the law or agreement.

Article 355. Investigation at the Request of Shareholders

- 1/ The Ministry of Trade and Industry or any other relevant government authority shall, upon the request of shareholders representing at least ten percent of the capital of the company, appoint one or more inspectors to conduct an investigation and report on whether the management of the company has been

conducted in a manner that jeopardizes the interest of minority shareholders or that of the company.

- 2/ The applicants shall share with the relevant government authority documents and information which they deem necessary.
- 3/ The applicants shall bear expenses incurred in connection with the investigation; However, where the investigation has revealed that the allegation is true, the company shall refund the expenses to the applicants.

Article 356. Investigation Compulsory

A general meeting of a company or the court may request the Ministry of Trade and Industry or any other government authority authorized by law for an investigation to be undertaken on the company; the relevant government authority so requested shall appoint one or more inspectors to undertake the investigation.

Article 357. Investigation by the Motion of Relevant Government Authority

The Ministry of Trade and Industry or any other government authority authorized by law may, on its own motion, appoint inspectors to conduct an investigation

where it has good reason to believe that the operations of the company are such as may reveal:

- 1/ fraud committed or likely to be committed on creditors of the company;
- 2/ acts prejudicial to the rights of certain shareholders;
- 3/ illegal or fraudulent activities; or
- 4/ acts which constitute criminal offence.

Article 358. Powers of Inspectors on Holding and Subsidiary Companies

Where inspectors have been appointed under Article 355, 356 or 357 of this Code to investigate into the affairs of a company and they are of the opinion that a full investigation into the affairs of such company cannot properly be carried out without an investigation into the affairs of the holding or subsidiary company of such company, they shall report their opinions to the relevant government authority which may order the investigation be extended to the affairs of the holding or subsidiary company.

Article 359. Duties of a Company Under Investigation

- 1/ The directors, supervisory board, if any, managers, secretary or other officers and authorized agents of

any company under investigation shall, upon receipt of an investigation order, produce to the inspectors all required books and documents and furnish all information necessary for the investigation.

- 2/ Where the officers of the company mentioned under Sub-Article (1) of this Article obstruct the conduct of the` investigation, the inspectors shall report to the relevant government authority who appointed them; the relevant government authority that has received the report shall inform an appropriate body to institute criminal proceedings.
- 3/ Subject to the provisions under Sub-Article (2) of this Article, the relevant authority that received the report may take administrative measures prescribed in special law without prejudice to its power to continue with the conduct of the inspection.

Article 360. Inspectors` Report

- 1/ On receipt of the inspectors` report, the relevant authority that has ordered the investigation shall send a copy thereof to the:
 - a) company whose affairs have been investigated;

- b) shareholders who petitioned for investigation; or
- c) court which ordered the investigation, if that is the case.

2/ The Authority that has ordered the investigation shall take corrective measures, if the report presented as per Sub-Article (1) of this Article is found to be inappropriate.

Article 361. Investigation Regarding Nominees

- 1/ Where the Ministry of Trade and Industry or a relevant government authority has good reason to believe that registered shareholders are only nominees of other persons who exercise effective control of a company and derive benefits from that, the authority may appoint inspectors to ascertain the real owners of the shares.
- 2/ The Ministry of Trade and Industry or relevant government authority may order an investigation under Sub-Article (1) of this Article at the request of shareholders representing ten percent of the capital.

CHAPTER FIVE
SHAREHOLDERS' MEETINGS
SECTION ONE
GENERAL PROVISIONS

Article 362. General Rule

- 1/ A general meeting of shareholders is the highest decision making organ in a company in which all shareholders take part.
- 2/ Shareholders may take part in an annual general meeting in person or by electronic means or where all shareholders agree a decision may be taken by asking the shareholders to state their position on a text of resolutions in writing or through electronic means without calling a meeting.

Article 363. Rights Inherent in Membership

- 1/ Notwithstanding the provisions of Sub-Article (1) of Article 391 of this Code, no shareholder may be deprived without his consent of the rights inherent in membership.
- 2/ Rights inherent in membership are rights that, under the law or the memorandum of association, do not

depend upon decisions of the general meeting or board of directors or which are connected with the right to take part in meetings, such as the right to be a member, to vote, to challenge a decision of the company or to receive dividends and a share in a winding-up.

Article 364. Protection of Minority Shareholders Against Injury

Without prejudice to the rules that provide for the creation of preferred classes of shares, a general meeting may not pass a resolution which may have a clear effect of giving undue benefit to some shareholders.

Article 365. Classes of Meetings

- 1/ Shareholders' meetings may be general or special.
- 2/ General meetings are ordinary or extraordinary and comprise shareholders of all classes.
- 3/ Special meetings comprise only shareholders of a special class.

Article 366. Calling Meetings

- 1/ General meetings are called by the directors, supervisory board, if any, the Auditors, the liquidators or, where appropriate, by the court.

- 2/ Notwithstanding the provisions of Sub-Article (1) of this Article, the Ministry of Trade and Industry or any other relevant government authority may, on its own motion or upon request by any interested person, call a general meeting where there is a compelling reason and the meeting under Sub-Article (1) of this Article could not be called or calling that would take long time.
- 3/ Upon a request of shareholders representing five percent of the share capital, the court of the place where the head-office is situate may, where it is of the opinion that the request is appropriate, appoint a representative to call a meeting and to draw up the agenda for consideration.

Article 367. Mode of Calling

- 1/ The company may prescribe in its memorandum of association a reliable and effective method for the calling of shareholder meetings. In the absence of such rules notices calling meetings shall be published in a newspaper having nation-wide circulation.
- 2/ Where all shareholders are registered in the register of shareholders, the meeting may, instead of notices

indicated in Sub-Article (1) of this Article, be called at the company's expense through a registered letter or an e-mail address given by the shareholder for this purpose, or any other reliable electronic message sent to each shareholder.

3/ Even where a company has bearer shares, where a shareholder with a registered share requests the company in writing that notices be issued to him through a registered letter or an e-mail address or any other reliable electronic method, he shall be notified of meetings through the mode he has chosen at his own expense.

Article 368. Ordinary Meetings Called by Reason of Lack of Quorum

Where an ordinary general meeting has been unable to function for lack of quorum, a second meeting shall be called in the same manner and within the same period of time as the first meeting.

Article 369. Extraordinary Meetings or Special Meetings Called by Reason of Lack of Quorum

Where an extraordinary or special meeting has been unable to function for lack of quorum, a second and a

third meeting, if necessary, shall be called at one week's interval in accordance with Article 366 and 367 of this Code.

Article 370. Time of Notice of Meetings

Notices for first general or special meeting shall be given twenty four days before the date of such a meeting.

Article 371. Contents of Notices of meetings

1/ Notices of meetings shall indicate the company's name, the nature, capital, registration number, place where head office of the company is located, the place where and time within which bearer shares, if any, are to be deposited, place and time of meeting as well as the agenda of the meeting.

2/ Notices of subsequent meetings made necessary by lack of quorum shall, in addition to items indicated under Sub-Article (1) of this Article, give the dates of the abortive meeting.

Article 372. Agenda

1/ Without prejudice to the provisions of Sub-Article (1) and (2) of Article 366 of this Code regarding calling of meetings by the court or relevant

government authority, the agenda shall be prepared by the person calling the meeting.

- 2/ Notwithstanding Sub-Article (1) of this Article, shareholders representing five percent of the capital of the company are entitled to put additional items on agenda for consideration at the meeting; They shall submit their request in writing for additional agenda items as much as practicable before notices of the meeting are issued or within three days from the date of issuance of the notice pursuant to Article 370 of this Code to the body that called the meeting.
- 3/ Unless otherwise provided by this Code or the memorandum of association, only items on the agenda may be discussed; however, the meeting may at any time revoke the appointment of directors and appoint new directors.
- 4/ Subsequent meetings made necessary by lack of quorum and called in accordance with Articles 368 and 369 of this Code may only discuss items on the agenda of the first meeting.

Article 373. Proxy

- 1/ A shareholder who is unable to be present at a meeting may take part in and vote through a proxy; Where a shareholder has appointed a proxy, he may neither participate nor vote by himself.
- 2/ The provisions of Article 270 and 271 of this Code shall apply to joint holders of a share or shares, usufructuary and pledgees.

Article 374. Requirements in Respect of Conduct of Business

- 1/ A meeting may pass a decision where the necessary quorum is met and the majority of those present at the meeting support the motion.
- 2/ The quorum in relation to the capital is as laid down for each class of meeting under this Code; For all meetings, the quorum shall be calculated on all the shares making up the capital, less these shares which carry no voting rights under the law, taking into account the amount of capital the remaining shares represent.

- 3/ The memorandum of association may not vary the provisions of this Code relating to majority and quorum.

Article 375. Shares Redeemed by the Company Carry no Voting Rights

A company may not vote with shares which it has redeemed under Article 275 of this Code.

Article 376. Period of time for Registration of Shares

The memorandum of association may determine the period of time within which the holders of registered shares shall be entered in the company's register and bearer shares issued before the coming into force of this Code are deposited with the company to enable their holders participate in a meeting of shareholders.

Article 377. Proxy Authority

- 1/ The content of proxy form, the place where and the time within which the proxy form is to be deposited shall be determined by the board of directors; Such period of time may not expire more than three days before the commencement of the meeting.
- 2/ The proxy given for purposes of participation in a meeting of shareholders need not be authenticated

before documents authentication and registration agency or any other relevant institution.

Article 378. Attendance Sheet

- 1/ An attendance sheet shall be kept for each meeting; It shall show the names and address of shareholders present or represented by proxy and the number of shares and votes held by each shareholder.
- 2/ The attendance sheet shall, before the meeting begins, be initialed by the shareholders or their proxies physically present at the meeting, and shall be certified as correct by the company's secretary.

Article 379. Chairperson

- 1/ The chairperson of the board of directors shall preside at all meetings; In his absence, the deputy chairperson or, in the absence the deputy chairperson, the senior director or, in the absence of the senior director, he who is elected by the general meeting shall preside.
- 2/ Where the meeting has been called by the supervisory board, the Auditors or an officer of the court or another government authority mandated by law or a

liquidator, the person calling the meeting shall preside.

Article 380. Tellers

- 1/ Members of the meeting who are chosen by agreement between those who hold or represent the greater number of shares shall be appointed tellers, where they are willing to accept such appointment.
- 2/ Where shareholders who may be able to serve as tellers under Sub-Article (1) of this Article are not willing to serve in that capacity or the shareholders present at the meeting seek to elect another person, the meeting shall elect the necessary tellers at the beginning of such meeting.
- 3/ Notwithstanding the provisions of Sub-Articles (1) and (2) of this Article, a reliable technology may be used for purposes of counting votes cast at a meeting conducted by electronic means.

Article 381. Right to Inspect or take Documents

- 1/ Every shareholder may at all times inspect and take copies of the following documents kept at the head office:

- a) balance sheet, profit and loss accounts and inventories;
 - b) reports submitted by the directors and by the Auditors to the general meetings relating to the three preceding financial years;
 - c) minutes and attendance sheets of these meetings;
 - d) a resolution to be submitted to the meeting;
 - e) a register of persons affiliated with the company indicated under Article 311 of this Code;
 - f) the name of the highest paid employee of the company and the total amount of payment effected to such a person in the financial year;
 - g) a register of shareholders of the company.
- 2/ A shareholder is entitled to inspect or take copies of such documents by applying to the Ministry of Trade and Industry or any other concerned government authority where a company refuses to comply with the provisions of Sub-Article (1) of this Article.
- 3/ The rights to inspect and take copies of documents under this Article are enjoyed by joint holders of shares, usufructuaries and pledgees.

Article 382. Right to access Additional Information

- 1/ Where a shareholder requests, in addition to documents specified under Article 381 and other provisions of this Code, access to additional information which is necessary to take a position on the agenda submitted for a general meeting, the board shall give the meeting access to the same; however, the board may refuse to provide such information where disclosure of the information is prohibited by law or doing so would in its opinion cause significant damage to the company.
- 2/ Where the board fails to give information under Sub-Article (1) of this Article, the shareholder who has made the request may institute court proceedings; The court shall order the board to give the information requested unless the company shows that it has good cause for not disclosing the information.
- 3/ Where a company is a member of a group of affiliated companies, its obligation to provide information shall also extend to the other members of the affiliated companies; Where the company is a holding company or has direct or indirect effective control over other

companies, the obligation to give information shall include the accounts of members of the related group as well as information to be given by their subsidiaries under Sub-Article (1) of this Article

Article 383. Voting Rights

- 1/ The weight accorded to the vote of a shareholder with ordinary or dividend shares shall be in proportion to the amount of capital represented.
- 2/ Unless there are legal conditions depriving voting right, every share carries at least one vote.

Article 384. Limitation of Votes

The memorandum of association may limit the highest number of votes which shareholders may exercise at meetings; However, such limitation shall be equal for all shares without distinction of class.

Article 385. Conflict of iInterest

- 1/ Where the interests of a shareholder, acting on his own behalf or on behalf of a third party, conflict with the interest of the company on a matter, such shareholder may not exercise his right to vote with regard to such matter.

- 2/ In particular, directors even if shareholders, may not vote on resolutions relating to their duties, liabilities and matters that directly or indirectly involve conflict between the interest of the company and their won interest.
- 3/ Shares which are deprived of voting rights under Sub-Article (1) and (2) of this Article shall be taken into account in calculating the quorum.
- 4/ Where failure to comply with the provisions of Sub-Article (1) and (2) of this Article results in the adoption of a resolution that is prejudicial to the company, such resolution may be set aside in accordance with the provisions of Article 391 of this Code.

Article 386. Provisions Restricting the Free Exercise of Voting Rights Invalid

Any agreement restricting or having the effect of restricting the free exercise of voting rights in shareholders` meetings shall be of no effect.

Article 387. Minutes

- 1/ Discussions at meetings shall be reduced to minutes; The minutes shall be signed by members of the board of directors that were present at the meeting and the company's secretary and entered in a minute book; Such entry shall be certified as correct by the chairperson of the board of directors of the company or by two other directors.
- 2/ Notwithstanding the provisions of Sub-Article (1) of this Article, three shareholders among shareholders present at the meeting may be elected prior to commencement of conduct of the business of the meeting to sign and certify, in place of the directors and the company's secretary, the entry of the discussions and resolutions passed in the minutes as correct; Such type of election may be made notwithstanding that the matter was not an item on the agenda of the meeting.
- 3/ Minutes of the meeting shall in particular include:
 - a) the manner in which the meeting was called;
 - b) the place and date of the meeting;

- c) the agenda;
- d) members of the board of directors present at the meeting;
- e) the number of shares represented and the quorum;
- f) the documents laid before the meeting;
- g) a summary of the discussions;
- h) the results of votes taken;
- i) the texts of resolutions adopted.

4/ Where a meeting lacks a quorum, the chairperson shall cause this fact to be reduced to minutes.

Article 388. Copies or Extracts of the Minutes

Copies or extracts of the minutes shall be valid where such copies or extracts are certified as correct by the chairperson of the board of directors or by two other directors present at the meeting.

Article 389. Adjournment of Meetings

1/ Where shareholders representing at least one third of the capital represented at a meeting consider that they have insufficient information upon the matters to be discussed, they may require the meeting to be adjourned for a period not exceeding three days.

- 2/ The right under Sub-Article (1) of this Article may be exercised once in respect of a matter on the agenda.

Article 390. Informal Meeting with the Agreement of all Shareholders

- 1/ Shareholders or proxies representing all the shares may by agreement hold a meeting without observing formality for mode of calling of shareholders' meeting.
- 2/ Where shareholders or proxies representing all the shares are present, the meeting may take any decision and adopt any resolution on any matter that falls within the scope of powers of a general meeting under this Code.

Article 391. - Effect of Resolutions

- 1/ Resolutions adopted by a meeting in accordance with the law or the memorandum of association shall bind all shareholders, including those who were not present or abstained or dissented or incapable or whose right to vote is deprived.
- 2/ Any person whose interest is jeopardized by a resolution adopted in violation the law and the

memorandum of association may apply to a court to set aside such resolution within ninety consecutive days from the date he knew of the adoption of the resolution. However, where the resolution is entered in a commercial register, he may, regardless of his knowledge of the adoption of such a resolution, lodge the application to set aside the resolution in the court only within sixty consecutive days from the date of entry of the resolution in the commercial register.

- 3/ Application to set aside resolutions shall be made to the court within whose area of jurisdiction the head office is situate.
- 4/ On the request of the claimant and after hearing the general manager or another person representing the company in the proceedings, the court may, where it believes that the execution of the resolution would cause irreparable damage to the company or to the claimant, suspend the execution of the resolution challenged pending the court's decision.
- 5/ Where the court believes that the company may suffer unjustifiable damage as a result of the order under

Sub-Article (4) of this Article, it may require the claimant to furnish security or deposit money which is proportionate to the damage.

6/ Where a resolution is set aside, the decision of the court shall bind all shareholders.

7/ Nothing in this Article shall affect rights of third parties acquired in good faith while the resolution was effective.

SECTION TWO

ORDINARY MEETINGS

Article 392. Right to Inspect Documents

Without prejudice to the provisions of Article 381 of this Code, any shareholder may, during the fifteen consecutive days which precede an ordinary general meeting, inspect or take copies of, or request to send him at his own expense the balance sheet, the profit and loss account and the directors` and auditors` reports as well as proposed resolutions to be submitted at the general meeting from the head office.

Article 393. Period of Ordinary General Meetings

- 1/ An ordinary general meeting shall be held annually within four months from the end of each financial year.
- 2/ The four months period specified under Sub-Article (1) of this Article, may be extended to six months by the memorandum of association.
- 3/ Where necessary, additional ordinary general meetings may be held.

Article 394. Powers of Ordinary General Meetings

Without prejudice to other provisions of this Code, the ordinary general meeting shall have the following powers and duties:

- 1/ amend or approve or reject, after discussion, the balance sheet, the profit and loss account as well as reports of the board of directors, reports of the Auditors and supervisory board, if any, and where necessary, pass resolutions relating to the allocation of and distribution of profits and on all questions arising out of the accounts for the past financial year;

- 2/ appoint or remove directors, members of the supervisory board or Auditors as appropriate and decide the amount of their remuneration;
- 3/ approve the issue of debentures as well as the guarantees attached thereto;
- 4/ approve transfer of fifty one percent or more of the assets of the company at once or within one year from the date of the first sale at different intervals; and
- 5/ decide all matters on which a general meeting passes decisions other than those specifically reserved to an extraordinary general meeting under this Code.

Article 395. Dealings Involving Conflict of Interest Covering Ten or more Percent of the Assets of the Company

- 1/ Notwithstanding the provisions of Article 306 of this Code, dealings which involve conflict of interest covering ten or more percent of the assets of the company shall be approved by a general meeting before the making of such deals.
- 2/ Any director, manager or shareholder with a potential conflict of interest with the company shall give to the independent and impartial external Auditor of the company complete and accurate information about

the cause of conflict of interest situations, in particular, the type and extent of conflict, and like matters.

- 3/ The external Auditor of the company shall compile complete information regarding whether there exists conflict of interest, where conflict of interest exists, its cause, type, extent and the identity of the director, shareholder or any other person having affiliation with the company, and any other similar matters; the Auditor shall submit the information he gathered together with his own recommendation to the general meeting before the making of the agreement.
- 4/ A director or any other person, who stands to benefit from an agreement involving a conflict of interest with the company, may not vote at the general meeting considering the approval of such agreement, even if he happens to be a shareholder.
- 5/ The directors of the company shall compile a report containing detailed information regarding the related-party transaction involving conflict of interest that falls under this Article and submit it, at the latest within 72 (seventy two) hours from the approval by

the general meeting to the Ministry of Trade and Industry or any other appropriate government organ and post the report on the website of the company.

The report shall contain the following:

- a) a description that can help to identify clearly the property to be sold or purchased;
- b) the nature and amount of consideration to be paid; and
- c) the name of the director, shareholder or any other person having close relationship with the company involved in the related party transaction, a clear description of the direct or indirect ownership interest in the company and the entity engaging in the transaction with it, that could give rise to conflict of interest.

6/ An agreement which is not approved in advance by a general meeting of shareholders and reported as per Sub-Article (1 to 5) of this Article shall be of no effect; The court may order the invalidation of the agreement upon the application of the company, shareholders or creditors; The court may confirm the

agreement if it is manifestly clear that the upholding of the contract is in the best interest of the company.

- 7/ Where an agreement involving a conflict of interest is invalidated in accordance with Sub-Article (6) of this Article, the company shall be entitled to damages for harm caused by the agreement; The director or shareholder or any other person having an affiliation with the company pursuant to Sub-Article (6) of Article 306 of this Code shall also pay to the company profits obtained as a result of the agreement together with legal interest.

Article 396. Appointment of Special Investigator

- 1/ A shareholder or shareholders may propose to an ordinary general meeting the appointment of a special investigator who shall submit a report which evaluates the effect on the company and shareholder of specified activities of the company as well as the appropriateness of such activities in light of good business practice and the law; This proposal shall at least indicate:
- a) reason for the appointment of the special investigator; and

b) scope of the investigation.

- 2/ A company or a person who renders services to the company or is a member of a group to which the company belongs may not be appointed as a special investigator where due to such relation conflict of interest is likely to arise.
- 3/ Where the ordinary general meeting has rejected the proposal, shareholders representing one tenth of the capital of the company may apply to the court; The court shall order the ordinary general meeting of the company to appoint a special investigator; Where the company shows that the scope of the investigation as requested would seriously jeopardize the interest of the company or third parties, the court may amend the scope of the investigation to avert such damage.
- 4/ The special investigator shall submit a written report on the results of his investigation; The results of the investigation shall be submitted to the ordinary general meeting; Shareholders may take copies of the report.
- 5/ The shareholders who have requested the investigation shall cover the remuneration to be paid to the special

investigator; the company shall, however, refund the shareholders who requested investigation where the investigation reveals violation of law, memorandum of association or administrative rules of the company.

- 6/ A proposal for an appointment of a special investigator shall be submitted to the board of directors of the company thirty days before the convening of an ordinary general meeting.

Article 397. Right to Takepart in Ordinary Meetings

- 1/ Notwithstanding any provision to the contrary, any shareholder has the right to take part in ordinary meetings without regard to the number of shares held.
- 2/ Unless otherwise provided in the memorandum of association, any shareholder may be represented by another person, whether a shareholder or not.

Article 398. Quorum and Majority

- 1/ Where first called, ordinary general meetings shall be composed of that number of shareholders which represents either in person or by proxy voting shares representing at least one-quarter of the capital of the company.

- 2/ Quorum shall be calculated based on the amount of capital represented, and not by the number of shareholders; where the meeting is called in accordance with the law and the required amount of capital is represented, it may pass a resolution.
- 3/ When called for a second time, the meeting may be held and decisions made without regard to the number of voting shares represented.
- 4/ Decisions are taken by a simple majority of the capital represented at the meeting by shares carrying voting right; in the determination of majority vote, abstentions and blank ballots shall be disregarded.

SECTION THREE

EXTRAORDINARY GENERAL MEETINGS

Article 399. Right to Inspect Documents

The provisions of Article 381 of this Code pertaining to the right of shareholders to inspect and take copies of a company's documents before an ordinary general meeting shall also apply, *mutatis mutandis*, to extraordinary general meetings.

Article 400. Power of an Extraordinary General Meeting

An extraordinary general meeting shall have the following powers and duties:

- 1/ amend the memorandum of association of the company;
- 2/ increase or reduce the capital of the company;
- 3/ change the nationality of the company;
- 4/ decide on dissolution, conversion, division or merger of the company;
- 5/ decide on all other matters specifically assigned to this meeting by the law or memorandum of association
- 6/ Notwithstanding the provisions of Sub-Article (1) of this Article changes in the identity (names) of shareholders, their address, nationality, number of shares held or amount paid shall not be regarded as amendments to the memorandum of association.

Article 401. Right to Take Part in Extraordinary Meetings

Notwithstanding any agreement to the contrary, any shareholder has the right to take part in extraordinary general meetings without regard to the number of shares held.

Article 402. Majority and Quorum in Extraordinary General Meetings

- 1/ Not less than a two-thirds majority of capital represented by voting shares represented at the meeting is required for a resolution to be adopted in an extraordinary general meeting; Abstentions and blank ballots shall be disregarded in reckoning the majority vote.
- 2/ Resolution of an extraordinary meeting to change the nationality of the company shall only be adopted by the unanimous vote of the holders of all shares carrying voting rights.
- 3/ An extraordinary general meeting may not pass a resolution compelling a shareholder to increase his investment in the company. Hence, except in the case of increase of the capital from reserve funds or profits which may be distributed, the consent of all shareholders shall be required to increase the capital of the company by increasing the par value of the existing shares.

- 4/ Without prejudice to the provisions under Sub-Article (2) and (3) of this Article the quorum of the meeting is met:
- a) at first meeting, where shares carrying voting right representing not less than one third of the capital of the company are present or represented;
 - b) at a second meeting, where shares carrying voting rights representing not less than one fourth of the capital are present or represented and
 - c) at a third meeting, without regard to the amount of capital represented by shares carrying voting rights in so far as shareholders or their proxies are present.

Article 403. Right to Leave the Company

- 1/ Shareholders dissenting from resolutions relating to change of business purposes or conversion of the company may leave the company.
- 2/ Where shareholders decide to leave the company pursuant to Sub-Article (1) of this Article, they shall notify the general manager of the company of such

decision through a letter or other appropriate electronic means:

- a) within three days from the end of the meeting, in case of shareholders who were present at the meeting which adopted the resolution;
 - b) within fifteen days from the date of the publication of the resolution in a newspaper having nationwide circulation and on the website of the company, in case of shareholders who were not present at the meeting that passed the resolution.
- 3/ Shareholders who have decided to leave the company shall have their shares redeemed at the average price of their shares on the stock exchange over the last six months preceding the meeting where the price of the shares is quoted on the market; if the price is not quoted on the stock exchange, their shares shall be redeemed at a price proportionate to what they represent in the assets of the company in the company's balance sheet for the last financial year.
- 4/ Any agreement or resolution which extinguishes or deprives or obstructs the exercise of the right to leave a company under this Article shall be of no effect.

SECTION FOUR
SPECIAL MEETINGS

Article 404. Modifying the Rights of a Class of Shareholders

- 1/ A resolution of a general meeting to modify the rights of a class of shareholders becomes effective only when approved by a special meeting of the shareholders in the class concerned by a quorum and majority required under Article 406 of this Code.
- 2/ Where a general meeting decides to modify the rights of a class of shareholders, a special meeting shall be convened within sixty consecutive days from such decision and pass its own decision on the matter.

Article 405. Right to Inspect Documents

The provisions of Article 381 of this Code shall also apply to a special meeting.

Article 406. Quorum and Majority in Special Meetings

- 1/ The quorum of the meeting for a special meeting shall be of shares carrying voting rights:
 - a) at a first meeting, not less than one half of the capital of the company represented by the class concerned;

- b) at a second meeting, not less than one third of the capital of the company represented by the class concerned;
- c) at a third meeting, not less than one quarter of the capital of the company represented by the class concerned;

Shareholders may be represented by proxies.

- 2/ The provisions of Sub-Article (1) of Article 402 of this Code dealing with majority as regards extraordinary meeting shall apply to special meetings.

CHAPTER SIX

DEBENTURES

Article 407. Definition

- 1/ A debenture is a negotiable debt instrument whereby the issuing company undertakes to pay the debenture holder a fixed interest for a specified period of time and to repay him the principal loan upon the maturity date.
- 2/ Debentures of the same issue with equal par value shall confer equal rights on the debenture holders.

Article 408. Cases where Issuance of Debenture is Permitted

A share company may borrow money through the issuance of debentures where:

- 1/ its capital is fully paid-up; and
- 2/ it has been in business for at least one year and has a balance sheet approved by its general meeting.

Article 409. Maximum Amount of the Issue

- 1/ Debentures issued by a company may not exceed the amount of paid up capital shown in the last adopted balance sheet.
- 2/ Notwithstanding the provision of Sub-Article (1) of this Article, a company may issue debentures that exceed the amount of paid up capital shown in the last adopted balance sheet where:
 - a) the company`s immovable property is mortgaged and the debentures issued do not exceed two thirds of the value of the mortgage; or
 - b) the excess over the paid-up capital is guaranteed by registered securities or securities issued or guaranteed by the State and the date of redemption is not earlier than that of the

debentures; or by government or public authorities annuities.

- 3/ The securities given pursuant to Sub-Article (2)(b) of this Article shall be deposited in a bank until full repayment of the value of the debentures; Such part of the annuities shall be blocked in a bank unto the time of repayment as is necessary to meet payments of interest and amortization.
- 4/ The limits imposed by the provisions of Sub-Article (1) of this Article shall not apply to real estate loan or agricultural mortgage companies.

Article 410. Obligations of Debenture Issuing Company

- 1/ Debentures redeemed by the issuing company shall be canceled; they may not be resold.
- 2/ A company which has issued debentures may reduce its capital only in proportion to debentures cancelled upon payment of the principal and interest thereon.

Article 411. Reduction of Capital by Debenture Issuing Company

Notwithstanding the provisions of Article 410 Sub-Article (2) of this Code, where a reduction of capital is necessary owing to losses, the amount of the legal reserve

shall continue to be calculated on the basis of the capital existing at the time of issue for so long as the capital and the legal reserve are less than the value of the unredeemed debentures.

Article 412. Issue Price of Debentures

- 1/ Debentures may be issued at a price greater than their par value.
- 2/ Debentures may not be issued at a price lower than their par value except in accordance with special laws.

Article 413. Contents of Debenture Certificate

A debenture certificate shall contain the following particulars:

- 1/ the company`s name, its objects, the head office of the company and place where the company was registered in a commercial register;
- 2/ when the company was formed and for how long;
- 3/ the paid-up capital on the date of issue of debenture;
- 4/ the date of resolution of the general meeting to issue debentures and its entry in the commercial register;

- 5/ the serial number and nominal value of the certificate, the rate and date of interest payments and the terms of redemption;
- 6/ the amount of issue and the special guarantees attaching to the debentures and the date of the deed setting up such guarantees;
- 7/ the amount of debentures or loan stock issued previously and not amortized, indicating the guarantees attaching thereto;
- 8/ where appropriate, the period or periods of time within which debenture holders may convert their debentures into shares, and the provisions for such conversion.

Article 414. Application of Provisions Relating to Shares

The provisions of this Code concerning indivisibility, form of issue, transfer and defenses relating to shares shall apply to debentures as appropriate.

Article 415. Debenture Holders` Meetings

- 1/ Holders of debentures of a given issue may combine as a legal personality to protect their common interest as provided hereinafter.

- 2/ Notwithstanding any agreement to the contrary, debenture holders who have combined under Sub-Article (1) of this Article may at any time meet in general meeting.

Article 416. Calling and Holding of Debenture Holders` Meetings

- 1/ A meeting of debentures holders may be called by the company or by the representative of the debenture holders, if any, or debenture holders representing twenty percent of the issued and unredeemed debentures.
- 2/ The provisions of this Code relating to the calling and holding of shareholders` general meetings shall also apply mutatis mutandis to the calling and holding of debenture holders` meetings.
- 3/ Directors, members of the supervisory board or auditors or employees of the company having issued debentures or of companies having guaranteed such issue may not represent debenture holders in general meetings.
- 4/ Holders of debentures which have been redeemed by the company may not take part in meetings.

- 5/ The company which has redeemed debentures may not take part in the debenture holders` meetings. This prohibition shall likewise apply to a company which holds more than thirty percent of the capital of the company which has issued the debentures.
- 6/ The calling and holding of general meetings of debenture holders shall be at the expense of the debtor company.

Article 417. Powers of Debenture Holders` Meetings

- 1/ Meetings may adopt resolutions to protect the interests of debenture holders, to enforce the loan agreement and to provide for all necessary expenses in connection therewith.
- 2/ Resolutions adopted by debenture holders` meetings bind all debenture holders, whether absent or dissenting.

Article 418. Decisions on Proposals by the Company

- 1/ Without prejudice to the generality of the provisions of Sub-Article (1) of Article 417 of this Code, the general meeting may also consider proposals of the debtor company relating to:
 - a) conversion of the company or its business purpose;

- b) merger with another company or its division into two or more companies;
 - c) issue of debentures having priority over existing debentures.
- 2/ The company may enforce proposals under Sub-Article (1) of this Article notwithstanding that the debenture holders' meeting does not approve such proposals: Provided that the company shall in such a case redeem within three months from such proposals having become effective the debentures of such debenture holders as may so request.
- 3/ The meeting may also consider proposals relating to variations in the terms of the loan.
- 4/ The meeting may not increase the liability of the debenture holders, it may not, in particular impose duty to extend additional loan or agree to conversion of debentures into shares, except by unanimous vote, nor provide for differential treatment amongst the debenture holders.

Article 419. Conditions for the Validity of Decisions

- 1/ A meeting may take decisions where its members representing not less than one-thirds of the debentures

with voting rights are present or represented through proxies or take part through electronic means.

- 2/ For matters to be decided under Article 418 of this Code, three-quarters of the debenture holders shall be present or represented through proxies or take part through electronic means.
- 3/ Where the quorum under Sub-Article (1) and (2) of this Article is not attained at the first meeting, a second meeting shall be called in the same manner and within the same period of time. The notice calling shall contain the same agenda, showing the date and outcome of the abortive meeting. The second meeting may make decisions regardless of the number of debentures present.
- 4/ Notwithstanding the provisions of Sub-Article (3) of this Article, for matters to be decided under Article 418 of this Code, where quorum of one-half (fifty percent) is not attained at the second meeting, a further meeting shall be called in the same manner and within the same period of time. Such meeting

may make decisions where one-quarter of the debentures are present or represented.

Article 420. Majority

- 1/ Resolutions may be adopted by simple majority of debenture holders present at the meeting.
- 2/ Except conversion of debentures into shares or differential treatment among debenture holders within the same class, resolutions concerning matters indicated under Article 418 of this Code shall be adopted by a two-thirds majority of debenture holders present.
- 3/ The voting rights of debentures shall be in proportion to the share of the loan which they represent respectively, each debenture giving the right to not less than one vote.

Article 421. Confirmation of Certain Decisions by a Court

- 1/ A resolution adopted under Article 418 of this Code shall be submitted to the court for confirmation within fifteen days from the meeting by the company, the representative of the debenture holders or by a

debenture holder; the resolution shall be of no effect unless confirmed by court.

- 2/ Debenture holders who dissented or were absent may oppose the confirmation of the resolution.

Article 422. Agent of Debenture Holders

- 1/ Debenture holders may be represented by one or more agents who shall be appointed by a general meeting of debenture holders having the quorum specified in Sub-Article (1) and (3) of Article 419 and a majority as specified in Sub-Article (1) of Article 420 of this Code; The meeting may at any time remove the agents.
- 2/ The quorum and majority indicated under Sub-Article (1) of this Article shall be required for a decision on the remuneration and powers of the agents; remuneration shall be borne by the debtor company.
- 3/ The agents of the debenture holders may, in case of urgency, be appointed or replaced by the court on the application of the debtor company in the absence of appointments made by a properly constituted general meeting, or on the application of one or more

debenture holders holding not less than five percent of the total debentures issued.

- 4/ The provisions of Sub-Article (3) of Article 416 of this Code shall apply to the appointment of an agent of the debenture holders.

Article 423. Powers of Agents

Unless otherwise provided by the general meeting of debenture holders, agents of the debenture holders have the power to carry out the following in the common interest and name of the debenture holders:

- 1/ do all things necessary in particular accept and preserve securities guaranteeing the loan;
- 2/ represent the group of debenture holders in all legal proceedings;
- 3/ take part in shareholders' general meetings;
- 4/ be present at the drawing of debentures for redemption.

Article 424. Duties of Agents in the Event of the Bankruptcy of the Debtor Company

- 1/ Where the debtor company's ability to pay its debt diminishes or the company suspends payment, the agent of the debenture holders, if any, shall prove for

all debenture holders in the preventive restructuring, reorganization or bankruptcy proceedings; he shall receive on their behalf all notices of meetings.

- 2/ The agent of the debenture holders may, if so authorized by the general meeting of the debenture holders, vote at creditors' meetings held in accordance with rules of bankruptcy on behalf of the debenture holders; in calculating quorum and majority at meetings of the creditors of the company, all debentures issued on the same date shall be deemed to constitute one debt.

CHAPTER SEVEN

ACCOUNTS OF COMPANIES

Article 425. General Provisions

- 1/ Subject to the provisions of other special laws, the provisions of this chapter shall apply to a share company.
- 2/ Unless otherwise specifically provided by law, the provisions of book I of this Code relating to commercial books and book-keeping shall apply to the accounts of a share company.

Article 426. Accounts and Annual Report

- 1/ At the end of each financial year, the directors shall prepare a detailed inventory of the properties of the company and a balance sheet.
- 2/ The directors shall draw up a balance sheet and a profit and loss account and prepare a report on the state of the company`s activities and affairs during the last financial year.
- 3/ The report under Sub-Article (2) of this Article shall give detailed information on the profit and loss account, an exact statement of the total amount of remuneration of the directors, members of the supervisory board, if any, and auditors, and proposals for the distribution of dividends, if any.

Article 427. Submission of Accounts and Report

The inventory, balance sheet, profit and loss account and the directors` report shall be submitted to the auditors, the Ministry of Trade and Industry or any other relevant government authority, if any, not less than forty days

before the notices calling the annual general meeting are dispatched.

Article 428. Drawing-up of the Balance Sheet and Profit and Loss Account

- 1/ The balance sheet, and profit and loss account shall be prepared each year in the same form as in preceding years and the methods of valuation shall remain the same, unless the general meeting adopts variations in the mode of presentation of the accounts or methods of valuation on the reasoned advice of the Auditors.
- 2/ The profit and loss account shall show under separate heads losses or profits arising out of the company's various activities.

Article 429. Annexure

A return of liabilities which do not appear in the balance sheet, such as guarantees, shall be annexed to the balance sheet.

Article 430. Amortization and Allowances

- 1/ Provisions for amortization shall be made each year so that the item to be amortized be written off at the end of its period of use; where, during the period of

amortization, the rate proves insufficient, such rate shall be increased so that the amortization corresponds to the depreciation.

- 2/ Provisions shall be made for amortization and allowances for depreciation of assets at the end of each financial year, even where there are no profits.
- 3/ The costs of capital issue and increases shall be amortized not later than on the expiry of the fifth financial year following that during which such issue or increase was made.

Article 431. Accounts of Holding Companies

- 1/ Where a company is a holding company, the accounts of its subsidiaries shall be submitted to the annual general meeting at the same time and in the same manner as its own accounts.
- 2/ A consolidated balance sheet and profit and loss account shall be prepared in respect of the holding company and its subsidiaries.
- 3/ The provisions of Sub-Article (1) of this Article may not apply where the board of directors is of opinion that the drawing up of such document:

- a) would be impractical or too onerous or too costly, or of little concern to the shareholders on account of the small financial interest involved;
- b) could prejudice the company or its subsidiaries, or that the company and its subsidiaries carry out business of such a differing nature that they may not reasonably be deemed to form a single enterprise and such opinion is approved by the Ministry of Trade and Industry or any other relevant government authority.

Article 432. Profits

- 1/ The net profits of a company comprise the net receipts for the financial year after deduction of general costs and other charges, and of amortization and allowances.
- 2/ The profit for distribution is the profit for the financial year less previous losses and plus additional revenue and any distribution from the reserve funds specially approved by the general meeting.
- 3/ The general meeting shall specify the reserve funds from which profit for distribution may be taken.

Article 433. Reserve Funds

- 1/ Transfers to reserve funds shall be made from the net profits shown in the profit and loss account.
- 2/ Reserve funds shall include the following:
 - a) the legal reserve required by the law;
 - b) the supplementary reserve created by an ordinary general meeting in accordance with the memorandum of association;
 - c) optional reserve created by an ordinary general meeting in accordance with the memorandum of association;
 - d) free reserve created by an ordinary general meeting there being no special provision in the law or memorandum of association.

Article 434. Legal Reserve Fund

- 1/ Unless provided otherwise by another law, five percent of the net profits of the company shall be transferred each year to its legal reserve fund; however, the obligation to transfer ceases where the amount of net profits transferred to the legal reserve fund amounts to five percent of the company`s capital.

- 2/ Transfers shall be made to the legal reserve where it has fallen for whatever reason below the amount fixed in Sub-Article (1) of this Article so that such fund once again reaches five percent of the capital.

Article 435. Reserve Created by Issue Premiums

- 1/ Where an extraordinary general meeting approving an increase in capital decides sale of shares at a price greater than their par value, such meeting may decide the difference between the actual value of the shares and their par value to constitute a reserve fund.
- 2/ Only persons who had been shareholders prior to the sale of the new shares may share in the distribution of such reserve.

Article 436. Allocation and Distribution of Profits

- 1/ Subject to the provisions of special law, distribution of profits shall be effected in accordance with the provisions of the memorandum of association after transfer is made to the legal reserve provided under Article 434 of this Code.
- 2/ Payments to directors shall be made in accordance with the provisions of Article 304 of this Code.

Article 437. Fixed or Interim Interests

- 1/ The memorandum of association may provide that a fixed or interim interest shall be paid to shareholders even where there are no profits.
- 2/ The interest under Sub-Article (1) of this Article may only be paid to the extent of interest secured from the capital of the company deposited in a bank during the period of preparatory works and construction of the enterprise; the interest being paid by the company to its shareholders shall cease to be payable as soon as normal business begins.
- 3/ A company may not pay interest to its shareholders in accordance with Sub-Article (1) of this Article unless this has been expressly provided for in the memorandum of association.

Article 438. Payment of Dividends and Right of Shareholders

- 1/ Dividends may only be paid to shareholders from net profits shown in the approved balance sheet.
- 2/ Dividends distributed contrary to the provisions of Sub-Article (1) of this Article shall be treated as

fictitious dividends; the persons making the distribution shall be criminally and civilly liable.

- 3/ The general meeting shall, when it decides on distribution of profits, determine the method of payment of dividend and fix the date on which the shareholders are to receive the dividend; the date of payment of dividends may under no circumstances exceed four months from the date on which the resolution to distribute profit was passed.
- 4/ The general meeting may for a good reason vary or cancel the decision of a preceding general meeting concerning the distribution of dividends or reserves before the expiry of the period fixed under Sub-Article (3) of this Article
- 5/ A shareholder shall become a creditor of the company for the amount of the dividend due to him from the date fixed for payment.

Article 439. Claiming Back of Dividends Not Possible

Dividends distributed contrary to the provisions of Article 438 of this Code may not be claimed back from the shareholders, except in the case of family companies or

where distribution was made in the absence of a balance sheet or not in accordance with the approved balance sheet.

Article 440. Effect of Approval of the Balance Sheet

The approval of the balance sheet by the meeting shall not affect the liability of directors, members of supervisory board, if any, Auditors, Managers, Secretary and other officers of the company in respect of their management.

Article 441. Publication of the Balance Sheet

Within thirty days of the approval of the balance sheet, a copy thereof together with the relevant part of the minute of approval by the meeting shall be sent by the directors to the Ministry of Trade and Industry or relevant government authority as well as posted on the company's website.

CHAPTER EIGHT

INCREASE AND REDUCTION OF CAPITAL

SECTION ONE

INCREASE OF CAPITAL

Article 442. Main Methods of Increase of Capital of a Company

- 1/ The capital may not be increased without the approval of an extraordinary general meeting.
- 2/ The capital may be increased by the issue of new shares or by an increase in the par value of existing shares; where an extraordinary general meeting decides to increase capital, it shall at the same time determine the method of increase.
- 3/ new shares issued may either be paid up:
 - a) in cash or in kind;
 - b) by paying off current debts with shares;
 - c) by capitalization of reserves or other funds at the disposal of the company; or
 - d) by conversion of debentures into shares.
- 4/ An increase of capital by increasing the par value of existing shares may only be effected under Sub-Article (3) of Article 402 of this Code unless such

increase is paid up by capitalization of reserve or profits which may be distributed to shareholders.

Article 443. Delegation of Powers to Board of Directors

- 1/ Without prejudice to the provisions of Sub-Article (1) and (2) of Article 442 of this Code, an extraordinary general meeting may by resolution delegate to the directors all powers necessary to effect the increase or reduction of capital approved by the meeting.
- 2/ Any provision in the memorandum of association delegating in advance to the directors power to increase or decrease capital shall be of no effect.

Article 444. Period for Effecting an Increase of Capital

A resolution or an approval by an extraordinary general meeting to increase the capital shall be of no effect if not carried out within five years from the day the resolution was passed unless the increase is by conversion of debentures.

Article 445. Capital to be Fully Paid Before a New Issue

Where a company whose capital is not fully paid increases its capital by a new issue of shares to be paid up

in cash or convertible debentures, such issue shall be null and void.

Article 446. Conditions for the Issue of New Shares

In the absence of a provision to the contrary, a company shall issue new shares in accordance with the provisions relating to the formation of share companies.

Article 447. Subscription with Offer to the Public

Where new shares are offered for public subscription, the offer to the subscribers shall be by a prospectus signed by the chairperson of the board of directors of the company and such prospectus shall contain the following information:

- 1/ the company's name and head office;
- 2/ the date of registration of the company in the commercial register;
- 3/ the amount of capital of the company, forms of shares, their par value and classes of shares, if any;
- 4/ the directors, members of the supervisory board, if any, managers and Auditors;
- 5/ the last profit and loss account, balance sheet and auditors' report;

- 6/ dividends paid during the last five years or since formation where the company existed for less than five years;
- 7/ debentures issued;
- 8/ the decision of the general meeting regarding the new shares, showing in particular the total price, their number, par value, class and issue price;
- 9/ contributions in kind and special benefits allocated;
- 10/ the period from which the new shares will give the rights to a dividend and any restrictions regarding such right, as well as any preference accorded;
- 11/ the date up to which the subscriber is bound.

Article 448. --- Preferred Right of Subscription

- 1/ Shareholders shall have a preferred right of subscription of new shares, in proportion to the number of shares held.
- 2/ The right indicated under Sub-Article (1) of this Article may be disposed or assigned under the same conditions as the share itself, during the period of subscription.

3/ The preferred right of subscription may not be exercised in the event of conversion of debentures into shares; The decision of the general meeting relating to issue of debentures convertible into shares at the will of the holders shall indicate renunciation by shareholders of their preferred right of subscription at the time of the issue.

Article 449. Right of Reduced Subscription

Subject to the provisions of Sub-Article (2) of Article 448 of this Code, where a shareholder has not subscribed shares in respect of which he had a preferred right, the shares shall be allocated to those shareholders having applied for a greater number of shares than they would have been entitled to under their preferred right, such allocation being proportional to their shares in the capital and within the limits of their applications.

Article 450. Allocation of the Remainder shares

Where shares offered for subscription under Article 448 and 449 of this Code have not been taken up fully, the balance may be disposed to non-shareholders in

accordance with the decision of the extraordinary general meeting.

Article 451. Exceptions to the Preferred Right

- 1/ The extraordinary general meeting which resolves an increase of capital may also resolve that the provisions of Article 448, 449 and 450 shall not apply, in whole or in part, but after considering:
 - a) a directors` report giving reasons for the increase of capital and the setting aside of the preferred right of subscription, the allotments of the new shares, the number of shares allocated to each, the issue price and the basis for determining such price; and
 - b) an auditors` report certifying the correctness of the directors` report.
- 2/ Allotments of new shares shall not vote at a meeting which sets aside in their favor the application of the provisions of Article 448 to 450 of this Code.
- 3/ The quorum and majority required for the decision under Sub-Article (1) and (2) of this Article shall be calculated on the whole of the shares making up the

share capital but to the exclusion of the shares held or represented by such allottees.

Article 452. Issue of Convertible Debentures

- 1/ The issue of convertible debentures is subject to the prior approval of an extraordinary general meeting.
- 2/ The approval under Sub-Article (1) of this Article shall indicate express renunciation by the shareholders of the preferred right of subscription of the shares to be issued under such conversion, for the benefit of the holders of the convertible debentures.
- 3/ The directors' report required under Sub-Article (1) (a) of Article 451 of this Code shall indicate the period of time within which the option may be exercised by the debenture holders and the manner of conversion of the debentures into shares.
- 4/ The Auditors shall prepare a special report on the proposals submitted to the extraordinary general meeting as regards the manner of conversion.

Article 453. Documents Conferring Special Preferred Rights Prohibited

The issuance of documents conferring a preferred right of subscription to buy shares issued to increase capital shall not be valid.

Article 454. Periods of Time for the Exercise of the Right of Subscription

The period of time within which existing shareholders may exercise their right of subscription may not be less than thirty days from the opening of the subscription.

Article 455. Publication of Notices of Subscription

- 1/ The date of opening of a subscription shall be notified to shareholders by a notice published in a newspaper having nation-wide circulation and through an appropriate electronic means, ten days before the subscription list opens; Such notice shall indicate to shareholders their preferred right, the dates of opening and closing of the subscription list and the issue price of the shares and the amount required to be paid-up immediately.
- 2/ Where all the shares are registered shares, the company may send the notice to the shareholders by

registered letter ten days before the subscription list opens.

Article 456. Subscription of New Shares

- 1/ An application to subscribe is not effective unless accompanied by the amount to be paid on subscription.
- 2/ The provisions of Article 260 and 268 of this Code shall apply *mutatis mutandis* to increase the capital of a company effected by the issue of cash shares.

Article 457. Declaration of Subscription

The board of directors shall certify as correct and keep a record of the following:

- 1/ the new shares have been fully subscribed;
- 2/ the amounts to be paid up have been paid;
- 3/ the authorized increase of capital has taken place; and
- 4/ the memorandum of association is amended to show the increase in capital.

Article 458. Increase of Capital by Contributions Inkind

The provisions of Article 260, 261 and 263 of this Code shall apply *mutatis mutandis* to increases of capital

effected by contributions in kind or which carry special benefits.

Article 459. Payment of New Shares by Set Off

- 1/ New cash shares issued to increase the capital of a company may be used to pay off the current liquid debts of the company at the date the subscription list opens.
- 2/ An account showing the shares have been paid for by settlement of the debt shall be drawn up by the directors and certified as correct by the Auditors; The Auditors shall prepare a report showing the value of the debt so settled.

Article 460. Increase by Capitalization of Reserves

Subject to the provisions of Sub-Article (2) of Article 434 of this Code, an extraordinary general meeting may decide to increase the capital by transferring thereto the whole or part of the reserves: Provided that, where the legal reserve is so transferred, no distribution to shareholders may be made until the legal reserve is restored.

Article 461. Amortization of Capital

- 1/ Only the memorandum of association or a resolution of an extraordinary general meeting may authorize the gradual refund of contributions of shareholders or par value of their shares to shareholders.
- 2/ Only profits which may be distributed or reserves other than those indicated in Sub-Article (1) of Article 434 of this Code may be used for such amortization.
- 3/ The amortization under Sub-Article (1) of this Article may be effected by the redemption of shares within the same class; Shares to be redeemed may be selected by drawings; Reduction of capital may not result from amortization.

SECTION TWO

REDUCTION OF CAPITAL

Article 462. Proposal for Reduction of Capital

Proposals for a reduction of capital shall be sent by the board of directors to the Auditors not less than fifteen days before calling the extraordinary general meeting to approve such reduction; the Auditors shall report to the

same meeting their opinion and the reasons therefor on the proposals.

Article 463. Reduction of Capital to be Published

Where a reduction of capital has been effected, an entry shall be made in the commercial register and published in newspaper with wide circulation and posted on the company's website.

Article 464. Reduction of Capital Following Losses

The provisions of Article 465-468 of this Code shall apply when losses are the reason for a reduction of capital.

Article 465. Manners of Reduction of Capital

- 1/ A reduction of capital shall be effected:
 - a) by reducing the part value of shares; or
 - b) by exchanging old shares for a lesser number of shares.
- 2/ Where a general meeting resolves that a reduction of capital shall be effected as provided in Sub-Article (1) (b) of this Article, the shareholders holding an insufficient number of shares to be exchanged shall within the period fixed by the meeting make up the number of shares to a number which can be

exchanged or dispose of their shares to another shareholder.

Article 466. Preservation of Rights for Shareholders

An extraordinary general meeting may in a resolution authorizing a reduction provide that the shareholders shall be paid as a compensation for the reduction of the number of their shares or of the par value thereof an amount corresponding to the reduction, before any distribution of profits is made.

Article 467. Rights of Creditors

Where the claim of a creditor holding rights prior to the adoption of a resolution by an extraordinary general meeting to reduce capital is not paid or such creditor is not given adequate guarantees for the payment of his claim, he may oppose the adoption of a resolution in Article 466 of this Code or any distribution of profits until the capital is restored to the amount existing at the time when the claim originated.

Article 468. Reduction of Capital below the Minimum Required by Law

- 1/ Where, by reason of losses, the capital is reduced below the minimum permitted in Sub-Article (1) of Article 247 of this Code, the capital shall be increased to the minimum required by this law within a period of one year from the date of publication of the reduction in the commercial register in accordance with the provisions of Article 463.
- 2/ Nothing in this Article shall affect the rights of creditors under Article 467 of this Code.
- 3/ Where the increase of capital required by Sub-Article (1) of this Article is not effected or the company is not converted into another type of business organization, the dissolution of the company may be ordered by the court upon the application of any interested person.

Article 469. Reduction of Capital not Motivated by Losses

The provisions of Article 470-472 of this Code shall apply where losses are not the reason for a reduction of capital.

Article 470. Equality of Shareholders

The equality of shareholders may not be affected by a reduction of capital.

Article 471. Rights of Creditors

- 1/ Any creditor holding rights against the company prior to the publication of the resolution in a newspaper having a nation-wide circulation in accordance with Article 463 of this Code may, where the reduction of capital is in an amount exceeding ten percent, object to the reduction within three months from such publication.
- 2/ The court may reject such objection or order the company to pay the claimant or to provide adequate guarantees for payment.
- 3/ No reduction of capital may be effected until the period specified in Sub-Article (1) of this Article has expired.

Article 472. Minute Recording Reduction of Capital of the Company

- 1/ A decision relating to a reduction of capital shall be entered in the company's minute book within one month from the date of such decision.

- 2/ The minute prepared pursuant to Sub-Article (1) of this Article shall be posted on the company's website.

CHAPTER NINE

DISSOLUTION AND WINDING-UP

Article 473. Grounds for Dissolution

- 1/ Subject to the general provisions under Article 181 of this Code, a share company may be dissolved for one of the following reasons:
 - a) where the number of shareholders falls below the legally required minimum and the organ which registers business organizations decides to dissolve the company on the application of any interested party due to failure to make up for the reduction in number of members within six months;
 - b) decision of the organ in charge of registration of business organization upon application by any interested party where the company does not have the required administrative organs;
 - c) loss of three-quarters of the capital.
- 2/ Notwithstanding the provisions of Sub-Article 1 (a) and (b) of this Article, the organ in charge of

registration of business organizations may, where it thinks necessary, extend the time limit or permit continued existence of the company by reestablishing the prescribed organs.

- 3/ The board of directors shall call an extraordinary general meeting to consider voluntary dissolution or continuation of the company where three-quarters of the capital has been lost as provided in Sub-Article (1) (c) of this Article.
- 4/ Where the directors, supervisory board, if any, or Auditors fail to call a general meeting the court may, on the application of any interested party, order dissolution.
- 5/ Where shareholders knowingly continue the operations of the company without the approval of the organ in charge of registration of business organization per Sub-Article (2) of this Article, such shareholders shall be jointly and severally liable for any debts assumed thereafter by the company.

Article 474. Publication of Notices of Dissolution

- 1/ Where a decision to dissolve a company has been taken pursuant to this Code such decision shall be

published in a newspaper having wide circulation and posted on the company's website within twenty one days from the date of the decision to dissolve; The notice, to which the words "in liquidation" shall be added, shall include the name of the company, amount of the capital, ground for dissolution, name, address, and the scope of power of the liquidator.

2/ Documents which indicate the decision to dissolve the company and appointment of a liquidator following such decision shall be kept at the head office of the company and be entered in a commercial register.

Article 475. Appointment and Removal of Liquidators

1/ Where liquidators have not been appointed in the memorandum of association, they shall be appointed by the extraordinary general meeting which resolved dissolution.

2/ Where liquidators are not appointed under Sub-Article (1) of this Article, they may be appointed by the court on the application of the board of directors, supervisory board, Auditors, shareholders or creditors.

- 3/ The appointment of liquidators pursuant to Sub-Article (1) of this Article may be revoked by the extraordinary general meeting; the liquidators may, regardless of the manner of their appointment, be removed by the court for good cause on the application of persons indicated under Sub-Article (2) of this Article.
- 4/ The body that removed liquidators in accordance with Sub-Article (3) of this Article shall appoint new liquidators.

Article 476. Resignation of Liquidators

- 1/ Liquidators may resign by giving three months advance written notice to the body that appointed them; they shall submit the resignation to the board of directors of the company where they were appointed by the general meeting or in the memorandum of association.
- 2/ Where the liquidators resign without giving prior notice under Sub-Article (1) of this Article, they shall be jointly and severally liable for damage caused to the company, the creditors or shareholders due to their failure.

Article 477. Requirements to Qualify as a Liquidator

A person may qualify as a liquidator upon the fulfillment of the following requirements:

- 1/ be of a good character;
- 2/ have the necessary expertise to undertake liquidation;
- 3/ No record of conviction of breach of trust, theft, robbery or other similar criminal offenses while serving as a promoter, director, manager, member of supervisory board. Auditor or holding any other managerial position or under any other circumstance.

Article 478. -Remuneration of Liquidators

- 1/ Liquidators shall be remunerated for the service they render.
- 2/ The remuneration shall be determined by the body that has appointed them in accordance with Article 475 of this Code.

Article 479. Survival of the Company During Winding-Up

- 1/ Until winding-up is completed, the company shall retain its legal personality and name, to which the words “in liquidation” shall be added.
- 2/ During winding-up, the management organs of the company shall restrict their activities only to acts

necessary to facilitate the winding-up which do not fall within the scope of powers of the liquidators.

Article 480. Bankruptcy and Winding-Up

- 1/ Where a company is declared bankrupt by a court, the winding-up shall proceed in accordance with the provisions of this Code pertaining to bankruptcy.
- 2/ Subject to the provisions of this Code on bankruptcy, the directors' powers to represent the company shall be restricted to cases where that is necessary for the work.

Article 481. Duties and Liabilities of Liquidators

- 1/ Unless otherwise provided by law or memorandum of association, the liquidators shall have the same duties and liabilities as directors.
- 2/ The liquidators shall take possession of the property and books of the company; the directors shall prepare a report for the liquidators on the management of the company from the end of the last financial year to the commencement of the winding-up.
- 3/ The liquidators and directors shall jointly prepare and sign an inventory of assets and liabilities.

- 4/ Where the assets appear to be insufficient to cover the debts of the company, the liquidators shall call upon the shareholders to make contribution that may be still due on their shares, if any.

Article 482. Powers and Duties of Liquidators

- 1/ Subject to any limitations imposed by the memorandum of association or by the meeting that appointed them, liquidators shall have full powers to carry out the winding up process; they may, in particular, sell all the assets of the company, represent the company in judicial proceedings, compromise and arbitrate, collect sums due to the company and pay its debts.
- 2/ The liquidators may not undertake new business, unless required for the execution of contracts still running or where the interests of the winding-up so require.
- 3/ The liquidators shall be jointly and severally liable to the company or third parties in respect of any business undertaken outside the scope of powers conferred upon them by law, memorandum of association or shareholders' general meeting.

4/ liquidators have a responsibility to complete the liquidation within a reasonable time.

Article 483. Prohibition from Distributing Assets before Full Payment of Debts

Until the creditors of the company have been paid in full or provision for payment deposited in the court, the liquidators may not distribute any part of the assets among the shareholders.

Article 484. Calling on Creditors for Payment

1/ Creditors whose names appear in the company's books or who are otherwise known shall be informed of the dissolution of the company by registered letters or by other means agreed upon in advance and required to file their claims with supporting vouchers; notice to other creditors about the dissolution of the company shall be given by notice published, in the form laid down in the memorandum of association, once in a month in three successive monthly issues of a newspaper with nationwide circulation and posted on the website of the company.

- 2/ Creditors shall be paid on the basis of a balance sheet prepared by the liquidators upon the commencement of their function.

Article 485. Protection of Creditors

- 1/ Where known creditors have failed to file their claims, the amounts owing to them shall be paid into court.
- 2/ Adequate sums shall be set aside in a court to meet claims in respect of undertakings of the company which are not completed or disputed claims where the creditors have not been guaranteed or distribution of assets has not been postponed until such undertakings are completed.

Article 486. Final Balance Sheet

- 1/ After paying the company's liabilities, the liquidators shall prepare a final balance sheet, showing what percentage of the surplus asset is available for distribution on each share.
- 2/ Unless there is a provision to the contrary in the memorandum of association, the liquidators shall calculate the distribution under Sub-Article (1) of this Article having regard to whether shares have been

fully paid up and preferential rights attaching to shares.

- 3/ The balance sheet signed by the liquidators and the Auditors` report shall be deposited in the Ministry of Trade and Industry or any other relevant government authority.
- 4/ Any shareholder may, within three months from the deposit of the balance sheet under Sub-Article (3) of this Article, apply to the court to set aside the final balance sheet; such application shall be heard after the period of three months has expired and, where there are several applications, they shall be heard together; the court`s decision shall bind other shareholders of the company.
- 5/ Where no application has been made within the period indicated in Sub-Article (4) of this Article, the final balance sheet shall be deemed to be approved.

Article 487. Suspension of Distribution

The surplus assets may not be distributed to the shareholders until one year from the third publication specified in Sub-Article (1) of Article 484 of this Code: Provided that the court may order the distribution of the

surplus assets before the expiry of this period where it is satisfied that the creditors will not suffer.

Article 488. Deposit of Amount Uncollected

Where a shareholder has not collected the percentage of the surplus assets due to him within three months from the deposit of the balance sheet and auditor's report mentioned in Sub-Article (3) of Article 486 of this Code with the appropriate government authority, the liquidators shall deposit such sum in a special account in a bank indicating the name of the shareholder or the serial numbers of the shares, if they are to bearer.

Article 489. Striking off the Commercial Register

- 1/ When the final balance sheet has been approved, the liquidators shall cause the registration of the company to be cancelled from the commercial register.
- 2/ The liquidators shall be jointly and severally liable for any damage caused to shareholders or third parties due to failure to cancel the registration of the company from the commercial register.

Article 490. Rights of Creditors

- 1/ Creditors who show up after the cancellation of the registration of the company in accordance with Article 489 of this Code, may claim against the shareholders to the extent of the share in the surplus assets received by the shareholders.
- 2/ Creditors may claim against the liquidators, where they have not been paid owing to the negligence of the liquidators.

Article 491. Preservation of the Books

- 1/ The books of a company which has been dissolved shall be deposited with the relevant government authority where they shall be kept for ten years.
- 2/ They shall be open for inspection by any person.

CHAPTER TEN

WEBSITE

Article 492. Construction of a Website

Every share company shall have a website.

Article 493. Matters to be Posted on Website

1. The following information shall be promptly posted on the website:
 - a) the memorandum of association, and amendments thereto, if any;
 - b) notices regarding general meetings and related information;
 - c) approved audit reports;
 - d) report on transactions involving conflict of interest prepared pursuant to Sub-Article (5) of Article 395;
 - e) annual reports and information submitted to the Ministry of Trade and Industry pursuant to this Code or other laws;
 - f) information that should be publicized according to the memorandum of association; and
 - g) other information necessary for shareholders, creditors and stakeholders which does not jeopardize the interest of the company.
- 2/ The website shall, to the extent possible, include features to conduct electronic meetings and enable voting through electronic means.

Article 494. Period of Keeping Information on Website

- 1/ The information shall remain on the website as follows:
 - a) notices calling a meeting and related information until the end of the meeting;
 - b) accounts for five years;
 - c) other information for six months.
- 2/ The website shall be accessible to any person.
- 3/ The company shall take all the necessary measures to protect the security of the website.

TITLE SEVEN

PRIVATE LIMITED COMPANY

CHAPTER ONE

GENERAL PROVISIONS

Article 495. Definition

- 1/ A private limited company is a business organization whose capital is fully paid in advance, divided into shares and whose members are not liable for the debts

of the company provided that they have paid up their contributions.

- 2/ Shares of the company shall not be open for subscription by the public.
- 3/ Notwithstanding Sub-Article (1) of this Article, the provisions of Article 295 of this Code shall apply to the liability of a member with a decisive vote.
- 4/ A private limited company may not have less than two or more than fifty members.
- 5/ The company may not issue transferable securities.

Article 496. Capital

- 1/ The capital of a private limited company may not be less than fifteen thousand Ethiopian Birr.
- 2/ The par value of each share may not be less than one hundred Ethiopian Birr; All shares shall be of equal par value.

Article 497. Company Name

A private limited company shall have a firm-name indicating its business purpose; The firm-name shall be followed by the words “Private Limited Company”.

Article 498. Reduction of the Number of Members to One

- 1/ Where the number of members of a private limited company falls below two and a person does not join such company within six months, the company shall be dissolved.
- 2/ Notwithstanding the provisions of Sub-Article (1) of this Article, the company may be converted into a one-person private limited company by amending its memorandum of association within six months from the company's membership falling below two.

CHAPTER TWO

FORMATION OF COMPANY

Article 499. General Conditions Necessary for Formation

- 1/ A private limited company is instituted when its capital is paid-up fully and the memorandum of association is entered in the commercial register.
- 2/ The par value of shares sold in cash shall be deposited before the registration of the company in a blocked bank account opened in the name of the company under formation.

Article 500. Contents of the Memorandum of Association

The memorandum of association of the company shall show:

- 1/ the names, nationality and addresses of the members;
- 2/ the company name, head office, and branches, if any;
- 3/ the business purposes of the company;
- 4/ the amount of the capital and a statement that the capital is fully paid;
- 5/ the sum of money paid-up by each member;
- 6/ the value of contributions in kind, if any;
- 7/ the number of shares held by each member;
- 8/ the procedure for distribution of profits;
- 9/ if there are directors, their number and powers;
- 10/ the number of managers and their powers;
- 11/ the number of Auditors, if any;
- 12/ the period of time for which the company is established;
- 13/ the manner in which and the period within which the company will publish its performance report;

- 14/ relationship among the company's management, company and its members and amongst the shareholders; and
- 15/ other particulars that should be included pursuant to the law or agreement of members.

Article 501. Valid Contributions

Cash and contributions in kind indicated under Article 186 of this Code shall, with the exception of service, constitute valid contributions for a private limited company.

Article 502. Contributions in Kind

- 1/ where a shareholder makes a contribution in kind, the memorandum of association shall show the nature and value of the contribution, price accepted by the other members and the number of shares allocated to the member in return for the contribution.
- 2/ the method of valuation shall be determined by the shareholders.
- 3/ Shareholders shall be jointly and severally liable to third parties for the accuracy of the valuation fixed at the time of payment.

4/ where it is shown that a contribution in kind has been overvalued, the contributing member shall pay the difference in cash; Shareholders shall be jointly and severally liable for such payment, notwithstanding that they were not aware of the overvaluation.

5/ the manager and the members of the board of directors, if any, shall ensure, where appropriate, the registration of contributions in kind and issuance of title deed in the name of the company.

CHAPTER THREE

SHARES AND RIGHTS AND DUTIES OF MEMBERS

Article 503. Form of Shares

The company may issue only shares registered in the name of the members.

Article 504. Right to Inspect Documents

1/ A member may inspect and make an inquiry about accounts and documents of the company to evaluate its financial state or any other matter affecting his interest; the member may exercise this right through an agent or in person accompanied by an assistant.

- 2/ Where disclosure of the information is prohibited by law or it would cause serious damage to the company, the company shall deny access to such information or document.

Article 505. Shares Pledged or Given in Usufruct

Where a share is pledged or given in usufruct, the right to vote at meetings shall, unless otherwise agreed, be exercised only by the pledger or the person who gave it in usufruct.

Article 506. Contents of a Share Certificate

Each share shall contain:

- 1/ the serial number of the share and sequence;
- 2/ the signature of the chairperson of the board of directors, or of the manager, if the company has no board;
- 3/ the name of the company, its head office and period for which it is established;
- 4/ the amount of the capital of the company and the par value of the share;

- 5/ the date of signature of the memorandum of association and the date and place of registration of the company in the commercial register;
- 6/ other necessary information.

Article 507. Share Register

- 1/ The head office of the company shall keep the following particulars in a share register:
 - a) name and address of members; the shares of the members and the serial number of shares;
 - b) particulars about transfers of shares;
 - c) all amendments to these particulars.
- 2/ Where there are changes in the particulars under (a) and (b) of Sub-Article (1) of this Article, the chairperson of the board of directors, if any, or the manager of the company shall submit at the beginning of each calendar year to the Ministry of Trade and Industry or any other relevant government authority a list showing the changes made..
- 3/ Members may consult the share register free of charge or take a copy thereof; the company shall give a copy

of the register to the requesting member within one month from the date of such request.

- 4/ Any third party may upon payment of the prescribed fee consult the share register or request the company to give him a copy thereof.
- 5/ Upon notification by a member or any other interested person of the existence of inaccuracy in the entries in the register, the Ministry of Trade and Industry or any other relevant government authority may cause the rectification of such inaccuracy; the directors, if any, or the managers of the company, in case the company has no directors shall be jointly and severally liable for any loss occasioned by inaccuracy in the particulars entered in the share register.

Article 508. Transfer of Shares

- 1/ Any transfer of shares shall be made in writing; Transfer of shares shall be of no effect in relation to third parties unless it has been entered in the share register.
- 2/ Unless otherwise provided in the memorandum of association, there shall be no restriction on the transfer of shares among members.

- 3/ A member shall, prior to disposing of his share to a person outside the company, reveal the price offered to him and give the right of first refusal to the other members to purchase the share at the price offered to him and under the same conditions.
- 4/ Where any of the shareholders does not accept the offer made by the member within 15 (fifteen) days from receipt of the notice under Sub-Article (3) of this Article by the general manager, the member may accept the offer made to him by the person outside the company

Article 509. Transfer of Shares Outside the Company

- 1/ Notwithstanding the provisions of Sub-Article (4) of Article 508 of this Code, a transfer of shares outside the company shall be approved by members representing at least three-quarters of the capital, unless a larger majority or unanimity is fixed in the memorandum of association.
- 2/ The provisions of Sub-Article (1) of this Article shall apply even where the company is in liquidation.

Article 510. Transfer of Share through Execution

- 1/ Where execution is levied on a member's share in favor of a person who is outside the company, such person shall need the approval of the other members in accordance with Sub-Article (1) of Article 509 of this Code to become a member.
- 2/ Where members representing three-quarters of the capital do not to agree to admit the person who bought the share against which execution had been levied, such share shall be transferred to any member of the company interested in buying it; Where there is no member interested in purchasing the share, the company shall pay the price of the shares to the judgment creditor.
- 3/ Where the company purchases shares in accordance with Sub-Article (2) of this Article, the payment shall be effected from reserve funds which may be distributed to shareholders.
- 4/ Where shares cannot be purchased under Sub-Article (3) of this Article owing to lack of distributable reserve funds, the payment for the purchase shall be effected

from the capital which shall be reduced accordingly; The shareholders shall be jointly and severally liable, to the extent of the reduction in capital, to persons who concluded contracts with the company prior to such reduction.

Article 511. Devolution of Share by way of Succession

- 1/ unless otherwise provided in the memorandum of association, the shares of a deceased member shall devolve upon his heirs.
- 2/ however, where the heirs do not want to be shareholders, they shall be paid from reserve funds the amount that the deceased's shares represent in the assets of the company in the final balance sheet.
- 3/ the right under Sub-Article (2) of this Article shall not apply where the company does not have sufficient reserve that is distributable to shareholders.

Article 512. Applicable Provisions

The provisions of Article 273-275 of this Code shall apply to this chapter as appropriate.

CHAPTER FOUR

MANAGEMENT

Article 513. Board of Directors

- 1/ the memorandum of association may provide for the management of a private limited company by a board of directors.
- 2/ the board of directors, if any, shall consist of three to seven members.
- 3/ The provisions of this Code on the board of directors of a share company concerning appointment, guarantees provided, removal, term of office, decision making, liability, remuneration, powers and duties and other relevant matters under Sub-Article (4) and (5) of Article 296, Article 297, 298, 300-312 and Article 314-330 shall apply as appropriate to the board of directors of a private limited company.

Article 514. Manager

- 1/ a private limited company shall have a general manager appointed by a general meeting; He may be a shareholder or an outsider.

- 2/ where the memorandum of association provides for a board of directors, the manager shall be appointed by the board; the manager shall not be the chairperson of the board of directors.
- 3/ the manager is an employee of the company.

Article 515. Powers of the Manager

- 1/ where the company is managed by a board of directors, the provisions of Article 337-339 of this Code shall apply as appropriate to the powers of the manager.
- 2/ where the company does not have a board of directors, the manager shall have full powers to act in the name of the company for the realization of the business purposes of such company.
- 3/ Provisions of the memorandum of association restricting the powers of the manager shall be of no effect except as between the company and members on the one hand and the manager on the other.

Article 516. Liability of the Manager

- 1/ Notwithstanding any provision to the contrary, the manager shall be liable to the company, shareholders and third parties for any damage caused by breach of

his duties under the law or the memorandum of association.

- 2/ Where in bankruptcy the assets are shown to be inadequate, the court may, on the application of the trustee in bankruptcy, order that the company's debts or part of them shall be paid by the manager and the previous managers of the company.
- 3/ the provisions of sub-Article (2) of this Article shall not apply to managers who have shown that they have acted with due care and diligence.

Article 517. Dismissal of a Manager

- 1/ A manager may be dismissed by the organ appointing him; In particular, in the absence of a provision to the contrary in the memorandum of association, a manager appointed by the board of directors shall be dismissed in the same manner as a manager of a share company.
- 2/ In the absence of a provision to the contrary in the memorandum of association, a manager may be dismissed by an ordinary general meeting irrespective of whether he is appointed in the memorandum of association or by an ordinary general meeting; A

manager is not entitled to be reinstated to his position even where the dismissal is without good cause.

3/ notwithstanding the provisions of Sub-Article (1) and (2) of this Article, a manager may be dismissed, on the request of any shareholder, by the court where it is of the opinion that there is good cause.

4/ where replacing the dismissed manager takes time, the deputy manager or the chairperson of the board of directors shall act, in this particular order, in place of the dismissed manager.

5/ the court shall appoint other provisional manager where the cause for the removal of the manager under this Article is a conflict between the manager and the deputy manager or the chairperson of the board of directors and if replacing the manager by either the deputy manager or chairperson of the board is not in the best interest of the company.

Article 518. Auditor

1/ where a private limited company consists of ten and more members or its total assets exceed Ten Million Ethiopian Birr; it shall have an independent and impartial external Auditor.

- 2/ an Auditor shall be elected by a general meeting.
- 3/ the provisions of Article 343-354 of this Code shall apply as appropriate to an Auditor of a private limited company.

CHAPTER FIVE

MEETINGS

Article 519. Classes of Meetings

Meetings of the company may be ordinary or extraordinary.

Article 520. Conduct of Meetings by Electronic Means

- 1/ Members may participate in a meeting of the company by electronic or other means of communication unless the memorandum of association prohibits that; the technology shall enable establishing the identity of the participants and ensure their effective participation; The means of communication shall meet technical requirements allowing continuous transmission of the voice of the participants and simultaneous transmission of the proceedings.

- 2/ Members who participate in a meeting without being physically present pursuant to Sub-Article (1) of this Article may vote orally.
- 3/ The memorandum of association may not be amended by a meeting conducted through electronic means; the memorandum of association may decide on matters which decisions may not be taken at a meeting held by electronic means.

Article 521. Ordinary General Meeting

- 1/ At least one ordinary general meeting shall be conducted within four months from the end of each financial year.
- 2/ The four months period indicated under Sub-Article (1) of this Article may be extended up to six months by the memorandum of association or by the decision of a relevant government authority.
- 3/ The meeting shall be called by the board of directors, by the manager where there is no board or it fails to call the meeting, or in case of failure by the preceding by the auditor, if any, or by members representing more than one-half of the capital of the company.

- 4/ A body mentioned under Sub-Article (3) of this Article shall call a meeting of shareholders upon the request of members representing at least ten percent of the capital.
- 5/ Where persons responsible under this Article are unable or have refused to call a meeting or upon the request of any member, the court may for good cause appoint a person to call a meeting and to draw up the agenda for consideration.

Article 522. Minutes

- 1/ Minutes of meetings shall be reduced into writing and signed by members who were physically present at such meetings.
- 2/ Minutes of meetings shall in particular include the following:
 - a) the manner in which the meeting was called;
 - b) the place and date of the meeting;
 - c) the agenda;
 - d) members of the board of directors, if any, present at the meeting;
 - e) the number of members present at the meeting and the quorum;
 - f) the documents laid before the meeting;

- g) a summary of the discussions;
- h) the results of votes taken; and
- i) the texts of resolutions adopted.

3/ where a meeting lacks a quorum, the chairperson shall cause this fact to be reduced into minutes.

Article 523. Decisions taken without a Meeting

Where the number of members of the company is less than ten, a text of resolutions may, without calling a meeting, be sent to each member for the members' written or electronic vote thereon.

Article 524. Rights of Members

- 1/ In the absence of a provision to the contrary in the memorandum of association, each member may personally attend or be represented by a proxy at a meeting and vote.
- 2/ Each member shall be entitled to a number of votes equal to the number of shares held by him.

Article 525. Quorum and Majority in Ordinary General Meeting

- 1/ Members or a member representing more than one-half of the capital of the company shall be present for a decision to be taken at an ordinary meeting.
- 2/ Quorum shall be reckoned based on the amount of capital represented, and not by the number of shareholders; the meeting may adopt a resolution so long as it is called in compliance with the law and the required amount of capital is represented; In particular, the mere fact that some shareholders are not willing to attend a meeting shall not preclude the general meeting from discharging its responsibility.
- 3/ Decisions of an ordinary general meeting are taken by a simple majority of shares represented at the meeting.
- 4/ Where the quorum under Sub-Article (1) of this Article is not obtained in the first meeting, the members shall be called again by registered letters or other suitable electronic means; At a second meeting, decisions shall be taken by a simple majority of shares represented without regard to the amount of capital represented.

Article 526. Quorum and Majority in Extraordinary General Meeting

- 1/ Changes in the nationality of the company or increase in the capital of the company by raising the par value of existing shares requires the unanimous decision of members.
- 2/ Notwithstanding the provisions of Sub-Article (1) of this Article, consent indicated under Sub-Article (3) of this Article is sufficient where an increase in the capital of the company is to be effected from profits or reserve funds that may be distributed to members.
- 3/ An amendment to the memorandum of association requires the consent of members representing three-quarters of the capital, unless a larger quorum and majority is provided for in the memorandum of association.
- 4/ Amendments to the memorandum of association shall be entered in a commercial register.

Article 527. Applicable Provisions

Subject to the special provisions of this Chapter, the provisions of this Code:

- 1/ under Article 392-403 concerning general meetings;
- 2/ under Article 442-446, 448-451, 453-461 or 462-470 concerning the increase or reduction of capital shall apply to this Chapter as appropriate.

CHAPTER SIX

ACCOUNTS

Article 528. Legal Reserve

Not less than five percent of the profits shall be transferred each year to the legal reserve until such fund amounts to ten percent of the capital.

Article 529. Fictitious Dividends

- 1/ Members may be required to repay dividends which have been paid out of sums which are not actual profits.
- 2/ Claims for repayment of fictitious dividends shall be barred by a period of limitation after five years from the date the dividends were paid.

Article 530. Applicable Provisions

Subject to the provisions of this Chapter, Article 425-441 of this Code shall apply, as appropriate, to this Chapter.

CHAPTER SEVEN

DISSOLUTION AND WINDING-UP

Article 531. Grounds of Dissolution

Subject to the general provisions of Article 181 of this Code, where a private limited company does not have a required management organ, such company shall be dissolved by an appropriate court on the application of a member or a creditor.

Article 532. Loss of Three-Quarters of the Capital

- 1/ where three-quarters of the capital is lost, the board of directors, if any or the manager shall cause the members to decide whether or not to dissolve the company.
- 2/ Where the members decide not to dissolve the company; they shall make additional contributions to restore the capital.

3/ Where the provisions of Sub-Article (1) and (2) of this Article are not complied with within ninety consecutive days from the date on which the loss of three-quarters of the capital is known, any interested person may apply to the court for dissolution.

Article 533. Applicable Provisions

Subject to the provisions of this Chapter, Article 473-491 of this Code shall apply, as appropriate, to the dissolution and winding-up of a private limited company.

TITLE EIGHT

ONE MEMBER PRIVATE LIMITED COMPANY

Article 534. Definition

- 1/ a one member private limited company is a business organization incorporated by the unilateral declaration of a single person.
- 2/ The Company has its own legal personality separate and distinct from that of the member.
- 3/ the member shall not be personally liable for debts due by the company in so far as he has fully made his contribution.

Article 535. Capital

The capital of a one member private limited company shall not be less than 15,000 (fifteen thousand) Ethiopian Birr.

Article 536. Unilateral Declaration: Content and Form

1/ the unilateral declaration incorporating a one member private limited company shall be made before an authority entrusted with authentication of documents and entered into the commercial register.

2/ the unilateral declaration shall indicate:

- a) that the company has only one member;
- b) the name, nationality and address of the member;
- c) The name of the nominee of the company who will act on behalf of the member or his heirs in the event of death or absence or judicial interdiction of the member;
- d) the acceptance by the nominee to shoulder responsibility;
- e) the company name, head office, and branches, if any;

- f) the business purpose of the company;
- g) the amount of the capital of the company and a statement that the capital has been fully paid;
- h) the valuation of contributions in kind, if any;
- i) the name and powers of the manager;
- j) the name of the auditor, if any;
- k) the period of time for which the company is established;
- l) the method and time within which performance report of the company is released;
- m) other particulars required to be included by the law or the member.

Article 537. The Nominee

- 1/ A one member private limited company shall not be formed unless the nominee has declared his acceptance of the nomination before an authority vested with power to authenticate documents.
- 2/ A member may not become a nominee for more than a single one person company at a time.

Article 538. Formation by Conversion from a Sole Proprietorship to a One Member Private Limited Company

A trader may convert his enterprise from a sole proprietorship into a one member private limited company. The trader shall, however, remain jointly and severally liable with the company for all debts incurred prior to the formation of the one person private limited company through conversion.

Article 539. Prohibited Formation

- 1/ a one member private limited company may not establish another one person private limited company.
- 2/ any interested party may apply to the court with jurisdiction at the place of incorporation for the dissolution of the company formed in violation of the provision of sub-Article 1 of this Article.
- 3/ Notwithstanding the provisions of Sub-Article (2) of this Article, the member and the company shall be jointly and severally liable for any damage incurred by third parties owing to the violation of the prohibition under Sub-Article (1) of this Article.

Article 540. Contributions in kind

- 1/ Where the member makes a contribution in kind, the nature and the value of the contribution (or its estimate) shall be indicated expressly in the declaration submitted pursuant to Sub-Article (2)(h) of Article 536.
- 2/ the member shall appoint, where there is contribution in kind, an auditor for the formation proceedings who shall verify the value of the contributions in kind.
- 3/ The auditor shall determine the method of valuation of contributions in kind and state that in the valuation report.
- 4/ the valuation by the auditor shall prevail over that of the member where the valuation by the latter is bigger than that of the auditor.
- 5/ the member and the auditor shall be jointly and severally for damage caused to third parties owing to overvaluation of the contribution in kind.
- 6/ No action may be brought on grounds of overvaluation under Sub-Article 5 of this Article after five years from the date on which the contribution was duly made to the company.

Article 541. General Manager

- 1/ A one member private limited company shall have a general manager who may be the member of the company himself or another person.
- 2/ The general manager shall have the powers and duties of the manager of a private limited company under this Code.

Article 542. Meeting of the Company

- 1/ the member of the company shall exercise the powers of the general meeting of shareholders of a private limited company under this Code.
- 2/ Decisions taken by the member in the exercise of the powers of a general meeting shall be reduced into minutes within three weeks from the meeting and kept as part of the records of the company.
- 3/ A resolution that introduce changes into matters included in the unilateral declaration incorporating the company shall be entered into the commercial register no later than one month from the date on which the decision is passed.

4/ Resolutions of a member shall be valid even where they do not comply with the provisions of this Article but the member of the company shall be jointly and severally liable with the company itself for any damage caused to third parties by the violation of these provisions.

Article 543. Liability of the Member

Notwithstanding the provision of Article 534 Sub-Article (3) of this Code pertaining to limited liability of the member, the member of a one person private limited company or any other person who has control over the company directly or indirectly shall be jointly and severally liable with the company where he is found to have committed one of the following:

- 1/ intentionally commits an unlawful act that jeopardizes the interests of the company or creditors of the company;
- 2/ intermingles the assets of the company with his property;
- 3/ fails to keep separate his own personality and that of the company;

- 4/ deliberately releases regarding the financial status of the company information that can mislead the creditors of the company;
- 5/ make use of the assets of the company for himself or to benefit third parties without adequate payment being made the company;
- 6/ receives dividend in excess of the maximum that can be paid under the law or
- 7/ commits other similar acts.

Article 544. Dissolution without Liquidation

- 1/ the dissolution of a one person private limited company that has settled all its debts and obligations shall result in the universal assignment of all the assets of the company to the member without liquidation of assets taking place.
- 2/ The member shall be personally liable for all the debts and obligations of the company if creditors appear after the dissolution has taken effect.
- 3/ Claims under Sub-Article (2) of this Article shall be barred after five years from the date on which the aggrieved party knew of the dissolution. No legal action can be lodged after ten years from the date

when the transfer of the assets of the company to the member took place.

4/ Notwithstanding the provisions under Sub-Articles (1), (2) and (3) of this Article, the member may choose to follow the normal route of liquidation upon the dissolution of the company.

Article 545. Applicability of Other Rules

Without prejudice to the special rules of this Code on one person private limited company the rules governing private limited company shall apply as appropriate to this type of company.

TITLE NINE

CONVERSION OF BUSINESS ORGANIZATIONS

Article 546 . General Provisions

1/ The conversion of a business organization from one type into another does not cause the creation of a new legal person but only amendment of the memorandum of association.

- 2/ The members may, as the case may be, decide on conversion unanimously, or by the majority required by the memorandum of association or this law.
- 3/ The decision shall not deprive a member, in whole or in part, of the right of membership or increase his liabilities without his consent.
- 4/ The conversion decision shall be published in a newspaper having wide circulation and on the website of the business organization, if it has one.
- 5/ The provisions of this Code governing the formation of the relevant new business organization shall apply without prejudice to the rights of third parties.

Article 547. Rights of Dissenting Shareholders

Notwithstanding the provisions of Article 546 Sub-Article (3) of this Code members of a share company or a private limited company who dissent, from the decision on conversion, may withdraw by selling their shares to the organization as provided under the provisions of Article 403 of this Code.

Article 548. Rights of Creditors

- 1/ The rights and duties of the former organization shall pass automatically to the new business organization as from the date on which the amended memorandum of association of the latter is entered in the commercial register.
- 2/ On entry into the commercial register of the amended memorandum of the new business organization, creditors of the former firm shall be required to establish their claim forthwith, and shall be informed that, unless they object thereto, they shall be deemed to be creditors of the new business organization.
- 3/ The provisions of Article 484 of this Code shall apply to make calls for creditors.
- 4/ The organization shall pay creditors who make their objection to conversion pursuant to Sub-Article (2) of this Article or provide adequate guaranty to them, if it cannot pay. No payments of profit out of the assets of the firm shall be made to shareholders until all creditors have been paid.
- 5/ The general manager, or the secretary of the organization, as the case may be, shall cause the

conversion of the firm to be published in a newspaper which has wide circulation.

- 6/ The general manager and the secretary of the business organization shall be jointly and severally liable for carrying out the provisions of Sub-Article (2) to (5) of this Article.

Article 549. Liability of Partners

- 1/ the conversion of a firm shall not discharge partners with unlimited liability of their liability for undertakings entered into by the firm prior to the registration of the decision of conversion in the commercial register, unless it is proven that the creditors have approved the conversion.
- 2/ where a share company, private limited company or one person private limited company is converted into a partnership, the partners shall not be personally liable for debts incurred by the organization before the conversion.
- 3/ Approval of conversion shall be presumed where creditors have been informed of the decision of conversion by registered letter or an electronic means they had chosen, and have not expressly objected to

the conversion in writing within thirty days from the date of the dispatch of such notification.

TITLE TEN

AFFILIATION, MERGER AND DIVISION OF BUSINESS ORGANIZATIONS

CHAPTER ONE

GROUPS OF COMPANIES

Article 550. Definition of a “Group”

- 1/ a “group” is a set of companies comprising of the parent company and all its domestic and foreign subsidiaries, unless otherwise provided by law.
- 2/ a “subsidiary” is a company subjected to the control of another company, the “parent” company, either directly or indirectly through another company.
- 3/ a “parent” is a company that has subjected another company to control either directly or indirectly through the instrumentality of another company.
- 4/ the term “control” shall have the meaning provided under Article 552 for the purpose of Sub-Article (2) and (3) of this Article.
- 5/ for the purpose of this Title “company” shall mean a share company, private limited company, one person

private limited company and as appropriate any other business organizations registered abroad that is of similar nature with these.

Article 551. Definition of a “Wholly-owned Company”

A “wholly-owned Company” is a company with no other shareholders except its parent company and any other subsidiary of its parent company or persons acting on behalf of its parent or such other subsidiaries.

Article 552. Definition of Control

- 1/ “Control”, for the purpose of this chapter, is the power to formulate and govern, alone or with other shareholders, the financial and operating policies of a subsidiary.
- 2/ Without prejudice to Sub-Article (1) of this Article control of a subsidiary exists where a company owns, directly or indirectly, shares with voting rights representing more than half of the capital in that subsidiary. Nevertheless, the legal effects of “control” shall not follow if, under exceptional circumstances, it can be clearly demonstrated that such ownership does not constitute control.

- 3/ Where one company holds shares with voting rights representing half or less than half of the capital of another company, control exists over the second if the former has one or more of the following:
- a) the right to exercise more than half of the voting rights by virtue of an agreement with other shareholders;
 - b) the right to control the financial and operating policies of the company under the memorandum of association or any agreement;
 - c) the right to appoint or remove the majority of the members of the governing body, which has the power to run the business; or
 - d) acquired the right to exercise the majority of votes at general meetings or an equivalent body and thus has actual control of the business.
- 4/ Control is presumed to exist under Sub-Article 3) (c) and (d) of this Article when a majority of the members of the governing body of a company has been appointed by a company holding half or less than half of the voting rights in the Relevant Company for two successive financial years. The

Relevant Company is deemed to have effected such appointments if, during that financial year, it held a fraction of the voting rights greater than 40%, and if no other shareholder directly or indirectly held a fraction greater than its own.

Article 553. Calculation of Participation

- 1/ In calculating voting right for the purpose of determining whether there is control, rights to subscription and purchase of shares carrying voting rights that are currently exercisable or convertible are to be included.
- 2/ Any voting rights attaching to shares owned by the subsidiary itself or by its subsidiaries must be disregarded in the determination of the voting rights in a subsidiary held by the parent company.

Article 554. Duty to Disclose Control

- 1/ The management of the parent company must inform in writing the management of a subsidiary as soon as control has been established or removed.
- 2/ As soon as it is informed, the subsidiary, unless it is a foreign company and such obligation is not

recognized by the law of the country whose rules apply to the subsidiary, must inform without delay the parent company of the number of shares and voting rights held by it in the parent company, and in any other companies.

Article 555. Reciprocal Holding of Shares

- 1/ A subsidiary may not hold any shares directly or indirectly in the parent company.
- 2/ Where five per cent or more of the capital of one company is held by a second company, the first company may not hold shares in the second company even where there is no parent subsidiary relationship.
- 3/ Where two companies each have a capital holding in the other company and one of such holdings is five per cent or more of the capital, the companies shall declare their holdings to the Ministry of Trade and Industry or another pertinent authority which shall require the companies by agreement to reduce their holdings so as to conform to the provisions of sub-art (2). If the companies fail to agree, the Ministry of Trade and Industry or another pertinent authority

shall order the company possessing the smaller holding to dispose of that holding.

4/ where the respective holdings are equal, and failing one company disposing of its shares in the other, each company shall reduce its holding to less than five per cent of the capital of the other.

5/ the companies shall furnish to the Ministry or another pertinent authority a written statement that they have complied with the foregoing provisions. The right to vote and participate in the distribution of profit conferred by the shares that should, thus, be transferred shall be suspended pending compliance with the provisions of this Sub-Article

Article 556. Right to Give Instructions to the Management of the Subsidiary

1/ a parent company, acting as a shareholder in the general meeting of shareholders or through its board of directors or senior management has the right to give instructions to the organs of management of its subsidiaries.

2/ Subject to the conditions specified under Article 563 and the exception in Sub-Article (3) of this Article,

the organs of management of a subsidiary shall comply with the instructions issued by the parent.

3/ Directors and managers who were not appointed by the parent company, but as a result of provisions in the memorandum of association, or a shareholders' agreement or of any law or regulation are not bound by the instructions of the parent company.

4/ A non-wholly-owned subsidiary shall clearly indicate in the Commercial Register kept by the Ministry of Trade and Industry or another pertinent authority whether or not its management is directed by the parent.

5/ In the absence of a contrary disclosure, a wholly-owned subsidiary is presumed to be subject to instructions of its parent company and does not need to make a disclosure in the Commercial Register, except to disclose that it is wholly-owned.

Article 557. Right of Access to Information from the Subsidiary

The board of directors or a management body at equivalent status of the parent company has the right to obtain any information from a subsidiary, unless such

communication would violate the law of another country which applies to the subsidiary or the rights of third parties.

Article 558. Right to Squeeze-out

- 1/ A parent company, controlling more than 90% of the capital and voting shares of the subsidiary, has the right to purchase the remaining shares from the other shareholders in the subsidiary.
- 2/ The provisions under Article 294 sub–Article (2) to (7) shall apply to such purchase.

Article 559. Right of Shareholders of the Parent Company

- 1/ the relationship between the companies of the group, including companies formerly members of the group, are subject to the right of shareholder to information and the right to request a special investigation.
- 2/ Shareholders of the parent company shall, in particular, have the rights provided under Article 355, 358 and 381 Sub-Article (1) (a) and (b) with respect to subsidiaries of the company.

Article 560 . Corporate Opportunities within a Group

- 1/ A parent company whether registered in Ethiopia or abroad, must not itself or through another subsidiary

exploit a corporate opportunity of a subsidiary unless it has received the approval of directors of the subsidiary that have not been appointed by it, and if there are none, of the non-controlling shareholders of the subsidiary.

- 2/ The prohibition imposed on a parent company under Sub-Article (1) of this Article shall not apply to a wholly owned subsidiary.

Article 561. Right of Shareholders in the Subsidiary to Request Investigation

The shareholders of a subsidiary that hold voting shares that represent ten percent of the capital can request the conduct of a special investigation on the parent company in relation to a decision which has affected the interest of the subsidiary, under the same conditions as provided under Article 559.

Article 562. Right to Sell-Out

- 1/ When a parent company owns directly or indirectly more than ninety percent of the shares with voting rights in a subsidiary, the other shareholders may request that their shares be purchased by the parent company.

- 2/ The shareholders of a subsidiary can request in court that the parent company or another person designated by it purchase their shares.
- 3/ The provisions of Article 292 Sub-Article (2) to (5) shall apply to the sell-out necessary changes having been made.

Article 563. Interest of the Group

- 1/ the management or director of a subsidiary that acts in a way contrary to the interest of the subsidiary, whether or not as a result of an instruction issued by the parent company, shall not be deemed to have acted in breach of their fiduciary duties only if:
 - a) the decision is in the interests of the group as a whole;
 - b) the management, acting on the basis of the information available to them and that would be available to them if they complied with their fiduciary duties before taking the decision, may reasonably assume that the damage will, within a reasonable period, be balanced by gain, and

- c) the damage is not such as would place the continued existence of the company in jeopardy.
- 2/ If the subsidiary is wholly-owned, Sub-Article (1) (b) shall not apply.
- 3/ The management of the subsidiary may refuse to comply with instructions from the parent company if the conditions set in Sub-Article (1) are not satisfied.

Article 564. Wrongful Trading

- 1/ Whenever a subsidiary company, which has been managed according to instructions issued by its parent even in the interest of the group, has no reasonable prospect, by means of its own resources, of avoiding dissolution or winding-up, the parent company shall without delay effect a fundamental restructuring of the subsidiary or initiate its winding-up procedure.
- 2/ If the parent company acts in contravention of Sub-Article (1) of this Article, it shall be held liable for any unpaid debts of the subsidiary incurred after the said crisis point.
- 3/ If the parent company has managed the subsidiary to the detriment of the subsidiary and in violation of the

interest of the group, it shall be held liable for any unpaid debts of the subsidiary which are the consequences of the harmful instructions.

- 4/ The right to claim compensation provided for in Sub-Articles (2) and (3) of this Article can be invoked only by the liquidator or trustee of the subsidiary. The liquidator or trustee, as the case may be, is obliged to exercise such claim if creditors holding not less than 10 % of the debts of the subsidiary request that.

CHAPTER TWO

MERGER AND DIVISION OF BUSINESS ORGANIZATIONS

Article 565. Merger of Business Organizations

- 1/ Merger of business organizations is an operation whereby two or more organizations merge into one either by one of them acquiring the rest or two or more organizations forming a new organization and merging into the new one.
- 2/ a merger by the formation of a new organization is the operation whereby two or more business

organizations are wound up without liquidation by transferring all their assets and liabilities to an organization they themselves form. The shareholders or partners of the business organizations that are wound up are issued in exchange shares in the new organization. They may also be given, as the case may be, additional payment in cash.

3/ a merger by acquisition is the operation whereby one or more business organizations are wound up without liquidation by transferring all their assets and liabilities to a preexisting organization. The shareholders or partners of the business organization that is wound up are issued in exchange shares in the acquiring organization. They may also be given, as the case may be, additional payment in cash.

4/ a business organization under liquidation to dissolve may merge with another organization before distribution of assets takes place.

5/ merger may take place between any forms of business organizations.

Article 566. Division of a Business Organization

- 1/ Division is the operation whereby a business organization is wound up without liquidation by transferring all its assets and liabilities to more than one preexisting organizations or organizations newly formed by it. The shareholders or partners of the business organization that is divided are issued in exchange shares in the organizations to which the assets are divided. They may also be given, as the case may be, additional payment in cash.
- 2/ A division by acquisition is the operation whereby a business organization is wound up without liquidation by transferring all its assets and liabilities to more than one other preexisting organizations; the shareholders or partners of the business organization that is divided are issued in exchange shares in the organizations to which the assets are divided; they may also be given, as the case may be, additional payment in cash.
- 3/ A division by the formation of new organizations is the operation whereby a business organization is wound up without liquidation by transferring all its

assets and liabilities to organizations formed by it. The shareholders or partners of the business organization that is divided are issued in exchange shares in the organizations to which the assets are divided. They may also be given, as the case may be, additional payment in cash.

- 4/ Dividing a certain portion of asset means separating a business unit that can subsist separately or part of assets of an organization and transferring the same to a business organization that is under formation or to an existing organization by way of contribution.
- 5/ Division may take place into any type of business organization.

Article 567. Merger or Division Plan

- 1/ Merger or division plan shall be drawn up by each of the business organizations that participate in the merger or division and signed by the chairperson of the board of directors, or where the organization has no board, by the general manager.
- 2/ The merger or division plan must state the following:

- a) The type, name and address of the head office of each of the business organizations involved in the merger or division;
- b) Where the merger or division, as the case may be, results in the creation of a new business organization, the type, name and the address of its head office;
- c) The economic *rationale* and condition of the merger or division;
- d) The approved, annual, consolidated financial report of each of the organizations involved;
- e) A description of the assets or business unit that can subsist separately and liabilities that are transferred to the acquiring or newly formed business organization, estimate of their value and how the valuation was done;
- f) The ratio applicable to the exchange of shares to be allotted owing to the merger or division and the determination of the amount of payment in cash, if any; the date from which the holding of such shares entitles the holder to participate in profits and any special conditions affecting that entitlement.

- g) The amount of money to be paid to members that leave owing to their opposition to the merger or division;
- h) The date from which the transactions of the business organization being acquired or divided shall be treated as being those of the acquiring or newly formed business organization;
- i) The names of partners with unlimited liability, if any;
- j) The rights and benefit to be accorded to preferred shareholders;
- k) The duties and liabilities that the merger or division causes and its impact on creditors;
- l) Comprehensive information regarding any payments or benefits paid or given or intended to be paid or given to independent experts or auditors for the evaluation of the merger or division plan and
- m) A draft memorandum of association and other pertinent information if a new business organization is to be formed as a result of the merger or division.

Article 568. Merger or Division Report

- 1/ The board of directors or the general manager, if the business organization does not have a board, of each of the merging or dividing business organization shall draw up a detailed written report explaining the merger or division plan to the general meeting of the shareholders or members of the organization.
- 2/ The report indicated under Sub-Article (1) of this Article shall include the following:
 - a) Economic goals of the merger or division, and legal grounds if any;
 - b) Merger or division agreement;
 - c) The number of shares to be given to shareholders or partners in exchange, the manner in which the allotment is determined and the amount of payment in cash, if any;
 - d) The payment in cash that is to be made to shareholders or partners that leave the business organization owing to their disapproval of the merger or division;

- e) Where the merger requires prior approval indication that approval has been secured from the pertinent body;
- f) The possible impact of the merger or division on the employees of the business organizations that engage in the merger or division and
- g) Any other relevant information.

Article 569. Examination of Merger or Division

- 1/ The merger or division plan, report and other necessary conditions for the merger or division shall be examined by an independent and impartial expert.
- 2/ Each of the business organizations involved in the merger or division shall appoint its own independent and impartial expert for the examination. Notwithstanding the foregoing a joint expert may be appointed where all the business organizations involved in the merger or division have agreed to that effect. The independent and impartial expert shall be appointed pursuant to the rules set out in this book for the appointment of the auditor of a share company.

- 3/ The business organizations involved in the merger or division shall provide to the experts all the documents and other information necessary for the conduct of the examination.
- 4/ The independent and impartial expert shall submit, in writing, to the shareholders or partners of the business organization that appointed him his own opinion regarding the matters that follow:-
 - a) Whether, in the experts opinion, the number and type of shares to be issued in exchange to the members of the business organizations involved in the merger or division is fair and reasonable;
 - b) The method used to arrive at the share exchange ratio and type of shares proposed, and his opinion as regards whether such method is appropriate in the case in question, and describe any special valuation difficulties which have arisen, if any;
 - c) Whether the payment proposed to be made to shareholders or partners that may leave the business organizations owing to their disapproval of the merger or division is appropriate;

- d) a declaration as to whether the creditors of each of the business organizations involved in the merger or division, whose claims antedate the publication in a newspaper of the merger or division plan and have not fallen due at the time of such publication, can be considered to be sufficiently protected after the merger or division;
- e) a statement as to whether the financial situation of the business organizations involved in the merger or division poses a particular risk to the rights of the creditors and proposed safeguards to be implemented.

5/ The body that registers business organizations may exempt business organizations from the duty to conduct evaluation of merger or division, having regard to their annual turnover or balance sheet, where these are below a certain threshold.

Article 570. Right to Take and Inspection of Documents

- 1/ the merger or division plan, merger or division report, the report submitted by impartial expert and other relevant information shall be made available at the head office and branches of the business organization

one month ahead of the meeting called to approve the merger or division.

- 2/ The shareholders and creditors of each of the business organizations participating in the merger or division must be able to inspect and take copies of the documents indicated under Sub-Article (1) of this Article

Article 571. Decision Regarding Merger or Division

- 1/ The merger or division must be approved by the general meeting of each of the business organizations participating in the merger or division pursuant to the rules that apply to the amendment of the memorandum of association of the business organization.
- 2/ The merger or division must also be approved by the special meeting of shareholders having preferred shares where the business organization engaged in merger or division is a share company that happens to have different classes of shares.

Article 572. Publicizing the Plan

- 1/ The merger or division plan shall be publicized via a newspaper having a nationwide circulation once a month for two months starting from the date on which

the plan is approved by the general meeting. The notice must, likewise, be posted at the head office of the business organization undergoing merger or division.

2/ The notice indicated under Sub-Article (1) of this Article must also be posted on the website of the business organization undergoing merger or division, in so far as the organization happens to have a website.

3/ The notice publicized pursuant to Sub-Articles (1) and (2) of this Article shall indicate where and how the merger or division plan, the report drawn up by an impartial expert and the report prepared by the board of directors or, as the case may be, by the general manager can be found. It shall also indicate the deadline within which creditors may raise their objections.

Article 573. Effective Date of the Merger or Division

Merger or division shall be effective:

1/ Starting on the date of entry into the commercial register of the new business organization created as the result of the merger or the new business organizations created owing to the division.

- 2/ It will be effective on the date of entry of the amendments to the memorandum of association of the pre-existing business organization into the commercial register, if the merger or division results from a course of action other than those indicated under Sub-Article (1) of this Article.

Article 574. Effects of Merger and Division

- 1/ Merger or division shall have the effects that follow.
 - a) The winding up of the business organization that ceases to exist without the need for liquidation;
 - b) The transfer of all the assets and liabilities of the business organization that ceases to exist owing to the merger or division to the acquiring or newly formed business organization;
 - c) The issuance of shares in exchange to the shareholders or partners of the business organization that is wound up in the acquiring or newly formed business organization, and payment in cash, if need be, on the basis of the conditions set out in the merger or division plan;

d) Conferral of shares on members of the business organization that transferred a portion of its assets or a business unit to a business organization under formation or to an existing organization in the transferring organization itself or the newly formed business organization or the organization to which the assets are transferred, depending on the terms of their agreement.

2/ Notwithstanding the provisions under Sub-Article (1) (c) and (d) of this Article, no shares shall be issued in exchange for the shares in the business organization engaged in merger or division under the following circumstances:

- a) shares held in the business organization undergoing merger or division by the acquiring business organization itself directly or indirectly through a person acting in his own name but on its behalf;
- b) shares held in the business organization undergoing merger or division by such organization in itself directly or indirectly through a person acting in his own name but on its behalf.

- 3/ Starting on the effective date, the merger or division may only be annulled by order of the court.
- 4/ The court may annul a merger or division pursuant to Sub-Article (3) of this Article only if, the requirements of this law for drawing up a merger or division plan or approval of the plan by the general meeting of shareholders or partners, as the case may be, of each of the business organizations that underwent merger or division have not been observed.

Article 575. Protection Accorded to Rights of Members During Merger or Division

- 1/ The shareholders or partners of the business organization shall be issued, based on the terms of the merger or division plan, shares and rights in exchange, in the acquiring or newly formed business organization, that are equal or equivalent to those they had in the business organization that was wound up or divided.
- 2/ Where shareholders or partners could not be issued, pursuant to Sub-Article (1) of this Article, shares that are equivalent to those that they had in the business

organization that was wound up or divided they shall be paid in cash an amount that does not exceed 10% (ten percent) of the value of the shares issued to them.

3/ shareholders who had held non-voting shares or dividend shares in the business organization that is wound up or divided shall be issued shares that confer similar or equivalent rights in the acquiring or newly formed business organization.

4/ shareholders who held preferred shares in the acquired or divided business organization shall be issued shares that confer equivalent rights.

Article 576 . The Rights of Creditors

1/ Creditors whose claims against the business organizations participating in merger or division antedate the publication of the merger or division plan in a newspaper and have not fallen due at the time of such publication may petition the court to grant them adequate securities if one of the following conditions is fulfilled.

a) where the assessment conducted by an impartial expert pursuant to Article 569 (4)(d) of this Code

concludes that the creditors are not sufficiently protected after the merger or division or

b) If the impartial expert concludes the financial standing of the business organizations involved in the merger or division poses a particular risk to the rights of creditors and gives opinion regarding safeguards to be implemented.

2/ The creditors must file their claim for adequate security pursuant to Sub-Article (1)(a) and (b) of this Article within sixty consecutive days from the first publication of the merger or division plan in a newspaper pursuant to Article 572(1).

3/ The court may order each business organization involved in the merger or the business organization to be divided to pay the creditors or provide adequate security for the payment of the debt.

Article 577. Rights of Debenture Holders

1/ Where the meeting of the debenture holders of the business organizations to merge or the organization to be divided disapproves the merger or division, the debtor organization shall redeem the debentures by

paying the par value and interest due on the debentures to the debenture holders who submit their application within sixty consecutive days from the first publication of the merger or division plan in a newspaper.

- 2/ The provisions under Sub-Article (1) of this Article shall, likewise, apply to debenture holders of business organizations creating a new business organization by merger or division.
- 3/ Where the business organization announces that it will pay the par value and interest to debenture holders, it shall redeem the debentures from all those who prefer that, without the need for convening the meeting of debenture holders, by making the appropriate payment.
- 4/ The debenture holder that fails to submit his application within the time prescribed under Sub-Article (1) of this Article shall be a creditor of the acquiring or newly formed business organization, as the case may be.

TITLE ELEVEN
A BUSINESS ORGANIZATION ESTABLISHED OR
OPERATING ABROAD
CHAPTER ONE
BRANCH OF A FOREIGN BUSINESS ORGANIZATION

Article 578. Branch: Definition

- 1/ A branch is a fixed establishment of a foreign sole proprietorship, business organization or a similar entity that is staffed and set up to pursue economic activity for gain on behalf and for the account of the said party for a definite or indefinite period.
- 2/ The branch does not have an autonomous legal entity distinct from that of the sole proprietorship, business organization or the similar entity that owns it.
- 3/ The rights and obligations arising from its activity shall be part of the assets of the sole proprietorship, business organization or the similar entity that owns it.

Article 579. Right to do Business

A foreign sole proprietorship, business organization or a similar entity incorporated abroad may operate via a

branch in Ethiopia provided it is entered into the Commercial Register kept by the Ministry of Trade and Industry or another pertinent authority.

Article 580. Disclosure at Registration

Without prejudice to the disclosure requirements imposed by other laws, the following information shall be provided at the time of registration of a branch in the commercial register.

- 1/ the type of business activity in which the branch is to engage;
- 2/ the law of the foreign state by which the sole proprietorship, business organization or similar entity that owns the branch is governed;
- 3/ the register in which the sole proprietorship, business organization or similar entity that owns the branch is entered into and the registration number;
- 4/ the name and legal form of the sole proprietorship, business organization or similar entity that owns the branch;
- 5/ Preventive restructuring, reorganization, bankruptcy proceedings or any analogous proceedings to which

the sole proprietorship, business organization or similar entity that owns the branch is subject;

- 6/ The accounting documents of the sole proprietorship, business organization or similar entity that owns the branch as drawn up, audited and disclosed pursuant to the foreign law of the State by which it is governed, and
- 7/ A copy of the certificate of incorporation or establishment of the sole proprietorship, business organization or similar entity, memorandum, Articles of association, or documents that substitute these in the foreign country of the firm's establishment. These documents must also be translated either into English or Amharic.

Article 581. Management of a Branch

- 1/A branch must have its own manager, who fulfills the eligibility requirements for directors of a share company provided under Article 297 of the law.
- 2/ A branch manager shall have the power to represent the foreign sole proprietorship, business organization or similar entity to some extent.

3/Subject to the provisions of Sub-Article (2) of this Article, the branch manager shall, at a minimum, have the power to represent the foreign sole proprietorship, business organization or similar entity in legal proceedings.

Article 582. Duties of a Branch Manager

Without prejudice to duties imposed on him under any other law, a branch manager shall:

- 1/ Annually file into the Commercial Register maintained by the Ministry of Trade and Industry or any other pertinent authority the accounting documents of the foreign sole proprietorship, business organization or similar entity as drawn up, audited and disclosed pursuant to foreign law of the state by which the foreign sole proprietorship, business organization or similar entity is governed.
- 2/ Provide an English or Amharic translation of the balance sheet or similar financial statement that can help creditors assess the financial standing of the foreign sole proprietorship, business organization or similar entity and file that along with the documents

required to be filed under Sub-Article 1 of this Article

- 3/ Enter into the Commercial Register a statement disclosing the commencement of bankruptcy proceedings, arrangements, compositions, or any analogous proceedings regarding the foreign sole proprietorship, business organization or similar entity owning the branch, as soon as he comes to know that.

Article 583. Cancelation of registration

A branch shall be removed from the Commercial Register if any of the following occurs.

- 1/ the foreign sole proprietorship, business organization or similar entity that owns the branch is dissolved;
- 2/ The branch is closed;
- 3/ The branch has no manager and this is not remedied within six months from the removal of the previous manager;
- 4/ The branch manager has failed to file, as soon as reasonably possible, accounting documents and other statements regarding the foreign sole proprietorship,

business organization or similar entity as required under Article 582 of this law and

5/ A branch creditor establishes that his claim cannot be satisfied out of the assets that the foreign sole proprietorship, business organizations or similar entity has within Ethiopia.

CHAPTER TWO

APPLICABILITY OF ETHIOPIAN LAW

Article 584. Firms Established Abroad Having their Head Office in Ethiopia

Business organizations incorporated abroad or sole proprietorships established outside Ethiopia and whose head office or principal place of business is in Ethiopia shall be subject to the relevant provisions of this Code and other laws of Ethiopia.

Article 585. Firms Incorporated in Ethiopia and Operating Abroad

The provisions of this Code shall apply to business organizations or sole proprietorships incorporated or

established pursuant to Ethiopian law and operating abroad.

Article 586. Firm Having a Form Other Than Those Recognized by this Law

Firms incorporated abroad, having a form which differs from those provided for under this law, shall be subject to the provisions of this law concerning share companies, as appropriate, regarding entry into the commercial register of resolutions of general meetings of shareholders and the liability of directors.

Article 587. Firms in which Foreign Interests are Represented

Nothing in this law shall affect the application of other Ethiopian laws prohibiting, or subjecting to special conditions, the exercise of certain activities by firms in which foreign interests are represented.

BOOK THREE
PREVENTIVE RESTRUCTURING, REORGANIZATION
AND BANKRUPTCY LAW
TITLE ONE
GENERAL PROVISIONS

CHAPTER ONE
OBJECTIVES AND SCOPE OF APPLICATION

Article 588. Objective of the Proceedings

- 1/ The objective of preventive restructuring proceedings, reorganization proceedings and bankruptcy proceedings is to promote economic stability, maximize the value of the estate and ensure legal certainty and transparency through efficient, effective and timely procedures.
- 2/ The objective of preventive restructuring proceedings is to ensure that, with the unanimous consent of affected creditors, viable debtors in financial difficulties are able to contractually, at early stage, efficiently and effectively restructure their debts and continue operating, or to prepare for the sale of the business as a going-concern.

- 3/ The objective of reorganization proceedings is, with the consent of a qualified majority of affected creditors, to timely, efficiently and effectively restructure the debts as well as operations of the debtor in a reorganization plan or realize the sale of its business as a going-concern to the benefit of its creditors.
- 4/ The objective of bankruptcy proceedings is to timely, efficiently and effectively organize the liquidation of the debtor's business, whether by piecemeal liquidation or by a sale of business as a going-concern, in order to maximize the value of the assets available for recovery by creditors, to ensure for honest debtors a fresh start after a full discharge of their debts and to provide for sanctions against debtors and their management as well as creditors that are responsible for its bankruptcy.

Article 589. Scope of Application of the Proceedings

- 1/ The proceedings referred to in this Book shall apply to traders and business organizations, other than joint ventures having no legal personality, as well as craftsmen and natural persons exercising independent professional activities.

- 2/ Without prejudice to the special laws regulating preventive restructuring proceedings, reorganization proceedings and bankruptcy proceedings of banks and other financial institutions, the proceedings referred to in this Book shall be applicable to banks and other financial institutions.
- 3/ Without prejudice to the special laws regulating preventive restructuring proceedings, reorganization proceedings and bankruptcy proceedings of state-owned enterprises (SOEs), the proceedings referred to in this Book shall apply to SOEs.
- 4/ Special laws may be issued for preventive restructuring proceedings, reorganization proceedings and bankruptcy proceedings of specialized business activities.

CHAPTER TWO
CESSATION OF PAYMENTS AND PRE-INSOLVENCY
CLAIMS

Article 590. Définition of Cessation of Payments

- 1/ Cessation of payments shall occur when the debtor is unable to pay its debts which are due and payable with its liquid assets.
- 2/ For the purpose of Sub-Article (1), liquid assets shall include credit reserves, overdraft and similar facilities available to the debtor.
- 3/ Debts which are granted grace periods, moratoria or debts which are the subject of standstill arrangements shall not be considered to be due and payable.
- 4/ For the purpose of Sub-Article (1) of this Article, debts shall be considered due and payable only after the creditor has given a default notice as required by law.

Article 591. Determining the Date of Cessation of Payments

- 1/ At the hearing for opening the proceedings, the Court shall verify whether the debtor is in cessation of payments and fix the date of cessation of payments.

- 2/ The court may, at its discretion, appoint an investigator for the purpose of investigating into the affairs and activities of the debtor; The investigator so appointed may request the assistance of the supervisor in reorganization or the trustee in bankruptcy, where one has already been appointed.
- 3/ Unless an extension is given by the court, all information collected by the investigator shall be reported to the court within thirty days.
- 4/ Within one year after the opening of proceedings, the supervisor in reorganization, the trustee in bankruptcy, any controller, the public prosecutor or a creditor may file an application to the court to reassess and redetermine the date of cessation of payments; The court may for this purpose appoint an expert to investigate the affairs and activities of the debtor.
- 5/ The period from the date of cessation of payments as fixed by the court in accordance with Sub-Article (1) until the date of the opening of proceedings shall be considered as a suspect period; The duration of the suspect period may not exceed a maximum period of eighteen (18) months.

Article 592. Pre-Insolvency Claims

- 1/ For the purpose of this Book, pre-insolvency claims refer to all the claims that arise prior to the opening of reorganization proceedings, or bankruptcy proceedings, as the case may be, including interests thereon, irrespective of whether these claims are due and payable.
- 2/ In the case of ongoing contracts, claims arising from the continued performance of the contract after the opening of reorganization proceedings or bankruptcy proceedings, as the case may be are post-insolvency claims.
- 3/ In the case of the termination of ongoing contracts by the supervisor- in reorganization or the trustee- in bankruptcy, penalties and other forms of indemnities resulting from the termination shall be considered to be pre-insolvency claims.

CHAPTER THREE

TREATMENT OF ONGOING CONTRACTS

Article 593. Continuation or Termination of ongoing Contracts

- 1/ The opening of preventive restructuring, reorganization and bankruptcy proceedings shall not affect the continuation of ongoing contracts.
- 2/ Ongoing contracts are contracts, including, but not limited to, essential services contracts and immovable business property leases where the debtor carries on his business, including premises forming part thereof and occupied by himself or his family, between the debtor and one or more creditors under which, at the moment of the opening of proceedings, at least one party still have to perform an obligation which is specific to the contract.
- 3/ Notwithstanding any contractual provision to the contrary, creditors may not be allowed to withhold performance or terminate, accelerate or, in any other way modify ongoing contracts to the detriment of the debtor, solely by reasons of:

- a) a request for an opening or the opening of preventive restructuring, reorganization or bankruptcy proceedings; or
 - b) a request for a single stay of individual enforcement actions, or the granting of such a stay within the framework of preventive restructuring proceedings.
- 4/ The supervisor in reorganization or trustee in bankruptcy may terminate an ongoing contract where:
- a) the debtor, in case of reorganization proceedings, or the estate, in case of bankruptcy proceedings, does not have the finance to continue performance of the ongoing contract; or
 - b) the continuation of the ongoing contract is not in the interest of the debtor, in case of reorganization proceedings, or the estate, in case of bankruptcy proceedings; or
 - c) such early termination does not unfairly prejudice the interests of creditors.
- 5/ Creditors may request the supervisor- in reorganization or trustee- in bankruptcy to decide on the continuation of the ongoing contract; The supervisor- in reorganization or trustee- in bankruptcy shall decide

on the continuation or termination of the ongoing contract and notify his decision to creditors within fifteen consecutive days of the receipt of such request; Failing such notification, the ongoing contract shall be deemed to be terminated.

6/ In case of continuation of ongoing contracts, the supervisor- in reorganization or trustee- in bankruptcy shall ensure that the debtor has discharged his obligations under the contracts.

7/ The creditors may not claim the payment of any pre-insolvency claim arising under the contract as a condition precedent for the continuation of the contract.

Article 594. Opposition

1/ Creditors may submit an opposition to the decision to continue or terminate an ongoing contracts; Such opposition shall be filed within seven consecutive days from the date of the decision of the supervisor-in reorganization or trustee- in bankruptcy.

2/ Any opposition shall be decided by the supervisory judge within seven consecutive days of filing.

- 3/ An appeal may be filed with the court on the decision of the supervisory judge within ten consecutive days of such decision..

Article 595. Special provisions with Respect to Immovable Business Leases

- 1/ Notwithstanding the provisions of Article 593 of this Code where immovable property business leases are continued, any contractual provisions providing for immediate payment of leases before the end of such period shall be ineffective during the first four months of the observation period in reorganization proceedings or during the duration of the continuation period as provided under Article 744 in bankruptcy proceedings.
- 2/ Where immovable property business leases are continued, and the lessor has received payment of all lease installments at the conclusion of the lease agreement or has received adequate securities for such payment, the lessor may not demand any current and future lease installment arising after the opening of the proceedings.

3/ Notwithstanding any contractual provisions, the trustee- in bankruptcy may assign lease agreements for the remaining period; provided that the purpose for which the business premises are utilized may not be changed; Where appropriate, the supervisory judge may authorize such change.

Article 596. Exceptions

Notwithstanding the provisions of Article 593 of this Code the following contracts shall be governed by the relevant laws:

- 1/ Employment contracts;
- 2/ Banking and insurance contracts;
- 3/ Administrative contracts;
- 4/ Contracts concluded within the framework of financial markets, including stock exchange.

CHAPTER FOUR

RIGHTS AND INTERESTS OF CREDITORS

Article 597. Protection of Creditors' Interests

- 1/ The overarching principle of proceedings set out in this Book is to protect the legitimate interests of creditors.

- 2/ In preventive restructuring proceedings, the restructuration plan shall be approved unanimously by all affected creditors.
- 3/ In reorganization proceedings, the reorganization plan shall be approved by a predetermined qualified majority of affected creditors and the sale of the business as a going-concern shall be approved by a majority of creditors.
- 4/ In bankruptcy proceedings, the sale of the business as a going-concern in total, or of substantial portion thereof shall be approved by a majority vote of creditors.

Article 598. Participation of Creditors

Creditors shall have the right to present their opinions and be heard at court hearings throughout proceedings.

Article 599. Information Rights

- 1/ A creditor, a group of creditors, a class of creditors or the general creditors' meeting shall have the right to request all relevant information from expert of the restructuring field, the supervisor- in reorganization and the trustee- in bankruptcy.

- 2/ Such a request shall be made in writing and the expert in the field of preventive restructuring, the supervisor in reorganization and the trustee in bankruptcy shall provide a response within ten consecutive days from the receipt of such request, and shall satisfy the request as quickly as possible.
- 3/ Where a request is unjustified or overly burdensome, the expert of the preventive restructuring field, the supervisor in reorganization and the trustee in bankruptcy may decline such request.

CHAPTER FIVE

JURISDICTION

Article 600. Territorial Jurisdiction

- 1/ The Ethiopian Court having jurisdiction in preventive restructuring proceedings, reorganization proceedings and bankruptcy proceedings shall be the Federal High Court of the place where the individual's principal place or the registered office of the company or the legal person is situated.

2/ The Court having opened preventive restructuring proceedings, reorganization proceedings and bankruptcy proceedings shall have jurisdiction for actions which derive directly from these proceedings and are closely linked with them, such as actions regarding:

- a) the restructuring and reorganization plan;
- b) the confirmation of the sale of the business as going-concern;
- c) ongoing contracts;
- d) liability of the supervisory judges, trustees of the debtors' estate, controllers and directors ;
- e) submission, verification and admission of claims;
- f) rights *in rem*;
- g) set-off;
- h) the sale or transfer of assets;
- i) ranking of claims;
- j) distribution of proceeds from sale;
- k) invalidation of acts;
- l) validation and enforceability of contracts;
- m) the discharge of the debtor;
- n) closure of the proceedings.

Article 601. Group of Companies and Procedural Coordination

- 1/ Each legal entity of a group of companies and their estates shall remain independent. The Court may not extend the proceedings opened in favor of an entity of the group of companies to another legal entity or physical person.
- 2/ The Court having first opened proceedings for a legal entity of a group of companies shall have territorial jurisdiction to open proceedings for other group members; The Court may appoint the same supervisor in reorganization or trustee in bankruptcy for all proceedings of the group.
- 3/ Where two or more legal entities of a group of companies are subject to proceedings which have been opened by one or several Courts in Ethiopia, such Courts, supervisors and the trustees shall cooperate and coordinate, to the extent possible, to establish a reorganization plan or facilitate the sale of the business as going-concern for the various members of the group.

- 4/ The cooperation and coordination referred to in Sub-Article (3) of this Article, may be implemented by any means that the Court, the supervisor in reorganization and the trustee in bankruptcy consider appropriate, in particular through:
- a) coordination in the appointment of supervisors in reorganization and trustees in bankruptcy;
 - b) communication of any relevant information;
 - c) coordination of the administration and monitoring of the assets and affairs of the group members;
 - d) coordination of the conduct of hearings;
 - e) coordination in the approval of the global reorganization plan or of the sale of the business as going-concern for various or all entities of the group.

Article 602. International Jurisdiction for the Opening of Proceedings and Rendering of Related Judgments

- 1/ The Ethiopian Courts shall have jurisdiction to open main proceedings if the center of the debtor's main interest is situated in Ethiopia; The center of main interest shall be the place where the debtor conducts

the administration of its interest on a regular basis and which is ascertainable by third parties; In the case of a company or legal person, the place of the registered office shall be presumed to be the center of its main interests in the absence of proof to the contrary; In case of a physical person, the center of its main interests shall be presumed to be the principal place of business in the absence of proof to the contrary.

- 2/ The judgment rendered for the opening of preventive restructuring proceedings, reorganization proceedings and bankruptcy proceedings with respect to a debtor having its center of main interest in Ethiopia shall have universal effect.
- 3/ Ethiopian Courts shall have jurisdiction to open territorial proceedings in respect of local assets if an establishment of the debtor is situated in Ethiopia; The establishment shall be the place of operations where the debtor carries out a non-transitory economic activity with human means and assets.
- 4/ The effects of territorial proceedings of the debtor having an establishment in Ethiopia shall be restricted

to the assets of the debtor situated in the territory of Ethiopia.

5/ Ethiopian Courts shall have jurisdiction to adjudicate actions which derive directly from such proceedings and are closely linked with them as referred to in Article 600(2) of this Code.

Article 603. Recognition of Foreign Judgments, Including Insolvency-Related Judgments

- 1/ The judgment for opening preventive restructuring, reorganization, bankruptcy proceedings as well as insolvency-related judgments handed down by the jurisdictions of another originating State shall only be recognized by Ethiopia jurisdictions provided that:
 - a) the foreign judgment is not contrary to Ethiopia's public order, including its fundamental principles of procedural fairness;
 - b) the foreign judgment has not been obtained by fraud;
 - c) the foreign judgment has been handed down by a competent Court in accordance with Ethiopia's conflict of jurisdictions rules;

- d) the foreign judgment is in line with international treaties or agreements signed by Ethiopia;
- e) no preventive restructuring proceedings, reorganization proceedings and bankruptcy proceedings have been opened in Ethiopia with respect to the same debtor;
- f) the foreign judgment is not inconsistent with a judgment issued in Ethiopia in a dispute involving the same parties;
- g) upon its exequatur, the effects of the foreign judgment rendered for opening insolvency proceedings is limited to the assets of a debtor situated in the territory of Ethiopia;
- h) the foreign judgment has effect and is enforceable in the originating State; and
- i) the recognition and enforcement of the foreign judgment would not interfere with the administration of the debtor's insolvency proceedings or would not conflict with a stay or other order issued in insolvency proceedings relating to the same debtor commenced in Ethiopia.

2/When application is filed for recognition and enforcement of a foreign judgment rendered for opening preventive restructuring, reorganization, bankruptcy and insolvency proceedings as well as an insolvency-related foreign judgment, the following evidence shall be submitted to the Court:

- a) A certified copy of the insolvency-related foreign judgment; and
- b) Any documents necessary to establish that such foreign judgment has effect and is enforceable in the originating State; or
- c) in the absence of evidence referred to in Sub-Article (2) paragraphs (a) and (b) of this Article, any other evidence on those matters acceptable to Ethiopian Courts.

3/ Subject to international agreements or conventions, the supervisor in reorganization proceedings and the trustee in bankruptcy proceedings shall not accept a request for claims of tax or customs duty and fine that are based on decisions of foreign governments.

CHAPTER SIX
PERSONS AND BODIES RESPONSIBLE FOR THE
CONDUCT OF PROCEEDINGS

Article 604. Powers of the Bankruptcy Court

1/ The Court which has opened reorganization or bankruptcy proceedings shall supervise all proceedings and shall make orders on matters which are outside the powers of the supervisory judge; It shall hear appeals from orders of the supervisory judge.

2/ The Court shall have the power to hear and decide on all cases connected with reorganization and bankruptcy proceedings, including matters referred to in Article 600(2) of this Code.

Article 605. Appointment of the Supervisory Judge

The Court shall appoint a supervisory judge in the judgment rendered for opening reorganization and bankruptcy proceedings. The supervisory judge shall be selected from among the members of the Court but may not be a member of the Court which opens these proceedings.

Article 606. Powers of the Supervisory Judge

The supervisory judge shall have the following powers:

- 1/ receive pre-insolvency claims against the estate;
- 2/ take or cause to be taken by the appropriate authorities all steps and measures necessary to preserve the assets;
- 3/ authorize transactions or agreements which are outside the ordinary course of business;
- 4/decide on the continuation or termination of ongoing contracts;
- 5/authorize the payment of pre-insolvency claims;
- 6/ decide on the disputes arising in connection with the constitution of the classes of creditors.

Article 607. Orders of the Supervisory Judge

Orders of the supervisory judge shall be deposited without delay in the Court registry and shall be notified to all interested parties by a registered letter or any other electronic means with a receipt of acknowledgement.

Article 608 . Replacement of the Supervisory Judge

The court may at any time, of its own motion, replace the supervisory judge by other supervisory judge for a justified cause.

Article 609. Enforceability of Judgments

All decisions, judgments and orders of the bankruptcy court or of the supervisory judge shall be enforceable immediately.

Article 610. Reorganization and Bankruptcy Professionals

The supervisor in reorganization and the trustee in bankruptcy shall be chosen from among the members of relevant similar professions.

Article 611. Regulation for Persons and Bodies to be Appointed in the Proceedings

- 1/ Experts in the field of restructuring, supervisors in reorganization and trustees in bankruptcy shall be bound by rules of professional conduct and ethical standards appropriate to their respective professions.
- 2/ Special regulations shall be issued to regulate further persons and bodies to be appointed in the proceedings.

Article 612. Qualifications of Supervisors in Reorganization and Trustees in Bankruptcy

- 1/ The court shall appoint supervisors in reorganization and trustees in bankruptcy from among qualified members of legal, accounting, auditing, finance, management and similar such professions having

relevant experience; In appropriate cases, the court may appoint supervisors in reorganization and trustees in bankruptcy from members of other professions where it deems that a particular person has the requisite qualifications to carry out his duties with competence.

- 2/ Special regulations shall be issued governing matters such as qualifications, competence, licensing, supervision, liability, outgoing and professional rules of conduct of supervisors in reorganization and trustees in bankruptcy.

Article 613. Competence and Integrity of Supervisors in Reorganization and Trustees in Bankruptcy

Supervisors in reorganization and trustees in bankruptcy shall:

- 1/ be competent to undertake the work for which they are appointed and to exercise the powers given to them;
- 2/ act with integrity, impartiality and independence;
- 3/ be subject to removal by the court for incompetence, negligence, fraud or other wrongful conduct.

Article 614. Liability of Supervisors in Reorganization and Trustees in Bankruptcy

- 1/ Supervisors in reorganization and trustees in bankruptcy shall:
 - a) be deemed to be public officials in the exercise of their functions;
 - b) carry out their duties with all necessary care;
 - c) be liable for gross negligence or willful misconduct, open-mindedly special causes of liabilities set out in this Book or in other regulations.
- 2/ The supervisor and the trustee who replace the supervisor in reorganization or trustee in bankruptcy, a controller, the public prosecutor and the debtor in possession in reorganization proceedings may bring a liability action against the supervisor in reorganization or the trustee in bankruptcy before the court that shall have exclusive jurisdiction to hear such cases.
- 3/ Any action under Sub-Article (2) shall be time barred where it is not brought within one year from the closure of the proceedings; Such timeline shall not be subject to any interruption or suspension.

Article 615. Persons who may not be Appointed as Supervisors in Reorganization and Trustees in Bankruptcy

- 1/ The following persons shall not be appointed as supervisors in reorganization and trustees in bankruptcy:
 - a) any person who has been convicted of any offence involving a breach of trust or fraud, whether in Ethiopia or in other country;
 - b) any person who has been sentenced to deprive his civil rights;
 - c) any shareholder, manager or director of the debtor;
 - d) any person related by consanguinity or affinity inclusive of and up to a fourth degree a shareholder, manager or director of the debtor;
 - e) any creditor of the debtor;
 - f) any person having or likely to have conflict of interests.
- 2/ The supervisor in reorganization and the trustee in bankruptcy shall not acquire any asset or property of the debtor through purchase or other means; Any

acquisition in violation of this provision shall be of no effect; Supervisors in reorganization and trustees in bankruptcy who violate this rule shall be removed.

Article 616. Remuneration of Supervisors in Reorganization and Trustees in Bankruptcy

- 1/ The supervisor in reorganization and the trustee in bankruptcy shall be entitled to a reasonable remuneration in order to carry out their duties and exercise their powers, taking into consideration, in particular, the complexity of the case.
- 2/ The court shall fix the reasonable remuneration in the judgment for opening reorganization or bankruptcy proceedings.
- 3/ The court may, on the application of the supervisor in reorganization, the trustee in bankruptcy, a manager of the debtor or a creditor, review the supervisor or trustee's remuneration at a level that is reasonable in the circumstances.
- 4/ The supervisor in reorganization and the trustee in bankruptcy shall not be entitled to receive any other amount except as a reimbursement of their costs and expenses to be paid out of the estate.

- 5/ The particulars of the remuneration may be determined in special regulations.

TITLE TWO
PREVENTIVE RESTRUCTURING PROCEEDINGS

Article 617. Opening of Preventive Restructuring Proceedings

- 1/ Preventive restructuring proceedings shall be available upon the sole application of a debtor, which is not yet in cessation of payments or has been in cessation of payments for less than forty-five days and faces actual or foreseeable economic or financial difficulties.
- 2/ The debtor shall provide the bankruptcy Court with its latest financial statements, a memorandum outlining the circumstances of its financial difficulties and means to resolve them, as well as cash-flow projections; The Court may order the debtor to provide any further documentation and information it deems necessary and may order third parties such as banks or tax authorities to provide them.
- 3/ Without prejudice to the mandatory laws of Ethiopia, restructuring may include changing the composition, conditions or structure of a debtor's assets and

liabilities or any other part of the debtor's capital structure or sales of assets or parts of the business or the whole business as a going-concern, as well as any necessary operational changes, or a combination of those elements.

Article 618. Duration of the Proceedings

- 1/ The preventive restructuring plan shall be concluded with the affected creditors within four months.
- 2/ Notwithstanding the provisions of Sub-Article (1) of this Article, the Court may grant an extension provided that the debtor demonstrates that it is likely that the restructuring plan would be accepted unanimously by the affected creditors; The total duration for the plan to be concluded, including extensions and renewals, shall not exceed eight months.
- 3/ The debtor's obligation to file for the opening of bankruptcy proceedings shall be suspended for the duration of the preventive restructuring proceedings.

Article 619. Appointment of an Expert in the field of Restructuring

The president of the Court shall appoint, upon the suggestion of the debtor, an expert in the field of restructuring for the duration of the proceedings.

Article 620. Replacement of the Expert in the Field of Restructuring

- 1/ At any time during proceedings, a creditor may file an application to the Court for the replacement of the expert in the field of restructuring.
- 2/ The Court may grant such an application in its own discretion.
- 3/ Notwithstanding Sub-Article (2), the Court shall grant such an application and appoint the expert in the field of restructuring suggested by the applicant where creditors, representing two-third of the total amount of claims subject to the preventive restructuring proceedings, support such appointment.

Article 621. Duties of the Expert in the Field of Restructuring

- 1/ Acting independently, the expert in the field of restructuring shall, among others, carry out the following tasks:

- a) determine the creditors participating in the preventive restructuring proceedings;
- b) assist the debtor and the creditors in drafting and negotiating a restructuring plan;
- c) convene and preside over the creditors' meetings;
- d) supervise the activities of the debtor during the negotiations on a restructuring plan and report periodically to the Court on the progress of the negotiations;
- e) present the restructuring plan to the Court for confirmation; and
- f) prepare the sale of the business as a going-concern, as the case may be.

2/ In discharging his duties, the expert in the field of restructuring may:

- a) order the debtor or any third party to provide necessary additional financial or accounting information;
- b) appoint independent experts including to audit the financial situation and business plan of the debtor.

Article 622. Remuneration of the Expert in the Field of Restructuring

The remuneration agreed upon between the debtor and the expert in the field of restructuring shall be subject to approval by the Court at the time of the appointment.

Article 623. Confidentiality

The opening of preventive restructuring proceedings including information exchanged during the proceedings and the restructuring plan shall remain strictly confidential; and the Court proceedings shall be held *in camera*; any violation of this provision shall result in civil and criminal liabilities in accordance with relevant laws.

Article 624 . Debtor in Possession

During the preventive restructuring proceedings, the debtor shall remain in possession and shall have the power to take all decisions falling within the ordinary course of business; Any decision outside the ordinary course of business, such as the sale of significant portion of assets and the creation of a security interest, shall require the prior approval of the expert in the field of restructuring.

Article 625. Single Stay of Actions

- 1/ In order to support the negotiations of a restructuring plan, the debtor may apply to the Court for a single stay against a creditor who has requested payment of its claim or has instituted enforcement actions; the Court shall decide hearing the observations of the expert in the field of restructuring.
- 2/ Single stay of actions means a temporary suspension on the enforcement of a claim by a single creditor against a debtor or a third party security provider; the stay of actions shall cover all types of claims, including secured and preferential claims.
- 3/ The total duration of the single stay of actions shall not last longer than the duration of the preventive restructuring proceedings.

Article 626 . Payment of Debts arising in the Ordinary Course of Business

- 1/ The debtor shall pay all debts arising in the ordinary course of business, except for the claims already subjected to a single stay as provided for in Article 625 of this Code.

- 2/ Where the debtor anticipates that he will be unable to pay all debts arising in the ordinary course of business, the debtor shall file for the opening of reorganization proceedings.
- 3/ In case of cessation of payments, the debtor shall file for bankruptcy proceedings in accordance with sub article 2 of Article 705.

Article 627. Adoption of the Restructuring Plan

- 1/ The restructuring plan is prepared by the debtor with the assistance of the expert in the field of restructuring; The creditors shall have the right to seek to amend the restructuring plan and make counter-proposals.
- 2/ The restructuring plan shall be accepted by all affected creditors participating in the preventive restructuring proceedings.
- 3/ The restructuring plan may provide for:
 - a) the rescheduling of the claims of the affected creditors;
 - b) the waiver of claims of the affected creditors;
 - c) the settlement of claims through the issuing of financial debt instruments subject to laws regulating the issuance of financial debt instruments;

- d) the conversion of claims of the affected creditors into equity;
- e) without prejudice to the mandatory provisions of this Code, the reduction or increase of capital of the debtor to be subscribed to by creditors or third party investors;
- f) the sale of existing or issuance of new shares in favor of creditors or third party investors.

Article 628. Protection for new Financing

- 1/ The new financing shall be approved by the Court within the framework of the homologation of the restructuring plan. New financing means any new financing provided by an existing or a new creditor in order to implement a restructuring plan, included in that restructuring plan and subsequently approved by the Court.
- 2/ The grantors of new financing shall not incur civil, administrative or criminal liability on the ground that such financing is detrimental to the general body of creditors.

- 3/ New financing shall have priority over unsecured creditors in case of the subsequent opening of bankruptcy proceedings.

Article 629. Approval of the Restructuring Plan by the Court

- 1/ The restructuring plan shall be approved by the Court.
- 2/ The Court in approval of the restructuring plan shall verify that:
 - a) third parties' interests are adequately protected in particular with respect to the taking of security interests and in the framework of new financing;
 - b) the restructuring plan has a reasonable prospect of preventing the bankruptcy of the debtor and assuring the viability of the business.
- 3/ In the event that terms of the restructuring plans require the approval of the shareholders, such approval shall be made in accordance with the provisions of the Commercial Code.
- 4/ In case of new financing, the extract of the judgment indicating the privileged amount of new financing shall be publicly available.

5/ Guarantors may claim their right by invoke the benefit of the terms of the restructuring plan; any dispute arising in relation to this Sub-Article shall be heard by the Court opening preventive restructuring proceedings.

6/ Upon approval by the Court, the restructuring plan shall be deemed to constitute an executor title.

Article 630. Appeal

1/ The debtor may appeal against the judgment of the Court rejecting the restructuring plan.

2/ Appeals presented in accordance with Sub -Article (1) of this Article shall be filed within ten consecutive days from the judgment rendered rejecting the restructuring plan.

Article 631. Opposition by Third Parties

Third parties may file an opposition against the new financing privilege to the Court. The opposition shall be filed within twenty days from the publication of the judgment.

Article 632. Setting aside the Restructuring Plan

- 1/ Where the debtor fails to carry out the terms of the restructuring plan, a creditor may file an application to the Court to set aside the restructuring plan and to open reorganization or bankruptcy proceedings.
- 2/ The opening of reorganization or bankruptcy proceedings shall result in the automatic setting aside of the restructuring plan.
- 3/ The setting aside of the restructuring plan shall have no retroactive effect; in particular, creditors shall retain, without any possibility of claw-back, the amounts received under the restructuring plan; Creditors shall retain the benefit of new financing privilege priority obtained under Article 628 of this Code.
- 4/ Notwithstanding Sub-Article (3) of this Article, the rescheduling of claims and any grace period provided under the restructuring plan shall automatically cease to have effect. Creditors shall recover all claims and security interests that have been waived under the restructuring plan.

Article 633. Amendments to the preventive Restructuring Plan

- 1/ Notwithstanding the provision of Article 629 Sub-Article (6) of this Code, the parties may agree to amend the restructuring plan after its approval.
- 2/ Such an amendment shall be valid and binding between the parties without being subject to any approval by the Court under Article 629 of this Code.

Article 634. Conversion of Preventive Restructuring Proceedings to Reorganization Proceedings or Bankruptcy Proceedings

- 1/ At the request of the debtor, the Court may convert preventive restructuring proceedings to reorganization proceedings or bankruptcy proceedings, where at the end of preventive restructuring proceedings, no restructuring plan has been agreed upon among the parties.
- 2/ Acting on its own motion, the Court may convert preventive restructuring proceedings to bankruptcy proceedings where:
 - a) the restructuring plan has been rejected by the Court; or
 - b) the restructuring plan has been set aside.

3/ At the request of the debtor, the Court may convert preventive restructuring proceedings to reorganization proceedings where the expert in the field of restructuring has received an offer for the purchase of the business as a going-concern in accordance with **Article 689 of this Code.**

TITLE THREE
REORGANIZATION PROCEEDINGS

CHAPTER ONE
GENERAL PROVISIONS

Article 635. Request for the Opening of Reorganization Proceedings

- 1/ The Court may open reorganization proceedings:
 - a) at the request of the debtor, where he is not in cessation of payments or has been in cessation of payments for less than forty-five days, provided that he is facing financial difficulties that he is unable to overcome;
 - b) at the request of a creditor or the public prosecutor, where the debtor is in cessation of payments and no preventive restructuring proceedings is pending;

c) in case of the application by a creditor or the public prosecutor to open bankruptcy proceedings, at the request of the debtor where he can prove that he has been in state of cessation of payments for less than forty-five days.

2/ At the request of a creditor, the public prosecutor or acting *ex officio*, the Court shall not open reorganization proceedings for the benefit of dishonest debtors who have, in particular, fraudulently concealed part of their assets, fraudulently omitted certain creditors, increased their liabilities without any cause or committed any other fraudulent acts.

Article 636. Obligations of the Debtor

The debtor shall fully cooperate with persons and bodies supervising or responsible for proceedings.

Article 637. Documents to be Submitted

1/ The following documents shall be submitted as annexes to an application by the debtor for the opening of reorganization proceedings:

a) the last three balance sheets or financial statements of the business organization;

- b) a profit and loss account;
 - c) a cash flow statement in order to demonstrate that the debtor is able to finance the observation period.
 - d) a list of commercial credits and debts to be collected, with the names and address of the creditors and debtors.
- 2/ Where the debtor is not in a position to provide the Court for a complete set of documents, the debtor shall explain the reasons in the petition.
- 3/ The Court may ask the debtor to submit any further relevant documents and may ask any third party to provide such documents, in particular banks and public administrations.
- 4/ The petition submitted by creditors shall comprise an affidavit and the following documents:
- a) evidence that creditors have a due and payable claim that has not been paid;
 - b) evidence showing why the debtor was unable to effect payments;
 - c) evidence showing the reasons why the creditor, using ordinary civil procedures could not or was no

longer in a position to enforce his claims against the debtor;

- d) evidence showing that the debtor is in a situation of cessation of payments.

Article 638. The Judgment Rendered for Opening Reorganization Proceedings

- 1/ The judgment rendered for opening reorganization proceedings shall have effect on all parties as of the beginning hour of the day on which the judgment has been handed down by the Court.
- 2/ The judgment rendered for opening reorganization proceedings shall be enforceable immediately.

Article 639. Appeal Against the Judgment Rejecting the Opening of Reorganization Proceedings

- 1/ The debtor, a creditor or the public prosecutor may appeal against the judgment rejecting the opening of reorganization proceedings within ten days from the date on which such judgment was handed down.
- 2/ The appeal shall be heard summarily and decided within two months and the judgment shall be enforceable immediately.

**Article 640. Setting Aside or Appeal against the Judgment
Opening Reorganization Proceedings**

- 1/ The public prosecutor may appeal against or request the court to set aside the judgment opening reorganization proceedings within ten days from the date of the publication of such judgment.
- 2/ Creditors who did not apply for the opening of reorganization proceedings may ask the court to set aside the judgment opening the reorganization proceedings within ten days from the date of the publication of such judgment.
- 3/ The appeal shall be heard summarily and decided within two months and the judgment shall be enforceable immediately.

Article 641. Non-Appealable Judgements

The judgments concerning the appointment or replacement of the supervisory judge, the supervisor in reorganization, or controllers shall not be open to appeal or to set aside.

Article 642. Appointment of the Supervisor in Reorganization

- 1/ The court shall appoint a supervisor in reorganization, in accordance with the provisions of Article 610 to

Article 616 of this Code, in the judgment rendered for opening reorganization proceedings. In complex cases, the court may appoint two supervisors in reorganization. The court may appoint the person suggested by the debtor.

- 2/ Where several supervisors are appointed, they shall act jointly except where the court authorizes them to act individually.
- 3/ Where the expert in the field of restructuring has prepared the sale of the business as a going-concern, the court shall appoint him as a supervisor in reorganization.

Article 643. Replacement of the Supervisor in Reorganization

- 1/ At any time during proceedings, the supervisory judge, a creditor, a controller, or a public prosecutor, may file an application to the Court for the replacement of the supervisor in reorganization.
- 2/ The Court may grant such an application in its own discretion.
- 3/ Notwithstanding the provision of Sub-Article (2) of this Article, the Court shall grant such an application

and appoint the supervisor in reorganization suggested by the applicant where creditors, representing a majority of the total amount of pre-insolvency claims, support such appointment.

Article 644. Powers and Responsibilities of the Supervisor in Reorganization

During reorganization proceedings, the supervisor in reorganization shall have the following powers and responsibilities:

- 1/ supervise the debtor with respect to the conduct of the ordinary course of business;
- 2/ receive information enabling him to know the exact position of the debtor's estate from public authorities, social security institutions, credit institutions and other institutions;
- 3/ supervise the debtor in the preparation of the inventory of the estate;
- 4/ assist the debtor in the preparation of the reorganization plan;
- 5/ constitute classes of creditors, where applicable;
- 6/ organize the sale of the business as a going-concern;

- 7/ deposit in a bank account opened in the name of the estate any money received outside of the ordinary course of business of the debtor;
- 8/ recommend to the supervisory judge the admission or rejection of pre-insolvency claims;
- 9/ prepare and submit a detailed report on the affairs and conduct of the debtor to be deposited with the Court's registrar at least five days before the classes of creditors' meeting or the general creditors' meeting;
- 10/ prepare and submit a detailed report on the various reorganization plans including guarantees offered to creditors to be deposited with the Court's registrar at least five days before the classes of creditors' meeting or the general creditors' meeting;
- 11/ preside over the classes of creditors' meetings and the general creditors' meetings;
- 12/ request the supervisory judge for the appointment of suitable independent experts, in particular to audit the financial situation and business plan of the debtor and prepare the inventory and valuation of the debtor's property;

13/ file a report with the court within thirty days of the termination of his services, or, at the latest, within thirty days of the termination of the proceedings.

Article 645. Appointment of Controller

- 1/ The supervisory judge shall appoint up to five controllers from among creditors at their request. The supervisory judge shall ensure that a controller is selected from among secured creditors and another one from unsecured creditors.
- 2/ No relatives by consanguinity or affinity of the debtor or manager of the debtor up to a fourth degree inclusive, or no person owning directly or indirectly equity or interest in the debtor's estate, may be appointed as a controller.
- 3/ Controllers shall defend the general interest of all creditors and shall assist the supervisor in reorganization in the preparation of the reorganization plan.
- 4/ Controllers may not be entitled to receive any remuneration, except the reimbursement of their costs and expenses as approved by the supervisor in reorganization.

5/ Controllers shall not acquire any asset of the debtor's estate; Any acquisition in violation of this provision shall be of no effect; and the controller who violates this rule shall be removed and replaced with another person.

Article 646. Replacement of Controllers

The court may at any time, of its own motion, or at the request of the supervisory judge or the public prosecutor, replace a controller by another person for a justified cause.

Article 647. Liability of Controllers

A controller may only be liable for gross negligence or willful misconduct.

Article 648. Publication of Judgements

1/ The judgments rendered for opening and closing of reorganization proceedings shall be publicized by the registrar of the court by means of notices posted at the entrance of the Court and by an extract publication in a newspaper of wide circulation in Ethiopia.

2/ The court's registrar shall ensure that the judgment rendered for opening reorganization proceedings is

entered in the commercial register in accordance with the relevant laws.

- 3/ The supervisor in reorganization and the court's registrar shall enter and sign a note of the judgment opening reorganization proceedings at the end of the entries in the debtor's books, and the books shall be handed back to the debtor.
- 4/ Copies of the judgments rendered for opening and closing reorganization proceedings shall be sent to the debtor, the supervisor in reorganization and the petitioning creditor, immediately after the judgment; the copy shall mention the names of the debtor, other parties to the proceedings, the supervisor in reorganization, and the supervisory judge and shall mention the effective date of the judgment.
- 5/ The court's registrar shall send a copy of the judgment to the public prosecutor.
- 6/ The court's registrar shall send three official copies of the judgment to the federal or regional officials in charge of the commercial register with a view of making the necessary changes in the registers.

7/ A copy of the judgment shall be posted at the premises of the debtor and any place where the debtor carries out his business.

Article 649. Notice to Creditors

Within one month after the publication of the judgment on opening of the reorganization proceedings, the supervisor in reorganization shall send to all known creditors of the debtor, by registered letter or any other electronic means with a receipt of acknowledgment, a notice containing:

- 1/ the date of the judgment opening reorganization proceedings;
- 2/ the names of the supervisory judge and the supervisor in reorganization;
- 3/ the conditions for submission of pre-insolvency claims.

Article 650. Documentary Evidence

Documentary evidences showing that the mandatory publications have been made and that notice has been given to the creditors shall be inserted by the courts' registrar in the file of the reorganization proceedings.

CHAPTER TWO
THE DEBTOR DURING THE OBSERVATION PERIOD

Article 651. Observation Period

- 1/ The judgment rendered for opening of reorganization proceedings shall result in the commencement of an observation period, the purpose of which is to enable:
 - a) the debtor to prepare a reorganization plan with the assistance of the supervisor in reorganization;
 - b) the creditors and the supervisor in reorganization to propose amendments to the reorganization plan of the debtor or, where necessary, develop an alternative reorganization plan;
 - c) the supervisor in reorganization to prepare, in addition, a plan for the sale of the business as a going-concern to investors; in preparing for the sale of the business as a going-concern, the supervisor in reorganization may conduct a market study in connection therewith and shall solicit bids by investors.
- 2/ The initial duration of the observation period shall be limited to a maximum period of four months.

3/ Notwithstanding Sub-Article (2) of this Article, the Court may extend the duration of the observation period or grant a new observation period, upon the request of the debtor, a creditor, the controller or the supervisor in reorganization; the Court may grant an extension only if such an extension is duly justified by the following circumstances:

- a) relevant progress has been made in the negotiation of the reorganization plan; and
- b) the continuation of the general stay of individual enforcement actions does not unfairly prejudice the rights or interests of any affected parties.

4/ The total duration of the observation period granted, including extensions and renewals, shall not exceed twelve months.

Article 652. Termination of Observation Period

Notwithstanding the provisions of Article 651 of this code, the Court may terminate the observation period and convert the reorganization proceedings into bankruptcy proceedings, where:

- 1/ it becomes apparent that the proportion of creditors which could prevent the adoption of the

reorganization plan does not warrant the continuation of the negotiations; or

- 2/ it becomes apparent that the supervisor in reorganization is unable to find any investor for the sale of the business as a going-concern; or
- 3/ the request is made by the debtor, the supervisor in reorganization or the controller; or
- 4/ the debtor is not able to meet its payment obligations with respect to claims that arise after the opening of reorganization proceedings.

Article 653. Debtor in Possession

- 1/ During the observation period, the debtor shall remain in control of its assets and affairs, subject to Sub-Article (3) of this Article.
- 2/ The debtor shall have the right to conduct all day-to-day operations of his business without requiring the prior consent of the supervisor in reorganization or the supervisory judge.
- 3/ After the opening of reorganization proceedings, all agreements or transactions, including, but not limited to, all gratuitous acts and the constitution of guarantees or *in rem* security interests, which are

outside the ordinary course of business of the debtor, shall require the prior authorization of the supervisor in reorganization.

4/ The supervisor in reorganization and the supervisory judge may at any time inspect the books and accounts of the debtor.

5/ The supervisor in reorganization shall report to the appropriate law enforcement and prosecution authorities any violation of Sub-Article (3) of this Article, as well as any fraudulent act, including intentional omission of creditors.

Article 654. General Stay of Individual Enforcement Actions

1/ During the observation period, all individual enforcement actions by all creditors, including secured *in rem* by pledges, mortgages or otherwise, preferred and creditors benefiting from a sale contract with ownership reserved, shall, as a matter of law, be automatically stayed, without any need for the debtor or the supervisor in reorganization to request a stay of individual enforcement actions.

- 2/ Natural persons as guarantors may invoke the benefit of the stay of individual enforcement actions in reorganization proceedings.
- 3/ During the observation period, the statutes of limitation and pre-emptions rights are suspended.
- 4/ Notwithstanding Sub-Article (1) of this Article, payment made to employees of the debtor may not be terminated.
- 5/ The supervisory judge may exclude other claims from the scope of general stays of individual enforcement actions, where:
 - a) the debtor is not in possession of encumbered assets; or
 - b) individual enforcement actions are less likely to jeopardize the restructuring of the business; or
 - c) one or more creditors would be unfairly prejudiced by a general stay of individual enforcement actions.

Article 655. Consequences of the General Stay of Individual Enforcement Actions

For the duration of the observation period:

- 1/ the obligation to file for the opening of bankruptcy proceedings shall be suspended;
- 2/ the due date of pre-insolvency claims may not be accelerated;
- 3/ interest accruing on pre-insolvency claims shall continue to accrue at the applicable rate;
- 4/ creditors may not start any legal proceedings with respect to the payment of pre-insolvency claims;
- 5/ creditors may not receive any payment of pre-insolvency claims.

Article 656. Prohibition of the Debtor to Pay Pre- Insolvency Claims

- 1/ For the duration of the observation period, the debtor may not pay pre-insolvency claims, including accrued interest thereon.
- 2/ Notwithstanding Sub-Article (1) of this Article, the supervisory judge may authorize such payments to enable the debtor to recover possession of encumbered assets, including assets subject to a pledge with dispossession, where such restitution is in the interest of the estate.

Article 657. Pending Proceedings

- 1/ For the duration of the observation period, all pending legal proceedings, including arbitration, shall be suspended provided that the pre-insolvency claim has not been submitted.
- 2/ Upon acceptance of the pre-insolvency claim, such procedure shall continue with the supervisor in reorganization becoming a party to the proceedings, but such proceedings shall be limited to the establishment of the amount of the pre-insolvency claim.
- 3/ All proceedings not entailing the payment of pre-insolvency claim or the termination of ongoing contract for cause of non-payment, but excluding set off arising from ongoing contracts, shall not be affected by the opening of reorganization proceedings, in particular:
 - a) criminal proceedings against the debtor;
 - b) declaratory actions against the debtor;
 - c) proceedings to enforce governmental regulatory powers;

- d) tax audits and investigations, except collection of taxes.

Article 658. Right of Retention of the Seller

- 1/ The seller shall be entitled to retain goods sold by him where such goods have not been delivered to the debtor or they have not been consigned either to the debtor or to a third person on his behalf.
- 2/ The supervisor in reorganization may, upon authorization by the supervisory judge, demand delivery of goods retained by paying the agreed price to the seller.
- 3/ Where the supervisor in reorganization does not demand delivery in accordance with Sub-Article (2), the seller shall repay to the debtor any installments received by him as well as any advances received from the debtor in respect of freight or transport costs, commission, insurance or other expenses and the seller shall have the obligation to pay such amounts himself, provided that the seller may claim damages in respect of such non-performance of the contract.

CHAPTER THREE
THE ESTATE OF THE DEBTOR

SECTION ONE
INVENTORY

Article 659. Establishment of Inventory

1/ The debtor, under the supervision of the supervisor in reorganization, shall prepare, within fifteen days from the opening of reorganization proceedings, the inventory of all its assets, in particular include a list of:

- a) creditors stating the amount of their claims, names and addresses;
- b) ongoing contracts including sale contracts with ownership reserved;
- c) personal guarantees and encumbered assets, including assets pledged with dispossession, mortgages on the business and immovables;
- d) pending legal proceedings to which the debtor is a party;
- e) goods placed under customs and warehouses;

- f) movables furnishing leased premises;
- g) taxes, duties and social security charges.

2/ The inventory shall be prepared in two originals, one being deposited with the Court's registrar and the other one being retained by the supervisor in reorganization.

Article 660. Appointment of Experts

The court may appoint an appraiser, an accounting expert, a public notary or any other qualified expert to assist the debtor, or prepare the inventory in lieu of the debtor.

Article 661. Goods Excluded from the Estate

Goods which are subject to recovery under Article 751 and 752 of this Code shall not form part of the estate of the debtor.

SECTION TWO

SUBMISSION AND VERIFICATION OF PRE-INSOLVENCY CLAIMS

Article 662. Procedure for Submission of Pre-Insolvency Claims

1/ Each creditor, himself or through an agent, shall submit its pre-insolvency claims within four (4)

months from the date of the judgment rendered for the opening of reorganization proceedings by sending to the supervisor in reorganization a registered letter or any other electronic means with a receipt of acknowledgement; Such period may be extended by the supervisory judge in exceptional cases.

2/ In their submission, creditors shall clearly specify:

- a) the amount of the pre-insolvency claim, specifying the principal and, where applicable, interest and the date on which it became due or will become due;
- b) for contingency claims, an estimation of the claim;
- c) the legal basis for the pre-insolvency claim;
- d) the name, address and bank details of the creditor;
- e) any preferential status claimed and the legal basis for such preference;
- f) any security *in rem* or sale with ownership reserved claimed in respect of the pre-insolvency claim and assets covered by the *in rem* security interest being claimed, the date on which the security was granted and, if the security has been

registered, the place of registration and registration number;

g) any personal guarantee in respect of the pre-insolvency claim, the name and address of the guarantors, the amount of the guarantee, the date it was granted and whether the guarantee is several, joint or joint and several;

h) any set-off claimed and, if so, the amounts of the mutual claims existing on the date when reorganization proceedings were opened, the date on which the claims became due and the amount remaining after set-off.

3/ Creditors shall provide documents supporting their claims and shall receive receipts for proofs produced.

4/ The supervisor in reorganization shall return the proofs after the reorganization proceedings are closed and shall cease to be liable for such return after one year.

5/ Creditors, who fail to submit their pre-insolvency claims and security interests within the time limit set out in Sub-Article (1) of this Article may not participate in the distributions and their claims shall

not be assumed by the investor in case of the sale of the business as a going-concern.

Article 663. Creditors Exempted from Submission of Pre-insolvency Claims

- 1/ The following creditors shall be exempted from submitting pre-insolvency claims:
 - a) employees of the debtor who claim unpaid salary or any other payment arising from employment contracts;
 - b) government organs claiming payment of taxes and duties;
 - c) creditors whose total amount of pre-insolvency claims is less than one thousand (1000) Birr.
- 2/ the supervisor in reorganization shall verify and admit such claims by reviewing the debtor's financial statements, pay roll and other relevant documents; where the supervisor in reorganization is unable to verify the claims under Sub-Article (1), he may require creditors to submit evidence supporting their claims.

Article 664. Procedure for Verification and Admission of Pre-Insolvency Claims

- 1/ The supervisor in reorganization shall verify the validity, the amount and the timely submission of the pre-insolvency claims and security interests.
- 2/ The debtor shall provide all necessary information and documents to the supervisor in reorganization for purposes of verification.
- 3/ Where the claim is queried by the supervisor in reorganization, the supervisor in reorganization shall inform the creditor by a registered letter or any other electronic means with a receipt of acknowledgement; and the creditor shall reply to the queries in writing within eight days from receipt; The supervisor in reorganization may admit claims in whole or in part
- 4/ The supervisor in reorganization may temporarily admit claims of unspecified amount or debts whose performance is conditional.
- 5/ The final inventory of verified and admitted pre-insolvency claims shall be counter-signed by the supervisor in reorganization.

- 6/ Any dispute regarding whether pre-insolvency claims and securities have been submitted on time shall be settled by the supervisory judge within ten days from the decision of the supervisor in reorganization.
- 7/ The court's registrar shall make the final list of all admitted pre-insolvency claims and security interests available to all interested parties.

Article 665. Judgment Rendered upon Contested Pre-Insolvency Claims

- 1/ The supervisory judge shall refer the contested pre-insolvency claims to be decided by the competent court or tribunal after having duly notified the concerned parties five days prior to the hearing, by a registered letter or any other electronic means with a receipt of acknowledgement.
- 2/ The competent court or tribunal may grant an interlocutory order allowing a creditor whose claim is contested to join in reorganization proceedings in respect of such amount as the court or tribunal may decide.
- 3/ The competent court or tribunal shall notify the concerned parties, by registered letter or by any other

electronic means with a receipt of acknowledgement, of the order, within three days from the date it has been given.

- 4/ A party dissatisfied by the order may appeal against the order within fifteen days from the date it has been given.
- 5/ Contested claims shall not result in the suspension of the reorganization proceedings; they shall be referred to the competent court of tribunal for settlement; the provisionally admitted pre-insolvency claims shall be adjusted according to the judgment of the competent court or tribunal.

Article 666. Deposit of Temporary Inventory with the Registrar of the Court

- 1/ Where pre-insolvency claims have been verified and admitted, the supervisor in reorganization shall deposit with the court's registrar the inventory of verified and admitted pre-insolvency claims showing the claims admitted and those rejected; he shall also send to the supervisory judge a list of creditors claiming special preferences over assets of the bankrupt debtor.

- 2/ Where the supervisor in reorganization has rejected a claim partly or fully, he shall state clearly the reasons in the inventory.

Article 667. Notification of Deposit

- 1/ The supervisor in reorganization shall forthwith deposit with the court's registrar the inventory of verified and admitted pre-insolvency claims and publish such inventory in a newspaper of wide circulation in Ethiopia.
- 2/ The supervisor in reorganization shall give notice, forthwith, by a registered letter or any other electronic means with a receipt of acknowledgement, of rejected claims to the creditors concerned.
- 3/ A creditor may challenge the inventory of verified and admitted pre-insolvency claims, provided that he demonstrates an interest; Such a challenge shall be filed with the supervisory judge within ten days from the date of the receipt of the notice.

Article 668. Creditors Whose Security in rem or Right of Priority is Contested

- 1/ Where a creditor holds a security *in rem* or have preferential right and only the security *in rem* or the preferential right is contested, such creditor may join in the proceedings as unsecured creditor.
- 2/ Any contestation of a security *in rem* or preferential right shall be decided by the court.

Article 669. Creditors not having Submitted Pre-Insolvency Claims Within the Specified Period of Time

- 1/ Creditors failing to submit their pre-insolvency claim within the specified period of time under Article 662 shall nevertheless participate in reorganization proceedings, subject to making such submission at the latest within one year from the judgment rendering the opening proceedings.
- 2/ Such one year period may not be subject to any interruption or suspension.

Article 670. Submission of Claims Jointly and Severally Guaranteed

Where the claim of a creditor has been endorsed or guaranteed jointly and severally by several guarantors, each creditor and guarantor may submit a pre-insolvency

claim for the full amount without taking into consideration any right of recourse.

SECTION THREE

SUSPECT ACTS AND TRANSACTIONS PERFORMED PRIOR TO THE CESSATION OF PAYMENTS

Article 671. Mandatory Invalidation

At the request of the supervisor in reorganization, the court shall invalidate the following acts performed by the debtor during the suspect period:

- 1/ assets or rights transferred to other persons through gratuitous assignments, donation, cancellation or waiver of rights;
- 2/ assets or rights transferred to other persons for a price that is manifestly undervalued;
- 3/ payments of debts that are not due, whether in cash, by assignment, set-off or otherwise;
- 4/ payments of debts due otherwise than in cash, or by set-off, or by negotiable instrument or by transfer to a bank;
- 5/ creation of mortgages, pledges or other *in rem* security interest, over the assets of the debtor, in respect of

debts contracted before the creation of such rights *in rem*.

Article 672. Optional validation

- 1/ At the request of the supervisor in reorganization, the court may invalidate all other acts performed by the debtor during the suspect period provided that:
 - a) the creditor knew or should have known that the debtor was already in a situation of cessation of payments; and
 - b) the act was detrimental to the estate or the payment was made in preference to other creditors.
- 2/ The supervisor in reorganization shall bear the burden of proof of the knowledge of the creditor referred to in Sub-Article (1) (a), except where the act was concluded with a related party.

Article 673. Institution of Legal Proceedings for Invalidation

- 1/ The supervisor in reorganization shall institute legal proceedings for invalidation where such proceedings are beneficial to the estate or confer an unjustified preference upon the creditors.

- 2/ Where the supervisor in reorganization decides not to institute legal proceedings:
- a) a controller or a creditor, acting *ut singuli* on behalf of the estate, may institute such proceedings after having summoned the supervisor in reorganization to do so and, where such a summon is duly served, no or a negative response within one month from the receipt;
 - b) where such action is successful, the expenses engaged by the controller or the creditor for purpose of the proceedings shall be borne by the estate.

Article 674. Acts and Payments Excluded from Invalidation

The following acts and payments made by the debtor during the suspect period may not be subject to invalidation, except in the case of fraud:

- 1/ new financing, the creation of security interests, the sale of assets, the payment of debts, as well as any other legal acts and payments made by the debtor pursuant to the restructuring plan, which has been confirmed by the Court;

- 2/ the realization of mortgages, pledges and other *in rem* security interests;
- 3/ acquisition of assets necessary for carrying out the ordinary course of business;
- 4/acquisition of goods by and rendering of services to third parties in good faith provided fair price paid for the goods or services.

Article 675. Rights Registered Prior to the Judgment Opening Proceedings

Rights arising out of securities *in rem* validly set up may be registered up to the date of the judgment opening the proceedings.

Article 676. Statute of Limitation

- 1/ Invalidation proceedings brought under this Section shall be barred after two years from the date of the judgment opening reorganization proceedings.
- 2/ Where the debtor did not inform the supervisor in reorganization about the acts and transactions subject to invalidation, the period of the statute of limitation mentioned above shall run from the day the supervisor in reorganization knew about the existence of such act.

Article 677. Effects of Invalidation

- 1/ The decision to invalidate a payment or an act shall have a retroactive effect.
- 2/ Where restitution in kind is not possible, the market value of the property shall be returned to the benefit of the estate.
- 3/ Where the property or right subject to invalidation has been transferred to third party, the cash equivalent of such property or right shall be returned to the estate at the prevailing market value at the time of the rendering of the judgment.
- 4/ The creditors affected by invalidation may submit their pre-insolvency claims arising from the invalidation provided that such submission is still possible in accordance with.

CHAPTER FOUR
THE REORGANIZATION PLAN

Article 678. Preparation of the Reorganization Plan

- 1/ The reorganization plan is prepared by the debtor with the assistance of the supervisor in reorganization.
- 2/ Creditors shall have the right to seek amendment to the reorganization plan and make counter-proposals.
- 3/ Subject to mandatory laws, the reorganization plan may provide for:
 - a) the rescheduling of claims of the affected creditors;
 - b) the waiver of claims of the affected creditors;
 - c) the settlement of claims by issuing financial debt instruments, subject to laws regulating the issuance of financial debt instruments;
 - d) the conversion of claims of the affected creditors into equity;
 - e) the reduction and increase of capital of the debtor to be subscribed to by creditors or third-party investors or the sale of equity interest in favor of creditors or third-party investors;

- f) a sale of assets or business units but excluding the sale of the business as going-concern.
- 4/ The reorganization plan shall outline the criteria used to constitute classes of creditors.
- 5/ The reorganization plan shall at all times comply with the “best-interest-of-creditors’ test”, whereby no dissenting creditor would be worse off under the reorganization plan than he would be if the ranking of priorities in bankruptcy proceedings was applied under Article 786 of this Code.

Article 679. New Financing

- 1/ New financing may be granted by existing or new creditors in order to implement a reorganization plan.
- 2/ New financing included in the reorganization plan and confirmed by the Court shall have priority over unsecured creditors in case of the subsequent opening of bankruptcy proceedings; but shall rank below the new financing granted in the framework of preventive restructuring proceedings; the Court may confirm a security for new financing over unencumbered assets of the debtor in which case the priority of new financiers

shall be treated in accordance with the rules of priority of secured creditors.

CHAPTER FIVE
ADOPTION OF THE REORGANIZATION PLAN

Article 680. Classes of Creditors

- 1/ The supervisor in reorganization shall constitute classes of affected creditors to facilitate the adoption of the reorganization plan.
- 2/ The classes of creditors shall reflect a sufficient commonality of interest based on objectively verifiable criteria; At the minimum, creditors of secured and unsecured claims shall be treated in separate classes.
- 3/ Creditors that are secured by *in rem* security interest over assets of the debtor shall participate in the class of unsecured creditors for the amount of their claim that is not covered by the liquidation value of the asset affected as security.
- 4/ Creditors that are secured by personal guarantees and insurance mechanisms may constitute a separate class.

- 5/ Employees of the debtor shall constitute a separate class of their own where the employees' claim are affected by the reorganization plan.
- 6/ Notwithstanding that shareholders are not creditors, they shall constitute a separate class of their own.
- 7/ constitution of the classes and the criteria used for their constitution shall be deposited with the Court's registrar.
- 8/ Notwithstanding the provisions of Sub-Article (1) of this Article, where the debtor is a small or a medium-sized enterprise (SME), at the request of the debtor or the supervisor in reorganization, the supervisory judge may decide not to treat affected creditors and shareholders in separate classes. For the purpose of this provision, a sole proprietor or a business organization shall be considered as a small or medium sized enterprise where:
 - a) it has less than ten employees; or
 - b) its turnover of the last twelve months is less than five million (5,000, 000 Birr (subject to adjustment for inflation)); or

c) its total amount of assets in the last balance sheet of the last twelve months is less than twenty (20) million Birr.

9/ Any dispute with respect to the formation of the classes of creditors shall be decided by the supervisory judge within ten days from the deposit of the constitution of classes of creditors with the court's registrar, subject to an appeal to be filed within ten days from the date of the judgment handed down by the supervisory judge.

Article 681. Determination of Voting Rights in the Classes of Creditors' Meetings and General Creditors' Meetings

1/ The voting rights of the creditors in the classes of creditors' and general creditors' meetings are determined by the supervisor in reorganization and shall correspond to the principal amount of the pre-insolvency claims, excluding interest, resulting from the last certified accounts or financial statement of the debtor.

2/ Such determination shall be made three days before the holding of the creditors' meeting, and shall take into account any assignment and any reimbursement

of pre-insolvency claims that occurred after the opening of proceedings; The supervisor in reorganization may be assisted by independent auditors in the determination of the amount of pre-insolvency claims.

- 3/ Any assignment and transfer of pre-insolvency claims that occurs less than three days before the classes of creditors' and general creditors' meetings shall be unenforceable against the proceedings.
- 4/ Any dispute concerning determination of voting rights shall be decided by the supervisory judge with no appeal possible.
- 5/ The supervisor in reorganization shall take into consideration provisional admissions under 0 (2), but shall not wait for the final decision of the supervisory judge or the competent court or tribunal with respect to the admission of pre-insolvency claims.
- 6/ Any decision on the voting rights of creditors in the classes of creditors' and general creditors' meetings shall have no effect upon the admission of pre-insolvency claims by the supervisory judge or the competent court or tribunal.

Article 682. Classes of Creditors' Meetings

- 1/ The supervisor in reorganization shall, before the end of the observation period, convene one or several meetings of creditors' classes.
- 2/ The supervisor in reorganization shall notify creditors by a registered letter or any other electronic means with a receipt of acknowledgement at least fifteen days before the date of the meeting.
- 3/ The supervisor in reorganization shall present to the classes of creditors' meetings the reorganization plan prepared by the debtor, amendments or counter-proposals by the creditors as well as the offers for sale of the business as a going-concern.
- 4/ The debtor shall attend in person all classes of creditors' meetings and respond to any queries of the creditors. The debtor may be represented by an attorney.
- 5/ The discussions, the names of the participants and the results of the votes shall be recorded in the minutes of such meetings and all relevant documents shall be annexed thereto.

Article 683. Vote on the Reorganization Plan

- 1/ The supervisor in reorganization shall organize and submit to the vote of each class of creditors the reorganization plan prepared by the debtor and amended by creditors, and if applicable, any counter-proposal prepared by creditors.
- 2/ The reorganization plan is accepted provided that one or more creditors, representing at least two-thirds of the claims in each class of creditors have voted in favor of the reorganization plan, including by way of written agreements among the creditors. Creditors who are notified but neither present nor represented shall not be taken into account for the purpose of voting.
- 3/ Where the two-third majority is not reached in each class of creditors' meetings, the reorganization plan is accepted provided that the plan has been approved by the debtor and by a majority of classes of affected creditors.
- 4/ Where the majority of Sub-Article (2) above has not been reached, the plan shall be deemed accepted where at least one of the classes of creditors, other than an equity-holders class or any other class which, upon a

valuation of the debtor in a liquidation scenario, would not receive any payment or keep any interest, votes in favor of the plan.

- 5/ The classes of creditors' meetings may be adjourned to the next working day without further notice to creditors, even though not present at the meeting.

Article 684. Approval of the Reorganization Plan by the Creditors' General Meeting

- 1/ In the absence of constitution of classes of creditors in case of a small or a medium-sized enterprise, the supervisor in reorganization shall convene a general creditors' meeting to vote on the restructuring plan. The reorganization plan shall be accepted where creditors representing at least two thirds of the claims of the general creditors' meeting have voted in favor of the plan.
- 2/ The rules applicable to the classes of creditor's meeting under Article 682 of this Code shall apply, *mutatis mutandis*.

Article 685. Approval of the Reorganization Plan by the Court

- 1/ The supervisor in reorganization shall present to the court the reorganization plan which has been accepted, together with a report containing his comments and recommendations; such report shall be filed with the Court at least three days before the Court hearing and shall be freely accessible to all parties to the proceedings.
- 2/ At the Court hearing, the supervisor in reorganization, the debtor and creditors shall be heard.
- 3/ In approving the reorganization plan, the Court shall verify that:
 - a) the reorganization plan has been approved by the required majority of the creditors, and has a reasonable prospect of preventing the bankruptcy of the debtor and assuring the viability of the business;
 - b) the reorganization plan complies with the “best-interest-of-creditors’ test”;
 - c) no shareholder would be worse off under the reorganization plan than such shareholder would be in case of bankruptcy proceedings;

- d) third parties' interests are adequately protected in particular with respect to the taking of security interests and in the framework of new financing;
- e) in case of cross-class cram-down provided for under Article 683(3) of this Code, dissenting voting classes of affected creditors are satisfied in full by the same or equivalent means where a class ranking below is to receive any payment or keep any interest under the plan;
- f) Classes of creditors with the same rank shall receive the same or equivalent satisfaction of their claims;
- g) the Court may, on its own motion, depart from principles e) and/or f) above where it is necessary to achieve the aims of the reorganization plan and where the reorganization plan does not unfairly prejudice the rights or interests of any affected parties;
- h) no class of affected parties may, under the reorganization plan, receive or retain, more than the full amount of its claims.

- 4/ Natural persons as guarantors may protect their interest by invoking the benefit of the provisions of the reorganization plan.
- 5/ The judgment confirming or rejecting the reorganization plan shall have an *erga omnes* binding effect and shall be published in a newspaper of wide circulation in Ethiopia.

Article 686. Amendments to the Reorganization Plan

- 1/ After the confirmation of the plan by the Court, the reorganization plan may only be amended with the consent of the debtor and the unanimity of its creditors.
- 2/ Such an amendment shall be valid and binding between the parties without being subject to any confirmation by the Court.

Article 687. Execution of the Reorganization Plan

- 1/ The debtor shall execute the reorganization plan in accordance with terms set out in the plan; he shall not pay any amount that is not due and payable under the plan.
- 2/ Creditors may not request nor receive any amount that is not due and payable under the plan.

- 3/ The supervisor in reorganization shall supervise the execution of the reorganization plan in accordance with the procedure laid down in the judgment.
- 4/ The supervisor in reorganization shall immediately inform the court of any fact or act likely to be prejudicial to the interests of the creditors.
- 5/ The court shall determine the amount of costs, fees and expenses incurred by the supervisor in reorganization that shall be reimbursed to him during the term of his office.

Article 688. Termination of the Reorganization plan

Where the debtor fails to carry out the terms of the reorganization plan, the supervisor, a creditor, a controller or the public prosecutor may file an application to the court to terminate the reorganization plan and open bankruptcy proceedings.

CHAPTER SIX

THE SALE OF THE BUSINESS AS A GOING-CONCERN

Article 689. Plan for the Take-Over of the Business

- 1/ The sale of the business as a going-concern may be prepared by the expert in the field of restructuring in the framework of preventive restructuring proceedings or, by the supervisor in reorganization after the opening of reorganization proceedings.
- 2/ The debtor, its directors and shareholders shall have the right to make a take-over bid for the business as a going-concern; but shall obtain the authorization of the supervisory judge.
- 3/ The expert in restructuring and supervisor in reorganization shall organize the sale-process as they deem appropriate with the objective of maximizing the value of the business as a going-concern for the benefit of the creditors; they may be assisted by experts, consultants or investment banks.
- 4/ The supervisor in reorganization may organize a public auction or arrange for a private sale of the business as a going-concern only where it has become apparent that

the reorganization plan has been rejected or is likely to be rejected.

- 5/ In the case of private sale, the offers may be kept confidential in order to increase the value of the business as a going-concern.
- 6/ Where the sale of the business as a going-concern has been prepared by the supervisor in reorganization, he shall make the selected offer public following the opening of the reorganization proceedings in order to obtain competing bids; after an appropriate period of time to be fixed by the Court, the supervisor in reorganization shall submit the offers to the vote of the general creditors' meeting.

Article 690. Bidding Procedure

- 1/ The supervisor in reorganization in collaboration with the debtor shall organize a data room to which all interested bidders shall have access.
- 2/ All interested bidders shall be required to sign non-disclosure agreements (NDAs) before gaining access to the data room.
- 3/ Every interested bidder shall submit a bid with the appropriate supporting documentation containing:

- a) the financial standing of the bidder;
- b) the source of financing of the take-over;
- c) the business plan;
- d) a list of the proposed assets for purchase;
- e) the purchase price;
- f) the categories and number of employees which the bidder will be willing to take over, subject to the mandatory labor laws; and
- g) the contracts that are necessary for continuation of the business as a going-concern to be assigned to the bidder.

Article 691. Assignability of Contracts

Contractual provisions restraining the assignability of the contracts, including *intuitu personae* contracts, shall be unenforceable as long as such contracts are necessary for the continuation of the business.

Article 692. Consent of Secured Creditors

- 1/ Where encumbered assets are included into the sale of the business as a going-concern, the consent of the concerned mortgagees, pledgees and other beneficiaries of *in rem* security shall be obtained.

- 2/ Where the value of the pledged or mortgaged property is higher than the secured claim, the supervisor in reorganization may cause the release of the security interest by paying the claim or exchanging the property with another property of same value.
- 3/ Where the beneficiary creditor is not willing to release the encumbered asset, the supervisor in reorganization may apply to the court; the court may order the creditor to accept the payment of the secured claim or the exchange of the property with another property of same value.
- 4/ Where the property offered for exchange is not sufficient to fully cover the claim secured by the previous encumbered asset, the court shall order the supervisor in reorganization to pay the difference in favor of the secured creditor.

Article 693. Approval of the Take-over Plan by the Creditors' General Meeting

- 1/ Where the reorganization plan is rejected by the creditors' meeting or by the court, the supervisor in reorganization shall submit the bids received to acquire the business as a going-concern for voting by creditors.

2/ The bid is accepted provided that one or more creditors, representing at least two-thirds of the claims of creditors support the bid, including by way of written agreements among the creditors; creditors who are notified but neither present nor represented shall not be taken into account for the purpose of voting.

Article 694. Approval by the Court of the Sale of the Business as a Going-Concern

1/ In case of the sale of the business as a going-concern, the court shall verify that no reorganization plan had been adopted by the required majority of creditors and that the business plan of the winning bidder has a reasonable prospect of assuring the viability of the business.

2/ The Court shall order the transfer of the contracts that are listed in the offer and that are necessary for continuation of the business as a going-concern and shall fix the date of the transfer of the business to the winning bidder to enable the winning bidder to take over management, pending the effective legal transfer of title.

3/ The court may restrict the free transferability of the assets purchased by the winning bidder for a maximum period of two years.

- 4/ The sale of all transferred assets shall occur free and clear of all liens, encumbrances, charges, and liabilities, whether actual, contingent or otherwise, including, and in particular, environmental charges and liabilities.

Article 695. Execution of the Sale of the Business as a Going-Concern

- 1/ Following the confirmation by the court, the supervisor in reorganization shall facilitate entry into all necessary contracts, including contracts for the transfer of ownership, and fulfill all necessary formalities to implement the effective legal transfer of the business as a going-concern.
- 2/ Assets which are not part of the sale of the business as a going-concern shall be sold and employees who have not been transferred shall be laid-off. The proceeds of the sale shall be distributed among the creditors in accordance with the rules of priority laid down in 0.

CHAPTER SEVEN
CONVERSION OF REORGANIZATION PROCEEDINGS
AND APPEALS

Article 696. Conversion of Reorganization Proceedings to Bankruptcy Proceedings

After the confirmation of the sale of the business as a going-concern or where the reorganization plan has been rejected, the court shall convert the reorganization proceedings into bankruptcy proceedings.

Article 697. Appeal

- 1/ A dissenting creditor may appeal against the judgment confirming the reorganization plan or the judgment confirming the sale of the business as a going-concern.
- 2/ The debtor may appeal against the judgment rejecting the reorganization plan or the judgment rejecting the sale of the business as a going-concern.
- 3/ Contracting parties to transferred contracts may appeal against the judgment confirming the sale of the business as a going-concern but only with respect to the transfer of such contracts.

- 4/ The debtor, the supervisor in reorganization and all the parties to the proceedings shall be notified of the appeal.
- 5/ An appeal against a decision confirming the reorganization plan shall not result in the suspension of the execution of that plan.
- 6/ Where an appeal against the reorganization plan is upheld, the Court may either:
 - a) set aside the restructuring plan in case of manifest violation of the procedure or violation of the “best interest of creditors’ test”, as the case may be; or
 - b) confirm the plan and grant compensation to the party who suffered damages.
- 7/ Any interested party may appeal against the decision terminating the reorganization plan.
- 8/ The appeals under this Article shall be filed within twenty days from the date of judgment confirming or rejecting the reorganization plan.

Article 698. Losing Bidders Opposition

Losing bidders may not file opposition against the judgment confirming the sale of the business as a going-concern.

CHAPTER EIGHT
DUTIES OF MANAGERS AND DIRECTORS

Article 699. Duties of Managers and Directors

In the event of likelihood of insolvency, managers and directors shall primarily have the fiduciary duties to:

- 1/ protect the interests of the creditors; and
- 2/ take all necessary steps to prevent insolvency.

CHAPTER NINE
SIMPLIFIED REORGANIZATION PROCEEDINGS

Article 700. Opening of Simplified Reorganization Proceedings

- 1/ The court shall open simplified reorganization proceedings, provided that:
 - a) preventive restructuring proceedings are pending;
 - b) the debtor demonstrates that the restructuring plan is supported by a large number of its creditors and is likely to be adopted by the required majority of creditors voting in the classes of creditors' meetings or the general creditors' meeting within simplified reorganization proceedings.
- 2/ In addition to the documents set out in Article 673 of this Code, the debtor shall submit:

- a) a copy of the judgment opening preventive restructuring proceedings;
- b) the draft reorganization plan agreed upon by its main creditors;
- c) all necessary documents showing the viability of the business under the reorganization plan.

Article 701. Duration

The court shall fix the duration of simplified reorganization proceedings in the judgment opening the proceedings.

Article 702. Appointment of the Supervisor in Reorganization

- 1/ The court shall appoint the expert in the field of restructuring as supervisor in reorganization.
- 2/ The supervisor in reorganization shall, diligently, constitute the classes of creditors, if applicable, and submit the reorganization plan to the vote of the classes of creditors' or the general creditors' meetings.

Article 703. Applicable Provisions

Save as otherwise provided in this Chapter, provisions of TITLE , excluding provisions of its CHAPTER (The

Estate of the Debtor), shall be applicable to simplified reorganization proceedings.

Article 704. Termination of Simplified Reorganization Proceedings

- 1/ The court shall terminate simplified reorganization proceedings where the reorganization plan has not been adopted by the required majority of creditors voting in the classes of creditors' or the general creditors' meetings.
- 2/ Upon such decision, simplified reorganization proceedings shall be automatically converted to reorganization proceedings.
- 3/ Notwithstanding Sub-Article (2), where the sale of the ongoing business is unlikely to occur, the court shall, in its discretion, after having heard the debtor and the supervisor in reorganization, convert simplified reorganization proceedings to bankruptcy proceedings

TITLE FOUR
BANKRUPTCY PROCEEDINGS

CHAPTER ONE
JUDGMENT RENDERED FOR OPENING BANKRUPTCY PROCEEDINGS

Article 705. Opening of Bankruptcy Proceedings

- 1/ Bankruptcy proceedings shall be opened upon the application of a debtor who has been in cessation of payments.
- 2/ Debtor who has been in cessation of payments shall at the latest within forty-five days apply to court for the opening of bankruptcy proceedings unless the debtor has already applied for the opening of reorganization proceedings in accordance with TITLE of this Book.
- 3/ The obligation of the debtor under Sub-Article (2) of this Article shall apply also to each partner in a general partnership and general partners in a limited partnership.
- 4/ Bankruptcy proceedings may also be opened upon the application of:
 - a) persons who are jointly and severally liable with the debtor;
 - b) one or more creditors whose claim against the debtor is due and payable;
 - c) a liquidator appointed to liquidate the debtor's business outside bankruptcy proceedings;

d) a public prosecutor where the debtor's cessation of business is apparent from criminal proceedings involving the debtor.

5/ The court may also initiate bankruptcy proceedings on its own motion where, as a result of proceedings against the debtor, it is apparent that the debtor is in cessation of payments. The court which has ascertained debtor's cessation of payments shall refer the case to the court which has jurisdiction to order judgment of bankruptcy under this Book.

6/ In addition to his application, debtor shall submit documents listed under Article 637(1) of this Code.

7/ In addition to their application, creditors shall submit documents listed under Article 637 Sub-Article (4) of this Code and may suggest the name of the person to be appointed as trustee in bankruptcy.

Article 706. Judgment of Bankruptcy

1/ At first hearing, or, where appropriate, on receiving the report from the investigator under Article 591 Sub-Article (2) of this Code, the Court shall:

a) declare the debtor bankrupt;

- b) appoint the supervisory judge in accordance with Article 605 of this Code;
 - c) appoint the trustee in bankruptcy for the conduct of the bankruptcy proceedings in accordance with Article 610 to 616 of this Code; and
 - d) fix the date of cessation of payments, where the date has not been fixed in the context of reorganization proceedings, in accordance with Article 591 of this Code.
- 2/ A judgment of bankruptcy against a business organization comprising joint and several liability partners shall result in the bankruptcy of partners; The assets of the firm and of the partners shall be dealt with separately and the bankruptcy proceedings shall be conducted separately.

Article 707. Notice to Creditors

- 1/ Where application for bankruptcy is filed by creditors, partners with joint and several liability or a public prosecutor, the Court shall notify the debtor of the application within seven days from the application.

- 2/ The debtor shall, within twenty days from the receipt of the application, submit his reply indicating his agreement with or opposition to the application of bankruptcy. The debtor shall submit the documents listed under Article 637 Sub-Article (1) of this code and other supporting documents indicating whether he is in cessation of payments.
- 3/ Where the debtor admits the cessation of payments, the debtor shall indicate whether his business can still be eligible for reorganization proceedings under Title Three of this Book or should go to bankruptcy proceedings specified under this Title.
- 4/ Where the Court finds that the debtor is eligible for the opening of reorganization proceedings and where it anticipates that the reorganization plan, when prepared and submitted, will obtain the necessary votes, under TITLE of this Book, it shall order the opening of reorganization proceedings in lieu of bankruptcy proceedings.

Article 708. Bankruptcy after Cessation of the Business

- 1/ A debtor, whose registration has been struck of the commercial register may be declared bankrupt where

such trader has been in cessation of payments within one year from the date he was struck off from the register.

- 2/ Where the trader was not registered in the commercial register, he may be declared bankrupt at any time after the cessation of payments.

Article 709. Opening of Bankruptcy Proceedings after Death

- 1/ Where a trader dies after having been in cessation of payments, he may be declared bankrupt within one year from his death.
- 2/ Bankruptcy proceedings may be opened against such trader by:
 - a) a creditor;
 - b) the public prosecutor; or
 - c) the Court acting on its own motion.
- 3/ An heir may apply for bankruptcy in order to prevent the assets of the succession from being mixed with his own property.
- 4/ Judgment rendered for opening bankruptcy after death shall immediately suspend the effect of the separation

of estates obtained by the creditors of the deceased under the provisions of the Civil Code.

Article 710. Publication of Judgments

- 1/ Except as provided otherwise in this Article, provisions of Article 648 of this Code shall apply *mutatis mutandis* to the publication of bankruptcy judgments.
- 2/ Where the natural person debtor has died, extracts from judgment shall be sent to the debtor's heir, if any, immediately after the judgment.

Article 711. Appeal against the Judgment Opening or Rejecting the Opening of Bankruptcy Proceedings

- 1/ The debtor and the public prosecutor may appeal against the judgment opening bankruptcy proceedings within ten days from the date on which such judgment was handed down.
- 2/ A creditor and the public prosecutor may file an appeal against the judgment rejecting the opening of bankruptcy proceedings.
- 3/ The appeal shall be heard summarily and decided within two months and the judgment shall be enforceable immediately.

Article 712. Setting aside the Judgment Opening Bankruptcy Proceedings

- 1/ An application to set aside a judgment in bankruptcy shall be made within ten days from the date of such judgment; In respect of judgments subject to posting and to insertion in newspapers empowered to publish legal notices, the period of time shall run only from date of publication.
- 2/ An application to set aside may not be lodged by the petitioner.
- 3/ An application of the debtor to set aside judgment may not suspend the execution of the judgment.

Article 713. Judgments not Subject to Applications to Set aside or to Appeal

- 1/ The following judgments shall not be opened to applications to set aside or appeal:
 - a) those concerning the appointment or replacement or removal of the supervisory judge or the trustee in bankruptcy;
 - b) those deciding upon requests for discharge and requests for assistance to the debtor and his family;

- c) those authorizing the sale of property and goods forming part of the estate's assets;
 - d) those deciding upon any application to set aside orders filed by the trustee in bankruptcy within the scope of his powers;
 - e) those authorizing the continuation of the business.
- 2/ The trustee in bankruptcy may not appear in proceedings under Sub-Article (1) (d).

Article 714. Setting aside of Bankruptcy Judgment

- 1/ A Judgment shall be set aside where, between the pronouncement of the judgment and the date of the order given in respect of an application to set aside or an appeal, the bankrupt has restored his affairs by repaying his creditors or the court has opened reorganization in lieu of bankruptcy proceedings.
- 2/ The effect of acts taken by persons responsible for conducting bankruptcy proceedings shall not be affected.

CHAPTER TWO
PERSONS AND BODIES RESPONSIBLE FOR THE
CONDUCT OF BANKRUPTCY PROCEEDINGS

SECTION ONE

THE COURT

Article 715. Powers of the Court

Article 604 of this Code shall apply to the court opening bankruptcy proceedings under this Title.

SECTION TWO

SUPERVISORY JUDGE

Article 716. Appointment and Powers of the Supervisory Judge

The supervisory judge in bankruptcy proceedings shall be appointed in accordance with Article 605 of this Code where one has not been appointed in the context of reorganization proceedings. The supervisory judge shall have the powers set out in Article 606 of this Code.

Article 717. Powers of the Supervisory Judge

1/ In addition to the powers specifically provided for in Article 606 of this Code, the supervisory judge shall, in

the context of bankruptcy proceedings, have the powers to:

- a) refer to court any claims which fall within the jurisdiction of the court and the court shall in its decisions mention such reference;
- b) take or cause to be taken by appropriate authorities all steps and measures necessary to preserve the assets of the estate;
- c) call the creditors' committee as required by law or where he considers it to be necessary;
- d) authorize, where it is in the interests of the estate, the trustee to appoint assistants, unless such appointment is reserved to the trustee by law;
- e) authorize the trustee in writing to enter appearances in civil proceedings.

2/ The legal orders of the supervisory judge shall be treated as judicial orders.

SECTION THREE
TRUSTEE IN BANKRUPTCY

Article 718. Appointment of the Trustee in Bankruptcy

- 1/ The court shall appoint a trustee in bankruptcy, in accordance with Article 610 to 616 of this Code, in the judgment opening bankruptcy proceedings.
- 2/ Where the trustee in bankruptcy has been suggested by an applicant creditor, the court may appoint such person.
- 3/ Where reorganization proceedings are converted to bankruptcy proceedings, the court shall appoint the supervisor in reorganization as trustee in bankruptcy.

Article 719. Replacement of the Trustee in Bankruptcy

- 1/ At any time during proceedings, the trustee in bankruptcy, a creditor, the creditors' committee or a public prosecutor, may file an application to the court for the replacement of the trustee in bankruptcy.
- 2/ The court may in its own discretion replace the trustee.
- 3/ The court may, on its own motion, replace the trustee in bankruptcy, in particular where the trustee in

bankruptcy fails to deposit or withdraws, without authorization from the supervisory judge, any amount received in a bank account opened in the name of the estate in accordance with Article 720 Sub-Article (1) (e) of this Code.

- 4/ Notwithstanding the provisions of Sub-Article (2) of this Article, the court shall grant such an application and appoint the trustee in bankruptcy suggested by the applicant where the creditors' committee or creditors, representing a majority of the total amount of pre-insolvency claims, support such an appointment.

Article 720. Powers and Duties of the Trustee in Bankruptcy

- 1/ The trustee in bankruptcy shall have the following powers and duties:
 - a) be responsible for the administration of the bankrupt estate under the supervision of the supervisory judge in accordance with the provisions of Articles 742 to 746 of this Code;
 - b) receive information enabling him to know the exact position of the debtor's estate from public

authorities, social security institutions, credit institutions and other institutions;

- c) prepare, with the assistance of the debtor, the inventory of the estate in accordance with the provisions under Articles 735 to 741 of this Code;
- d) recommend to the supervisory judge the admission or rejection of pre-insolvency claims;
- e) deposit, without delay, in a bank account opened in the name of the estate any fund received, less the amounts determined by the supervisory judge in bankruptcy proceedings to meet legal costs and management expenses;
- f) file a report with the court within thirty days after the termination of his services, or, at the latest, within thirty days after the termination of the proceedings.

2/ The trustee in bankruptcy may not assign his functions but may, with the authorization of the supervisory judge, delegate them to independent experts in respect of isolated transactions.

Article 721. Recourse against Acts of the Trustee in Bankruptcy

The bankrupt or any other interested party may file an opposition to any act of the trustee in bankruptcy in respect of the bankrupt estate to the supervisory judge in bankruptcy proceedings; The supervisory judge shall decide on the objection within three days.

SECTION FOUR
CREDITORS' COMMITTEE

Article 722. Constitution of the Creditors' Committee

- 1/ The supervisory judge shall constitute a creditors' committee within ten days from the opening of bankruptcy proceedings and appoint five members among creditors with substantial claims as well as the chairman of the creditors' committee.
- 2/ The constitution of the creditors' committee shall be submitted to the court for approval.
- 3/ A member of the creditors' committee may only be removed from his position upon a decision of the court on the proposal of the supervisory judge.

- 4/ However, the supervisory judge may substitute a member requesting his own substitution by another creditor.
- 5/ No relative by consanguinity or affinity of the debtor, up to the fourth degree inclusive, may be appointed as a member of the creditors' committee.

Article 723. Rights and Duties of the Creditors' Committee

- 1/ The Court, the supervisory judge and the trustee in bankruptcy may require the creditors' committee to give its advice where appropriate.
- 2/ Decisions of the creditors' committee shall be made by a majority vote of its members.
- 3/ The creditors' committee shall be consulted by the trustee in bankruptcy with respect to:
 - a) the verification of the accounts;
 - b) the statement of affairs prepared by the debtor;
 - and
 - c) legal proceedings.
- 4/ The creditors' committee shall supervise the trustee in bankruptcy.
- 5/ The creditors' committee may make an application to the court to replace the trustee in bankruptcy. The

creditors' committee shall make such an application if the creditors, representing a majority of the total amount of pre-insolvency claims, support the replacement of the trustee in bankruptcy.

- 6/ The creditors' committee may at any time require information on the state of the bankruptcy proceedings and on the position of receipts and payments. The creditors' committee shall be consulted by the trustee in bankruptcy with regards to all legal proceedings.
- 7/ A members of the creditors' committee may only be liable for gross negligence or willful misconduct.
- 8/ Members of the creditors' committee shall represent the interests of the community of all creditors.
- 9/ Members of the creditors' committee may not receive any remuneration. However, they shall have the right to request the reimbursement of expenses where such expenses have been approved in writing by the trustee in bankruptcy.

SECTION FIVE
THE PUBLIC PROSECUTOR

Article 724. Powers of the Public Prosecutor in Bankruptcy Proceedings

- 1/ The public prosecutor shall have the power to require the supervisory judge to transmit any deeds, books, documents related to the conduct of bankruptcy proceedings.
- 2/ The public prosecutor shall have the duty to inform the supervisory judge, upon request or on his own motion, of all information relevant to bankruptcy proceedings, including any information regarding criminal proceedings involving the debtor, notwithstanding the confidentiality of investigations.

CHAPTER THREE
TAKING OVER AND MANAGEMENT OF THE DEBTOR'S
ESTATE

SECTION ONE
DIVESTMENT OF THE DEBTOR

Article 725. Scope of Divestment

- 1/ The judgment opening bankruptcy proceedings shall automatically entail divestment of the debtor with respect to all of his assets.
- 2/ Upon the judgment opening bankruptcy proceedings, the capacity to sue or to be sued shall only be vested in the trustee in bankruptcy. The Court may authorize the debtor to intervene in any proceedings upon the latter's request.
- 3/ All acts taken in violation of these provisions shall be unenforceable against third parties.
- 4/ Notwithstanding Sub-Articles (1) and (2) of this Article, the debtor may benefit from his strictly personal rights such as indemnification as a civil plaintiff in criminal proceedings.

SECTION TWO
CONSERVATORY MEASURES

Article 726. Handing over and Closing of Debtor's Books

- 1/ Notwithstanding the provisions of Sub-Article (1) of Article 725 of this law, the debtor may take conservatory acts and day to day management duties as practiced in its line of business until the trustee in bankruptcy takes over according to Sub-Article (2) of this Article.
- 2/ Within three days of the opening of bankruptcy proceedings, the debtor shall hand over to the trustee in bankruptcy books and records to be reviewed and closed. Any third party that holds these books on behalf of the debtor shall have the obligation to deliver these books and records upon request by the trustee in bankruptcy; where necessary, the supervisory judge shall give orders in order to enforce the surrender of the books and records.
- 3/ Without prejudice to the provisions under Article 732 of this Code, the trustee in bankruptcy shall summon

the debtor to be present at the writing up and closing of his books and records.

- 4/ Where the debtor does not appear, he shall be summoned by a registered letter or by any other electronic means with a receipt of acknowledgement to appear within forty-eight hours and to produce his books and records if they are in his possession.
- 5/ The debtor may be represented by his attorney where the supervisory judge agrees.
- 6/ Where the debtor fails to appear, either in person or by his attorney, the trustee in bankruptcy shall inform the public prosecutor who shall take the necessary steps to secure his attendance.

Article 727. Preserving Debtor's Rights

- 1/ The trustee in bankruptcy, on assuming office, shall take all steps to preserve the rights of the debtor.
- 2/ The trustee in bankruptcy shall enforce registration of mortgages and other security interests where registration has not been enforced during reorganization or winding up by the debtor after the declaration of bankruptcy; the mortgage shall be

registered in the name of the bankrupt estate by the trustee in bankruptcy on proof of his status.

Article 728. Report to the Supervisory Judge

- 1/ Within one month from assuming office, the trustee in bankruptcy shall send to the supervisory judge a report detailing the affairs of the debtor and the reasons for the opening of bankruptcy proceedings.
- 2/ The supervisory judge shall send the report to the public prosecutor together with his observations thereon. Where the public prosecutor has not received the report within the prescribed period mentioned in Sub-Article (1) of this Article, he shall inform the public prosecutor, explaining the cause of the delay.

SECTION THREE

AFFIXING OF SEALS OF BANKRUPT ESTATE

Article 729. Bankrupt Estate

- 1/ The bankrupt estate shall include:
 - a) all assets and rights, including usufruct, owned by the debtor;

b) civil liability claims against third parties, including against *de facto* and *de jure* managers under Article 803 of this Code.

2/ The bankrupt estate may not include all assets and rights subject to recovery pursuant to Articles 751 and 752 of this Code.

Article 730. Affixing of Seals

1/ The court may when declaring the debtor bankrupt order that seals be affixed, in particular on stores, pay counters, tills, books, documents, papers and as may be appropriate on furniture and chattels belonging to the debtor.

2/ Where the debtor has absconded or hides his property or has inappropriately used the assets, the appropriate public authorities, of their own motion or on an application made by a creditor, may, before adjudication, affix seals to the property specified in Sub-Article (1) of this Article

Article 731. Property not Subject to Affixing of Seals

1/ The court may, on the application of the trustee in bankruptcy, dispense him with affixing, or authorize

him to remove seals on the property specified hereinafter:

- a) in case of the bankruptcy of a sole proprietor, such basic personal movable property and chattels needed by the debtor and his family as have been set out in a list;
- b) property necessary for the continued operation of the business or undertaking, where such continuation of operations has been authorized.

2/ All property specified in Sub-Article (1) of this Article shall be listed and valued by the trustee in bankruptcy, in the presence of the appropriate authorities who shall sign the list.

Article 732. Propret Remède from under Seal

1/ Where books and accounting documents have been sealed under Article 730(1) of this Code, the supervisory judge, together with the competent authorities shall hand over the property to the trustee in bankruptcy after having removed the seals and closed the books and documents and report their status.

2/ The competent authorities shall remove from under seal short term bills or bills to be presented for acceptance or in respect of which conservatory steps are required, list them and hand them to the trustee in bankruptcy for purposes of collection or otherwise. The trustee in bankruptcy shall prepare a report and submit them to the court.

Article 733. Correspondence Addressed to Debtor

- 1/ The supervisory judge may order that correspondence addressed to the debtor be routed to trustee in bankruptcy after the opening of bankruptcy proceedings. The debtor shall assist the trustee in bankruptcy in the routing of mail; The debtor shall have the right to be present when correspondence addressed to him is opened by the trustee in bankruptcy.
- 2/ All personal correspondence shall be returned to the debtor after verification by the trustee in bankruptcy.
- 3/ The trustee in bankruptcy shall be permitted to access debtor's non-personal email account. The court may, for reasons of professional secrecy, restrict the

trustee's access to debtor's non-personal email account.

Article 734. Removal of Seals

Within five days from the affixing of seals, the trustee in bankruptcy shall ask for the removal of the seals in order to prepare an inventory of the debtor's property.

SECTION FOUR

INVENTORY

Article 735. General Provisions

Article 659 of this Code shall apply to bankruptcy proceedings subject to the provisions of this section.

Article 736. Preparation and Deposit of Balance Sheet

Where a balance sheet has not been prepared and deposited by the debtor, the trustee in bankruptcy shall without delay prepare and deposit with the court's registrar a balance sheet based on the books, documents, papers and other available information.

Article 737. Inventory of Debtor's Property

1/ The trustee in bankruptcy shall prepare, with the assistance of the debtor, an inventory of the debtor's

property after having summoned the debtor by a registered letter or any other electronic means with a receipt of acknowledgment.

- 2/ During inventory, the debtor shall deliver to the trustee the list of creditors stating the amount of their claims, names and addresses, and the list of ongoing contracts as well as pending legal proceedings to which the debtor is a party.
- 3/ All property of the debtor that is sealed under Sub-Article (1) of Article 730 or whose seal is removed under Article 734 of this Code shall also be verified.
- 4/ Goods placed under customs and warehouses shall receive special reference in the inventory.
- 5/ The trustee in bankruptcy shall retain an original of the list of the inventory.
- 6/ The trustee in bankruptcy may appoint an appraiser, an accounting expert, a public notary or any other qualified expert in order to prepare the inventory.
- 7/ The absence of an inventory may not preclude the exercise of actions of claims or refunds.

Article 738. Taxes and Duties

- 1/ Debtor shall state his tax and duty obligations to the trustee during the taking of inventory.
- 2/ Trustee shall submit the statements of the debtor to the tax and social security authorities.
- 3/ Where the debtor refuses to cooperate within twenty days of the request of the trustee, the trustee shall notify the refusal to the supervisory judge and to the tax and social security authorities.

Article 739. Inventory in the event of Bankruptcy after Death

Where the estate is declared bankrupt after the death of the debtor and no inventory has been prepared, or where the debtor has died before the inventory has been completed, the inventory shall be prepared and completed in the presence of the heirs or executors or in their absence after having been duly summoned through a registered letter or any other electronic means with a receipt of acknowledgment.

Article 740. Rights of the Public Prosecutor

- 1/ The public prosecutor has the right to be present at the preparation of the inventory.

2/ The public prosecutor has the right to inspect at any time any document, book or paper in bankruptcy proceedings.

3/ The trustee in bankruptcy shall inform the public prosecutor to enable him to be present at the preparation of the inventory.

Article 741. Handing over Debtor's Property to Trustees

On completion of the inventory, all property listed in the inventory and related documents and records shall be handed over to the trustee and a note of such handing over shall be made at the foot of the inventory.

SECTION FIVE

ADMINISTRATION OF DEBTOR'S ESTATE

Article 742. General Duties of the Trustee in Bankruptcy

1/ The trustee in bankruptcy shall, with the permission of the supervisory judge, sell all depreciable or perishable goods or property the preservation of which is costly; the supervisory judge shall fix the conditions and procedures for such sale.

- 2/ The trustee in bankruptcy shall collect receivables and deposit forthwith the proceeds in the bank account of the estate after deduction of costs and expenses authorized by the supervisory judge.
- 3/ The trustee in bankruptcy shall inform the supervisory judge of the progress of the proceedings at least every three months.

Article 743. Calls on Shares and Subscriptions

- 1/ The trustee in bankruptcy shall have the power to make calls on shares and order shareholders and partners to pay their subscriptions regardless of the fact that these subscriptions may not be due on the day of the judgment of bankruptcy.
- 2/ Where shareholders and partners fail to meet their subscription within ten days from the notification of the trustee in bankruptcy, the trustee in bankruptcy shall take legal action to recover the subscription amounts on behalf of the estate.

Article 744. Continuation of Operation of the Debtor's Business

- 1/ Subject to Sub-Article (2) of this Article, the judgment opening bankruptcy proceedings shall put an end to the business activity of the debtor.
- 2/ The trustee in bankruptcy may continue operating the business where authorized by the court after a report from the supervisory judge and a recommendation of the creditors' committee; such an authorization shall only be given where it is in the creditors' or public interest to maximize the value of the estate, in particular in order to prepare for the sale of the business as a going concern pursuant to Articles 747 to 750 of this Code; the court may order continuation of business for a maximum period of sixty days, which may be renewed only once for the same duration.
- 3/ Instead of operating the business himself, the trustee in bankruptcy may be authorized by the supervisory judge to:
 - a) appoint a receiver to carry on the business. The receiver shall have the necessary powers to carry on the business; or

b) be assisted in the recovery by some employees of the debtor.

4/ Where the business continues to operate, post-insolvency creditors are entitled to be paid in accordance with contractual provisions; Where any such post-insolvency claims have not been paid, they shall have priority over unsecured creditors but shall rank below new financing granted in the framework of reorganization or preventive restructuring proceedings in accordance with Article 786 of this Code.

Article 745. New Financing

- 1/ In exceptional cases, upon approval of the creditors' committee, new financing may be authorized to finance the continuation of the debtor's business.
- 2/ Such new financing shall have priority over unsecured creditors but shall rank below new financing granted in the framework of reorganization or preventive restructuring proceedings in accordance with Article 786 of this Code. The court may confirm the granting of security for new financing over unencumbered assets of the estate in which case the priority of new

financiers shall be treated in accordance with the rules of priority of secured creditors.

Article 746. Compromise or Settlement

- 1/ The supervisory judge may, in consultation with the creditors' committee and, after having heard the bankrupt debtor or in his absence after having been summoned by a registered letter or any other electronic means with a receipt of acknowledgment, authorize the trustee in bankruptcy to compromise or settle in respect of any claim concerning the bankrupt estate.
- 2/ Any compromise or settlement exceeding one hundred thousand birr shall be ratified by the court after having heard the debtor's observations.

SECTION SIX

**SALE OF THE BUSINESS AS A GOING-CONCERN IN
BANKRUPTCY PROCEEDINGS**

Article 747. Procedure

Where the court has authorized the continuation of the debtor's business following the recommendation of the creditors' committee in accordance with Article 744 of this Code, the trustee in bankruptcy shall prepare and

implement the sale of the business as going-concern in accordance with Articles 689 to 692 of this Code which shall apply *mutatis mutandis*.

Article 748. Approval of the Take-Over Plan by the Creditors' Committee

- 1/ The trustee in bankruptcy shall submit the bids received to acquire the business as a going-concern to the vote of the creditors' committee.
- 2/ One or more dissenting creditors, representing at least twenty-five percent of the aggregate amount of pre-insolvency claims, may request the trustee in bankruptcy to convene a general creditors' meeting to vote on the bids.
- 3/ The bid is accepted provided that one or more creditors, representing at least half of the claims of creditors support the bid, including by way of written agreements among the creditors. Creditors who are notified but neither present nor represented shall not be taken into account for the purpose of voting.

Article 749. Approval by the Court of the Sale of the Business as Going-Concern

- 1/ The court shall verify that the business plan of the winning bidder has a reasonable prospect of assuring the viability of the business.
- 2/ Article 694(2) to (4) of this Code shall apply to the sale of the business as going-concern in bankruptcy proceedings.

Article 750. Sale of Other Property of the Estate

Where the business as a going-concern has been sold, the trustee in bankruptcy shall sell the remaining assets of the debtor in accordance with Articles 775 to 779 of this Code.

SECTION SEVEN
RECOVERY FROM THE ESTATE

Article. 751. General Principle

- 1/ The owner of tangible and intangible movable rights, goods, and assets, the possession in kind of which is with the debtor at the date of the opening of bankruptcy proceedings, shall have the right to

recovery from the estate, to be exercised in accordance with this

SECTION SEVEN
RECOVERY FROM THE ESTATE

2/ For the purpose of this SECTION SEVEN RECOVERY FROM THE ESTATE, rights, goods and assets shall include, in particular:

- a) negotiable instruments;
- b) goods in deposit or handed over for sale;
- c) goods delivered under ownership reserved clause;
- d) goods in transit delivered to the debtor's warehouse or to that of an agent entrusted with their sale on the debtor's behalf.

3/ Receivables arising from the sale of the rights, goods and assets referred to in Sub-Article (2) of this Article that have not been paid by the sub-buyer, shall be subject to recovery.

Article 752. Collection of Taxes and Duties Withheld on Behalf of the Government

1/ The tax authorities shall have the right to collect taxes which the bankrupt debtor holds on behalf of the government.

2/ The amount under Sub-Article (1) of this Article may not include interest and penalties which the bankrupt debtor may have to pay under the relevant tax laws; The interest and penalties shall be considered as pre-insolvency claims and shall be submitted as such in bankruptcy proceedings.

Article 753. Application for Recovery

- 1/ Persons entitled to recovery under this Section shall make an application for recovery to the trustee in bankruptcy within three months from the opening of bankruptcy proceedings, by a registered letter or any other electronic means with a receipt of acknowledgement.
- 2/ The trustee in bankruptcy may accept or refuse the application, stating the reasons for such decision, by a registered letter or any other electronic means with a receipt of acknowledgement addressed to the applicant, within one month from the receipt of the application.

- 3/ Where the trustee in bankruptcy does not respond within one month from the receipt of the application, the application shall be deemed to be accepted.
- 4/ Where the trustee in bankruptcy has refused the application, the applicant owner may file an opposition with the supervisory judge, within one month from the receipt of the decision of refusal from the trustee in bankruptcy.
- 5/ The supervisory judge shall decide such an application within fourteen days from the receipt of the application.
- 6/ The applicant and the trustee in bankruptcy shall have the right to appeal the decision of the supervisory judge to the court within ten days from the decision.
- 7/ Following the admission of the application for recovery, the trustee in bankruptcy shall immediately reconstitute the right, good or asset, including any payments received from the sub-transferee after the opening of proceedings.

SECTION EIGHT
RIGHT OF RETENTION

Article 754 . Right of Retention

- 1/ Article 658 of this Code shall be applicable *mutatis mutandis* to bankruptcy proceedings.
- 2/ The trustee in bankruptcy shall have the powers of the supervisor in reorganization with respect to rights of retention.

CHAPTER FOUR
EFFECTS OF JUDGMENT OF BANKRUPTCY

SECTION ONE
EFFECTS AS REGARDS THE DEBTOR

Article 755. Obligations of the Debtor

In furtherance with the obligations of the debtor set out in Articles 636 and 637 of this Code, upon the judgment opening bankruptcy proceedings, the debtor shall deliver to the trustee in bankruptcy a list of customers and clients and other related documents, including a list of names and addresses, rights and obligations of contracting parties not supported by contract documents, with a view

to facilitate the decision for the continuation of the business.

Article 756. Restrictions on debtor's movements

The debtor shall not leave the area in which he resides without the permission of the supervisory judge; the relevant provisions of the Criminal Code of Ethiopia shall apply where the debtor breaks any such prohibition. Where there are adequate reasons showing that the debtor may leave the country or change the area where he resides, the supervisory judge may apply to the Court to put restriction on the debtor from leaving his residence or the seat of his principal business.

Article 757. Employment of Debtor

The debtor may be employed by the trustee in bankruptcy to facilitate bankruptcy proceedings upon authorization by the supervisory judge.

Article 758. Assistance to the debtor and his family

The supervisory judge may, when requested to do so by the trustee in bankruptcy, authorize part of the estate to be applied in supporting the debtor and his family where the debtor is a natural person and he does not have income to support himself and his family other than the estate.

Article 759. Spouse of the Debtor

- 1/ The extent of the personal property of the spouse of the bankrupt debtor shall be determined in accordance with the relevant family laws.
- 2/ The creditors' committee may request the supervisory judge that purchases made by the spouse of the bankrupt debtor be added to the estate by providing evidence that property acquired by the spouse was provided by the debtor.
- 3/ The spouse of the bankrupt debtor who provided some professional, civil, commercial, or handcraft activity shall not exercise any action in relation to the benefits granted by one spouse to the other provided those services are provided within a year from the celebration of their marriage.

Article 760. Loss of Capacity to Sue or to be Sued

Subject to actions authorized under Sub-Article (2) of Article 673 of this Code, after the date of judgment rendered for opening bankruptcy proceedings of the debtor, the capacity to sue or to be sued shall only be vested in the trustee in bankruptcy; The court may

authorize the debtor to intervene in any proceedings upon the latter's request.

SECTION TWO
EFFECTS AS REGARDS CREDITORS

Article 761. General Stay of Individual Enforcement Actions

- 1/ Subject to Sub-Articles (2) to (6) of this Article, Articles 654 to 657 of this Code shall apply *mutatis mutandis* upon the opening of bankruptcy proceedings.
- 2/ Guarantors, including natural persons, may not invoke the benefit of a stay of individual enforcement actions in bankruptcy proceedings.
- 3/ The trustee in bankruptcy shall have the power to sell all assets, including encumbered assets, except where such encumbered asset is in possession of a creditor as a pledgee.
- 4/ The creditor in possession of an encumbered asset may realize his *in rem* security interest or, at his discretion, entrust the trustee in bankruptcy with the sale of such an asset; where the encumbered asset is realized by the secured creditor for a sum exceeding the amount of the

claim, the excess shall be collected by the trustee in bankruptcy; where the price of sale is less than the amount of the claim, the creditor may submit his claim for the difference, as an unsecured creditor.

5/ Where the trustee in bankruptcy fails to take actions towards the sale of encumbered assets within six months after the judgment opening bankruptcy proceedings, all creditors whose claims are secured by a specified assets of the estate, including creditors benefiting from a sale contract with ownership reserved, may realize their *in rem* security interest.

6/ Notwithstanding Sub-Article (1) of this Article, creditors entitled to recover goods from the estate under Articles 751 and 752 of this Code may bring their claims of recovery.

Article 762. Restitution of Pledged Assets

Sub-Article (2) of Article 656 of this Code shall be applicable in bankruptcy proceedings. In particular, the trustee in bankruptcy shall have the powers of the supervisor in reorganization.

Article 763. Interest not to Run

- 1/ With the exception of claims secured by mortgage, the interest on claims of creditors in bankruptcy shall cease to run as of the date of the judgment opening bankruptcy proceedings.
- 2/ Only sums arising from property given as security may be used to pay interest on secured debts.

Article 764. Pre-Insolvency Claims Rendered Due

- 1/ From the date of the judgment opening bankruptcy proceedings, all pre-insolvency claims shall become immediately due and payable.
- 2/ Pre-insolvency claims expressed in foreign currencies shall be converted into local currency at the official rate of exchange on the day of the judgment opening bankruptcy proceedings.

Article 765. Preference of the Lessor

- 1/ Where a lease is terminated under Article 595 of this Code of this law, the lessor shall have a preference in respect of all claims arising out of the performance of the contract of lease and contingent damages for the

two years of the lease prior to the judgment opening bankruptcy proceedings and for the current year.

2/ The scope of the lessor's preference shall comprise all movables furnishing the premises leased, whether these movables belong or not to the lessee.

SECTION THREE
SUSPECT ACTS AND TRANSACTIONS PERFORMED
PRIOR TO JUDGMENT OF BANKRUPTCY

Article 766. Invalidation Actions

The trustee in bankruptcy shall take action to invalidate actions performed by the debtor during the suspect period prior to the judgment of bankruptcy in accordance with Articles 671 to 677 of this Code where these actions were not invalidated by the supervisor in reorganization in the context of reorganization proceedings; for purposes of invalidation, the trustee in bankruptcy shall have the powers of the supervisor in reorganization.

Article 767. Institution of Legal Proceedings for Invalidation

Article 673 of this Code shall apply *mutatis mutandis* to bankruptcy proceedings. In particular, the trustee in bankruptcy shall have the power of the supervisor in

reorganization and the creditors' committee shall have the powers of the controllers under this Article

CHAPTER FIVE

SUBMISSION AND VERIFICATION OF PRE-INSOLVENCY CLAIMS

Article 768. Procedure for Submission and Verification

The provisions of Articles 649 (Notice to creditors), and Articles 662 to 670 (Submission and verification of pre-insolvency claims) shall be applicable *mutatis mutandis* to this chapter, subject to the following provisions. In particular, the trustee in bankruptcy shall have the powers of the supervisor in reorganization.

Article 769. Submission of Claims in Respect of Bankruptcy Proceedings Against Entities with Joint and Several Liability

1/ Where the debtor is an entity with unlimited liability, debts verified and admitted in the firm's bankruptcy by the creditors of the entity shall be deemed to be verified and admitted in each of the partner's bankruptcy, where the partners of the entity are declared jointly with the entity.

- 2/ The firm's creditors may participate in all distributions until they are fully paid, without prejudice to claims as between the various bankrupt estates regarding over payment of contributions.
- 3/ Personal creditors of the partners may only claim in the estate of their debtors.
- 4/ Any creditor may contest preference with other creditors.

Article 770. Verification of Claims

The trustee in bankruptcy shall verify pre-insolvency claims in the presence of the creditors' committee or its representative, where such committee has already been formed, and of the debtor, whether he is present of his own motion or in his absence, after being summoned by registered letter or by any other electronic means with a receipt of acknowledgement.

Article 771. Stay of Admission or Disallowance of Objection

- 1/ Where an objection contesting a debt is lodged and such objection may cause delay, the court shall decide whether to stay the admission of the pre-insolvency until the objection is decided on by the competent court or tribunal.

- 2/ Where the competent court or tribunal disallowed the objection, it may at the same time make an order enjoining the trustee in bankruptcy to provisionally accept the claim.
- 3/ Where a debt gives rise to criminal proceedings, the court may order a stay of bankruptcy proceedings. In such a case, where the competent court or tribunal disallows the objection, it may not make an interlocutory order for the acceptance of the pre-insolvency claim and the creditor holding the contested debt may not join in the proceedings until judgment in criminal proceedings has been given.

Article 772. Creditors not having Submitted Pre-insolvency Claims within the Specified Period of Time

- 1/ Creditors failing to submit their pre-insolvency claim within the specified period of time shall not share in any distribution, but they may lodge an objection until final distribution of the residue.
- 2/ Any such objection shall not suspend any distribution authorized by the supervisory judge in bankruptcy proceedings; however, where further distributions are made, such creditors shall share therein to the extent of

an amount provisionally fixed by the court and retained in reserve until adjudication upon their objection.

Article 773. Creditors Subsequently Admitted

Creditors admitted after distributions ordered by the supervisory judge in reorganization proceedings shall have no claim in such distributions, but they may deduct from undistributed assets the dividends relating to their claims in the first distributions.

Article 774. Submission of Claims Jointly and Severally Guaranteed

- 1/ Article 670 of this Code shall apply *mutatis mutandis* in bankruptcy proceedings.
- 2/ Any payment made by a guarantor in favor of the creditor shall be taken into consideration when calculating the final distribution.
- 3/ A creditor whose claim has been endorsed or guaranteed jointly and severally by several guarantors subject to insolvency proceedings may submit his pre-insolvency claim in all the proceedings for the nominal value of such pre-insolvency claim and share in the

distributions in each proceedings until his claim is fully satisfied.

- 4/ Where a guarantor has paid a creditor but has not submitted his pre-insolvency claim in accordance with Sub-Article (1) of this Article, he shall not be admitted to distributions, save for the portion of the claim paid for which the creditor had been admitted

CHAPTER SIX
WINDING-UP AND PAYMENT OF CLAIMS

SECTION ONE
WINDING-UP

Article 775. Winding up of the Bankrupt Estate

Upon the expiry of the continuation period, if any, under Article 744 of this Code, the court shall order the winding-up and payment to the creditors entitled as per the order of priority of payments set down in this Chapter.

Article 776. Sale of Assets

- 1/ Subject to the special provisions of this Chapter, the trustee in bankruptcy shall sell the debtor's movable and immovable property in accordance with the provisions of the Civil Procedure Code; The proceeds

of the sale shall be deposited in accordance with Article 720 Sub-Article (1) (e) of this Code. The trustee in bankruptcy shall submit forthwith receipt of deposit to the supervisory judge.

- 2/ The trustee in bankruptcy may enter into an agreement regarding any rights of the debtor as provided in Article 746 of this Code.
- 3/ The sale of assets shall occur free and clear of all liens, encumbrances, charges, and liabilities, whether actual, contingent or otherwise, including, and in particular, environmental charges and liabilities.

Article 777. Sale of Immovable Assets

- 1/ Where foreclosure proceedings have been stayed due to the judgment opening bankruptcy proceedings, the trustee in bankruptcy shall be subrogated to the foreclosing creditor and shall sell the security in accordance with the provisions of this Chapter. The process of sale of the immovable assets shall start within eight days of the order of the supervisory judge in bankruptcy.
- 2/ The supervisory judge may authorize the private sale of immovable assets by the trustee in bankruptcy

where such procedure is likely to increase the price by comparison with a public auction sale.

- 3/ Where the trustee in bankruptcy fails to start the process of sale within six months of the date of the judgment opening bankruptcy proceedings, the secured creditor shall be reinstated to its power of foreclosure sale unless the court for good cause grants an extension upon the request of the trustee in bankruptcy. The distribution of the proceeds shall be subject to the provisions of this Chapter.

Article 778. Sale of the Debtor's Business Assets

- 1/ Where the sale of the business as a going-concern has not occurred in reorganization or bankruptcy proceedings, the trustee in bankruptcy may sell together all or part of its tangible and intangible movable assets, if he believes that such a sale is feasible and provided that it maximizes the price by comparison to a piecemeal sale.
- 2/ The trustee in bankruptcy may decide to sell the business by means of a public auction or private sale, whichever seems the more likely to maximize the price.

Article 779. Sale of Assets in Piecemeals by all Means

The trustee in bankruptcy shall sell all the remaining assets of the debtor by means of public auction or private sale, whichever seems the more likely to maximize the purchase price.

SECTION TWO
INTERIM DISTRIBUTIONS

Article 780. General Principles

- 1/ Article 780 to 784 of this Code shall apply where specified encumbered or unencumbered assets are sold and proceeds distributed before the final distribution in accordance with Article 785 to 793 of this Code.
- 2/ Article 780 to 784 of this Code shall apply to all secured creditors whose right *in rem* security is related to specified assets of the estate, whether such assets are immovable or movable, tangible or intangible.
- 3/ For the purpose of this section, preferred creditors on all movable or immovable assets of the debtor may participate in interim distributions but shall be treated as unsecured creditors.

Article 781. Sale and Distribution from Encumbered Assets

- 1/ Where the trustee in bankruptcy realizes encumbered immovable or movable, tangible or intangible assets of the estate, and decides to distribute the proceeds, creditors with security over these assets shall be paid in priority over other creditors, after deduction of costs and expenses for the realization of such encumbered assets.
- 2/ Secured creditors who have been paid out of the proceeds of the assets as laid down in Sub-Article (1) shall be treated as unsecured creditors for the residual amount still remaining due.

Article 782. Sale and Distribution from the Proceeds of Unencumbered Assets

Where the trustee in bankruptcy decides to realize and distribute the proceeds of unencumbered assets before the sale of encumbered assets of the estate, secured and preferred creditors with verified and admitted pre-insolvency claims may participate along with unsecured creditors in proportion to the whole of their pre-

insolvency claims, subject to the deductions set forth in Article 783 of this code.

Article 783. Deductions

1/ After the sale of encumbered assets and final establishment of the order of priority of secured, preferred and unsecured creditors in accordance with Article 786 of this Code secured and preferred creditors entitled to claim priority of payment from the proceeds of encumbered assets shall receive their secured dividends only after the deduction of the amounts collected by them from the proceeds of the sale of unencumbered assets.

2/ Amounts thus deducted shall be added to the estate and form part of the proceeds to be distributed among creditors in accordance with the order of priority set down in Article 786 of this Code.

Article 784. Partial Payment of Secured Creditors

Where secured creditors have received partial payment from the distribution of the proceeds of the sale of encumbered assets:

- 1/ The remaining unsecured portion of their pre-insolvency claims shall be finally settled after the sale of the other assets, including unencumbered in the final distributions.
- 2/ Any residue which they have received over such amount in the prior distribution shall be withheld from the amount of their secured dividend and allocated to the unencumbered assets.

SECTION THREE
FINAL DISTRIBUTIONS

Article 785. Exclusive Right of Secured Creditors

- 1/ Creditors secured by rights *in rem* over specified assets, including by pledges and mortgages, shall have an exclusive right on the realization value of the encumbered assets, after deduction of costs and expenses for the realization of such encumbered assets.
- 2/ The residual portion of pre-insolvency claims not covered by such net realization value shall be treated as unsecured claims.

Article 786. Ranking Priorities

After the realization of encumbered assets, the remaining proceeds of the realization shall be distributed among preferred and unsecured creditors in accordance of the following ranking priorities:

- 1/ costs and expenses of the proceedings;
- 2/ new financing in the context of preventive restructuring;
- 3/ new financing in the context of reorganization;
- 4/ new financing authorized in the context of bankruptcy;
- 5/ post-bankruptcy creditors, including creditors of new and ongoing contracts;
- 6/ employee claims and claims of social security authorities;
- 7/ taxes and duties owed to federal, regional and local government authorities, other than those which can be claimed from the debtor holding taxes and duties on behalf of the government (but excluding interest and penalties);
- 8/ amounts ordered for the maintenance of the bankrupt debtor and his family;

- 9/ other preferred creditors;
- 10 unsecured creditors;
- 11/ Penalties and fines imposed upon the debtor.

Article 787. Subordination

Contractual subordination clauses, in particular in credit agreements, shall be enforceable in bankruptcy proceedings and shall be taken into consideration in the ranking of Article 786 of this Code.

Article 788. Costs and Expenses of the Proceedings

Costs and expenses of the proceedings shall include *pari pasu* the costs and expenses incurred in connection with bankruptcy proceedings as well as those incurred in connection with reorganization proceedings which has been converted into bankruptcy proceedings, including:

- 1/ payments to the supervisor in reorganization, the trustee in bankruptcy and to the employees they recruited;
- 2/ costs and expenses incurred for the conduct of the reorganization and bankruptcy proceedings and other costs that the court may order;

- 3/ costs and expenses made by the supervisor in reorganization and trustee in bankruptcy in performance of their duties as authorized by law or court.

Article 789. Principle of Distribution of Payments

- 1/ Where the total amount to be paid is not sufficient to fully satisfy the claims of creditors belonging to the same class of rank, such creditors shall be paid on a pro rate basis based on the admitted claims.
- 2/ Where the total amount of money to be distributed is not sufficient to fully satisfy the claims, the creditors at the lower rank shall not be paid before all the creditors at the higher rank are fully paid.

Article 790. Reserve Account for Contested Pre-insolvency Claims

- 1/ The final distribution shall not be delayed by the outcome of legal proceedings with respect to disputes on the admission of contested claims.
- 2/ The trustee in bankruptcy shall retain, in a reserve account, a portion of the proceeds corresponding to the amount the creditor of the contested claim would have

received if its claim was admitted and shall adjust, where necessary, the final distribution accordingly.

Article 791. Proposal of Distribution

- 1/ The trustee in bankruptcy shall submit to the creditors' committee the proposal for distribution of the amount deposited in accordance with Article 786 of this Code.
- 2/ On the recommendation of the creditors' committee, the trustee in bankruptcy shall make all relevant changes in the proposal and shall submit the amended proposal to the supervisory judge for approval.
- 3/ The supervisory judge shall approve the amended proposal and order its deposit with the Court's registrar.
- 4/ Where the supervisory judge rejects the proposal, he shall communicate his amendments to the trustee in bankruptcy who then shall revise the proposal accordingly and deposit the final proposal with the Court's registrar.
- 5/ The trustee in bankruptcy shall inform each creditor of the deposit by a registered letter or any other electronic means with a receipt of acknowledgement.

6/ Within ten days of being informed, creditors may submit an opposition to be decided by the supervisory judge, subject to appeal before the court.

Article 792. Method of payment

The trustee in bankruptcy shall pay to each creditor whose claim is verified and admitted his entitlement, in accordance with the final proposal of distribution set out in Article 791, from the account opened in the name of the bankrupt estate under the provisions of Article 786 of this Code.

Article 793. Amount Refunded to Debtor or Shareholders

Where there is residual money after all debts and costs owed by the debtor are fully paid in accordance with this law, such money shall be refunded to the debtor or, where the debtor is company, to the shareholders proportionately or in accordance with the bylaws of the company.

CHAPTER SEVEN
CLOSURE OF BANKRUPTCY PROCEEDINGS

Article 794. Grounds for Closing Bankruptcy Proceedings

Subject to the provisions of Article 796 of this Code, bankruptcy proceedings shall be closed:

- 1/ by the final distribution of the proceeds of the winding-up;
- 2/ by reason of insufficiency of assets; or
- 3/ by reason of absence of any claim against the estate.

Article 795. Closure by Reason of Insufficiency of Assets

- 1/ Where at any time during the bankruptcy proceedings, it becomes apparent that the proceeds of the sale of the assets, net of any distribution to secured creditors, is insufficient to cover the costs and expenses of the proceedings, at the request of the trustee in bankruptcy, the court may order the closure of bankruptcy proceedings.
- 2/ Where at any time the bankruptcy proceedings, it becomes apparent that the remaining assets are insufficient to pay unsecured or a category of preferred creditors in accordance with the ranking of Article 786

of this Code, at the request of the trustee in bankruptcy, the court may order a stop to the verification and admission procedure of such pre-insolvency claims which are unlikely to be paid, and order the closure of bankruptcy proceedings.

3/ Where at any time the bankruptcy proceedings, it becomes apparent that the sale of assets is unlikely to produce positive net proceeds, at the request of the trustee in bankruptcy, the court may order the closure of bankruptcy proceedings.

4/ The closure of bankruptcy proceedings shall not affect the rights of creditors to call on personal guarantees of the debtor for the unsatisfied portion of their claim.

Article 796. Reopening of Bankruptcy Proceedings

1/ The debtor or any other interested party may at any time apply to the court for setting aside the order closing bankruptcy proceedings upon showing that there are sufficient funds to meet the costs of the proceedings, or upon depositing with the trustee in bankruptcy a sufficient amount to meet the costs.

- 2/ The debtor shall first pay the costs arising from proceedings under Article 795 of this Code.

Article 797. Closure by Reason of Absence of Claim Against the Estate

- 1/ After the deposit of the inventory of debts, the court may on the application of the debtor order the bankruptcy proceedings to be closed, where the debtor proves that he has paid all claims and all costs including the fees of the trustee in bankruptcy or that he has deposited with the trustee in bankruptcy an amount sufficient to meet all the stated payments.
- 2/ The court shall make its decision upon a report by the supervisory judge showing that the debtor has satisfied the requirements under Sub-Article (1) of this Article
- 3/ The judgment has the effect of bringing the bankruptcy proceedings to an end and restoring the debtor to his full rights.

Article 798. Entry in Commercial Register

The court's registrar shall ensure that any judgment closing bankruptcy proceedings in accordance with the provisions of this chapter is duly registered in the

commercial register and published in accordance with the provisions Article 710 of this Code.

TITLE FIVE
DISCHARGE OF THE BANKRUPT

Article 799. Discharge

- 1/ A bankrupt trader who is a natural person shall, notwithstanding there is unpaid debt, be discharged from all his debts after three years from the judgment opening bankruptcy proceedings.
- 2/ The following traders shall not benefit from the discharge provided under Sub-Article (1):
 - a) a trader who he is guilty of crime related to bankruptcy;
 - b) a trader against whom an evidence is produced for concealing or removing property;
 - c) a trader who fails to cooperate, or to carry out in good faith his obligation in the course of bankruptcy proceedings; or
 - d) a trader who has been declared bankrupt within five consecutive years preceding the judgment opening bankruptcy proceedings.

- 3/ The following debts shall not be discharged:
 - a) debts related to taxes and duties, subject to the application of other laws allowing waiver of taxes, duties and penalties;
 - b) debts arising from dissolution of marriage, maintenance; and
 - c) criminal penalties.

Article 800. Procedure for Application for Discharge

- 1/ The bankrupt shall apply to the Court which ordered the judgment opening bankruptcy proceedings and submit with his application all relevant receipts and documents supporting his discharge.
- 2/ Upon receipt of the application, the Court shall forward the application together with the supporting documents to the public prosecutor in the area where the bankrupt resides. The trustee in bankruptcy shall receive the application and documents.
- 3/ The Court and the public prosecutor shall collect all relevant information to verify the accuracy of debtor's application.

4/ The trustee in bankruptcy and the public prosecutor shall submit to the Court their reports on the application within thirty days from the receipt of the application and documents.

Article 801. Notice to Creditors and Opposition

- 1/ The court shall order the notice of the request for discharge to be sent to all creditors admitted or shown on the list of creditors prepared by the trustee in bankruptcy during bankruptcy proceedings of the debtor; The notice shall be sent by registered letter or any other electronic means with a receipt of acknowledgement.
- 2/ Creditors who have not been fully paid under bankruptcy proceedings may within fifteen days from the notice file an opposition to the discharge of the bankrupt by submitting relevant supporting documents evidencing why the bankrupt should not be discharged.
- 3/ The court shall send to the public prosecutor the opposition filed by creditors together with the report of the trustee in bankruptcy concerning the discharge of the bankrupt.

- 4/ The court may, where necessary, summon the bankrupt and opposing parties and hear them behind closed doors.
- 5/ Applications for discharge shall be exempt from stamp duties, registration as well as any other taxes and charges.

Article 802. Judgment Ordering or Rejecting the Discharge

- 1/ The court shall order discharge where the bankrupt fulfills the conditions for discharge set out under Article 799 of this Code.
- 2/ Where the court has rejected the application for discharge, the bankrupt may apply for discharge only after the expiry of one year from the date of rejection of his discharge by the court.
- 3/ Where the court has ordered discharge of the debtor, such order shall be registered in the commercial register. The discharge shall not entail any radiation of the bankrupt from the commercial register.
- 4/ The debtor shall be allowed to publish his discharge in a newspaper of wide circulation in Ethiopia.

TITLE SIX
CIVIL LIABILITIES, DISQUALIFICATIONS, OFFENSES
AND PERSONAL BANKRUPTCY

CHAPTER ONE
CIVIL LIABILITY OF MANAGERS AND THIRD PARTIES

Article 803. Liability of Managers

1/ The Court may, in the course of bankruptcy proceedings, order that one or more *de facto* or *de jure* managers of an entity bear all or part of the debts of the entity where the manager is at fault and has contributed to the insufficiency of assets of the company, corresponding to the aggregate of the decrease of value of the assets and the increase of value of the liabilities, in particular by:

- a) gross negligently failing to file for bankruptcy within forty-five days after the cessation of payments; or
- b) grossly negligently continuing money-losing activities;
- c) carrying out commercial operations on their own personal behalf and disposing of company assets as

though they were their own and concealing their personal affairs under the cover of the company.

- 2/ Where several managers have committed the management faults contributing to the insufficiency of assets, the court may hold these managers liable jointly and severally.
- 3/ Sums recovered under an action under Sub-Article (1) of this Article shall be used to pay off creditors of the bankrupt entity in accordance with the order of priorities of Article 786 of this Code.

Article 804. Liability of Creditors

- 1/ Creditors who have abusively supported the debtor, by granting credit facility, shall only be liable where creditors:
 - a) have committed fraud; or
 - b) have acted as *de facto* managers of the debtor; or
 - c) have taken, over the assets of the debtor, rights *in rem* securities that are disproportionate in comparison with the amount of the credit facility;
- 2/ In addition to the conditions set out in Sub-Article (1) of this Article, creditors may only be liable where:

- a) the terms and conditions of the credit facility were ruinous for the debtor; and
 - b) the creditor knew or should have known the debtor was in cessation of payments and impossible to be redressed.
- 3/ The amount of damages shall correspond to the aggregate of the decrease of value of the assets and the increase of value of the liabilities, since the granting of the credit facility.

Article 805. Liability of Shareholders

Subject to liability incurred as *de facto* managers under Article 803 of this Code, shareholders of the debtor shall only be liable towards creditors of the debtor where the shareholders:

- 1/ have committed fraud; or
- 2/ acting in their own interest, have given instructions to the management, leading to the cessation of payments of the debtor.

Article 806. Claimants

- 1/ The actions referred to in this Chapter may only be brought before the court by the trustee in bankruptcy.

- 2/ Where the trustee in bankruptcy decides not to institute proceedings, a creditor, acting *ut singuli* on behalf of the estate, may institute such proceedings after having summoned the trustee in bankruptcy to do so and where such a summon is issued, no or a negative response within one month from the receipt.
- 3/ Where such action is successful, the expenses engaged by the creditor for purpose of the proceedings shall be borne by the estate.
- 4/ The claimant shall bear the burden of the proof.

CHAPTER TWO
CRIMINAL SANCTIONS AND DISQUALIFICATIONS
ARISING FROM BANKRUPTCY

Article 807. Negligent Bankruptcy

Unless the Criminal Code of Ethiopia provides for more severe punishment, debtors and managers of business organizations that have been declared bankrupt and who:

- 1/ intentionally enter into contracts giving undue advantage to the other contracting party;

- 2/ with intent to delay the cessation of payments, make purchases for re-sale at lower prices or with intent to delay, used ruinous means to obtain funds;
- 3/ without lawful excuse, failed to declare cessation of payments to the court within forty-five days of the cessation of payments in accordance with Article 705 of this Code;
- 4/ willfully left the financial statements incomplete or kept books and records irregularly or kept financial statements that failed manifestly to comply with accounting reporting standards given the size of the company;

shall, upon conviction, be punishable with simple imprisonment not exceeding six months and a fine amounting to ten thousand Ethiopian Birr (10,000 ETB).

Article 808. Fraudulent Bankruptcy

Unless the Criminal Code of Ethiopia provides for more severe punishment, a debtor and persons who, directly or indirectly, *de jure* or *de facto*, have managed a business organization and persons who have served as lawful representatives of the managers shall, upon conviction, be

punishable with simple imprisonment ranging from six months to three years and a fine of five thousand to fifty thousand Ethiopian Birr where they:

- 1/ embezzled or concealed all or part of the assets of a business organization;
- 2/ fraudulently declared themselves liable for sums not owed either in his accounting records or by virtue of the law or commitments lawfully entered;
- 3/ fraudulently increased the bankrupt debtor's liabilities;
- 4/ kept fictitious books of accounts or destroyed accounting documents and records belonging to the bankrupt debtor;
- 5/ kept accounts that are manifestly incomplete or irregular.

Article 809. Disqualifications Arising from Bankruptcy

- 1/ Debtors and managers, who are convicted of the offense provided for in Article 808 of this Code (fraudulent bankruptcy), may, in addition to or in lieu of the sentences and fines, incur one or more of the following disqualifications:

- a) prohibition from any commercial act, including the capacity to manage, administrate or control a sole proprietorship business or any legal entity engaged in any commercial activity;
 - b) prohibition from exercising civic, civil and family rights according to the Secondary Punishments that may be imposed by the Criminal Division Courts under the Criminal Code of Ethiopia;
 - c) prohibition from occupying a public office, from running directly or indirectly professional or corporate entities;
 - d) ineligibility for public procurement contracts;
 - e) prohibition from issuing cheques and other negotiable instruments other than those allowing for the withdrawal of funds by the drawer from the issuing bank or from issuing certified cheques.
- 2/ The court which pronounces the prohibitions and disqualifications stated under Sub-Article (1) of this Article shall fix the duration of the prohibitions, which may not be less than six months but not exceeding five years, unless other mandatory laws provide for longer period of prohibition and disqualification.

Article 810. Offenses Committed by Legal Entities

- 1/ Business organizations may be declared guilty, according to and subject to the conditions provided for in Article 34 of the Criminal Code of Ethiopia for offenses stipulated in Article 808 of this Code.
- 2/ The penalties to be incurred by business organizations shall be a fine, under the terms and conditions provided for in Article 90 of the Criminal Code of Ethiopia.

Article 811. Granting of Benefit

- 1/ A debtor or a *de facto* or *de jure* manager of debtor's business who, during reorganization or bankruptcy proceedings:
 - a) grants a mortgage or a pledge or carries out an act of transfer without the permission provided for in Article 653 Sub-Article (3) of this Code, or who pays, in whole or in part, a debt in breach of the prohibition referred to in Article 656 Sub-Article (1) of this law;
 - b) makes a payment in breach of the terms and conditions for the payment of liabilities provided

for the reorganization plan under Article 687 Sub-Article (1) of this Code.

2/ A creditor of the debtor who, during the observation period or while a restructuring plan or reorganization plan is being implemented, while being aware of the debtor's situation, requests or receives an irregular payment under Article 655 (5) and Sub-Article (2) of 687 this Code;

3/ A winning bidder who violates the obligation of untransferability of assets under Article 694 Sub-Article (3) of this Code;

shall, upon conviction, be punishable by simple imprisonment not exceeding one year and a fine of Ten Thousand (10, 000) Ethiopian Birr.

Article 812. Offenses by Related Persons

A spouse, relatives by consanguinity or affinity up to a fourth degree inclusive of the debtor who embezzle, conceal or illegally hold assets that should belong to the estate of the bankrupt debtor shall, upon conviction, be punishable with a simple imprisonment not exceeding six months and a fine of Ten Thousand (10, 000) Ethiopian Birr.

Article 813. Offenses Committed by Supervisory Judge, Supervisor in Reorganization or Trustee in bankruptcy

A supervisory judge, a supervisor in reorganization or a trustee in bankruptcy who:

- 1/ voluntarily harms the creditors' or debtor's interests by either using the payment received under the proceedings of this Book while carrying out his duties for his own profits or causes others to grant him benefits that he is aware that they are not due; or
- 2/ makes use, in his own interest, of his powers for a purpose he knows to be contrary to the creditors' or debtor's interests;

shall, upon conviction, be punishable with a simple imprisonment ranging from six months to three years and a fine of Five Thousand to Fifty Thousand Ethiopian Birr.

Article 814. Prosecution of Offenses

- 1/ The public prosecutor or the trustee in bankruptcy shall seize the criminal court on the offenses set down in this Chapter.

- 2/ The trustee in bankruptcy shall forward to the public prosecutor supporting documents, receipts and other information in his possession for the effective prosecution of the offenses. Supporting documents and receipts shall be kept at the court registry when they are required.
- 3/ Convictions for negligent or fraudulent bankruptcy and other related offenses may be prosecuted even where the debtor has not been adjudged bankrupt under Title Four.

Article 815. Personal Bankruptcy

- 1/ The Court may, in the course of bankruptcy proceedings, order that one or more *de facto* or *de jure* managers of an entity declared bankrupt personally and bear all or part of the debts of the entity, where he has committed the following acts:
 - a) selling property belonging to the entity as his own;
 - b) carrying out the transactions of the entity to further his personal interests by using the entity as a cover;

- c) using the property or credit of the entity for personal purposes or in favor of another entity in which he has direct or indirect interest;
 - d) engaging in a manifestly unprofitable venture for his personal gain using the entity as a cover;
 - e) embezzling or concealing all or part of the assets of the entity or fraudulently increasing its debts.
- 2/ Sums recovered under a suit above shall be used to pay off creditors of the bankrupt entity in accordance with the orders priority laid down under Article 786 of this Code.

TITLE SEVEN

SIMPLIFIED BANKRUPTCY PROCEEDINGS FOR SMALL AND MEDIUM ENTERPRISES (SMES)

Article 816. Scope of Application

- 1/ The simplified bankruptcy proceedings referred to in this Title shall apply to small and medium-sized enterprises that are in cessation of payments and whose value of assets in their balance sheet of the last twelve months is less than Twenty (20) Million Birr,

or whose annual turnover of the last twelve months is less than Five (5) Million birr (adjusted for inflation) or whose total number of employees is less than ten (10).

2/ The court shall not open simplified bankruptcy proceedings where the debtor has been dishonest and, in particular, concealed part of its assets, fraudulently omitted certain creditors, exaggerated his liabilities or committed any other fraudulent acts.

3/ Where the court determines that a debtor under simplified bankruptcy proceedings is dishonest according to Sub-Article (2) of this Article, it shall immediately convert simplified bankruptcy proceedings into bankruptcy proceedings.

Article 817. Opening of Proceedings

1/ The debtor shall apply for the opening of simplified bankruptcy proceedings within forty-five days from the date of cessation of payments.

2/ Where the debtor is in cessation of payments, a creditor or the public prosecutor may file an

application to the court to open simplified bankruptcy proceedings.

Article 818. Submission of Documents

- 1/ The following documents shall be submitted as annexes to an application by the debtor for the opening of simplified bankruptcy proceedings:
 - a) the last balance sheet, financial statements or accounts of the debtor;
 - b) a list of commercial credits and debts, with the names and address of the creditors and debtors;
 - c) a list of main ongoing contracts, including supply contracts, lease and license agreements.
- 2/ The court may order the debtor or any third party, including banks and public authorities, to submit any additional relevant documents.

Article 819. Trustee in Bankruptcy

- 1/ The court shall appoint a trustee in bankruptcy for the duration of simplified bankruptcy proceedings.
- 2/ Acting independently, the trustee in bankruptcy shall, among others, carry out the following tasks:

- a) notify the creditors the opening of simplified bankruptcy proceedings;
 - b) verify the completeness and truthfulness of the information submitted to the court by the debtor, and report to the court any dishonest behavior of the debtor;
 - c) selling all the debtor's assets by means of auction or individual sale, whichever is more efficient to maximize the purchase price;
 - d) establish a list of creditors, which claims have been accepted, to be deposited with the court's registrar;
 - e) distribute the product of the sale among the creditors in accordance with their ranking in accordance with Article 786;
 - f) establish a final report to the court summarizing the list of creditors, the sale of assets and the distribution of the proceeds.
- 3/ The trustee in bankruptcy shall complete the sale of all assets and the distribution of the proceeds within one year from the opening of proceedings.

4/ In furtherance to liability provisions in Article 614, the trustee in bankruptcy may engage his personal liability where he has not completed the sale of all assets and the distribution of the proceeds within one year from the opening of proceedings.

Article 820. Duration of Simplified Bankruptcy Proceedings

The duration of simplified bankruptcy proceedings shall not exceed one year.

Article 821. Closure of Simplified Bankruptcy Proceedings

The court shall, after the expiration of one year, close simplified bankruptcy proceedings.

Article 822. Discharge from Debts

Upon the closing of simplified bankruptcy proceedings, debtors who are physical persons shall be discharged from all their debts, including contingent unknown debts, provided that:

- 1/ the debtor has not been dishonest;
- 2/ the debtor has not filed for opening of bankruptcy or simplified bankruptcy proceedings within the last three years.

Article 823. Deregistration

Upon the closing of simplified bankruptcy proceedings, debtors as legal persons shall be cancelled from the commercial register.

Article 824. Reopening of Simplified Bankruptcy Proceedings

Where, upon the closing of simplified bankruptcy proceedings, the debtor has any remaining assets, creditors shall have the right, within two years after the closing of proceedings, to request the reopening of simplified bankruptcy proceedings, in order to allow the sale of these assets and distribution of proceeds.

Article 825. The Reopening of Bankruptcy Proceedings

Notwithstanding the closing of simplified bankruptcy proceedings, a creditor shall have the right, within two years after the closing of proceedings, to request the reopening of bankruptcy proceedings where he can prove that the debtor has acted dishonestly.